

UVA İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE SEYAHATI

8 ŞUBAT - 15 MAYIS 1914

استانبول - قدس - اسکندریه سیاحت هوائیه سی

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE
HAVA
SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

İstanbul - Kudüs - İskenderiye Hava Seyahati 8 Şubat - 15 Mayıs 1914

Hazırlayanlar

Dr. Şefik Memiş

Fatih Türkyılmaz

Görsel Yönetmen

Murat Arslan

Yapım

Koru Medya Yayınevi

Levent Mahallesi Sümbül Sokak No: 39 Beşiktaş / İstanbul

Tel: 0212 280 60 90

Yayıncı Sertifika No: 49379

Basım

İmak Ofset Basım Yayın Tic. ve San. Ltd. Şti.

Akçaburgaz Mah. 137. Sok. No: 12 Esenyurt/ İstanbul

Tel: (0212) 656 49 97

Sertifika No: 45523

ISBN: 978-605-74741-0-0

Eser, 1914 adet basılmış ve tamamı numaralandırılmıştır.

0013

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI

Bu kitap, “Kudüs Semalarında Bir Osmanlı Tayyaresi” Projesi kapsamında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından desteklenmiş olup parayla satılamaz.

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE
HAVA
SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Kudüslüer Edremid tayyaresini büyük coşkuyla karşıladılar

İSTANBUL - KUDÜS - İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI'NE KATILAN UÇAKLARIN ROTALARI

- Fethi ve Sadık Beylerin Muavenet-i Milliye Tayyaresi
- Nuri ve İsmail Hakkı Beylerin Prens Celâleddin Tayyaresi
- Salim ve Kemal Beylerin Ertuğrul Tayyaresi
- Salim ve Kemal Beylerin Edremid Tayyaresi

TAKDİM

100 yılı aşkın bir geçmişe sahip olan Türk havacılığı günümüzde, imkân ve kabiliyetleri ile dünyada hak ettiği saygın bir konumda bulunmaktadır. Günümüzde ülkemiz, sınırları içerisinde kendi imkânları ile ürettiği insansız hava araçları başta olmak üzere pek çok ileri teknoloji ürünüyle dünya havacılık tarihinde müstesna bir yer edindi. Özellikle Türk savunma sanayiinin son 20 yıl içinde gerçekleştirdiği muazzam gelişme askeri ve sivil havacılık alanlarında ülkemiz adına önemli kazanımlara dönüştü. Bununla birlikte, Türk havacılığının sahip olduğu gelişmiş insan gücü ve milli teknolojik araçların da vasıtasıyla gelecekte daha iyi konumlara geleceğini söylemek mümkündür. Öte yandan bugün, Türk havacılığının geleceğini inşa ederken geçmişte canını ortaya koyan havacılık kahramanlarımızı da anmayı ihmal etmemeliyiz.

20. yüzyılın başında havacılıkla tanışan Türk tayyarecileri bütün teknik sıkıntılara rağmen ortaya koydukları cesaret ve sahip oldukları vatan aşkıyla Türk milletini yeni ufuklarla tanıştırdılar. 1914'te Kudüs halkının talebi üzerine gündeme gelen ve daha sonra güzergâhı İskenderiye'ye kadar uzatılan hava seyahati de bu çerçevede hayata geçmişti. Bununla birlikte, söz konusu hava seyahati Osmanlı İmparatorluğu ve halkı açısından başka anlamlar da taşıyordu. Bilhassa Balkan Harbi'nin kötü anılarının zihinlerde taze olduğu bu dönemde, Türk havacılığının gösterdiği gelişme halkın özgüveni ve morali açısından büyük önem arz ediyordu. Öte yandan, hava seyahatinin İstanbul'da başlayıp Orta Doğu coğrafyasına kadar uzanması Osmanlı İmparatorluğu'nun farklı bölgelerini ve toplumsal kesimlerini bir araya getirmek açısından sembolik bir anlam taşıyordu. Ayrıca, dünyanın yeni tanıştığı bir teknolojik gelişmeye kısa sürede uyum sağlamak hem teknik hem de siyasi açıdan Osmanlı İmparatorluğu'nun önemseddiği bir husustu.

8 Şubat 1914 tarihinde Türk ordusuna mensup iki subay ve gözlemcinin kullandığı iki uçak Yeşilköy'de Tayyare Mektebi'nde gerçekleştirilen törenin ardından söz konusu hava seyahatini gerçekleştirmek üzere yola çıktılar. Muavenet-i Milliye isimli uçağı Yüzbaşı Fethi Bey ile Mülazım-ı Evvel Sadık Bey kullanırken, Prens Celaleddin isimli uçak ise Mülazım-ı Evvel Nuri Bey ile gözlemcisi Yüzbaşı Hakkı Bey yönetimindeydi. Güzergâh boyunca hava seyahatinin halkta uyandırdığı merak ve sevinç, Türk milletinin havacılığa gösterdiği ilgiyi de ortaya koyuyordu. Maalesef Fethi ve Sadık Beylerin Şam'da, Nuri Bey'in ise Yafa'da şehit düşmesi ile akamete uğrayan hava seyahati ancak müteakip süreçte Yüzbaşı Salim Bey ve Kemal Bey tarafından tamamlanabilmiştir. Türk havacılık tarihinin ilk şehitleri olan bu isimler gösterdikleri cesaret ve kahramanlıkla Türk milletinin gönlünde eşsiz bir yere sahiptir.

15 Mayıs 1914 tarihinde İskenderiye'de başarı ile sona eren hava yolculuğu Osmanlı İmparatorluğu için çok önemli bir dönüm noktası teşkil etmiş ve Osmanlı basını tarafından yakından takip edilmişti. Basında yer alan haberler aracılığıyla hem Osmanlı'nın yönetici elitinin hem de güzergâhta yaşayan yerel halkın duygu ve düşünceleri geniş kitlelere ulaşmıştı. Basının havacılığa dair gelişmeleri ilgiyle izlemesi ve halkta yarattığı etkiyi geniş bir kesime ulaştırması sayesinde, Osmanlı İmparatorluğu da yeni tanıştığı havacılığı stratejik bir hedef haline getirerek ülkenin geleceğinde oynayacağı önemli rolün üzerine dikkatle eğilmiştir.

Elinizdeki eserde yer alan haberler dönemin ruhunu yansıtmaları, hava seyahati hakkında detaylı bilgiler vermesi, havacılığın yanı sıra Osmanlı İmparatorluğu'nun farklı coğrafyalarında yaşayan halkın beklentilerini ve devletle kurdukları ilişkiyi ortaya koyması açısından önemli bilgiler sunmaktadır. Habercilikte fikr-i takibin gerçekleşmesi, güzergâh üzerinde bulunan şehirlerde gerçekleşen karşılaşmaların ayrıntılarının özel mektuplarla okuyucuya aktarılması ve ilk fotoğrafların yayınlanması Türk basını için de ciddi yenilikler içermekte ve Türk basınının haberciliğe bakış açısını ortaya koymaktadır.

Bu eser ile birlikte havacılık tarihimize ışık tutmaya çalışılırken hem Türk havacılığının ilk şehitlerinin aziz hatırası yaşatılmaya hem de söz konusu hava seyahatinin Türk basınının perspektifinden çok boyutlu bir bakış açısıyla sunulmaya çalışıldı. İtinâlı ve titiz bir araştırma neticesinde ortaya çıkan bu çalışmanın faydalı olması ve benzer eserlerin verilebilmesi için bir öncü olmasını dilerim. Bu vesileyle bir kez daha tüm şehitlerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyorum..

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI

FETHİ VE SADIK BEYLERİN [MUAVENET-İ MİLLİYE TAYYARESİNİN] SEYAHAT KRONOLOJİSİ

HAREKET TARİHİ	KALKIŞ YERİ	İNİŞ YERİ
08.02.1914	YEŞİLKÖY	ADAPAZARI
08.02.1914	ADAPAZARI	AKPINAR
09.02.1914	AKPINAR	ESKİŞEHİR
10.02.1914	ESKİŞEHİR	KARAHİSAR-I SÂHİB
10.02.1914	KARAHİSAR-I SÂHİB	KONYA
11.02.1914	KONYA	TARSUS
12.02.1914	TARSUS	ADANA
13.02.1914	ADANA	HALEP
15.02.1914	HALEP	HUMUS
15.02.1914	HUMUS	BEYRUT
19.02.1914	BEYRUT	BEYRUT [Zorunlu iniş]
24.02.1914	BEYRUT	ŞAM
27.02.1914	ŞAM	TABERİYE [Kudüs için havalanan tayyare, Taberiye civarında düştü ve Fethi ile Sadık Beyler şehit oldu]

NURİ VE İSMAİL HAKKI BEYLERİN [PRENS CELÂLEDDİN TAYYARESİNİN] SEYAHAT KRONOLOJİSİ

HAREKET TARİHİ	KALKIŞ YERİ	İNİŞ YERİ
08.02.1914	YEŞİLKÖY	YEŞİLKÖY [Sis nedeniyle geri dönüş]
08.02.1914	YEŞİLKÖY	İZNİK
08.02.1914	İZNİK	LEFKE
09.02.1914	LEFKE	BİLECİK
09.02.1914	BİLECİK	POYRA KÖYÜ [Sis nedeniyle zorunlu iniş]
10.02.1914	POYRA KÖYÜ	BOZÜYÜK [Arıza nedeniyle zorunlu iniş]
12.02.1914	BOZÜYÜK	ESKİŞEHİR
13.02.1914	ESKİŞEHİR	ESKİŞEHİR [Arıza nedeniyle geri dönüş]
14.02.1914	ESKİŞEHİR	AZİZİYE (EMİRDAĞ)
15.02.1914	AZİZİYE (EMİRDAĞ)	BOLVADİN
16.02.1914	BOLVADİN	KARAKAYA
17.02.1914	KARAKAYA	KONYA
18.02.1914	KONYA	KARAMAN
18.02.1914	KARAMAN	KARAMAN [Hava muhalefeti nedeniyle geri dönüş]
19.02.1914	KARAMAN	TARSUS
20.02.1914	TARSUS	ADANA
21.02.1914	ADANA	MİSİS [Arıza nedeniyle zorunlu iniş]
22.02.1914	MİSİS	ARTAH [Yakıt bittiğinden zorunlu iniş]
23.02.1914	ARTAH	HALEP
24.02.1914	HALEP	EBU ZUHUR ŞİMENDÜFER MEVKİFİ [Hava muhalefetinden zorunlu iniş]
25.02.1914	EBU ZUHUR ŞİMENDÜFER MEVKİFİ	HAMA
26.02.1914	HAMA	HUMUS
27.02.1914	HUMUS	ŞAM
06.03.1914	ŞAM	BEYRUT
09.03.1914	BEYRUT	YAFA
11.03.1914	YAFA	YAFA [Kudüs'e doğru havalanan tayyare kalkıştan hemen sonra denize düştü, Nuri Bey şehit oldu.]

SALİM VE KEMAL BEYLERİN [ERTUĞRUL/EDREMİD TAYYARELERİNİN] SEYAHAT KRONOLOJİSİ

HAREKET TARİHİ	KALKIŞ YERİ	İNİŞ YERİ
06.03.1914	YEŞİLKÖY	ÇANAKKALE
07.03.1914	ÇANAKKALE	HALİLELİ
09.03.1914	HALİLELİ	KEMER DERE
13.03.1914	KEMERDERE	KÜÇÜKKUYU [Ertuğrul tayyaresi burada düştü ve büyük hasar gördü.]
14.03.1914	Tayyarecilerimiz Edremit'e geldi. Halk, Edremid namında yeni bir tayyare siparişinde bulundu.	
17.03.1914	Salim ve Kemal Beyler Elizabet vapuruyla Edremit'ten İstanbul'a hareket ettiler.	
19.03.1914	Salim ve Kemal Beyler İstanbul'a ulaştılar.	
07.04.1914	Sipariş edilen Edremid tayyaresi Marsilya'dan geldi.	
11.04.1914	Salim ve Kemal Beyler, Edremid tayyaresi ile birlikte Saidiye vapuruyla İstanbul'dan Beyrut'a hareket etti.	
19.04.1914	Tayyarecilerimiz ve Edremid tayyaresi Beyrut'a ulaştı.	
01.05.1914	BEYRUT	KUDÜS
04.05.1914	KUDÜS	EL-ARİŞ
06.05.1914	EL-ARİŞ	PORT SAİD
08.05.1914	PORT SAİD	TEL EL-KEBİR
09.05.1914	TEL EL-KEBİR	KAHİRE
15.05.1914	KAHİRE	TANTA
15.05.1914	TANTA	İSKENDERİYE
22.05.1914	Salim ve Kemal Beyler, Romanya'nın Daçya vapuruyla İskenderiye'den İstanbul'a hareket ettiler.	
25.05.1914	İSTANBUL'A VARİŞ	

GİRİŞ

İnsanoğlu dünya sahnesinde varoluşundan beri göklerde kuşlar gibi uçma hayali kurar. Türklerin 1000’li yılların başında İmam Cevheri’den, 17. yüzyılda Hezarfen Ahmet Çelebi’ye, Tayyareci Fethi Bey’den şehit Pilot Yüzbaşı Cengiz Topel’e kadar uzanan köklü havacılık tarihi emsali görülmemiş kahramanlıklar ihtiva eder. Türk havacılığının tarihsel gelişimine baktığımızda, kaydedilen başarıların günümüzü şekillendirmede etkili olduğunu görmek mümkündür. Milletimizin cesur fertleri her alanda gösterdikleri fedakârlık ve yüksek gayretle isimlerini tarihe yazdırdıkları gibi havacılık tarihinde de unutulmayacak örnek başarılar elde ettiler.

1900’lü yıllarda Osmanlı İmparatorluğu’nun yoğun çaba ve özverisi ile başlayan tayyarecilik girişimleri, yıllar içinde Vecihi Hürkuş ve Nuri Demirağ gibi havacılık kahramanlarımızla daha yüksek bir noktaya ulaştı. Bu eserde, bugünün teknolojisinden uzakta henüz daha emekleme seviyesinde olan tayyare teknolojisiyle, İstanbul’dan Kudüs’e gitmek için yola çıkan kahraman Türk pilotları Fethi ve Nuri Bey’in hikâyeleri anlatılıyor. İstanbul’dan Kudüs’e ulaşma arzusuyla sefere çıkan tayyarecilerimizin yaşadıkları, dönemin gazete ve mecmualarına yansıyan haberlerle okuyucuya sunuluyor. Bu çalışmada ayrıca, Osmanlı İmparatorluğu’nun merak ve sevinç dolu ilk tayyare yolculuğu ile bu seyahate katılan uçakları ve uçuş güzergâhlarını eşsiz görseller eşliğinde görebileceksiniz.

1914’te Kudüs halkının talebi üzerine gündeme gelen bu seyahat, hiç şüphe yok ki Osmanlı İmparatorluğu ve halkı açısından büyük anlamlar taşıyordu. Balkan Harbi’nin ardından Osmanlı toplumunda ortaya çıkan umutsuzluk bulutlarını, göklere çıkan tayyarecilerimiz dağıtacaktı. Nitekim bu gelişmelerin ışığında, Türk havacılarının gayreti ve cesareti Türk havacılığının gelişmesine müsait bir zemin hazırladı. Osmanlı İmparatorluğu dünyanın yeni tanıştığı havacılık teknolojisine kısa sürede uyum sağladı. 8 Şubat 1914 tarihinde Osmanlı ordusuna mensup iki subay ve iki gözlemcinin kullandığı iki uçak Tayyare Mektebi’ndeki törenin ardından söz konusu hava seyahatini gerçekleştirmek üzere yola koyuldular. Muavenet-i Milliye isimli uçağı Yüzbaşı Fethi Bey ile gözlemcisi Mülazım-ı Evvel Sadık Bey kullanırken, Prens Celaleddin isimli uçak ise Mülazım-ı Evvel Nuri Bey ile gözlemcisi Yüzbaşı Hakkı Bey yönetimindeydi.

Türk milletinin havacılığa gösterdiği ilgiyi bütünüyle gözler önüne seren haberlerden meydana gelen bu eser, Fethi ve Sadık Bey’in Sam’da, Nuri Bey’in ise Yafa’da şehit düşmesi ile akamete uğrayan hava seyahatinin Yüzbaşı Salim Bey ve Kemal Bey tarafından nasıl tamamlandığını okuyucusuna sunuyor. Bu bağlamda, dönemin ulusal ve uluslararası basınında yer alan haberlerin derlenmesiyle ortaya koyulan bu eserin aynı zamanda Türk basın tarihi açısından önemli bir yere sahip olacağı kuşkusuzdur. Bilhassa, Osmanlı İmparatorluğu’nun havacılıkla tanışmasının toplumda yarattığı ilgi ve sevinci aktarmasıyla öne çıkan bu eserde, dönemin ulusal basınının titizlikle yürüttüğü çalışmaları genç nesillere ulaştırmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Türk havacılık tarihinin ilk şehitleri olan Fethi, Sadık ve Nuri Bey, gösterdikleri cesaret ve kahramanlıkla Türk milletinin gönlünde eşsiz bir yere sahiptir. Bu eserle, istikbali göklerde arayan bugünün gençlerine Türk pilotlarının unutulmaz kahramanlıklarını belgeleriyle sunmayı ve aziz hatıralarını yaşatmayı temenni ettik.

Bu vesileyle Türk tarihine kahramanlık hikâyeleri bırakan aziz şehitlerimizi bir kez daha rahmet, minnet ve şükranla yâd ediyorum.

PROF. DR. FAHRETTİN ALTUN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANI

İÇİNDEKİLER

Balkan Savaşlarındaki Havacılık Tecrübeleri	10	Nuri ve Hakkı Beyler Beyrut’a Gidiyor	110
Edirne’den İstanbul’a Hava Seyahati	12	Şeref Yolunda	112
Fransız Tayyarecilerinin İstanbul’a Gelişi	14	Görev Yüzbaşı Kemal Bey’de	114
Kudüs Halkının Osmanlı Tayyarecilerini Daveti	16	Fethi Bey Merhûmun Pederi Abdurrahman Efendi	114
Fethi ve Nuri Beylerin Müsabaka ile Seçilmesi	18	Mısır Seyahatini Tamamlayacak Pilot Kura ile Seçildi	116
İstanbul’dan Hareket	20	Üçüncü Tayyare İzmir’e Hava Yoluyla Oradan Beyrut’a Gemiyle Gidecek	120
“Kudüs’te, Kahire’de Nasıl Karşılancaklarını Düşündükçe Sevincimizden Titriyoruz”	22	“İlk Tayyare Kurbanları” Şiiri	122
Celâleddin Tayyaresinin Sis Yüzünden Mektebe Avdeti	24	“Nenem Nenem! Durma Mahzun Gelmeyecek Güzel Fethi’n”	124
Muâvenet-i Milliye Tayyaresinin Sis Yüzünden Adapazarı’na İnişi	24	Salim ve Kemal Beyler Bugün Seyahate Başlıyor	126
“Vefat Edersem Beni Uçağın Düştüğü Yere Defnedin”	26	Salim ve Kemal Beylerin Başarı Dolu Geçmişleri	128
Ayastefanos Karargâhında	28	En Büyük Hasletlerimizden Biri De Ölümü Küçük Görmektir	130
Tayyarecilerimizin Kudüs’te İki Gün Kalmalarına Müsaade Olunmuştur	30	Salim ve Kemal Bey’in Çanakkalé’ye Varışı	132
Fethi ve Sadık Beyler Eskişehir’de / Nuri Bey Lefke’de	32	Edremid Yolcuları Hava Muhalefeti Sebebiyle Halileli Köyü’ne İndiler	136
Fethi ve Sadık Beyler Konya’da	36	Kemal Bey Sisten Dolayı Kemerdere’ye İnmeye Mecbur Oldu	140
Fethi ve Sadık Beylerin Toros Dağlarını Geçışı ve Tarsus’a İnişi	40	Nuri Bey’in Yafa’ya Varışı	140
Prens Celâleddin Eskişehir’de	42	Salim Bey’i Gayet Âteşin Bir Tayyareci Olmuş Bulduk	144
Muâvenet-i Milliye Tayyaresi Adana’da	44	Kudüs’e Doğru Hareket Eden Nuri ve İsmail Hakkı Beyleri Taşıyan Tayyare Düştü	146
Muâvenet-i Milliye Tayyaresi Halep’te	46	Osmanlı Tayyareciliğinin Üçüncü Kurbanı	148
Prens Celâleddin Akşehir’de	48	Kudüslüler Son Vazifelerin İfa İçin Yafa’ya Gidiyorlar	150
Torosları Geçen İlk Türk: Fethi Bey	50	Nuri’mizin Tabutu Kudüs’den Gelen Heyetlerin Tekrimâtı Arasında	
Muâvenet-i Milliye’nin Humus ve Beyrut’a Varışı	52	İskeleye İndirildi	152
Osmanlılar Mukaddes Toprakların Havasına da Sahip Olduklarını İspat Ettiler ..	54	Muâvenet-i Milliye Tayyaresi Nasıl ve Niçin Sukut Etti	154
Prens Celâleddin Tayyaresi Konya’ya Doğru Hareket Etti	56	Feci Menkıbeleri Hem Gücümüze Hem İftiharımıza Kaynak Oluyor	158
Fethi Bey Beyrut Civarında ve Deniz Üzerinde Uçuş İcra Etti	58	Nuri Bey’in Cenazesi Şam Ahalisinin Kanlı Gözyaşlarıyla Uğurlandı	162
Nuri Bey Torosları Geçen İkinci Türk Pilot Oldu	60	Mümkün Olsa Bütün Kudüslüler Cenazeyi	
Muâvenet-i Milliye Beyrut’dan Ayrılr Ayrılmaz Kazaya Uğradı	62	Başlarında Yafa’ya Taşımak İçin Koşacaklardı	164
Fethi ve Sadık Beyler Nehirden Çıkarıldılar	64	Şehid Tayyareciler İçin İnşa Edilecek Abide	166
Prens Celâleddin Tayyaresi Adana’da	66	Muavenet-i Milliye Tayyaresinin Kazadan Sonraki Fotoğrafı	168
Beyrut ve Şam İlk Defa Bir Tayyare Görecek	68	Mersiye	174
Prens Celâleddin Tayyaresinin Halep’e Varışı	72	Boğulmakta Olan İsmail Hakkı’yı İsimsiz Bir Genç ile Bir Alman Kurtardı	176
Tayyarecileri Şam’da Yüz Bin Kişi Karşıladı	74	Şehidlerin Madalyası Askeri Müze’deki Elbiselerine Asılacak	180
Nuri Bey Şam’da	76	Hava Şehitleri Abidesi Mimar Vedat Bey Tarafından Yapılıyor	184
Fethi ve Sadık Beylerin Halep’ten İlk Resimleri	78	“Bu Kur’an’ı Kudüs’te Mescid-i Aksa’da Okuyun”	190
Ebediyen Milletin Hafızasında Yaşayacak İki Fedakâr	80	Kemal ve Salim Beyler Beyrut’dan Uçmaya Başlayacaklar	190
Milletin Bu Fedakâr ve Fakat Bahtsız Evlatlarına Fatihalar İthaf Ederek Ağlıyoruz ..	84	Edremid Tayyaresi Kudüs’te	194
Fethi ve Sadık Beyler Şehit Oldular	86	Kudüslüler Tarif Edilemez Bir Şevk İçinde	196
Şam’dan Kudüs’e Uçan İki Havacının Düşüşü	88	Mescid-i Aksa’da Kur’an Okudular	196
Balkan Savaşı Kahramanı Fethi Bey	90	Kudüs Üzerinde Yafa Belediye Başkanı İle Uçtular	198
Nuri Bey’in ve Râsıdının Seyahatinden Bir Dakika Evvel Alınmış Fotoğrafı	92	Kudüslülerin Nihayetsiz Tezâhürâtı,	
Salim ve Kemal Beylerin Seyahati İcraya Başlamadan		Arzu ve İsrarları Karşısında Bir Gün Daha Kaldılar	200
Bir Dakika Evvel Alınan Resimleri	94	Edremid Tayyaresi El-Ariş’te	202
Şehitler İçin Selahaddin Eyyubi Haziresi’nde Türbe, İstanbul’da Sütun İnşası	96	Port Said’deki Gösteri Uçuşunu En Az 15 Bin Kişi İzledi	206
Köylüler Uzun Süre Enkazın Yanına Gitmekten Çekindiler	98	Tayyaremiz Kahire’de	210
Fethi ve Sadık Bey’in Kıyafetleri Askeri Müzeye Getirtilip Sergileniyor	100	İstanbul-Mısır Seyahati Tamamlanmış Oldu	216
Fethi Ve Sadık’ın Naaşları Selahaddin Eyyubi Türbesi’nde	102	Halkın “Yaşasın Türkiye” Sadâları Kubbe-i Semaya Kadar Yükseliyordu	220
Tren İstasyonuna Vâsıl Olduğu Zaman Yüz Binlerce Halk Teessürden Çıldırıyordu ..	104	Seyahati Tamamladılar Cuma Günü Romanya Vapuru ile İstanbul’a Dönüyorlar ..	222
Fethi ve Sadık Beyler Vatanı Yükseltmek Türklüğe Şeref Vermek İçin		Tayyarecilerimiz İstanbul’da	228
Canlarını Feda Ettiler	106	İsmail Hakkı Bey Bu Sefer İzmir Seyahatine Talip Oldu	232
Kudüslüler Mescid-i Aksa’da Hatim ve Mevlid Okutuyor	108	Nuri ve İsmail Hakkı Beylere Şam Belediyesi’nden Kılıç Hediyesi	236
Üçüncü Bir Tayyare İstanbul’dan Hareketle Kahire Yolunu Tutacaktır	108	Hava Şehidlerinin Türbesinin Türk Basınındaki İlk Fotoğrafı	236
Şüphe Edilmemelidir ki Bu Uçuş Mekke’ye, Bağdad’a Kadar Yapılacaktır	110	Fethi, Sadık ve Nuri Beylerin Hatıraları İçin Dikilen Abide Açıldı	238

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE
HAVA
SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Kudüs'e başarıyla inen Salim ve Kemal Beyler Edremid tayyaresinin önünde

Şehbal, 14 Mayıs 1913

دردنجی سلاح حرب

— فرانسه زجه دن —

۱ — طیاره و حرب

امید لرخی ، آرزو لرخی بارلاق تشبیه لرله بزه نیش
ترکیب لر ایچنده خلاصه ایتمک تمایلنده بولونان
افکار عمومی ، « عسکری طیاره لری یرینه »
« دردنجی سلاح حرب » تعبیرینی قبول ایتمش ،
پیاده ، سواری و طوپیجی عسکرلرینه برده طیاره
عسکرلرینی علاوه ایدرک شو مرابع هیئت محاربه یی
میدانه کتیرمشد . پیاده ، سواری و طوپیجی

Servet-i Fünun, 9 Mayıs 1912

Directeur-fondateur :
AHMED IHSAN
Gérant-Responsable :
ISMAIL SOUBHI

Bureaux :
Près du Tombeau du Sultan Mahmoud
Stamboul

21me Année,
Tome XLII.

Téléphone N. 31

Adresse Télégraphique
SERVETFUNUN--Cons/ple

شرفون

پنجشنبه کونلری چیقار ، مصور عثمانلی غزته سیدر

SERVET-I-FUNOUN

Illustration Ottomane paraissant le Jeudi

مؤسس و صاحب :
احمد احسان
مدیر مسئول :
اسماعیل صبحی
اداره خانه سی :
اسکی مکتب ملکیه قارشیسندره
بکری برنجی سنه
قرق ایکنجی جلده
تلفون نومروسى : ۳۱
تلفراف آدره سی :
استانبول : شرفون فتون
شرفون

N° 1092

پنجشنبه ۲۶ نيسان ، ۱۳۲۸ — ۲۲ جاذی الاول ۱۳۳۰

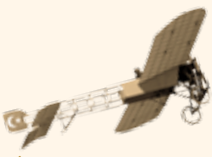
عدد ۱۰۹۲

غزته ده مندرج بازیر ايله رسالرك حقوقى (حق تالیف قانونى) موجبجه ، محفوظدر .

ایلك طیاره لر عزم : جلوس هایون روز فیروزنده بردانه سی صعود ایتدیریلن واستانبول اوززنده کمال موفقیتله سیاحت هوایه اجرا ایدن عسکری طیاره لر عزمك
آیاسته فانوسده طیاره بارنده حربیه ناظری محمود شوکت پاشا ايله دیگر ذوات طرفندن ، اخذ وتسلم معامله سی بایلیک ایکن [۱۷ نيسان]
[دردنجی سلاح حرب مقله لسته مراجعت]

Nos premiers aéroplanes militaires à Constantinople. — Les préparatifs de départ des aéroplanes pour leurs vols sur le Bosphore
Un de ces aéroplanes a évolué merveilleusement et majestueusement a travers la capitale ottomane.

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Servet-i Fünun / 6 Kasım 1913

“DENİZ ÜZERİNDE 90 KİLOMETRE UÇUŞ, MEMLEKETİMİZDE İLK OLAN BÜYÜK BİR BAŞARIDIR”

“Tayyareci Fethi Bey uçmaya hazırlanıyor”

İkinci Balkan Savaşı sırasında Şehbal cepheye özel bir muhabir gönderir. O muhabirin çektiği cephe fotoğraflarını ve başarı hikayelerini okuyucularıyla paylaşır. Bunlar arasında savaşın gidişatını değiştirecek istihbaratı sağlayan tayyareler de vardır:

Fotoğraf altı: “[Solda] Ordugâhda tayyare / Tayyareci Fethi Bey uçmaya hazırlanıyor/

[Sağda] Büyükçekmece’de bir tayyare seyrânından avdetden sonra.”

Şehbal, 28 Mayıs 1913

Edirne’den İstanbul’a üç saatte geldiler:

Osman Nuri ve Hami Beyler

Havacılarımızla ilgili ilk fotoğraflardan Servet-i Fünun’da yayınlanır. İki genç tayyareci subayın fotoğrafının altında şunlar yazıyordu:

“Osmanlı tayyarecileri – Bu hafta tayyare ile Edirne’den İstanbul’a üç saatte gelmişlerdir. (Sağdaki) Tayyareci Zabiti Osman Nuri Bey, (Soldaki) Telgraf Zabiti Hami Bey [“Tasvir-i Efkâr” refikimizin klişesi]”

Servet-i Fünun, 30 Ekim 1913

“Deniz üzerinde 90 kilometre uçuş, memleketimizde ilk olan büyük bir başarıdır”

“Kırk Kilise’den (Kırklareli’nden) Bandırma’ya Tayyare İle” başlıklı haber ve fotoğrafları şöyleydi:

“İstanbul’a gelmek üzere Kırk Kilise’den (Kırklareli’nden) hareket eden tayyareci **Yüzbaşı Salim Bey ile refiki istikşâf zabiti Erkân-ı Harbiye Yüzbaşı Kemal Bey, hükümferma olan sisten dolayı yollarını şaşıarak iki buçuk saat tayerândan sonra Marmara’nın diğer sahilinde Bandırma’ya inmişlerdir.**

[...]

Tayyare, cenûba döndükten sonra Çatalca veya Küçükçekmece istikametlerinden Marmara’ya gelmiş ve Marmara’nın üzerinde de mâil bir istikamette Bandırma’ya kadar tam doksan kilometre uçmuştur. **Deniz üzerinde doksan kilometre tayerân, memleketimizde birinci defa vâki’ olan bir muvaffakiyet-i uzmâdır.** Bu pervaz bil-iltizam yapılmamış olsa dahi yine tayyarecilerimizin mesleklerinde ma’rûz kaldıkları her nevi nevâ-kıs ve mahrumiyetlere, takdirsizliklere rağmen nasıl yavaş yavaş terakkî ve tekemmül ettiklerini ispat eylemektedir.

[...] Tayyarenin bozulan motoru ta’mir edilecek ve hava müsâid olursa tayyarecilerimiz Bursa, Gemlik tarikiyle Ayastefanos’a tayyareci karargâha avdet edeceklerdi.”

Fotoğraf altı: “[Üstte] **Edirne’den Ayastefanos’a havadan üç saatte gelmiş olan Celâleddin tayyaresi** / Tayyare Zabiti Mülâzım-ı Evvel Osman Nuri Efendi ile refiki Mülâzım Hami Efendi [Celâleddin tayyaresi 9 metre tûlundadır (uzunluğundadır), motoru 70 beygir kuvvetindedir. Bu seyahatin tafsilatı geçen nüshamızda idi] / “İkdam” refikimizin klişesi.

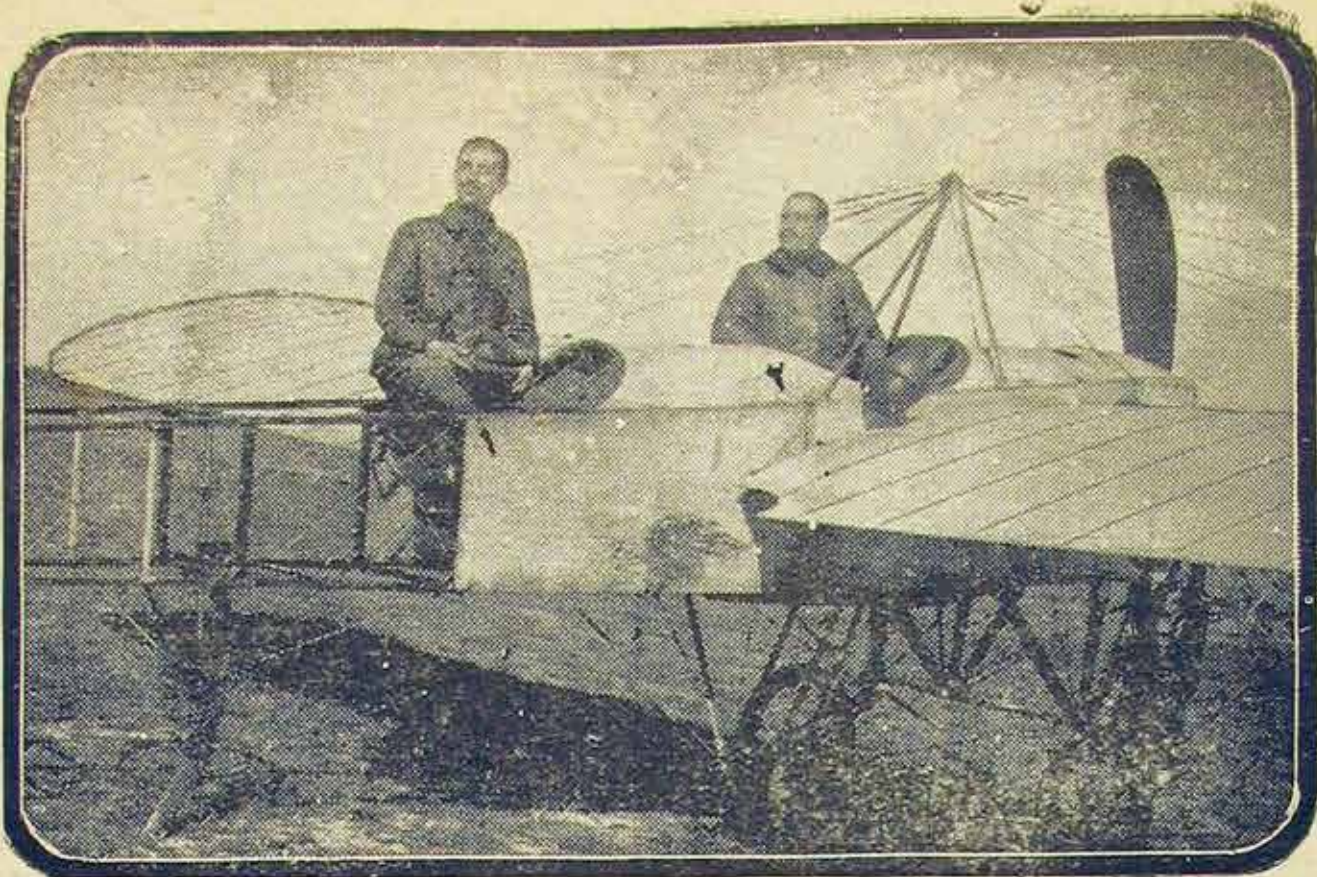
[Yan sayfada üstte] Kırk Kilise’den (Kırklareli’nden) Bandır-

ma’ya kadar Marmara üzerinden seyahat-ı havâiye icrâ eden ve Bandırma civârında nâzil olan tayyaremiz / Tayyare zabitâ-nından Yüzbaşı Salim Bey ile refiki Yüzbaşı Kemal Bey / [**Kırk Kilise’den tayyare ile İstanbul’a hareket eden zabitlerimiz, sisten mevki tayin edemeyerek, cesaretle Marmara üstünden geçmişler ve Bandırma civarına vâsıl olmuşlardır**] “Tasvir-i Efkâr” refikimizin klişesi /

[Yan sayfada altta] Kırk Kilise Tayyare Müfrezesi / 1- Tayyare Topçu Yüzbaşı Salim Bey, 2- Kırk Kilise Tayyare Müfrezesi Kumandanı Erkân-ı Harp Yüzbaşı Kemal Bey, 3- Tayyare Râ-sıdı Mitralyöz Zabiti Tahsin Bey / ”

Servet-i Fünun, 6 Kasım 1913

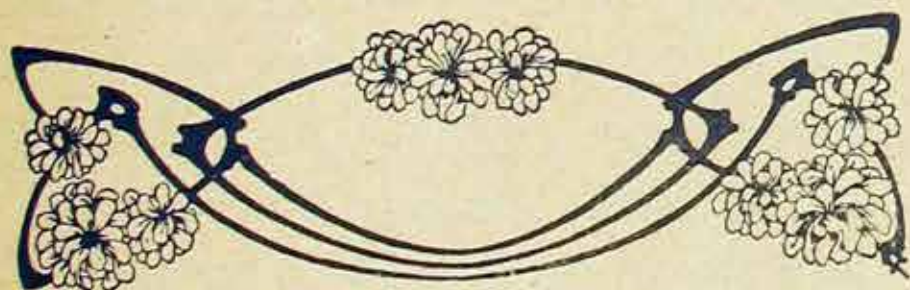

قرق کلیسادن باندردمه به قدر مرمره اوزرندن سیاحت هواشیه اجرا ایدن وباندردمه جوارینه نازل اولان طیاره من

طیاره ضابطانندن بوزباشی سالم بك ايله رفیق بوزباشی کمال بك

[قرق کلیسادن طیاره ايله استانبوله حرکت ایدن ضابطلریمز، سیسندن موقعی تعیین ایدمه بهرك، جسارتله مرمره اوستندن كچمشلر وباندردمه جوارینه واصل اولشلردر .]

« تصویر افکا » رفیقمرک قلیش سی

مطایه

دو ستم پاسبانس

« کی دوموسان ، دن

— بلیور میسك له رمی نه اولدی ؟

— آلتیجی دراغون قایته نی .

— بنیسون ؟

— مدیر .

— راقوله ؟

— اولدی .

دها دیگر اسملر بولمق ایچون باشنده آلتون شریلدی یوکه بی،
مطروش ، کنه سیال درخاطر ایتمکه اوغراشیوردق . آرقه -
داشلر مندن بعضلر نی بك چوق زمان صوکره کوردیکمز وقت
کیمیسی صقاللی ، کیمیسی صاچلری دوکوک ، کیمیسی اولمش

قرق کلیسا طیاره مفرزه سی

۱ — طیاره منوچی بوزباشی سالم بك ، ۲ — قرق کلیسا

طیاره مفرزه سی قوماندانی ارکان حرب بوزباشی کمال بك ،

۳ — طیاره راصدی میترا یوز ضابطی تحسین بك

HAVA YOLUYLA İSTANBUL'A GELEN İLK TAYYARECİLER, FRANSIZLAR OLDU

Osmanlı tayyarecileri, Fransız tayyarecilerle...

Servet-i Fünûn kısa zamanda havacılıkta kat edilen mesafeyi fotoğraflı haberleriyle duyurmaya devam ediyordu. Kapakta İstanbul'a hava yoluyla gelen ve Türk hava seyahatine ilham kaynağı olan Dökor'la çekilmiş bir fotoğraf bulunuyordu. Ayrıca bu haberlerden biri de, "hava seyahati" sırasında şehit olacak Fethi Bey'e aitti.

Kapak fotoğraf altı: "Fransa Sefarethanesi'nde tayyareci Mösyö Dökor ile refiki Mösyö Ru hazır oldukları halde şereflerine verilmiş olan ziyafeti müteâkip çıkarılan resim. Birinci sırada otu-

ranlar: [Sağdan sola] Osmanlı Tayyare Zabiti Fesa Bey, Fransa Sefiresi Madam Bonpar, Dahiliye Nazırı Talat Bey, Fransa Sefiri Mösyö Bonpar, Tayyareci Mösyö Dökor, Matmazel Bonpar, Mösyö Dökor'un refik-i seyahati Mösyö Hanri Ru.

Ayakta Birinci Sıra: [Sağdan Sola] Kaptan Labord, Mösyö Rey, Mösyö Pizar, Şehremini Cemil Paşa, Beyoğlu Belediye Müdürü ve gazetemiz sahibi Ahmed İhsan Bey, Tayyare Mektebi müdürü Veli Bey, Mösyö Vilmoren."

Servet-i Fünun, 13 Kasım 1913

"Osmanlı Tayyareleri

"Bizde henüz tayyarecilik umûmiyetle inkişâf etmedi. Fakat askerî tayyarelerimiz ve tayyareci zabitlerimiz bu hususta Avrupa'ya karşı şerefimizi muhafazaya medâr olacak cesaretler gösteriyorlar. Bu hafta içinde tayyareci zabitlerimizden Osman Nuri Bey refakatinde telgraf zabiti Hami Bey bulunduğu halde Edirne'den tayyare ile cevvi-i havaya yükselmiş ve Edirne'den İstanbul'a, yolda, yani havada sise, rüzgâra, sağanaklara tesâdüf olunduğu halde, bu müşkilât içinde, üç saat zarfında gelmiş, Ayastefanos'ta tayyare parkına nâzil olmuştur. Edirne ile İstanbul arasında tayyare ile seyahat, Avrupa ve bilhassa Fransız tayyarecilerinin bütün Avrupa kıtası üzerinde icrâ eyledikleri seyahatlere, Paris, Petersburg, Stockholm, Karistiyanya devrelerine nispetle küçük bir şey ise de bizde henüz tayyareciliğin bidâyetinde olması, âlât ve edevâtın, tertibâtın pek noksan bulunması muhterem tayyareci zabitlerimizin Edirne İstanbul Seyahatini takdir etmeğe ve büyük muvaffakiyetlerini temenni eylemeğe bizi mecbur eder."

Servet-i Fünun, 30 Ekim 1913

"Birinci Kolordu Kumandanı Vekili Cemal Bey ile tayyare zabiti Fethi Bey tayyarede"

[Foto-İbrahim Ferid]

"Dahiliye Nâzırı Talat Bey ile tayyare zabiti Fethi Bey, tayyarede"

[Foto: Ferid İbrahim]

"Ayastefanos'ta Tayyare Mektebi Müdürü Veli Bey ile tayyare zabitanı"

[Foto-Ferid İbrahim]

Fransız pilotun İstanbul'dan havalanışı

Servet-i Fünûn, Fransız tayyarecilerin İstanbul'dan ayrılışlarıyla ilgili bir fotoğraf altı haber yayınlar:

"Paris'den şehrimize tayyare ile vürüd eden Dökor'un Safraköy Tayyare Mektebi'nden zaman-ı hareketinde râsme-i vedâ' (veda töreni)"

[Foto- Febus]

Servet-i Fünun, 20 Kasım 1913

Directeur-Propriétaire
AHMED IHSAN

Directeur-Responsable
HASSAN SAIB

Bureaux
Nouri-Osmanie
Stamboul

23me Année.

Tome XLVI

Téléphone N. 31,

Adresse Télégraphique
SERVETFUNUN - Cons/plé

سِرْوَتِ فُنُون

پچشنبه کونلری چیقار ، مصور عثمانلی غزته سیدر

SERVET-I-FUNOUN

Illustration Ottomane paraissant le Jeudi

صاحب امتیاز : احمد احسان

مدیر مسئول : حسن صائب

مطبعہ سی :

سکی مکتب ملکیتہ قارشیستہ

یکری اوچنچی سنہ

قرق التنجی جلد

تلفون نومروسی : ۳۱

تلفراف آدرہ سی :

استانبول : سِرْوَتِ فُنُون

چشمه

№ 1171

پچشنبه ۳۱ تشرین اول ، ۱۳۲۹ — ۱۴ ذی الحجہ ، ۱۳۳۱

عدد ۱۱۷۱

[فوٹو - قہرؤس]

فرانسہ سفارتخانہ سندھ طیارہ جی موسیو دوکور ایله رفیق موسیو رو حاضر اولدقلری حالده شرفلرینہ ویرلش اولان ضیافتی متعاقب چیقاریلان رسم
برنجی صرہده اوطورائلر : [صاغدن صوله] عثمانلی طیارہ ضابطی فسی بک ، فرانسہ سفیرہ سی مادام بونپار ، داخلہ ناظری طلعت بک ، فرانسہ سفیری
موسیو بونپار ، طیارہ جی موسیو دوکور ، مادمازل بونپار ، موسیو دوکورک رفیق سیاحتی موسیو هانری رو .
آیاقدہ برنجی صرہ : [صاغدن صوله] قبودان لاپورد ، موسیو رده ، موسیو بلسار ، شهر امینی جیل پاشا ، بک اوغلی بلدیہ مدیری و غزته من صاحبی
احمد احسان بک ، طیارہ مکتبی مدیری ولی بک ، موسیو ویلوردهن .

Un souvenir du déjeuner donné à l'Ambassade de France en l'honneur des aviateurs Daucourt et Roux.

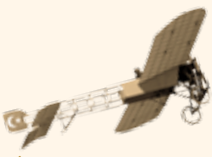
Au premier rang: au milieu M. Bompard, à sa droite M. Daucourt, Mme Bompard, M. Roux.

A sa gauche: Talaat bey, Mme Bompard, aviateur Fessau bey.

Au deuxième rang: au milieu, le Préfet Djémil Paçha, à sa droite Ahmed Ihsan Bey, Vély Bey, M. Matthieu, M. Villemorin.

A sa gauche MM. Pissard, Rey, commandant Laborde.

Photo Photo

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Le Moniteur Oriental / 19 Ocak 1914

“KUDÜSLÜLER FRANSIZ PİLOTLAR KUDÜS’E GELİYORSA OSMANLI PİLOTLARI NİYE GELMESİN DİYE DÜŞÜNDÜLER”

📖 “Tayyareci zabitlerimiz tayyare ile Kudüs’e gidecek”

“Bundan dört beş gün mukaddem yeni yetişen tayyarecilerimizden Muhammed Ali Bey’in Bursa’ya vâki’ olan seyahat-i havâiyesinden bahsederken bu cevelânın (gezinin), genç, fe-dakâr ve gayyûr (gayretli) tayyareci zabitlerimiz için Anadolu’da icrâ edilecek uzun taya-ranlara (uçuşlara) mebde (başlangıç) teşkil eylemesi temennisini izhâr etmiştik. Ahiren istihbar ettiğimize göre, tayyarecilerimizin İstanbul’dan kalkarak Anadolu’nun muhtelif merâkiz (merkezleri) ve bilâdını (beldelerini) dolaşıp Kudüs’e kadar aralarında bir müsâba-ka icrâ eylemeleri takarrür edilmiştir (kararlaştırılmıştı). **Esasen Fransız tayyarecilerinin Paris’ten kalkıp İstanbul’a gelerek oradan da Anadolu tarîkiyle Kahire’ye kadar azimet-lerinden (gidişlerinden) beri, bizim tayyareci heyet-i zabitânımız da aynı seyahati icrâ eylemek arzusunu izhâr etmekte idiler.** Zabitânlarımızın bu arzularına nihayet muvafakat edilmiş olması memleketimizde tayyareciliğin terakkisi itibariyle fevkalâde şâyân-ı şükran tezahürâtandır. **İstihbarâtımıza nazaran, zabitlerimiz İstanbul’dan havanın ilk müsâid olduğu günlerde hareket edecekler ve ânifen (yukarıda) söylediğimiz veçhile, başlıca şe-hirlerimizden geçerek Kudüs’e gideceklerdir.** Bu seyahat esnâsında birinci olarak Kudüs’e muvâsalat edecek (ulaşacak) zabitimize mühim miktarda mükâfât-ı nakdiye verileceği gibi diğerlerine de münasip hediyeler i’tâ olunacak ve Kudüs’te kendilerine bir tayyare ihdâsı esbâbı düşünülecektir.

Anadolu’nun birçok şehir ve kasabasında tayyareciliğin kıymet ve ehemmiyetini takdire vesile teşkil edecek olan bu seyahat-i havâiye hakkında istihsal olunacak ma’lûmâtı pey-derpey neşredeceğiz.”

Tasfir-i Efkâr, 19 Ocak 1914

“İstanbul-Kudüs arasında hava yarışması düzenleniyor”

“*İstanbul-Kudüs Seferi*” haberi ise şöyleydi:

“İstanbul-Kudüs sürat seferi için Osmanlı askeri havacıları arasında bir süre sonra bir yarışma düzenlenecek.

Bu şehir sakinleri, birinci gelecek havacıya 200 lira vermeyi taahhüt ettiler. Ayrıca ordu için bir tayyare inşasını maddi olarak üstlenecekler.

Savaş Bakanlığı Osmanlı havacılarına gerekli izni verdi. Hareket tarihi hava durumuna bağlı olacak.”

La Moniteur Oriental, 19 Ocak 1914

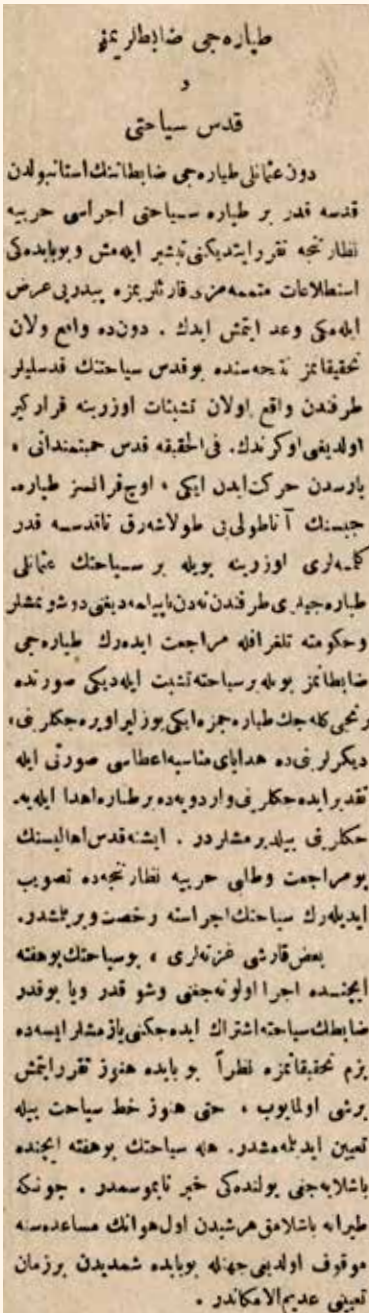
📖 “Osmanlı Tayyarecilerini, Kudüs’ün hamiyetli insanları davet etti”

Tasfir-i Efkâr, ertesi gün yayınlandığı “*Tayyareci zabitlerimiz ve Kudüs seyahati*” başlıklı haberinde seyahatin, Kudüslülerin talebi üzerine gerçekleştiğini açıklar:

“Dün Osmanlı tayyareci zabitânının İstanbul’dan Kudüs’e kadar bir tayyare seyahati icrâsı Harbi-ye Nezâretince takarrür ettiğini (kararlaştırdığını) tebşir eylemiş ve bu bâbdaki istitlâât-ı mütem-mimemizi (tamamlayıcı bilgi edinme gayretlerimizi) kârilerimize (okuyucularımıza) peyderpey arz eylemeyi vaat etmiş idik. Dünde vâki’ olan **tahkikâtımız neticesinde bu Kudüs seyahatinin Kudüslüler tarafından vâki’ olan teşebbüsât üzerine karargir olduğunu öğrendik.** Filhakika Kudüs hamiyet-mendânî (hamiyetli insanları) Paris’ten hareket eden iki üç Fransız tayyare-cisinin Anadolu’yu dolaşarak ta Kudüs’e kadar gelmeleri üzerine böyle bir seyahatin Osman-lı tayyarecileri tarafından neden yapılamadığını düşünmüşler ve hükûmete telgrafla mûra-caat ederek tayyareci zabitânımız böyle bir seyahate teşebbüs eylediği sûrette birinci gelecek tayyarecimize iki yüz lira vereceklerini, diğerlerine de hedâyâ-yı münasebe i’tâsı sûreti ile takdir edeceklerini ve Ordu’ya da bir tayyare ihdâ eyleyeceklerini bildirmişlerdir. İşte Kudüs ahalisinin bu müracaat ve talebi, Harbiye Nezâretince de tasvip edilerek seyahatin icrâsına ruhsat verilmiştir.

Bazı Karşı (Beyoğlu) gazeteleri, bu seyahatin bu hafta içinde icrâ olunacağını ve şu kadar veya bu kadar zabitin seyahate iştirâk edeceğini yazmışlar ise de bizim tahkikâtımıza nazaran bu bâbda henüz takarrür etmiş bir şey olmayıp, hatta henüz hatt-ı seyahat bile tayin edilmemiştir. Hele se-yahatin bu hafta içinde başlayacağı yolundaki haber nâ-bimevsimdir (mevsime uygun değildir). Çünkü tayerâna (uçuşa) başlamak her şeyden evvel havanın müsaadesine mevkuf (bağlı) olduğu cihetle bu bâbda şimdiden bir zaman tayini adîmü’l-imkândır (imkansızdır).”

Tasfir-i Efkâr, 20 Ocak 1914

“YÜZBAŞI FETHİ BEY VE MÜLÂZIM NURİ EFENDİ, MÜSÂBAKA İLE SEÇİLDİLER”

“Bu iki gencin geçmiş başarıları, bu seyahatte üstün geleceklerinin delilidir”

“İstanbul-İskenderiye Seyahat-i Havâiyesi” başlıklı haberin spotu ise “Tayyareci zabitlerimiz yola çıkıyor” şeklindeydi.

Fotoğraf altı: “[Sağda] En muktedir ve cesur tayyarecilerimizden Yüzbaşı Fethi Bey / [Solda] Edirne’den ilk defa İstanbul’a gelmek sûretiyle derece-i iktidarını isbât eden Mülâzım-ı Evvel Nuri Bey / İstanbul-İskenderiye seyahat-i havâiyesini icrâ edecek olan tayyareci zabitlerimiz.”

“Kudüslülerin müracaatı üzerine Harbiye Nezâreti’nin tensibiyle tayyareci zabitlerimiz tarafından icrâ edileceğini çoktandır haber verdiğimiz Dersaâdet-İskenderiye Seyahat-i Havâiyesi başlamak üzere bulunuyor. Bu seyahatin icrâsı -evvelce haber verdiğimiz üzere ba’de-l-müsâbaka- Yüzbaşı Fethi Bey ile mülâzım olan Nuri Efendi’ye havale edilmiştir. Tasfir-i Efkâr kâripleri, bu iki genç ve muktedir tayyarecimizi pek iyi tanıyorlar. Kendilerinden şimdiye kadar, gösterdikleri muvaffakiyet dolayısıyla birçok defalar bahsettik, Müslümanların istedikleri vakit kem âlât ile nasıl izhâr-ı kemâlât eylediklerini müteadid defalar parlak sûrette isbât eden bu cesur zabitlerin hizmetlerini bütün ehemmiyetleriyle kâriplerimizin nazar-ı takdirine vaz’ eyledik. Fethi Bey iktidarı mertebesinde cür’et ve gayreti ile ma’ruftur. Nuri Bey de Edirne’den ilk defa olarak kalkıp İstanbul’a gelen, yani Payitaht-ı Sâni-i Saltanat’ı, merkez-i Hilâfet’e tarîk-i havâî ile rabt eden tayyarecimizdir. Bu iki gencin, muvaffakiyet-i sâbıkaları, yeni başladıkları uzun, mühlik ve fakat pek şerefli seyahatte de ihrâz-ı galebe edeceklerine bir delildir. Kendilerine an-samîm kalb-i selâmet ve muvaffakiyet temenni eder, Osmanlı zabitlerinin cesaret ve vazife-i şînasânelerini bir defa daha pür-şân ve şâşaa izhâra vesile bulduklarından dolayı tebrik eyleriz. [...]”

Tasfir-i -Efkâr, 6 Şubat 1914

“Pazar günü sabahı zevâlî saat sekizde hareket edecekler”

Bütün gazeteler gibi Peyam da “İstanbul-İskenderiye Seyahat-i Havâiyesi Programı”nı yayınlayarak ayrıntılarıyla okuyucularına duyurdu:

“1- Seyahate Bileryo sisteminde Muâvenet-i Milliye ile Döpredüs sistemindeki Prens Celâleddin tayyareleri iştirâk ettirilecektir.

2- Muâvenet-i Milliye tayyaresinin süvârisi tayyareci Yüzbaşı Fethi Efendi yolcusu Nezâret-i Celile yaveri Mülâzım-ı Evvel Sadık Bey makinisti Sermakinist Yüzbaşı Murat Efendi’dir.

3- Prens Celâleddin tayyaresinin süvârisi tayyareci Mülâzım-ı Evvel Nuri Efendi yolcusu (ismi okunamamıştır) makinisti Mülâzım-ı Evvel Cemal Efendi’dir.

4- Her iki tayyarenin marangozları nefer Saim!

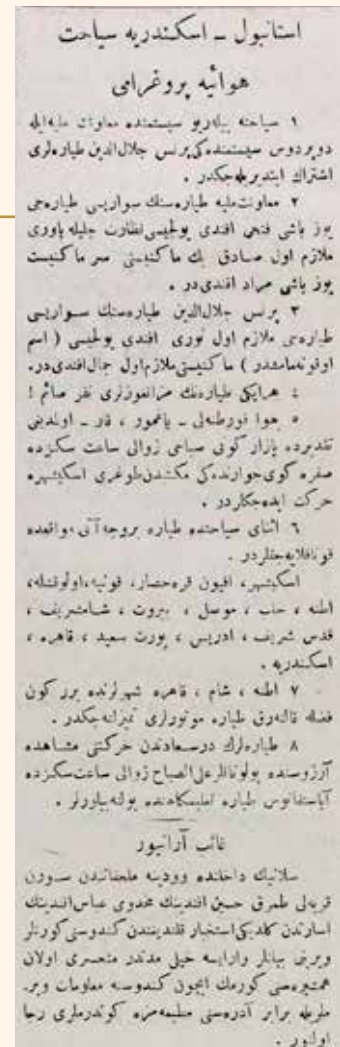
5- Hava fırtınalı -yağmur, kar- olmadığı takdirde Pazar günü sabahı zevâlî saat sekizde Safraköy civarındaki mektebden doğru Eskişehir’e hareket edeceklerdir.

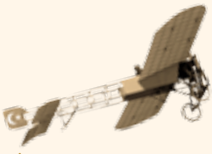
6- Esnâ-yı seyahatte tayyare bervech-i âti mevâki’de konaklayacaklardır: Eskişehir, Afyon Karahisar, Konya, Ulukışla, Adana, Halep, Musul, Beyrut, Şam-ı Şerif, Kudüs-i Şerif, Edris, Port Said, Kahire, İskenderiye.

7- Adana, Şam, Kahire şehirlerinde birer gün fazla kalınarak tayyare motorları temizlenecektir.

8- Tayyarelerin Dersaâdet’den hareketi müşâhede arzusunda bulunanlar ale’s-sabah zevâlî saat sekizde Ayastefanos tayyare talimgâhında bulunabilirler.”

Peyam, 6 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasvir-i Efkâr / 8 Şubat 1914

“TAYYARECİLERİMİZ BUGÜN GİDİYORLAR”

2370 kilometrelik yolculuğun güzergâhı ve pilotları

Tasfir-i Efkâr, Osmanlı basınındaki farklı haberciliğini bu olayda da gösterdi. Bu destansı uçuşta kullanılacak uçağın çizimini, pilotlarının fotoğrafları ile uçuş güzergahını uğranacak yerlerin işaretlenmiş olduğu haritayı birinci sayfadan tafsilâtlı bir haberle verdi. Böylece seyahatin resmen başlamasından önce iyice meraklanan okuyucuya doyurucu bilgiler ulaştırdı:

“İstanbul-İskenderiye Seyahat-i Havâiyesi” üst başlığı ve “Tayyarecilerimiz bugün gidiyorlar” manşetiyle verilen haberin alt başlığı ise iyi niyet temennilerini içeriyordu: “Kendilerine selâmet ve muvaffakiyet temenni ederiz.”

Haberden önce verilen ve kuyruğunda Ayyıldız bayrağın yer aldığı uçak çiziminde şu açıklayıcı bilgiler vardı: “Bileryo sistemindeki bir tayyare uçarken. / Müddet-i seyahat: 25 gün / Ve bu seyahat 2370 kilometredir.”

Uğranılacak şehirler ile uçuş rotasını gösteren haritanın altında ise şu cümle vardı: “Der-saâdet-İskenderiye seyahat-i havâiye haritası. / Hatt-ı seyahatinin münkasım olduğu on dört merhale ile her merhalenin tûlu (uzunluğu) harita üzerinde yegan yegan (teker teker) göstermişlerdir.”

Fotoğraf yazıları: “[Üstteki] Tayyareci Yüzbaşı Fethi Bey / Tayerân (uçuş) kıyafetiyle tayyaresi üzerinde alınan yeni bir resimden yapılmıştır. / [Altteki] Tayyareci Mülâzım-ı Evvel Nuri Bey / Esnâ-yı tayerânda soğuktan tahaffuz (korunmak) için kullandığı sarığı (atki) ve başlık ile alınan resimden.”

“İstanbul-İskenderiye seyahatinin ehemmiyeti:

Merkez-i Saltanat-ı Osmaniye’den bugün iki Müslüman ve Türk zabitanın hareketi ile başlayacak olan Dersaadet-İskenderiye seyahat-i havâiyesi, yalnız Osmanlı tayyarecilerinin değil, bütün âlem-i tayerânın en mühim teşebbüsâtından biri add edilmeye layıktır. Çünkü bu seyahat ile Ordumuzun iki genç ve cesur uzvu (üyesi) (2000) kilometreyi mütecaviz medîd (uzun) bir tarîk-i tayerân (uçuş rotası/yolu) takip edecekler, Anadolu’yu bir baştan diğer başa kat’ eyleyecekler (geçeceklerdir), Arabistan üzerinde de medîd bir hatt-ı seyerân çizerek Müslüman ülkelerini lebriz-i iftihar ve sürûr edecekler (övünç ve sevin taşkınlığı verecekler) ve nihayet koca Asya’yı Afrika’ya rabt ile diğer bir İslam ülkesine geçip onun sahildeki bender-i meşhur-ı balâlarında (meşhur limanının üstünde) allı beyazlı sancağımızı pür-şân ve şeref mevc edeceklerdir (dalgalandıracaklardır).

Fransızlardan başkası böyle seyahat yapmadı:

Bu uzun cevalân-ı havaî, gerek Garb âlem-i tayerâni ve gerek henüz pek ibtidaî bir halde bulunan Osmanlı tayyareciliği için nasıl hadisât-ı mühimmeden ma’dâd olmuştur ki, Fransâdan başka henüz hiçbir memlekette bu kadar uzun bir seyahat-ı havâiyeye teşebbüs eden bulunmadı. [...].

Tayyarecilerimiz de muvaffak olacaklar mı?

Acaba bizim bu genç, cesur iki zabitimiz de bu seyahatlerinde muvaffak olabilecekler, Osmanlı payitahtının selamını, Mısırlı dindaşlarımıza isâl edebilecekler (ulaştıracaklar) midir?

Şüphe etmiyoruz:

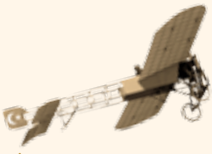
Biz kendi hesabımıza bunda şüphe etmiyoruz. Bir kere bu seyahati deruhte eden iki tayyarecimizin her ikisi de pek muktedir, gay-yûr ve ehildirler. Yüzbaşı Fethi Bey bir seneyi mütecaviz bir zamandan beri birçok tayerânlar icrâ etmiş, eski ve bozuk âletler ile bile böyle muvaffakiyetler göstermiş, fenn-i tayerânda bihakkın ihtisas sahibi, pek cesur ve himmetli bir tayyarecimizdir. Mülâzım-ı Evvel Nuri Bey’e gelince o da derece-i iktidarını, gayretini, cesaretini Edirne’den ilk defa olarak İstanbul’a iki saatte gelmekle isbât eylemiştir. İşte Dersaadet-İskenderiye seyahati bu iktidarda iki zabıtamıza tevdi’ edilmiş bulunuyor. Bu seyahat ise hadd-i zatında o kadar müşkil’ül-icrâ değildir. Birinin müşkil olmadığı evvela iki Fransız tayyarecisinin muvaffakiyetiyle tahakkuk ediyor. Sâniyen mecmu’u (2370) kilometre kadar olan bu hatt-ı seyahat tam on dört merhaleye ayrılmıştır. Yukarıdaki sûret-i mahsûsa da yaptığımız haritaya kârîlerimiz imâle-i nazar ederlerse görürler ki bu (14) merhaleden hiçbirisi azami (220) kilometre tûlu (uzunluğu) geçmiyor. Halbuki Edirne ile İstanbul arasındaki mesafe de bu kadardır. Bu mesafeye ise bugün hareket edecek olan tayyarecilerimizden Nuri Bey ilk defa suhûletle kat’ etmiş, sonra da Fethi Bey bir günde hem gitmiş hem de gelmiş, yani (400) kilometreden fazla yol gitmişti.

İkinciliği tayyarecilerimiz ihrâz edecek (elde edecek):

Şu halde her iki zabitimiz de bu (220)şer kilometrelik mesafeleri kemâl-i suhûletle kat’ edebilirler. Hatta bir günde daha ziyade yol alabilirler. Yalnız yolda mürûru müşkil olan bir iki nokta vardır ki onlardan birincisi (Toros) Dağlarının üzerinden geçen (Ulukışla) ile (Adana) arasındaki mesafedir... Ma’lûm olduğu üzere (Dökor) da bu dağları geçerken hava cereyânlarına tutularak kazazede olmuştu. Mamafih ondan sonra (Vederin) ile (Bonye) bu dağları geçmeğe muvaffak olduklarına göre bizim tayyarecilerimizde şüphesiz geçebileceklerdir. Bunun içinde tayyarelerin lede’l-icap (gerektiğinde) dört, beş bin metre kadar yükselmesi kifayet eder. İkinci tehlikeli noktada (Beyrut), (Şam), (Kudüs-ü Şerif) arasındaki Lübnan Dağları’dır. Mamafih ihtiyat ve basiret, dikkat ve mahâret ile bu dağların da mürûru müyesser olur. Bununla beraber tayyarecilerimiz yolda bu dağlardan başka muhalefet-i hava, hava kuyuları, anaforları, motor bozukluğu gibi bir çok müşkilâta ve hatta bazı defa tehlikelere ma’rûz kalacaklardır ki bunları da daima derpiş (gözünüde), hesap eylemek icap eder ve işte bundan dolayı gaye-i seyahatleri olan İskenderiye’ye vâsıl oldukları zaman Osmanlı tayyareciliği için cidden pek şanlı ve şerefli bir muvaffakiyet istihsal eylemiş, hatta Fransızlardan sonra bütün cihan-ı medeniyette ikinci mertebeyi ihrâz etmiş (elde etmiş) olacaklardır. O cihetle kendilerine Tasfir-i Efkâr’ın nasıl halis-i kalp ile temenni-yi muvaffakiyet (başarı temenni) ettiğini, mazhar-ı selâmet olmaları duâsını nasıl isâl-i dergâh-ı İlâhi eylediğini (Allah katına ulaştırdığını) söylemeye hacet yoktur zannederiz.

[...]”

Tasvir-i Efkâr, 8 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

İkdam / 8 Şubat 1914

“KUDÜS’TE, KAHİRE’DE NASIL KARŞILANACAKLARINI DÜŞÜNÜNCE SEVİNCİMİZDEN TİTRİYORUZ”

“İslam Halifesi ve Türklerin temenni rüzgârlarıyla tayyarelerimiz yükseliyor”

İkdam’ın başlığı “Bütün Türklerin kalbiyle beraber tayyarelerimiz
bu sabah yükseliyor” şeklindeydi:

“Bu sabah İslamiyet’in en mübeccel, en muazzez, en mübarek
bir gününe tesâdüf ediyor: Veladet-i Hazret-i Nebevî.

Bu münasebetle bütün alem-i İslam pür-şevk ve mübâhî (şevk
dolu ve övünüyor).

Bu mukaddes günün ufk-ı meâliyâtında yükselen güneşle be-
raber, **başta Halife-i İslam olduğu halde, bütün Türklerin**

gönlünden nefha-i temenniyât ile tayyarelerimizde yükseli-
yor. Bu tayyarelerle... Diyardan diyara İslam’dan İslam’a selâm
götürecek **bu iki peyk-i muhâdenetle (dostluk uydusuyla) be-
raber sevgili Osmanlı bayrağı da yükseliyor.**

(İkdam) Şimdiden tayyarelerimize bütün Osmanlılarla beraber:
Selamet ve muvaffakiyetle... diyor.”

Fotoğraf altı: “[Üstte] Muâvenet-i Milliye tayyaresi ve Fethi Bey
/ [Altta] Prens Celâleddin tayyaresi ve Nuri Bey”.

İkdam, 8 Şubat 1914

“Kudüs’te, Kahire’de İskenderiye’de bunlara karşı
nasıl bir eser-i kabul gösterileceğini düşündükçe
sevincimizden titriyoruz”

“Sevinçli bir haber” başlıklı haberin alt başlığı “İstanbul-İskenderi-
ye Seyahat-ı Havâiyesi” idi:

[...]

Bu mühim seyahat-ı havâiyeye en güzide tayyarecilerimizden
Yüzbaşı Fethi Bey ile Mülâzım-ı Evvel Nuri Efendinin ba’de’l
müsabaka (yarıştan sonra) me’mûr edildikleri (görevlendi-
rildiği) anlaşıldı. Bu program mücebince yarınki pazar günü

–Hava müsâit olduğu takdirde- (Muâvenet-i Milliye) ve (Prens
Celâleddin) tayyareleri sabahleyin zevâlî saat sekizde Ayastefa-
nos Tayyare Talimgâhı’ndan hareket edeceklerdir. Tayyarelerde
birer yolcu ve birer makinist bulunduğu halde Eskişehir, Afyon-
karahisar, Konya, Ulukışla, Adana, Halep, Humus, Beyrut, Şâm-ı
Şerif, Kuds-i Şerif, el-Ariş, Port Said, Kahire ve İskenderiye’den
Osmanlı bayraklarıyla geçeceklerdir.

İnsan bu sevinçli haberi okudukça inanamayacağı geliyor, o ka-
dar tatlı, o kadar ruh-nevâz (ruh okşayan)! **Tayyare müsabaka-
larında daima birinciliği ihraz eden Fransızlar bile böyle me-
dîd bir seyahat-ı havâiyeye ancak pek az zaman evvel cesaret
edebilmişlerdi.** Tayyareci doktor ile, (Bonye)’nin Mısır’a müte-
veccihen memleketimizden geçtikleri tarih henüz pek yenidir.
Halbuki onların seyahat-ı havâiye teşebbüsü Paris’in en meşhur
gazeteleri için günlerce sermaye-i makâl (söz sermayesi) olmuş
ve yalnız tayyarecilik alemi değil, bütün cihan-ı medeniyet bu se-
yahatin teferruât ve tafsîlâtıyla iştigal etmiş idi. Bu tayyareciler
nereden geçmiş, nereye uğramış ise oradan her tarafa telgraflar
yağdırılmış ve bu cesur adamlara karşı fevkalâde bir hüs-n-i kabul
gösterilmişti. **Hayat-ı mevcûdiyeti -hakikati söylemek lazım
gelirse Edirne’nin istirdâdından (geri alınışından) sonra baş-
layan- Türk tayyareciliğinin ancak teşebbüsünde bulunduğu
bu mühim ve şâyân-ı dikkat hatve (dikkate değer adım), bizim
için bihakkın iftihara şâyân bir eser-i tekâmül ve terakkî ad-
dedilebilir.**

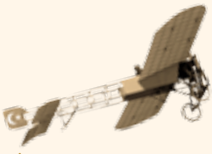
[...]

Yarınki sabah, şarkın nesîm-nevaz şikârisi ve bütün milletin nef-
ha-i ümidiyle temevvûc edecek Osmanlı bayrağını ve Türklüğün
ta’âmâk-ı kalbinden kopan samîmî duaları ve temennileri hâmil
olarak Ayastefanos’tan yükselecek, şehrimiz ahalisinin perestiş-
kâr nazarları önünden süzülüp gidecek olan tayyarelerimizin
her uğrayacağı Osmanlı memleketinde nasıl bir hiss-i iftihar ve
surûr hasıl edeceğini ve sonra **Kudüs’te, Kahire’de İskenderi-
ye’de bunlara karşı nasıl bir eser-i kabul gösterileceğini dü-
şündükçe sevincimizden titriyoruz.** Muharebe esnasında Ha-
midiye zırhlısı süvâri ve mürettebatına karşı pek hâr ve samimi
bir mihman-nevâzi göstermiş olan Mısırlıların bu vesile ile ispat
eyledikleri farîza-i hamiyetin menâkıbı henüz hatırımızdadır. O
zaman Kahire eşrâf ve muteberânı fevç fevç İskenderiye’ye inmiş-
lerdi. Hamidiye’yi ziyaret edenlerin miktarı o kadar çok idi ki bu,
günlerce imtidâd etmişti. **Osmanlı bayrağını öpenler, Hamidiye
süvârisini der-âguş ederek gözlerinden takbil edenlerin hadd
ü hesabı yoktu. Hamidiye’nin İskenderiye’de bulunuşu bir mü-
him hadise olmuştu. Bütün gazeteler bundan bahsediyorlardı.**
Herkes için zemin-i musahabe Hamidiye idi.

Şimdi yalnız Fransız tayyarecilerini, Avrupa tayyareleri mü-
sabakalarını görebilen Mısırlıların bu Osmanlı tayyarelerini
görünce ne hissedeceklerini, ne yapacaklarını düşündükçe
şimdiden kalbimiz hiss-i iftihar ile doluyor.

Tayyarelerimiz için sad-hezar temenni-i muvaffakiyet.”

İkdam, 7 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Peyam / 9 Şubat 1914

“HATİCE SULTAN HAZRETLERİ TAYYARECİLERE BİRER BUKET HEDİYE ETMİŞTİR”

“Celâleddin tayyaresi Mektebe avdete mecbûr olmuştur”

Peyam'ın başlığı “İstanbul-Kahire Müsâbaka-i Havâiyesi”, spotu da “Birkaç günden beri i'lân edilen seyahat-ı havâiye, dün sabah vukû' buldu. Tayyareci Fethi ve Nuri Beyler, Ordu-yı Osmani'nin bu gayyûr uzuvları, dün, üzerinde Osmanlı bayrağı temevvûç eden tayyareleriyle, tabakât-ı havâiye'yi yararak, kemâl-i metanet ve meharetle yükseldiler” şeklindeydi.

“[...]

Hareketten Evvel

Zevâlî saat dokuza takarrüp eylediği esnada Harbiye Nâzırı Enver Paşa tarafından verilen emir üzerine tayyarelerin, benzin ve sâire gibi bütün levazımâtı ihzâr olunmağa (hazırlamaya) başlandı ve müçtemian (toplu olarak) fotoğraf ahzı için tayyarelere tertibat-ı mahsûsa aldırıldı.

Hangarların sol tarafında isabet eden meydanın en başında Yüzbaşı Fethi Bey'in süvârisi bulunduğu “Muâvenet-i Milliye” ve yan tarafında da tayyareci Mülâzım-ı Evvel Nuri Bey'in idare eylediği “Prens Celâleddin” tayyaresi ahz-ı mevki' etmiş idi. Bunların sağında mektebin talim tayyareleri ve sol tarafında Fazıl ve Salim Beylerin “Düpredüş” ve “Beleryo” sistemindeki tayyareleri bulunmakta idi.

[...]

Tayyare Filosunun Teşî'i

Bu esnada tayyare filosofunun hareketi zamanı tekarrüp etmiş olduğundan filoyu teşyî' etmek üzere Yüzbaşı Salim Bey ile refiki Mülâzım-ı Evvel Tahsin ve diğer bir tayyare ile de Mülâzım Fazıl ve arkadaşı tayyareci Abdullah Beyler su'ûd ve bir müddet cevlândan sonra cevîvü havada filonun su'ûduna (havalanma) intizâr etmekte ediler.

Samîmî Tezahürât

Filonun vakt-ı hareketi yaklaştığı esnada züvvar meyanında bulunmakta olan **Cennetmekan Sultan Murad Han Hazretleri'nin kerime-i muhteremeleri Hatice Sultan Hazretleri tayyarecilerle birer buket ihdâ buyurmuş** ve Harbiye Nâzırı Enver Paşa ile diğer vükelâ tayyarecileri nezdlerine davetle selâmet ve muvaffakiyet temenniyâtı izhâr ve kendilerine iltifat olunmuştur.

Filonun Hareketi

Bu esnada tayyareler su'ûda hazırlanmış ve tayyarecilerimiz de mahall-i mahsûslarında ahz-ı mevki' eylemiş idi. Zevâlî saat dokuzu çeyrek geçe Harbiye Nâzırı Enver Paşa tarafından vâki' olan işaret üzerine Mülâzım Nuri Bey ile refiki Kemal ve Serma-kinist Yüzbaşı Cemal Beylerin süvâri olduğu “Prens Celâleddin” ve bunu müteâkip Yüzbaşı Fethi Bey ile Harbiye Nezâreti yaveri Mülâzım-ı Evvel sadık ve Başmakinist Yüzbaşı Murad Beylerin râkip olduğu “Muâvenet-i Milliye” tayyaresi hazirûnun temen-niyât ve alkışları arasında su'ûd etmişlerdir.

Filoyu Takip

Filoyu berren (karadan) takip ve esnâ-yı nüzûllerinde icap eden ihtiyacâtını temine memur edilen makinist Yüzbaşı Murad ve Cemal Efendileri yedek eşya ve levâzımâtı hamil ve refakatle-rinde de Vahram ve Haym nâmında iki nefer makinist bulun-maktadır.

Yollarda bulunamamak ihtimali olan benzin ve yağ gibi levâ-zımât-ı esâsiye istasyonların bazısına sevk olunmuştur. Eki-şehir, Afyon Karahisar, Konya, Ulukışla, Adana, Halep, Musul, Beyrut, Şam-ı Şerif, Kudüs-i Şerif, Edris, Port Said, Kahire, İskenderiye tayyare filosofunun istasyonlarını teşkil edecektir.

[...]

Tayyarecilerin hareketinden bir saat sonra Adalar üzerinde kesîf bir sise tesâdüf eden “Celâleddin” tayyaresi süvârisi **Nuri Bey sisin karayı göstermeyecek derecedeki kesafetine rağmen yararak geçmiş ve fakat İzmit üzerlerine doğru sü-rekli yağmura tesâdüf eylediğinden Mektebe avdete mecbûr olmuştur.**

Nuri Bey mektepte bir müddet istirahatden sonra mahall-i mak-suduna doğru sisler arasında tayerân eden “Muâvenet-i Milliye” tayyaresini takip için zevalî saat on iki raddelerinde feza-yı nâ-mütenâhiye atılmıştır.

Cenab-ı Hakka selâmet ve muvaffakiyet ihsan buyursun. Amin.”

Peyam, 9 Şubat 1914

“Tayyare ve Tayyareciliğimiz”

Muâvenet-i Milliye sis yüzünden Adapazarı'na indi

“Kısm-ı mahsûsamızda tafsîlâtını verdiğimiz veçhile dünkü gün uzun bir seyahat-ı havâiye tertip etmiş olan tayyare fi-lomuzun ileri hareketine dair Osmanlı ajansında âtideki ih-barât vârid olmuştur:

Adapazarı 8 Şubat— Fethi Bey'in râkip (binici) olduğu Muâ-venet-i Milliye tayyaresi kemâl-i muvaffakiyetle buraya gel-miştir.

İkinci haber:

Sabahleyin saat on biri on geçe Adapazarı'na muvâsalat olundu. İstanbul'dan hareketi müteâkip müsadif olduğumuz kesîf bir sis tabakası bizi arkadaşlarımızdan ayırdı. Bugün sis açıldığı takdirde hemen Eskişehir'e müteveccihen hareket edeceğiz.

Prens Celaladdin Tayyaresi

İznik 8 Şubat – Nuri Bey'i hamil olan “Prens Celâleddin” tayyaresi buraya muvâsalat eyledi. Havanın fenalığı ve sisin kesafeti hasebiyle bu seyahat son derece mezâhim-i alûde (karışık sıkıntılar) olmuştur. Hükûmet ve ahali istikbâle şitâb ederek (karışılmaya koşarak) fevkalâde bir merâsim-i kabûl olunmuştur.”

Peyam, 9 Şubat 1914

اوزاقلرده ...

بیر کشتارک که قیسی و کرس و میندا برکنج ... اوزاقلرده ...

اولی کونجه : ... سکا بکون برکنجاسکایه ...

اوزان حکیمانی اکلانه باشلام : ...

موسقله سونمیش و تم حسی اندک اوسان و الله ...

محمد رؤف

عاشق درویشی ایچون ...

المتدی الادبی قلوبنده

دوکی نسخهرده یازدیغیر و حجه الیه ...

ای و ندرمک ، شاید حالن خردور ...

بوق ، بوق ، بوق ...

روم بطریق یونان سلاتنده ...

مصادره اولان یونان واپورلری ...

رابانایک حریف ...

استاسیول - قاهره مسافه هواپیمایی

برونج کونلن بری انزال ایدیلن سیاحت هواپیمایی ...

طیاره مکنده

اوجنده شیر اولانلار ...

تیره طایری طیاره

حال پشا الیه طلمت مک کنجلا ...

چرکند اول

زوالی شانت طلقوره ...

اشبو احتفاله داخله طایری طلمت مک ...

طیاره لره سواری و حضوری متادوات ...

سیسی تظاهرات

قبولک وقت حرکتی یاقلاشدی ...

بولک حرکتی

بو انشاده طیاره لره مسعوده ...

ولایتلر

زادارمه قوماندانلری ...

ارازده حصه و ولایت قلمه دنگ دواوی ...

جهان اسلام

چه چه نلردن تحصیلات

قنقابیه ساکن چه جهان عابسی و برکریه ...

آسیا موزمسی

پرسورغده کی منبور آسیا موزمسی ...

ولادوستونده سمد

ولادوستونده سمد ...

قارقالی

قارقالی ...

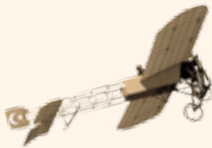
مقدون لکی مشدان

مقدون لکی مشدان ...

سیرا ملتانلری

سیرا ملتانلری ...

روسیه ممتن جراند معدوده مک

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

La Moniteur Oriental / 9 Şubat 1914

SADIK BEY’İN VASIYETİ: “VEFAT EDERSEM, BENİ UÇAĞIN DÜŞTÜĞÜ YERE DEFNEDİN, MEZAR TAŞIMA TUNÇTAN BİR TAYYARE KOYUN”

“Tayyarecilerimizin Hareketi”

Tanin’in spotu: “Ayastefanos’ta samîmî bir resm-i teşyî’ (uğurlama töreni)-Havada müsaadesizlik- Sis – Adapazarı ve İznik.”

“Ayastefanos’taki tayyare karargâhında dün sabah, daha pek erken bir faaliyet-i meşhûd oluyordu. Tayyarecilerimizin hareketlerini selamlamak üzere birer ikişer, hatta pek uzaklardan gelen birtakım meraklılar karargâh civarında toplanıyorlar, gazeteciler, zevât-ı resmiye yekdiğerini takiben mektebe geliyorlardı. Seyahate iştirâk edecek olan (Bileryo) sisteminde “Muâvenet-i Milliye” ve (Royeduş) sistemindeki “Prens Celâled-din” tayyareleri mektebin önünde duruyorlardı. Memurlar, gazeteciler tayyarelerin etrafına toplanmışlar, son hazırlıkların sürat-ı cerayanını temaşa ediyorlardı. [...]

Artık seyyahlar yerlerine geçiyorlardı. Fethi Bey refik-i seyahati Harbiye Nezâreti Yaveri Mülâzım Sadık Bey’le Muâvenet-i Milliye ve Nuri Bey de refiki Hakkı Bey’le beraber Prens Celâleddin tayyarelerine bindiler. Hava pek sisli idi; Tayyareler iki üç yüz metreye çıkınca görünmemişlerdi. Bu esnâda yalnız gürültüleri işitiliyordu. Sonra İstanbul üzerinde birkaç cevelân yaparak yollarına devam ettiler. Nuri Bey’le binmiş olduğu tayyare Kartal’a gittikten sonra tekrar geri dönmüş ve kalın sis tabakası arasında yolunu arar gibi dolaşmış ve bunun gayr-i mümkün olduğuna kanaat ederek Ayastefanos’a avdet etmiştir. Bađe’z-zuhr Ayastefanos’dan hareket edip havanın mümkün mertebe müsaa-desinden bil-istifâde Adapazarı’na doğru yolculuğuna başladı. [...]

İstihbaratımıza nazaran Sadık Bey refikasıdan birine bir vasiyetname bırakmıştır. Bunda vefat ettiği takdirde mahall-i sukutuna defnedilmesini ve bir büyük seng-i mezarın üstüne tunçtan bir tayyare vaz’ı (konulması) için arkadaşlarının muâvenetini istirhâm eylemiştir. Biz cesur askerimizin muvaffak ve meş’ud dönmesini temenni ederiz. Yalnız böyle bir vasiyetname terk etmesi, ölümü pek de sakınılmayacak hafif bir tehlike mertebesine indirmek olduğu için de kendisinin ne kadar asil ve şeci’ bir ruha malik olduğunu isbât eyler.

Filonun kumandanlığı Fethi Bey’e ait olduğundan hareket ve nüzûl saatlerini mektebe derhal bildirecektir.

Makinist Yüzbaşı Murat ve Cemal Beylerle nefer Saim de trenle birçok levazımı müstahiben bir gün evvel hareket etmişlerdir.

Adapazarı ve İznik

Fethi Bey, zîrde mûnderiç muhâbirimizin telgrafnâmesinden de anlaşılacağı veçhile, büyük bir kazâ savuşturduktan sonra havanın küşayişine (açıklığına) intizârın Adapazarı’na inmeye muvaffak olmuştur. [...]

Tayyareciler burada bazı ta’mirât ile iştigal etmişler ve benzin ile yağ tedârik eylemişlerdir. Fethi Bey bir aralık diğer tayyarenin ne olduğunu İstanbul’dan telgrafla sordurmuş, onun da sisten gidemeyerek evvela Ayastefanos’a avdet ve bağehu Eskişehir’e müteveccihen hareket etmiş olduğunu öğrenmiştir.

Hava şimdi biraz açıldı. Fethi Bey geceyi burada geçirmek istemediği için biraz evvel, dörde çeyrek kala, ahalinin alkışlar ve duâları arasında Eskişehir’e müteveccihen hareket ettiler.

İznik’ten aldığımız husûsi telgrafımız da şunları haber veriyor:

İznik, 26 Kanunusâni- Tayyareci Nuri Bey, refiki Hakkı Bey’le birlikte bugün alafranga saat iki buçukta kasabamıza indiler. Eskişehir’e gidecekken buraya inmelerinin sebebi ise sisten yolu kaybetmiş olmalarıdır. Fakat, bu nâgehani ziyaret ahali arasında azim bir memnûniyet hasıl etmekten de hali kalmadı. Bundan evvel 5 Kanunuevvelde Fransız tayyarecisi Mösyö Bonye buraya gelmiş, halk tarafından hakkıyla karşılanmıştı. Şimdi bir Osmanlı tayyarecisinin gelmesi azim memnûniyet mucip oldu. Nuri Bey mutlaka Eskişehir’e gitmek istediği için tayyaresinde bazı ta’mirât icrâ ettikten sonra saat üçü kırk beş geçe Eskişehir’e müteveccihen hareket etmiştir.”

Tanin, 9 Şubat 1914

“Şanslı olan Fethi Bey, sisten bir boşluk yakalayıp yolculuğuna devam etti”

“İstanbul-Kahire” ve “Hareket” başlıklı haber, ilk tayyarenin yola çıkışını aktarıyordu:

“İstanbul-Kahire seferi için Osmanlı havacılarının hareketi sabah 08.00 için belirlenmişti ve sabahın erken saatleri olmasına, soğuk ve sise rağmen aralarında birçok kadının da bulunduğu önemli bir kalabalık, tarihi günlerinden birini yaşayan havaalanında hazır bulunuyorlardı.

Fethi bey önce 10 dakikalık bir irtifa için öncelikle Denizcilik Bakanı Mahmud Paşa’yı götürdü. Bakan bu ilk yolculuğundan büyük bir mutluluk duyduğunu açıkladı. Saat 09.00’da Savaş Bakanı Enver Paşa hareket emrini verdi. Faaliyetler hızlandırıldı ve cihazlar ‘kalkış’ için rüzgara karşı konumlandırıldılar. Havacılar, Prensese Hatice Hanım tarafından çiçek demetleri sunuldu

ve Enver Paşa’nın bir hareketiyle Nuri Bey, beraberinde yolcusu Kemal Bey olduğu halde, Prens Celaleddin isimli Depardassin uçağıyla uçmaya başladı; üç dakika sonra, Yüzbaşı Fethi Bey de, yolcusu Sadık Bey ile birlikte Muâvenet-i Milliye adlı Bleriot tipi uçağıyla uçuşa geçti.

Denizin üstündeki sis oldukça kesifti ve seferin daha ilk başlarında havacılar büyük zorluklarla karşılaştılar. Daha şanslı olan Fethi Bey, sisten bir boşluk yakalayıp yolculuğuna devam edebilirken, kumanda edemeyen Nuri Bey, depoyu doldurmak ve öğlen tekrar kalkmak için havaalanına geri döndü.

Fransız havacılarının gelişiyile, Osmanlı havacılığının kat ettiği gelişmeleri izleme fırsatı bulmuştuk. İstanbul-Kahire seferi, dayanıklılıkları ve soğukkanlılıklarını göstermek için havacılar ciddi bir fırsat vermektedir. [...]”

La Moniteur Oriental, 9 Şubat 1914

(THE ORIENTAL ADVERTISER)

LE MONITEUR ORIENTAL

Politique, Economique, Financier, Commercial

Direction-Administration

GALATA

Passage Syndagma

Constantinople

Pour la publicité

S'adresser à l'Administration.

DIRECTION

GALATA

Passage Syndagma

Constantinople

ABONNEMENT

Paris, Galata, Stamboul

Un an 1,50; 6 m, 10

Pour local et Province

Un an 1,50; 6 m, 10

Union Postale

Un an Fr. 45; 6 m, 25

La politique navale de l'Allemagne

La commission du budget du Reichstag a examiné le budget de la marine de l'empire. La discussion a été intéressante. L'amiral de Trippe, ministre de la marine, a fait ressortir que le rapport de 10 à 10 proposé par l'Angleterre est encore acceptable aujourd'hui mais que l'Allemagne n'a pas fait à l'Allemagne aucune proposition positive. Si elle en recevait une, elle l'examinerait certainement avec bienveillance. L'amiral de Trippe a fourni ensuite des renseignements concernant l'accroissement de la marine de l'Allemagne. Après lui, M. de Jagow, ministre des affaires étrangères, a exposé en détail que les relations entre l'Allemagne et l'Angleterre avaient pris un heureux développement dans la voie de la détente et du rapprochement.

On a pu se convaincre en Angleterre, dit-il, que l'Allemagne ne poursuivait pas une politique agressive, l'Allemagne a pu s'entendre avec l'Angleterre pour concilier les divergences de vues entre les deux groupes des puissances et pour éviter des conflits internationaux. Cela a conduit les deux puissances à de certains rapprochements. Les relations entre les deux Cabinets sont devenues loyales et amicales d'un esprit de conciliation réciproque.

Il y a à examiner beaucoup de vœux qui se heurtent à des vœux contraires et à tenir compte aussi des intérêts d'autres États qui interviennent dans la question. On a le droit d'espérer que le résultat de négociations, bien qu'il puisse être pas à l'abri de certaines critiques, sera accueilli avec satisfaction dans les deux pays.

C'est qui regarde la question d'une suspension temporaire des constructions navales, M. de Jagow a déclaré que des propositions dans ce sens n'ont pas été présentées au gouvernement allemand, et il conclut :

« Il me paraît difficile de trouver un moyen d'appliquer la proposition de M. Chamberlain, laquelle, d'ailleurs, autant que je sache, n'a pas trouvé un accueil bien empressé au gouvernement allemand. »

La discussion qui s'est ensuite engagée sur les déclarations du gouvernement, et à laquelle de nombreux orateurs ont pris part, a permis de constater que la plupart des membres de la commission croient certes avec satisfaction l'Allemagne se rapprocher de l'Allemagne, mais estiment en même temps que cette hypothèse ne semble pas devoir bientôt se réaliser et qu'en attendant l'Allemagne doit rester sur le terrain d'une saine méfiance.

« Il me paraît difficile de trouver un moyen d'appliquer la proposition de M. Chamberlain, laquelle, d'ailleurs, autant que je sache, n'a pas trouvé un accueil bien empressé au gouvernement allemand. »

La discussion qui s'est ensuite engagée sur les déclarations du gouvernement, et à laquelle de nombreux orateurs ont pris part, a permis de constater que la plupart des membres de la commission croient certes avec satisfaction l'Allemagne se rapprocher de l'Allemagne, mais estiment en même temps que cette hypothèse ne semble pas devoir bientôt se réaliser et qu'en attendant l'Allemagne doit rester sur le terrain d'une saine méfiance.

Les élections

Arban, 8. — Les candidats unionistes Fahsin, Zihni et Kiamil effendi ont été élus députés de Tukat. A. O.

Légation de Grèce

RS. S. le patriarche oecuménique a rendu hier sa visite à M. Panos, ministre de Grèce. L'entretien a porté sur les diocèses qui dépendaient antérieurement du patriarcat et qui se trouvent maintenant dans les territoires occupés par la Grèce.

Le Mevloud

Le Mevloud a été célébré hier avec un grand éclat. S. M. le Sultan a fait ses dévotions à la mosquée Valide de Dolma-Baghtché.

Tous les départements officiels, plusieurs résidences privées, tous les bateaux en rade avaient pavés. Le Souverain en uniforme de généralissime a pris place dans une voiture attelée à la Haumont avec ses fils les princes Ziaeddin et Eumer Hilmir effendi.

Les ministres et les hauts dignitaires du palais se trouvaient dans d'autres voitures. Le cortège ainsi formé s'est dirigé sur la mosquée Valide, en définitive au milieu d'une foule compacte qui formait la baie sur le parcoure.

Les généraux Izzet pacha, ancien ministre de la guerre, aide de camp honoraire du Souverain et Salih pacha, premier aide de camp de Sa Majesté et les autres aides de camp, tous à cheval, escortaient la voiture impériale.

A l'arrivée de Sa Majesté à la mosquée, la musique a joué l'hymne impérial.

Le Souverain a été reçu par les ministres et les maîtres des cérémonies. Des dames du harem impérial attendaient aussi dans leurs voitures devant la mosquée.

Durant la cérémonie religieuse, un fonctionnaire a offert, comme il est d'habitude, des dattes à Sa Majesté. A l'arrivée, comme au départ du Souverain des salves d'artillerie ont été tirées.

A l'issue de la cérémonie, les ministres et les anciens ministres sont allés au Palais pour soumettre au Sultan leurs félicitations.

Dans l'après-midi un registre y a été ouvert. Un grand nombre de personnalités s'y sont inscrits.

A midi les ministres ont déjeuné au Palais.

Ils se sont rendus ensuite au Palais de S. A. le prince héritier Youssouf Izzeddin effendi, pour le féliciter à l'occasion du Mevloud.

Belgrade, 7. — L'officière Samou-Prava déclare que la Serbie n'est pas prête de conclure le traité de paix, mais que dans ses décisions elle tiendra compte de l'attitude actuelle de la Turquie.

Belgrade, 8. — Les journaux affirment que M. Pavlovitch, délégué serbe à Constantinople a reçu l'ordre de quitter cette ville dès que la Porte l'aura informé qu'elle n'accepte pas les conditions serbes au sujet des Vacoufs et de la nationalité des musulmans de la Nouvelle-Serbie.

Le gouvernement serbe déclare être arrivé dans ses négociations avec la Turquie à la limite des concessions extrêmes. A. O.

Un trade impérial promulgué hier rend l'accord turco-anglais.

Cette convention se compose de quatre protocoles : le premier relatif à Koweït ; le second au golfe de Bassorah en général et au Chah-el-Arab ; le troisième au Bagdadbahn et le quatrième à diverses questions secondaires.

France et Turquie

Djavid bey, ex-ministre des finances, a fait parvenir à la Sublime Porte un rapport détaillé sur les négociations qu'il a engagées avec le gouvernement français. Ce rapport sera discuté à la prochaine séance du conseil des ministres.

Selon nos confrères turcs, les pourparlers seraient sur le point d'aboutir.

Les Juifs en Russie

Paris, 7. — Répondant à la Ligue des droits de l'homme M. Doumergue, président du Conseil et ministre des affaires étrangères, indique que les démarches effectuées par une puissance au sujet du passeport des Israélites voyageant en Russie, ne permettent pas d'espérer qu'une intervention en faveur du passeport des Israélites français voyageant en Russie, aurait plus de succès. A. O.

Les réformes

Selon les journaux turcs, l'accord qui vient d'intervenir entre la Sublime Porte et le gouvernement russe au sujet des réformes d'Anatolie a été soumis hier à la sanction impériale.

La Triple Alliance

Paris, 7. — De l'écho de Paris, à propos de la Triple-Alliance :

En réalité la Triple-Alliance est de garantie à la France la possession des Balkans. Elle ne veut même pas envisager la possibilité d'une action navale. Par contre, en fixant à la Grèce un délai pour l'évacuation de l'Albanie la Triple-Alliance menace la Grèce d'une sanction.

Paris, 7. — Selon le Temps les puissances de la Triple-Alliance n'ont pas jugé utile de faire connaître leurs points de vue relativement à la Grèce et à la démarche à faire à Constantinople.

Les ambassadeurs n'ont pas davantage le moyen de faire respecter les décisions des Puissances A. O.

Le voyage de M. Venizelos

Bucarest, 7. — M. Venizelos, arrivé à 8 h du matin a été reçu avec des honneurs spéciaux bien que sa visite n'ait pas un caractère officiel. Le roi s'est fait représenter à l'arrivée du premier ministre grec. La plupart des membres du Gouvernement y assistaient aussi.

Dans l'après-midi, M. Venizelos a fait une visite à M. Brătianu, président du conseil, avec lequel il confère longuement. Il se rend ensuite chez le ministre des affaires étrangères et est avec ce dernier un entretien de près de deux heures.

La question des îles

Paris, 7. — De l'écho de Paris, à propos de la Triple-Alliance :

En réalité la Triple-Alliance est de garantie à la France la possession des Balkans. Elle ne veut même pas envisager la possibilité d'une action navale. Par contre, en fixant à la Grèce un délai pour l'évacuation de l'Albanie la Triple-Alliance menace la Grèce d'une sanction.

Paris, 7. — Selon le Temps les puissances de la Triple-Alliance n'ont pas jugé utile de faire connaître leurs points de vue relativement à la Grèce et à la démarche à faire à Constantinople.

Les ambassadeurs n'ont pas davantage le moyen de faire respecter les décisions des Puissances A. O.

Le voyage de M. Venizelos

Bucarest, 7. — M. Venizelos, arrivé à 8 h du matin a été reçu avec des honneurs spéciaux bien que sa visite n'ait pas un caractère officiel. Le roi s'est fait représenter à l'arrivée du premier ministre grec. La plupart des membres du Gouvernement y assistaient aussi.

Dans l'après-midi, M. Venizelos a fait une visite à M. Brătianu, président du conseil, avec lequel il confère longuement. Il se rend ensuite chez le ministre des affaires étrangères et est avec ce dernier un entretien de près de deux heures.

A 7 heures du soir, le roi reçoit en audience M. Venizelos, et le retient à dîner. Le roi lui a offert son portrait en miniature encadré d'or.

Dimanche le ministre des affaires étrangères donne un dîner en l'honneur du Dindaco et du premier ministre. Lundi, le dindaco et M. Venizelos déjeunent chez le ministre d'Albanie.

Ce soir ils sont invités chez M. Take Ionescu.

M. Venizelos quittera Bucarest mardi se rendant à Belgrade. A. O.

Bucarest, 7. — M. Passich est attendu ici lundi prochain.

D'après les télégrammes de Paris, dans les cercles diplomatiques on attribue une très grande importance au séjour simultané de M. Venizelos et de M. Passich à Bucarest. On croit dans les milieux bien informés que les deux premiers ministres discuteront avec le gouvernement roumain les mesures à prendre en cas de conflit gréco-turc.

Il est question aussi de compensations à accorder par la Serbie à la Bulgarie pour l'amener à entrer dans le nouveau bloc balkanique que M. Venizelos s'efforce de reconstituer avec l'appui de la Russie.

Les déclarations pacifiques du gouvernement ottoman et celles du ministre bulgare à Pétersbourg, le général Dimitreff, permettent de croire, dit-on ici, que de nouvelles complications ne surgiront pas et que, d'autre part, le cabinet de Sofia serait favorable à un rapprochement turco-bulgare. A. O.

Bucarest, 8. — M. Parumbarn, ministre des affaires étrangères, a donné ce soir un dîner en l'honneur de M. Venizelos. A. O.

La presse turque

De l'Asiye-Ekspres :

Bucarest après St-Petersbourg. M. Venizelos, après avoir visité toutes les capitales de l'Europe, est actuellement à Bucarest.

M. Passich le retrouvera aujourd'hui dans la capitale roumaine.

Il paraît que la rencontre de ces deux premiers ministres dans la capitale roumaine a une grande importance. Le fait qu'ils viennent de St-Petersbourg a donné naissance au bruit qu'il s'agit du renouvellement de l'alliance balkanique. Mais ce sont surtout les politiques et les journaux de Vienne qui voient de l'importance à leur rencontre.

Quant à nous, si le but de la Russie est véritablement de faire renouveler l'alliance balkanique, nous croyons que ni aujourd'hui ni demain nous ne verrons pareil projet réalisé.

La flotte grecque

Selon un journal grec qui dit avoir reçu son information de source authentique de Londres, M. Venizelos a conclu durant son séjour à Londres, un contrat relatif à l'achat de superdreadnoughts argentins le Ricasa, de 28,000 tonnes, 12 pièces de 305 mm, 12 autres de 245 mm, et 14 de 100 mm ; il a 2 tubes lance-torpilles et une vitesse de 22,5 nœuds.

Suivant l'accord intervenu, ce navire sera livré en mars.

On croit que M. Venizelos annoncera officiellement cette acquisition dès son retour à Athènes.

La non intervention de l'Italie

Rome, 8. — L'Agence Stefani déclare démentir de fondement la nouvelle publiée par quelques journaux et suivant laquelle des détachements de troupes italiennes participeraient prochainement de Messine et de Syracuse à destination de l'Albanie. A. O.

L'emprunt

Vienne, 7. — Les banques autrichiennes et italiennes avancent au prince de Wied sur le futur emprunt albanais, 5,000,000 de francs. A. O.

Les vakoufs de Thassos

On sait que par Brian impérial au temps du Sultan Mahmoud, les revenus de l'île de Thassos avaient été constitués en vakoufs au profit de la famille khalidivale. Lorsqu'après la guerre l'île fut occupée par la Grèce, le gouvernement hellène s'insurgeant des rapports corrompus qui n'ont jamais cessé d'exister entre la Grèce et l'Égypte, manifesta l'intention de ne rien changer à la situation et de respecter un état de choses constant.

Or, on annonce que les autorités grecques à Thassos auraient signifié aux fonctionnaires égyptiens chargés de l'administration de l'île et de la perception des impôts que des fonctionnaires hellènes les remplaceraient désormais pour le compte du Khédive.

On annonce d'autre part que d'importantes cultures ont eu lieu à Koubbeh au sujet de cette affaire entre le Khédive et ses ministres.

Chérif pacha, ministre de l'Égypte, dont nous avons l'arrivée ici, serait chargé, selon le Sabah, d'entretenir le gouvernement ottoman de cette attitude de la Grèce, que l'Égypte considère comme incompatible avec les prescriptions du traité d'Athènes.

La flotte grecque

Selon un journal grec qui dit avoir reçu son information de source authentique de Londres, M. Venizelos a conclu durant son séjour à Londres, un contrat relatif à l'achat de superdreadnoughts argentins le Ricasa, de 28,000 tonnes, 12 pièces de 305 mm, 12 autres de 245 mm, et 14 de 100 mm ; il a 2 tubes lance-torpilles et une vitesse de 22,5 nœuds.

Suivant l'accord intervenu, ce navire sera livré en mars.

On croit que M. Venizelos annoncera officiellement cette acquisition dès son retour à Athènes.

La question albanaise

Le prince de Wied

Berlin, 8. — Le prince de Wied s'est officiellement les Puissances qu'il accepte le trône d'Albanie.

Berlin, 8. — De la Gazette de l'Allemagne du Nord :

Le prince de Wied considère maintenant comme remplies les conditions mises par lui à l'acceptation de la tâche qui est dévolue à l'Albanie. La députation albanaise conduite par Essad pacha sera reçue à New-Wied par le prince.

A. O.

Berlin, 8. — Le prince Guillaume de Wied est parti à midi pour Rome, d'où il se rendra le 11 du soir à Vienne. Le prince projette de rentrer le 15 de ce mois à Berlin. A. O.

Rome, 8. — L'Agence Stefani : « La Tribuna, le Giornale d'Italia et les autres journaux s'attendent à l'arrivée du prince de Wied en termes très sympathiques. » A. O.

Berlin, 7. — Le maréchal de la cour du prince de Wied part ce soir pour l'Albanie, via Trieste.

Le prince lui-même partira demain pour Rome.

L'évacuation de l'Épire

Paris, 7. — On mande d'Athènes que le gouvernement hellénique, à la suite des entretiens que M. Venizelos a eus dans les diverses capitales, a ordonné que l'évacuation par les troupes grecques des territoires de l'Épire attribués à l'Albanie commence le 1er mars et soit terminée le 31 du même mois.

A. O.

La non intervention de l'Italie

Rome, 8. — L'Agence Stefani déclare démentir de fondement la nouvelle publiée par quelques journaux et suivant laquelle des détachements de troupes italiennes participeraient prochainement de Messine et de Syracuse à destination de l'Albanie. A. O.

L'emprunt

Vienne, 7. — Les banques autrichiennes et italiennes avancent au prince de Wied sur le futur emprunt albanais, 5,000,000 de francs. A. O.

Les vakoufs de Thassos

On sait que par Brian impérial au temps du Sultan Mahmoud, les revenus de l'île de Thassos avaient été constitués en vakoufs au profit de la famille khalidivale. Lorsqu'après la guerre l'île fut occupée par la Grèce, le gouvernement hellène s'insurgeant des rapports corrompus qui n'ont jamais cessé d'exister entre la Grèce et l'Égypte, manifesta l'intention de ne rien changer à la situation et de respecter un état de choses constant.

Or, on annonce que les autorités grecques à Thassos auraient signifié aux fonctionnaires égyptiens chargés de l'administration de l'île et de la perception des impôts que des fonctionnaires hellènes les remplaceraient désormais pour le compte du Khédive.

On annonce d'autre part que d'importantes cultures ont eu lieu à Koubbeh au sujet de cette affaire entre le Khédive et ses ministres.

Chérif pacha, ministre de l'Égypte, dont nous avons l'arrivée ici, serait chargé, selon le Sabah, d'entretenir le gouvernement ottoman de cette attitude de la Grèce, que l'Égypte considère comme incompatible avec les prescriptions du traité d'Athènes.

La flotte grecque

Selon un journal grec qui dit avoir reçu son information de source authentique de Londres, M. Venizelos a conclu durant son séjour à Londres, un contrat relatif à l'achat de superdreadnoughts argentins le Ricasa, de 28,000 tonnes, 12 pièces de 305 mm, 12 autres de 245 mm, et 14 de 100 mm ; il a 2 tubes lance-torpilles et une vitesse de 22,5 nœuds.

Suivant l'accord intervenu, ce navire sera livré en mars.

On croit que M. Venizelos annoncera officiellement cette acquisition dès son retour à Athènes.

La non intervention de l'Italie

Rome, 8. — L'Agence Stefani déclare démentir de fondement la nouvelle publiée par quelques journaux et suivant laquelle des détachements de troupes italiennes participeraient prochainement de Messine et de Syracuse à destination de l'Albanie. A. O.

L'emprunt

Vienne, 7. — Les banques autrichiennes et italiennes avancent au prince de Wied sur le futur emprunt albanais, 5,000,000 de francs. A. O.

Les vakoufs de Thassos

On sait que par Brian impérial au temps du Sultan Mahmoud, les revenus de l'île de Thassos avaient été constitués en vakoufs au profit de la famille khalidivale. Lorsqu'après la guerre l'île fut occupée par la Grèce, le gouvernement hellène s'insurgeant des rapports corrompus qui n'ont jamais cessé d'exister entre la Grèce et l'Égypte, manifesta l'intention de ne rien changer à la situation et de respecter un état de choses constant.

Or, on annonce que les autorités grecques à Thassos auraient signifié aux fonctionnaires égyptiens chargés de l'administration de l'île et de la perception des impôts que des fonctionnaires hellènes les remplaceraient désormais pour le compte du Khédive.

On annonce d'autre part que d'importantes cultures ont eu lieu à Koubbeh au sujet de cette affaire entre le Khédive et ses ministres.

Chérif pacha, ministre de l'Égypte, dont nous avons l'arrivée ici, serait chargé, selon le Sabah, d'entretenir le gouvernement ottoman de cette attitude de la Grèce, que l'Égypte considère comme incompatible avec les prescriptions du traité d'Athènes.

La flotte grecque

Selon un journal grec qui dit avoir reçu son information de source authentique de Londres, M. Venizelos a conclu durant son séjour à Londres, un contrat relatif à l'achat de superdreadnoughts argentins le Ricasa, de 28,000 tonnes, 12 pièces de 305 mm, 12 autres de 245 mm, et 14 de 100 mm ; il a 2 tubes lance-torpilles et une vitesse de 22,5 nœuds.

Suivant l'accord intervenu, ce navire sera livré en mars.

On croit que M. Venizelos annoncera officiellement cette acquisition dès son retour à Athènes.

La non intervention de l'Italie

Rome, 8. — L'Agence Stefani déclare démentir de fondement la nouvelle publiée par quelques journaux et suivant laquelle des détachements de troupes italiennes participeraient prochainement de Messine et de Syracuse à destination de l'Albanie. A. O.

L'emprunt

Constantinople-Le Caire

Le départ

C'est hier à 6 h 15 du matin qu'avait été libéré le départ des voyageurs ottomans pour la première étape du raid Constantinople-Le Caire et retour. L'heure matinale, le froid et la brume, non moins désagréable, dont plusieurs hommes, se trouvant à l'acheminement, qui présentait son aspect des grands jours.

Le prince de Wied

Berlin, 8. — Le prince de Wied s'est officiellement les Puissances qu'il accepte le trône d'Albanie.

Berlin, 8. — De la Gazette de l'Allemagne du Nord :

Le prince de Wied considère maintenant comme remplies les conditions mises par lui à l'acceptation de la tâche qui est dévolue à l'Albanie. La députation albanaise conduite par Essad pacha sera reçue à New-Wied par le prince.

A. O.

Berlin, 8. — Le prince Guillaume de Wied est parti à midi pour Rome, d'où il se rendra le 11 du soir à Vienne. Le prince projette de rentrer le 15 de ce mois à Berlin. A. O.

Rome, 8. — L'Agence Stefani : « La Tribuna, le Giornale d'Italia et les autres journaux s'attendent à l'arrivée du prince de Wied en termes très sympathiques. » A. O.

Berlin, 7. — Le maréchal de la cour du prince de Wied part ce soir pour l'Albanie, via Trieste.

Le prince lui-même partira demain pour Rome.

L'évacuation de l'Épire

Paris, 7. — On mande d'Athènes que le gouvernement hellénique, à la suite des entretiens que M. Venizelos a eus dans les diverses capitales, a ordonné que l'évacuation par les troupes grecques des territoires de l'Épire attribués à l'Albanie commence le 1er mars et soit terminée le 31 du même mois.

A. O.

La non intervention de l'Italie

Rome, 8. — L'Agence Stefani déclare démentir de fondement la nouvelle publiée par quelques journaux et suivant laquelle des détachements de troupes italiennes participeraient prochainement de Messine et de Syracuse à destination de l'Albanie. A. O.

L'emprunt

Vienne, 7. — Les banques autrichiennes et italiennes avancent au prince de Wied sur le futur emprunt albanais, 5,000,000 de francs. A. O.

Les vakoufs de Thassos

On sait que par Brian impérial au temps du Sultan Mahmoud, les revenus de l'île de Thassos avaient été constitués en vakoufs au profit de la famille khalidivale. Lorsqu'après la guerre l'île fut occupée par la Grèce, le gouvernement hellène s'insurgeant des rapports corrompus qui n'ont jamais cessé d'exister entre la Grèce et l'Égypte, manifesta l'intention de ne rien changer à la situation et de respecter un état de choses constant.

Or, on annonce que les autorités grecques à Thassos auraient signifié aux fonctionnaires égyptiens chargés de l'administration de l'île et de la perception des impôts que des fonctionnaires hellènes les remplaceraient désormais pour le compte du Khédive.

On annonce d'autre part que d'importantes cultures ont eu lieu à Koubbeh au sujet de cette affaire entre le Khédive et ses ministres.

Chérif pacha, ministre de l'Égypte, dont nous avons l'arrivée ici, serait chargé, selon le Sabah, d'entretenir le gouvernement ottoman de cette attitude de la Grèce, que l'Égypte considère comme incompatible avec les prescriptions du traité d'Athènes.

La flotte grecque

“FETHİ, NURİ, SADIK VE İSMAİL HAKKI BEYLER İÇİN ÖZEL OLARAK GÜDERİ CEKETLER, KALIN MEŞİN TOZLUKLAR VE İÇİ FANİLALİ LASTİK ELDİVENLER ALINDI”

“Osmanlı tayyarecilerinin Dersaâdet-İskenderiye seyahati dün başladı”

Fethi ve Nuri Bey yönetimlerindeki iki ayrı uçak 8 Şubat 1914'te Yeşilköy'dan Kudüşe doğru yola çıkarlar. Pilotlar, düzenlenen büyük bir törenle uğurlanırlar. Törene Harbiye Nâzırı Enver Paşa, Cemal Paşa ve Talat Bey ile diğer kabine üyeleriyle önde gelen isimler katıldı. Gazeteler, törende yapılan konuşmalar ile uçak ve pilotların fotoğraflarını yayınladılar. Tasfir-i Efkâr da tören sırasında çektiği fotoğrafları haberle birlikte okuyucularına ulaştırdı.

Fotoğraf altı: “[Üst sağda] Fethi Bey'in tayyaresi azîmet ederken (yola çıkarken) / Sağda görülen Zabıt Tayyare Mektebi Müdürü Veli Bey'dir. [Üst solda] Dün azîmet eden tayyareci zabitlerimiz ile fotoğrafları: Tayyareci Nuri Bey, Tayyareci Fethi Bey, Nuri Bey'in refiki İsmail Hakkı Bey, Fethi Beyin refiki Sadık Bey. [Alt solda] Tayyarecilerimizi teşyî etmek (uğurlamak) üzere gelmiş bulunan Erkân-ı Hükûmetin (Hükûmet üyelerinin) grup halinde resmi / Sağdan: Elinde baston tutan Talat Bey, yanda Enver Paşa, önünde Adliye Nâzırı İbrahim Bey, solda Cemal Paşa.”

Aynı başlıklı hambmerin bir kısmı şöyleydi:

“Seyahat:

Osmanlı tayyareciliği, Osmanlı askerliği için tarihi ve şanlı bir vak'a, mühim bir devr-i mahsûs teşkil edecek Dersaadet-İskenderiye Seyahat-i Havâiyesi, yazdığımız veçhile, dün başladı ve iki tayyareci zabıt ile iki de yolcu zabitten mürekkep olan küçük kafile-i tayerân (uçuş ekibi), (2300) kilometrelik tarîk-i seyahatlerinin (seyahat rotasının) ilk merhalesini kat' eylemek üzere Ayastefanos karargâhından pür-şevk ve iftihar bir halkın alkış sadaları, kalbi temennileri, müteessirâne inzâr-ı teşyî'i arasında havalanıp Asya yolunu tuttular.

Ayastefanos Karargâhında:

Ayastefanos karargâhında dün sabah, vaktin erken olmasına rağmen büyük bir faaliyet manzûr oluyor (görülüyor), bulutlu havadan dolayı ortalık henüz ağarmaya başladığı bir zamandan itibaren muhtelif istikametlerden fevc fevc temâşâgeranın (seyircilerin) mütehalikane (tehlikeli şekilde) şitâbân oldukları (koştukları) görülüyordu. Saat sekiz raddelerine geldiği vakit ise Ayastefanos'tan birçok arabalar ile birtakım ecnebler ve kokanalar (yaşlı Rum kadınlar) geldiği gibi İstanbul'dan da otomobil ile ricâl ve erkân-ı Hükûmet vürûd etmeye (gelmeye) başladılar. Vükelâdan (bakanlardan) birinci olarak Nafia Nâzırı Cemal Paşa, yaverleri ile gelmişti, onu müteâkip bir otomobilde Adliye Nâzırıyla Dahiliye Nâzırı Talat Bey, daha sonra Bahriye Nâzırı Çürüksulu Mahmut Paşa ve müteâkiben de Harbiye Nâzırı Enver Paşa muvâsalat ettiler (ulaştılar). Tayyarecilerimizi Şehremaneti nâmına teşyî etmek üzere de Altıncı Dâire Belediye Müdürü İhsan Bey irice bir otomobil ile karargâha vâsıl oldu. İhsan Bey'den maada İttihat ve Terakki Kâtib-i Umûmiyesi Mithat Şükrü Bey, Polis Müdürü Bedri Bey, ümerâ-yı askeriye ve me'mûrîn-i mülkiyeden daha bir çok zevât da tayyarecilerimizin hîn-i azimetinde (yola çıkışlarında) râsime-i selâm ve teşyî'i (uğurlama ve selamlama adetini) ifa etmek üzere gelmişti. Erkân-ı hükûmet ve zevât-ı sâire vürûd eyledikçe Müdür-i Mekteb Veli Bey kendilerini karşıyor, sabahtan beri hazırlanmış, pervaza müheyya (uçuşa hazır) bulunmuş olan tayyarelerin bulunduğu mahalle götürüyordu.

Cevelân tecrübeleri:

Tayyare karargâhını teşkil eden sundurmaların önüne dört tayyare çıkarılıp sıralanmış ve bunlardan Fethi Bey ile yolcusu Harbiye Nâzırı Yaveri Sadık Bey'in râkip (binici) olacağı (Bileryo) sistemindeki tayyare ve Nuri Bey ile yolcusu Yüzbaşı İsmail Hakkı Bey'in râkip olacağı (Prens Celâleddin) nâmındaki (Deperdussen) tayyaresi en başa vaz' olunmuşlardı (konulmuşlardı). Nüzâarın vürûdunu (bakanların gelişini) müteâkip huzurlarında bir iki tayerân tecrübesi icrâsı arzu edildiği cihetle evvela Yüzbaşı Salim Bey ile bir arkadaşı ve badehu (sonra) Mülâzım Fazıl Bey ayrı ayrı tayyarelere binip mahirâne bir iki devir (tur) yaparak halkın enzâr-ı hayreti (hayret bakışları) ve temaşası önünde yere indiler.

Bahriye Nâzırı da tayerân etti:

Bunu müteâkip Bahriye Nâzırı Mahmut Paşa da tayyare ile cevelân yapmak arzusunun izhâr eylediğinden kendisine tayyarecilerle mahsûs ceket ve başlık giydirilmiş ve Fethi Bey ufak bir tayyare ile müşarûnileyhi berça yek (uygun bir) dakika kadar müteaddid devirler ile dolaştırmış, badehu ta seyircilerin önüne gelecek sûrette zemine indirmiştir. Bahriye Nâzırı, Erkân-ı Hükûmet içinde tayyareye râkip olan dördüncü nâzırımızdır. Filhakika elyevm kabineyi teşkil eden zevât meyanında Nafia Nâzırı Cemal Paşa, Dahiliye Nâzırı Talat Bey, Harbiye Nâzırı Enver Paşa daha evvel tayyare ile cevelân etmişti. Hele Enver Paşa geçen sene Çatalca Harbi esnâsında ve badehu Edirne'de iken müteaddid defalar bizzat tayyare ile su'ûd etmiş (yükselmiş), istikşâfâtında (keşif çalışmalarında) bulunmuştu. Talat Bey ve Cemal Paşa'nın ise (Dökor)un İstanbul'a vürûdu münasebetiyle bir akşam ayrı ayrı tayyareye binerek cevelânlar yaptıkları kârîlerimizin el'ân hatırlındadır. Şu sûretle hey'et-i hâzire-i Hükûmetin dört uzv-ı mühimmi (önemli üyesi) tayyarenin derece-i kıymet ve ehemmiyetini bizzat tecrübe ve tetkike muvaffak olmuş zevâtıdır.

Tayyarecilerimize çiçek takdimi:

Bu tecrübe ve cevelânlar icrâ edilirken saat alafranga sekiz buçuğa gelmiş idi. Artık tayyareci seyyahlarımızın ân-ı pervazı (uçuş anı) takarrüb eylemeye başlamış, Harbiye Nâzırı Enver Paşa azimetin daha ziyade te'hîr etmemesi için emir vermişti. Tayyarecilerimiz derhal son hazırlıklarını görmeye başladılar. Fethi ve Nuri Beyler ile arkadaşları Sadık ve İsmail Hakkı Beyler için sûret-i mahsûsa da güderi ceketler, kalın meşinden tozluklar, içi fanilalı gayet iyi lastik eldivenler alınmış idi. Bu levâzım, mevsimin soğuklarına karşı tahaffuz için pek müfid (faydalı) idi. Mamafih tabakât-ı havâiyenin (hava tabakalarının) yüksek kısımlarında bürudet (soğukluk) pek ziyade şedid olacağı cihetle güderi ceketler, meşin tozluklar vücudu muhafazaya ancak kifayet edecektir zanneyleriz.

Bu sırada Harbiye Nâzırı Enver Paşa tayyarecilerimize takarrüp (yaklaşma) ile genç ve gayyûr zabitlerimizin sûret-i azimetlerini (yola çıkmalarını) temaşa etmek üzere bizzat karargâhı teşrif eylemiş bulunan selâtin-i i'zâmdan Hadice Sultan Hazretleri tarafından kendilerine birer buket ihdâ kılındığını (hediye edildiğini) tebşîr etti (müjdeledi) ve bir ağa tarafından çiçek buketleri tayyarecilerimize i'tâ kılındı (verildi). Zabitlerimiz, haklarında izhâr edilen şu teveccüh-i nüzhetpervânedan dolayı hissîyât-ı şükran-ı gûzarânelerinin Sultan Hazretlerinin hâk-i pâylerine arzını rica eylediler.”

Tasfir-i Efkâr, 9 Şubat 1914

“SEMALARINDA BİR DE MÜSLÜMAN TAYYARESİNİN UÇUŞTUĞUNU GÖRMEK İSTEYEN HALK, FETHİ BEY VE REFİKİNİ NİHAYETSİZ BİR İŞTİYÂK VE İHTİRÂMLA KARŞILADI”

Fethi Bey de, Nuri Bey de Eskişehir’de

Tasfir-i Efkâr, ertesi gün de hava seyahati ile ilgili haberlere devam ederek, ikinci uçak mürettebatının fotoğrafları ili iki uçağın ilk gün takip ettikleri rotayı gösteren haritayı yayımladı. “Maba’d-ı intibaât/İntibaların devamı” anonsu ve “Dersaadet-İskenderiye Seyahat-ı Havâiyesi” manşetli haberinde Nuri Bey ve İsmail Hakkı Bey’in fotoğrafları altında şu spot yer alıyordu: “Tayyarecilerimiz seyahatlerinde muvaffakiyetle devam ediyorlar.”

Fotoğra altı: “[Üst sağda] Prens Celâleddin tayyaresini sevk ve idare eden tayyareci mülâzım-ı evvel Nuri Bey / [Üst solda] Celâleddin tayyaresinin yolcusu tayyareci yüzbaşı İsmail Hakkı Bey / [Alttaki harita] Tayyareci Fethi ve Nuri Beylerin pazar günü kat ettikleri mesafe ve vâsıl oldukları mahalleri gösterir harita.”

Haritanın altında ayrıca şu haber yer alıyordu:

“Tayyarecilerimiz başladıkları seyahat- i havâiyede kemâl-i muvaffakiyet ile devam ediyorlar. Dünkü nüshamızın son saat kısmında tayyareci Fethi Beyin Adapazarı’ndan hareketle akşamüstü Eskişehir civarındaki (Akpınar) İstasyonu’na muvâsalat ettiğini ve gündüz ikinci defa Ayastefanos karargâhından azîmet eden Nuri Bey de evvela (İznik) ve badehu (Lefke)ye vâsıl olduğunu yazmıştık. Dün bade’z-zuhr (öğleden sonra) Fethi Bey’in Eskişehir’den 10 kilometre kadar uzakta olan Akpınar İstasyonu’ndan pervaz (uçuş) ile birkaç dakika sonra Eskişehir’e indiğini muhâbir-i mahsûsamız bir telgrafnâme ile bildirdi.

[...]

Tayyarelerimizin cevelânı ve vilayâtta tezahürât

Genç ve cesur tayyarecilerimiz tarafından icrâsına başlanılan bu cesurâne ve fedakârâne seyahatin Anadolu’nun ve Arabistan’ın vatanperver muhitinde safiyâne ve âli tezahürâta vesileler teşkil edeceğini yazmıştık. İznikliler Nuri Bey’in muvâsalatı üzerine derhal iâne cem’ine (toplamaya) başlamak sûretiyle bu iddiamızın haklı olduğunu isbât eyledikleri gibi diğer taraftan tayyarelerimizin geçtiği yerlerde ahalinin gösterdiği şevk ve tehlike de buna ayrı bir delildir. Bu cümleden olmak üzere evvelki gün Adapazarı’ndan olup kesret-i mundericâtımıza binâen derç edemediğimiz (yoğun içeriğimiz sebebiyle yer veremediğimiz) bir telgrafı, bugün maaşşükran derç-i sütun eyliyoruz (şükrolsun sütuna alıyoruz):

Adapazarı 26 Kanunusâni — Tayyareci Fethi ve refiki Sadık Beyler sâlimen buraya geldiler. Dökor’un tayyaresini gören ve o günden beri semâlarında bir de

Müslüman tayyaresinin uçtuğunu görmek isteyen halk, Fethi Bey ve refikini nihayetsiz bir iştiyâk ve ihtirâmla karşıladı. Bu münasebetle, havanın sisli olmasına rağmen bu milli ve cesurâne teşebbüste gayret ve fedakârlık gösteren Fethi Bey’le refikini ve bu seyahat-i havâiyeyi tertip eden Harbiye Nâzırı muhterem Enver Paşa’yı ve muhterem Ordumuzu kemâl-i hürmetle selamlarım.

Ali Râşid Hasan Câvid Abdulkerim Sebati Avukat Hasan Şevki”

Tasfir-i Efkâr, 10 Şubat 1914

“Hafif bir sakatlık sebebiye Lefke’ye indik”

“Ayastefanos’tan İskenderiye’ye” başlıklı haber şöyleydi:

“Prens Celaleddin tayyaresi ile seyahat etmekte olan Mülâzım Mehmed Nuri Bey Osmanlı Ajansı’na âtideki telgrafnâmeyi keşide eylemiştir:

Lefke 8 Şubat – Karamürsel Dağları üzerinde makineye ârız olan hafif bir sakatlık hasebiyle İzmit’e inmeye mecbûr olduk. Ta’mirât-ı lâzimeyi müteâkip Lefke’ye hareketle saat dört buçukta buraya vâsıl olduk. Yarın seyahatimize devam edeceğiz

Eskişehir 8 – Tayyareci Fethi Bey yolcusu Eskişehir-Ankara hattı üzerinde Akpınar’a vâsıl olmuşlardır. Tayyareciler geceyi mahall-i mezkûrda geçirecekler ve yarın sabah hareket eyleyeceklerdir.”

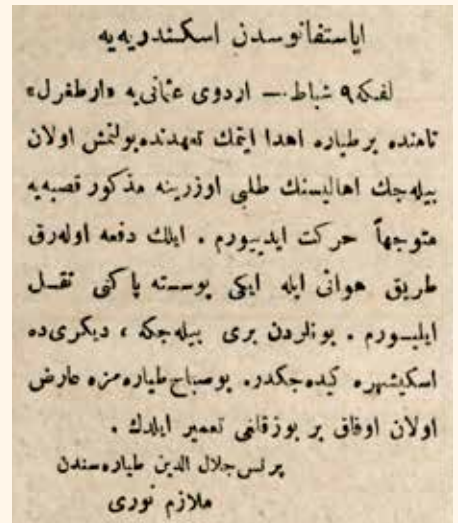
“İlk defa hava yoluyla posta paketi götürüyorum”

“Ayastefanos’tan İskenderiye’ye” başlıklı son saat haberi:

“Lefke 9 Şubat – Ordu-yu Osmâni’ye “Ertuğrul” nâmında bir tayyare ihdâ etmek taahhüdünde bulunmuş olan Bilecik ahalisinin talebi üzerine mezkûr kasabaya müteveccihen hareket ediyorum. İlk defa olarak tarîk-i havâî ile iki posta paketi nakl eyliyorum. Bunlardan biri Bilecike, diğeri de Eskişehir’e gidecektir. Bu sabah tayyaremize ârız olan ufak bir bozukluğu ta’mir eyledik.

*Prens Celâleddin tayyaresinden
Mülâzım Nuri”*

Sabah, 10 Şubat 1914

عبدیه ومذاهب نظائره قدیم ققاز تقریر
جواباً بر سئوال قانون اساسی احکامات تاس ایندی
ویند علیه انجمن قوه تشریعیه واسطه سبیل حل

[illegible]

مطهری و هانکی دواز انتخابه نامزد گوستوم
چهارماری نامدرینک و دیگر دواز مقدره ملک
مذاکره مند شروع اوله چتی طن ایلکده در .

پارس مالیه قوهرانسی
پارس مالیه قوهرانسی برنجی مرخصی لائل
بکات اشبو وطبقه دن استفا ایلدکی ورنه مالیه
ناظر اسبق حاوید بکات برنجی مرخصی اوله یعنی

امپولیوس انجیروموس فیوریور و عیالی
مرخصی فردی حلاجیان اکتوبر ۱۹۴۰ء
پارسہ کیدہ جگہی علاوہ ایلیوریور۔
خلیل خانہ پاک

هذستاتك رابورث توب شهرن انشيد
اولان برنلر اقامه كوره راضت ربهك كلكه
شهردري خليل خاله يك اولكي كور شهرم كوره
واصل اولش وانكوره حكوتی نامه علی توب

حضرت ناری طرفدن فوق العاده پارلاق پرسورنده استقبال ایدیش، حقیقه آتالار مهمانوازی اطهار اولاندور، شهنشور استایوشنده برلوك عسکری طرفدن احترامات علوانه ایضا قلندیش کی

اکابر مأمورین محلیه سابقین دخی استبداد و انقیاد
و جین مواضعه طویل القیامت ابدستند .
عاقبت شهبودی طوفانی حکومت فوئاده حزینت
ایستاد و برمدت حاکمه نواب حاکمتری رسماً

موسیٰ ابیں زکرت ایشدیز،
 ایستاقوسدن لکشد ویدیه
 پرنس جلال الدین قیابوس ایله سیاحت ائنگنه
 اولان ملازم محمدتوری ده مائل آؤلسنه آئدوکی

شهر امامان کبیره اقدرد
لنکه ۸ شش - قره مرحمد طاقاری
اوزند ماکنه عارض اولان خطیب بر سلفانی
حبیه ازمه اتمک عبور اولدی . تعمیرات

لازمی منافق لنگی حرکتی ساعت دات
بجمله پورای واصل اولی . پرن سیاستره
دوام ایله جگر .

اسدشہر۔ آخرمہ جلی اور روضہ القیامہ واصل
اولشہر۔ طیارہ چلر کیجانی محل مذکورہ
کبیرہ جنگل وازین صباح حرکت الیہ چکرہ۔
للہ اعلم

عبارت فاضله عامی اوله حق لغراف
اجور آنک تخیل مقرر اولدنی اوله بارش
ایک، اخیراً آیدینر خیره کوره بولده پسته
ولتغراف لغرافیه ستم اولتوب بیان معضله

اسباب موجبه لا يعمى اصلاحات ساله فوعيسو شنده
تدقيق اولكشده. مرد اولك ان اسباب اله تعين
ايدان اجوراك مذكور فوعيسو شنه ساله

ملکیتہ مفتخریستین

طریقین تدقیقه دوام اولتقدیر .
صراحت بحریه حلاله
تشکیل اولان قومیسون خمسوس طریقند

اوله جی مستحب در .

چېږوردي. قائلوسه راسبق چکديکي ايجون
دافغيا، ايدی، کوزرینه سورمه سورديکي ايجون
ياين دور سوردي. عايشه کوزلشک ستمت يکاه
دکل ايدی، الهام خصوصه، يني شانوار کي،

سیاستہ پر اثر شعلات کو دوروری، خانی،
فرانسزہ الہرق، خدمتچینہ بالارق، کوئچ
اولک ۱، وردی،
جایتہ بونی برائشفت و نقد برعقائدہ کو دوری،

یاض لطیف لڑلہ پوروردی ا گنہ بہ جوق پونی
وقت پراقق ایون لیشیك جیوق کوروردی ا
قطہ انانی کی بحر بکسر ایدی ... آتسلیق دو

هياتر ايدي : پلاو ، هرونج دونه ، طاووق
حاشلا مهي ، كباب ، ديشك ويكشلا مهي . پاك ، هار ليمز
ايدي ، اوتو بيلمه پوردي ، تشه كاجيه پروسه نك
لرم . قارسلو نك باقلا قوري كهي . قلده اوزونه

قلاڊل اڻه ڦاڻيچڪار اڻڻه ڏک ڏسڻر اڻڻي.
گڏڻ، ڪوڙڻ ڦاڙيڻي ڏک قسم اعظمي ڪي، گڏي
خدمت جيئي ڏک ڏه ڪوڙڻه جڙيڻي ڦاڻي
ڦاڻي ڏيکي جڙيڻه ڪوڙ ڦاڙي. ڦاڙي، ڦاڙي

صوبہ خیبرپختونخوا میں، ہندوستانی پولیس نے ایک ایسے واقعے کی اطلاع دی ہے جس کا نام "گولڈن ٹریڈنگ کمپنی" ہے۔ اس واقعے کے بارے میں بتایا گیا ہے کہ یہ ایک ایسا شخص تھا جو اپنے کاروبار کے لیے ایک بڑی رقم جمع کر رہا تھا۔

کەن خەنجەرسێ کۆدەری زاری لای ، اون
چو لاری اوستده او بران کەکی ئەک کەپنه
پکەر نهوودی . (بایندی وار)

“BU MEVSİM ESKİŞEHİR, KARAHİSAR VE KONYA HAVALİSİNİN EN SOĞUK RÜZGÂRLI BİR MEVSİMİDİR”

“Kışa rağmen seyahat başarıyla devam ediyor”

Seyahati özel muhâbir vasıtasıyla günü gününe takip eden gazetelerden biri olan Tanin, 11 Şubat 1914 tarihli nüshasında “İstanbul-Kahire Seyahati” başlıklı haberi ve “Kışa rağmen seyahat kemâl-i muvaffakiyetle devam ediyor” spotlu haberiyle gelişmeleri şöyle aktarıyordu:

“Fethi Bey Konya’ya doğru”

“Şu satırları yazdığımız esnâda Karahisar-ı Sahib muhâbirimizden aldığımız bir telgrafta Fethi Bey’in muvâsalatı bildiriliyor, bir iki saat sonra Konya’ya müteveccihen hareket ettiği ilave ediliyordu. Demek oluyor ki tayyarecilerimiz kışın icrâ-yı şiddet etmekte olmasına rağmen kemâl-i muvaffakiyetle ilerlemekte devam ediyorlar. Filhakika bu mevsim Eskişehir, Karahisar ve Konya havalisinin en soğuk rüzgârlı bir mevsimidir. İstanbul-Eskişehir merhalesinde tayyarecilerimizin uğradıkları müşkilât ve mevânî’ ise bundan sonra Toros Dağları’nı aşıncaya kadar uğrayacakları müşkilât için bir fikir vermeye kâfidir. Fethi Bey’in Eskişehir’den azimeti ve Karahisar’a muvâsalatı hakkında muhâbirin-i mahsûsamızdan (özel muhâbirlerimizden) aldığımız telgrafnâmeler bervech-i âtidir:

Eskişehir, 28 Kanunusâni [11,28] — Bugün zevâlî saat dokuzda Muâvenet-i Milliye tayyaresi Karahisar-ı Sahib’e müteveccihen buradan hareket etmiştir. Ahali tayyarecilerimizi pek samîmî merâsim teşyî’ etmiştir.

Karahisar-ı Sahib, 28 Kanunusâni [12,40] — Fethi ve Sadık Beylerin râkip olduğu Muâvenet-i Milliye tayyaresi bu sabah saat on buçukta sâlimen buraya vâsıl oldu. Tayyarecilerimizin Eskişehir’den hareket ettikleri pek az zaman içinde şehirde şâyî’ olduğu için esasen bu ziyarete intizâr eden halk kendilerine samîmî bir resm-i istikbâl yapmışlar ve kendilerini mütemediyeen alkışlamışlardır. Bugün hemen iki buçukta Konya’ya müteveccihen hareket etmeyi tasvir ettiklerinden hareketleri ayrıca yazılacaktır.

Karahisar-ı Sahib, 28 [3,40] — Muvâsalatlarını yazdığımız gayyûr ve fedakâr tayyarecilerimiz yarım saat evvel Konya’ya müteveccihen hareket etmişlerdir. Esnâ-yı harekette beş altı bin kadar halk tayyare etrafına toplanmışlar, en hâr (sıcak) alkışlarla kendilerini teşyî’ etmişlerdir. Kendileriyle konuştum. Eskişehir’den buraya kadar seyahatleri ârızasızca gûzarân etmiştir. Hava oldukça müsâittir. Fethi Bey bir ârızaya uğramaksızın iki buçuk saat zarfında Konya’ya muvâsalat ümidinde bulunduğunu beyân ve ahali tarafından gösterilen hüsnükabûlden pek ziyade müteessir olduklarını söylemiştir.

[...]

Nuri Bey Bozöyük’t e

Prens Celâleddin tayyaresine râkip olan Nuri ve Hakkı Beyler elyevm Bozöyük’t e bulunuyorlar. Buna dair de muhâbir-i mahsûsamızdan aldığımız telgraf bervech-i âtidir:

Eskişehir, 28 Kanunusâni — Nuri Bey’in tayyaresinde bir ârıza bulunduğu için hareketi kâbil olmamıştır. Evvelce buraya gönderilmiş olan me’murlar kemâl-i faaliyetle tayyarenin ta’miri ile iştigal etmektedirler. Zannedildiğine göre üç günden evvel ta’mirât nihayet bulamayacaktır. Şu halde Nuri Bey’in seyahate devamı ancak üç gün sonra kâbil olabilecektir.

Türk Tayyarecilerin Nümayişi

Dersaadet’t en (Times) gazetesine keşide edilen bir telgrafnâmede Dersaadet-Kahire müsâbaka-yı havâiyesi mevz-u bahs edilerek deniyor ki:

Harbiye Nâzırı’nın bu seyahati icrâ ettirmekten maksadı, şüphesiz Anadolu’da, Suriye’de, Mısır’da mukim-i İslamlara tayyareciliğin yalnız Avrupa’ya münhasır olmadığını göstermektedir.”

Tanin, 11 Şubat 1914

“Saat dört buçukta mahall-i maksûda (arzu edilen mahalle) muvâsalat eyledik (ulaştık)”

“İstanbul – Kahire Seyahati” başlık haber şöyleydi:

“Prens Celâleddin Tayyaresi

Lefke 8 Şubat – Prens Celâleddin tayyaresi ile seyahat etmekte olan Mülâzım Mehmed Nuri Bey, Osmanlı Ajansı’na âtîdeki telgrafı göndermiştir:

“(Karamürsel) dağlarının fevkinde bulunduğumuz esnada makinede vukû’a gelen hafif bir ârizadan dolayı İzmit’t e karaya inmeye mecbur olduk.

Makinenin ta’mirinden sonra (Lefke)ye müteveccihen hareket edip saat dört buçukta mahall-i maksûda (arzu edilen mahalle) muvâsalat eyledik (ulaştık). Yarın seyahatimizde devam eyleyeceğiz.

Bilecik’e Azimet

Mumâileyh Mehmed Nuri Bey’den Osmanlı Ajansı’na âtîdeki

telgraf vârid olmuştur:

Lefke 9 Şubat – Orduya (Ertuğrul) namında bir tayyare takdimini taahhût etmiş olan Bilecik ahalisinin davet-i mahsûsası üzerine beraberimde biri Bilecik’e, diğeri Eskişehir’e ait iki posta çantası bulunduğu halde Bilecik’e azimet ettim. Tayyaremizde vukû’a gelen hafif bir ârizayı bu sabah ta’mir ettik.

Fethi Bey’in Ağapınar’a vusûlü

Eskişehir 8 Şubat – Tayyareci Fethi Bey’le yolcusu (Ağapınar)’a vâsıl olmuşlardır.

Fethi Bey ve refiki geceyi Ağapınar’da geçirdikten sonra yarın sabah hareket edeceklerdir.”

Fotoğraf altı: “[Orta sütun üst] ‘Foto İbrahim Ferid’ Tayyarelerimizi vükelâ teşyî’ eder (uğurlar) iken) / [Orta sütun alt] ‘Foto İbrahim Ferid’ Hadice Sultan Hazretlerinin çiçek demetleri / [Sol sütun üst] ‘Foto İbrahim Ferid’ Tayyarecilerimizle rüfekâsı / [Sol sütun alt] ‘Foto İbrahim Ferid’ Tayyareler yükselirken”

İkdam, 10 Şubat 1914

“TAYYARECİLERİMİZ KADIN ERKEK OTUZ BİNDEN FAZLA AHALİ TARAFINDAN ALKIŞLARLA KARŞILANMIŞTIR”

“Fethi ve Sadık Beyler büyük bir heyecana sebep oldular”

Tasfir-i Efkâr, husûsî muhâbir-leriyle hava seyahatinin tüm aşamalarını günü gününe takip ediyordu. “Seyahat-i Havâiyye Devam Ediyor” başlıklı haberinin şu spotlar yer alıyordu:

“Fethi ve Sadık Beyler kemâl-i muvaffakiyetle uçuyorlar-Eskişehir’den hareket ve Afyonkarahisar’a muvâsalat-Konya’ya doğru / Nuri ve İsmail Hakkı Beyler (Poyra) köyün-

den sonra (Bilecik) ötesinde (Bozüyük)’de inmeye mecbûr olmuşlardır.”

Gazetenin Fethi ve Sadık Beylerin Konya’ya doğru hareketlerinden önce çektiği fotoğrafın altında, “Konya’ya doğru muvaffakiyetle seyahatlerinde devam eden tayyarecilerimiz / Fethi ve Mülâzım evvel Sadık Beylerin Ayestefanos’ta kable’l-azîmet alınan resimleri (Husûsî fotoğrafımız tarafından)” yazıyordu.

“Tayyarelerimizden (Muâvenet-i Milliye) tayyaresiyle hareket eden Fethi ve Sadık Beyler seyahatinde kemâl-i muvaffakiyetle devam ediyorlar. Filhakîka dün Afyonkarahisar muhâbir-i mahsûsamızdan aldığımız telgrafnâme evvelki geceyi Eskişehir’de geçirmiş olan Fethi ve Sadık Beylerin dün Afyonkarahisar’a vâsıl olduklarını bildirmekte idi.

[...]

“Fethi ve Sadık beyler saat beşte Konya’ya ulaştılar”

Tasfir-i Efkâr, 11 Şubat tarihli nüshasında, bir gün önce son dakikada Konya husûsî muhâbiri Haşmet’in gönderdiği telgrafı “Husûsî Telgraflarımız: Tayyareci Fethi Bey Konya’da” başlıklı haberıyla bildiriyordu:

“Cesur tayyarecimiz Fethi Bey’le refiki Sadık Bey’in Eskişehir’den hareketle Afyonkarahisarı’na muvâsalatları ve ahiren Karahisar’dan da Konya’ya müteveccihen hareket eyledikleri kısm-ı mahsûsamızda yazılmıştı. Dün gece geç vakte tayyarecimizin Konya’ya muvâsalat eylediği hakkında muhâbir-i mahsûsamızdan almış olduğumuz telgrafı bervech-i âti derç ediyoruz:

“Tayyarecileri Konya’da 30 bin kişi karşıladı”

Konya 28 Kanunusânî: Saat (8,37) – Muâvenet-i Milliye tayyaresine râkiben bugün ba’dê’z-zeval saat ikide Afyonkarahisarı’ndan uçan Fethi ve refiki Sadık Beyler zevalî saat beşte Konya’ya vâsıl olmuşlardır. Tayyaremiz şehrin üzerinde birkaç defa tayerân eyledikten sonra etrafı bayraklarla tezyîn edilmiş olan mahall-i mahsûsa sâlimen ve âminen nüzûl etti. Bütün ahalinin şevk ve süruru tarif edilemeyecek derecede azîmdir. Herkeste azîm bir teheyyûç revnûma oluyor (kendini gösteriyor). Tayyarecilerimiz erkân-ı hükûmet ve belediye ve askeriye ile bütün mektep talebeleri ve kadın, erkek otuz binden fazla ahali ve üç bando-ı muzika tarafından fevkalâde alkışlar ve tezahürât ile karşılanmıştır. Konyalılar şehirlerine ilk defa olarak bir Osmanlı tayyaresinin nüzûlunu görmekten mütehasıl (meydana gelen) bir şevk ve meserret (sevinç) ile ağlıyorlardı.

Bu (dün) gece tayyarecilerimizin şerefine millî bir ziyafet tertip ve hissiyât-ı milliye ve vatanperverâneyi tehyîç edecek nutuklar irâd edildi. Yarın (bu) sabah tayyarecilerimize İttihad ve Terakki Kulübü tarafından bir çay ziyafeti verilecek ve fırka-i askeriye heyet-i zabitanı tarafından da öğleyin şereflerine parlak bir ziyafet keşîde olunacaktır. Memleket bayram içindedir. Tayyarecilerin yarın (bugün) Ulukışla’ya hareket edecekleri ümid ediliyor.

Haşmet.”

Tasfir-i Efkâr, 11 Şubat 1914

Yüzbaşı Fethi Bey Afyon’da

“Ayastefanos’tan İskenderiye’ye” başlığı altında:

“Yüzbaşı Fethi Bey’in Muâvenet-i Milliye tayyaresiyle Afyon Karahisarı’na muvâsalat eylediği müstahberdir.”

“Muâvenet-i Milliye tayyaresi on buçukta Karahisar’a indi”

“Ayastefanos’tan İskenderiye’ye” devam başlığı altındaki haber şöyle:

Ondan sonra husûsî sûrette istihbar eylediğimize nazaran Fethi Bey arkadaşı Sadık Bey’le beraber ba’dê’z-zuhr saat birde Afyonkarahisar’dan hareket ile Konya istikametini tutmuştur. Bu satırları yazdığımız vakte kadar iki tayyarecimizin ümid ve temennimiz vechile Konya’ya muvâsalat edip etmediklerine dair yeni bir haber almadık. Şayet muvâsalat ettilerse Muâvenet-i Milliye tayyaresi üç gün zarfında bervech-i âti mesafe kat’ eylemiş olacaktır:

[Güzergâh]	Kilometre
İstanbul’dan Eskişehir’e	220
Eskişehir’den Afyonkarahisar’a	120
Afyonkarahisar’dan Konya’ya	220
Mecmûu’(Toplamı)	560 kilometre

İstanbul’dan İskenderiye’ye kadar mesafe takribî olarak (2370) kilometre olduğuna göre Fethi Bey umûm hatt-ı seyahatinin şimdiden dörtte birini tayy etmiş (uçmuş) demektir.

Tayyareci Nuri Bey’e gelince mûmâileyh dün vâsıl olduğu (Pora) köyünden gündüz hareket etmiş ve Eskişehir’e muvâsalat edemeyerek motora ârız olan bir bozukluktan dolayı Eskişehir hattı üzerindeki (Bozüyük) İstasyonu’na inmeye mecbûr olmuştur. Gerek Nuri Bey ve gerek arkadaşı lehüllhamd sıhhatdedirler. (Bozüyük) İstasyonu’nda tayyarelerini ta’mir için elyevm dört gün kalmaları melhuz imiş (öngörülüyormuş). Bu babda alacağımız son haberler bermutad Son Saat kısmımızda münderiç bulunacaktır.”

Tasfir-i Efkâr, 11 Şubat 1914

“KUDÜSLÜLER BAŞKENTE TELGRAF ÇEKİP KUDÜS'E İLK GELECEK OSMANLI TAYYARESİNE ÖDÜL VE ORDUYA DA BİR TAYYARE VAAT ETTİLER”

استانبول - قاهره سیاحت هواثیسی — طیاره جی فتی و نوری بکاره سیاحت رفیقاری
Les deux aviateurs Fethi et Nouri beys et ses deux voyageurs.
(Photographie avant leurs départs pour le raid de Constantinople—Le Caire)

[فوطو-فرید: ابراهیم]

Fotoğraf altı: “[s. 316’da] Vükelâdan (bakanlardan) Cemal Paşa, İbrahim Bey, Talat Bey, Enver Paşa ve Şehremaneti namına Ahmed İhsan Bey / İstanbul-Kahire Seyahat-i Havâiyesi-Vükelâ-yı fihâm (sayın bakanlar) ve zevât-ı muhtereme (saygıdeğer kişiler) tayyarecileri teşyî ederken (yolcu ederken). / [s. 317’de] İstanbul-Kahire Seyahat-ı Havâiyesi – Tayyareci Fethi ve Nuri Beylerle seyahat refikleri.”

“Harbiye Nezâreti, İstanbul-Mısır Seyahat-i Havâiyesinin icrâsı için “Muâvenet-i Milliye”, “Prens Celâleddin” tayyareleri ile tayyareci Yüzbaşı Fethi Bey ve Mülâzım-ı Evvel Nuri Bey’in tayeranlarını tensip etmiştir”

“Osmanlı Tayyareleri, Ehrama Doğru” başlıklı haberde Türklerin gerçekleştirdiği ilk hava seyahatinin Kudüslülerin isteği üzerine gerçekleştiği duyuruluyordu:

“Paris’den Mısır’a kadar İstanbul ve Memâlik-i Osmaniye tarikiyle bir seyahat-ı havâiye icrâsı için hareket etmiş olan tayyareci Dökor ile, yalnız Fransa matbuâtı değil, bütün Avrupa matbuâtı meşgul olmuş idi... Mösyö Dökor, İstanbul’da birçok takdirât ve ihtirâmât gördü. Ne çare ki tâlî’ ona, ancak Toros dağlarının zirvelerine kadar yâr olabildi; orada bir girdaba da (hortuma) tutuldu, yere indi, tayyaresi sakatlandı ve sonra yandı.

Dökor seyahatini, Vedrin, Bonya isimlerinde iki tayyareci birbiri ardı sıra ikmâl ettiler, Fransızların tayyarecilikteki mahâretini gösterdiler, şerefini kurtardılar. Aynı zamanda tayyarecilik sahasında, bu muvaffakiyetleriye, ümidlerini takviye ettiler. Tayyare ile devr-i âlem fikrini meydana koydular.

Fransız tayyareciler uğradıkları yerlerde pek çok alkışlar görmüşlerdi. Hele tayyareci (Bonya) re’s-i sene-i milâdiyede, Kudüs-i Şerif’de bulunarak, Kudüslülerin şevk ve gayretini teheyhüt eylemişti (çoşturmuştu). Bunun üzerine payitahta telgrafla müracaat etmişler, Kudüs’e havadan ilk defa vâsıl olacak Osmanlı tayyarecisine mükâfat-ı nakdiye vaat ettikleri gibi, Orduya bir de tayyare ihdâ eyleyeceklerini taahhüd eylemişlerdi. Kudüslülerin bu teşvik ve tergîbi şâyân-ı takdirdir, evvelen Fransa tayyarecilerinin muvaffakiyetini görüp de niçin bizim tayyarecilerimiz de böyle kudretler, mahâretler, harikalar göstermesinler diye bir vakar-ı millî izhâr etmiş oluyorlar. Saniyen bir teşvikde ön ayak oluyorlar, tekaddüm (önce olma) fazileti iktisap ediyorlar...

Harbiye Nezâreti, İstanbul-Mısır Seyahat-i Havâiyesinin icrâsı için “Muâvenet-i Milliye”, “Prens Celâleddin” tayyareleri ile tayyareci Yüzbaşı Fethi Bey ve Mülâzım-ı Evvel Nuri Bey’in tayeranlarını tensip etmiştir. Tayyarelerin konaklayacakları mevâki’ Eskişehir, Afyon Karahisar, Konya, Ulukışla, Adana, Halep, Humus, Beyrut, Şam, Kudüs, Arîş, Por(t) Said, Kahire ve İskenderiye’dir.

Fransız tayyarecilerin her uğradıkları yerlerde takdirler, ikramlar görmüş oldukları gibi Kahire’de büyük bir seyahat-ı havâiye ile Avrupadan Asya tarikiyle Afrika’ya havadan vâsıl olan bu cesur hava seyyahları büyük şevk ve şâdümânîye sebep olmuşlardı. Osmanlı tayyarecilerinin her nâzil oldukları yerde görecekları i’zâz ve ikrâmdan başka, Kahire’ye muvasalatları, Mısırlı vatandaşlarımız arasında ne kadar büyük bir tesir hasıl edeceği, ne derecede iftihar ve memnûniyeti bâden olacağı tasavvur ve tahmin olunabilir.

Dersaadet-İskenderiye Seyahat-ı Havâiyesi Osmanlı tayyarecilere, tayyarecilik âleminde de büyük bir şeref kazandıracaktır. Bu yolda gösterecekleri azm ve cesaret bittabî’ kulûb-i ümmetde büyük bir hiss-i iftihar uyandıracaktır...”

Servet-i Fünun, 12 Şubat 1914

وکلادن جمال پاشا ، ابراهیم بك ، طلعت بك ، انور پاشا و شهراماتی نامنه احمد احسان بك
استانبول - قاهره سیاحت هواثیه سی - وکلای فخام و ذوات محترمه طیاره جیلری تشییع ایدرکن
Les ministres Djémal et Enver Pacha, Talaat Bey et Ibrahim Bey ainsi que le Maire de Péra
saluant le départ des aviateurs militaires turcs qui partent pour Le Caire.

(قوطو - فرید ابراهیم)

عثمانی طیاره لری ، اهرامه دوغرو

پارس دن ، مصره قدر استانبول و ممالک عثمانیه طریقیه برسیاحت
هواثیه اجرایی ایچون حرکت ایتیش اولان طیاره جی دوغور ایله ، یالکر
فرانسه مطبوعاتی دکل ، بوتون اوروپا مطبوعاتی مشغول اولمش ایدی ...
موسیودووقور ، استانبول ده برجوق تقدیرات و احترامات کوردی .
نه چاره که طالع اوکا ، انجیق طوروس طاغری نك ذروه لرینه قدر یار
اوله بیلدی ؛ اوراده برکرداده طوتولدی ، یره ایندی ، طیاره سی
سقطلانیدی و صوکره یاندی .

دووقورک سیاحتی ، وه درین ، بونیه اسمارنده ایکی طیاره جی بری
بری آردی صره اکمال ایتدیلر ، فرانسلرک طیاره جیلک ده کی مهارتی
کوستردیلر ، شرفی قورتاردیلر . . . عینی زمان ده طیاره جیلک ساحه سنده ،
بوموقیتلریله ، امیدلرینی تقویه ایتدیلر . طیاره ایله دور عالم فکری
میدانه قویدیلر .

فرانسز طیاره جیلر اوغرادقلری برلرده پک چوق آلفیشلر کورمشلردی .
هله طیاره جی (بونیه) راس سنه میلادیه ده ، قدس شریف ده تولونه رق ،
قدسلیرک شوق و غیرتی تهیج ایله مش دی . بونک اوزرینه یاتخنه تلغرافله
مراجعت ایتشلر ، قدسه هوادن ایلك دفعه واصل اوله جق عثمانی طیاره -
جیسنه مکافات تقدیه وعد ایتدکاری کی ، اردویه برده طیاره اهدا
ایله جکلرینی تعهد ایله مشلردی . قدسلیرک یوتشویق وترغبی شایان
تقدیردر ، اولاً فرانسه طیاره جیلر نك موفقیتینی کوروب ده بیچون بزم
طیاره جیلر عزمه بویه قدرتلر ، مهارتلر ، خارقه لر کوسرمه سونلر ،
دیبه بروقارملی اظهار ایتیش اولوبورلر . ثانیاً برتسه ویق ده اوک آباق
اولوبورلر ، تقدم فضلنی اکتساب ایدیورلر ...

حریبه نظارتی ، استانبول - مصر سیاحت هواثیه سنك اجرایی
ایچون « معاونت ملیه » ، « پرنس جلال الدین » طیاره لری ایله طیاره جی

بوزباشی فتحی بك و ملازم اول نوری بكك طیرانلرینی تنسیب ایتشدر .
طیاره لرك قوناقلایه جکلری مواقع اسکیشهر ، آفیون قره حصار ،
قونیه ، اولوقیشله ، آطنه ، حلب ، حمص ، بیروت ، شام ، قدس ،
عریش ، پورسعيد ، قاهره و اسکندریه در .

فرانسز طیاره جیلرک هراوغرادقلری برلرده تقدیرلر ، اکراملر
کورمش اولدقلری کی قاهره ده ، بویوک برسیاحت هواثیه ایله اوروپادن
آسیا طریقیه آفریقاه هوادن واصل اولان بوجسور هوا سیاحلری
بویوک شوق و شادمانی به سبب اولمشلردی . عثمانی طیاره جیلر نك
هر نازل اولدقلری برده کوره جکلری اعزاز و اکرام دن باشقه ، قاهره به
مواصلتلی ، مصرلی وطنداشلریمز آره سنده نه قدر بویوک برتانیایر حاصل
ایده جکی ، نه درجه ده افتخار و ممنونیتی بادن اوله جق تصور و تخمین اولنه بیلیر .
در سعادت - اسکندریه سیاحت هواثیه سی ، عثمانی طیاره جیلر ،
طیاره جیلک عالندن ده بویوک بر شرف قازاندره جقدر . بویوله
کوستره جکلری عزم و جبارت بالطبع قلوب امت ده بویوک برحس افتخار
اویاندره جقدر .

طیاره جیلریمز استانبول - اسکندریه سیاحت هواثیه سنی اون درت
مرحله ده اتمام ایده جکلردر . حساب اولندیقنه کوره قطع ایده جکلری
مسافه ۲۴۸۰ کیلومترودر و بروجه آتی در :

کیلومتر	
۲۰۰	استانبول - اسکیشهر
۱۶۰	اسکیشهر - آفیون قره حصار
۱۵۰	آفیون قره حصار - قونیه
۲۱۰	قونیه - اولوقیشله
۱۴۵	اولوقیشله - آطنه
۲۱۰	آطنه - حلب
۱۸۰	حلب - حمص

“CESUR TAYYARECİLERİMİZ TOROS DAĞLARINI AŞMIŞLAR VE BENZİNLERİNİN TÜKENMESİYLE TARSUS MEVKİİNE İNMIŞLERDİR”

“Tayyareci Fethi Bey, hiç durmadan dinlenmeden merhaleden merhaleye atlıyor”

“Dersaadet-İskenderiye Seyahat-ı Havâiyesi” manşetiyle çıkan 12 Şubat 1914 tarihli Tasfir-i Efkâr, şu spotla çıkıyordu: “Fethi Bey ve arkadaşı bugün de seyahatlerine muvaffakiyetle devam ediyorlar / Fethi Bey Konya’da-Konya’dan hareket-Karaman üzerinden mürûr-Dün Toros silsile-i cibâlini geçtiler mi?-Nuri Bey Bozüyük’te-Tayyaresinin ta’miri hitâm buluyor-Muhâbirlerimizin telg-rafnâmeleri.”

Tayyarecilerin indiği Konya şehrinin fotoğrafını yayınlayan gazete, altına şunu yazıyordu: “Tayyareci Fethi Bey’in payitaht-ı Osmaniye’den payitaht-ı Selçukiyâna tarîk-i havâiye ile muvasalatı münasebetiyle / Fethi Bey’in kemâl-i muvaffakiyetle nâzil olduğu Konya’nın manzara-i umûmiyesi.”

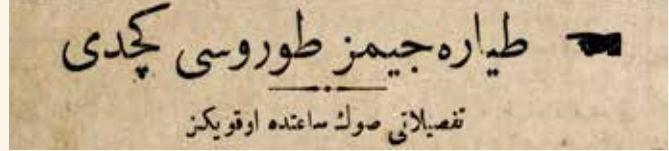
Fethi Bey’in izlediği rotayı gösteren haritanın altında ise “Fethi Bey’in şimdiye kadar kat’ ettiği (geçtiği) mesafeyi ve elyevm (bugün) pervaz eylemekte (uçmakta) olduğu yerleri gösterir harita” ifadeleri bulunuyordu.

“Tayyareci Fethi Bey, Muâvenet-i Milliye tayyaresiyle giriştiği seyahatte pek ziyade sür’at ile devam etmeye başladı. Evvelce buradan hareket ederken uğradığı başlıca merhalelerde bir iki gün tevakkufu (durması) mukarrer iken hiç durmadan dinlenmeden merhaleden merhaleye atlıyor, arkadaşı Sadık Bey ile beraber şanlı Osmanlı sancağını sevgili Anadolu’muzun âfakında pür-şeref ve mübahât (iftihar dolu) gezdiriyor.

Dün bu satırlarda Fethi Bey’in Aydonkarahisar’dan Konya’ya müteveccihen hareketinden bahsederken şeh-i mezkûra akşama muvâsalatı kaviyyen (kuvvetlice) me’mûl olduğunu (düşünüldüğünü) yazmıştık. Nitekim gece olup Son Saatlerde kısımımızda derç eylediğimiz telgrafnâmemiz bu ümidimizin isabetini isbât eyledi. Filhakîka Fethi Bey evvelki gün Afyonkarahisar’dan bâde’z-zuhr hareket ile üç saat pervazdan (uçuştan) sonra iki şehri yekdiğerinden tefrik eden (ayıran) takriben (yaklaşık) (220) kilometreyi kat’ ederek Konya’ya muvâsalat etmiştir. Cesur ve gayıyûrtayyarecimizin Konya’da makinesini temizletmek ve kendisi dinlenmek için lâekal (en az) iki gün tevakkufu me’mul iken dün bâde’z-zuhr hareket etmiş ve hatta Karaman üzerinden mürûr ettiği (geçtiği) de görülmüştür. [...]

[Tayyarecilerimiz Toros’u Geçti

Tafsîlâtı Son Saat’te Okuyunuz]

Tasfir-i Efkâr, 12 Şubat 1914

“Husûsi telgraflarımız: Toros Dağlarını Mürûr (Geçiş)”

Gazetenin ilk baskılarından sonra gelen haberler, Son Haberler bölümüne konulup okuyucuya ulaştırılırken, en çok korkulan Toros Dağlarıyla ilgili müjdeli haber de veriliyordu. Osmanlı tayyarecileri Torosları başarıyla ve zayıtsız geçmeyi başarmışlardı. Gazete meraklı okuyucular için her şeyi iki cümlede özetlemişti:

“Cesur tayyarecimiz Fethi Bey dün Toros Dağlarını aşmış ve Tarsus’a nâzil olmuştur. Osmanlı tayyareciliğinin muzafferiyet ve muvaffakiyeti.”

“Kısm-ı mahsûsumuzda cesur ve fedakâr tayyarecimiz Fethi Bey’le refiki Sadık Bey’in dün öğleden sonra Konya’dan hareket eylediklerini ve Karaman üzerinden mürûr ettiklerini yazmış ve hava eğer müsâid olursa bu azimperver tayyarecilerimizin Ulukışla’da tevakkuf eylemeksizin doğruca Adana’ya azîmet eylemek niyetinde bulunduklarını söylemiştik. Fethi ve refik-i fedakâri Sadık Beyler; en sonra aldığımız haberlere nazaran, havanın muhalefetine ve oldukça kuvvetli bir rüzgâr hebûb etmekte bulunmasına ehemmiyet vermeyerek yollarına devam etmişler ve seyahatin en müşkil bir kısmını teşkil eden Toros Dağlarını kemâl-i muvaffakiyet ve muzafferiyetle aşmışlardır. Ma’lûm olduğu veçhile tayyarecilerimizin Toros Dağlarını Ulukışla-Çiftehan-Pozantı arasında (Külek) Boğazı’ndan geçmeleri mukarrerdi. Halbuki dün aldığımız ma’lûmâta göre Konya’dan tayerân eden Fethi Bey bu tarîk-i seyahati değiştirmiş ve Konya’dan Karaman’a kadar şark istikametini tuttuktan ve yazıldığı veçhile saat 9.50’de Karaman üzerinden geçtikten sonra cenûb şarkîye teveccühle Lala ve Kodalâ mevkileri arasından Toros silsile-i cibâlini -ki bu nokta (Çiftehan-Pozantı) beynindeki (arasındaki) geçitten daha mürtefi (yüksek) ve daha tehlikelidir- mürûr etmiş ve saat on buçukta (İçil/İçel) Sancağına tâbi’ (Mut) Kazâsı üzerinden geçerek akşam saat beşe yakın Tarsus’a nâzil olmuştur.

Cesur tayyarecilerimiz bu sûretle takip edilecek tarîkin en mühim bir merhalesi olan Toros Dağlarını aşmışlar ve benzinlerinin tükenmesi hasebiyle Adana’ya ancak yirmi beş, otuz kilometre mesafede ve Adana-Mersin şimendüfer hattı üzerinde kâin (bu-

lunan) Tarsus mevkiine inmişlerdir. Tayyarecilerimiz yarın benzin levazımâtını ikmâlden sonra Adana’ya gidecekler ve oradan Halep’e tayerân edeceklerdir. Dün tayyarecilerimizin kat’ ettiği merhale üçyüz, üçyüz elli kilometredir. Muhtelif muhâbirlerimizden buna dair aldığımız telgrafları berveçh-i âtî derç ediyoruz:

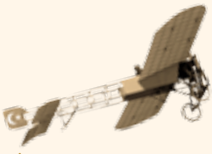
Tarsus’ta

Tarsus 29 Kanunusâni – Şimdi, saat beş raddelerinde Fethi ve Sadık Beylerin râkip oldukları (Muâvenet-i Milliye) tayyaresi şehrimize vâsıl oldu ve halkın fevkalâde galeyanlı alkışları arasında karşılandı. Tayyarecilerimiz (Kodala) mevkii üzerinden Mut’a doğru geçerken üç bin beş yüz, dört bin metre irtifâına kadar yükselmeğe mecbûr kalmışlar ve vezan (esen) oldukça kuvvetli bir rüzgâra rağmen seyahatlerinde devam eylemişlerdir. Ancak Tarsus üzerinden geçerken benzinleri külliyen bitmiş olduğu cihetle mecbûren şehrimize inmişlerdir. Memlekette bir şevk ve sürur-ı umûmî hükümfermâdır. Yarın sabah (bu sabah) Adana’dan şimendüferle benzin yetiştirilecek ve tayyarecilerimiz akşama Adana’ya gidecektir. Ahali ve Belediye Tarsus Dağlarını aşmak sûretiyle seyahatin en müşkil bir merhalesine tay eden cesur tayyarecilerimizin şerefine büyük bir ziyafet tertip etmiştir.

Kemâl”

Tasfir-i Efkâr, 12 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

La Moniteur Oriental / 12 Şubat 1914

“FETHİ BEY KOCA TOROS DAĞLARINI GEÇTİĞİ YETİŞMİYORMUŞ GİBİ KONYA’DAN TARSUS’A KADAR OLAN ÜÇ YÜZ KİLOMETRE MESAFEYİ DE BİR HAMLEDE GEÇTİ”

“Toros Dağlarını Geçen Kahramanlar”

Gazeteler, Türk pilotlarının Toros Dağlarını ‘kazâsız belasız’ geçmelerinden dolayı başır ve zafer manşetleriyle çıkarlar. Tasfir-i Efkâr “Toros Dağlarını Geçen Kahramanlar” başlığını atarken, spotlarında da övgü dolu ifadeler yer alıyordu: “Fethi Bey ile arkadaşı Sadık Bey Tarsus’tan Adana’ya da geçmişlerdir / Garbın en mahir tayyarecilerine gıptabahş olacak bir muvaffakiyet.”

Toros Dağlarını uçak ile geçen ilk Tür pilotlar olan Fethi ve Sadık Beylerin boy boy fotoğrafları basılır. Altlarında da şöyle yazılıdır:

“[Üst sağda] Fethi Bey’in tayyare arkadaşı Harbiye Nezâreti Yaveri ve Süvârı (Binici) Mülâzım-ı Evvel Sadık Bey / [Üst solda] Bir günde Konya’dan Tarsus’a giden tayyarecimiz Fethi Bey / [Altta harita yazısı] Cesur tayyarecimiz Fethi ve refiki Sadık Beylerin en cüretkar tayyarecileri bile vakfegîr hayret edecek bir azim ve metanet ile Konya’dan Tarsus’a kadar Çarşamba günü bâde’z-zuhr bir hamlede tayy ettikleri muharrik seyahatin haritası.”

“Garp tayyarecilerini hased ettirecek başarı”

“Fethi Bey ile arkadaşının râkip olduğu Muâvenet-i Milliye tayyaresinin Konya’dan hareket ile hiçbir yerde tevakkuf etmeksizin Toros Dağlarını mürûr etmesi ve ondan sonra (150) kilometre kadar uçarak Tarsus’a muvâsalat eylemesi bütün garp âlemi tayyarecilerine bile cidden reşk-aver (hasede düşüren) olacak muvaffakiyattandır. Şimdiye kadar Avrupa’da (Alp) veya (Pirene) Dağlarını mürûr eden tayyareciler parmak ile gösterilmekte idi. Toros Dağları ise ne irtifaca ne de ihata eyledikleri sahanın cesâmeti itibariyle (Alp) veya (Pirene)den aşağı kalırlar. Vakıan Tarsus dağlarından Fethi Bey’den evvel yine Fransız tayyarecisi de geçmişti. Fakat Fransa gibi, tayyareciliğin merkez-i terakkisi olan bir yerde senelerce tayerân ve muvaffakiyetleriyle müşarunbil-beyân olmuş iki tayyarecinin günlerce intizâr ve tereddüdden (bekleyiş ve kararsızlıktan) sonra istihsal ettikleri bir muvaffakiyeti, Eskişehir’den vürûdundan pek az bir müddet sonra hiç durup dinlenmeksizin Fethi Bey’in de ihrâz etmesi kendisi için, Osmanlı Ordusu için, Müslümanlar için cidden pek büyük bir şeref değil midir? Fethi Bey evvelki günkü tayerânıyla diğer bir muvaffakiyet daha göstermiştir ki ve de koca Toros Dağlarını mürûr ettiği yetişmiyormuş gibi Konya’dan Tarsus’a kadar olan üçyüz kilometre mesafeyi de bir hamlede kat’ etmesi ve benzini bitmeyince yere inmemesidir. Genç ve cesur tayyarecimiz kâfi derecede benzine malik olsaydı, belki Adana’da da durmaz, Haleb’e kadar giderdi. Fethi Bey’in Konya’dan Tarsus’a kadar olan tarîk-i tayerânı haritamızda gösteriyoruz. Hatta seyr-i tetkik edildiği vakit görüleceği veçhile Muâvenet-i Milliye Tayyaresi Tarsus’u Karaman istikametinden geçmiş ve (Mut) hizalarından Adana cihetine dönerek Tarsus’a inmiştir. Fethi Bey dün bâde’z-zuhr saat iki buçukta hareket ile Adana’ya da muvâsalat ederek orada bir cem’-i gafir (kalabalık) tarafından kabûl edilmiştir. Bu hususta alacağımız haberleri bermutad son kısmımızda ilave edeceğiz.”

Tasfir-i Efkâr, 13 Şubat 1914

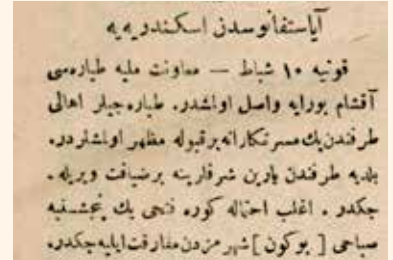
“Muâvenet-i Milliye akşam Konya’ya vâsıl olmuştur”

“Ayastefanos’tan İskenderiye’ye” üst başlığında yer alan telgraf:

“Konya 10 Şubat – Muâvenet-i Milliye tayyaresi akşam buraya vâsıl olmuştur. Tayyareciler ahali tarafından pek meserretkârâne bir kabule (karşılama) mazhar olmuşlardır. Belediye tarafından yarın şereflerine bir ziyafet verilecektir. Ağleb-i ihtimâlâ göre Fethi Bey Perşembe sabahı (bugün) şehrimizden müfâratat eyleyecektir (ayrılacaktır).”

Sabah, 12 Şubat 1914

“Fethi Bey ve arkadaşı coşkuyla alkışlanmıştır”

“İstanbul-İskenderiye Seferi” başlıklı haber şöyle:

“Adana 12. – Muavenet-i Milli öğleden sonra 3’de gelmiştir. Fethi Bey ve arkadaşı, havacıları karşılayan muazzam bir kalabalıkça coşkuyla alkışlanmışlardır. A.O.”

La Moniteur Oriental, 13 Şubat 1914

“Fethi Bey, Dünbelek Boğazı’ndan Torosları geçerek buraya başarıyla inmiştir”

“İstanbul-İskenderiye Hava Seferi” haberi şöyleydi:

“Tarsus 11. – Gece ulaşan haberde, öğleden sonra Konya’dan hareket eden Fethi Bey, Dünbelek Boğazından Torosları geçerek buraya başarıyla inmiştir.

Muâvenet-i Milliye, 3000 metre yükseklikten uçmuş ve burada yakıtı bittiğinden durmuştur. Yarın Adana’ya seyahatine devam edecektir.”

La Moniteur Oriental, 12 Şubat 1914

(THE ORIENTAL ADVERTISER)

LE MONITEUR ORIENTAL

Politique, Economique, Financier, Commercial

Direction-Administration
GALATA
Passage Syndagma
Constantinople

Pour la publicité
S'adresser à l'Administration.

DIRECTION
GALATA
Passage Syndagma
CONSTANTINOPLE

ABONNEMENTS
Père, Galata, Stamboul
Un an Lit. 1,25 ; 6 m. 70
Poste locale et Province
Un an Lit. 1,80 ; 6 m. 70
Un an Lit. 45 ; 6 m. 25

L'impôt sur le revenu global

L'impôt sur le revenu global avec déclaration contrôlée n'est pas chose nouvelle. Cette fiscalité, chère à M. Caillaux, a déjà donné matière à bien des discussions et elle a été longuement étudiée par la grande commission extraparlamentaire de 1894-95 qui a conclu à son rejet absolu. Cette conception en effet, loin d'être un progrès, constituerait, si elle était mise en pratique, un recul vers les temps abhorrés des privilèges et des persécutions de l'ancienne monarchie avec cette différence que les bénéficiaires d'aujourd'hui seraient les victimes d'aujourd'hui, mais toujours, au détriment de l'égalité, de la justice, de la liberté.

Avant 1789, la noblesse, le clergé et les titulaires des charges venales — c'étaient les privilégiés — ne payaient pas la taille. Le tiers-Etat seul était taillable. M. Caillaux, renversant les rôles, voudrait reconstruire les classes, exempter les électeurs les plus nombreux, les ouvriers des villes et les travailleurs des campagnes notamment, et frapper les riches et les classes moyennes, c'est-à-dire rompre au bénéfice de la majorité le lien de l'impôt, et par conséquent, l'unité nationale qui a été fondée, ne l'oublions pas, sur la base du suffrage universel et de l'égalité à l'égard de l'impôt. Le ministre des finances, par démonstration électorale, comme le lui a dit M. Ribot, entend que cette majorité forte de ce suffrage, armée d'un droit sans contre-partie d'aucun devoir, vote l'impôt que seule la minorité devrait payer.

Mais M. Caillaux oublie que la Révolution de 1789 n'est précisément faite à cause de cette inégalité et de cette injustice et qu'un tyran, qu'il soit en bas ou en haut de l'échelle sociale, finit toujours, comme l'histoire nous l'apprend, par être renversé au profit d'un régime qui rétablit l'égalité entre les contribuables, réduisant les citoyens en leur rappelant l'honneur et la dignité qu'il y a pour eux de contribuer, dans la mesure de leurs moyens, aux dépenses communes.

A ce propos le *Temps* écrit : « Le ministre des finances de 1914 ignore-t-il que pour avoir mesuré les droits de l'homme proclamés par l'Assemblée constituante en 1789 dans une page mémorable, la Convention et le Directoire se sont efforcés, sous la mépris public ? A quel régime politique le ministre des finances prétend-il donc nous soumettre ? Au régime autocratique ou au régime révolutionnaire ? Car une République libérale et par conséquent habituelle ne saurait être l'aboutissement naturel de son régime libéral d'indépendance et de division. »

Parlant ensuite des décisions de la commission extraparlamentaire de 1894-95, notre confrère nous rappelle de n'avoir pas succombé à la séduction des sollicitations en faveur de l'impôt sur le revenu global avec déclaration contrôlée tout en ajoutant que ces éloges ne détruisent pas les réserves qu'il ne cessera de formuler à l'égard d'une des résolutions prises par elle et visant l'imposition de la rente.

En terminant il se prononce pour le système fiscal recommandé par la commission extraparlamentaire, reposant sur le principe des cotisations et de la rente, excluant toute contribution des revenus par et dans la personne du contribuable, ou un mal dégageant tout caractère politique un régime fiscal qui pour être productif doit gêner le moins possible ceux qui sont destinés à le payer.

Les réformes en Anatolie

La Tasse de ce matin dit que les bases des réformes, acceptées par le gouvernement, sont les suivantes :

Inspecteurs généraux

L'empire ottoman est, à raison de sa situation géographique, divisé en six zones pour chacune desquelles le gouvernement impérial nommera un inspecteur général.

Les deux inspecteurs généraux pour les zones qui forment l'Anatolie orientale seront choisis parmi les sujets des petits pays neutres.

Pouvoirs des inspecteurs généraux

Les inspecteurs généraux inspecteront et surveilleront dans leur zone respective l'administration civile, judiciaire et policière.

Parallèlement au droit que la loi sur les villages accorde aux vassals, les inspecteurs généraux pourront, au besoin, profiter de l'appui de la force armée, dans les endroits où la police ne suffirait pas pour l'application des mesures qu'ils auront le droit de prendre.

Les inspecteurs généraux pourront destituer les fonctionnaires convaincus d'incapacité ou d'abus et affecteront aux tribunaux ceux dont les actes tomberaient sous le coup de la loi.

Les fonctionnaires subalternes qu'ils destitueront ainsi, les inspecteurs les remplaceront directement par des fonctionnaires capables, conformément aux lois et règlements de l'empire.

Quant aux fonctionnaires nommés par l'administration impériale, ils s'adresseront au gouvernement central pour en choisir d'autres.

Is communiqueront tout d'abord succinctement par télégramme les motifs de leur décision relative à la révocation des fonctionnaires. Puis ils adresseront par la poste un rapport détaillé destiné à être annexé au dossier du personnel.

Mesures urgentes

En cas d'événements importants nécessitant la prise de mesures urgentes, les inspecteurs pourront provisoirement destituer les juges qu'ils ont en leur pouvoir et nommer le ministre de la justice.

S'ils constatent dans les actes des vassals des fautes de nature à nécessiter une sanction immédiate, ils doivent en saisir par dépêche le ministre de l'Intérieur. Celui-ci, à son tour, soumettra la question au conseil des ministres si bien qu'une décision devra avoir été prise dans les 4 jours à partir de la date de la dépêche des inspecteurs.

Les conflits agraires

Ils seront réglés sous la surveillance des inspecteurs généraux.

Instructions

Un règlement contenant des instructions au sujet des pouvoirs et des attributions des inspecteurs généraux sera plus tard rédigé.

En attendant les inspecteurs auront été nommés, de sorte qu'ils seront consultés lors de la rédaction de ce règlement.

La langue

Les lois, décisions et avis officiels seront publiés dans les langues locales de chaque zone. Les intéressés pourront se servir dans les tribunaux et dans leurs affaires avec le gouvernement de leur propre langue, si les inspecteurs généraux reconnaissent la possibilité d'une telle procédure.

Les sentences des tribunaux seront rédigées en turc.

Si possible, des traductions leur seront annexées.

L'instruction publique

La subvention à affecter sur le budget de l'instruction publique pour chaque élément en province, sera fixée d'après sa part à l'impôt sur l'instruction.

Les communes contribueront aux besoins de leurs propres écoles.

Service militaire

Chacun fera, en temps de paix, son service militaire dans la zone d'inspection militaire dont relève son domicile. Les troupes que le gouvernement enverra au Yémen, dans l'Asie et dans le Nord seront recrutées en proportion de la population de chaque localité et dans

toutes les provinces de l'empire ottoman.

De même les hommes pour la marine seront pris dans toutes les localités du pays.

Les régiments hamidié prendront la forme de régiments de cavalerie de réserve (Habi).

Les armes des hommes de ces régiments seront conservées dans les dépôts militaires pour leur être distribuées en cas de concentrations ou de manœuvres.

Ces régiments seront placés sous les ordres du commandement du corps d'armée de la région. En temps de paix, les commandants des régiments et des escadrons seront choisis parmi les officiers de l'armée ottomane. Les hommes serviront une année. Ceux qui seront admis seront tenus de satisfaire eux-mêmes aux besoins des chevaux. Les habitants de chaque région qui rempliront ces conditions seront inscrits dans les régiments sans distinction de race et de religion. En cas de concentrations ou de manœuvres, les régiments seront astreints aux mêmes règlements de discipline que l'armée régulière.

Recensement et élections locales

Un recensement général sera effectué sous la surveillance des inspecteurs généraux et il devra prendre fin dans une année.

Les membres des conseils généraux seront élus en proportion de la force numérique des musulmans et des non-musulmans. Seulement dans les villages de Van et de Bitlis la représentation sera paritaire en attendant le nouveau recensement.

Les droits des minorités seront sauvegardés dans les élections des commissions des villages.

Services publics

Aussi bien en ce qui concerne les places vacantes dans la police et dans la gendarmerie que dans les autres services publics, musulmans et non-musulmans seront soumis à un traitement égal.

Notre confrère rappelle ainsi l'œuvre qui vient d'être menée à bien :

Nous sommes heureux d'annoncer, que la question des réformes est définitivement réglée, entre les grandes puissances et nous. Nous sommes heureux de cet événement en lui-même et aussi parce que, jusqu'à la fin, on a constaté notre ferme volonté de réaliser des réformes, disant qu'au fond nous n'en voulions pas.

La Sublime Porte ayant continué les pourparlers avec une bonne volonté inlassable, a réussi, malgré les difficultés qui ont traversé les diverses phases des négociations, à satisfaire les puissances, tout en tenant compte des sentiments de la nation et en sauvegardant les droits de souveraineté nationale. L'entente étant faite sur ces bases et sur le respect de l'intégrité de l'empire, nous croyons que cette harmonie dans les idées entre les puissances et nous facilitera grandement l'application des réformes.

Le seul désir de la Jeune-Turquie était d'arriver à fixer l'ordre des réformes. C'était le but principal de son programme et elle ne l'a jamais perdu de vue. Pendant la guerre, à travers les circonstances les plus tourmentées des dernières années, l'idée des réformes ne nous a jamais quittés. Dès la fin de la guerre nous avons commencé avec une sincère ardeur à réaliser des réformes et, précisément, nous avons commencé par l'Anatolie sachant qu'elle en avait encore plus besoin que les autres provinces de l'empire. C'est elle que nous avons voulu réorganiser d'abord, mettant en valeur ses sources inépuisables de richesses, lui donnant, avec le concours de spécialistes européens, une administration capable de satisfaire à tous ses besoins.

La loi sur les inspecteurs généraux appelée d'Europe il y a plus de six mois est une preuve indéniable. Mais c'est alors que les difficultés commencent, difficultés qui nous ont obligés à négocier avec chacune des puissances. Chacune nous posait des questions qui entravaient notre travail, nous entraînant à chaque pas, l'est d'ailleurs fini et nous ne pourrions pas davantage de cette phase pénible ; c'est maintenant du passé.

Un point est cependant à mettre en relief. Parfois, au cours des négociations, le pays se prêtait à des excès. Ce qui a soutenu le peuple dans ces tristes moments, c'est la conviction que le gouvernement avait assez de patriotisme pour surmonter tous les obstacles.

Nous savons que le gouvernement voudrait sincèrement les réformes et

La question des îles

La note anglaise

Paris, 12. — On télégraphie de Londres :

Dans les milieux diplomatiques on signale que la réponse verbale donnée à la note anglaise par les ambassadeurs de la Triple-Alliance, ne constitue pas une réponse définitive formelle.

Un échange de vues continu entre les Cabinets de Rome, Vienne, Berlin et Londres afin de trouver une formule pouvant satisfaire l'Angleterre au sujet des mesures que les puissances entendent prendre pour faire respecter les décisions de l'Europe.

Paris, 12. — L'Echo de Paris se fait télégraphier de Rome que l'évacuation du Dodécannèse aurait lieu à très bref délai et que l'accord est fait entre l'Italie, la Turquie et l'Angleterre au sujet de la concession de chemin de fer de la ligne d'Adalia, faite à l'Italie.

Le traité de Bucarest

Londres, 11. — Selon une information recueillie par l'Agence Reuters dans les cercles diplomatiques, la mission de M. Venizelos à Bucarest, pour résultat de renforcer les rapports grecs roumains. Un accord serait intervenu entre les trois Etats au sujet de l'attitude à adopter dans le cas où certaines circonstances se produiraient.

D'après cet accord, si la Grèce était attaquée par la Turquie seule, les deux autres Etats n'interviendraient pas, mais si la Bulgarie se joignait à la Turquie, la Serbie et la Roumanie interviendraient alors séparément.

Il n'existe en outre aucun doute que si la Bulgarie menaçait la Grèce, en secondant la Turquie, ne fût-ce qu'indirectement, la Roumanie devrait dans ce cas également s'abstenir d'intervenir.

L'entente gréco-serbo-roumaine

Paris, 11. — Selon le *Petit Parisien*, aucun accord formel n'a été signé à Bucarest entre la Grèce, la Serbie et la Roumanie. Mais, les rapports entre les trois Etats se sont réellement resserrés.

La Roumanie a donné des conseils de prudence et de modération à la Grèce ajoutant qu'en cas de conflit elle prendrait position en faveur de la Grèce.

Les négociations de Paris

Monkhar bey, directeur-général des chemins de fer au ministère des travaux publics, est parti hier pour Paris par l'Orient-Express. Il va s'occuper, comme nous l'avons dit, d'ajuster dans ses négociations avec le gouvernement français.

Budapest, 11. — M. Venizelos et M. Passitch se rendant à Belgrade se sont arrêtés ici et ont eu des entretiens avec le comte Tissa.

Les Pomaks

M. Tocheff, ministre de Bulgarie, qui était allé il y a vingt jours à Sofia est rentré hier ici.

Les dépêches nous ont déjà signalé que M. Tocheff vient de parquer avec M. Radaslavoff, la Thrace occidentale.

Selon les journaux turcs, M. Tocheff communiquera à la Sublime Porte une décision du Sénat bulgare autorisant les Pomaks convertis de force au christianisme à revenir à la religion musulmane.

Le voyage de M. Venizelos

Saint-Petersbourg, 11. — M. Venizelos et M. Kokowzew, président du conseil, ont donné sa démission.

Il serait remplacé par M. Gouzenko, ancien président du conseil.

La démission de M. Kokowzew

Saint-Petersbourg, 11. — M. Kokowzew, président du conseil, a donné sa démission.

Il serait remplacé par M. Gouzenko, ancien président du conseil.

Les abattoirs

Le conseil général du vilayet de Constantinople a rejeté la convention relative à l'établissement des abattoirs les conditions présentées par les concessionnaires étant de nature à faire hausser le prix de la viande jusqu'à 15 piastres l'ok.

Saint-Petersbourg, 11. — M. Kokowzew, président du conseil, a donné sa démission.

Il serait remplacé par M. Gouzenko, ancien président du conseil.

Le raid Constantinople-Alexandrie

Tarsoos, 11. — Le capitaine arrive pendant la nuit. Kethy bey parti dans la nuit de Konia a traversé le Taurus avec succès par la gorge de Dunbel et a atterri ici.

Le *Monarchi-Milli* a volé par 3000 mètres de hauteur et a dû s'arrêter ici manquant d'essence. H'ângher a décollé son voyageur Adnan.

Saint-Petersbourg, 11. — M. Kokowzew, président du conseil, a donné sa démission.

Il serait remplacé par M. Gouzenko, ancien président du conseil.

La marine russe

Saint-Petersbourg, 11. — Interrogé par les représentants de la presse parlementaire, le ministre de la marine, amiral Grigorovitch, a déclaré que le projet pour la continuation du programme relatif aux constructions navales sera soumis aux deux Chambres dans le courant de cette année. La construction des nouveaux navires ne pourra commencer avant 1915. Les crédits qui seront demandés à cet effet pour les 5 années suivantes s'élèveront approximativement au même chiffre que celui des ressources déjà votées pour les cinq premières années.

La question albanaise

L'Allemagne en Albanie

Berlin, 11. — Selon la *Tyrische Rundschau* l'Allemagne confiera la gestion de ses intérêts en Albanie à un consul général.

Le prince de Wied

Trieste, 11. — Le prince de Wied avec sa femme et ses enfants s'embarquera dans notre port à bord du croiseur autrichien *Tauris* qui sera convoyé par un croiseur italien. Un dîner de cour aura lieu au Palais de Schoenbrunn l'honneur du prince de Wied attendu ici vendredi.

Paris, 12. — Bien que l'on soit ici d'avis qu'il convient de faire au prince de Wied une avance de 10 millions pour lui permettre d'entrer en fonctions, on relève que la forme dans laquelle ces avances ont été consenties par les banques autrichiennes et italiennes est fâcheuse.

Le recrutement militaire

Nous avons déjà parlé de la nouvelle loi sur le recrutement militaire qui se trouve actuellement à l'examen de la commission des réformes financières. Ajoutons que ce projet prévoit un nombre fixe annuel de recrues pour chaque localité, et que chaque année on n'appellera que ce nombre. Le surplus des hommes de la classe sera considéré comme ex-cédent mais chacun d'eux payera pendant 10 ans une rétribution annuelle proportionnée à leur position sociale.

Les élections

La commission désignée la veille par le patriarcat œcuménique et composée de MM. Kéhayoglou, Fermonoglou et Kenseoglou est allée hier, en compagnie du capoukhaya du patriarcat liques effendi, au siège central du comité pour communiquer la liste des candidats du patriarcat œcuménique.

Cette liste comprend un nombre de candidats double de celui des députés à élire. Le parti Union et Progrès choisira les candidats qu'il voudra.

Samedi une nouvelle entrevue aura lieu entre la commission patriarcale et celle du parti Union et Progrès.

L'opposition en Bulgarie

Sofia, 10. — Au sujet de l'incident survenu le 8 à Philippopolis, l'Agence Télégraphique Bulgare mande :

« Avant-hier les socialistes de Philippopolis ont organisé une réunion politique pour protester contre la dissolution du conseil municipal. L'un des orateurs, par son ton provocateur, souleva des ripostes également violentes. On en vint aux mains. Un agent de police intervenant pour rétablir l'ordre, Torontev tira sur lui et le blessa légèrement. Les assistants indignés se retirèrent. L'incident n'eut pas d'autres suites. »

Progrès verbal a été dressé contre les organisateurs de la réunion et contre l'incident en question ; ils seront tous délinquants en justice.

Sofia, 10. — De l'Agence T.É. Bulgare : « La correspondance diplomatique entre la Serbie et la Bulgarie, qui jusqu'ici depuis le début des rapports diplomatiques entre les deux Etats, se faisait respectivement dans les langues bulgare et serbe, se fera désormais en français. »

SERBIE et BULGARIE

Sofia, 10. — De l'Agence T.É. Bulgare : « La correspondance diplomatique entre la Serbie et la Bulgarie, qui jusqu'ici depuis le début des rapports diplomatiques entre les deux Etats, se faisait respectivement dans les langues bulgare et serbe, se fera désormais en français. »

Saint-Petersbourg, 11. — M. Kokowzew, président du conseil, a donné sa démission.

Il serait remplacé par M. Gouzenko, ancien président du conseil.

La démission de M. Kokowzew

Saint-Petersbourg, 11. — M. Kokowzew, président du conseil, a donné sa démission.

Il serait remplacé par M. Gouzenko, ancien président du conseil.

Les abattoirs

Le conseil général du vilayet de Constantinople a rejeté la convention relative à l'établissement des abattoirs les conditions présentées par les concessionnaires étant de nature à faire hausser le prix de la viande jusqu'à 15 piastres l'ok.

Saint-Petersbourg, 11. — M. Kokowzew, président du conseil, a donné sa démission.

Il serait remplacé par M. Gouzenko, ancien président du conseil.

Le raid Constantinople-Alexandrie

Tarsoos, 11. — Le capitaine arrive pendant la nuit. Kethy bey parti dans la nuit de Konia a traversé le Taurus avec succès par la gorge de Dunbel et a atterri ici.

Le *Monarchi-Milli* a volé par 3000 mètres de hauteur et a dû s'arrêter ici manquant d'essence. H'ângher a décollé son voyageur Adnan.

Saint-Petersbourg, 11. — M. Kokowzew, président du conseil, a donné sa démission.

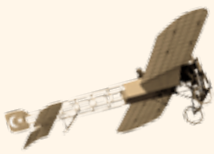
Il serait remplacé par M. Gouzenko, ancien président du conseil.

Saint-Petersbourg, 11. — M. Kokowzew, président du conseil, a donné sa démission.

Il serait remplacé par M. Gouzenko, ancien président du conseil.

La marine russe

Saint-Petersbourg, 11. — Interrogé par les représentants de la presse parlementaire, le ministre de la marine, amiral Grigorovitch, a déclaré que le projet pour la continuation du programme relatif aux constructions navales sera soumis aux deux Chambres dans le courant de cette année. La construction des nouveaux navires ne pourra commencer avant 1915. Les crédits qui seront demandés à cet effet pour les 5 années suivantes s'élèveront approximativement au même chiffre que celui des ressources déjà votées pour les cinq premières années.

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tanin / 13 Şubat 1914

“(ADANA’DA) TAYYARE ŞEREFİNE ŞENLİKLER DEVAM ETMEKTE”

“Buradan gönderilmiş olan benzin-i matlûbe muvafık çıkmamıştır” ✎

“Son Havâdis” başlığında ise şu haberler vardı:

“Muâvenet-i Milliye Adana’da”

“Adana muhâbir-i mahsûsumuzun son telgrafı:

Adana, 30 Kanunusâni, Saat 5 – Muâvenet-i Milliye’nin hareketi teahhur etmiştir. Tayya-renin Tarsus’dan Adana’ya kadar tayerânında isti’mal ve istihlâk edilip buradan gönderil-miş olan benzin-i matlûbe muvafık çıkmamış ve şiddetli taharrilere rağmen daha halisini tedârik kâbil olmamıştır. Binâenaleyh tayyare halis benzinin vürûduna intizâren pazara kadar burada kalacaktır.

Tayyare şerefine şenlikler devam etmekte, tayyarecilerimiz bütün Adanalılar tarafından i’zâz ve ikrâm edilmektedir.

Osmanlı Ajansı’ndan:

Adana, 12 – Muâvenet-i Milliye bâde’z-zuhr Alafranga saat üçte buraya muvâsalat etti. Fethi Bey ve refiki külliyetli bir cemm-i gafır tarafından hararetle bir sûrette alkışlanmıştır.”

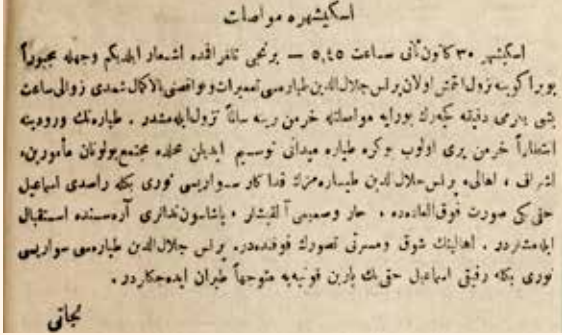
“Prens Celâleddin Eskişehir’de”

“Prens Celâleddin tayyaresinin pervanesine ârız olan sakatlık üzerine Bozöyükde kaldığı hatırlarda olsa gerektir. İki üç gün devam eden ta’mirâtını ikmâl eden Prens Celâleddin tayyaresi dün Bozöyükden kalkarak Eskişehir’e muvâsalat etmiştir. Bu babda muhâbir-i mahsûsamızdan dün gece aldığımız telgrafnâme berveçh-i âtidir:

Eskişehir, 30 Kanunusâni – [7,5]: Mülâzım Nuri Bey’in râkip olduğu Prens Celâleddin tayyaresi bugün bâde’z-zuhr alafranga saat üçte ahalinin mütemâdî ve hararetle alkışları arasında Eskişehir’e muvâsalat etmiştir. Ahalinin bu defaki şevk ve süruru gayr-i kâbil-i tasvirdir.

Prens Celâleddin Muâvenet-i Milliye’ye iltihak için yarın buradan hareketle yoluna devam edecektir.”

Tanin, 13 Şubat 1914

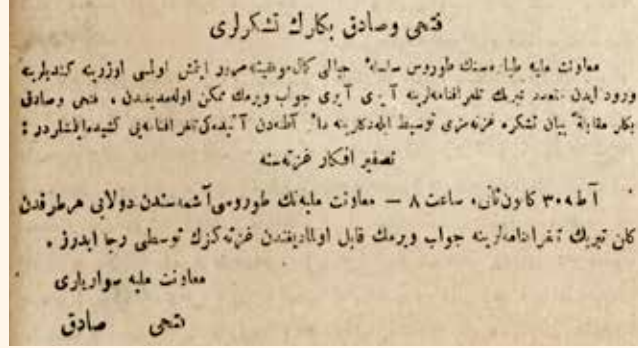

✎ “Eskişehir’e Muvâsalat (Varış)

Eskişehir 30 Kanunusâni Saat 5,45 – Birinci telgrafımda işâr ey-lediğim veçhile mecbûren Poyra köyüne nüzûl etmiş olan Prens Celâleddin tayyaresi ta’mirât ve nevâkısını (eksiklerini) bil-ikmâl şimdi zevâlî saat beşi yirmi dakika geçerek buraya muvâsatla har-man yerine sâlimen nüzûl eylemiştir. Tayyarenin vürûduna in-tizâren harman yeri olup bu kere tayyare meydanı tevsim edilen (adlandırılan) mahalde müçtemi’ bulunan me’mûrîn, eşrâf, aha-li, Prens Celâleddin tayyaremizin fedakâr süvârisi Nuri Bey’le râ-sıdı İsmail Hakkı Bey’i sûret-i fevkâlâdede, hâr (sıcak) ve samîmî alkışlar, yaşasın nidaları arasında istikbâl eylemişlerdir. Ahalinin şevk ve meserreti tasavvurun (düşünülenin) fevkindedir. Prens Celâleddin tayyaresi süvârisi Nuri Bey’le refiki İsmail Hakkı Bey yarın Konya’ya müteveccihen tayerân edeceklerdir.

Necati”

Tasfir-i Efkâr, 13 Şubat 1914

✎ “Fethi ve Sadık Beylerin Teşekkürleri

Muâvenet-i Milliye tayyaresinin Toros Silsile-i Cibâlini (Sıra-dağlarını) kemâl-i muvaffakiyetle mürûr etmiş olması üzeri-ne kendilerine vürûd eden müteaddid tebrik telgrafnâmele-rine ayrı ayrı cevap vermek mümkün olmadığından, Fethi ve Sadık Beyler mukabeleten beyân-ı teşekkürü gazetemizi tav-sît (vasıta) eylediklerine dair Adana’dan âtideki telgrafnâmeyi keşîde eylemişlerdir:

Tasfir-i Efkâr Gazetesi’ne

Adana 30 Kanunusâni, Saat 8 – Muâvenet-i Milliye’nin To-ros’u aşmasından dolayı her taraftan gelen tebrik talgrafna-melerine cevap vermek kâbil olmadığından gazetenizin te-vassutunu recâ ederiz.

Fethi Sadık”

Tasfir-i Efkâr, 13 Şubat 1914

“İkiyi çeyrek geçe Tarsus’tan kalkmış ve ikiyi kırk geçe Adana’ya vâsıl olmuştur”

“Adana’da” başlıklı haberin alt manşeti ise “Muâvenet-i Milliye’ye parlak bir istikbâl (karşılama)” olarak atılmıştı. Haber şöyleydi:

“Muhâbir-i mahsûsamızdan aldığımız telgrafnâme:

Adana, 30 Kanunusâni — Dün Tarsus’a indiğini bildirdiğim Muâvenet-i Milliye tayyaresi için bugün ilk trenle benzin gön-derilmiş olduğundan tayyare bâde’z-zuhr ikiyi çeyrek geçe Tar-sus’tan kalkmış ve ikiyi kırk geçe buraya vâsıl olmuştur. Me’mur, mektepli, esnâfdan mürekkep bütün Adana halkı tayyarecileri-mize samîmî, pür heyecan bir istikbâl yapmışlardır.

Fethi ve Sadık Beyler seyahatlerinin hiçbir müşkilâta tesâdüf

etmeksizin cereyan ettiğini ve Toros silsilesi üstünden geçerken üç bin beş yüz metreye kadar yükseldiklerini söylemişlerdir.

Bugün ve yarın burada kalacaklar. Bu müddet zarfından kendi-lerine ziyafet ihzâr edilmiştir (hazırlanmıştır).

Mısır Komiserliğine Ma’lûmât

Dün Dahiliye Nezâreti’nden iki Osmanlı askerî tayyaresinin Kahire’ye müteveccihen hareket ettiklerine ve hatt-ı hareketle-rine dair bir telgrafnâme ile Mısır Komiserliğine ma’lûmât ve-rilmiştir.”

Tanin, 13 Şubat 1914

طنین

محل ادارسی
نورانیاده دائره مخصوصه

ولایات ایچون منهلک: آلتی آلتی: برآلتی:
آبونه بدلی ۱۰۰ غروش ۶۰ غروش ۱۰ غروش
ولایات ایچون آلتی آلتی: آلتی آلتی: آلتی آلتی:
آدرس تبدیلی هرده سده اوج غروش اجیره نایندر.

خطرات مخصوص
نشر ایدله ن آثار و اوراق اعاده اولغاز

ممالک اجنیه ایچون منهلک: آلتی آلتی: اوج آلتی:
آبونه بدلی ۳۸ غروش ۲۰ غروش ۱۱ غروش
ممالک اجنیه ایچون آلتی آلتی: آلتی آلتی: آلتی آلتی:
آدرس تبدیلی هرده سده ۳۰ غروش اجیره نایندر.

نسخه سی (۱۰) باره در

— چمه —

نسخه سی (۱۰) باره در

سیاسیه

اصلاحات بائیم ایچون

دون آتاپول اصلاحاتنه مدد کراک
نهایت برلندن تحت ایدرک خاتمه مقابله
اولوق شو سوزی سوله مشدک:
آتاپول اصلاحاتنه مدد کراک برلندن تحت ایدرک خاتمه مقابله
اولوق شو سوزی سوله مشدک:
آتاپول اصلاحاتنه مدد کراک برلندن تحت ایدرک خاتمه مقابله
اولوق شو سوزی سوله مشدک:

آطنه ده

معاونت ملیه پارلاق برانستقبال

عازر مخصوصدن آتاپول تفرافاهه:
آطه ۳۰ کانونی - دون طرسوسه
ایندیکسی بیدردیکم معاونت ملیه طراسوسه
ایچون یوگون ایلم ترفله برن کوندلش
اولدندن طراسوسه مدد الطاهر ایچون جادک
کجه طراسوسدن قالمش دلیکری فرقی
کجه وریایه واسیل اولمشدر. هامور
مکشلی - اصنافدن مرکب یونون آطه خانی
طراسوسه جیلزیزه مسیسی - پرهجان برانستقبال
باشلشدر.

آطه لر مسئله سی

اتفاق منهلک جوانی

پارس ۱۲ شاط - لوندردن نوم معلومات
فریبور: اختلاف سیاسی - اتفاق منهلک
دولتری سقراسی طرفدن اعضا اولان جوانی
شفا منهلک منهلک منهلک منهلک منهلک
انکار تکلفه - بر جواب قطعی اولمه منهلک
بیان ایلمکده در.

پاسیج - وه نبره لوس - فونل تزا

بوداشت ۱۱ - بلغراد کیشکده
اولان وه نبره لوس - پاسیج فونل تزا ایلم
ملاقاده بولوق اوزورده بولاده توفیق باشلشدر.
غافل:
یک بالقان اتفاق
روسیه کونولشور مایا، مرستان و یونانستان
آرمیده بر اتفاق بولده انتظار اولمشدر.
(دوین) اتفاق آلتی طرفدن لوس ایلم
بر شرافتانه اوزرته (نوبه فریه برمه)
خراسانی اوزرته برمه سده بروجته اتفاق
بولشدر.

سیاسیه

اصلاحات بائیم ایچون

دون آتاپول اصلاحاتنه مدد کراک
نهایت برلندن تحت ایدرک خاتمه مقابله
اولوق شو سوزی سوله مشدک:
آتاپول اصلاحاتنه مدد کراک برلندن تحت ایدرک خاتمه مقابله
اولوق شو سوزی سوله مشدک:
آتاپول اصلاحاتنه مدد کراک برلندن تحت ایدرک خاتمه مقابله
اولوق شو سوزی سوله مشدک:

آطنه ده

معاونت ملیه پارلاق برانستقبال

عازر مخصوصدن آتاپول تفرافاهه:
آطه ۳۰ کانونی - دون طرسوسه
ایندیکسی بیدردیکم معاونت ملیه طراسوسه
ایچون یوگون ایلم ترفله برن کوندلش
اولدندن طراسوسه مدد الطاهر ایچون جادک
کجه طراسوسدن قالمش دلیکری فرقی
کجه وریایه واسیل اولمشدر. هامور
مکشلی - اصنافدن مرکب یونون آطه خانی
طراسوسه جیلزیزه مسیسی - پرهجان برانستقبال
باشلشدر.

آطه لر مسئله سی

اتفاق منهلک جوانی

پارس ۱۲ شاط - لوندردن نوم معلومات
فریبور: اختلاف سیاسی - اتفاق منهلک
دولتری سقراسی طرفدن اعضا اولان جوانی
شفا منهلک منهلک منهلک منهلک منهلک
انکار تکلفه - بر جواب قطعی اولمه منهلک
بیان ایلمکده در.

پاسیج - وه نبره لوس - فونل تزا

بوداشت ۱۱ - بلغراد کیشکده
اولان وه نبره لوس - پاسیج فونل تزا ایلم
ملاقاده بولوق اوزورده بولاده توفیق باشلشدر.
غافل:
یک بالقان اتفاق
روسیه کونولشور مایا، مرستان و یونانستان
آرمیده بر اتفاق بولده انتظار اولمشدر.
(دوین) اتفاق آلتی طرفدن لوس ایلم
بر شرافتانه اوزرته (نوبه فریه برمه)
خراسانی اوزرته برمه سده بروجته اتفاق
بولشدر.

سیاسیه

اصلاحات بائیم ایچون

دون آتاپول اصلاحاتنه مدد کراک
نهایت برلندن تحت ایدرک خاتمه مقابله
اولوق شو سوزی سوله مشدک:
آتاپول اصلاحاتنه مدد کراک برلندن تحت ایدرک خاتمه مقابله
اولوق شو سوزی سوله مشدک:
آتاپول اصلاحاتنه مدد کراک برلندن تحت ایدرک خاتمه مقابله
اولوق شو سوزی سوله مشدک:

آطنه ده

معاونت ملیه پارلاق برانستقبال

عازر مخصوصدن آتاپول تفرافاهه:
آطه ۳۰ کانونی - دون طرسوسه
ایندیکسی بیدردیکم معاونت ملیه طراسوسه
ایچون یوگون ایلم ترفله برن کوندلش
اولدندن طراسوسه مدد الطاهر ایچون جادک
کجه طراسوسدن قالمش دلیکری فرقی
کجه وریایه واسیل اولمشدر. هامور
مکشلی - اصنافدن مرکب یونون آطه خانی
طراسوسه جیلزیزه مسیسی - پرهجان برانستقبال
باشلشدر.

آطه لر مسئله سی

اتفاق منهلک جوانی

پارس ۱۲ شاط - لوندردن نوم معلومات
فریبور: اختلاف سیاسی - اتفاق منهلک
دولتری سقراسی طرفدن اعضا اولان جوانی
شفا منهلک منهلک منهلک منهلک منهلک
انکار تکلفه - بر جواب قطعی اولمه منهلک
بیان ایلمکده در.

پاسیج - وه نبره لوس - فونل تزا

بوداشت ۱۱ - بلغراد کیشکده
اولان وه نبره لوس - پاسیج فونل تزا ایلم
ملاقاده بولوق اوزورده بولاده توفیق باشلشدر.
غافل:
یک بالقان اتفاق
روسیه کونولشور مایا، مرستان و یونانستان
آرمیده بر اتفاق بولده انتظار اولمشدر.
(دوین) اتفاق آلتی طرفدن لوس ایلم
بر شرافتانه اوزرته (نوبه فریه برمه)
خراسانی اوزرته برمه سده بروجته اتفاق
بولشدر.

“FETHİ BEY ADANA İLE HALEP ARASINI AŞMAK İÇİN (210) KİLOMETRE YOL YAPMIŞTIR”

“Tayyarecilerimizin büyük bir şeref ve zafer: ✈️

Fethi Bey Halep’tedir”

“Seyahat Şân ve Şerefle Devam ve Tetevvüc Ediyor [Taçlanıyor]”
başlıklı haber 14 Şubat 1914 tarihi itibariyle okuyucularına Fethi Bey’in Halep’e ulaştığını, şu spotlar eşliğinde veriyordu:

“Tayyareciliğimiz için büyük bir şeref ve zafer-Fethi Bey’in muvaffakiyetleri-Adana’dan sonra Halep-Seyahat-ı havâiyenin nısfı (yarısı) ikmâl edilmiştir-Şimdiye Kadar (1060) kilometre kat’ olunmuştur (yol almıştır).”

“Dünkü nüshamızda fedakâr ve cesur tayyarecimiz Fethi Bey’in benzinin fıkdanından (yokluğundan) dolayı nâzil olduğu (indiği) Tarsus’tan hareket ederek muvaffakiyet ve selâmetle Adana’ya vâsıl olduğunu pek hâr ve samîmî alkışlar arasına karşılandığını yazmıştık. Aynı zamanda muhbirimiz Adana’da saf benzin kalmadığı cihetle tayyarecilerimizin Pazara kadar Adana’da kalmağa mecbûr olduklarını ilave etmişti. Halbuki dün birdenbire almış olduğumuz haberler Fethi Bey’in Osmanlı nâm ve ünvanisini, Osmanlı şeref ve şanını hilâlimizle birlikte göklerde dolaştıran bu arslan yürekli cüretkâr tayyarecimizin müntehâ-i seyahatine bir an evvel vâsıl olmak için tedârik edebildiği benzin ile Adana’dan tayerân eylediğini ve Halep’e müteveccihen tayy-i merâhile (merhaleleri geçmeye) başladığını işâr ediyordu. Fethi Bey zan ve ümid olunduğundan daha büyük bir süratle İstanbul-İskenderiye seyahatini icrâya devam etmekte olduğu gibi şimdiye kadar İstanbul’dan itibaren (1060) kilometre tayy eylemiş ve yalnız Adana ile Halep arasını aşmak için (210) kilometre yol yapmıştır.

Tayyarecimizin ve refîk-i fedakârının bilhassa böyle bir mevsimde tehlikeli ve müşkil olan bu seyahati yapmak için gösterdikleri vakûr, gayret ve cesaret Osmanlı tayyarecilerinin de âlem-i medeniyete mümtaz bir mevkie layık oldukları ve artık yalnız İstanbul-Kahire değil belki daha uzun ve daha mühim seyahatlerin de muvaffakiyet ve muzafferiyetle icrâ olunabileceğini meydana koymuştur. [...]

Tayyarecilerimiz şehrimizden (İstanbul’dan) hareket edeli beş gün oldu. Fethi Bey, İstanbul-Halep arasındaki yolu elde mevcûd program mucibince altı merhale ve binâenaleyh ekalli yedi günde kat’ eleyecekti. Halbuki cesur tayyarecimiz ekser merâhil-i seyahatini tayy etmek (geçmek), Adana’da iki değil yalnız bir gün kalmak sûretiyle bu müddeti dört güne indirmiştir. Biz aynı muvaffakiyetlerle Fethi Bey’in mütebâki (kalan) 1260 kilometreyi de ümidden pek kısa bir müddet zarfında tayy edeceğini ve altı, yedi güne kadar seyahatinin nokta-i müntehâsına vâsıl olacağını ümid ediyoruz.

Dersaadet’te Tasfir-i Efkâr’a

Adana 31 Kanunusâni, Saat 2 – Bugün tayyarecilerimizin şerefine mükellef bir ziyafet tertip edildi. Şehirde sûr-u-sürûr devam etmektedir. Yalnız misafirlerimizi Pazara kadar içlerinde görmek ümidiyle sevinen Adanalılar nâgehani (ani) bir haberle hem seyahate devam edileceğinden dolayı memnûn ve hem de misafirlerden bu kadar çabuk ayrılacakları için mahzun olmuşlardır. Tayyareye muktazî (gerekten) saf benzin gelmiş olduğu cihetle tayyarecimiz Fethi Bey bugün mutlaka tayerân emek

ve Halep’e vâsıl olmak istiyor.

Ahmed

Hareket

Adana 31 Kanunusâni Saat 4 – Cüretkâr tayyarecimiz Fethi ve refîki Sadık Beyler ilk telgrafımda söylediğim gibi bugün saat üç buçukta Halep’e müteveccihen tayerân etmişler ve vali, me’mûrîn, zabitan, ecânib, mektepler ve binlerce ahali tarafından samîmî duâlar ve alkışlarla teşyî’ olunmuşlardır.

Ahmed

Tasfir-i Efkâr, 14 Şubat 1914

“İki cesur ve müteşebbis tayyarecimiz...”

Şehbal, sayfa ortasında verdiği fotoğraf altı haberine “Osmanlı Tayyareciliğinin Büyük bir Hatve-i Terakkîsi” başlığını atar. Ayrıca iki pilotun fotoğraflarını yayımlar. Fotoğraf altı yazıları şöyledir: “[Sağda] Tayyareci Fethi Bey, [Soldaki] Tayyareci Nuri Bey.”

“Ayrı ayrı iki tayyare ile İstanbul-Kahire Seyahat-i Havâiyesini icrâya başlayan bu iki cesur ve müteşebbis tayyarecimizin merâhil-i seyahati hakkında her

gün gazetelerde tafsilat alınıyor. Fethi Bey Kahire’ye doğru yaklaşmaktadır. Nuri Bey, râkip olduğu “Prens Celaleddin” ismindeki tayyarenin maatteessüf sakatlanmasından dolayı henüz ilk merhalelerde bulunuyor. Bizzat bu sakatlık bile tayyarecilerimizin vesâit-i nâkisa ile teşebbüsât-ı cesimeye girişmeğe kabiliyetli ve cüretkâr olduklarını isbâta kifayet eder.”

Şehbal, 14 Şubat 1914

شکسیر بو فسانه‌ک یانه عین نوعدن دیگر بر فسانه دها قویمشدر؛ هر شیئی کنیش خطوط ایله، بول دنکله تصویر و احیا ایدن بو رسام وصول مطلوب اولان نتیجه حکمته دها فضله بر شعشعه و بر مک ایچون لوحه‌ی ایکی طرفندن، کویا صاغ وصول اللریله عین زمانده بو یامشدر:

قرال لیرک ارکان سرایندن قونت دوغلوسته و ایکی اوغله مالکدر: نه دغار و نه دمون، بو ایکنجیسی بر پچدر، حریص و سفیل بر روحه مالکدر. برادرینک حصه روتی آله ایتک ایستر، بو آرزوسنه

وصول ایچون هر چاره اونک ایچون شایان قبول بر تدبیردر. اُک اول نه دغار ایله پدیری - ایکنجیسنه اوغلی طرفندن اولدیریله جکنی، برنجیسنه غضب پدردن انجق فرار ایله خلاص نمکن اوله جغنی اقناع ایدرک - آیرمغه، صکرده ینه مرتب بر دسیه نتیجه سیله دوق دوغور نوآیی پدیرینک بر خیانت ترتیب ایتدیکنه ایناندره دوق اختیارک کوزلری اویدر توب قوغدیرمغه موفق اولور.

قرال لیر، آرتق تماماً مجنون، یاننده دلایله سرسری دولاشیرکن قونت دوغلو- سته رده کور خطواتی - کندینسی حالا پدیرینه طامغه جسارت ایدمه‌یه‌رک بر سائل صفتیله عرض خدمت ایله ی - اصل اوغلی نه دغارک دلالتنه ترک ایدرک اقدینسی آرامغه چیقار. شکسیر بویکی افسانه‌ایله بشریت سفیله‌نک محتم بر لوحه حقیقتی یشاتیرکن ساخته بر تصنعک تقیدات برهیزکارانه‌سنه تبعیت ایتز، ذاتاً اونک صنعتی خورشید دهاسنک بر کردو. نه‌سندن عبارتدر. دنکله، چیز کیر بر تصرف و احتیاط فکرینه خدمت ایتمه‌شدر؛ بویارکن، چیزکن رسامک کوزلری بویومش، قوللری اوزامش، اوکا انسانیتک ابعاد طبیعیه‌سندن فضله کنیشلکله، اوزونلقار کلشدر. و، هیچ بر اسارت اخلاق و روانه‌یه رام اولمق ایستمه‌ین استقلالیت رؤی حقایق حیاتی اولدقلری شکلده کوروب او یله کوسترمشدر.

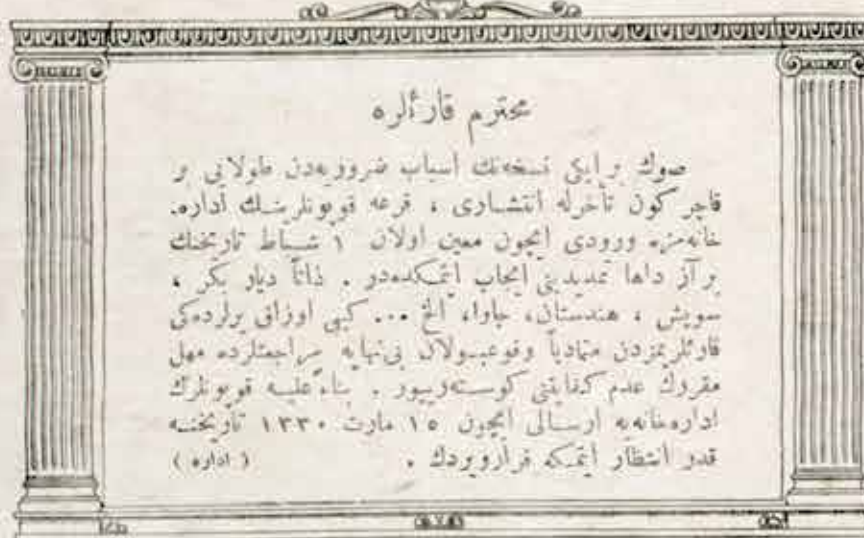
برایندن خائن نه دمونی مظلوم نه دغارک قهر انتقامنه اوغرا ایتیرکن؛ دیگر جهندن حقیقت، حیات تطبیقیه‌ده واقع اولیان بر مظفریت تأمیننه قالدیماز؛ قرال لیره عقل و اقتدارینی، کور غلوسته‌ره نعمت بصری، ظالم همشیره‌له نکبتی، مقهور قورده‌لیایه حقوق مغضوبه‌سنی توزیع و اعاده ایتکه غیرت املیه مقدرات بشر ایچون بر خط عدالت و حقانیت ترسیمه‌نزل ایتز؛ حیات نصله، بشریت نه ایسه اوکا صادق قالیر.

پدیری محافظه ایچون بر اردو ایله شتاب ایدن قورده‌لیا حیثیتک قربانی اولور و بیچاره قرال لیره حیاته‌ده هر شی خیانت ایتش ایکن یالکیز،

یالکیز دلینسی، دلی صویتیاریسی صادق قالیر. ایسته حقیقت بویله بوتون حشمت لجاعیله کورده‌لیکندندرکه شکسیردن آریلیرکن انسانده بر تبسمک الواح سفالینی بر اطمینان مهریله قاپایوب مستریخ اولان خطی دکل بر عقده روحک دائماً یشایوب دوام ایدن اذاسی قالیر.

شعبدی به قدر وضع حظه مقتضیاتنه، ذوق جدید ایجاباتنه توفیقاً شکسیرک آثار شخصیسی درلو عملیات

طیاره‌چی نوری بک

آری آری ایکی طیاره ایله استانبول سقاقره سیاحت هواشناسی اجرایه باشلایان بویکی چسور و متشیت طیاره‌چی بک مراحل سیاحتی حقنده هرکون غرته‌ره تفصیلات ایدینور، قنص به قاهره به طوغرو باقلاشمقده در، توری بک، راکب اولدینی، پره‌س جلال‌الدین «اسندکی طیاره‌دهم» اتاسف سقلا تاسندن کولای هنوزایک مرخه‌لده بوتونور، بالانت بر سقلاقی بیله طیاره‌چی بک وسائط ناقصه ایله اثبات حسییه به کیرشکه قابیلیتی ویرا فکر اولدقلرخ اثباته کفایت ایدر.

طیاره‌چی قنصی بک

عائلی طیاره‌چیلکدنک بویوک بر خطوه رقیسی

حذف وطیه محکوم ایدیلیرکن صوک زمانلرده بو جنایت ادبیه به عصیان ایدنل اولدی، فرانسه حیات صحنه‌سنک اک مهم بر درکنی اولان ادب و مثالی انطوان اوده‌ئون تماشاگاه ملیسنک مدیریت آلدقدن صکره شکسیری صحنه‌یه و خلقه دکل، صحنه ایله خلقی شکسیره دام ایتکه قرار و بردی. و آثارینک موجود ترجمه‌لرندن هیچ بریله اکتفا ایدمه‌یه‌رک بالخاصه قرال لیرک یکی بر ترجمه‌سنی، صادق و تام بر ترجمه‌سنی بیه‌لوشیدن ایستدی.

اوج ساعت ایچنده اوقومق نمکن اولمیان بر اثری ینه اوقدر بر زمان ایچنده تمثیل و اراده ایتک، هیچ بر فاصه یا تمسزین، صحنه‌ده یکریمی سکیز منظره کوسترمک لازم کلیوردی. بو خارقه‌ینی وجوده

کتیرمک ایچون انطوان پارسک منابع عرفان و صنعتیه یالکیز الی اوزاتیرمشدی، اوراده نه وجودی، نه حافظه‌سی یورولور، نه ده حوصله صنعتکارانه‌سی معجزاتی احاطه‌دن اظهار عجز ایدر ممتلر؛ فرجه‌لریله سرایلر، معبدلر، معرکله یاراتان رساملر؛ بر دقیقه ایچنده، بر دقیقه ایچون سونن ضیالرک یاخود چکیلن پردلرک آراسنده، صحرالری کاشانه‌لره، جادرلری اردوگاهلره، دهلیزلی چقلنکله قبایدن سجارلر بولمش ایدی.

برایندن ممتلرک - ژویه، بون واله، نه‌روه، وارغاس - ممتلرک - سیلوی، وان - ورن، ژان لیون - نریه تلفظلری آرا - سنده یوزسز، رکاکتیز، ترددسز بر سیلان ایله شکسیرک اوبجر نلرله، غلیانلرله قاینایان لسان مهی آقوب کیدرکن دیگر یاندن مناظر صحنه سزی آلوب دقیقه‌دن دقیقه قرال لیرک سرایندن غلوسته‌رک قصرینه، دوق دالبساتینک کاشانه‌سندن هلال سحر خیزیله مشور بر صبح صحرانسه، کجه‌لرک ظلال دهشتی ایچنده شمشکری طوتوشوب صاعقه‌لری یاغان بر سنکستاندن خیمه‌لریله بر اردوگاهه کونورسیور. و بوراده سزک روحکزه، فکر و حسکزه، کوز - لرکزه، بوتون موجودیتک حاسیتنه دهه و صنعتک سحر مزدوجی، سلطنت و حشمتک کافه قواسیله، تصرف ایدیور.

بوسطرلری یازارکن حس ایدیورمک که بو کجه‌یه عائد احتیاساتک هپسک فوقده قرال لیرک دلی صویتیاریسندن قالان خاطره طیران ایدیور.

اعصار قدیمه‌نک نصل بر فکر حکمتی، حکمداران و سردارانک شوکت و قدرتی یانه، بردلینک، بر صویتیاریسنک، بر مجذوبک، بر مسخره‌نک، بر قبور و بارجو جه‌نک صدای تنیه و ارشادینی، شکل حجو و تهزیلی قویمغه لزوم کورمش. اقتدار فضله بر مستی و بره‌جک اولورسه اونک قه‌نه ایقظاتی باتلار، کذب وریا حولکار بر دسیه ایله صوقولغه باشلارسه اونک نازیانه استهزاسیله جاریلیر، مداهنه و تبصیر یرلرده سور و کلنه‌رک باشی تختلرک اشیکنه قورسه اونک مشه تزییفیه قالدقار، غفلت بلوطلری ایندیرمه‌رک سرایک هواسنه لزومندن آغیر بر اویقو کتیررسه ازنک صغیر رعشه‌بخنی اعصابی تیره‌تیر، خیانت زورین نقابی طاقه‌رق شوخ خرامنک نموج دلفریده صالیرکن اونک تیر هجویله دوشر.

اودائما قوتک یاننده اونی اتمام و اکال ایدن برکولکه کیدر؛ آری، مستقل، بی‌قور و بی‌پروا بر حیاتی وار. درکه فضله‌سبعانلرله طاشار و فضله‌لقریله دیکرینک بو- شغللری دولدیرر، قوتک ضعفلری تضمین ایدر،

“FETHİ BEY HALEP ÜZERİNDE UÇUŞ TECRÜBELERİ YAPARAK HALK TARAFINDAN SAMİMÎ DUÂLAR VE ALKIŞLARLA KUTLANMIŞTIR”

“Husûsi Telgraflarımız: Fethi Bey Halep’te”

Gazete basılırken ya da ikinci baskısı yapılırken gelen haberler, “Son Haberler” kısmına konuluyordu. Bu bölümde Fethi Bey’in Halep’e varışı ve durumuyla ilgili yeni gelişmelere yer veriliyordu:

“Kısm-ı mahsûsamızda tafsilen yazdığımız veçhile tayyarecileri-mizin vürûdundan dolayı sûr-u-sürûr içinde bulunan Halep şehri dün de bir yevm-i tarihî (tarihî gün) yaşamıştır. Tayyarecimiz Fethi Bey’le Sadık Bey’in Halep’te geçirdikleri güne aid olarak muhâbir-i mahsûsamızdan aldığımız bir telgrafı bervech-i âti derç ediyoruz:

Halep 1 Şubat, Saat 6 – Dünkü ve bugünkü telgraflarda da işâr eylediğim veçhile Halep büyük bir bayram içindedir. Bütün şehir ahali bugün (Halep) ve (Enver Paşa) tayyarelerinin iştirâsını te’min edecek mebâligi iâne sûretiyle derç için içtimâ’ eylemişlerdir. Bu içtimâda pek vatanperverâne nutuklar irâd edilmiş ve Fethi Bey evvelâ râsıdı Sadık ve muahharen süvârî mülâzımlarından Faik Beylerle birlikte mükerreren şehrin üzerinde tayerân tecrübeleri yaparak halk tarafından fevkalâde samimî duâlar ve alkışlarla tes’id edilmişlerdir. Bugün (Neura)da Baron Otel’inde tayyarecilerimizin şerefine seksen kişilik büyük ve muhteşem bir ziyafet tertip olunmuş ve bunda vali ve erkân-ı askeriye ve mülkiye ile ecanip (yabancılar) hazır bulunarak Osmanlı tayyarecilerinin iktisap eyledikleri muzafferiyet ve muvaffakiyetleri yâd ve tezkâr etmişlerdir. İanâta hâhişle (büyük istekle) devam olunuyor.

Humus’a Doğru

Halep 1 Şubat, Saat 7,5 – Fethi ve

Sadık Beyler yarın Muâvenet-i Milliye tayyaresiyle Beyrut’a müteveccihen uçmak niyetindedirler. Kendileri hava müsâid olduğu takdirde Humus’da pek az bir müddet kalarak doğruca Beyrut’a gitmek arzusunu perude? ediyorlar. Harekât tafsîlâtını bittabî’ bildiririm.

Sami

Nuri Bey

Aziziye’ye Nüzûl

Aziziye 1 Şubat, Saat 7 – Nuri Bey’in râkip olduğu Prens Celâleddin tayyaresi saat on buçukta buraya nüzûl etti. Havada fevkalâde kesîf bir sis hükümfermâ olduğu (hüküm sürdüğü) için tayyaremiz Afyon Karahisarı’na inememiştir. Nuri Bey burada pek az bir müddet kaldıktan sonra Konya’ya müteveccihen uçmuştur.

Muhsin

Akşehir’de

Akşehir 1 Şubat, Saat 9 – Sis kesâfetinden dolayı Aziziye’ye nâzil olup (inip) muahharen (sonrada) Konya’ya doğru tayerân eden Prens Celâleddin tayyaresi bu akşam saat beş buçuğa doğru sâlimen Akşehir’e nâzil oldu ve bu gayr-i me’mûl (beklenmeyen) misafir, ahali tarafından fevkalâde samimî alkışlar ve duâlarla karşılandı. Tayyaremizin bu sûretle şehrimize inmesinden mütehasıl (meydana gelen) şevk ve sürûr fevkalâdedir. Tayyarecimiz yarın yoluna devam edecektir. Burada da tayyare için iâne cem’ine (toplanmasına) kemâl-i şevk ve hâhişle (büyük bir arzuyla) başlanmıştır.

Ekrem”

Tasfir-i Efkâr, 15 Şubat 1914

“Hamiyetli Adanalılar Ordu’ya hediye etmek için bir tayyare bedeli toplamışlardır”

“Tayyarelerimizin Menâkıb-ı Seyahati (Yolculuk Hikayeleri)” başlıklı ve “Hususi telgraflarımız: Yeni Bir Tayyare İçin” spotlu haber şöyleydi:

“Adana 31 Kânunusânî (Gündüz Saat 12, Dakika 35) – Dün saat üçte buraya muvâsalat eylediklerini bildirdiğim sevgili (Muâvenet-i Milliye) o alkış tufanı ve ahalinin şimdiye kadar nâ-mesbûk (benzersiz) nümâyîş ve âlâyîş (gösteriş) arasında mahall-i mahsûsuna nâzil olduktan sonra ihzâr olunan kurbanlar duâ-yı selâmet ve teyemmünü terdifen ve teyemmünen zebh olduğu (kesildiği) gibi hemen o dakikada hissiyât-ı vatanperverâneleri heyecan ve galeyana gelen hamiyetli Adanalılar Ordu-yu Os-mânîye ihdâ olunmak üzere aralarında bir tayyare esmâni (bedeli) dahi cem’ etmişlerdir (toplamışlardır). Teberruât esnâsında halkımızın gösterdikleri âsâr-ı hamiyet ve fütüvvet cidden şâyân-ı takdirdir.

Tayyareci Fethi ve Sadık Beyler, tayyaremizin uğrayacağı her yer için numune-i imtisâl teşkil edecek olan bu hareket-i vatanperverânenen dolayı mütehasıl memnuniyetlerini icap edenler vasıtasıyla ahaliye tebliğ etmişlerdir.”

“Adana’dan Hareket Kararı”

“Adana 31 Kanunusânî – (Saat 2, Dakika 30) Muâvenet-i Milliye’nin bütün levâzımâtı ihzâr olunmuş ve bugün saat üçte Haleb’e müteveccihen azimeti takarrür etmiştir.

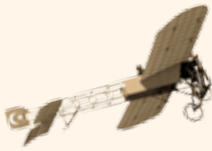
Esnâ-yı muvâsalatta olduğu gibi esnâyı harekette dahi Müdafaa-i Milliye’nin cesur zabitlerini teşyî için ehemmiyetle istihzarâtta bulunuluyor.”

Haleb’e Muvâsalat

Haleb 31 Kanunusânî – (Akşama Saat 7, Dakika 35) Tayyare zabitlerimizden Fethi ve Sadık Beylerin süvâr (binici) oldukları Muâvenet-i Milliye tayyaresinin bugün saat üçte Adana’dan hareketi mukarrer olduğunu halkımız işitir işitmez hemen fevç fevç tayyarenin nüzulüne tahsis olunan yerde içtima’ temin eyledikleri muvaffakiyet-i azîme ile bütün kalplerini dilşâd eyleyen kahraman zabitlerimizle tayyarelerinin vüruduna sabırsızlıkla intizar etmişlerdir. Saat beşe doğru (Müdafaa-ı Milliye) uzaklardan gözükmüş ve halkın alkışları ve milletin tezâyüd-i şevket ve satvetini temenniyâtı arasında nazil olmuştur. Müdafaa-ı Milliye’nin istakbâli hakkında icrâ olunan merâsim emsalsizdir.

Cesur zabitlerimizin Pazar günü veçhe-i mukarrerlerine müteveccihen hareket edecekleri söylenmektedir.”

İkdam, 14 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tanin / 15 Şubat 1914

“TOROSLARI GEÇEN İLK TÜRK: FETHİ BEY”

“Fethi Bey’in şanlı sûrette, geçtiği (Toros) Dağları”

Hava seyahatinin en sıkı takipçisi neredeyse her konaklama yerinde özel muhâbirle gelişmeleri takip edip her gün birinci sayfasında son durumu okuyucularına bildiren Tasfir-i Efkâr’dı. Gazetinin 15 Şubat 1914 tarihli manşeti “Tayyarecilerimizin Seyahatı” ana başlığı altında “Fethi Bey Halep’te – Nuri Bey Aziziye’de” şeklindeydi. Böylece iki uçağın da kazâsız belasız yoluna devam ettiğini bildiriyordu. Gazete, Toroslari geçen ilk Türk pilot olan Fethi Bey’in bu dağları hiç duraksamadan geçip Adana’ya gelişini, oradan da yine ilk defa Yılan Dağlarını geçen Türk pilot olarak Halep’i inişini harita üzerinde göstererek, o dönem için önemli bir gazetecilik yapıyor ve okuyucuyu, bu heyecanlı yolculuğun içinde dahil etmeyi başarıyordu.

Önce spotlarla haber özetlenmişti:

“Fethi Bey dünkü günü Halep’te geçirmiştir-Akşama kadar biri tayyare tecrübesi yapılarak Haleplilere tayyareciliğe dair ma’lûmât i’tâ edilmiştir-Prens Celâleddin tayyaresi dün Eskişehir’den hareket ile Afyon Karahisar civarında (Aziziye)ye nâzil olmuştur.”

“İntibaât/İzlenimler” başlığı altında yer alan harita ve fotoğraf altı yazılar ise şöyleydi:

“Fethi Bey’in şanlı sûrette, geçtiği (Toros) Dağları ile Adana’dan Halep’e kadar olan mesafenin kuş bakışı haritası / Fethi Bey’in iki saat tayerândan sonra nâzil olduğu (Halep)imizin manzara-i umûmisi.”

[...] Tayyarecilerimizin seyahatlerine dair takarrür eden program mucibince başlıca konak yerlerinde birer gün kalmaları icap ediyordu. Biz de ona göre davranarak muhtelif merâkizdeki (merkezlerdeki) muhâbirlerimize haber gönderip ma’lûmât talebinde biraz ihmalde bulunmuştuk. Halbuki Fethi Bey Eskişehir’den itibaren durup dinlenmeden, hiç fasıla vermeden şehirden şehire uçuşağa başladı. Hele Konya’dan sonra, (Toros) Dağlarını aşmak için hiç olmazsa bir gün tevakkufu (durması) sûret-i kat’iyede (kesin şekilde) me’mûl (umulurken) iken orada da beklemedi, geldiğinin ertesi günü havalanarak (Dökor)un geçemeyip düştüğü, (Vedrin)in de bir arkadaşıyla değil ancak yalnız başına mürûruna muvaffak olduğu (Toros)u râsıdıyla beraber şayân-ı hayret bir cesaret ve süratle aştı ve (300) kilometreyi müteceviz bir mesafeyi bilâ-tevakkuf kat’ ile Tarsus ve Adana’ya vardı. Adana’dan da aynı günde tayerân ederek nihayet iki saat zarfından Halep’e muvâsalat etti ki cesaret ve himmetin bu derecesi ancak Fransız tayyarecilerine yakışır ve onlar da görülebilir.

Fethi Bey Halep’e muvâsalat etmekle tarîk-i seyahatinin aşağı yukarı yarısını ve hemen en müşkil aksamını (kısımlarını) aşmış bulunur. Bundan sonra önünde Kahire’ye kadar (1200) kilometre kadar bir mesafe var. Geçmesi müşkil olarak da yalnız Lübnan Dağları bulunuyor. Bu dağlar (Toros) kadar mürtefi’ ve müteassirü’l-mürûr (geçmesi zor) olmakla beraber tayyarecimizi Humus’tan Beyru’ta, Beyru’tan Şam’a ve Şam’dan Kudüs-i Şerif’e giderken bir hayli yoracaktır. Mamafih Fethi Bey cesareti, gayreti, iktidarı, Toro’su geçerken iktisap eylediği tecâribi (tecrübeleri) sayesinde şüphesiz bu sahaların üzerinde de muvaffakiyetle, şân ve şerefle uçacak, Arap dindaşlarımızın enzâr-ı iftihar ve mübahetleri (sevinç ve gururlu bakışları) önünde hilâlimizi dolaştıracak, ondan sonra Mısır’a muvâsalat edecektir. [...]

Tafsir-i Efkâr, 15 Şubat 1914

“Halep Vilayeti bir tayyare satın alıyor, ismini Şehbâ koyuyor”

Tanin’in “İstanbul-Kahire Seyahatı” başlık ve “Muâvenet-i Milliye Halep’de – İki tayyare – Nuri Bey gidiyor” spotlu haberi şöyleydi:

“[...| Halep, 31 Kanunusâni — Muazzez hilâlimizi semâlarda dolaştıran Muâvenet-i Milliye buraya ba’d-e’z-zuhr beş buçukta vâsıl olmuştu. Sebil mevkiinde toplanan binlerce halkın göz yaşları ve alkışları görülecek bir manzara teşkil ediyordu. Vali Celal Beyefendi tarafından Baron Otel’inde tayyarecilerimizin şerefine mükemmel bir ziyafet verilmiştir.

Yarın askeri mahfilinde bir öğle ziyafeti verileceği gibi akşam için de yine Baron Otel’inde memleket nâmına belediye tarafından seksen kişilik mükellef bir ziyafet tertip edilmiştir. Dünkü telgrafta Halep Vilayeti’nin bir tayyare alacağını yazmıştık. Tayyarenin adı şimdiden “Şehba” tesmiye edilmiştir. Aynı zamanda Halep’te Kolordu Hey’eti tarafından orduya “Enver Paşa” ismiyle bir tayyare alınması taahhüt edilmiştir. Halep bugün ve bu gece parlak bir bayram tes’id ediyor.

Prens Celâleddin gidiyor

Dün Eskişehir muhâbir-i mahsûsamızdan âtideki telgrafnâme-yi aldık:

Eskişehir, 1 Şubat — Prens Celâleddin tayyaresi süvârisi Nuri Bey mutlak sûrette seyahate devama azmetmiş olduğu için şim-

di saat dokuz buçukta Karahisar’a müteveccihen buradan hareket etti. Tayyarede tekrar tâmirât icrâ edilmiştir. Hava maa’t-te-essüf kapalıdır.

Saat ikide de Karahisar-ı Sahip muhâbirimizden âtideki telgraf-nâmeyi aldık:

Karahisar, 1 Şubat [1,10] — Saat dokuz buçukta Eskişehir’den hareket eden Prens Celâleddin tayyaresi havanın pek ziyade sisli olmasından dolayı iki saat kadar havada muhtelif istikametlerde dolaştıktan sonra nihayet benzin bittiğinden sâlimen Aziziye kasabasına inmiş olduğu biraz evvel telgrafla haber alındı.

Bunun üzerine Mutasarrıf Beyefendi şehirde mevcûd bütün benzinleri yanlarına alarak Jandarma Kumandanı beyle birlikte Aziziye’ye müteveccihen şimdi yola çıktılar. Tayyarenin herhalde yarın Aziziye’den kalkarak buraya geleceği ümit olunuyor. Mamafih tayyarenin kaybettiği zamanı kazanmak üzere yarın doğrudan doğruya Konya’ya müteveccihen hareket etmesi ve buraya uğrayamaması da pek muhtemeldir.

Aziziye kazâsı ile Karahisar arasındaki mesafe takriben altmış kilometre kadar olduğuna göre Eskişehir ile Karahisar arasındaki tarîk-i havâiyenin nısfından biraz fazla olmak lâzım gelir. Şu hale göre Nuri Bey tayyaresiyle beraber sis içinde kalarak 60-70 kilometrelik bir yol için iki saat kadar dolaşmış demektir ki bu da sisteki kesâfetin ne derecelerde çok olduğunu ve Nuri Bey’in Aziziye’yi buluncaya kadar ne kadar zahmet çektiğini gösterir.”

Tanin, 15 Şubat 1914

طہن

خطار مخصوص
آمار و اوراق اعاده التماز

ممالک اجنبیہ ایمون سنہ ۱۸: آلتی آلتی: اوج آلتی:
آپوہ ہلی ۳۸ فرانق ۲۰ فرانق ۱۱ فرانق

ممالک اجنبیہ ایمون اوج آلتی کی آمدت ایمون آپوہ ہلی:
آدرس تبدیل ہر دفعہ سیدہ ۷۵ سالہ اجرنہ نامبر۔

عالمک اجنبیہ انجمن اوج آبشقی آر بر مدت انجون آید و بد ایلر
آدرس تبدیلی هر دفعه سنده ۷۵ ساتیم اجرنه نامیلر

نسخه

توركلر وارمنيلره

پروفیسور طومایانک ایکی مات رجائنه بر نکلینی

[illegible]

شو سوک زمانه زاده با خصوص خیره زاده
 ناطق قطعه سی حقه بدین خوف شیل
 سوله تور. آناطولی حقه بدین
 اجون ان زیاده معقول و توحه اوله حق
 اصول الیکم الیه آغایان آریسته خاری
 اولاد.

قدرت مفصل معلومات و بریلور که تا معلومند
شالونون قسم اعظمی اطراف دارند موجود
اولان شیلون ، وقوع این پدیده جدید
مقدور ، حقیقتاً نیز ، نور که سیر این
جوق آبجیاتی بر حصار اوزده
شادیمز طور یافتند ، چکنه دیگر معدن
وزیریکر نشانان و حتی اوزده ساکن
نشانیمز خرابی که بلند آواز و نقل و حکایه
شکری عظیم مدنی که بود و در آن زمان
و تا آن زمان که کورسردی اوردن کردند
سخت کردند بوسونون فی خدی .

یونک کجی آٹاٹولونک ایکی اسکی جعنی
تورکار و اوتمیلر عصر لردن رو بری رزیرینک
سند و پاشا قنری حاتم یکدیگر لرمن بی
برادر ، هر ایکسکی دیکرینک تاریخی و
حوالی بامل و آرزوئی حتی کشمیلرینک
مد و عوسلری بیله ییلمر . بو ایکی قوم
درجه بری برت لایق و لئوی یکدیگرینه
قدر یقین اولدقنری حاتم بو قدر اوزاق
شعری هر ایکسکسند ترفیقه و الطبع
مطهره ترفیقه ایران ضرر ایشدور
نکده آٹاٹولونک مدتیجه بوقدر کری
لیس اسباندن بریده بو اوله کرکدر .
بری برینک مالیدن بوقدر بیخراولان
ایکی چاعتیک یکدیگری حقدنه یاکن
طاعه و افکار طایفه صاحب اولنری
غرب غریب بیاطمل . بعضا آرا لنده مشاهده
لئان صونوق آتیاجان بر حال ایسه ده
دهد موجب تعجب دگدر . جدی و صمیم

بیت متقابل صاحب اوله بیلگت ایچون اوله
تاشیق لازمد و سنا علیه توزکار
اورنیل اوردنله چالیشالرد. بو ایکی مللرک
بیت متقابل بونک تقویسی ایچون بیل
بوت ایذلره دجاس بو اوله جقدرد. یعنی
سبو ایکی مللی یکدیگریه طایندیریکتر و
ایکی اونعی و ارمقنی یوردک جعداً
طایندیریکتر
بوله باجه آذربایجان صوکره کورد
یکسکرکه برودنلر ایل اولاجق یکدیگری

برای مسافه قصه‌الحق، افکار باطله حق
و با حق و بر کون کله چک که بو ایکی قوملر
کدیرکری جدا سوء حکمر : زیرا منافع
نفسا الهی بوی ایجاب ایدر . و حقیقتاً
هر هانکی قطعاً نظردن با قیورسه با قیورس
ایکی حاکم کدیرکری عابده بولونلری
چون هیچ بر سبب یوقدر . با هکس بری بری
قام ایشک با حق بوق سبیل وارددر . هر ریشک
تدبیر مخصوص افکار و مهابت کویتره چک
ایتمه حق ، ایشله چک آری آری ایزوله
ادد : نو ذکر علی العموم حکومت دائره
ایده ، اردو و غیره بدنه مشغولدرلر ازمیلر
سه تجارت و صنعت اشغال ایدرلر موحده
دالزنده منافی منافع هیچ بری یوقدر ،
ایکی قومی بری برینه دها جدی موده

میان بدوق، آنرا زنده موجود اولان بروونی
یع وازاله و صمیمی بر حسب تأیید اولان

استانبول - قاہرہ سیاحتی

معاونت ملیہ حلبہ - ایک طیارہ - نوری پک کیدہ -

ولكى أقسام كج وقت حلب محارب
صمزدن ايكنجى بر نغراق آشدق ،
ساعت طلوز بوجوانده فر حصاره وندو نها بورادن
حرکت ابدى . عياره ده تكرار تعميرات اجرا
ايدشده . هوا مو لاسف باله .

ساعت ابریده در قوه حصار صاحب
خواب میزدن آتیده کی تا اقامه فی البق :

از معاصر، ۱۰ شماره (۱۹۱۰) - سانس
ملفوظات پیرسوده اسکچرین در حرکت ایدین برلس
جیلان الدین طبریزی، حرکات پیرانده حیل
اولسین دولای اکی سانس قدر هواده مختلف
اعطاشکوره و لاشعلیل سوکره سبابت بخیر
پیشکشکوره ساله مرزیه قصیده انجمن اولیای
مرکز اول تالافه خبر آلدی .

چونکه او درین معاصر ملک اندکی شهره موجود
بودن برتری بی‌شماره آنرا در زمانه فوق‌العاده
کلی برکنده و هر چه به نام او شنیده بود چنانچه
طایفه کس را حمله باین سرزمین و تلافی بوزار
کلیک امپراتور و معافه طایفه کس
شدنی برای تلافی آوردن باین دو سرزمین
دو مرتبه و قوی به نواحی حرکت ایسی و بوزار
او را حمله نمودند که نتوانستند

عزیزه قاضی اده قرمحصار آرمسندگی
مستحقه تقریباً آتش کیلو مترو قدر اولافیه
گورده استیکشیر اده قرمحصار آرمسندگی
طریق هواییک اعتقد بر آفزه اولوق

برس جلال الدین کیدیور
دینا کبک شہر بخاری خصوصاً زون آباد کی
میں القی :

کیدیور ۱ شہاد - برس جلال الدین
کی سوارسی توری تک مطلق صورتہ
دواغہ عزیمت اولیائی ایوان شہیدی

اسكندر حكومتى دولت عنايه نك محافظه

اسعد باشاك استعفاءنامه

استبدادی اظهارك حققت بوالاستبداد
ایچون هرته شكاه اولورده اولسون
ایره تأمینات ویرمك آوزوستنده
مدره بوله بر تأمینات دول معظمه
اشدكری قرارى موقع اجراءه
استبدادك ایچون اظهار دكریمه
حرره گوندملریه متوقفدر حالوكه
رك اوزارده قانسی مدت مدیده دوام
كی كی مصارف عظیمه اختارنده
مس استبدادكدر اولك ایچون بو
دولتلك قسم اعظمی طرفدن قبول
مستدر بوالستاده ویرله حك تأمینات
ولت غنائیه دول معظمه حك قراریه
ایچمك اولورده اخذ ایدیلحك
هفده دوللك آروسته الیومدا كرات
ایچمكدور »

آرناودلق
برئس وید ویا نه ده

یانه ۱۳۴ — سیاط — برئس وید قوت
لهی وزارت ایشتدر .

کله اوردی آوسترلیمارستان خارجه
برئس وید شرقه ریاضت کشیده ایشتدر .

کنندنی آوزری قبال واییمراطور افسر السوا
طر قلعن قبوله ایشتدر .

لندن سوکره شونبرون ده رسم و

چنگلشن وقوت بر خواد و قوت
 دوع و آتاليا متعوي موسو چي شكي
 بولاشدر .
 در اهور برنس و دد الو بولاشك بويوك
 اهدا ايشدر .
 قعدطيلويل .

آطہ لر مسئلہ سی

دول معظمه لك نوطه سی

دو سقرانك اڌ قديمي سقته اوسريا
بري ماري بالايوچي باب عاليه كهرك
دهي مشرك طوطي دول معظمه سقراني
صدر اعظم پشايه توبع ايندي ؟
اسخ الاغلا آوسريا ، ايتلا ، انكتره سقير
زابله راسه ، آانا وروسه دولري
هكداري حكومتك اعتره توفيا آي اذكر
ي حكومت سبهك نظر اطلاع عرضي باشي
شرعي المراد ؟
ان حكومت سقته سبه دول عليه ماله كره ۱۷-
ايس ۱۹۱۳ ز تاريخه عهده ايسن زنده معاهده سكه
هي مادي و نه باب عالي الله بولان حكومت
اوسريته امضا ايسل . ۱۹۱۳ ز تاريخه ۱۹۱۳

[illegible]

آئندہ کی نیلغات

آئندہ ۱۰ شیاؤں — دولت معظمہ سرفرازی
 انکیترو سفارتخانہ مستندہ عقد اجتماع ایدہ ملک
 بعدالظہر آفاقہ اجتماع بدیدہ پیران خارجہ
 ناظرین آئندہ کی مجد المال نوبلی شائع
 انشاد در :

ول عقبه مفردات باللهيه حكومت عثمانیه
من رعایای اولیایه امپراطور
در سال ۱۹۱۶

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

آئندہ تاثيرات

ایہلک قابل اوسلمدی ہو جوقدر
دی وقال اولادنی ایچوندرکے اطع
رائی وولترک حساب علیالامہ ترک
مغضدی . دولتر قرار دی ووردیو
مقدمہ زمرہ تابع استبدادی : استبدادی ہو
اوزرہ دوشوق و درین حکوم

آئہ ۶۳ — [تاجدروموسدق] :
دول معضہ طرفدن وقوع یولان تبلیغات
یولان منافعه دھائیای کی نفی ایبدیور .
یولان حکومتلک یولطہ بعض قاضی ایترامش
مقصودہ مقال یولطہ تبلیغ ایڈہکی محقق
عہد اوسلور .

باب موجبی موضوعات و مستفادہ
قاولوب اولادانی تذوق اہلک حتمی
الغریک قراری و ایامیکانی عاقبتیک
ردہ بی غلایہ و کاکلری بوند شہر
دولتک وضعی
اعمال مستطبی حتمی و اولعظہ طرقد
الحاکم ایدیل طور و حرکت حتمی تو و
بوند شہرکی و دو و ک

1890

“MUÂVENET-İ MİLLİYE HUMUS’TAN 2 SAATLİK UÇUŞLA BEYRUT’A ULAŞTI”

“Seyahat-i Havâiye Şerefle, Muvaffakiyetle Devam Ediyor”

Bir anda İstanbul başta olmak üzere İmparatorluk şehirleri-nin gündemine oturan hava seyahati, büyük heyecanla takip edilirken, uçuşla ilgili her yeni gelişme, dönemin propagandist anlayışına uygun şekilde kapsamlı bir şekilde ve vurucu görsel ve başlıklarla veriliyordu. Yeni ve önemli gelişmelerden biri de Tasfir-i Efkâr’ın seyahatle ilgili kendisine ulaşan ilk fotoğrafları yayınlamıştı. Aynı zamanda fotoğraflar uçak ile Lefke’den Bilecike götürüldüğü için ilk hava mektubu olarak kabul edilmişti. Gazete mektup ve fotoğraflarla ilgi ayrıntılı haberini şu spotlarda özetlemişti:

“Tayyarecilerimizin Anadolu’da seyahatlerinin ilk resimleri/ Tasfir-i Efkâr’a hava postasıyla gönderilen ilk mektup/Fethi Bey Halep’ten hareket ediyor-İki saat sonra (Humus)a muvâsalat-(-Humus)dan da Beyrut’a doğru hareket-İstanbul-İskenderiye seyahat-ı havâiyesinin kısm-ı a’zamı tayy edildi demektir.”

Fotoğraf altı: “[Üstte] Fethi Bey’in Anadolu’dan mürûruna ait ilk intibaât: Afyon Karahisar’da /’Muâvenet-i Milliye’nin Eskişehir’den Afyon Karahisarı’na vürûdu üzerine halkın tezahürâtı’/ [Altta] Yukarıdaki resim: Muâvenet-i Milliye harekete intizâren zabita tarafından muhafaza edilirken/Aşağıdaki resim: Muâvenet-i Milliye Konya’ya müteveccihen hareket hazırlıkları görürken /Bu resimlerin hepsi (Afyon Karahisar) muhâbirimiz Sabit Bey tarafından alınarak sûret-i mahsûsada gazetemize gönderilmiştir.”

“Hava Postasıyla Tasfir-i Efkâr’a Gönderilen İlk Mektup”

“[Mektup zarfı ve içindeki kağıt] Yukarıdaki resim mektubun içinden çıkan kağıdın muhtevi olduğu cümleyi, aşağıdaki resimde Lefke’den Bilecik tarikiyla gönderilen bu mektup zarfını irae eylemektedir.”

“Bâlâda resmini derç eylediğimiz zarf ile mektubu dün aldık. Bu mektup, tayyareci Nuri Bey’in (Lefke)den hîn-i azimetinde (yola çıktığında) mahall-i mezkûr posta ve telgrafhanesi tarafından bizim nâmımıza olarak mûmâileyhe tevdi eylemiş, Nuri Bey de Bilecike indiği vakit oradaki postaya vermiş ve bu sûretle mektup dün elimize geçmiştir. Bu mektubun Bilecik’ten bize kadar tarîk-i havâiye ile gelmemekle beraber, Lefke’den Bilecike kadar olan mesafeyi tayyare ile kat’ eylemiş bulunduğu cihetle nazarımızda cidden kıymettar bir mahiyeti hazidir. Bunu bize göndermeği düşünen muhterem kârimize burada beyân-ı teşekkürle gerek zarfın ve gerek muhtevi olduğu mektubun resimlerini enzâr-ı kârîine arz ediyoruz.”

“Yola çıktıklarının bugün sekizinci günü”

“Tayyarecilerimizin İskenderiye seyahat-i havâiyesini icrâ için yola çıktıklarının bugün sekizinci günü oluyor. Bidayet-i seyahatten beri cidden büyük ve müstelzim-i şükran bir muvaffakî-

yetle tayerânda devam eden Muâvenet-i Milliye’nin gayyûr ve şecî’ süvârieleri, uzun ve ta’b-avar seyahatlerinin kısm-ı a’zamını kat’ eylemiş bulunuyorlar. Filhakika Fethi Bey ile arkadaşı Sadık Bey, dünkü ve evvelki günkü husûsi telgraflarımızla bildir-diğimiz veçhile dün sabah evvelâ Halep’ten hareket ile iki saat sonra Humus’a muvâsalat etmiş, ba’de Humus’tan da havalanarak Beyrut yolunu tutmuştur. Muâvenet-i Milliye’nin bu azimet ve hareketlerine dair merâkiz-i muhtelif muhâbirimizden gelen telgrafnâmeleri bervech-i zîr derc ediyoruz:

Dersaadet’te Tasfir-i Efkâr’a

Halep muhâbir-i mahsûsamızdan:

Halep, Pazar, Saat 9 – Tayyareci Fethi Bey ile arkadaşı Sadık Bey bu sabah, iki gündür temizlenip hazırlanmış olan tayyarelerine râkiben mikdar-ı kâfi benzini hâmil olarak saat sekizi yirmi geçe Humus’a müteveccihen hareket ettiler. Cesur tayyarecilerimizin hîn-i azimetlerinde vali, kumandan, bilcümle erkân-ı mülkiye ve askeriye, tarif edilemez derecede bir kalabalık hazır bulunmakta idi. Fethi ve Sadık Beyler bütün kalplerden kopup gelen selâmet duâları, muvaffakiyet münâcatları arasında şanlı sûrette pervaz (uçuş) ile şehrin bâlâsında bir iki devir yaparak kendilerini sevinçlerinde göz yaşlarıyla teşyî’ eden halka resm-i selamî (selamlama töreni) îfâ ettikten sonra Humus yolunu tuttular ve iki dakika zarfında gözden nihan (yok) oldular. Hava müsâid idi.

Fethi Bey’in Humus’a Muvâsalatı - Humuslular Bir Tayyare İhdâ Ediyorlar

Humus muhâbir-i mahsûsamızdan:

Humus Pazar saat 12 – Bu sabah Halep’ten alafranga saat sekizi yirmi gece hareket eden Fethi Bey ile arkadaşı râsid Hakkı Bey saat onu beş gece yani bir saat 35 dakikada Humus’a muvâsalat ettiler. Tayyarecilerimizin hareketinden telgrafla haberdar olan erkân ve eşrâf-ı belde ile birçok halk Fethi ve Sadık Beyleri gayet parlak bir sûrette istikbâl eylemişlerdir. Öğle vakti iki arkadaşa bir ziyafet keşide olundu. Umûm ahalinin sürûru, galeyan-ı hissiyâtı, vatanın selâmeti için duâları gayr-i kâbil-i tarif bir derecededir. Eşrâf ve umûm belde sükkânı Ordu-yı Hümâyûn’a bir tayyare ihdâsını ahd ile derhal iâne îtâsına başladılar.

Fethi Bey’in Humus’tan Hareketi

Humus, Pazar, Saat 3 – Tayyareci Fethi Bey ile arkadaşı Sadık Bey evvelki telgrafımda söylediğim veçhile ziyafette hazır bulunduktan ve şehri dolaştıktan sonra, tayyarelerinin benzinini itmâm ettikten (tamamladıktan) sonra saat alafranga ikide teşyî’e şitâbân olan (uğurlamaya koşan) bir cemm’-i gafirin (büyük kalabalığın) selâmet temennileri arasında yükselerek Beyrut tarikini tuttular. Hava az rüzgârlı idi. Fethi Bey bir buçuk saat zarfında Beyrut’a muvâsalat edeceğini ümit etmekte idi.”

Tasfir-i Efkâr, 16 Şubat 1914

“Muâvenet-i Milliye Beyrut’da”

Her sayıda olduğu gibi 16 Şubat 1914 tarihli nüshada da son dakikada gelen telgraf, Son Haberler kısmındaydı ve çok önemli bir haberi veriyordu:

“Husûsi Telgraflarımız:

Muâvenet-i Milliye Beyrut’da

Dün gece geç vakit Beyrut muhâbirimizden, Muâvenet-i Milliye’nin şehir-i mezkûra muvâsalat ettiğine dair âtideki telgrafnâmeyi aldık:

Beyrut 2 Şubat (Saat Dokuz) – Ba’de’z-zuhr saat ikide Humus’tan hareket eden Muâvenet-i Milliye tayyaresi bir buçuk, iki saat müddet devam eden bir tayerân neticesinde Beyrut’a zevalî saat dört raddelerinde ve umûm halkının hâr (sıcak) ve samîmî alkışları arasında sâlîmen muvâsalat eyledi (ulaştı).

Telgrafla vârid olan haber üzerine tayyaremizin vürûduna intizâren bilâ-mübalağa (abartısız) bütün Beyrutlular sokaklara dökülmüşler, şecî’ ve fedekâr Osmanlı tayyarecilerini samîm ruhtan kopan tebrikler ile istikbâl eylemişlerdir. Muâvenet-i Milliye süvârisi Fethi ve râsıdı Sadık Beylerin şereflerine ziyafetler tertip olunmakta, iâneler derci sûretiyle ibrâz-ı müessir-i vatanperverî edilmektedir.

Nâmuk”

Tasfir-i Efkâr, 16 Şubat 1914

“OSMANLILAR ŞU MUKADDES TOPRAKLARIN YALNIZ ZEMİNİNE DEĞİL, HAVASINA DA SAHİP OLDUKLARINI İSPAT ETTİLER”

“Fethi ve Sadık Beyler yere (Beyrut’a) tam saat dörtte indiler”

“Tayyarelerimizin Menâkıb-ı Seyahati” başlıklı haberi şöyleydi:

“Ertuğrul Tayyaresi ve Bileciklilerin Fütüvveti”

“Resmîdir:

Bilecik ahali-i hamiyetmendânî tarafından Ertuğrul namıyla bir tayyare iştirâ ve ihdâsı taahhüt edildiği Ertuğrul Mutasarrıflığı'nın işârı üzerine Hüdâvendigâr Vilâyetinden bildirilmiştir.”

Halep'den Hareket

Resmîdir:

Dahiliye Nezâret-i Celilesine Halep Vilâyeti'nden vârid olan 2 Şubat 1329 tarihli telgrafnâmenin sûretidir:

Sâlîmen muvâsalatı tebşir edilmiş olan Fethi ve Sadık Beylerin suvâr olduğu Muâvenet-i Milliye tayyaresi bu sabah saat sekizi yirmi geçerek Humus'a müteveccihen hareket eylemiştir. Tayyarecilerimizin şerefine yevm-i muvâsalatlarında yirmi dört kişilik bir ziyafet keşide edildiği gibi dün mahfil-i askeriyede otuz kişilik bir öğle taamı ve akşamı Belediye nâmına Barok Otel'i'nde altmış kişilik bir akşam taamı verilmiştir. Fethi Bey lâekal otuz bin züvvârın mütevâlî alkışları arasında dün birkaç defa su'ûd etmiştir. Osmanlıların şu mukaddes toprakların yalnız zeminine değil havasına da sahip olduklarını fi'len isbât eden şu seyahat-ı havâîye bâhusûs ecnebi tayyarecilerinin uğradıkları adem-i muvaffakiyete rağmen tayyarecilerin Toros cibalini suhûletle aşarak buraya kadar gelebilmeleri umum halkta tarifi gayr-i kabil derecede bir hiss-i mufahharet tevli'd eylemiş olduğu ma'rûzdur.”

“Şehbâ tayyaresi ve Haleplilerin Hamiyyeti

Resmîdir:

Fethi ve Sadık Beylerin râkip oldukları Celâleddin tayyaresinin 31 Kanunusâni 329 tarihinde zevalî saat üçü on geçte Adana'dan Halep'e binlerce halkın alkış tufanı arasında hareket eylediği

Adana Vâli Vekâletinden ve akşamı saat beş buçukta da ihzâr edilen meydana ahalinin hâr ve şiddetli alkışları arasında Halep'e nâzil olduğu ve Halep ahalisi tarafından Şehbâ nâmında bir tayyarenin ihdâ edileceği Halep Valiliğinden Harbiye Nezaret-i Celilesine gelen telgrafnâmelerde tebşir edilmiştir.”

“Beyrut'a Muvâsalat ve Parlak Merâsim-i İstikbâl”

“Beyrut 2 Şubat – Muâvenet-i Milliye tayyaremizin Halep'te ikamet eylediği müddet, ne kadar cüz'i olursa olsun muazzez tayyare ve kahraman tayyarecilerimizi sabırsızlıkla görmek iş-tiyakını hisseden Beyrutlulara fevkalâde intizâr-âmiz dakikalar geçirtti.

(Müdafaa-i [Muâvenet-i] Milliye) bugün zevalî saat sekiz rad-delerinde Halep'ten hareket ettiği istibşâr olunur olunmaz, tayyaremizin her halde akşama doğru buraya muvâsalat edeceği hakkında memlekette kanaat hasıl olarak süvârî Fethi ve râsîd Sadık Beyleri görmek ve onlarla kardeşâne müsafaha etmek hiss-i samimisiyle mütehassis olan Beyrutlular Osmanlı tayyare ve tayyarecileri istikbâl hususunda her tarafta gösterilen âsâr-ı hamiyet ve fütüvvetin hasıl eylediği şereften kendileri dahi nasipdâr olmak fikr-i vatanperverânesiyle tayyarenin nüzûlüne tahsis olunan yerde ta öğleden beri içtima' etmeğe başladılar. Öğle vaktinden saat dörde kadar güzerân eden müddet, havâ-nın letafeti de inzîmâm edince âdetâ bir îd-i millî anlarını teşkil ediyordu. Saat dörde on dakika kalaya kadar, bir taraftan bütün enzâr fart-ı iştiyakla semaya yükseliyor, diğer taraftan Müslüman, Hristiyan, Musevî bilâ-tefrik din ve mezhep bütün Beyrut halkı aralarına nüzûl edecek olan kardaşları Fethi ve Sadık Beyleri nasıl i'zâz ve ikrâm edeceklerini, ne yolda der-âgûş eyleceklerini bilmüzâkere kararlaştırılıyordu.

O sırada Muâvenet-i Milliye gözüktü. Halk pür heyecan ve pür galeyân olarak son derece ve sürekli alkışlara başladı. Fethi ve Sadık Beyler yere tam saat dörtte indiler. Kendilerine icrâ olunan resm-i kabulü Beyrut şimdiye kadar hiç görmemiştir.”

İkdam, 16 Şubat 1914

“Osmanlılar şu mukaddes toprakların yalnız zeminine değil, havasına da sahip olduklarını ispat ettiler”

“Ayastefanos'tan İskenderiye'ye” daimi başlığında yeni gelişmeler:

“(Muâvenet-i Milliye) tayyaresinin seyr-i havâîyesinde kemâl-i muvaffakiyetle devamını her gün mesrûriyetle yazıyoruz. Muâvenet-i Milliye'nin Halep'e muvâsalatını ve oradan Beyrut'a hareketini de yazmıştık. Bu hususta Dahiliye Nezareti'ne 2 Şubat 1329 tarihli telgrafnâme ile âtîdeki ma'lûmât-ı resmiye veriliyor:

Sâlîmen muvâsalatı arz ve tebşir edilmiş olan Fethi ve Sadık Beylerin süvâr olduğu Muâvenet-i Milliye tayyaresi bu sabah saat sekizi yirmi geçerek Humus'a müteveccihen hareket eylemiştir. Tayyarecilerimizin şerefine yevm-i muvâsalatlarında yirmi dört kişilik bir ziyafet keşide edildiği gibi dün mahfil-i askerîde otuz kişilik bir öğle taamı ve akşamı belediye nâmına Baron Otel'i'nde altmış kişilik bir akşama taamı verilmiştir. Fethi Bey lâekal otuz bin kişilik züvvârın mütevâlî alkışları arasında dün birkaç defa su'ûd etmiştir. Osmanlıların şu mukaddes toprakların yalnız zeminine değil, havasına da sahip olduklarını fi'len isbât eden şu seyahat-i havâîye bâhusûs ecnebi tayyarecilerin uğradıkları adem-i muvaffakiyete rağmen tayyarecilerimizin Toros Cibâlini suhûletle aşarak buraya kadar gelebilmeleri umum halkta tarifi gayr-i kâbil derecede bir hiss-i mufahharet tevli'd eylemiş olduğu ma'rûzdur.

Fethi ve Sadık Beylerin râkib oldukları Muâvenet-i Milliye tayyaresinin 31 Kânun-ı Sâni (1)329 tarihinde zevâlî saat üçü on geçte Adana'dan Haleb'e binlerce halkın alkış tûfânı arasında hareket eylediği Adana Vâli Vekâleti'nden ve akşamı saat beş buçukta ahalinin hâr ve şiddetli alkışları arasında Haleb'e nâzil olduğu ve Halep ahalisi tarafından Şehba nâmında bir tayyarenin ihdâ edileceği Halep Vâliliği'nden Harbiye Nezâret-i Celîlesi'ne gelen telgrafnâmelerde tebşir edilmiştir.”

Sabah, 16 Şubat 1914

اقتصاد

روزنامه اخبار سیاسی و ادبی
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

روزنامه اخبار سیاسی و ادبی
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

روزنامه اخبار سیاسی و ادبی
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

روزنامه اخبار سیاسی و ادبی
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

روزنامه اخبار سیاسی و ادبی
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

روزنامه اخبار سیاسی و ادبی
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

نوطیه جوابز

این نوطیه در جواب نوطیه مطهره...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

جوابی نوطه

آقای...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

انگیزه مجلس مبعوثانک کشادی

آقای...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

طیاره لرینک مناقب سیاحتی

آقای...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

ارطغرل طیاره سی

آقای...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

بیلجیکلرک قوتی

آقای...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

خلاصه

خلاصه...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

خلاصه

خلاصه...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

خلاصه

خلاصه...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

خلاصه

خلاصه...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

خلاصه

خلاصه...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

خلاصه

خلاصه...
مجلس شورای ملی
شماره ۱۰۱

“PRENS CELÂLEDDİN ŞİDDETİ RÜZGÂRA RAĞMEN KONYA’YA DOĞRU HAREKET ETTİ”

“Tayyare rüzgârın şiddetinden çalkalandıkça

korkumuzdan yüreğimizin titrediğini hissediyorduk”

Tanin, Prens Celâleddin tayyaresini de yakından izliyordu. “İs-tanbul-Kahire Seyahati” başlıklı haberinde “Prens Celâleddin hareket etti...” müjdesini veriyordu:

“Eskişehir muhâbirimizden: Eskişehir, 1 Şubat

Prens Celâleddin tayyaresinin Cuma günü hareketi mukarrer-ken evvelce bildirildiği vech üzere tayyarenin matluba muvaf-fak bir sûrette tayerân etmemesi Nuri Bey’i düşündürüyordu. Vakit vakit icrâ edilen tecrübeler itminan-bahş olamadığından Nuri Bey İstanbul’dan yeni bir tayyare gönderilmesi hususunu iltizam ediyordu.

Tayyarede anlaşılamayan bir fenâlık vardı. Sakatlanan yerin pervanede olduğu iddia olunurken bilâhare bu fikir terk edi-lerek sakatlık tekerleklerin istinatgâhı olan aksamına atf edil-miştii. Tayyarenin pervanesi, dingili, tekerleği vesâir aksamı ayrı ayrı tetkik edilerek temizlendi; bu sefer sakatlığın katiyen per-vanede olduğu tahakkuk etmişti. Herçi-bâd-âbâd son tecrübe-nin icrâsına karar verilmişti.

Bu defa Nuri Bey makinistle beraber havaya uçmuş, şehrin et-rafında oldukça büyük bir tur yaptıktan sonra yere inmiş, tay-yarenin yoluna devam edeceğini te’min etmişti.

Bugün hava, ümit ve temennilere rağmen muhâlif idi. Bir gün evvel tecrübe pervanelerini müstefidâne ve takdirkârane seyr ve temaşadan mebhût (şaşkın) kalan ahalinin teşyî için de tehâ-lük göstereceği tabii idi. Bu son fırsatı fevt etmek istemeyen-

ler akın akın Tayyare Meydanına şitâb ediyordu (koşuyordu). Fakat havadaki bulutlar adeta kapanıyor, rüzgâr saniyede (6,5) metre sûretle esiyor, bürûdet (soğukluk) tahte’s-sıfır (11,12) dereceyi gösteriyordu. Üşütücü bir soğuğun taht-ı tesirinde (etkisinde) titreşen teşyîciler için bürûdet (soğuk) değil, bora, hatta kıyamet de kopsa sevgili tayyarecinin yanından bir adım uzaklaşmak istemedikleri hallerinden istidlal ediliyordu (çıkar-tılıyordu). Bu kadar rüzgâra karşı uçmak, vakıa bizce cidden tehlikeli zannediliyordu. Halbuki fedakâr zabitlerimiz muhale-fet-i havayı mühimsemiyormuş gibi bî-muhaba (korkusuzca) tayyareye çeki düzen vermekle meşguldü. Yolcularımız azm-i kat’i ile hazırlanmıştı. Eldiven başlıklarını giyerek me’mûrîn ve rüesâ-yı hükûmet, eşrâf ve müttehayyizânla (önde gelenlerle) vedalaştıktan sonra ahaliye karşı son veda ve teşekkürlerini ifâ ederek tayyareye râkip olmuş, müteâkiben pervane çevrilerek tayyare harekete başlamış, hazirûnun medid ve sevgili alkışları arasında havalanmıştır.

Zevâli Saat 9, 8 dakika

Tayyare evvela şark istikametine doğru kemâl-i sûratle uçuyor-du. Sonra iğlâb-ı ihtimale göre (Kanlı Pınar) köyünün arkala-rına doğru vurup oradan dönerek cenûba müteveccihen aynı sûratle yol almakta olduğu görülüyordu.

Tayyare rüzgârın şiddetinden çalkalandıkça korkumuzdan yü-reğimizin titrediğini hissediyorduk. Ufk-ı cenûbiye ma’tuf olan nazarlar tayyareyi takip ediyor, iki kahramanı hâmil uzaklarda süzülen tayyaremiz artık küçülüyordu.”

Tanin, 17 Şubat 1914

Beyrut semalarında tayyare gezileri

“Beyrut 3 Şubat Saat 4 — Sevgili misafirlerimiz Fethi ve Sadık Beyler bugünü ahali tara-fından gösterilen hahş ve tezahürât üzerine Beyrut’da geçirmeye ve yarın Şam’a mütevecci-hen hareket etmeye karar vermişlerdir. Ahali tarafından gösterilen şevk ve sürür fevkalâde bir derecededir. Tayyarecilerimizin şerefine sokaklarda alaylar tertip olunmuş ve muzika-larla dolaşılmıştır. Fethi ve Sadık Beyler belediye ve erkân-ı askeriye tarafından mükellef ziyafetlerde hazır bulunduktan sonra şehrin mevki-i meşhuresini gezmişler ve bir iki defa tayyare cevelânları yapmışlardır. Ahali büyük bir şevk içinde i’tâ-yı iâneye şitâb ediyor.

Nâmık”

Tasfir-i Efkâr, 17 Şubat 1914

“Prens Celâleddin Konya’ya Doğru”

“Aziziye, 2 Şubat [Gece Saat 9] – Umraniye’ye indiğini bildirdiğim Prens Celâleddin tay-yaresi, şimdi aldığım ma’lûmâta göre, ârizayı bi’t-ta’mir vasatı saat üçte Konya’ya tevcih-i hareket eylemiştir.

Tayyare, Bolvadin’de

Bolvadin, 2 Şubat [Gece 5] – Nuri ve Hakkı Beylerin süvâr olduğu Prens Celâleddin tay-yaresi saat üç buçukta buraya vâsıl ve sâlimen nâzil olmuştur.

Bolvadinliler bu gayr-i müterakkap (umulmayan) misafirin vürûdunu pek büyük bir memnûniyetle istikbâl etmişlerdir. Tayyarenin Umraniye’den üçü beş geçe hareket etmiş olduğuna nazaran buraya yirmi beş dakika içinde gelmiştir. Tayyaremiz birçok ârizalar görüp geçirmiş olmakla beraber tayyarecilerimizin cesaret ve himmeti onu yolculuğun-dan alıkoymamaktadır. Ufak tefek nevâkısı (eksikleri) ikmâl olunduğu, hava müsaid gö-ründüğü takdirde tayyare yarın hareket edecektir.

Konya’ya Doğru

Bolvadin, 3 Şubat [Saat 3] – “Prens Celaleddin” cepheden şedid bir rüzgârın hebûbuna (şiddetli esmesine) rağmen şimdi Konya’ya müteveccihen tayerân etmiştir.

Tayyarecilerimiz Anadolu’nun bütün mihmânperverliklerini görmüşler ve bundan pek mütehassis olduklarını söylemişlerdir.

Esnâ-yı tayerâranda binlerce halk müçtemi’ bulunuyor, Prens Celâleddin’in arkasından selâmet ve muvaffakiyetine duâlar ve alkışlar yükseliyordu.”

Tanin, 17 Şubat 1914

“FETHİ BEY, BEYRUT CİVARINDA VE DENİZ ÜZERİNDE CEVELÂNLAR İCRÂ EYLEDİ”

Bütün Konya halkı meydana koştular

“Dersaadet’te Tasfir-i Efkâr’a

Konya, 4 Şubat, saat 2 — Dün Osmaniyeden geç vakit şiddetle esen rüzgâra rağmen hareket eden Nuri Bey ile râsıdı İsmail Hakkı Bey, havanın fenalığından ve gecenin hulûlundan dolayı yollarını şaşırarak Konya’nın iki saat kadar şarkında vâki’ (Karakaya) karyesine nâzil olmuşlar, geceyi orada geçirdikten sonra bu sabah (dün) saat on bire çeyrek kala Karakayadan hareketle bir çeyrek saat sonra Konya’ya muvâsalat eylemiştir. Nuri Bey’in hareketinden evvel Karakayalılar mûmâileyhin (anılan kişinin) vürûdundan (gelişinden) tamamen bihaber idiler. Fakat muvâsalatı bir sürat-ı berkıyye (yıldırım hızı) ile şehre yapıldığından, iki genç ve Müslüman zabitin taht-ı idare ve sevinde olarak İstanbul’dan gelen ikinci tayyareyi selamlamak üzere belki bütün Konya halkı, kadın erkek şitâbân oldular. Şehirdeki şâdümâniyi tarif için söz bulmaktan acizim. Herkes, böyle yekdiğerini müteâkip hilâlli tayyarelerin vürûdundan mütevellid meserret ile eşk-i şâdi (sevinç gözyaşı) döküyorlar, tayyarecilerimize karşı fevkalâde âsâr-ı hürmet ve takdir gösteriyorlar. Bu akşam zabitân tarafından Nuri ve İsmail Hakkı Beylerin şerefine mükellef bir ziyafet keşide edilecektir. Tayyarecilerimiz yarın (bugün) Adana’ya müteveccihen hareket eyleyecekler.

Refî”

“Fethi Bey, Beyrut ve deniz üzerinde gezinti yaptı”

“Dersaadet’te Tasfir-i Efkâr’a

Beyrut 4 Şubat, Saat 12 — Fethi ve Sadık Beylerin bugün Şam’a ve oradan da Kudüs’e hareketleri mukarrer iken Beyrutluların kendilerini alıkoymak için vâki’ olan ilhah ve ibrâmları üzerine muhterem tayyarecilerimiz bugünü de burada geçirmeye mecbûr olmuşlardır. Beyrutlular, şehirlerini ilk defa olarak tarîk-i hava ile ziyaret eden Fransız tayyarecisi (Vedrin)e pek ziyade âsâr-ı mihmannevasi (misafirperverlik izleri) gösterdikleri cihetle şimdi de cesaret ve mahâretçe (Vedrin)den aşağı kalmayan bir Osmanlı tayyarecinin pür şân ve şeref Beyrut’a nâzil olması üzerine kendisine daha ziyade ihtirâmât-ı misafirperverâne de bulunmak arzusunda bulunuyorlar. Buna binâen Fethi Bey ile arkadaşına bugün de müşâşaa ziyafetler keşide ettikleri gibi kendilerine tayyare ile Beyrut’u ziyaretlerinin hatırası olmak üzere kıymetdâr hediyeler verdiler. Fethi Bey gündüz birkaç tayyare tecrübesi yaparak birkaç kişi ile biraz Beyrut civarında ve deniz üzerinde cevelânlar icrâ eyledi. Yarın, ale’s-sabah, Şam tarîkiyle seyahatine devam eyleyecektir.

Nâmık”

“Adana Tayyaresi”

“Adana ahali-i hamiiyetmendânî tarafından son sistemde ve bin beş yüz lira kıymette bir tayyarenin iştirâsı taahhüd olunarak esbâbına tevessül kılındığı Adana vilayetinden bildirilmiştir.”

Tasfir-i Efkâr, 18 Şubat 1914

Beyrut’tan Lübnan Dağlarını aşış Şam’a gidecekler

“Ayastefanos’tan İskenderiye’ye” üst başlığı ve “Muâvenet-i Milliye Tayyaresi” başlıklı haber şöyle: “Beyrut 13 Şubat – Bugün İttihad ve Terakki kulübünde büyük bir resm-i kabûl icrâ edilmiştir. Jurnal Dö Beyrut sahibi Harfuşe Efendi yâdigâr olarak Fethi Bey’e bir saat, Sadık Bey’e bir ağızlık ihdâ etmiştir. Ahali arasında şevk ve neşe pek ziyâdedir. Tayyareciler yarın Lübnan dağlarını aşarak Şam’a gideceklerdir.”

Sabah, 18 Şubat 1914

“Fethi Bey’in İstanbul’dan beri kat’ ettiği mesafe: 1400 kilometre Kahire’ye kadar kalan mesafe: 800 kilometre”

Tasfir-i Efkâr, 18 Şubat 1914 tarihli nüshasında yer alan “Dersaadet-İskenderiye Seyahat-i Havâiyesi” başlıklı haberinde hava seyahatinin kapsamlı bir özetini yapar. Spotta ise hem içerik özeti, hem de pilotların kat ettikleri mesafeler bulunuyordu:

“Nuri Bey de dün Konya’ya muvâsalat etti-Bugün hareket edecek-Fethi Bey, Beyrutluların arzu ve iltimaslarına binâen el’ân şehri-i mezkûrede bulunuyor.

Fethi Bey’in İstanbul’dan beri kat’ ettiği mesafe: 1400 kilometre

Kahire’ye kadar kalan mesafe: 800 kilometre

Nuri Bey’in İstanbul’dan beri kat’ ettiği mesafe: 560 kilometre

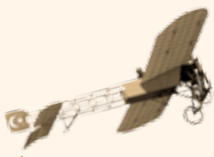
Kahire’ye kadar daha kat’ edeceği mesafe: 1640 kilometre”

“Dün tayyarecilerimizin seyahatine müteallik olarak aldığımız en mühim haber, bir gün evvel Osmaniyeden hareket ile yolda (Bolvadin)e nüzûl eden ve oradan akşam fırtınalı bir havada azîmet eden (yola çıkan) Nuri Bey’in Konya’ya bi’s-selâme muvâsalatıdır. Nuri Bey’in evvelki akşam alafranga üçte esmekte olan şiddetli rüzgâra rağmen Konya’ya müteveccihen hareket ettiğini iştitiğimiz zaman geç vakte kadar kemâl-i merakla tahkikâtta bulunmuş, Konya muhâbirimize müsta’cel şartıyla telgraf çekerek son dakikaya kadar bize haber yetiştirmesini ihtar eylemiştik. Fakat ne dün gece, ne de bu sabah ne Konya muhâbirimizden, ne de

mevâki-i sâiredeki (diğer yerlerdeki) muhâbirlerimizden hiçbir haber vârid olmadığı cihetle bugün öğleye kadar hayliden hayliye endişe de ettik. Bereket versin vakt-i zuhûrdan iki saat sonra Konya muhâbirimizin telgrafnâmesi yetişerek Nuri Bey’in selâmetle Konya’ya muvâsalatı müjdesini bize îsal eyledi. Telgrafnâmeyi bervech-i âti derç ediyoruz.”

Tasfir-i Efkâr, 18 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 19 Şubat 1914

“BİR SAAT BİR DAKİKADA TOROS SİLSİLESİNİ 4 BİN METREDEN GEÇEREK SÂLİMEN TARSUS’A İNDİM”

Nuri Bey, Torosları geçen ikinci Türk pilot oldu

Tasfir-i Efkâr’ın 20 Şubat tarihli nüshası birinci sayfasında, *Toros Dağlarını geçen iki Türk pilotunun Fethi ve Nuri Beylerin yolculuklarının Eskişehir safhasında iken çekilen fotoğraflarını* yayımlar. Bu fotoğraflarla, okuyucuların heyecanını daha artırır. Kuşkusuz hava seyahatinden taze haber vermeyi başaran gazetelerin tirajları da artıyordu. “Nuri Bey de Toros’u geçti” başlıklı haberiyle yeni ve detaylı haberleri veren *Tasfir-i Efkâr*, şu gelişmeleri spotlarında aktarıyordu:

“Evvelki akşamı Karaman’da geçiren Nuri Bey dün hareketle Toros’u bilmürûr Tarsus’a inmiştir-Fethi Bey de Beyrut’dan hareket etti. Fakat tayyaresinde husûle gelen ârizadan dolayı tekrar Beyrut’a avdet eylemiştir / Anadolu âfâkında tayerânın yeni in’ikâsâtı (yansımaları).”

Fotoğraf altı: “[Sol üstte] 1- Muâvenet-i Milliye’nin süvârisi Fethi Bey / 2- Fethi Bey’in refik-i tayerânı (uçuş arkadaşı) Sadık Bey / Al bayrağımızı Mısır âfâkında temevvûç ettirmek üzere bulunan iki gayyûr ve cesur tayyarecimizin Eskişehir’den hareket etmek üzere iken alınan son resimleri / Eskişehir muhâbirimiz tarafından sûret-i mahsûsada gönderilmiştir / [Sağ üstte] Dün Tarsus’u kemâl-i muvaffakiyetle mürûr eden Prens Celâleddin’in süvâripleri / ‘Eskişehir’de alınan son resimleri’ / 1- Tayyareci Nuri Bey / 2- Arkadaşı İsmail Hakkı Bey.”

“Fethi Bey’den sonra nihayet Nuri Bey de dün Karaman’dan hareketle Toros Silsile-i Cibâlinin şevâhik-ı mürtefiyası (yüksek dorukları) üzerinden şân ve şerefle mürûr ederek Tarsus’a nâzil olmuştur. Fransızların bu yollardan daha evvel geçmeğe teşebbüs eden üç tayyarecisinden yalnız ikisinin mürûr edebildiğini, dağlar üzerinden bizim iki tayyarecimizin her ikisinin de bila-ârizâ ve kemâl-i muvaffakiyetle geçmeleri, tayyareciliği henüz hâl-i ibtidaiyede bulunan kâbil-i tayerân topu dört beş âlete malik olan ve yetmiş tayyarecisi de nihayet altı yediye tecavüz etmeyen bir memleket için ne büyük bir vesile-i iftihâr, Ordumuz, Tayyare Mektebimiz, Mektebin Müdürü Binbaşı Veli Bey için ne şâyân-ı şükran âsâr-ı terakkiyedendir (ilerlemenin izlerindendir). Fransız tayyarecileri bu gibi teşebbüsatta bulunurlar ve muvaffak da olurlarsa taaccüp edilmez. Çünkü Fransa’da bugün lâekal sekiz yüz mükemmel tayyare ve onları kemâl-i iktidarla idare edecek kadar da tayyareci vardır. Bu sekiz yüzün içinde tabîi pek cür’etkârları, muktedirleri çıkar, memleketlerine şerefbahş olacak tayerânlar da icrâ ederler. Fakat bizim gibi henüz Fransa’dakilerin yüzde biri mikdarında bile tayyare ve tayyareciye malik olmayan bir memlekette aynı tayerânlar, aynı ve belki daha ziyade muvaffakiyetle icrâ edilirse bundan hakîki bir hisse-i şeref çıkarmamak, sadrımız pek büyük bir hiss-i iftiharla kabarmamak kâbil değildir. [...] İşte Fethi ve Nuri Beylerin Anadolu seyahatlerinde şimdiye kadar ihrâz ettikle-

ri muvaffakiyetler, bizde pek tabîi olan hiss-i iftihardan maada memleketin âtîsi için bu gibi ümidbahş mütalaalar da tevliid ettiği içindir ki ayrıca mucib-i minnetdârî ve şükran oluyor.

Nuri Bey’in dün Torosu sûret-i mürûruna gelince ona aid dün aldığımız muhtelif telgrafnâmeleri berveçh-i âti derç eyliyoruz:

Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Tarsus 6 Şubat, Saat 3 – Bu sabah kablê’z-zevâl saat onbiri 40 geçe Karaman’dan hareket eden Nuri Bey’in râkip olduğu Prens Celâleddin tayyaresi Karaman-Mersin istikametiyle Toros Dağlarını dört bin metreden bil-mürûr bağe’z-zuhur saat ikide buraya muvâsalat etmiştir. Halk Nuri Bey’in vürûduna pek muntazır olmadığı cihetle tayyarecilerimizin nâzil olduğunu işitir işitmez fevkalâde tezahürât-ı meserretkârâne ile kendisini alkışlamıştır. Nuri Bey bu akşam burada kalacaktır. Kendisine mükellef ziyafetler keşîde olunacaktır. Nuri Bey’le görüştüm.

Toros Dağlarını oldukça sühûletle mürûr ettiğini, yalnız soğuktan biraz muztarip olduğunu söylüyor. Kendisi pek zinde, muvaffakiyetten pek emin ve metîn bir haldedir.

Hüsnü”

Tasfir-i Efkâr, 20 Şubat 1914

Nuri Bey: “Tayyaremizin bize vefasızlık etmeyeceğini ümit ediyorum”

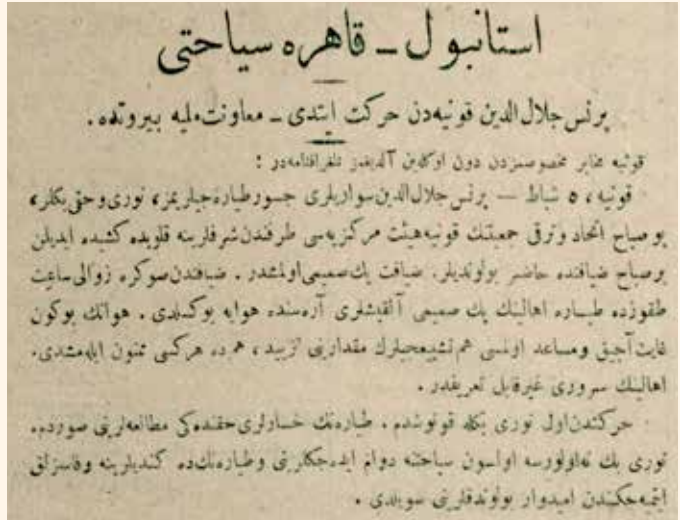
“*İstanbul-Kahire Seyahati*” üst başlığını atan Tanin, “Prens Celâleddin Konya’dan hareket etti. Muâvenet-i Milliye Beyrut’da” diye bildiriyordu:

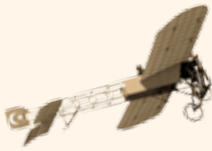
“Konya muhâbir-i mahsûsamızdan dün öğleyin aldığımız telgrafnâmedir:

Konya, 5 Şubat — Prens Celâleddin süvâripleri cesur tayyarecilerimiz, Nuri ve Hakkı Beyler, bu sabah İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin Konya Heyet-i Merkeziyesi tarafından şereflerine kulüpte keşîde edilen bir sabah ziyafetinde hazır bulundular. Ziyafet pek samîmî olmuştur. Ziyafetten sonra zevâlî saat dokuzda tayyare ahalinin pek samîmî alkışları arasında havaya yükseldi. Havanın bugün gayet açık ve müsâid olması hem teşyîcilerin miktarını tezyîd, hem de herkesi memnûn eylemişti. Ahalinin sürûru gayr-i kâbil-i tariftir.

Hareketinden evvel Nuri Bey’le konuştum. Tayyarenin hasarları hakkındaki mütalaalarını sordum. Nuri Bey ne olursa olsun seyahatine devam edeceklerini ve tayyarenin de kendilerine vefasızlık etmeyeceğinden ümitvâr bulunduklarını söyledi. [...]”

Tanin, 19 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

La Moniteur Oriental / 20 Şubat 1914

SEVİNÇ VE ELEM BİR ARADA: “MUÂVENET-İ MİLLİYE BEYRUT’DAN AYRILIR AYRILMAZ KAZAYA UĞRADI”

“Dün Prens Celâleddin tayyaresi ile Nuri Bey de Toros’u aştı”

Tanin de, diğer gazeteler gibi takipçi haberciliğini hız kesmeden devam ettiriyor, “İstanbul-Kahire Seyahati” başlığı altında, Torosların aşıldığını duyuruyordu:

“Dün kable’z-zeval saat on birde Konya muhâbir âtideki telgrafi aldık:

Konya, 6 Şubat — Dün Toros havalisindeki muhalefet-i havadan dolayı Karaman’a indiğini yazdığım Prens Celâleddin tayyaresinin bu sabah saat dokuzda Tarsus’a müteveccihen hareket ettiği şimdi gelen bir telg-rafnâmeden anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan Tarsus muhâbirimizden tamam vakt-i zevalde âtideki telgrafi aldık:

Tarsus, 6 [11,40] — Tayyareci Nuri Bey refiki ile beraber şimdi buraya vâsil oldu. Toros’u Karaman-Mersin istikametinde geçmiş ve dağlardan aşmak için muhalefet-i havadan dolayı dört bin metreye kadar yükselmeye mecbûr olmuştur. Tayyare geceyi burada geçirdikten sonra yarın Adana’ya müteveccihen hareket edecektir.

Ahalinin heyecan ve mesreti nakâbil-i tariftir. [...]”

“Muâvenet-i Milliye, Kazâzede

Beyrut muhâbir-i mahsûsamızdan:

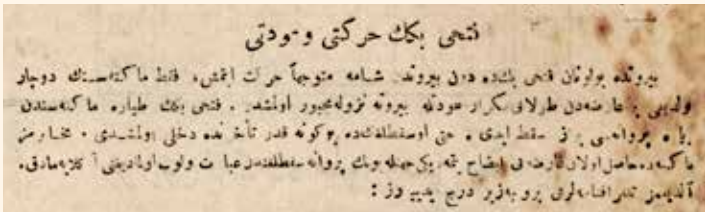
Beyrut, 6 Şubat — Bugün havanın muhalefetine rağmen Muâvenet-i Milliye süvârileri Fethi ve Sadık Beyler yollarına devama karar verdik-

lerinden sabahleyin saat on buçukta ahalinin hâr (sıcak) ve samimî alkışları arasında Şam’a müteveccihen hareket etmişlerdi. Fakat, maa’t-teessûf tayyare Beyrut’dan ayrılır ayrılmaz bir kazaya uğramıştır. Fethi Bey bu dağlık arazide Şam’a doğru giderken birdenbire motorda bir ârıza vukûa elmiş, pervane hareketten kalmıştır. Bunun üzerine Fethi Bey sürat-ı müktesebeden (kazanılmış hızdan) istifâde ederek bütün mahâretiyle tayyareyi yere indirmeye çalışmış ise de uçtuğu havâlinin fevkalâde dağlık olması hasebiyle tayyareyi indirecek bir yer bulamamış ve nihayet bir dere içine inmeye mecbûr olmuştur ki bu nüzûl şiddetlice olmuştur. Cesur tayyarecilerimiz kazayı sâlimen atlattmışlardır. Alacağım tafsilâtı bilâhare yazacağım.

[Muhâbirimizin geç gelen ikinci telgrafi son havâdisler kısmındadır.]”

Tanin, 20 Şubat 1914

“Fethi Bey’in Hareketi ve Avdeti

Beyrut’da bulunan Fethi Bey de dün Beyrut’dan Şam’a müteveccihen hareket etmiş, fakat makinesinin düçar olduğu bir ârizadan dolayı tekrar avdetle Beyrut’a nüzûle mecbûr olmuştur. Fethi Bey’in tayyare makinesinden ziyade pervanesi biraz sakat idi. Hatta o sakatlığın bugüne kadar teahhurunda dahli olmuştu. Muhâbirimiz makinede hasıl olan ârizayı izah etmediği cihetle bunun pervane sakatlığından ibaret o lup olmadığını anlayamadık. [...]”.

Tasfir-i Efkâr, 20 Şubat 1914

“Sadık Bey, motor arızası sebebiyle uçağını aniden bir uçuruma indirmek zorunda kalmıştır”

“İstanbul-İskenderiye Seferi” başlıklı haber:

“Tanin’in Beyrut’daki muhabirinin 19 Şubat tarihli haberi:

Kötü havaya rağmen, Fethi Bey ve refakatçisi Sadık Bey, Muavenet-i Milliye adlı uçaklarıyla hareket etmeyi kararlaştırdıklarından, sabah 10.00’da coşkun bir halkın tezahüratıyla havalandılar. Anca, bir süre sonra, uçak motordaki bir arızadan mütevellit bir kazaya maruz kaldı ve dümeni çalışmadığından, Fethi Bey uygun bir yere inmek istedi. Ancak bölge ormanlarla kaplı olduğundan, Fethi Beyin uçağı bir uçuruma indi ve çarpışma çok şiddetli oldu. Olaydan haberdar edilen yetkililer uçağı Beyrut’a naklettirdiler. Fethi Bey sağ ve salimdir. Sadık Bey’in sol eli ise ezilmiştir. Bu kazanın sebebinin, dümenin yağmurlar ve güneşten zarara uğrayan dümen olduğu düşünülmektedir.

Düşüş esnasında, motor ve cihazın bir tekerleği zarar görmüş

olmakla birlikte, hasarın giderilmesiyle tayyare yoluna devam edebilecektir. Mekanik uzmanının tamir için Beyrut’a varması beklenmektedir.

Kaza haberi ilk başta Beyrut’ta büyük bir şok yarattıysa da, cesur havacıların fazla acı çekmemesi ve tayyarenin ciddi bir hasara maruz kalmamasıyla herkes büyük bir rahatlama hissetmişti.

Adana, 19. – Havacı Nuri Bey bu akşam 08.45’de Adana’ya inmiştir.

Beyrut 19. – Sadık Bey, Şam’a müteveccihen Beyrut’tan uzaklaşırken, motorundaki bir arıza, uçağını aniden bir uçuruma indirmek zorunda bırakmıştır. Havacının durumu iyidir. Yolcusu da elinden hafif yaralanmıştır.

Vuku bulan kaza, tayyarenin getirildiği Beyrut’ta büyük heyecan yaratmıştır. Sadık Bey uçağını tamir ettirip seyahatine devam ettirmeyi ümit etmektedir.”

La Moniteur Oriental, 20 Şubat 1914

“Kazâ tafsilâtı: Fethi Bey’e bir şey olmadı, Sadık Bey’in eli kırıldı”

“Beyrut muhâbir-i mahsûsamızdan:

Beyrut, 5 Şubat [Akşam] — Tayyare buraya getirildi. Tayyarecilerimizden Fethi Bey’e hiçbir şey olmamış, Sadık Bey’in maa’t-teessûf yalnız sol eli biraz burkulmuştur. Mucib-i endişe hiçbir şeyi yoktur. Metin yolcularımız yollarına devam edeceklerini söylüyorlar. Esbâb-ı kazâ hakkında verdikleri izahata nazaran kazâ başlıca tayyare pervanesinin birkaç gün yağmur ve güneşe marûz olarak inhiraf etmesinden ileri gelmiştir. Eğer nüzûl mecbûriyetinde bulunulan arazi ârizalı (engebeli) olmasaydı muvaffakiyetle inilebilecekmiş. Tayyarenin pervanesi ve motoru sakatlandığı gibi tekerlekleri de hasarzedeye olmuştur. Mamafih heyet-i umûmiyesinde yola devama mâni’ olacak derecede hasar yoktur. Burada yedek pervane mevcûd olduğu gibi elyevm Adana’da bulunduğu zannedilen tayyare makînistinin Beyrut’a gelerek icrâ edeceği ta’mirât ile seyahat ikmâl edilecektir. Kazâ Beyrut’da önce pek derin bir tesire bâ’is olmuşsa da neticede Fethi ve Sadık Beylere bir şey olmadığı ve tayyarenin de yoluna devam edebileceği anlaşılmca herkeste derin bir memnûniyet ve inşirâh husûle gelmiştir.”

Tanin, 20 Şubat 1914

DIRECTION
GALATA
Passage Syndagma
Constantinople
Pour la publicité
S'adresser à l'Administration.

LE MONITEUR ORIENTAL

Politique, Economique, Financier, Commercial

DIRECTION
GALATA
Passage Syndagma
Constantinople
ABONNEMENTS
Péra, Galata, Stamboul
Un an Lq. 1,25 ; 6 m. 75
Poste locale et Province
Un an Lq. 1,80 ; 6 m. 70
Union Postale
Un an Fr. 45 ; 6 mois 25

M. KOKOVITZOW

Les journaux russes ont consacré à M. Kokovitzow qui s'en va des articles fort sympathiques pour sa personne. Il s'est fait la juste réputation d'un travailleur infatigable, d'un homme consciencieusement intègre. L'œuvre du président du conseil et du ministre des finances a eu moins d'éloges. Nos confrères ont caractérisé son passage au pouvoir comme une période de pleinement sur place pendant laquelle aucune orientation politique précise ne s'est dessinée. Ce furent, disent-ils, une suite de tâtonnements, d'improvisations au jour le jour, quelque chose comme une riposte aux événements, mais point la direction ferme d'un Stolypine.

Un très haut personnage, qui vient de jouer un grand rôle dans la retraite de M. Kokovitzow, le comte Witte, pour ne pas le nommer, disait de lui il y a quelques mois : « C'est un excellent mécanicien pour actionner les rouages de la gigantesque machine gouvernementale russe, mais si l'un d'eux venait à se fausser il n'est pas l'ingénieur qui peut la réparer. » Le maître était peut-être un peu trop dur pour l'élève.

M. Kokovitzow — et c'est là le reproche qu'on lui adresse surtout — fut avant tout et presque exclusivement ministre des finances. Comme tel on le voit encore plus critiqué que loué. Et les critiques lui sont parties, de très haut, des degrés du trône. En un résumé, qui demeurera d'entre les plus célèbres, le Czar s'est élevé lui-même contre une prospérité financière basée sur des ressources procurées par l'alcool.

Le « budget livre », ainsi que l'appellent les journaux, vient de recevoir son arrêt de mort. M. Bark se voit nettement indiquer sans circonlocutions d'avoir à chercher ailleurs les moyens d'équilibrer son budget.

Les reproches adressés à l'ancien ministre ne s'arrêtent point là. Le *Novoye Vremia* n'écrit-il pas l'autre jour que M. Bark aurait une tâche écrasante à remplir puisqu'il lui faudra « réformer l'organisation de la politique financière et économique de la Russie, rationaliser le crédit de l'Etat, garantir l'intervention des banques juives, utiliser dans un sens nationaliser le crédit de l'Etat, garantir l'intervention des banques juives, utiliser dans un sens national l'or conservé chez les banquiers étrangers, défendre le consommateur russe, contre l'exploitation des syndicats, lutter contre la mainmise sur toutes les richesses nationales par les étrangers en développant l'industrie autochtone » ?

En d'autres termes l'œuvre de M. Kokovitzow aurait été le contraire de tout cela. C'est être assez injuste envers un homme d'Etat dont la pondération a évité bien des coups à son pays. Si l'on peut avancer que M. Kokovitzow a peut-être suivi une politique financière conservatrice, trop conciliante de l'épargne pour le présent sans songer qu'un accroissement des dépenses du budget exige des ressources nouvelles à trouver dans un développement des forces productrices du pays, les résultats qu'il a obtenus dans le cercle de son activité sont brillants.

La Russie se voit aujourd'hui en possession d'une réserve liquide, après avoir pu fournir — sans recourir à l'or de l'étranger — un effort financier considérable pour sa flotte et son armée. La flotte a été mise fortement à contribution pour ce faire, dit-on. Il est fallu recourir aux emprunts extérieurs, quels amers reproches n'aurait-on pas adressés au ministre ou au moment où le pays traverse une crise de nationalisme !

La question albanaise

Agressions albanaises

Athènes, 19. — On annonce de Janina : Des détachements albanais sous les ordres d'un officier hollandais et de Kassim bey ont occupé les villages de Selm, Malintzi et Muzenska, situés dans la zone hellénique. Mais devant les forces grecques arrivées d'Odrissi, les Albanais ont pris la fuite, abandonnant 20 fusils, A. C.

Le prince de Wied

Paris, 19. — Le prince de Wied a rendu visite à M. Doumergue avec qui il s'est entretenu pendant une demi-heure, puis à M. Poincaré qui l'a retenu à déjeuner. M. Doumergue assistait également à ce déjeuner chez le président de la République.

Le prince de Wied a rendu ensuite visite aux ambassadeurs d'Autriche-Hongrie, de Russie et d'Angleterre.

Essad pacha

Cologne, 19. — La députation albanaise ayant à sa tête Essad pacha, est arrivée ici. Elle se rendra demain à Nen-Wied.

Scodra, 19. — Essad pacha, qui est tenné, d'autres disent tén, ne désespère pas de faire accepter Tirana comme capitale.

Il y a quelque temps il réussit à attirer à Tirana quelques membres de la commission internationale pour leur faire admirer les beautés des lieux qui l'ont vu naître. C'étaient les délégués français, allemands et italiens. Mais ceux-ci n'ont pas encore fait connaître leurs impressions.

Serbes et Albanais

Belgrade, 19. — A la Skoupchtina, M. Passitch, président du conseil, ministre des affaires étrangères, répondant à une interpellation sur les incursions albanaises de septembre dernier, a déclaré que le gouvernement a pris toutes les précautions pour prévenir le retour de pareilles incursions. Les mesures qui avaient été prises alors par le commandement de l'armée s'étant montrées insuffisantes, le gouvernement a mis à la retraite le général Misich, chef d'état-major général.

La Skoupchtina a repoussé la motion proposée et tendant à émettre un vote de défiance contre le gouvernement.

La banque albanaise

Londres, 19. — La question de la banque albanaise continue à être discutée dans les chancelleries. Il est probable que cette institution sera officiellement internationalisée.

L'Autriche et l'Italie garderaient une participation prépondérante sans que toutefois l'influence des autres puissances soit trop réduite.

Les déclarations de Talaat bey

Le *Tasfir Efkâr* :

Les déclarations de Talaat bey, survenant à l'heure où les relations turco-françaises entrent dans la voie de l'entente, tombent à merveille. Depuis l'injuste agression de l'Italie en Tripolitaine et la guerre balkanique, nos relations avec la France ont traversé des phases diverses. Et nous avons pu nous montrer étonnés et être affligés de voir les Français, nos anciens et historiques amis, prendre le parti de nos adversaires. Nous sommes donc heureux de constater que, depuis quelques jours, d'hostiles qu'ils étaient, les Français reviennent à des sentiments plus équitables et même d'amitié envers nous. Les déclarations de Talaat bey auront donc d'autant plus de valeur et d'influence dans la circonstance. Car il a voulu montrer avec quels sentiments nous attendons le retour de l'ancienne amitié française.

Les déclarations de Talaat bey ont une grande importance pour le rétablissement de relations amicales turco-françaises et de l'entente entre les deux Etats.

Serbes et Bulgares

Sofia, 18. — L'association des étudiants serbes « Pobratimstvo » nouvellement fondée, s'est adressée aux étudiants bulgares leur demandant de collaborer à la réconciliation entre les deux peuples. On croit que les étudiants bulgares ne donneront pas suite à cette demande.

La Russie et la Turquie

Il faut se demander quelle sera la politique extérieure du nouveau président du conseil de Russie. Et il semble qu'à cette question personne ne peut donner de réponse.

Les journaux s'efforcent, dit-il, de découvrir quelque indice révélateur et l'Europe suit leurs efforts. Les Français, alliés de la Russie, consacrent de longs articles à ce sujet, cherchant à comprendre, à deviner. M. Goremykine est âgé de 75 ans. Il a déjà été président du conseil et il est conservateur ; et il a dit à un journaliste qu'il interviewait : « Je ressemble à une ancienne pelisse que l'on conserve dans la naphaline et qu'on sort dans les grandes occasions. Quelle politique suivra donc cette vieille pelisse ? »

Il faut examiner la politique de la Russie avec les grandes puissances, puis, quant aux Balkans.

De ce que M. Goremykine, dit-il, a déclaré à un correspondant de l'*Echo de Paris*, il semble résulter que la politique russe dans les Balkans ne sera pas modifiée. Nous sommes heureux encore d'apprendre du nouveau président du conseil que la Russie ne suivra pas une politique d'aventures dans les Balkans. Car cela ne peut signifier autre chose que la fin du panslavisme dans la politique russe dont l'Europe s'inquiétait fort.

Nous avons dit plus d'une fois et une fois de plus nous répéterons : La Russie ne trouvera jamais de meilleurs amis et de meilleurs voisins que nous. Talaat bey, ministre de l'intérieur, a déclaré que la Turquie a surtout souci de ses affaires intérieures et que tous ses efforts sont consacrés aux réformes et à la réorganisation du pays ; et que la Turquie restera pacifique aussi longtemps que personne ne menacera ses légitimes intérêts.

Nous croyons que la Russie, qui encore ces derniers temps a mis en péril la tranquillité de l'empire par son intervention dans la question des réformes d'Anatolie, changera d'attitude à notre égard ; au lieu de continuer à suivre celle qui nous a tant affligés, elle en adoptera une plus amiable envers l'empire ottoman. Cette politique amènera dans les relations une confiance réciproque au grand profit des intérêts des deux pays.

La Russie qui, suivant le mot du général Koutoukine n'a plus besoin de terres, pourrait alors inscrire la Turquie au nombre de ses alliés les plus fidèles.

La conférence de Paris

Le *Tasfir Efkâr* dit que selon les déclarations qu'un des délégués ottomans à la conférence financière de Paris lui a faites, la conférence selon toutes probabilités, sera convoquée vers la fin du mois de mars. Les délégués ottomans se mettront en route pour Paris vers le quinze du mois prochain.

M. Radoslavoff et Evver pacha

Sofia, 18. — De l'Agence Télégraphique Bulgare : « Les bruits d'une prétendue entrevue qui aurait eu lieu entre M. Radoslavoff et Evver pacha à Andrinople, sont faux. »

Le terrain du Taxim

On sait que ce terrain avait été transféré provisoirement au nom de la Société ottomane de commerce et d'industrie contre une avance de Lq. 400 000 à échéance du 15 février. Le transfert définitif dudit terrain au nom de la Société a eu lieu hier : avis en a été donné aux intéressés.

La convention avec la Société porte que dans le cas où le gouvernement ne reprendrait pas le terrain, une Société au capital de Lq. 600 000 serait formée à laquelle le gouvernement participerait pour un sixième. En vertu de ce droit, le ministère des finances a fait savoir qu'il participera pour Lq. 100 000 à la Société qui se formera.

La municipalité de Péra

Cheki bey, maire de Yenikouy, est nommé maire de Péra, et est remplacé par Kadri bey.

Les élections

Le *Tasfir Efkâr* qui voulait connaître la vérité sur les bruits répandus autour de la participation des Arméniens aux élections s'est informé et a appris que les pourparlers entamés entre les Arméniens et le comité Union et Progrès n'ont nullement du tout avancé. L'Union et Progrès offre 13 sièges ; les Arméniens en demandent 16.

Les élections continuent partout et ne peuvent naturellement subir un arrêt par suite des négociations en cours.

Le secrétaire général de la Chambre des députés prie les députés élus qui se trouveraient à Constantinople de se présenter au dit secrétariat pour donner leur adresse. Le secrétariat a besoin de savoir le nombre des députés arrivés ici.

Son-Chehri, 19. — Aux élections du second degré tous les candidats unionistes ont été élus.

La misère dans les Balkans

Londres, 19. — A la Chambre des Communes, Sir Edward Grey, interpellé, a déclaré, que selon les rapports envoyés par les représentants de l'Angleterre, une grande misère continue à régner dans les pays balkaniques, éprouvés par la guerre. Mais les gouvernements intéressés n'ont pas demandé des secours. Toutefois, le gouvernement anglais a envoyé en Albanie, en décembre dernier, 5000 livres sterling pour subvenir à des besoins urgents.

Le budget de 1330

D'après les informations du *Tasfir Efkâr*, le ministère des finances a élaboré le budget de l'exercice de 1330. Le budget du ministère de la guerre est arrêté ; il s'élève à Lq. 6 millions. Le déficit total du budget sera environ de Lq. 1 600 000 qui sera couvert en partie par la surtaxe extraordinaire. Cette surtaxe qui sera appliquée durant l'exercice 1330 produira une somme de Lq. 910 000 dont 60 000 pour le temeli ; 375 000 pour l'agham ; 300 000 pour les frais judiciaires ; 100 000 pour les droits de tekke non-fiscals et des passeports, de 75 000 pour les timbres du Hedjaz.

Les inspecteurs civils

Les inspecteurs civils des provinces touchent leurs frais de route à partir d'aujourd'hui et ils quitteront l'un après l'autre la capitale pour leurs postes respectifs.

L'entente balkanique

Bucarest, 19. — Il n'y a pas d'alliance balkanique, mais l'entente balkanique existe, et celle-ci va avoir un organe. Son titre sera probablement « Les Balkans ». Il sera officiel, c'est à dire que les trois Etats : Grèce, Serbie, Roumanie concourront à sa création. Il paraîtra à Bucarest. On avait d'abord choisi Belgrade, et géographiquement la capitale serbe était tout indiquée. Des considérations d'ordre politique ont finalement fait adopter Bucarest.

Communauté grecque de Péra

L'Ephorie centrale de la communauté grecque de Péra, réunie en séance extraordinaire à propos du service funèbre qui sera célébré pour le repos de l'âme du très regretté M. Katsche Egeodhi, son ancien président et bienfaiteur de la communauté, a décidé :

1. Le président de la communauté assistera en son nom au service funèbre qui aura lieu vendredi 24 à l'église de la Sainte Vierge.
2. Les cloches de trois églises de Péra sonneront le glas pendant la cérémonie funèbre.
3. Une couronne sera déposée sur la tombe du défunt à Athènes.
4. Le vote de la communauté sera publié dans tous les journaux.

Péra le 5 février 1914.

Du bureau de la communauté.

Le raid Constantinople-Alexandrie

Le correspondant du *Tasfir Efkâr* à Beyrouth nous mande en date du 19 février :

Malgré le mauvais temps, Felhy bey et son compagnon Sadik bey, ayant décidé de partir sur leur aéroplane *Mouavvett-Mallid* s'envolèrent à 10 heures du matin au milieu des acclamations d'une foule enthousiaste. Mais l'aéroplane quelques instants après son départ a subi un accident à la suite d'un dérangement du moteur et le gouvernail ne fonctionnant plus, Felhy bey chercha à atterrir à un endroit propice, mais comme dans cette région il y a de nombreuses forêts, l'aéroplane de Felhy bey est descendu dans un ravin et le choc a été assez violent.

Les autorités, prévenues, ont fait transporter l'aéroplane à Beyrouth. Felhy bey est sain et sauf ; son compagnon Sadik bey a eu la main gauche loupée. Le motif de cet accident est attribué à ce que le gouvernail a été détérioré par les pluies et le soleil.

Un moment de la chute le moteur et une des roues de l'appareil ont été endommagés, mais les réparations une fois opérées, l'aéroplane pourra reprendre sa route. On attend l'arrivée à Beyrouth du mécanicien pour effectuer ces réparations.

La nouvelle de cet accident a produit tout d'abord une grande consternation à Beyrouth, mais quand la population a été informée que les braves aviateurs n'ont en rien à souffrir et que les dégâts subis par l'aéroplane étaient insignifiants, tout le monde en a éprouvé un grand soulagement.

Adana, 19. — L'aviateur Noiri bey a atterri à Adana ce soir à 8 h. 3/4.

Beyrouth, 19. — Au moment où Sadik bey s'élance de Beyrouth faisant route sur Damas, un accident est survenu à son moteur qui l'a obligé à atterrir brusquement dans un ravin. L'aviateur est indemne. Son passager a une légère blessure à la main.

L'accident survenu a causé une vive impression à Beyrouth où l'appareil a été ramené. Sadik bey espère pouvoir réparer son appareil et continuer son voyage.

Chemins de fer helléniques

Athènes, 19. — Le préfet de Larissa annonce qu'il s'est rendu à Papi-pouli, où il a inauguré les travaux de la nouvelle ligne ferrée devant relier les chemins de fer helléniques avec ceux de l'Occident.

Les condamnés bulgares

L'exarchat bulgare a transmis un télégramme au ministère de la justice demandant que les condamnés politiques bulgares dans le vilayet d'Andrinople soient graciés.

Grève à Marseille

Marseille, 19. — Les officiers et les mécaniciens des vapeurs des « Messageries Maritimes » se sont mis en grève. Ils demandent notamment une augmentation de salaire.

Le Hardjie

Le *Tasfir Efkâr* croit savoir que Réchad Hkmet bey, conseiller de l'ambassade de Turquie à Paris, sera nommé mustéchar du ministère des affaires étrangères.

L'EMPRUNT GREC

Paris, 19. — Le *Matin* annonce que le gouvernement français a sécurisé la Grèce un emprunt de 350 millions de francs dont les 175 000 000 seront émis en avril prochain et le reste à la fin de l'année.

La Grèce prend l'engagement de donner à la marine et à l'artillerie françaises toutes ses commandes navales ainsi que ses commandes d'artillerie.

ROUMANIE et BULGARIE

Salonique, 19. — La nouvelle venant d'Athènes selon laquelle le ministre des finances aurait rédigé un projet de législation des taxes des marchandises emmagasinées par les commerçants avant la promulgation du nouveau tarif douanier, provoque une grande baisse de prix, notamment dans le marché des sucres.

Emigration des Musulmans

Monastir, 19. — L'émigration des Musulmans de la Nouvelle-Serbie prend de grandes proportions. Ces derniers vendent leurs biens à des prix dérisoires et partent pour Constantinople, l'Asie-Mineure ou l'Egypte.

Dernièrement plus de 10 000 émigrés sont passés par Salonique.

Cette émigration est due aussi en partie à la grave crise économique qui sévit dans les territoires annexés.

Le prince-héritier de Serbie à Salonique

Salonique, 18. — Le prince héritier de Serbie se rendant à Monastir, arrivera aujourd'hui ici. Son voyage à Monastir aurait été motivé par des affaires militaires.

UN ACCORD ECONOMIQUE FRANCO-ALLEMAND

Voici, à titre documentaire, l'important article que le *Temps* du 10 publie sur cette question.

L'accord économique, relatif aux chemins de fer d'Asie-Mineure, qui se négociait depuis plusieurs mois entre la France et l'Allemagne a été paraphé hier à Berlin.

Nos lecteurs se souviennent qu'au mois de septembre dernier le *Temps* avait annoncé que cette négociation commençait à Paris pendant la session de la commission financière était en bonne voie. L'express allemand, quelques jours après, contesta l'information du *Temps* sans se risquer à leur à la fin d'indiquer. Un peu plus tard, à la tribune du Reichstag, le chancelier crut devoir affirmer que ces négociations n'étaient qu'à leur début et qu'elles avaient été engagées — ce qui n'était pas tout à fait exact — à la demande du gouvernement français. Voici l'heure de la conclusion.

Non point de la conclusion définitive : car, comme nous l'avons maintes fois exposé, l'accord franco-allemand, l'accord anglo-allemand et les accords de la Turquie avec la France, l'Allemagne et l'Angleterre forment un tout indissoluble. Ainsi, ce qui vient d'être conclu à Berlin se lie à ce qui avait été négocié à Paris l'an dernier par Djavid bey. Une mise au point s'impose donc. Il y a été procédé.

Quels que soient les détails, l'ensemble d'ailleurs est connu et l'on sait aussi ce que nous en pensons. La base, c'est l'abandon de la France du chemin de fer de Bagdad, c'est-à-dire de la seule grande route trans-balkanique dont on envisageait présentement la construction. On nous dispensera d'insister sur l'appréciation que comporte ce résultat. Il oppose un démenti éclatant à l'annonce de discours ministériels français affirmant que la France participerait au règlement. Elle y participe en disparaissant. C'est tout dire.

La compensation prévue avait été définie au début de 1911 par un projet que le *Temps* se souvint, aujourd'hui comme alors, d'avoir rendu irréalisable en le rendant public. Ce projet, dans sa forme première, nous eût bronzés avec tout le monde en servant les seuls intérêts des entrepreneurs et des spéculateurs. Il suffisait du reste que le *Temps* se fit connaître pour qu'il n'en fût plus question.

Depuis lors, le travail a consisté à remanier ce projet, afin de le rendre acceptable aux autres puissances, notamment à la Russie. On est parvenu tout bien que mal. Mais on n'a pas réussi à lui donner, du point de vue de l'intérêt français, la valeur qu'il n'avait pas. Nul, au surplus, ne s'est hasardé à soutenir que le réseau arménien qui nous est réservé puisse ou jouer son rôle dans l'organisation du trafic Méditerranée-Golfe Persique ou briser les cloisons dans lesquelles étouffe notre réseau de Syrie.

Les négociateurs de Berlin ont eu l'ingrate mission d'accommoder les restes. Dans quelle mesure ont-ils amélioré le projet de septembre dernier ? Nous le saurons bientôt. Ce projet rendait néanmoins entièrement inutile le sort de l'affaire de Bagdad, l'arrêt à l'Allemagne toute la Compagnie et l'indivision, enfermait dans un mur allemand au nord et turc au sud nos chemins de fer de Syrie. Nous espérons que, sur ces différents points, les conditions se sont améliorées.

“KAZÂ MOTORUN ANLAŞILMAYAN BİR SEBEPTEN DOLAYI BOZULUP DURMASINDAN İLERİ GELMİŞTİR”

“Fethi ve Sadık Beyler nehirden çıkarıldılar

Kazâ atlatıldı tehlike yok”

Tasfir-i Efkâr, Fethi Bey’in kalkıştan hemen sonra Beyrut’da geçirdiği büyük kazânın tafsilâtını son dakikada aldığı telgraf nedeniyle Son Haberler kısmında paylaşıyordu. “Tayyarecimizin Atlattığı Tehlike” başlıklı haberin ikinci başlığı “Muâvenet-i Milliye’nin Beyrut Nehri’ne Sukutu” Telgraf haberin tamamı ise şöyleydi:

“*Tasfir-i Efkâr’a*

Beyrut 7 Şubat, Gece Saat 11 – Pür-şevk ve ibtihâc bütün Beyrut halkının samîmî alkış-ları arasında Şam merhalesine doğru kanatlanan tayyaremiz tayerânından birkaç dakika sonra deniz üzerinde süzülüp giderken havada sendelemeğe, zemine doğru gayr-i tabii bir meyl ile inmeğe başlamıştı. Fethi Bey pek mahirâne bir manevra ile âlet-i tayerânı karaya doğru sevk ederek Beyrut nehrinin hizasını tutmağa muvaffak olmuş ve sukut add edilecek bir şiddetle nehrin içine düşmüştür. Bir an evvel lebrîz-i şevk ve sürûr olan ahali facia-ı sukutu ne büyük bir halecan ile seyr ettiyse cesur tayyarecimizin i’tidal-i dem ve mahâretine de o decere mütehayyir (şaşkın) kalmıştır.

Tayyare sukut eder etmez derhal her taraftan mahall-i kazaya şitâb edilerek genç zabit-lerimizin ikisi de nehirden sâlimen çıkarılmıştır. Fethi Bey’in vücudunda bir âriza yoksa da râsid Sadık Bey bir iki yerinden pek hafif sûrette yaralanmıştır. Maamafih hal ve sıh-hatinde mucib-i endişe hiçbir şey yoktur.

Nehre düşmekle beraber sukutun tesiriyle tayyare suyun dibine kadar indiğinden teker-lekler kırılmış ve bittabi’ pervane de sakatlanmıştır.

Mahall-i kazaya derhal yetişen Vali Bey tayyarecilerimizi geçirdikleri şu kazadan ve bil-hassa tehlikeyi bertaraf etmek için âleti nehre sevk etmek sûretiyle gösterdikleri harika-i meharettten dolayı samimiyetle tebrik etmiştir. Fedakâr zabitlerimiz o ân-ı müheyyiçde bile nefislerinden ziyade tayyarelerini düşünerek âriz olan sakatlığa izhâr-ı teessüf eyle-meleri üzerine Vali Bey kendilerini tatmin ve teselliyet etmiş, âleti ta’mir ettirmeği ve mu-vaffak olunamadığı takdirde sürat-i mümkinе ile yeni bir tayyare getirmeği va’d etmiştir.

Tekerlek, pervane gibi bir tayyareye lâzım olan aksam-ı esasiye şehrimizde mevcûd ol-madığından ta’mir bi’z-zaruriye bir iki gün uzayacaktır. Kazâ motorun anlaşılmayan bir sebepten dolayı birdenbire bozulup durma-sından ileri gelmiştir. Makineyi söküp muayene edilerek âriza-i tevakkuf anlaşılsa onu da bilâhare iş’ar edeceğim.

Sukutun akabinde tayyarecilerimizle görüştüm. Hallerindeki sükûnete ve tabiiliğe baktıkça bir ân evvel parça parça olmak gibi müthiş bir tehlikeye marûz kaldıklarına insanın inanamayacağı geliyordu. Hele Fethi Bey “Geçmiş Olsuna” şitâb edenleri tatmine çalışıyor-du. Vak’ayı “Tasfir-i Efkâr’a yazacağımı kendisine söyleyince heyet-i tahririnize ve bütün İstanbul halkına selamlar ithaf eylediğini de yazmamı recâ etti. Tekerlekler ve pervane ısmarlandı. Bunlar gelinceye kadar tayyarenin gövde ve kanatlarındaki bazı ehemmiyetsiz âriza da ta’mir edilecektir.

Halk Nuri Bey’in bugün yarın muvâsalatına muntazırdır. İnşaaallah her iki tayyaremizin birkaç güne kadar birlikte havalandığını görmekle mübahî oluruz.

Nâmık”

Tasfir-i Efkâr, 21 Şubat 1914

“**Prens Celâleddin tayyaresi bu sabah zevâlî saat sekiz buçuk-ta Tarsus’tan buraya gelmiştir”**

Uçaklarla ilgili Tanin’in klasik “İstanbul-Kahire Seyahati” başlığı altında şu alt başlıklar yer alıyordu: “Prens Celâleddin tayyaresi Adana’ya vâsıl oldu — Muâvenet-i Milliye Beyrut’da.”

“Dün ba’dêz-zuhr Toros muhâbirimizi âtideki telgrafi aldık:

Tarsus, 7 Şubat — Tayyareci Nuri Bey rasıd İsmail Hakkı Bey’le beraber bu sabah saat sekizde ahalinin hâr ve samîmî alkışları arasında Adana’ya müteveccihen buradan hareket etti.

Diğer taraftan Adana muhâbir-i mahsûsamız da tayyarecileri-mizin Adana’ya sûret-i muvâsalatları hakkında âtideki telgrafi göndermiştir:

Adana, Şubat 7 — Prens Celâleddin tayyaresi bu sabah zevâlî saat sekiz buçukta Tarsus’tan buraya gelmiştir. Yarın sabah kable’z-zeval saat sekizde buradan Halep’e müteveccihen hare-ket edecektir. Bugünkü istikbâl merâsimi pek parlak olmuştu. Me’mûrîn-i mülkiye ve askeriye, on binlerce halk tayyarecileri-mizi davullar, zurnalar, millî müzikalarla Nuri ve Hakkı Beyleri mütemadiyen alkışlamışlardır.

Muâvenet-i Milliye Beyrut’da

Beyrut muhâbir-i mahsûsamızdan, çünkü nüshamızda haber verdiğimiz kazâ tafsilâtı itmâm etmek üzere dün de şu telgrafi aldık:

Beyrut, 7 Şubat — Tayyarecilerimiz makinist Murad Bey’in muvâsalatına intizâran buraca kâbil-i ta’mir olan şeylerle iştigal ediyorlar. Dünkü telgrafta size yedek bir pervane bulunduğu için bunun takılacağını haber vermiştim. Ma’lûmât-ı mütem-mime nazaran yedek pervane tayyarecilerimizle beraber bulun-mayıp buradaki Fransız Konsolosu tarafından verilmiştir. Fran-sız tayyarecilerin esnâ-yı mürûrlarında kendilerine lüzûmu olması ihtimali düşünülerek bırakılmış iki pervane bulunduğu Konsolos Efendi tarafından tayyarecilerimize beyân edildiği cihetle Konsolos Cenaplarının gösterdiği bu cemile-i meved-detkârâneyi (güzel dostluğu) tayyarecilerimiz kemâl-i memnû-niyetle kabul ve kendisine teşekkür etmiştir. Tayyarecilerimiz ancak buradan Pazar veya Pazartesi günü hareket edebilecekle-rini ümit ediyorlar.

Şam’da intizâr

Şam muhâbir-i mahsûsamızdan:

Şam, 7 Şubat — Dün bütün Şam ahalisinin ayakta, Muâvenet-i Milliye tayyaresini bekliyorlardı. Tayyarenin kazâzede olduğu haberi ahali arasında büyük bir teessür mucib olmuş, herkesi endişeye düşündürmüştü. Bilâhare kazânın mucib-i teessür netâyic vermeksizin savuşturulduğu anlaşılması üzerine herkes memnûn oldu. Şam sabırsızlıkla tayyarecilerimize intizâr edi-yor. İstikbal pek parlak olacaktır.”

Tanin, 21 Şubat 1914

نہایت

فکر اثنالاف ، فکر نقب

حکومت عثمانیه يك صندوق زمانه داره كه
سياستي لعنت و تدقيقه موفق اولانلر اداره
فاخته خارجه رايه اي مهمه امك موجوده
مطلبه آگاهلارلور : فكر انقلابي ، فكر
تحت ، في الحقيقه معروف اولدورمور بكم
اولل يوزدن استقامتده ثابت بر استقامت
ورمور بكم اسكي قرارمزلقي دورلور
بركمكي حال آرمند ، موجود اولان فرق
اشقه درواضاح اولونه ماز ، ماضی بنسبتی
بوراده نكر ازخاطر لائق مقصدده نكسته
رايح سهك محسوس اولان حال حاضر ايله
و ماضی آرمند ترقی و انكشاف طور
آتش مهم خطوط دروینقی سورمه معتمد
طورخرو دكلدر ، (۱) ماخوشت سیاستده
فصلاند طولانی كبسه تحت ایدیه
و ایدیه بر قاض و ارایه استاد جاز ایدیه
ونی مشروطیت او موزنه بوشلیدر ، بصاً
و علك موقع و ماهیتی كشف اتمك اعون
ورلان بریش بر جوق كیزی خسته لغز
ساده جغرافی كی مشروطیتده نكست
بر جوق قصاص الحری ، علفری ، باروری
نیازی به اورد برمشق ، بومدهش منظر
آریسیده مشروطیت آعلری ، طوق
زوردن وقت كشت بر خلیفه امر
كند كی دوقوروكی منبع و متا ایدیه
اوله بر حال ایدی كه دوشوتمك وقت
اقابوردی ، ایلک علقه كن ، دعا طور غراسی
بر علقه كن باطل ایدی : اعلان بر طساره
رشی دوقوروكی ایلک دیری قی طور بر مقدر
موكره شادی اولور .

بوملاحظه مشروطيتك الملك ستماربه
سندوف اين نقیسات واجرا آخزده
المسوره نامل اولمشدى . الاخره زمال
تجرهك تاثير عافلامى ايه بوذهيت
كامل ايندى . ايش باشده بولونانل عتقلى
عاقى كفقده . مالى لانى وجهه تقيده
قت ولديق طار زمانه سيقنديرتى
تمن خيوارك عافى مكر نجره نو تيجمده
كلاسه رق اساسل دوشوك و اساسى
اولر بونق طر قه كدملى .
ايشته بوندرنجي تكامل بولده فكر
تلاف و فكر تعقب سياسترك اساسه
اخذ اولدى . كچن كون آا طولى اصلاحيله
مائل داخله قضاي قياتق ؛ ايقنده اعلان
بيله حكيمز سياسى اشلافولده غوايل
اساسمن ختام بولميجريده بيله كچرك بون
نلك شرق زمان ونجره دن ملهم اولان
استرك غوايل جديده سه . ايش فكر
لاق و فكر عقب راجعده .

فكر التلافى منافع حقيقته بنى مفاعله
شخصه مائع دكتور - سكرتير حكومت
الى و خارجى مساله تلكستك منافع
اميرى سارصقميزن - فداكارلشده
جنت درجهه دوشمكميزن ايكى اوجى
لشدرمكه موقوف اولمشدر. ايش باشدر
و ايايلى شرايط موجوده و منافع حقيقه
ايش ابتدائى زمانه دل آدمى شك اصيل
يكى موقوفه افلايى عبد ايدمى مولى بصا
حاجر اولور كه كك كيش حسن نظر ينه افشار
ز ايدر. او وقت منافع نصيبه افراطينه
لقدان حقيقه بن آزانده بر فكر ايه مقدار
نظريه ايشدر ملك - شرايطك شدت
نقصونى ازاله ايدرك ايكسى آدمسند
دين امتناع بولى جدا مهاره موقوفدر

تاریخ کوزلک، حارسه‌ای تقدیر اجل،
هر آنجا که جسورانه حاضر بودی، فریضتی
فاجیه‌ی مرقی، و یونیک هیبی فکر استیلاک
متحار تقدیر، و کما برده باب‌التک‌معروض
اولدی. موقع قیادت بر وسعت مشکوده
علاوه اینده‌یک اولورسه استیلاک کما شکاک
له ذلک اولدی استیلاک.

اعتراف نمایند که احاطه مسائل داخله و
آلایقی و سمیت ایله باب عالی بانک فکر
اشلافه تماماً مالک اولیغی وکی، حکومت
مملکت الیغیرالمرین، یولدیغی کوشه
مشهور، بزم یولده نظر نمونیه کوریکمز
جهت سیاست داخله و مزه کیم فکر اشلاف
آسیا و حدوت غناییه افاضدجکی واقع
خدمتدور، سیاست خارجه حققه نظرلر
حاصل اولان قیجه کجه دول معظمه ایله
دروست یولون اشلاف حیطه غنای قزاق
سیاسه قورالورق بر موازات سیاسه
دورسی کشاد ایدجکدر که خره دول افغانه
وچیکره فارسی یولده گنیش ایگون بر
نیان کافی یوله یلرز.

[illegible]

ارمنیلر و انتخابات

[illegible][illegible][illegible]

واضح وخط حرکتی قدری بزرگتر حاصل
می آید و حاصل مختلط و سایر هب مانند این است
- طوریکه و چندین هب اکثریت و چندین
هب نیز و اکثر هب علم اینها بر روی اغلب
یک سر آمده - هیچ اولاد - سرکه ساخته
بر روی واضح و خط حرکتی اتحاد است
بلندتر است - کانون قیاس ۲۰ درجه
بر فراز افق اتحاد اولاد است و به یونانی
شوموک ساخته شده اکثریت موجودات و به یونانی
ک جهه که به اقلی اینها - شوق اولاد
تخلف اولاد به نظر شومون مستطیل صیغه
منه است تخلف به یونانی و معروف به یونانی
عین صیغه است صیغه علی اتحاد اولاد - شومون
کروی به ملک قدری از شومون به ملک مستطیل
است و به یونانی هب علم و به یونانی
ال - به یونانی دوم اولاد که به یونانی

و ما قبل مسئله سی

فی اسلامیه مک تأمین - مطالعات
 عالم مطهری اور دوسرے حکومت عثمانیہ اور
 رسال حکومتی روضہ امرا اہل تشیع
 اسودہ حکومت عثمانیہ اور دوسرے
 من و زندقہ
 نوہ حکومتی و اسلامی الفان الہ ایدہ
 اولو کلمتہ فی اسلام و اسلامی
 تدبیر اہل تشیع ایدی آجین و
 دہ اسلام و حکومت عثمانیہ
 یحیی اشکر و دوسرے و دوسرے

[illegible][illegible]

۲. چاقی مسئله‌ایست که نوزادان را
در سنین ۱۰ سالگی و بزرگسالان
بسیار آلوده می‌کند. این مسئله
بسیار خطرناک است و می‌تواند
باعث اختلال در سیستم
غددی و متابولیک شود.
درمان آن به روش‌های
غذایی و ورزشی می‌باشد.

طہار مسئلہ سی

جوانی نوحہ و آوری مطبوعاتی
(ن) غریبی، جوانی نوحہ حتمہ
ان مطالعہ ادیب تحسیناتک شبہ تولید
کنندہ اولیٰ سولید کن مسوکرہ خاتمہ
دودہ دورکہ:

و بومله حقهده شهیدیک شکر و فرارساق
 ناله بجه ده دیلوما تیرک آق قیاضی فرض
 دیری برشته لار ازمز. جران طبعی احواله
 نئی حرکت ایلدیکجه حاصل اولان سکون
 عین موقعی زائل اولسه حقدور. ایسته
 سیدن، آغوره صلح و سکون داورسده
 سرف ایلهسی ایجیول یواناستانه تأمینات
 رلی خصوصده اشتاف مثلث دولتری
 رقدن تکلیف ایلدیکده اولان وسایل
 لاریک کیدن تعلق اعلری لازمه. اتحق
 سوزانه ناکه ظهور و رطافه عادات و خیمه
 کنه کیکه ییلور. ۴

استانبول - قاہرہ سیاحتی

پرنس جلال الدین طیاره سی آغله به واصل اولدی — معاونت علیه و آله .
 دون امداد طیاره سی طیاره یون آغله کی الفراق آغله :
 طیاره سی ۷ شب — طیاره سی نوری به واصل اسماعیل خانی بیکه برابری و صبح
 ساعت سکره اهلانک حار و صمیمی آغله یاری آغله سنده آغله به منوجها بوران
 حرکت ابتدای ،
 حرکت طیاره آغله غار خصوصیه طیاره حرکت آغله به سورن موصلاری حلقه آغله
 الفراق گولدمشدر :
 آغله ۷ شب — پرنس جلال الدین طیاره سی و صبح زوالی ساعت سکر و صبح
 طیاره سورن بورا به گشدر ، یازن صبح قبل الزوال ساعت سکره بوران حلقه به
 حرکت ایدمکدر ، بو کوئی استقبال مراسم یله یازلاق اولمشدر ، نامورون بیکه
 و سکره ، اون بیکه حلقه خلق طیاره حرکتی داورانه و داورانه ، ملی موزیکلاره
 و حق بیکری مبادا آغله مشدر ،

معاونت مله بیرونده

بروت چهار خصوصیت دارد ، و یکی از سه مزده خرد و در کنار آنها طبقاتی است که اینک از آن
 بودن به عنوانی آتی :

بروت ، ۷ ، شایط — طیاره جلیقز ما گشت مراد بک مواضنه استعاراً بوده
 قابل تعبیر اولان شبرله اشغال ایدیدورلر . و یکی تفرقه ای سوه بدک بر واته بولونانی
 ایچون بولک طایفه ای خرد و بر مشتمل . معلومات متضمنه طیاره بدک پروانه طیاره جلیقز
 برابر بولونوب بوده کی فرانسه قونسلومی طرفین و بر مشتمل . فرانسه طیاره جلیقز
 اشکی مرور لیده کیدر سحر بری اولیو ایحالی دوسو توله زرافلش ایکی پروانه بولونانی
 قونسلوس ایحالی طرفین طیاره جلیقز میان ایندیج جهه قونسلوس جلیقز بک گستره
 وجهه موده نکاده ای طیاره جلیقز کان نمونیه قبول و کدیسه اشکر افکاره
 طیاره جلیقز آحق بوزدن بازار و بازار ارنی کونی حرکت ایدیه حکرف
 اید ایدورلر .

شامده انتظار

شام ۷ شایط — دون نوون شام اهل البس اقامه، معاوضت علیه طیاره سنی بکنو لاری. طیاره ک قضاوه اولدی خیری اهل آراسده بوک بر تازی موجب اویش، هر کسی اندیشه، و شوره شدی. بالآخره فضاوت موجب نارساخ و بر مکسین صاوغ شد بر دبی آکلا شامس اوزسته هر کسی محو اولدی. شام صیر سرفه علیه جباریزه انتظار ایدیوره. استقبال ک لاری اولمچدر.

اوله معنی رجال طرفدن اداره ایدلکه
اولان بودیکه ، شبه ایدمکه بر دوزخه ترقی
دوزخی ایدلکه دوز .
عالمه اصل بر خیدد نو ناسی گوئریوز
فرانس کدیمه معاً وعاده طهر اولو
تلفیلده لید .

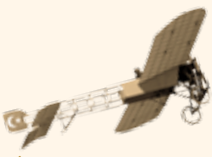
ایمانک آسپاتی

(نہیں) خرمی اسبابک آغالی جو اورد
شعندفر اعزازی استعصالی ایون نجر ایستد
نفسان و باب عایت و بریدی جوای توبه در
عش ایستد جو رده دیوکه
باب علی طرفند طبع ابدل جو اورد

نویسندگان و سرداران دیپلماتی دولتهای طرفدار
اتحاد ابراهیم فراری حکومت عثمانیه که
هزار قتل بر صورت داده اند یکی نظریات
آقامه فروری در ساعت غایب مردان آفرین
بر اثر افشاده هرگز نظریات شیمی
نویسندگان متوجه اولین سیدرنگدور
ایتالیا حکومتی طرفدار مأموریت مخصوصه
ایله گوندریل سیدو (ولگا) از مریه آفرین
شده و فرقیابیسی ایله ادا کرد و بولونفد
نیز کور قومانیات آغاله جوارنده مالک
اولدی حقوق ایله کن یار آسانده باب
مالک ایتالیا و وری امتیازات آفرینده
بر جاره سوه بولغه یالیشفدور
آقایانک معاقد آفرین ایتالیا فراری ایله
ایتالیا طرفدار الله ابراهیم امتیازات آفرین
آفرین انکتر قومانیاتک حقوقه تخصیص
ایلیوردی فقط ایتالیا دیپلماتی ایتالیا
و امتیازاتی ایله انکتر قومانیاتک حقوق
تخصیصی آفرینده بر جاره حل بولق ایدیک
شک آفرینده

(پیش لفظ) عزیز دوست (نور کیمت جوان)
میر تقی میر آئندہ نامہ ایسی ہی پرستہ دیو کا
» حکومت غلامیہ کا دولٹل ٹوٹے سے
پروردہ کی جواب آؤرو امیٹو علی طرف دن اور دنیا
شدت کی تقسیم معروض » . جوان
وہ ملک صریح اولندنی سوہ بود . بیانات
صاحباہی استوا انجکے برابر مرد و احوال
حق فانی برافندنی مقام مؤاخذہ سرد
دیلور .

تورکجه دن عزت هفتی خردمدار ایدن
مناقصی بودرجه خللدار ایدن بر تبلیغ
و بدن نیری بر صورتده جواب ورمسی
ایل اوله مازدی .
تورکجه کنگ کندیسنده مصادره اوشان و سافر
مدلی لسمه اوشان و ایکی جوهره کنگت الحاق
رشی رتی سوله به چکی می ظن ایدیلوردی
کر تورکجه کندیسی اذن فلاکت ملیه
کنده غصبار و شکایتی باقی مسمدی و قعود
خوارمسی در میان اقمیدی حیلسمبار
حرکتده بوختی اولوردی . تورکجه برون
کشمشور . تورکجه ، سرخه و آجیق بر
سان ایله دولترک و اکورده کیری حشیرلی
ان و واقع اولان تبلیغاتی سنه آغاز ایله
حشیرلیدن توله ایدخلک احیالاقده
ریش ایلاری کندیلرله اخطار ایشدور
ایلرسی ایچون هیچ بر نوع تمهده
تجاسسه برابر آردوی مصلحتسمده
رسمشدر .
تورکجه دن بوند فضله برشی طلب اینک
و غریبی حشیرلی اولور . دها ای کونلر
روجه کی ایدنده بولمسی کندیسنده لامل
فع ایدیلر .
برکون قیمت و مزیتلری موجب مناقشه

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

La Moniteur Oriental / 21 Şubat 1914

“TAYYARENİN TAMİRATI PAZAR YA DA PAZARTESİ GÜNÜ SONA ERECEK”

“Nuri Bey, Halep’e vâsıl olamayarak, [Adana yakınlarındaki] (Misis) kasabasına nâzil olmuştur”

Hava seyahatinin ilk yola çıkan uçağı Muâvenet-i Milliye’nin ardından gelen ikinci uçak olan Prens Celâleddin’e fark atarak kazandığı zaman Beyrut’da kaybettiği vakit sebebiyle gittikçe kapanıyordu. Bir de Beyrut’dan kalkışından sonra ciddi bir kazâ geçiren Muâvenet-i Milliye pilotu Fethi Bey, artık tayyarenin ta’miriyle meşguldür. Bu sırada ikinci tayyarenin pilotu Nuri Bey ise hızla arayı kapatmaktadır. Tasfir-i Efkâr’ın 22 Şubat tarihli nüshasının manşeti bu yüzden birden fazladır. “Nuri Bey Seyahatinde Devam Ediyor” manşetinin hemen altında “Fethi Bey Beyrut’da tayyaresinin ta’miriyle meşguldür” başlığı yer alırken, diğer gelişmeler ise şu spotla veriliyordu:

“Seyahat-i havâiyenin yeni intibaâtı-Fethi ve Sadık Beyle “Muâvenet-i Milliye”nin Adana’da alınan son fotoğrafları.”

Fotoğraf altı: “[Üstteki] Ahiren Beyrut’da kazazede olarak tekerlekleri kırılan ve kanatları kısmen hasara uğrayan “Muâvenet-i Milliye” tayyaresi Adana’da /Adana muhâbirimiz tarafından sûret-i mahsûsamızda gazetemiz için aldırılarak gönderilmiştir / [Altta-ki] Fethi ve Sadık Beylerin Adana’dan hareketlerinden evvel alınan yeni resimleri.”

“Nuri Bey (Misis)te”

“Dünkü nüshamızda, Adana muhâbir-i mahsûsamızdan aldığımız bir telgrafnâmeye atfen, uğradığı mâniaları atlattıktan sonra Beyrut’daki arkadaşına iltihaka (katılmaya) sarf-ı gayret ve faaliyet eden diğer tayyarecimiz Nuri Bey de Halep’e müteveccihen hareket edeceğini bildiriyorduk. Filhakıka, dün muhâbirimizden aldığımız telgrafnâme ile de verdiğimiz bu havâdisi teyit etmiş ve Nuri Bey dün sabahleyin halkın samîmî ve ibtihaç alkışları arasında Adana’dan hareket ederek Adana-Halep tarîk-i havâiyesini kat’ etmeye başlamışsa da -muhâbirimiz tarafından gönderilen telgrafnâmede izah olunduğu veçhile- tayyare motorunda hâdis olan bir ârızadan dolayı Halep’e vâsıl olamayarak, Adana’dan takriben (50) kilometre mesafede kâin (bulunan) (Misis) kasabasına nâzil olmuştur.

Tayyarecimizin, merhale-i tevekkufunda, tayyare motorunu ta’mir eyledikten sonra, Halep’e müteveccihen hareket edeceği tabii olup, bervech-i âtî derç olunan telgrafnâmede de izah olunacağı veçhile, ârızanın dün ta’mirine muvaffakiyet hasıl olduğu takdirde Nuri Bey’in Halep’e müteveccihen hareket etmiş olması kaviyyen melhûz bulunduğundan bu babda son saatte bir haber aldığımız takdirde kısım-ı mahsûsamızda derç edeceğiz. [...]”

Tasfir-i Efkâr, 22 Şubat 1914

“Fransız Konsolos, dümeni hasarlı olan Fethi Bey’e dümen hediye etti”

La Moniteur’ün “İstanbul- İskenderiye Seferi” başlıklı haberi şöyleydi:

“Tanin Beyrut muhabiri, 20 Şubat’ta bildirir:

Size telgrafla bildirdiğim üzere, Fethi Bey’in uçağının dümeni hasarlı olduğundan değiştirilmeli ancak yedeği halihazırda şehirde mevcut değil. Fransız Konsolosu, ahiren Beyrut’tan geçen Fransız havacılarının bırakmış oldukları dümeni, bilabedel olarak hediye etti. Fethi Bey bu dostane davranışa içtenlikle teşekkür etti. Tayyarenin tamiratının Pazar ya da Pazartesi günü sona ereceği ve Muavenet-i Milli’nin o gün Şam’a hareket ede-

ceği umuluyor.

Şam, 20 Şubat:

Fethi Bey’in Beyrut’ta geçirdiği kaza, Muavenet-i Milli’ye ateşli bir karşılama düzenlemeye hazırlanan Şam halkında büyük bir endişeye yol açmıştır.

Adana 20. – Türk-Adjagui Derneği havacı Nuri Bey ve yolcusu Said Bey için bir öğle yemeği tertiplemiştir.

Yemekte vatanperver nutuklar atılmıştır.

A.O.”

La Moniteur Oriental, 21 Şubat 1914

Direction Administrative

GALATA

Passage Syndagma

Constantinople

Pour la publicité

S'adresser à l'Administration.

(THE ORIENTAL ADVERTISER)

LE MONITEUR ORIENTAL

Politique, Economique, Financier, Commercial

DIRECTION

GALATA

Passage Syndagma
CONSTANTINOPLE

ABONNEMENTS

Pera, Galata, Stamboul

Un an L. 1,25 ; 6 m. 70

Poste local et Province

Un an L. 1,50 ; 6 m. 70

Union Postale

Un an Fr. 45 ; 6 mois 25

M. Maseurand

et M. Caillaux

Le dernier dinor mensuel du comité républicain du commerce, de l'industrie et de l'agriculture, a présenté un intérêt tout particulier, en raison de la position prise par le comité dans la question de l'impôt sur le revenu. Jamais d'ailleurs les parlementaires n'avaient été aussi nombreux autour de M. Maseurand. Au dessert, dès que M. Maseurand se leva, il est l'objet d'une très chaleureuse ovation. Il déclare immédiatement qu'il va « expliquer », selon sa franchise ordinaire, sur le vote qu'il a voté mercredi dernier par le comité de direction.

L'association que fait l'honneur de présider, dit-il, n'a pas varié dans sa façon de concevoir la question fiscale. Chef d'entreprises industrielles, commerciales ou agricoles, les membres de cette association sont en même temps de véritables amis des travailleurs. Personne n'est fâché à en douter, puisque, depuis quinze ans, nous avons approuvé et souvent réclamé toutes les réformes qui tendaient à donner à nos collaborateurs, ouvriers ou employés, plus de loisir, plus de sécurité, plus d'hygiène, un meilleur loyer de leur travail, une assurance contre l'accident, l'invalidité ou la vieillesse. En ce qui regarde l'impôt, nous estimons que la sincérité de nos sentiments démocratiques ne se dément pas.

M. Maseurand rappelle les multiples occasions dans lesquelles il a fait la critique du système fiscal actuel qui, d'après lui, appelle de profondes corrections destinées à le reformer davantage : la logique et la justice. Reconnaissant que les taxes imposées aux citoyens les moins favorisés de la fortune doivent être diminuées, il propose que la part contributive des riches soit augmentée. Cette obligation est d'ailleurs rendue plus impérieuse par la situation des budgets et par l'aggravation des dépenses militaires.

Tout le monde, au comité républicain, est disposé à consentir de bon cœur de nouveaux sacrifices. Et M. Maseurand rappelle que le vote qui a fait tant de bruit, comme l'impôt sur le revenu, n'est qu'une réforme financière réclamée par tous les républicains et que l'intervention du comité n'a pour objet que d'en établir les modalités sur des bases admissibles pour le commerce, l'industrie et l'agriculture.

Puis M. Maseurand ajoute que les adhérents du comité ont une réserve expresse. En ce qui concerne la dette relative aux commerçants et aux industriels, ils repoussent la déclaration contrôlée. Ils n'admettent pas que l'administration regarde dans leurs livres de comptabilité, ils ont de multiples raisons de s'y refuser et l'une des plus importantes est qu'elle sacrifie de leurs opérations est une condition de la solidité de leur ordre et par conséquent de la bonne marche de leurs entreprises. Si l'on ne tenait pas compte de ce vote, ils estiment qu'on porterait atteinte à leurs intérêts les plus respectables, à la prospérité générale des affaires et par suite aux recettes du Trésor lui-même.

Sous ces réserves, je ne vois pas, pour ma part, d'inconvénient à ce que nous acceptions l'aménagement général de la réforme si on nous donne les garanties nécessaires.

Cette opinion, M. Maseurand rappelle qu'elle a été émise dans de bonnes circonstances et de devant des milliers de citoyens.

L'interprétation donnée à ce vote par la presse d'opposition, M.

La question des îles

La réponse de la Grèce

Athènes, 20. — Les journaux continuent à regretter que la Grèce doive évacuer des territoires de l'Empire habités par des Grecs, qui passeront au nouvel État albanais, dont l'avenir est problématique.

La *Néa Ithra* déclare qu'il est indispensable que des garanties soient données par l'Europe en ce qui concerne le sort de ces populations.

Le *Paris* écrit que le retard apporté à la remise de la réponse du gouvernement grec à la note des puissances est dû à l'examen des diverses questions soulevées par les décisions des puissances, auxquelles la Grèce serait très désireuse d'adhérer entièrement si des nécessités vitales ne l'obligent à demander certaines précisions et des garanties.

A. T. I.

L'attitude de la Roumanie

Bucarest, 20. — On assure que le gouvernement roumain, contrairement à certaines informations, n'a pas en ce moment l'intention d'intervenir entre la Grèce et la Turquie pour la question des îles.

La Roumanie serait d'ailleurs peu disposée à assumer un pareil rôle dans les circonstances actuelles.

A. T. I.

Le Dodécannèse

Rome, 20. — Le *Corriere d'Italia* et le *Secolo* de Milan confirment que des négociations se poursuivent entre la Sublime Porte et l'ambassadeur d'Italie à Constantinople au sujet de l'évacuation du Dodécannèse. A. O.

S. A. Saïd pacha

Le Sultan s'étant informé que Saïd pacha, président du Sénat, était atteint par suite d'une indisposition, a envoyé son premier chambellan Terlik bey prendre des nouvelles de Son Altesse et lui transmettre ses salutations impériales.

Dans le port

La préfecture du port communique :

Afin de prévenir les accidents causés par l'encombrement des mahones, voliers, barges de transport, etc., attachés aux remorqueurs, la préfecture du port vient de fixer des lignes de démarcation entre Serat-Bournon, Sait-Bazar et le vieux port, entre lesquelles il est interdit aux remorqueurs de passer désormais avec plus de deux voliers ou mahones. Pour la même raison les mahones et voliers ne se serviront plus de la voile entre les deux ponts.

Les ordres y relatifs ayant été déjà données aux fonctionnaires de la préfecture du port, les capitaines des mahones, voliers ou remorqueurs qui ne se conformeront pas à cette mesure seront sévèrement punis.

La médaille "Hamidié"

L'Officiel publie la loi concernant

la médaille Hamidié. Celle-ci sera en bronze et aura d'un côté le tughra, de l'autre l'effigie du *Hamidié* avec le nom du porteur et la date. Le ruban de la médaille sera rouge et vert.

On frappera 300 médailles pour les officiers et les hommes du *Hamidié* qui ont pris part à la croisade dans la Méditerranée ; pour le capitaine Eumer Fezli bey qui a fourni au *Hamidié* du matériel de guerre et le capitaine du vapeur Sahir Huseini Kapondan.

La médaille ne sera pas rendue après la mort du titulaire.

M. de Giers

Le *Sabah* dit que selon les informations parvenues à l'ambassade de Russie, M. de Giers sera de retour ici dans une semaine.

Maseurand ne s'en émeut pas. Mais il dit toute tristesse que des journaux soient allés jusqu'à parler de défection.

C'est la première fois depuis plus de quarante-cinq ans que M. Maseurand encourt les reproches de son parti. Mais sa conscience lui dit qu'il ne les mérite pas.

La question albanaise

La réception du prince

Rome, 20. — On annonce de Valona que tant les tribus musulmanes que chrétiennes procèdent à la nomination de leurs commissions respectives, qui devront se trouver à Durazzo à l'arrivée du prince de Wied.

Une délegation des divers détachements internationaux de Scodra se rendra également à Durazzo pour recevoir le nouveau souverain.

A. T. I.

Les rapports avec la Turquie

Selon le *Sabah* le prince de Wied qui, à différentes reprises, exprimé à Vienne et à Berlin sa profonde estime pour S. M. le Sultan, aurait déclaré que son premier soin en arrivant en Albanie serait d'envoyer une députation à Constantinople pour régler avec la Sublime Porte les relations turco-albanaises. Cette députation sera composée de personnalités qui jouissent d'une certaine confiance à Constantinople.

Le roi d'Albanie

Rome, 20. — Un journal annonce qu'au plus tôt son arrivée en Albanie, le prince de Wied, d'accord avec les puissances, prendra le titre de roi.

A. N.

Le prince de Wied

New-York, 20. — Le prince de Wied parti hier soir de Paris, est arrivé ici ce matin.

A. C.

Londres, 20. — L'agence Reuter se fait télégraphier de Malte que le croiseur anglais *Blowen* part demain pour Trieste, d'où il escortera le prince de Wied à Durazzo.

A. C.

Londres, 20. — Au sujet des résultats politiques de la visite du prince de Wied à Londres, l'agence Reuter apprend qu'un cours de ses entretiens dans cette capitale lui a été promis le plus parfait appui dans la tâche difficile qu'il aura à accomplir dans le nouveau royaume.

Le prince a pris avec satisfaction acte de ces promesses, ajoutant que d'après sa conviction, la force réelle de sa position résidera dans le concours que toutes les puissances voudront bien lui prêter, sans réserve.

Le prince a obtenu aussi l'assurance que les affaires financières seront prises en considération de la même manière que les affaires politiques.

A. C.

St-Petersbourg, 20. — L'opinion publique trouve que le geste du prince de Wied de ne pas venir à St-Petersbourg faire visite au Czar manque d'élégance. Le nouveau souverain, dit-on, aurait pu témoigner à la Russie les mêmes égards qu'aux autres nations.

Le manque de temps nécessaire invoqué par le prince de Wied est considéré comme une piètre excuse.

A. O.

Trieste, 20. — La flotte autrichienne sera concentrée à Trieste pour saluer le 29 février le départ du prince de Wied pour Durazzo.

A. O.

Manifestations anti-grecques

Durazzo, 20. — Les musulmans et les catholiques ont manifesté contre les Grecs aujourd'hui devant le futur palais royal et les consuls d'Autriche et d'Italie.

A. C.

Les Pomaks

Le Comité des émigrés musulmans de la Roumanie a fait publier dans les journaux turcs une protestation déclarant que malgré les promesses officielles du gouvernement bulgare 150.000 Pomaks musulmans ne peuvent pas encore se débarrasser des croix en étau qui ont été suspendues à leurs cols. Si le gouvernement bulgare a l'intention réellement de sauvegarder les droits de l'humanité et de la civilisation et faire acte de justice, il doit mettre un frein aux abus de toutes les fonctionnaires et zorbats en faisant promulguer une loi et un décret royal pour résoudre une fois pour toutes cette question des Pomaks.

Des lettres arrivées des diverses localités par le dernier courrier représentent la situation des Pomaks comme des plus pénibles et des plus tristes.

Nos correspondants sont instamment priés de n'écrire que sur un seul côté de la page.

Esprit d'entente

Du Tassin :

Celui qui aurait examiné la politique suivie par le gouvernement ottoman ces dernières années y eût trouvé, aussi bien pour l'intérieur que pour l'extérieur, deux traits principaux : l'esprit d'entente et l'esprit de suite.

On ne peut expliquer autrement la différence qui existe entre l'indécision des gouvernements passés et l'énergie du gouvernement nouveau.

Le but de cet article n'est pas de faire la critique du passé ; mais il serait injuste que pour laisser le passé dormir en paix on ne fit point cette comparaison et on n'établît devant l'opinion du dedans et du dehors la différence entre hier et aujourd'hui.

Le régime constitutionnel a mis à nu toutes les plaies que l'ancien régime avait cachées. Les hommes qui se sont trouvés au pouvoir, guidés par l'expérience et une connaissance parfaite de la situation, se sont appliqués à trouver le remède pour les guérir.

Et par un progrès graduel, dû à l'esprit d'entente et de suite, ils y sont parvenus à peu près. On ne peut nier que la solution de la question des réformes et la conclusion prochaine d'ententes diverses avec les puissances appelées à mettre fin à des difficultés de tout ordre ne procèdent de cet esprit et n'en soient la manifestation apparente.

La Sublime Porte, par son attitude dans les questions intérieures, a montré non seulement qu'elle est pénétrée de la nécessité de l'esprit d'entente, seul capable de produire d'heureux effets au point de vue de l'union ottomane, mais encore qu'elle constitue le plus libéral des gouvernements. Et dans la politique extérieure, par la ligne directrice qui l'a conduite aux bienfaisantes ententes avec les puissances dont nous venons de parler, elle affirme sa manière conciliatrice, seul moyen d'arriver à un équilibre politique stable.

Chez nous, on remarquait un état d'esprit incompréhensible. Nous avions de belles idées, nous rêvions de belles choses, nous visions de belles lois, puis tout restait là, comme si la machine qui avait produit ces brillants résultats s'était tout à coup arrêtée. Une espèce de maladie du sommeil nous empêchait d'avancer. C'était causé en partie par le manque d'énergie et de savoir, en partie par le manque d'expérience. Et il est certain qu'une bonne partie de nos revers et de nos peines a été le fruit de cet état d'âme qui nous faisait laisser inachevé tout ce que nous entreprenions.

Ce temps, ce mauvais temps est heureusement passé et nous ne la verrons plus. La maladie du sommeil est guérie. L'énergie du gouvernement est aussi indiscutable que sa compétence. Après avoir parlé, il agit. Après avoir légiféré il entend appliquer les lois.

Il y a quelque chose de changé, nous pouvons l'affirmer, grâce à l'esprit d'entente et de suite. Cela doit contribuer à nous valoir la confiance que l'on nous refusait jusqu'ici.

Monténégro et Serbie

Gettinje, 20. — Le programme du gouvernement, publié en brochure, dit : « De grandes tâches nationales nous attendent, nous et les Serbes. Nous sommes prêts à y consacrer toutes nos forces et la Serbie les siennes. Nous suivrons avec la Serbie, tant au point de vue militaire que diplomatique, une voie d'action commune dans toutes les questions intéressant également les deux royaumes serbes, afin de réaliser nos légitimes aspirations nationales et de sauvegarder les intérêts serbes. »

Nous cultiverons soigneusement l'idée de la communauté d'intérêts des États balkaniques, sans sacrifier les intérêts légitimes du Monténégro et du serbisme.

Nous voulons entretenir de bons et corrects rapports avec nos voisins ainsi qu'avec les autres États, en restant, en particulier, fidèles à notre attachement traditionnel envers le grand empire russe, notre protecteur puissant et perpétuel.

A. C.

Les élections

Les journaux turcs annoncent que Rahim bey, vali de Smyrne, posera sa candidature comme député de Constantinople.

Les progrès économiques

de Koniah

Du Tasfir El-khar :

Nous avons demandé à un Anadolien venant d'Anatolie de nous dire l'état des affaires dans cette province.

Notre Anadolien n'est pas de ceux qui ont des yeux pour ne point voir ; au contraire il voit très bien, il sait voir.

Il nous dit que tout est en progrès là-bas, qu'on y travaille avec harmonie et clairvoyance. Des Sociétés se forment. Une très puissante est en préparation.

AKoniah on s'occupe beaucoup des questions économiques lesquelles sont parfaitement comprises. Et la preuve qu'on les comprend c'est qu'on crée une banque de 100.000 livres turques qui aura pour premier résultat d'arracher le pays des griffes des usuriers ; et pour second, de favoriser le commerce et l'industrie. On veut, à l'avenir, supprimer Constantinople pour les relations de l'Europe avec l'Asie ; c'est-à-dire qu'on expédiera directement et qu'on recevra directement d'Europe, ce qui est destiné à l'Asie. Il ne sera plus d'intermédiaires de Constantinople, les habitants de Koniah.

On fait donc de l'économie à Koniah, et de la haute. Et ce n'est pas seulement un bien pour cette ville, mais aussi pour l'Etat ; car ces entreprises locales concernent la bien général : les petits ruisseaux font les grandes rivières.

Enver pacha

Le ministre de la guerre Enver pacha, accompagné de quelques officiers supérieurs et de certains membres de la mission militaire allemande, est parti hier soir pour les Dardanelles en inspection.

La marine de guerre

Le journal officiel de la marine annonce la mise à la retraite de 82 officiers et employés de la marine dont 14 lieutenants de vaisseau, 45 officiers mécaniciens, 2 médecins, 3 ingénieurs, 8 secrétaires, 3 aides-secrétaires, 6 maîtres d'ateliers, 2 contre-maîtres et 2 musiciens.

Vol à la Poste ottomane

Avant-hier soir des voleurs ont forcé le coffre-fort du bureau de la poste ottomane à Panchaldi. Le vol a été commis d'une façon très ingénieuse. L'opération a duré deux heures et aucun bruit n'a été perçu par les fonctionnaires qui couchaient dans le bureau.

La somme qui a été volée s'élève à 300 livres turques. La police a ouvert une enquête mais jusqu'à présent celle-ci n'a donné aucun résultat.

Le Collège américain à Smyrne

Le correspondant du *Tasfir* à Smyrne lui mande en date du 20 que cent vingt élèves grecs du collège américain ont quitté le corps du collège par suite de la défense d'avoir une bibliothèque à part. Le métropolitain grec a fait placer ces élèves dans les écoles grecques.

Les élèves turcs qui fréquentent ce collège quitteront aussi le collège.

Turcs et Arabes

Said Mohamed Kurd Ali, directeur d'Al-Moudjahid, a fait hier une conférence au club arabe. Il a lu la politique du gouvernement et parlé des bienfaits de l'accord turco-arabe. L'élément arabe, a-t-il dit, est resté toujours fidèle au khilafat. La nomination de notables arabes comme sénateurs est l'une des preuves de l'estime en laquelle le gouvernement turc tient l'élément arabe.

Le Kaiser à Corfou

Berlin, 20. — La *Tagliche Rundschau* apprend que le yacht impérial *Hohenzollern* partira dimanche prochain pour Venise, où il attendra l'empereur Guillaume pour l'amener à Corfou.

D'après le programme établi, l'empereur, partira, selon toutes probabilités le 22 mars.

A. C.

La Russie et la crise balkanique

St-Petersbourg, 20. — On publie aujourd'hui en langue russe un long recueil des documents diplomatiques émanant du ministère des affaires étrangères et relatifs à la crise balkanique.

Ces documents tendent à établir l'attitude amicale et désintéressée de la Russie avec la Turquie.

La Russie dès le début de la crise s'efforça d'obtenir de la Sublime-Porte des réformes en Turquie d'Europe. Après le commencement de la guerre, la Russie se montra formelle dans sa décision de s'opposer à toute action tendant à établir la prépondérance d'une puissance quelconque dans les Balkans.

Ce recueil contient de nombreux documents précisant les avertissements amicaux donnés par la Russie à la Turquie.

La Russie, d'autre part, prévoit l'intervention des armées roumaine et turque dans la seconde guerre bulgare et le ressort de ces documents que des déclarations catégoriques ont été faites à Sofia par le ministre de Russie qui prévint la Bulgarie qu'en cas de guerre, elle n'aurait pas à compter sur l'appui du gouvernement impérial.

La dernière page de cette publication contient des indications au sujet des efforts déployés par la diplomatie russe pour mettre fin au conflit roumaino-bulgare et empêcher l'invasion des territoires bulgares, et l'occupation de Sofia par l'armée roumaine.

A. O.

L'agriculture

Du l'Hamam :

Si on étranger nous demandait : Quel est votre premier facteur économique ? Nous répondrions sans hésiter : — L'Agriculture.

Et si cet homme nous demandait ensuite : — Quelle est la chose qui est restée la plus en arrière chez vous ? Sans la moindre hésitation nous répondrions également : L'Agriculture.

Ces réponses nous font penser à la langue d'Esop. Mais c'est ainsi.

Nous écrivions il y a deux mois sur cette question. Avant-hier le *Tasfir El-khar* s'occupait à son tour de l'Ecole d'Agriculture de Halkali.

Et notre confrère a raison : dépenser 13.000 livres par an — 400.000 francs, pour n'avoir par an que 20 à 25 élèves sortants, et encore qui ne savent rien !

Unhamam propose que l'on organise des écoles pratiques avec cet argent : on obtiendrait de meilleurs résultats.

Nous pourrions faire bien des choses — que nous ne faisons pas — avec les sommes accordées au ministère de l'Agriculture pour ses écoles. Si nous continuons ainsi, ce n'est pas seulement une perte d'argent, mais aussi, mais surtout une perte sociale et morale considérable.

Nous espérons donc qu'on changera de système et qu'on donnera à l'agriculture l'encouragement, le soutien dont elle a besoin.

C'est ce que doit faire la Chambre lorsqu'on lui soumettra le budget de l'Agriculture.

Le raid Constantinople-Alexandrie

Le correspondant du *Tasfir* à Beyrouth lui mande en date du 20 février :

Comme je vous ai télégraphié le gouverneur de l'aéroplane de Fethi bey a été endommagé et doit être remplacé mais il n'y en avait pas sur place. Le consul de France a offert gracieusement un gouverneur que les aviateurs français lors de leur passage par Beyrouth avaient laissé. Fethi bey a vivement remercié le consul pour cette amicale attention. On espère que les réparations de l'aéroplane seront terminées dimanche ou lundi, jour où le *Mouaveneh-Millie* partira pour Damas.

Damas, 20 février :

La nouvelle de l'accident que l'aéroplane monté par Fethi bey a subi à Beyrouth, a provoqué une profonde impression sur la population qui se prépare à lui faire un accueil chaleureux lors de l'arrivée du *Mouaveneh-Millie*.

Adams, 20. — L'association « Turc-Adjani » a offert aujourd'hui un déjeuner en l'honneur de l'aviateur Nouri bey et de son passager Saïd bey.

Des discours patriotiques ont été prononcés.

A. O.

“PRENS CELÂLEDDİN’İN BENZİNİ BİTTİ, HALEP YERİNE ARTAH’A İNDİ”

Nuri Bey Adana’dan ayrıldı, Fethi Bey bir kazaya düşâr oldu
“Ayastefanos’tan İskenderiye’ye” ve “Nuri Bey’e Ziyafet” başlıklı haber:

“Adana 20 Şubat – Türk Ocağı bugün tayyareci Nuri ve refikî Said (?) Beyler şerefine bir ziyafet vermiştir. Ziyafette pek va-tanperverâne nutuklar îrâd edilmiştir”

Devam haberleri de “Ayastefanos’tan İskenderiye’ye” başlığıyla verildi:

“Adana 20 Şubat – Tayyareci Nuri Bey’le yolcusu bu sabah Ada-na’dan müfâratat etmiş ve ahâliden bir cemm-i gafır tarafından alkışlanmıştı.

Adana 20 – Tayyareci Nuri Bey’in tayyaresinin makinesine ârız

olan ufak bir sakatlık hasebiyle ta’mîrât-ı lâzimeyi icrâ için Sisê inmek mecbûriyetinde kalmıştır.

“Tayyarecilik Aleminde Rekabet”

“... Beyrutluların arzularını kırmamak için orada bir iki gün fazla kalmış olan Fethi Bey, Şâm’a müteveccihen pervâz ettiği halde bir kazâya düşâr olmuş, makinesi durmuş. Fethi Bey’in i’tidâl-i demini kaybetmeyerek tayyaresini şiddetle zemîne doğru sukut ederken nehre sevk etmek sâyesinde, zemîn ile tayyarenin müsâdeme-i şedîdesine mâni’ olmuştur...Nuri Bey yoluna devam ediyor... Fethi Bey, nehirden çıkarılan tayyare-nin ta’mîrâtına imkân bulmak için cüz’i mecrûh olan refik-i seyâhatiyle çâr ve nâçâr, Beyrut’ta bekliyor...”

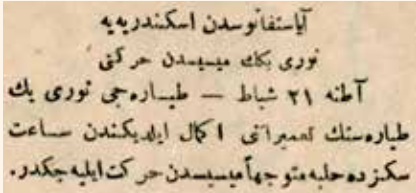
Sabah, 22 Şubat 1914

“Prens Celâleddin”

“Haleb-i muhâbir-i mahsûsamızdan:

Halep, 9 Şubat – Artah nahiyesine indiğini bildirdiğim Celâleddin tayyaresi için tayyareci Nuri Bey’in talep ettiği miktarda benzin bugün gönderildi. Yarın sabah erkenden yola çıkarak buraya vâsıl olacaktır. Öyle zannederim ki Nuri Bey Muâve-net-i Milliye’ye yetişmek istediği için geceyi burada geçirmek istemeyerek bâde’z-zuhr Humus’a müteveccihen hareket etmek fikrindedir. Bugün bir zaman intizâr içinde kalmış olan halkın yarınki istikbâli pek parlak olacaktır.”

Tanin, 23 Şubat 1914

“Nuri Bey’in Misis’ten Hareketi”

“Adana 21 Şubat – Tayyareci Nuri Bey tayyaresinin ta’mîrâtını ikmâl eylediğinden saat sekizde Halep’e müteveccihen Misis’ten hareket eyleyecektir.”

Sabah, 23 Şubat 1914

“Tayyare Ceyhan üzerinde iki üç tur yaptı, kasabaya bayrak attı”

Tanin’in haberi şöyleydi:

“Misis’ten hareket

Adana, 9 Şubat — [Muhâbir-i mahsûsamızdan:] Dün bir ârızadan dolayı Misis’e indiğini yazdığım Prens Celâleddin tayyaresinin ta’mîrâtını ikmâlê muvaffak olduğundan bu sabah zevâlî saat sekizde Misis’den hareket ettiği telgrafla buraya bildirilmiştir. Nuri ve Hakkı Beyler azimetden evvel Ceyhan ahalisi nâmına birtakım telgraflar almışlardı.

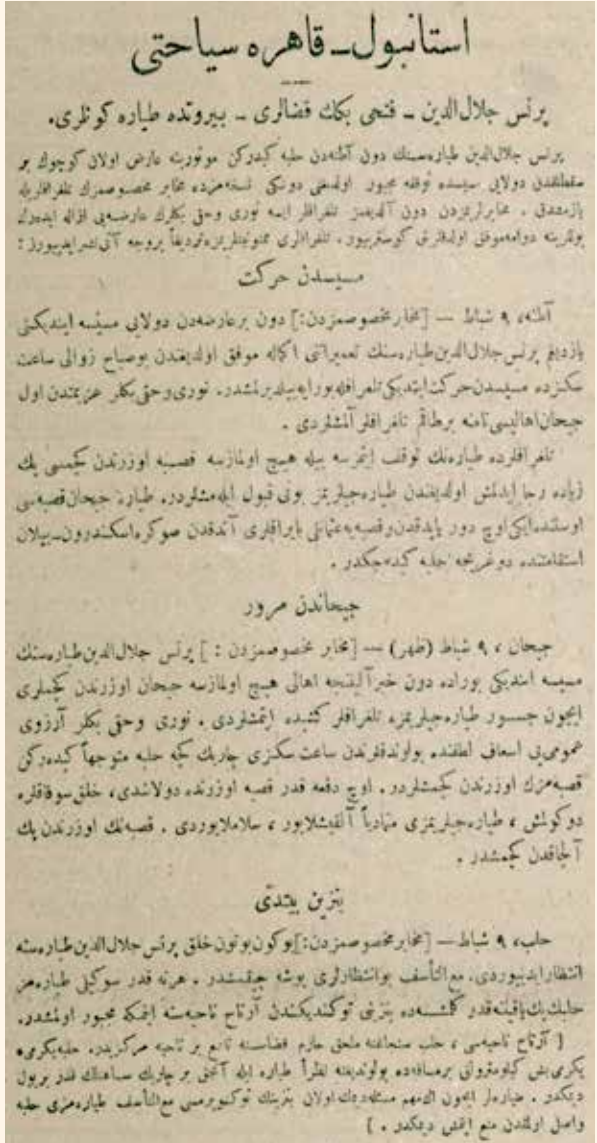
Telgraflarda tayyarenin tevakkuf etmezse bile hiç olmazsa kasaba üzerinden geçmesi pek ziyade recâ edilmiş olduğundan tayyarecilerimiz bunu kabûl eylemişlerdir. Tayyare Ceyhan kasabası üstünde iki üç tur yaptıktan ve kasaba-ya Osmanlı bayrakları attıktan sonra İskenderun-Bilan istikametinde doğruca Halep’e gidecektir.

Ceyhan’dan mürûr

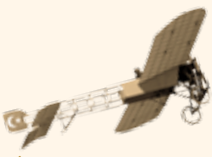
Ceyhan, 9 Şubat (Zuhr) — [Muhâbir-i mahsûsamızdan:] Prens Celâleddin tayya-resinin Misis’e indiği burada dün haber alınınca ahali hiç olmazsa Ceyhan üze-rinden geçmeleri için cesur tayyarecilerimize telgraflar keşîde etmişlerdi. Nuri ve Hakkı Beyler arzu-yı umûmiyi isâf lütfunda bulunduklarından saat sekizi çeyrek geçe Halep’e müteveccihen giderken kasabamızın üzerinden geçmişlerdir. Üç defa kadar kasaba üzerinde dolaştı, halk sokaklara dökülmüş, tayyarecilerimizi mü-temadiyen alkışlıyor, selamlıyordu. Kasabanın üzerinden pek alçaktan geçmiştir.

Benzin bitti

Halep, 9 Şubat — [Muhâbir-i mahsûsamızdan:] Bugün bütün halk Prens Celâ-leddin tayyaresine intizâr ediyordu. Maatteessüf bu intizârları boşa çıkmıştır. Her ne kadar sevgili tayyaremiz Halep’in pek yakınına kadar gelmişse de benzi-ni tükendiğinden Artah nahiyesine inmeye mecbûr olmuştur. [Artah nahiyesi, Halep sancağına mülhak Hazım kazâsına tâbi’ bir nahiye merkezidir. Halep’e yirmi- yirmi beş kilometrelik bir mesafede bulunduğu nazaran tayyare ile ancak bir çeyrek saatlik kadar bir yol demektir. Tayyareler için en mühim me-sele demek olan benzinin tükenivermesi maatteessüf tayyaremizi Halep’e vâsıl olmaktan men etmiş demektir.]”

Tanin, 23 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE
HAVA
SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

İkdam / 23 Şubat 1914

“MUÂVENET-İ MİLLİYE; UFUKTA GÖRÜLÜNCE HALKIN SEVİNÇ NİDÂLARI AYYÛKA ÇIKMIŞ VE ALKIŞLAR UZUN MÜDDET SÜRMÜŞTÜR”

“(Beyrut) halk(ı) Fethi Bey’i başlarının üzerinde taşımışlar ve çiçeklerden yapılmış bir iklîl (taç) giydirmişlerdir”

İkdam’ın artık klasik olan “Tayyarecilerimizin Menâkıb-ı Seyahati” başlıklı haberi, “Arabistan Matbûâtı – “Muâvenet-i Milliye”nin Halep’e muvâsalatı – Merâsim-i İstikbâliye – “Enver Paşa” Tayyaresi – Halep’ten Hareket – Humus’a Muvâsalat – Humus’ta Merâsim-i İstikbâliye – Humus’tan Hareket – Beyrut’a Muvâsalat – Fevkalâde Parlak Merâsim-i İstikbâliye – Çiçekten İklîl – Fethi Bey’in Beyrutluların Başı Üzerinde Cevlânı – Prens Celâleddin Haleb’t’e” ise spotlarıydı:

“Dün Halep’ten, Beyrut’tan, Şam’dan, vürûd eden gazetelerin kısm-ı a’zamı en mühim sütunlarını Dersâdet-Kahire Seyahat-i Havâyesine hasretmişlerdir. Mezkûr gazeteler Avrupa devletlerinin malik oldukları bunca vesâit-i harbiyeye (savaş vasatlarına) zamîmeten (ek olarak) bir de havâî filolar tesisi hakkında gösterdikleri faaliyetin ne derece şâyân-ı ibret ve intibah olduğunu delâil ve berâhîniyle (dellileri ve burhanlarıyla) beyan ve izah ile memleketimizde de tayyareciliğin tesis ve terakkisi hissini uyanması ve bu hissini pek az bir zamanda fiiliyâta münkalib (dönüşmüş) olup semerâtının (meyvelerinin) iktitâf edilmesi şâyân-ı iftihar ve mübâhât olduğunu ilave ediyorlar. [...]”

Muâvenet-i Milliye

Halep’e muvâsalat

(Cuma Ba’d-e’z-uhr Saat 5)

“Şehr-i Kânûnusânî’nin otuz birinci Cuma günü Adana vilâyetinden Halep vilâyetine keşide olunan bir telgrafta Muâvenet-i Milliye tayyaresinin yevm-i mezkûrda ba’d-e’z zuhr saat üç raddelerinde Adanâdan Halep’e müteveccihen tayerân eylediği bildirilmişti. Derhal keyfiyet münâdiler vasıtasıyla ahaliye tebliğ ve i’lân edilmiş ve tayyarenin nüzûlüne kasabanın haricindeki Sebil Meydanı tahsis olunmuştur. Münâdilerin sesini işiten ve esasen tayyareyi görmek için pek azîm bir iştîyak ile mütehassis olan halk, önlerinde vâli-i vilâyet ve ile birçok memurîn-i mülkiye ve askeriye bulunduğu halde mezkûr meydana giderek sabırsızlıkla tayyarenin vürûduna intizar etmeğe başlamışlardır. Saat beş raddelerinde Muâvenet-i Milliye; ufukta görülünce halkın nidâ-yı meserretleri ayyuka çıkmış ve alkışlar uzun müddet pek hâr ve samimi bir sûrette temâdi eylemiştir. Tayyare yavaş yavaş yere inerek ihtirâmât ve ta’zîmât-ı fevkalâde ile istikbâl olunmuştur.

O gün akşamüzeri Dâire-i Belediye tarafından Baron Otelinde cesur ve kahraman tayyarecilerimizin şerefine gayet mutantan bir ziyafet keşide olunmuş ve bu ziyafette vâli-i vilâyet ve erkân-ı hükümetle memleketin vücûh ve eşrâfından bir hayli zevât hazır bulunmuştur.

Ertesi gün (Cumartesi 1 Şubat) ikindiye doğru “Muâvenet-i Milliye” Sebil sahasından yine birçok müteferricinin (gezmeye çıkanların) alkışları arasında iki defa su’ûd ederek (havalanarak) şehrin üstünde bir manevra yapmış ve şehir dahilindeki bilumum emâkinin (yerlerin) damlarında içtima eden (toplanan) halkın son derece takdir ve tahsinlerine (aferinlerine) mazhar olmuştur.”

“Enver Paşa” Tayyaresi

Mezkur tayrânlardan evvel yani öğle vakti dâire-i askeriyede tayyareci Fethi ve Sadık Beylerin şereflerine pek mükemmel bir ziyafet verilmiştir. Heyet-i askeriye bu ziyafet esnasında “Enver Paşa” tesmiye olunmak üzere bir tayyare iştirâsını taahhüt etmişlerdir.”

Halep’ten hareket

(Pazar Kable’z-zuhr Saat 9)

“Pazar günü (2 Şubat) Muâvenet-i Milliye kable’z-zuhr saat dokuz raddelerinde muvâsalatında bulunduğu gibi halkın birçok alkışları ve selamet ve muvaffakiyet temennileri arasında mezkûr meydana tayerân etmiş ve şehrin üzerinde bir devr yaparak büyük cami-i şerif ve daire-i hükümetle askeri kışlasına birer Osmanlı bayrağı atıp Humus’a müteveccihen yolunda devam etmiştir.”

Humus’a muvâsalat

(Pazar Kable’z-zuhr Saat 10 Dakika 30)

“Muâvenet-i Milliye” tayyaresinin Pazar günü sabahleyin Halep’ten Humus’a müteveccihen tayerân edeceğini cumartesi akşamından beri Halep’ten vârid olan haberlerle iştibşâr eden

Humus ahalisi gece sabaha kadar içtimalar akdiyle müzâkerâta bulunarak muhterem tayyarecilerimizi ne sûretle i’zâz ve ikrâm edeceklerini kararlaştırmakla meşgul olmuşlardır. Ertesi gün güneş doğar doğmaz bütün halk hükümetçe tayyarenin nüzûlüne tahsis olunan sahaya dolmuş ve öğleden evvel saat on buçuk raddelerinde ufukta gözüken tayyareyi fevkalâde bir hiss-i hürmet ve muhabbetle alkışlamış ve aheste aheste nüzûle başlayan tayyareci Fethi ve refik-i muhteremi Sadık Beyler ta’zîmât-ı mâlânihâye (nihayetsiz saygı ve yüceltme) ile istikbâl edilmiştir. Mûmailey-hümânın şerefine tertip olunan ziyafet esnâsında Humuslular Ordu-yu Osmânî’ye (Humus) tesmiye olunmak üzere bir tayyare ihdâsını taahhüt etmişlerdir.”

Humus’tan hareket

(Pazar Ba’d-e’z-zuhr Saat 2 Dakika 15)

“Ziyafetin hitâmını müteâkip, henüz tayerân sahasından ayrılmayan halk öğleden sonra saat ikiyi çâr-ı yek geçe Beyrut’a müteveccihen tayerân eden muhterem tayyarecilerimizi, muvâsalatında olduğu gibi fevkalâde parlak bir sûrette teşyî etmişlerdir. Esnâ-yı tayerânda (uçuş esnasında) Sadık Bey ellerindeki Osmanlı bayrağını sallamakta ve ahaliye beyân-ı teşekkür etmekte idi.”

Beyrut’a muvâsalat

(Pazar Saat 4 Dakika 30)

“Beyrut vilâyetinin Pazar günü öğleden sonra Humus’tan telakki eylediği telgrafta cesaret ve kahramanlıklarıyla Osmanlıların yüzünü ağartan tayyareci Fethi ve Sadık Beylerin süvâr oldukları Muâvenet-i Milliye tayyaresinin Humus’tan Beyrut’a müteveccihen tayerân eylediğinin bildirilmesi ve zaten o gün, memleket halkınca sık sık gelen telgrafların verdikleri ma’lûmâta nazaran (Muâvenet-i Milliye)nin her halde akşama doğru Beyrut’a muvâsalat edeceğine dair kanaat mevcut olması ve Hükümet tarafından da Osmanlı tayyaresinin zaman-ı muvâsalatını ahaliye tebşîr (müjdelemek) için münâdiler (tellallar) çıkarılması şehr-i Şubatın ikinci Pazar gününü Beyrut şehrinde Osmanlılar için bir ‘îd-i millî (milli bir bayram) ve bir rûz-ı server haline getirmiştir. Sabahtan beri bilâ-istisna tekmîl-i halk en yeni libaslarını giymiş oldukları ve yüzlerinde alâim-i sürûr ve şâdumânî meşhûd bulunduğu halde reis-i Beyrut’ta (Şuran) mahallesindeki sahaya fevç fevç gitmeye başlamışlardır. Saat iki olunca (Şuran), (Ruşa) ve (Minare) meydanlıkları şimdiye kadar emsâli kat’iyen görülmemiş sûrette halk ile dolmuştur. Hele yollar araba ve otomobillerin geçilemeyecek bir hale gelmiştir. Saat dört olunca artık (re’s-i Beyrut’un) her tarafı bir tek ferdin geçemeyeceği bir hal kesbetmiştir. Ahalinin önünde vâli-i vilâyet, merkez kumandanı, konsoloslar, erkân-ı hükümet, ümerâ-yı askeriye ve birer bando ve mızıka ile birlikte bilumum mekâtib (okullar) talebesi hazır bulunuyorlardı. O sırada Cebel-i Lübnan Mutasarrıfı da yetişerek heyet-i istikbâliye iltihak etmiştir (karşılama heyetine katılmıştır).

Bu esnada tayyare şark-ı şimâlî cihetinden gözükününce ahali kâmil heyecan ve galeyana gelerek alkışlara başlamışlardır.

Tayyare askeri kışlası üzerinde bir cevâlân yaparak bir Osmanlı bayrağı attıktan sonra re’s-i Beyrut’a tevcîh-i istikametle Karantina Meydanına inmiştir. Oraya giden Jandarma Kumandanı tarafından Fethi Bey’e vâki’ olan ricâ ve teklif üzerine Muâvenet-i Milliye tekrar tayerân ederek halkın bulunduğu meydana gelmiş ve üstlerinde mütemâdi alkış arasında bir cevâlân yaparak aheste aheste yere inmiştir.

Cesur tayyarecileri görmek için halkın gösterdiği tehâlûk (coşku) pek fahr-âverdir, halk Fethi Bey’i başlarının üzerinde taşımışlar ve çiçeklerden yapılmış bir iklîl (taç) giydirmişlerdir. Bu sırada Vâli Bey Fethi ve refiki Sadık Beylere takarrup ederek her ikisini kucaklamış ve sâlimen muvâsalatlarını tebrik eylemiştir. Ahali nâmına da beyân-ı hoş-âmedîyi ve ahalinin Beyrut nâmına bir tayyare iştirâsı teşvikini mutazammın bir nutuk îrâd olunduktan sonra Fethi ve Sadık Beyler (Basol) Otel’ine nâzil olmuşlardır.

Pazartesi günü vâli-i vilâyet tarafından daire-i hükümette kahraman tayyarecilerimizin şerefine bir çay ziyafeti verilmiş ve Vârdânî (Beyrut) tayyaresine mahsus olmak üzere piyango biletleri tertib ve tab’ olunmuştur (düzenlenip basılmıştır).”

İkdam, 23 Şubat 1914

PRENS CELÂLEDDİN ŞİDDETLİ RÜZGÂRA RAĞMEN HALEP'E ULAŞTI

Halkı heyecanlandıracak yeni gelişmelerin olmaması sebebiyle iç sayfadaki yerini koruyan hava seyahati haberlerinin 24 Şubat tarihli Tasfir-i Efkâr'da "İstanbul-Kahire Seyahat-ı Havâiyesi" manşeti altında üç alt başlığı vardı:

"Nuri Bey dün muvaffakiyetle Halep'e muvâsalat eylemiştir.

Fethi Bey el'ân Beyrut'da tayyaresinin ta'miriyle meşguldür.

Mısırlı kardeşlerimiz cesur tayyarecilerimizi istikbâle büyük bir şevk ile çalışıyorlar."

"Dersaadet'te Tasfir-i Efkâr'a

Halep, 10 Şubat Saat 1,5 — Dün büyük bir intizâr ve iştiyâkla beklenen Prens Celâleddin tayyaresinin Bilân Dağlarında vizân olan (esen) şiddetli rüzgârlar dolayısıyla fazla yol kaybederek benzini tükendiğini ve Artah'a nüzûle mecbûr kaldığını yazmıştım. Mûmâileyh (anılan kişi) hemen yola çıkarılan benzini dün akşam geç vakit aldığı cihetle bugün mahall-i mezkûreden tayerân etmiş ve vasatî dokuz buçukta şehir ve kal'a üzerinde müteaddid devreler (turlar) icrâsından sonra azim bir halkın alkış tufanları arasında Sebil mevkiine nâzil olmuştur. Sebil ve havalisinden cidden misli nâ-mesbûk bir kalabalık vardı. Vali ve Kumandan ile erkân ve ümerâ-yı askeriye ve mülkiye, zabitân, eşrâf, ecnebler kâmilten hazır bulunuyor ve cesur tayyarecilerimizi kemâl-i meserretle alkışlıyorlardı. Şehirde bir bayram hayatı hükümrandır. Tayyarecilerimiz kemâl-i afiyet ve sıhhatdedirler. Seyahatlerinin muvaffakiyetle neticeleneğinden emîn görünüyorlar. Gündüz tayyarecimizin şerefine yüz elli kişilik mutantan ve parlak bir ziyafet verilecek ve tayyarecilerimiz

yarın Şam'a hareket edeceklerdir. Ahali büyük bir galeyan ile tayyare iânesi i'tâsına şitâbân oluyor.

Rahmi

Fethi Bey

Atlatmış olduğu mühim kazâ hakkında vakit ve zamanıyla tafsilât verdiğimiz Fethi ve Sadık Beyler el'ân Beyrut'da tayyarelerini ta'mir ile meşgul bulunmaktadırlar. Dün ta'mirinin ne derecede ilerlediğine ve seyahate ne zaman devam mümkün olabileceğine dair telgrafla ma'lûmât göndermesini Beyrut muhâbirimize yazdık. Geç vakit mûmâileyhden cevap alırsak son havâdis kısmımıza derç edeceğimiz tabiidir.

[...]

Dersaadet'te Tasfir-i Efkâr'a

Port Said 9 Şubat, Saat 11 — Tayyarecilerimizi istikbâl için tertibat ve ihzârât-ı mahsûsada bulunmak üzere Port Said muhafızı, İngiliz Miralayı, Binbaşı Bahaeddin Bey ve polis dâiresi reisi ve eşrâftan mürekkep bir heyet teşkil olunmuştur. Bu heyet şimdiden çadırlar rekz ettirmekte (diktirmekte), davet mahallinin tefrîş ve tezyînine ve husûsât-ı sâireye itina eylemektedir. Tayyareler için icap eden levazımât ve mesârifâtın kâmilten Hidv-i Mısır tarafından derûhte edildiğini de haber aldım. Otuz saatte Arişe yetiştirilmek üzere hecin develerine irkâben (yüklenerek) bir hayli sandık benzin ve yağ yola çıkarılmıştır.

Necdet"

Tasfir-i Efkâr, 24 Şubat 1914

"Prens Celâleddin tayyaresi şedid rüzgara rağmen binlerce ahalinin ateşli heyecanları içinde Halep'e vasil oldu"

"İstanbul-Kahire Seyahati" başlıklı devam haberlerinin bugünkü konusu *"Prens Celâleddin'in Halep'e muvâsalatı – Beyrut'da tayyare günleri"* idi:

"Halep muhâbir-i mahsûsamızdan:

Halep, 10 Şubat [Zuhr/Öğle] — Dün benzini bittiğinden dolayı Artah karyesine inmeye mecbûr olduğunu ve buradan benzin gönderildiğini işâr ettiğim Prens Celâleddin tayyaresi bugün saat dokuzu kırk geçe muhâlif ve şedid bir rüzgâra rağmen binlerce ahalinin ateşli heyecanları içinde buraya vâsıl oldu. Cesur tayyarecilerimize karşı Halep'in göstermiş olduğu hiss-i istikbâl her türlü tasvirin fevkindedir. Halep ikinci bayramını tes'îd ediyor. Tayyarecilerimiz bir müddet istirahatinden sonra şimdi askeri mahfilinde şereflerine keşide edilen öğle ziyafetinde hazır bulunmak üzere mahfile gittiler. Bu akşam da Mekteb-i Sultanî'de Belediye tarafından yine şereflerine yüz elli kişilik mutantan bir ziyafet keşide edilecektir. Tayyarecilerimiz yarın hava müsâid olursa sabahleyin saat sekizde Şam'a müteveccihen buradan mufâratat edeceklerdir.

[Muhâbir-i mahsûsamız Prens Celâleddin tayyaresinin bugün içinde hava müsâid olduğu

taktirde Şam'a müteveccihen hareket edeceğini bildiriyor. Muâvenet-i Milliye'nin takip ettiği hatt-ı seyahate göre Humus'a gitmeleri icap ediyordu. Biz muhâbirimizin sıhhat-i istihbaratından emin isek de aradaki şu mübâyeneti de kaydetmeden geçemedik. İhtimal Nuri Bey evvela Şam'a, sonra da Humus'a ya Beyrut'a gitmeyi tasavvur etmiştir ki bunun esbâbını anlamak burada kâbil olamaz. Eğer Nuri Bey Halep'ten doğruca Şam'a gidecek olursa bu seyahat esnâsında en uzun merhaleyi kendisi kat' etmiş olacaktır. Halep ile Şam arasındaki mesafe 300 kilometre kadardır.]

Muâvenet-i Milliye

Muâvenet-i Milliye elyevm Beyrut'da bulunuyor. Dün de geç vakte kadar muhâbir-i mahsûsamızdan hiçbir telgraf alamadığımıza nazaran henüz Fethi Bey'in tayyaresindeki ta'mirât ikmâl edemediği anlaşılmaktadır.

"Kudüs Belediyesi'nden 100 Lira Ödül"

"Kudüs'te istikbâl

Biri birini müteâkiben Yafa ve Kudüs'e gelen iki Fransız tayyaresini temaşa eden ahali de bir Osmanlı tayyaresine görmek için hasıl olan arzu ve iştiyâkın şükrane-i tatyîbi olmak üzere Kudüs-i Şerif Belediyesi, ilk defa gelecek Osmanlı tayyaresi yüz lira mükâfat i'tâsına karar vermiştir."

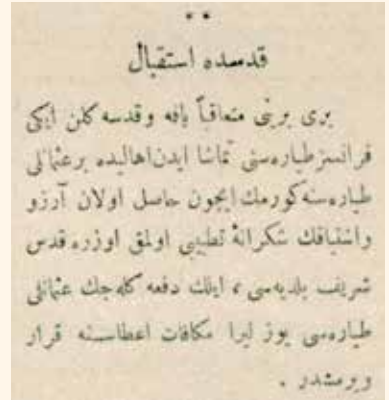
Tanin, 24 Şubat 1914

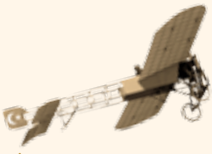
"Celâleddin tayyaresi sabah saat dokuz buçukta sâlimen Halep'e muvâsalat eylemiştir"

"Ayastefanos'tan İskenderiye'ye" daimi başlığı altındaki haber:

"Halep 10 Şubat – Havanın gayet rüzgârlı ve rüzgârın cihet-i harekete mukâbil vezân olmasına (esmesine) rağmen fedakâr ve cesur tayyarecilerini hâmilten bu sabah saat dokuz buçukta sâlimen Halep'e muvâsalat eylemiştir. Şereflerine gündüz mahfil-i askeriyede bir ziyafet verileceği gibi bu akşam için de belediye tarafından yüz elli kişilik bir ziyafet tertip olunmuştur. Umûm ahâlîde hasıl olan hiss-i meserret gayr-ı kâbil-i tasvirdir."

Sabah, 24 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Sabah / 26 Şubat 1914

“TAYYARECİLERİ ŞAM’DA 100 BİN KİŞİ KARŞILADI”

Fethi Bey Beyrut’tan Şam’a 45 dakikada ulaştı

“Ayastefanos’tan İskenderiye’ye”de yeni bir haber:

“Fethi Bey’den Osmanlı Ajansı’na vârid olan telgrafnâmedir:

Şam 24 Şubat – Beyrut’tan dokuz buçukta hareket ve onu çeyrek geçe Şam’a muvâsalat eyledik.’

Fethi

Fethi ve Sadık Beyler

“Suriye 11 Şubat – Fethi ve Sadık Beylerin süvâr oldukları tayyare bugün zevâlî saat on buçukta yüz bine karîb ahalinin hâr ve samîmî alkışları arasında Şam’da Sultan Selim Tekkesi civârında Mürce Meydanı’na nâzil olmuştur.”

Halep’ten Hareket

“Halep 11 Şubat – Bil-umûm Halep ahalisinin hâr ve samîmî alkışları arasında Nuri Bey’in râkip bulunduğu tayyare bugün üçü on dakika geçerek Hama’ya müteveccihen tayerân eylemiştir. Tayyareciler yarın ale’s-sabah Humus’a ve öğleye doğru Şam’a muvâsalatı ümit ediyorlar. Bu havâliye iki Osmanlı tayyaresinin vürûdu her türlü tahminin ve tasavvurların fevkinde hüsn-i tesir hasıl etmiştir.”

Muhâlefet-i Havadan Dolayı

“Halep Vilâyeti’nden 12 Şubat tarihiyle Dahiliye Nezâreti’ne vürûd telgrafnâmeler:

“Dün Hama’ya müteveccihen hareketi arz olunan Nuri Bey’in tayyaresi ne dün ve ne de bugün vakt-i zuhra kadar Hama’ya vâsıl olmamıştır. Tayyare hareketinden bir saat sonra Halep’e altmış kilometre mesafede vâki’ Ebu’z-Zuhûr İstasyonu’ndan görülmüş ise de ondan sonra bir yerden meşhûd olmadığı bu gece icrâ edilen tahkîkât ve muhâbereden anlaşılmıştır. Tayyarenin yolunu şaşırarak Ma’re, İdlîb ve Cîsr kazâları dâhiline inmesi ihtimâline binâen oralarından icrâ olunan tahkîkât da maatteessüf bir netice-yi müfid olamamıştır. İcap eden yerlere, her tarafa jandarma çıkarılarak taharriyât icrâsı için tebligat ifâ olundu. Alınacak ma’lûmâtın dakikasında arzı tabîidir.

Kezâ bugünkü telgrafnâmeyle zeyldir: Nuri Bey’in tayyaresi Ebu’z-Zuhûr İstasyonu’nun şarkında, havanın şiddetinden, üç saat bir mesafede nâzil olarak bugün şimedüferle Hama’ya gittikleri ve tayyarede bazı mertebe sakatlık olduğu şimdi haber alınmıştır. Alınacak ma’lûmât-ı mütemmime (tamamlayıcı bilgi) arz olunur.”

Sabah, 26 Şubat 1914

“Şimdi alınan bir haberde tayyarenin

Ebu Zuhûr Şimendüfer Mevkıfına nâzil olduğu anlaşılmıştır”

“Nuri ve Hakkı Beyler” alt başlıklı haber şöyleydi:

“Nuri ve Hakkı Beylerin süvârî olduğu tayyare, evvelki gün saat üçte Halep’ten ayrılmıştı. Halep’ten infikâk haberini veren muhâbir-i mahsûsamızın telgrafı –ki numarası 3231’dir- Şam’a tevcîh-i hareket eylediğini gösteriyordu. Zaten ondan bir gün evvel gelen 32194 numaralı telgrafta Nuri Bey’in havayı müsâid bulunduğu taktirde Şam’a gideceğini yazıyordu, ki iki telgraf haberi biri birini müeyyed (teyit eder) idi. Halbuki dün sabah matbaamızda bulduğumuz telgraf tayyarenin (Hama)ya vûsul maksadıyla tahrik edildiğini göstermiştir ki evvelki haberin ancak bir sehv-i tahrîr neticesi olduğuna hükmedilebilir. Nuri ve Hakkı Beyler bu anda, ıstırârî (mecbûrî) bir sukut ile sekte-dâr olan bir hamle-i seyahatten sonra (Hama)ya vâsıl olmuş bulunuyorlar. Aldığımız telgrafları sırasıyla derç ediyoruz:

Hama’da İntizar

Hama, 12 Şubat [Sabah saat 7] — Nuri ve Hakkı Beylerin tayyaresi bu saate kadar buraya vâsıl olmadığı gibi nereye indiğine dair bir haber alınamamıştır. Resmî ve gayr-i resmî istitlâate (öğrenmeye çalışmaya) rağmen şâfi (kifayet eden) bir haber alınamamıştır. Muhaberât cereyan ediyor, neticesini bildiririm.

Tayyare nerede?

Şam, 12 Şubat [Saat 12] — Halep’ten dün akşam gelen bir telgraf Nuri ve Hakkı Beylerin Hama’ya müteveccihen uçtukları ve bugün de öğleye doğru ve Humus üzerinden buraya geleceklerini tebşîr etmekte idi. Tayyare bu dakikaya kadar gözükmeydi. Halep’ten verilen cevaba nazaran tayyare hareketinden bir saat sonra Halep’e 60 kilometre kadar uzak olan Ebu’z-Zuhûr (Ebu Zuhûr) istasyonundan görülmüşse de ondan sonra nereye gittiği anlaşılamamıştır. Buradan da mülhakata (bağlı yerlere) Hükûmetçe tebligatta bulunuldu. Şam bir heyecan içinde ikinci misafirlerine intizâr etmektedir.

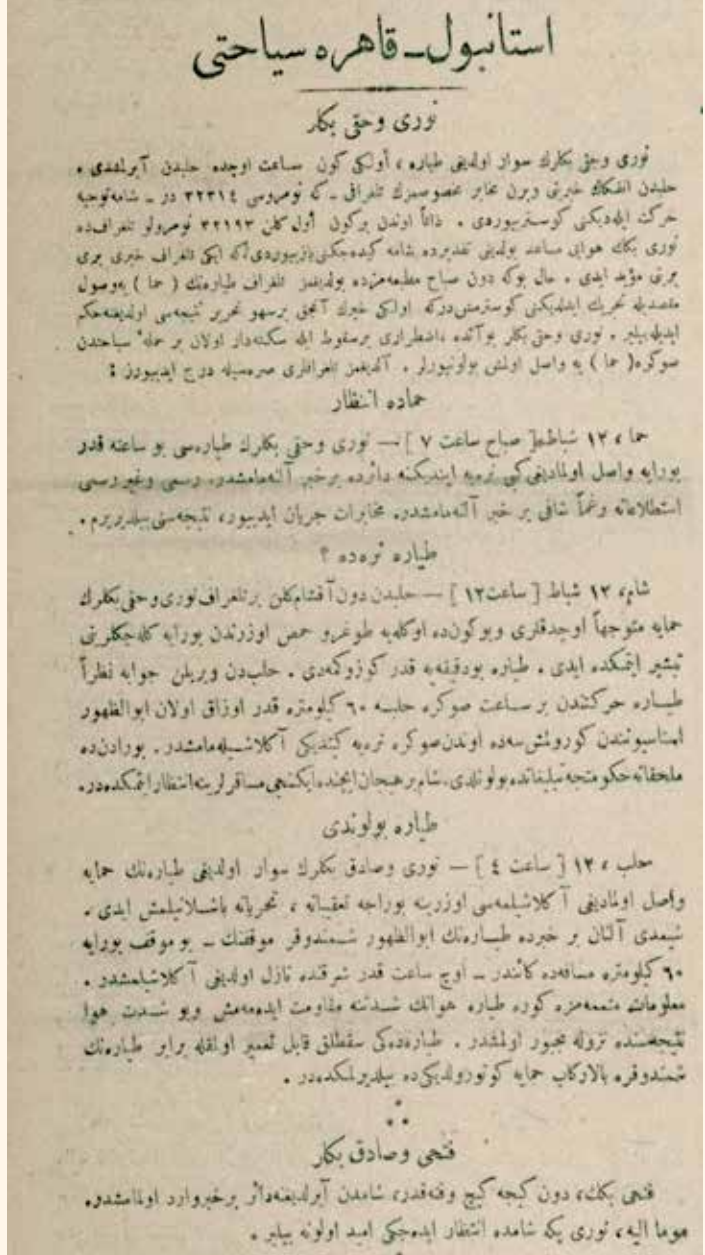
Tayyare bulundu

Halep, 12 [Saat 4] — Nuri ve Sadık Beylerin süvârî olduğu tayyarenin Hama’ya vâsıl olmadığı anlaşılmaması üzerine buraca ta’kibâta, taharriyâta başlanılmış idi. Şimdi alınan bir haberde tayyarenin Ebu Zuhûr Şimendüfer Mevkıfına -bu mevkıf buraya 60 kilometre mesafede kâindir – üç saat kadar şarkında nâzil olduğu anlaşılmıştır. Ma’lûmât-ı mütemmimize göre tayyare havanın şiddetine mukâvemet edememiş ve bu şiddet-i hava neticesinde nüzüle mecbûr olmuştur. Tayyaredaki sakatlık kâbil-i ta’mir olmakla beraber tayyarenin şimendüfere bi’l-irkâp (binerek) Hama’ya götürüldüğü de bildirilmektedir.

Fethi ve Sadık Beyler

Fethi Beyi’n, dün gece geç vakte kadar, Şam’dan ayrıldığına dair bir haber vârid olmamıştır. Mûmaileyh, Nuri Bey’e Şam’da intizâr edeceği ümid olunabilir.”

Tanin , 26 Şubat 1914

“NURİ BEY YEDEK BİR PERVANENİN BEYRUT’A GÖNDERİLMESİNİ İSTANBUL’DAN TALEP EYLEMİŞTİR”

Gösteri uçuşunu seyretmek için 150 bin kişi toplandı

Tanin’in değişmez “İstanbul-Kahire Seyahati” başlığının spotu ise “Fethi ve Sadık Beylere ve Şam’da ihtirâmât – Mehmed Ali Pa-şa’nın tayerânı” idi. Haber şöyleydi:

“Şam muhâbir-i mahsûsamızdan:

Şam, 13 Şubat — Şam sekenesi iki gündür pek ateşin bir heyecan-ı meserret içinde yaşıyor. Halk misafirleri bulunan cesur tayyarecilerimizi nasıl i’zâz edeceğini (ağırlayacağını) tayinde adeta mütehayyir (şaşırmış) kalmıştır. Misafirlerimiz a’yândan Abdurrahman Bey’in konaklarına nâzil olmuşlardı. Dün Makamat-ı Mübarekeyi ziyarete gittiler. Yollardan geçerken ahali kendilerini mütemadiyen alkışlıyordu. Öğle taamını askeri kulübünde tenavül eylediler. Sonra İttihat ve Terakki Kulübü’nde şereflerine keşide edilen mükellef ve mutantan ziyafette hazır bulundular. Esnâ-yi taamda Osmanlılığın şân ve şerefi nâmına Arapça ve Türkçe ateşin nutuklar irâd edilmiştir. Akşam üzeri belediye dairesinde verilen umûmi ziyafette belediye (Dimeşk) nâmıyla bir tayyare alınarak orduya hediye edilmesini taahhüd edildiği gibi muhterem tayyarecilerimize kıymetdar birer kılınç da ihdâ olunmuştur. Belediyeden sonra Nadi el-Terakki Kulübünde yine Fethi ve Sadık Beylerin şerefine ihzâr olunan (hazırlanan) büfeye gidildi. Burada da ekseri konsoloslar hazır bulunuyordu. Yine birçok nutuklar irâd ve tayyarecilerimiz tebci edilmişlerdir.

Bugün kablê’z-zuhr saat onu çeyrek kala Kolordu Kumandanı Mehmed Ali Paşa Hazretleri tayyareci Fethi Bey ile tayerân ederek memleket üzerinde uzun bir cevelân yapmıştır. Tayyarenin havalandığı Vecce? Çayırında tayyareci ile kumandanı alkışlamak üzere hemen hemen yüz elli bin kişi toplanmıştır. Bundan dolayı Fethi Bey tayyareyi, bir kazâ vukûuna mahal kalmamak üzere, Meze Ovasına indirmiştir. Şam üç gündür pek tatlı bir tayyare bayramı yaşıyor. Yarın yolcularımız tulû’-ı şems (güneşin doğuşu) ile beraber Kudûse müteveccihen yola çıkacaklardır.”

Mısır’daki Hazırlıklar

“Osmanlı tayyarelerini istikbâl için zât-ı Hidirînin himayesi ve Prens Aziz Hasan Paşa’nın riyâseti altında müteşekkil hey’et, ahiren Adli Yeken, Hüseyin Vasıf, Muhammed İzzet, Muhammed Yeken, Ömer Sultan, Mithat Yeken, Seyfullah El-Seyri Paşalarla Seyyid Kâmil, Mithat Sami, Muhammed Fehmi, Ahmet Hayri, Habip Lütfullah, Mişel Lütfullah, Erhim Ratip, Abdullah Talat, Doktor Faris Nemer, Cebrail Takla, Ahmet Lütfi es-Seyid,

Ebu Şâdi, Muhammed es-Senebavî, Muhammed Vehbi Kesbiye, Celâleddin Mahmud, Mustafa Reşid, Muhammed Şekib, Mu-harrem Rüstem, Doktor Behçet Vehbi, Mahmud Fehmi Hüseyin Beyler ve Emin er-Râfiû, es-Seyid Emin, Abdulmelik Hamza Efendiler ve sâire hazır oldukları halde akd-i ictimâ’ etmiş ve istikbâl ve ihtifâl programını bervech-i âti tertip eylemiştir:

Osmanlı tayyareleri Kahire’ye muvâsalat edince Helipolis’te tayerân meydanına nâzil olacaklar ve Mısır’da kalacakları müddetçe ihtifâl heyetinin misafir-i hâss-ül-hâss olarak Helipolis Palas Otelinde ikamet edeceklerdir.

Muvâsalatları günü mezkûr otelde Prens Aziz Hasan Paşa tarafından şereflerine mutantan bir ziyafet keşide olunacak ve öğle taamı burada tenavül edileceği gibi ziyafette heyetin resi ve azaları ve Kahire muhafızı hazır bulunacaklardır.

O gün öğleden sonra Osmanlı tayyarecileri Prens Aziz Hasan Paşa tarafından El-Kubbe Sarayında Hidiv Hazretlerine takdim olunacaklardır.

Ertesi gün misafirler öğle taamını Saray-ı Hidirî’de ve akşam taamını da Osmanlı Komiserlik Dairesinde tenâvül edeceklerdir. Her iki ziyafette tayyarecilerle birlikte ihtifâl heyeti azasıyla heyet-i nüzzâr ve nezâret vekilleri dahi davet olunacaklardır.

Üçüncü günü muhterem misafirler öğle taamını (yemeğini) Mehmed Ali Kulübünde tenâvül edeceklerdir (yiyeceklerdir). Akşam üzeri de şereflerine Kontinal Otelinde umûmi bir ziyafet keşide olunacaktır ki bu ziyafete sûret-i mahsûsada med’uvv olanlardan (davet edilenlerden) gayri arzu edenler yirmi beşer kuruluş mukâbilinde iştirâk edebileceklerdir.

Dördüncü günü tayyareciler Kahire ve havalisinde tenezzühe çıkacaklardır.

Beşinci günü İskenderiye’ye müteveccihen Kahire’den mufârat edecekler ve hareketlerinden evvel Muhammed Yeken Paşa tarafından keşide olunacak bir ziyafette hazır bulunacaklardır.

İskenderiye’ye muvâsalatlarının birinci günü öğle vakti mahallî daire-i belediyesi tarafından sûret-i mahsûsada bir ziyafet keşide olunacak ve akşam vakti de Mısır’daki gibi med’uvvinden başka yirmi beşer kuruluş mukâbilinde arzu edenler iştirâk etmek üzere umûmi bir ziyafet tertip edilecektir.

İkinci günü Osmanlı tayyarecileri Dersaadet’e avdet etmek üzere vapura râkip olacaklardır.”

Tanin, 27 Şubat 1914

“Nuri ve Hakkı Beyler Hama’da”

“Nuri ve Hakkı Beylerin râkip oldukları tayyarede âriz olan sakatlık üzerine Ebu’z-Zuhûr Şimedüfer Mevkîfinin üç saat kadar şarkında nâzil olduğu ve tayyarenin şimedüfere bi’l-irkâp (bindirilerek) Hama’ya götürüldüğü dünkü nüshamızdaki muhâbir-i mahsûsumuzun telgrafnâmesinde yazılmış idi. Mûmaileyhümanın Hama’ya muvâsalatları hakkında muhâbir-i mahsûsamızdan dün gece aldığımız berveç-i âti telgrafnâme-ye nazaran mûmaileyhimin Hama’ya tayyare ile muvâsalat eyledikleri anlaşıyor:

Hama, 13 Şubat (saat 7,30) Tayyareci Nuri ve refiki Hakkı Beyler sakatlanan pervanenin yerine ihtiyaten yanlarında bulunan diğer pervaneyi takarak bugün akşam üstü buraya muvâsalat eylemişler ve kendileri fevkalâde bir sûrette istikbâl edilmişlerdir. Mûmaileyhüma yarın Şam’a müteveccihen hareket edeceklerdir. Nuri Bey yedek bir pervanenin Beyrut’a gönderilmesini

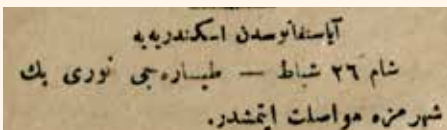

İstanbul’dan talep eylemiştir.”

Nuri Bey

Dimeşk [Şam], 26 – Tayyareci Nuri Bey vâsıl olmuştur.”

Tanin, 27 Şubat 1914

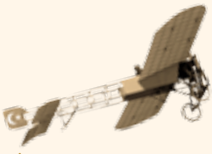

Nuri Bey Şam’da

Son Haberler kısmında yine klasik “Ayastefanos’tan İskenderiye’ye” başlığı ve şu önemli gelişme verilir:

“Şam 26 Şubat – Tayyareci Nuri Bey şehrimize muvâsalat etmiştir.”

Sabah, 27 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Peyam / 28 Şubat 1914

FETHİ VE SADIK BEYLERİN HALEP'TEN İLK RESİMLERİ...

“Tayyarecilerimiz Şamlıların istekle-ri üzerine bugünü şehirde geçiriyor”

Uzun süre birinci sayfadan tayyareciler hakkında haber giremeyen *Tasfir-i Efkâr*, Halep'ten ulaşan yeni fotoğrafları yayınlarak, son safha hakkında bilgi veriyordu. “Tayyarecilerimizin Âfâk-ı Mülkte Cevlânları İntibaâtından” başlığıyla verdiği haberin fotoğraf altında ise şunlar yazıyordu:

“Fethi Bey Halep'te / [Üstte] Halep Fransız Konsolosu Fethi Bey'in tayya-resini ziyaret ederken (Fransız Kon-solosu zâid işaretiyle gösterilmiştir.) / [Altta] Fethi ve Sadık Beyler Halep Heyet-i Askeriyesiyle birlikte (1 Fethi Bey, 2 Sadık Bey) / Halep muhâbirimi-zin sûret-i mahsûsada alıp gönderdiği resimler.”

Tasfir-i Efkâr, 27 Şubat 1914

‘Tayyarenin indiği alana Fethi Bey adı verilsin’ teklifi

“Tayyarecilerimiz” başlıklı haberin alt başlığı “Beyrut'da Fethi Bey Sahası” şeklindeydi:

“Fethi Bey tayyaresinin Beyrut'da nâzil ol-duğu mevkiin “Fethi Bey Sahası” nâmıyla tevsim edilmiş [edilmesi] Beyrutlulardan bazıları tarafından teklif edilmiş ve ilk defa olarak Beyrut afâkında tayyare müşâhede edilen bugünün teyid-i hatırasına vesile olan bu teklifin, Vâli-i Vilayet ile belediye azasının intizâr-ı dikkat ve teâmüllerine arz olunmuş olduğu Beyrut gazetelerinde okunmuştur.

Beyrut'da Tayyare iştirâsı

“Beyrut” nâmıyla nâmıyla bir tayyare iş-tirâsı için Beyrut'da bir piyango tertip edilmiştir. Piyangoda bin bilet mevcûd olup her birinin fiyatı bir mecidiyedir. Piyango hasılatı Bank-ı Osmani'ye teslim edilecek ve Vâli-i Vilayet Bekir Sami Bey'in nezâreti altında belediye dairesinde biletler çekilecektir. Her cihetçe faideli olan bu meşrûa ahalinin kemâl-i tehâlîke şitâb etmekte olduklarını görmekle mesrûruz. Her tarafta müşâhede edilen bu tezahürâtın devamı takdirinde bir değil, birkaç tayyarenin iş-tirâ edileceği ümit olunmaktadır.

[Er-Re'yü'l-Âmm]”

Peyam, 28 Şubat 1914

Bir yalan haber kaosu

Bir yalan haber, ortalığı birbirine kattı. İstanbul gazetelerini faka bastıran bu haber, Fethi ve Nuri Bey, Şam'da birleştiğini bildiriyor, hatta iki tayyarenin pilotlarının bir araya gelip sarıldıklarını bile aktarıyordu. Gazeteler birbirini atlatma gayreti içinde iken çok kötü bir şekilde oyuna gelmişlerdi. Henüz bunun farkında olmadan gece haberleri kıs-mına son saat haberi olarak giren gelişme (!) şöyle duyurulmuştu:

“Tayyarecilerimiz Birleşti”

“Kısm-1 mahsûsumuzda muhâbir-i mahsûsumuzdan aldığımız telgrafa atfen tayya-resini tamir eden Nuri ve İsmail Hakkı Beylerin yeniden uçtuklarını yazmıştık. Dün gece yarısına doğru aldığımız haberler Nuri ve refiki İsmail Hakkı Beylerin de Şam'a

muvâsalat ve el'ân orada bulunmakta olan Fethi Bey'e iltihak eylediklerini tebşir ediyor. Şu halde eğer Nuri Bey Beyrut seyahatinden sarf-ı nazar edecek olursa iki tayyarecimiz birlikte Mısır yolunu tutacaklar demek olur ki bizde kendilerine, bu münasebetle bir daha temenni-i muvaffakiyet eyleriz [...]”

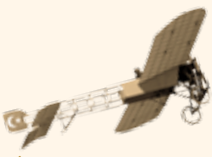
Fethi ve Nuri Beyler buluşuyor haberine düzeltme

“Nuri Bey

[...] Filhakîka evvelki gece pek geç vakit almış olduğumuz imzasız bir telgraf Nuri Bey'in Şam'a muavasalatını ihbar edliyordu. Telgrafın imzasız olmasını muhâbirimizin isti'câl (acele etmek) ile imza koymağı unutmmasına haml etmekle beraber yine kârilerimize mevsûk bir haber vermek için Şam muhâbirimize bir istifsâr (soruşturma) telgrafi daha çekmiş ve imzasız aldığımız haberi, ma'rûz telgrafımızın cevabına intizâren te'hire karar vermiştik. Ancak dün intişâr eden refiklerimizin kâffesinde görüldüğü veçhile (Osmanlı Ajansı) Nuri Bey'in Şam'a vâsıl olduğunu pek kat'î bir tarz-ı ifade ile bize te'yid ve tekrir eylediği ve telgrafımızın -vaktin pek geç olmasına mebni- cevabı da tabii teahhur ettiği (geciktiği) için artık işin içinde bu derece büyük bir yanlışlık olamayacağını hükmederek son saat kısmımıza Nuri Bey'in de Şam'a vâsıl olduğu haberi derç etmeğe mecbûr olmuştuk. [...] eğer Ajans Ot-toman tarafından da aynı haber teyid edilmemiş bulunsa idi, bizim asıl muhâbirimizden gelecek telgrafa intizâr etmekliğimiz tabii idi. Lâkin Ajans Ottoman'ın aynen “Tayyareci Nuri Bey Şam'a vâsıl olmuştur.” tarzında bir telgraf tebliğ etmesi üzerine bittabi' daha ziyade tereddüde imkan kalmamıştır. Elimizde olmayan bir sebepten dolayı vukûa getirilen bu yanlışlık için kârilerimize tekrar arz-ı itizâr eder(iz).”

Tasfir-i Efkâr, 28 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Şehbal / 28 Şubat 1914

“EBEDİYEN MİLLETİN HAFIZASINDA YAŞAYACAK İKİ FEDAKÂR”

“Onlar sukut ederken (düşerken), hem kendilerini, hem bizi yükselttiler”

Şehbal, ilk uçak şehitlerimizi kapak yaparak son görevini yapar. “Fethi ve Sadık Beyler, Tarsus’ta Sadık Paşa’nın Misafiri İken” başlığını taşıyan fotoğrafın yazısı ise şöyleydi:

“[Sağda] Sadık Bey / [Ortada] Tarsus eşrâfından Sadık Paşa / [Solda] Fethi Bey.”

Altta ise büyük punto ile şöyle yazıyordu:

“Sukutlarıyla Kendilerini ve Bizi Yükselten İki Vücut-ı Muazzezın Son Hatırası”

“Onları ne büyük bir samimiyetle, ne bî-pâyân sevinçlerle teşyîetmiştik! Şimdi artık ebediyen avdet etmeyeceklerini düşünmek ne kadar acı ve ne kadar ağır! Fakat onlar sukut ederken hem kendilerini, hem bizi yükselttiler: Her sukuta bu müyesser olmaz; onlar ölürken hem kendilerini, hem bizi yaşattılar: Her ölüme bu müyesser olmaz...!”

Şehbal, 28 Şubat 1914

“Tarsus’ta Fethi ve Sadık Beyler”

“Tarsus’ta Fethi ve Sadık Beyler”

“Tarsus’tan tayyarenin mufârakatı (ayrılışı)”

“Tarsus’dan uçmak üzere Fethi Bey tayyareye benzin doldururken”

“Fethi ve Sadık Beyler

Tarsus’da bulunan bir kârimiz Fethi ve Sadık merhûmların Tarsus’daki intibaâtına aid bazı fotoğrafler gönderdi. Bunlardan birkaçını bu nüshaya derç ediyoruz. Yâdi ebediyen milletin hafızasında yaşayacak olan bu iki fedakârın dünyadaki son irtisâmâtını kârîlerimizin hüznü ve alaka ile temaşa edeceklerine eminiz

Şehid tayyarecilerimizi merhale be-merhale takip.”

“[Üst] Adana’da Cami-i Kebir / [Alt] Tarsus’un maruf şelalesi / Tayyarecilerimizin Geçtikleri Yerlerden İntibaât.”

“[Üst] Adana’da Saat kulesi / [Alt] Adana’da Eski İstasyon Caddesi / Tayyarelerimizin Merâhil-i Mürûrundan Muhtelif Manzaralar.”

“FETHİ VE SADIK BEYLER YÜZBİNLERCE HALKIN BAŞARI TEMENNİLERİ ARASINDA KUDÜS-İ ŞERİF’E DOĞRU UÇMUŞLARDIR”

“Fethi ve Sadık Beyler yüzbinlerce halkın başarı temennileri arasında Kudüs-i Şerî’fe doğru uçmuşlardır”

“Tayyarelerimizin Menâkıb-ı Seyahatı” başlığındaki haberde “Fethi ve Sadık Beylerin Şam’dan Kudüs-i Şerif’e hareketleri” bildiriliyordu:

“Muhabir-i mahsûsamızın telgrafnamesi

Şam-ı Şerif 14 Şubat – (Saat 7 Dakika 14 Akşam) Üç günden beri Şamlıların en samîmî ve en parlak ta’zîmât ve ihtirâmât ile ikram ve i’zâz eyledikleri tayyareci Fethi ve Sadık Beyler bugün saat yedi raddelerinde buradan yüz binlerce halkın şiddetli ve sürekli alkışları ve selamet ve muvaffakiyet temenniyâtı arasında Kudüs-i Şerif’e müteveccihen tayerân etmişlerdir. Hîn-i muvâsalatlarında(ulaştıkları zaman) haklarında icra edilen merâsim-i istikbâliye ne kadar parlak idiyse bugün teşyî’leri (uğurlanmaları) esnâsında yapılan ihtifalât dahi o kadar azametlidir (görmelidir). Fethi ve Sadık Beylerin Merce Meydanından esnâ-yı tayerânlarında kendilerini teşyî’ etmedik memlekette bir ferd kalmamıştır. Muhterem misafirler, Şamlıların

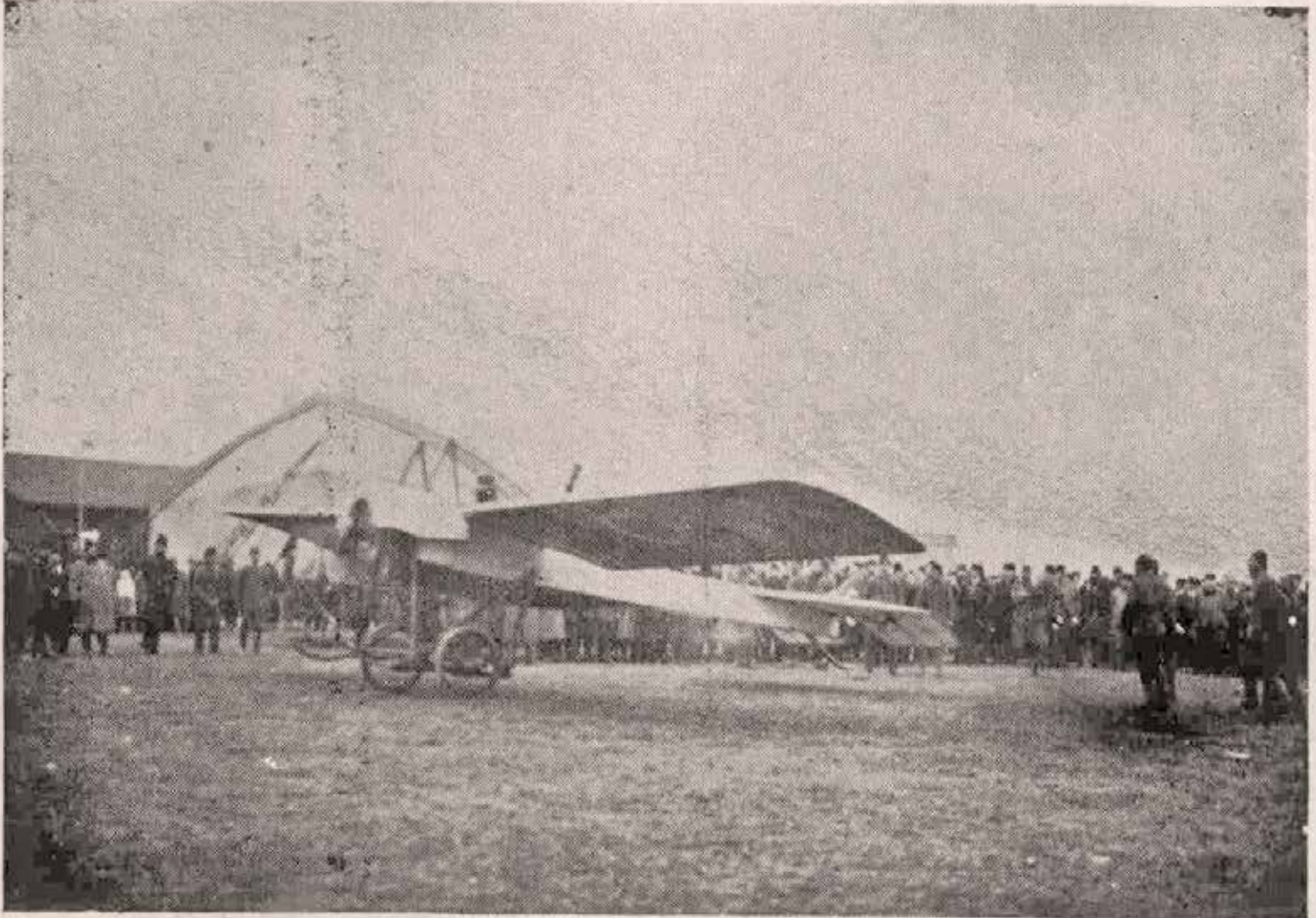
haklarında gösterdikleri fart-ı hürmet ve riâyetten son derece memnun oldukları halde ayrıldılar.

Nuri ve İsmail Hakkı Beylerin râkip oldukları tayyarenin nâ-gehâni (ansızın) bir sûrette Şam ufkunda görölüvermesi memlekette büyük bir hiss-i sürûr uyandırdı. Halk pür-galeyan ve heyecan olarak kimisi Merce Meydanına, kimisi de bunun nüzûlüne tahsis olunduğu evvelce i’lan olunan (Meze) karyesi (köyü) sahrasına koşuşmağa başladılar. Saat dörtte sâlimen yere nâzil olan Nuri Bey ve İsmail Hakkı Beylerin istikbâli merâsimi Fethi ve Sadık ve İsmail Beyler hakkında icrâ olunan merâsim-den dîn (eksik) değildir.

Hele Nuri ve İsmail Hakkı Beylerin memleket üzerinde yaptıkları iki devr esnasında kendilerine karşı büyük bir iştîyak hissi ile mütehassis olan Şamlıların izhâr eyledikleri âsâr-ı sürûrun tavsifi gayr-i kâbildir. Nuri ve İsmail Hakkı Beylerin buradan hareketlerinde keyfiyeti telgrafla bildiririm.

Halidi”.

İkdam, 28 Şubat 1-914

استانبول — قاهره سياحت هواييه سنده فتحى بك را كب اولدينى «مدفعه مليه»
طياره سنك حاضرونك القيشلرى آره سنده اياستفانوسدن حرکتى
(قوطو : فرید)

Uçuştan bir dakika önce alınan fotoğraf

Fotoğraf altı: “İstanbul-Kahire Seyahat-ı Havâiyesinde Fethi Bey’in râkip olduğu “Müdafaa-i Milliye” tayyaresinin hazirûnun (hazır bulunanların) alkışları arasında Ayastefanos’tan hareketi (Foto: Ferid)”

Resimli Kitap, Şubat 1914

اوروپا ده قاديئر و اقتصاديات

نسوان اسلام و استقلال

ايمان الله يلازمه مقاله ده قاديئر... کديئر يورور... يورورده بوقسم جوجلر... دهر ديق و شوق اولور... يورورده شوق...

اشته يک مختصر صر ايک مکتب... چوجلر يک اصل فرق طرزده بيوتلار... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايشه اورورده قاديئر... چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

دوت قاديئر دوشه چکدر... او حله ديمک... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

شرق احوال... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

دعايله دور... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

طياره ليريزک مناقب سياحتي

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر... يورورده چاشق... ايک سيستم قاديئر...

“MİLLETİN BU FEDAKÂR VE FAKAT BAHTSIZ EVLATLARINA FATİHALAR İTHAF EDEREK AĞLIYORUZ”

Son Haberler, bu kez elîm bir şehâdet haberini bildiriyordu:

“Fethi ve Sadık Beyler şiddet-i sukuttan müteessiren şehîd olmuşlardır”

Gazetenin “Son Haberler” kısmının manşeti, büyük bir acıyı haber veriyordu:

“Osmanlılarda Tayyareciliğin İlk Kurbanları / Fethi ve Sadık Beylerin Facîa-ı Şehâdeti”

“Bugün ‘Tasfir-i Efkâr’, kârîlerinin enzâr-ı teessür ve telehhüfüne (kederli ve hüzünlü bakışlarına) bir haber-i felâket vaz’ etmek mecbûriyet-i elimesinde bulunmakla dâğdâr-ı teessüftür (pek üzüntülüdür). Bu haber-i şeâmet bugün millet-i Osmaniye ve ümmet-i İslamiye için teessürât-ı azîmeyi bâdî ve hiç şüphesiz umûm simâlar da elîm bir matem-i milliyetin a’lâim-i hüznân-gîzi nûmayan olacaktır. Osmanlılığın, İslamlığın ümîd-i necât ve i’tilâsını küngüre-i âsûmana kadar yükseltmek, İslam diyârlarında hilâl-ı Osmaniye’yi tarîk-i havâiyede kat’-ı merâhil ederek temevvûç ettirmek, Osmanlıların, İslamların medeniyet-i hâzırâyı ne kadar kolaylıkla temsil etmeğe müsteid bulunduklarını enzâr-ı âlemde bilfi’l isbât eylemek azm-i vatanperverâne ve âlî-i himmetânesiyle İstanbul-Kahire Seyahat-i Havâyesine teşebbüs etmiş ve birçok avârız arasında büyük muvaffakiyetlerle İstanbul’dan Şam’a kadar tayerân eylemiş olan azimperver ve şecî’ tayyarecilerimizden Fethi Bey’le refîki Sadık Bey vazife ve fedakârlık uğrunda elîm bir akıbetê dūçâr olmuşlardır.

Şam’dan Kudüs-i Şerif’e müteveccihen hareket eden Muâvenet-i Milliye tayyaresi yolda henüz anlaşılamayan esbâbdan dolayı nâgehân sukut eylemiş ve parça parça olmuş ve çürük makinelerle Hüdâpendâne bir gayret ve şecâatle bu müşkil seyahat-ı havâiyeyi icrâya teşebbüs eden kahraman tayyarecimiz Fethi ve refîk-i himmeti Sadık Beyler de şiddet-i sukuttan müteessiren şehîd olmuşlardır. Ufûl-ı nagihânîleri millet-i Osmaniye ve ümmet-i İslamiye için zâyîât-ı elîme ve azîmeden olan bu şecâat ve vazie kurbanları hiç şüphesiz şehâdetleriyle kendi nâmlarını hafıza-ı millet ve tarihte ebediyen nakş etmiş ve Osmanlılığın, İslamiyetin şân ve şerefini i’lâ eylemiş bulunuyorlar. Bu elîm satırları karalarken dökülen demû’-ı teessür ve telehhüfümüzü ancak bu teslimiyetbahş hakikatle bir dereceye kadar zabta muvaffak oluyoruz. Hemen Cenab-ı Hakk Fethi ve Sadık Beyleri mazhar-ı rahmet ve gufrân ve kederdîde âilelerine sabr-ı cemîl ihsan etsin.”

“Hadise-i Elîme Tafsîlâtı”

“Haber-i elîm-i şehâdetlerini derç-i sahife-i teessür eylediğimiz tayyareci Fethi ve refîki Sadık Beyler dün Şam’dan saat sekizde hareket etmişlerdi. Muâvenet-i Milliye tayyaresinin Şam’dan hareketinden telgrafla haberdar olan Kudüs Mutasarrıfı üç dört saat intizârdan sonra tayyarenin adem-i muvâsalatı hasebiyle dūçâr-ı endişe olmuş ve saat onbir, on iki raddelerinde her tarafta telgraflar keşîde ederek kazâlardan, nahiyelelerden tayyarecilerimiz hakkında ma’lûmât talep eylemiş idi. Gelen telgraflarda Muâvenet-i Milliye’nin hiçbir tarafta görülmediği iş’âr olmakla Kudüs Mutasarrıflığı Şam vilayetine ihbar-ı hal eylemiş idi. Şam Vilayeti derhal mülhakâta (bağlı yerlere) telgraflar keşîde etmiş ve jandarmalar, müfrezeler çıkarılmak sûretiyle Muâvenet-i Milliye hakkında ma’lûmât istihsal ve iş’âr olunması

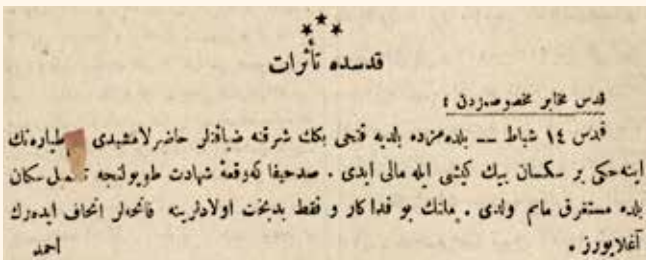
müstaâcelen bildirilmiş idi. Netice-i tahkîkatta Muâvenet-i Milliye’nin tarîk-i havâiye ile iki yüz yirmi kilometreye bâlîğ olan Şam-Kudüs merhalesinin takriben vasatında bulunan (Taberiye) gölünün şark sevâhilini teşkil eden (Semre) nahiyesini kadar tayerân ettiği anlaşılmış ve oradan da nereye gittiği görülmemiş olduğu taayyün eylemiş idi. İşte bunun üzerine bütün taharriyat nahiye’yi teşkil eden arazi dahiline hasr olunmuştu. Nihayet birkaç saatlik taharriyâtdan sonra tahminen vasati saat üç raddelerinde nahiye merkezinden birkaç saat ba’d (uzaklık) mesafede kâin noktada taharri (araştırma) müfrezelerinden biri tayyarenin enkazını ve Fethi ve Sadık Beylerin hurdahaş olmuş naş-ı mağîret-i nakşilerini keşfeylemişlerdir. Müfreze mahall-i hadiseye nöbetçiler ikame ederek nahiye merkezine azimetrele haber-i müellimeyi telgrafla iş’âr eylemiş, vilayetten de gece İstanbul’a telgraflar keşîde olunarak Fethi ve Sadık Beylerin akıbet-i faciaları ihbar olunmuştur.

Esbâb-ı sukutu tahkîk eylemek üzere Kudüs Mutasarrıflığı’n-dan mahall-i hâdiseye serian me’mûrîn-i mahsûsa, etıbbâ (tabipler) i’zam kılınmış (gönderilmiş) olduğu gibi birkaç gün evveli Şam’da bulunan Makinist Cemal Bey de oraya derhal trenle azîmet eylemiştir.

Taberiye, tarîk-i havâi ile Şam’dan takriben yüz kilometre mesafede bulunduğu ve Şam’dan hareketin de saat sekize müsadif olmasına nazaran kazânın sabahleyin saat dokuz buçuk raddelerinde vukûa geldiği tahmin edilebilir. Binâenaleyh kazânın vukû’u ile şüyû’u arasında altı saat kadar bir zaman geçmiş olmak lâzım geliyor.

Aldığımız ma’lûmât-ı mütemmimeye nazaran Fethi ve Sadık Beylerin naş-ı mağîret-i nakşileri Salahaddin Eyyûbi Hazretleri türbe-i mübarekesi haziresine defn olunmak için Suriye Vilayetince merci’-i âidîne müracaat edilmiştir.”

Tasfir-i Efkâr, 28 Şubat 1914

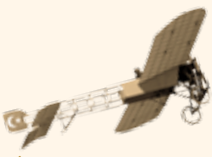
“Kudüs’te Teessürât”

“Kudüs muhâbir-i mahsûsamızdan:

Kudüs 14 Şubat _ Beldemizde Belediye Fethi Bey’in şerefine ziyafetler hazırlamıştır. Tayyarenin ineceği yer seksen bin kişi ile mâli idi. Sad hayfa ki vak’a-i şehâdet duyulunca tekmiil sükkân-ı belde (belde sakinler) müstağrak-ı matem oldu (mateme düştü). Milletin bu fadakâr ve fakat bahtsız evlatlarına fatihalar ithaf ederece ağılıyoruz.

Ahmet”

Tasfir-i Efkâr, 28 Şubat 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Le Moniteur Oriental / 28 Şubat 1914

“FETHİ VE SADIK BEYLER ŞEHİD OLDULAR!”

“Dünkü gece geç vakit Şam muhâbirimiz bize pek elîm bir haber gönderdi”

“Tayyare kazâzede: Fethi ve Sadık Beyler şehîd oldular!”

Tanin, elîm haberi “Son Havâdis” kısmında “Osmanlı Terakkisinin İlk Kurbanları” manşeyiyle duyurdu:

“Şam, 14 Şubat – Dün sabah Şam’dan Kudûs’e müteveccihen yola çıkan Fethi ve Sadık Beylerin nerede olduklarına dair öğle vaktine kadar hiçbir taraftan haber gelmemesi üzerine meraka düşölerek derhal Şam’dan etrafa telgraflar çekilmiş, taharriyâta başlanmıştı.

Taharriyât neticesinde saat üçte Taberiye kazâsı dahilinde (Şemriye?) ve (Zül-ye?) nahiyeleri arasında bir mahalde jandarmalar parça parça olmuş bir tayyare ile iki naş-ı bî-ruha tesâdüf etmişlerdir. Bunun üzerine derhal Şam’dan husûsî bir tren ile me’mûrîn-ı sıhhiye ve sâire Taberiye’ye müteveccihen hareket etmişlerdir. Haber Şam içinde şâyî’ olunca bir taraftan Nuri ve Hakkı Beylerin muvâsalatlarını tes’îd eden halk arasında derin bir matem ve elem uyandırmıştır. Esbâb-ı kazâ hakkında hiçbir şey bilinmiyor.

İşte bu elîm, cangüdaz haber bundan ibaret... Biz onların Şam’dan hareketlerini, memnûn ve müftehir, henüz kayd etmiş, bitirmemiştik; Payitahtdan Kahire’ye keheşân-ı cevelân çizecek olan tayyarecilerimizin neşve-i muvafakiyete henüz bütün şiddet ve heyecanı ile üzerimizde idi. Fakat nâgehân bir el, ölümün siyah, [kelimeler silik] eli bütün bu ruhu, bütün bu neşveyi zehirledi, boğdu ve öldürdü. Demek, Fethi ve Sadık Beyer Şam’dan ayrıldıktan sonra düşmüşler ve ... ölmüşlerdi!...

Bizim tahakkukundan değil, hatta ihtimal vukûundan bile muzdarip, endişenâk olduğumuz bu müellem hadise bu anda emr-i vâki idi. Fethi ve Sadık Beyleri vatanın izzet ve ikbali yolunda fedâ-yı cân etmişlerdi.

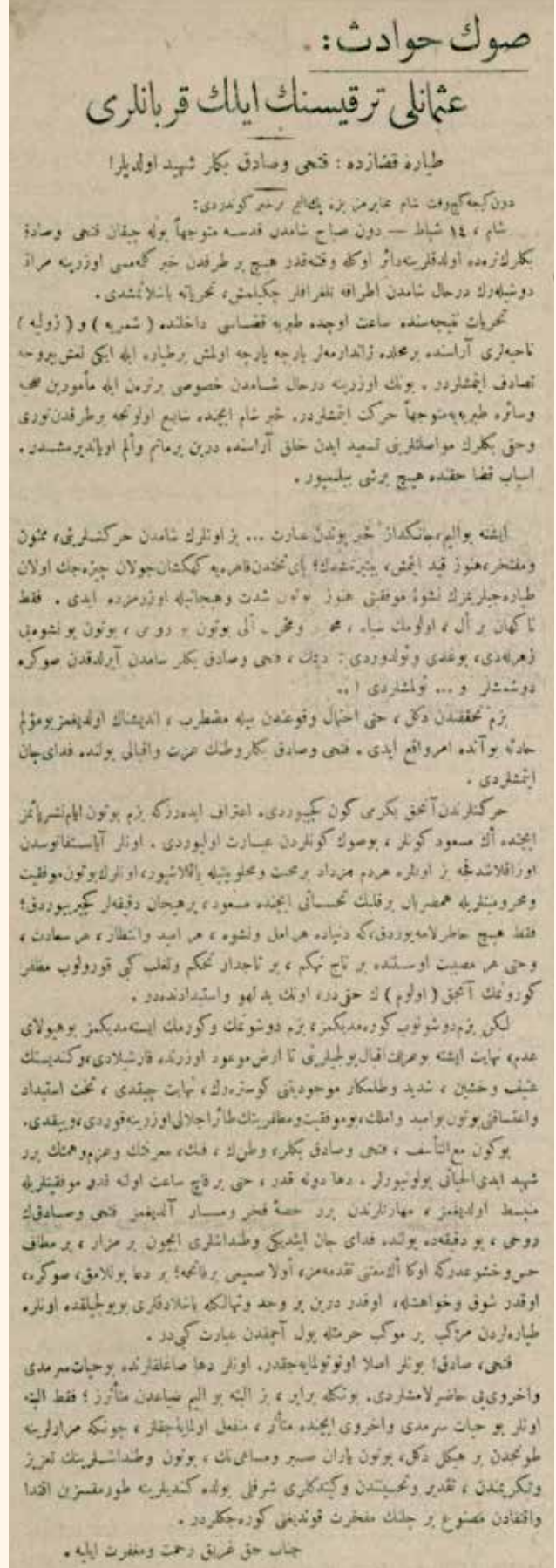
[...]

Bugün maatteessüf, Fethi ve Sadık Beyler, vatanın, fennin, marifetin, ve azim ve himmetin birer şehid-i ebediyyü’l-hayati bulunuyorlar. Daha düne kadar, hatta birkaç saat evveline kadar muvaffakiyetleriyle münbasit olduğumuz, mahâretlerinden birer hisse-i fahrî ve mesâr aldığımız Fethi ve Sadık’ın ruhu, bu dakikada yolunda fedâ-yı cân ettiği vatandaşları için bir mezar, bir mütâf his ve huşûdur ki ona en mutena tekaddümümüz, evvela samimi bir fatiha, bir duâ yollamak, sonra, o kadar şevk ve hâşişle, o kadar derin bir vecd ve tehâlûkle başladıkları bu yolculukta onlara tayyarelerden mürekkep bir mevkib-i hürmetle (hürmet alayıyla) yol açmaktan ibaret gibidir.

Fethi, Sadık! Bunlar asla unutulmayacaktır. Onlar daha sağlıklarında bu hayat-ı sermendî ve uhreviyyi hazırlamışlardı. Bununla beraber, biz elbette bu elîm ziyâdan müteessiriz; fakat elbette onlar bu hayat-ı sermendî ve uhrevî içinde müteessir; münfail olmayacaklar, çünkü mezarlarına tunçtan bir heykel değil, bütün yarân-ı sabr ve mesâînin, bütün vatandaşlarının ta’ziz ve tekrîminden, takdir ve tahsininden ve gittikleri şerefli yolda kendilerine durmaksızın iktida ve iktifadan masnû’ bir çelenk-i müfahharet konduğunu göreceklerdir.

Cenab-ı Hakk garîk-i rahmet ve mağfiret eyleye.”

Tanin, 28 Şubat 1914

“Fethi Bey, en tehlikeli yerleri geçip, ciddi bir risk arz etmeyen yerde hayatını kaybetti”

La Moniteur Oriental, “Hava Kahramanları / Osmanlı Havacılığının İlk Kurbanları” başlıklı haberinde çok ilginç bir anekdot naklediyordu:

“Birkaç ay önce, aralarında benim de bulunduğum bir dost ortamında Fethi Bey, havacılık mesleğinden bahsederken, “Tehlikeye alışıyorduk ve kazayı hiç düşünmüyoruz. Gidilecekse, bu şekilde gidilsin zaten... Bu, güzel bir ölüm...” demişti. Bu cümle, Fethi Bey’in her zamanki neşesiyle çelişiyordu. O zaman bu durum beni tuhaf bir şekilde heyecanlandırmıştı. Şimdi, tam da kaderin onu gençliğinin baharında ve büyük başarı sağladığı bir anda yakalaması karşısında, daha da fazla heyecanlandırıyorduk. Saf bir coşkuyla başladığı ve dünyaya Osmanlılığı havacılığının kaydettiği başarıları kanıtlamak için çıktığı bu sefer, birçok zorlukla doluydu aslında. Hava seferlerine alışkın Védrynes ve

Bonnier bunu başarmışlardı. Kendini kanıtlamış bir pilot olan Daucourt ise yarı yolda kalmıştı. Fethi Bey, tam da en tehlikeli yerleri geçip, havacılık açısından seferin ciddi bir risk arz etmeyen yerde hayatını kaybetti. Şam ile Kudüs arasında vuku bulan bu kazanın nedenini kim açıklayabilir? Fethi Bey, çok tedbirli ve muazzam bir hakimiyeti olan bir pilottu. İşini şansa, sadece bırakılabilecek kadar bırakırdı. “Gereksiz bir maceraperest değilim zira eşim ve çocuklarım var” demişti bana. Evet maceraperest değildi ama sadece cesurdu. O yüzden ölümü, her zaman karşılaşılabilecek o açıklanamayan kazalara bağlıdır. Uçak uçuyor, aniden kanatlar katlanıyor ve kuş düşüyor. Görenler bu şekilde anlatıyor en azından...

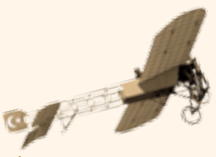
Fethi Bey ve Sadık Bey Osmanlı havacılığının ilk kurbanlarıdır. Bilim ve vatan için ölmüşlerdir. Umarım toprak onlara hafif gelir zira rüzgarlar onlara yardımcı olmamıştır. [...]”

La Moniteur Oriental, 28 Şubat 1914

P&R. ALAIN. 44x 11-1/2"
 Un an Ltr. 1,20 ; 8 cm.,
 Poste locale et Prévue
 Un an Ltr. 1,00 ; 8 cm. Ltr.
 Union Postale

Les élections

chéat des Français qui traversent l'État serbe, est décidé à donner sa démission.

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

The Evening World / 28 Şubat 1914

“UÇAK HAVADA BOZULDU VE İKİ HAVACI YÜKSEK İRTİFADAN DÜŞTÜ”

“Kudüs’e Uçan Türk Havacıları Ölümüne Uçtular”

Aynı başlıklı haberin, spotu ise “Balkan Savaşı’nda Ordu İzcisi Olarak Rekor Kıran Fethi Bey Kurbanlardan Biri” şeklindeydi. Haber şöyle verilmişti:

“İstanbul. 28 Şubat.

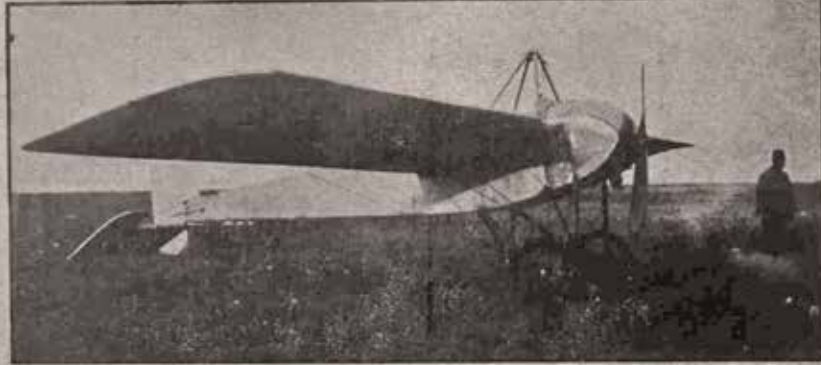
Türk ordusunun iki genç subayı Fethi Bey ve Sadık Bey, bugün

Konstantinopolis’ten İskenderiye, Mısır’a uçmaya çalışırken öldü. Şam’dan Kudüs yolunda ayrıldıktan sonra uçak havada bozuldu ve iki havacı yüksek irtifadan düşerek hayatını kaybetti. Fethi Bey, Balkan Savaşı sırasında Osmanlı ordusuna büyük yardımlarda bulunmuş, Bulgar mevzileri üzerinden pek çok cüretkâr uçuşlar yapmış ve çok değerli bilgiler almıştı.”

The Evening World, 28 Şubat 1914

٢٥ تشرين اوله ایستاتوسده طیاره‌جی ضابطی فتحی بک اداره اشدیک « عمالی » نام طیاره ایله برجولان اجرا ایدن برنجی قول اردو قوماندان وکیل محترمی جمال بک افندیك طیاره دروسده طیاره‌جی ایستاتوسده آلان رسملری (فرید ابراهیم)

پاریس - درساعات - قاهره سیاحت هواپیمایی اجرا ایدن فرانسیز طیاره‌سی (فرید ابراهیم)

Fotoğraf altı: “[üstte] 25 Teşrinievvel’de Ayas-
tefanos’ta tayyareci zabiti Fethi Bey’in idare
ettiği “Osmanlı” nâm tayyare ile bir cevelan
icra eden Birinci Kolordu Kumandan Vekil-i
Muhteremi Cemal Beyefendinin tayyare de-
rununda tayyareci elbisesiyle alınan resimleri
(Foto: Ferid İbrahim) / [Altta] Paris-Dersa-
adet-Kahire Seyahat-i Havâiyesini icrâ eden
Fransız tayyaresi (Foto: Ferid İbrahim)”

Resimli Kitap, Şubat 1914

“Uçak Kudüs yolunda havada bozuldu”

“Tayyare 2 kişiyi öldürdü” başlıklı haber:

“Konstantinopolis, 28 Şubat – Türk askeri ha-
vacılık teşkilatının genç subayları Fethi Bey
ve Sadık Bey, bugün Konstantinopolis’ten İs-
kenderiye, Mısır’a uçmaya çalışırken hayatını
kaybetti. Şam’dan ayrıldıktan sonra Kudüs
yolunda uçak havada bozuldu ve iki havacı
yüksek irtifadan düşerek öldü.”

The Las Vegas Daily, 28 Şubat 1914

“Fransızlar Paris-Kahire Seyahatini icra ediyor”

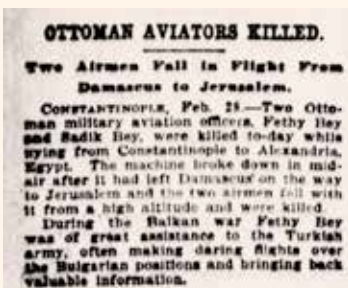
Fotoğraf altı: “[Üstte] Paris-Dersaadet-Kahire Seyahat-i Havâiyesini icrâ
etmekte olan Mösyö Dökor ile refik seyahati Mösyö Ru’nun Ayastefano’sa
muvâsalatını müteakip müstakbilin (karşılایانلار) arasında alınan resim-
leri / [Altta] Tayyareci Mösyö Dökor ile refiki Mösyö Ru ve şehir nâmına
kendilerini istikbal eden (karşılایان) Şehremini Cemil Paşa Hazretlerinin
bir arada çekilen resimleri (Foto: Ferid İbrahim)”

Resimli Kitap, Şubat 1914

“Şam’dan Kudüs’e uçan iki havacının düşüşü”

“Osmanlı Havacıları Öldü” başlıklı haber:

“– İki Osmanlı askeri havacılık subayı Fethi Bey ve Sadık Bey, bugün
Konstantinopolis’ten Mısır’ın İskenderiye’ye uçarken öldü. Makine, Ku-
düs yolunda Şam’dan ayrıldıktan sonra
havada bozuldu ve iki havacı da yüksek
irtifadan düşerek hayatını kaybetti. Fet-
hi Bey, Balkan Savaşı sırasında Osmanlı
ordusuna büyük yardımlarda bulunmuş,
Bulgar mevzileri üzerinden pek çok cüret-
kar uçuşlar yapmış ve çok değerli bilgiler
almıştı.”

The Sun, 1 Mart 1914

پاریس - درساعات - قاهره سیاحت هواپیمایی اجرا ایدن فرانسیز طیاره‌سی (فرید ابراهیم)

طیاره‌جی موسیو دوتور ایله رفیق موسیو رو و شهر نامه کنده‌لری ایستقبال ایدن شهر ایمنی
جیل پاشا حضرته‌لرینک بر آردده چکیل رسملری (فرید ابراهیم)

NEW ALIBI FOR BECKER DEFENSE

"THE LADY DOC"

By CAROLINE LOCKHART

A Western Story
of Adventure
and Thrills

BEGINS
ON
MONDAY

COMPLETE NOVEL EACH WEEK IN THE EVENING WORLD

"Circulation Books Open to All."

"Circulation Books Open to All."

WEATHER—Fair to-night and probably Sunday.

FINAL NIGHT

The

Evening

World.

FINAL NIGHT

PRICE ONE CENT.

Copyright, 1914, by The Press Publishing Co. (The New York World).

NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 28, 1914.

10 PAGES

PRICE ONE CENT.

VERGARA WAS KIDNAPPED, THEN SHOT, BY MEXICAN TROOPS OF HUERTA'S ARMY

Washington Gets Report That
American Was Not Hanged
by Band of Raiders.

CASE IS BEING PUSHED.

Commission Ready to Start for
Chihuahua to Examine the
Body of Benton.

WASHINGTON, Feb. 28.—Officials here discussed with much interest today the report of Capt. Sanders of the Texas Rangers, saying Clemente Vergara, an American citizen, reported hanged, had really been kidnapped and shot by Huerta's Federalists. While Consul Garrett had been ordered to make an extended inquiry and vigorous representations demanding reparation have been made to the Huerta Government at Mexico City, there was little official information today on the Vergara killing, which has admittedly stirred the Washington Government just as much as the recent execution of William K. Benton, a British subject, at Juarez.

Charge O'Shaughnessy at Mexico City reported that he had made representations concerning Vergara's death and that the Huerta Government had promised a full and detailed explanation of the killing. The inquiry into the Benton case was planned to begin in earnest today or to-morrow with the departure of a special train from Juarez for Chihuahua, furnished by Villa, bearing representatives of England and the United States. In Chihuahua American Consul Fletcher will join the investigation.

Opinion is divided here on whether Benton's body, after being buried nearly two weeks in a tropical climate, would show if his wounds were inflicted by a pistol or a firing squad. While no satisfactory answer has been made to the American Government's request for the surrender of the body to the widow, that point will not be pressed until all the evidence of a medical examination is secured. REBELS WILLING TO PAY DAMAGES FOR BENTON'S KILLING.

That Gen. Carranza was rapidly getting into touch with the situation at Juarez and Chihuahua and would exert his influence to clear up the Benton case, was the informal assurance reached here today. It was also supposed that Carranza will secure com-

(Continued on Second Page.)

STAY FOR WILLET; HE MAY GO FREE ON \$30,000 BAIL

Justice Blackmar Grants Certificate of Reasonable Doubt and Raises New Point.

Supreme Court Justice Blackmar in Brooklyn issued a certificate of reasonable doubt today in the conviction of William Willett Jr. who was found guilty of buying a nomination to the Supreme Court bench. He fixed bail for Willett at \$30,000.

"There seems to me," said Justice Blackmar, "to be sufficient material evidence to warrant the jury in finding the facts charged in the indictment. But I cannot escape a doubt whether the facts so alleged constitute a felony under section 775 of the Penal law rather than a misdemeanor under section 751. If they do constitute a felony the indictment is trifle in Kings County."

"Section No. 775, under which the defendant was indicted, is entitled 'Corrupt Use of Position or Authority.' Does it apply to bribery of a delegate to a convention or a political leader who controls that convention?"

Justice Blackmar went on to say that he should not go into the merits of the point. It is considered by lawyers a strong point in favor of the former Rockaway Congressman.

Aside from this fact, Justice Blackmar was influenced by the granting of the certificate by the fact that William Willett's editorial in the Standard Union accusing some one of graft in connection with the Supreme Court nominations and the statements of Patrick Callahan and Surrogate Ketchum, practically fixing this charge on Willett, were admitted into evidence at Willett's trial.

Robert H. Elder, Willett's counsel, said he would not try to free his client until Monday. Bail will be backed by privately owned real estate.

THOUSANDS WALK TRACKS.

Third Avenue "L" Blocked by Burning of Feed Wire.

A blockade that lasted over an hour this morning on the Third Avenue elevated line extended from the One Hundred and Thirty-third street station north to One Hundred and Seventy-seventh street.

The stoppage was caused by the burning of a heavy feed wire at the One Hundred and Thirty-third street station just at the rush hour and hundreds of passengers, not being able to persuade the guards to open the gates, pushed over them and made their way along the elevated structure to One Hundred and Forty-ninth street to take the subway.

When the blockade cleared and trains began to move again there were still many people on the tracks. Those were allowed to re-board the trains.

SAILING TO-DAY.

Savonia, Madeira 12 M.
Calamank, Jamaica 12 M.
Rochambeau, Havre 2 P. M.

WINTER CRUISES.
By Steamer, the Panama Canal, West India, South America and the Mediterranean. Leave New York on Feb. 28, 1914. For full particulars apply to the World Travel Agency, 100 N. E. St., New York City.

GIANTS START HOME WITH WHITE SOX; GET BIG SEND OFF

English Join With Americans
in Farewell to Ball Players
Who Board Lusitania.

SPEECH BY MCGRAW.

He Gave Thanks for Courtesies to Round-World Teams—
Due Here Thursday Night.

LONDON, Feb. 28.—An enthusiastic demonstration was made today by members of the American colony in London and English athletes and sporting men, who had gathered at the station to bid farewell to the American baseball teams when they departed from London for Liverpool to board the Lusitania on their return to the United States.

The players expressed regret that they could not stay longer in London, where they had been extensively entertained at dinners, luncheons and theatre parties given by their admirers.

John J. McGraw in a short address made from the train uttered the thanks of the teams to both American and English present for the cordial way in which the tourists had been received here.

The ball players sailed from Liverpool at 4:15 P. M. They are due in New York next Thursday night.

Among the other passengers on the Lusitania were the members of a Japanese Government Commission headed by Baron Kogoro Takahira, former Ambassador to the United States, which has been investigating the judicial systems of Europe and expects to continue its work in the United States.

Mrs. Whitelaw Field, widow of the late American Ambassador to Great Britain, and Dr. Howard Kelly of Baltimore were also on the liner.

\$200,000 IN CASH STOLEN FROM A VAN OF PARIS POST-OFFICE

Thieves Get Plunder While
Mail Sacks Are Being Un-
loaded at Railway Station.

PARIS, Feb. 28.—Upward of \$200,000 in cash was stolen today from a post-office van at one of the railway stations in Paris. As this is the last day of the month large sums were being transmitted in various points for the payment of monthly salaries and accounts.

The police would give no details of the robbery except that the van was one among several being unloaded at the time and that there was a great deal of confusion.

CLAIM INCREASE DENIED.

Federal Judge Rules Against \$3,000,000 Street Railway Plan.

The \$3,000,000 increase in the claim of the Third Avenue Railway and its receiver was denied in a decision handed down today by United States Circuit Court Judge C. J. Lacombe, sitting as a judge of the District Court. The claim, entered under the title of the Pennsylvania Steel Company versus the New York City Railway Company, was filed on Jan. 26, 1913. In delivering his decision Judge Lacombe asserted that so long a time had elapsed that to allow the claim to be amended seemed unjustified.

\$9,000,000 GRAFT ON ROADS IN 1912, SULZER SWEARS

Deposed Governor the First
Witness Before Assembly
Investigating Committee.

HAS TALK WITH SMITH.

Hennessy Raps Barnes by Testifying That Boss's Friend
Got Contracts.

Former Gov. Sulzer has become a sort of "stock witness" in graft investigations, and today he took the stand at the first hearing of the Assembly graft hunting committee, headed by John Leo Sullivan of Chautauque, in the Council Chamber at City Hall.

The others present when the committee was called to order by Chairman Sullivan were Thaddeus C. Street of Oswego, Speaker of the Assembly; Franklin W. Cretman of Herkimer, Charles A. Brewster of Steuben and Alfred E. Smith and Michael Schaap of New York. The absentees were William J. Maler of Seneca, Alvah W. Burlingame of Brooklyn and Samuel A. Jones of Chemung.

John Kirkland Clark, formerly of District Attorney Whitman's staff, counsel to the committee, opened the session by stating that he had received 2,400 pages of testimony taken before Special Commissioner Osborne.

Former Gov. Sulzer's first testimony concerned the work he had done when he became Governor to see that the people received a dollar's worth of good roads for every dollar expended.

Then Mr. Sulzer explained that he could not get funds to pay expenses of the Hennessy investigation and it became necessary for Hennessy himself and some others to bear all the expenses.

"I gave \$2,500 toward it," he declared. "Mr. Hennessy's investigation of a number of roads showed me that of the money expended on them 30 per cent. went for the roads and 70 per cent. was stolen."

Sulzer was asked if he had a copy of Hennessy's report on highway graft after the conviction of Bert Dunn in Rockland County. He handed a copy to the stenographer. Assemblyman Smith of New York, who was Speaker of the Assembly when Sulzer was impeached, glanced at it and said it might be marked as an exhibit.

"It's not on the record now?" he said inquiringly.

"No, but let's read it into the record," said Mr. Sulzer quickly.

"That's closed, that's closed," retorted Mr. Smith, flinging the report to the stenographer.

"We'll get to that in good time," replied Mr. Clark.

"Mr. Sulzer is only a witness here," declared Smith, "and it's not for him to tell this committee what to do or how to do it."

The report, a pamphlet of 14 printed pages, was handed from hand to hand down the committee.

SMITH CALLS ON SULZER FOR DOCUMENTARY PROOF.

When Mr. Sulzer's testimony had ended, Mr. Smith spoke up again.

"The witness," he said, "stated on the floor of the Assembly that he had documentary evidence of the theft of \$9,000,000 of the people's money in 1912. I suggest that counsel ask for this documentary evidence."

(Continued on Second Page.)

Woman Poisoner of Husband, Sentenced to Die in April

FRENCH BARON SLASHED IN SWORD DUEL WITH COUNT

Le Vasseur Has Artery Cut
by d'Heursel in Meeting Over
Card Scandal at Club

PARIS, Feb. 28.—A sword duel between Baron Robert Le Vasseur and Count d'Heursel, fought in the suburb of Neuilly today, resulted in Le Vasseur being wounded, one of the arteries of his right arm being cut.

The encounter is believed to have arisen out of the recent card scandal at the fashionable Jockey Club, where Baron Le Vasseur was alleged to have been guilty of cheating.

At the preliminary meeting of the seconds of the two principals, Raoul Mourichon, the explorer, and Jacques Caillaud, who were acting for Count d'Heursel, raised the question whether Le Vasseur's honor had not been already so affected that he was unworthy to fight.

Baron Le Vasseur's seconds were A. Ayon and Georges Breillatouy, the latter of whom is reputed to be the most deadly as he is the most notorious duellist in France. M. Breillatouy declined to discuss the question of Le Vasseur's honor, saying it was sufficient that Gen. Ayon and he had consented to act as seconds and they would therefore take full responsibility for the honor of their principal.

Job is Nigh, Man Made Life.

Mott C. Kent, formerly a locomotive engineer on the Long Island Railroad, who had been thrown out of work by the increased electrification of the system last fall, was found dead of gas today in his room in the lodging house of Mrs. Mary McElroy at No. 807 Briggs avenue, Williamsburg. He had been dead about twenty-four hours. Kent's brother-in-law, Henry Goldstein, of No. 174 Hudson street, Glendale, discovered the body when he called with news of a possibility of a job.

POLICE BLOTTERS TO SHOW ROSE LIED, LAWYER DECLARES

Records of Becker's Attendance at
Stations Refute Evidence That He
Was Present When Murder
Was Plotted in Harlem.

SAM SCHEPPS VANISHES WITH BAG AND BAGGAGE

"Will Never Go to Chair," Say Gun-
men, "but, If We Do, It'll Be
Without a Whimper."

An alibi for Charles Becker to shatter the keystone of the charge of conspiracy in the murder of Herman Rosenthal will be the feature of the defense in the second trial of the former police lieutenant. The alibi is of importance in that it attacks the alleged meeting of Rose, Webber, Vallon and Becker in a vacant lot in Harlem on a night in June, 1912, preceding the tragedy at the Hotel Metropole.

MRS. BUFFUM TAKEN TO AUBURN; UNMOVED BY DEATH SENTENCE

Found Guilty of Poisoning Her
Husband and Sentenced to
Die in Week of April 5.

LITTLE VALLEY, N. Y., Feb. 28.—Mrs. Cynthia Buffum, under sentence of death for poisoning her husband, William Buffum, with arsenic, was taken to Auburn Prison today. There was no change in the attitude of silent calm she has maintained since her arrest after Buffum's death on Aug. 24. The only time she has displayed any emotion was when during her trial her attorney, in his final plea to the jury, portrayed her girlhood, and when she kissed her mother, her brother Arthur and her little son, Francis, goodbye after sentence had been pronounced.

The jury deliberated for five hours and twenty minutes. When she was declared guilty Justice Brown at once sentenced her to die in the week of April 5.

Mrs. Buffum was awakened by sheriff Dempsey at 5 o'clock this morning. At 6 o'clock her five sons were in the cell to see her. None but little Francis, thirteen years old, showed any grief at parting. At 12:15 Mrs. Buffum was taken on her trip to the death house at Auburn Prison.

All during the night the little pale-faced, rubric woman had been carefully watched in her cell. She had made threats during the last few days that she would never see Auburn.

Her nerve unbroken, she relies on the encouragement from her counsel, Patrick J. Collins, who said to her just before her departure:

"Don't worry, now; keep quiet and leave it all to me. You will never die in the electric chair."

Before leaving the jail Mrs. Buffum asked that Francis be sent to her, she warned him to "keep his back up" and "don't let Cole break you."

AS SHE ENTERED THE PRISON, SHE WAS MET BY TWO GUARDS, WHO TOOK HER TO THE DEATH HOUSE.

TURKISH AVIATORS FLYING TO JERUSALEM ARE PLUNGED TO DEATH

Fethy Bey, Who Made Record
as Army Scout in Balkan
War, One of the Victims.

CONSTANTINOPLE, Feb. 28.—Fethy Bey and Hadik Bey, two young officers of the Turkish military flying corps, were killed today while attempting to make a flight from Constantinople to Alexandria, Egypt. After leaving Damascus on the way to Jerusalem the aeroplanes broke down in midair and the two aviators fell with it from a high altitude and were instantly killed.

Fethy Bey rendered great assistance to the Ottoman army during the Balkan war, often making daring flights over the Bulgarian positions and bringing back valuable information.

"I expect to prove an alibi for Becker," said Mr. Shea this afternoon, by the records in the police stations visited in his official rounds each night during the month of June, 1912. It is charged that he met the gunmen in a vacant lot on One Hundred and Twenty-fourth street during one night of that month. The police records will show exactly the time he visited and was in each station, and I expect to show this meeting was an impossibility. Becker was on his post at the time he is charged with meeting the gunmen.

SAYS BECKER WILL NOT TALK ANY MORE.

"There will positively be no more statements from Becker at any time. This has been found necessary because of inaccurate reports of his remarks, and Charles Becker will not see another statement of any kind until after he is set free."

"No other man probably in the world's history was ever characterized as Becker has been. He has been termed a grafter, but there has been no charge made against him specifically pointing out wherein at any time any person ever paid a penny further than the statements made by the vile, disreputable rapscallion, who to save his own life conspired this vile conspiracy that all most caused the State of New York to be shamed forever in the eyes of the world."

Shea also asserted that Sam Schepps probably has disappeared because he feared an indictment charging him with extortion. Mr. Becker, in explaining this, said that he knew nothing about Schepps except that one day word was brought her that a colleague was of the Times for her. She went down and secured it. It was signed by Becker and said:

"One says Charles. My name is Charles."

Second Trial Assured!

Those who give World ads. the first trial almost invariably come back for a second trial and then become regular and enthusiastic World advertisers.

If you are a new advertiser, don't fail to join the thousands of "regulars" who will.

Advertise in the Big Sunday
World To-Morrow!

Your ad. will get a circulation in New York City greater than if published in the Sunday Herald, Times, Sun and Tribune ADDED TOGETHER.

Them, too, World ads. are so numerous and varied that they attract an enormous army of opportunity-seekers recruited from all walks of life.

Get Sunday World Ads. in early to-day.

“ELİM BİRER KAZÂ NETİCESİNDE YOLDA ŞEHİD OLAN KAHRAMAN TAYYARECİLERİMİZ”

Şehid tayyarecilerin yolculuğa çıkmadan önce çekilen fotoğrafları

Fotoğraf altı: “Dersaadet-Kahire Seyahat-ı Havâiyesine teşebbüs ederek elim birer kazâ neticesinde yolda şehîd olan kahraman tayyarecilerimiz (1) Fethi, (2) Nuri beylerle (3) râsıd Sadık Bey’in ve tahlis-i hayata muvafaak olan (4) İsmail Hakkı Bey’in Dersaadet’ten mufarakattan evvel alınmış fotoğrafları”

Resimli Kitap, Şubat 1914

“Fethi Bey, Bulgar mevzilerine cesur uçuşlar yapmıştı”

“Türk Havacılar Öldü” başlık ve “Fethi ve Sadık Bey’in büyük yükseklikten düşüşü” spotlu haber şöyleydi:

“Konstantinopolis, Şubat 28 – Türk Askeri Havacılık Kolordusu’nun genç subayları Fethi Bey ve Sadık Bey, Konstantinopolis’ten İskenderiye’ye, Mısır’a uçmaya çalışırken hayatını kaybetti. Şam’dan ayrıldıktan sonra Kudüs yolunda uçak havada bozuldu ve iki havacı yüksek irtifadan düşerek öldü. Fethi Bey, Balkan Savaşı sırasında Osmanlı ordusuna büyük yardımlarda bulunmuş, Bulgar mevzileri üzerinden pek çok cüretkar uçuşlar yapmış ve çok değerli bilgiler almıştı.”

The Evening Star, 28 Şubat 1914

Balkan Savaşı kahramanı: Fethi Bey

Amerikan gazeteleri, AP’nin geçtiği ortak haberi yayınladıklarından haberle genellikle aynı içerikteydi. “Türk Pilotları Öldü” başlıklı haber de bunlardan biriydi:

“Konstantinopolis, 28 Şubat – Türk askeri Havacılık kolordusunun genç subayları Fethi Bey ve Sadık Bey, Konstantinopolis’ten İskenderiye, Mısır’a uçmaya çalışırken hayatını kaybetti.

Şam’dan ayrıldıktan sonra Kudüs yolunda uçak havada bozuldu ve iki havacı yüksek irtifadan düşerek öldü. Fethi Bey, Balkan Savaşı sırasında Osmanlı ordusuna büyük yardımlarda bulunmuş, Bulgar mevzileri üzerinden pek çok cüretkâr uçuşlar yapmış ve çok değerli bilgiler almıştı.”

The Fargo Forum, 28 Şubat 1914

“Düşüşte her iki havacı da hemen öldü”

“İki Asker Pilot Düşerek Öldü” başlık ve “Uçuş Sırasında Uçak Bozuldu, İkisini de Hızlı Ölümle Karşıladı” spotlu haberde AP’nin içeriği aynen verilmişti:

“Konstantinopolis, Şubat 28 – Türk askeri havacılık kolordusunun genç subayları Fethi Bey ve Sadık Bey, Konstantinopolis’ten İskenderiye, Mısır’a uçmaya çalışırken hayatını kaybetti. Kudüs yolunda Şam’dan ayrıldıktan sonra uçak düştü. Bu düşüşte her iki havacı da öldü. Fethi Bey, Balkan Savaşı sırasında Osmanlı ordusuna büyük yardımlarda bulunmuş, Bulgar mevzileri üzerinden pek çok cüretkâr uçuşlar yapmış ve çok değerli bilgiler almıştı.”

The Bridgeport Evening Farmer, 28 Şubat 1914

North Dakota and Great Northern in Fight Over Land

Devils Lake, N. D., Feb. 25.—After serving as plaintiff in more actions than all of the rest combined, the state of North Dakota changes its role in a case against the Great Northern railway which comes for trial during the jury term of court which opens here Monday with Judge C. W. Hunt presiding.

In the action in question, the state, through Atty. Gen. Andrew Miller, seeks to recover \$10,000 from the corporation on the ground that certain state land and water owned by the state and included in Rock Island military reservation, was unlawfully appropriated by the railway, when the

Did the Federals Kill Vergara? This Is Report From Texas

Washington, D. C., Feb. 25.—Charge D'Auffray reported that he had made representations concerning Vergara's death to the Mexican government and was promised a full detailed explanation of the killing.

Washington, Feb. 25.—The officials discussed with great interest the report of Captain Saunders of the Texas Rangers, saying that Vergara was really kidnapped and shot by Huerta's federalists. The Vergara killing has admittedly stirred the Washington government just as much as the recent execution of Benton at Juarez.

The inquiry into the Benton case began to earnest last today as tomorrow with the departure of a special train from Juarez to Chihuahua. Opinion is divided here as to whether Benton's body, after being buried two weeks in a tropical climate, would show whether the wounds were inflicted by a firing squad or otherwise.

Nogales, Ariz., Feb. 25.—That England despite its recognition of Huerta, should have made direct representation regarding the death of Benton to General Carranza, the head of the constitutional movement, is the position taken by those close in touch with Carranza although the constitutionalist chief himself has maintained a silence.

There appears to be surprise among those in Carranza's confidence that the American state department should have broached the Benton matter to the constitutionalist in behalf of the British foreign office.

It is pointed out, however, that the English recognition of Huerta, the known relations between the English capital and the Huerta regime, the landing of British marines at Vera Cruz were probably, in a measure responsible for the British foreign office's mode of procedure.

El Paso, Tex., Feb. 25.—Gen. Carranza said he hoped to start for Chihuahua tonight. He will travel in a machine propelled by a battery of four miles an hour. Carranza intends to remain with Villa throughout the latter's southern campaign. Carranza, the English consul from Galveston, continued his investigation of the Benton killing to secret.

SULZER TELLS OF GRAFT

New York, Feb. 25.—The Sullivan committee, a bipartisan investigation committee appointed by the lower house of the legislature, held its first public hearing in the city hall with former Governor Sulzer and John A. McGrath as the principal witnesses.

Sulzer said the information of graft in the state highway department came to him during his campaign for governor. In accordance with pre-election promises, he appointed a committee to investigate the report.

"They only investigated sixty days," said Sulzer, "but they found out enough to convince me that every department of the state was honeycombed with graft. Hereafter, working on the highway graft, checked forty roads in twenty-two counties and found their construction fraudulent. The taxpayers have been defrauded of millions and millions of dollars. Hundreds of thousands of dollars of the state's money has been lost. That about 50 per cent of the cost of the roads went for their actual construction and the rest was stolen."

PLANS REGULATION OF CORPORATIONS

Washington, Feb. 25.—Declaring that he is opposed to the Newlands trade commission bill because it proposes to create an unnecessary governmental body, Senator Nelson today introduced a bill giving the secretary of commerce jurisdiction over all corporations except transportation companies engaged in interstate commerce.

Mr. Nelson's bill requires existing companies to make application for a license to do business within three months after the approval of the act. New corporations are not to begin business until after they have been licensed by the secretary of commerce. Corporations applying for licenses are required to set forth the purposes of their organization fully.

The Nelson bill also makes strict provision for the issue of the stocks and bonds by the corporations, in line with a bill he introduced several weeks ago.

May Exempt Farmers and Labor Organizations From Anti-Trust Law

Washington, Feb. 25.—Labor unions, farmers co-operative organizations, combinations of small retailers and manufacturers, which do not engage in price raising, probably will be exempted from the provisions of the anti-trust laws now being framed by the House Judiciary committee. A bill limiting the use of injunction in labor

Lieutenant Becker, Who Gets a New Trial on Charge of Plotting Murder of Gambler Rosenthal

The highest court of New York state, the court of appeals, has granted Police Lieut. Charles Becker, sentenced to death for the murder of Herman Rosenthal, the New York gambler, a new trial. At the same time, the four witnesses, who actually did the killing, have been denied new trials and they must die in the electric chair at Sing Sing unless they find a lawyer to carry their case into the federal courts.

Rosenthal was shot to death July 15, 1912, in front of the Hotel Metropole on Forty-third street. A year and a half ago he was convicted and sentenced to death. The case has dragged along since then. At the same time, three years ago, the state supreme court, three years ago, denied Becker a new trial. In the meantime, Becker must be taken from the death house at Sing Sing to the Tombs prison in New York City. He and his friends believe another conviction will not be obtained.

ONE MAN POWER IS PROPOSED

This station, N. D., Feb. 25.—The entire staff of Iowa will become the official head of every department of the executive branch of the state government, while every police in the state will be appointed by the chief justice of the supreme court, if the plan of the efficiency experts of the last legislature was carried out, it was announced today.

The report is in the hands of the legislative committee on administration and reform. The keynote of the recommendation is the centralization of power, one man controlling the executive and judicial branches of the government being part of the revolutionary changes proposed.

M'KENZIE MAN HAS A NEW INVENTION

Dismark, N. D., Feb. 25.—W. L. Watson came to Dismark yesterday from McKenzie by auto and says the roads are just as good as at any time during the year. He had one of his inventions attached to a Ford car, which looked like a good improvement to a lot of Ford owners, who see in it a foot pedal attachment for the hand brake lever, which, when pushed, throws the car out of gear, and sets the emergency brake, without it being necessary to take the hands from the steering wheel. Mr. Watson says he is going east in a few days to arrange to have his invention manufactured.

While he is east he will also secure patents for the rock digger he is manufacturing at McKenzie and which he expects to have on the market by April 1.

He is of the opinion that the rock digger will solve the problem of clearing land of rocks. While testing this machine yesterday he found that it took but a thirty-five-pound pull with a spring scale to lift a 1,400-pound rock, and after being swung from the hind side of a wagon it was easy to move the rock any place.

OLIVERS TWISTED; REAL ONE WEALTHY

Chicago, Feb. 25.—For four years a student at the University of Chicago, turned the midnight oil. He kept close to his room at the Del Prado hotel and studied. His name was Joseph D. Oliver, Jr. At the age of 21 he came into a fortune of \$15,000,000. His father, Joseph D. Oliver of South Bend, The Oliver family is the richest family in Indiana.

Other Oliver, "Blows In."

While the real young Joseph studied, another "young" Mr. Oliver, blew his town. He was a lovable chap and he mixed with everybody who was anybody. They began by pointing him out in reverent awe. His worth, \$10,000,000, of the South Bend Oliver, you know.

Free With His "I. O. U."

He subscribed \$10,000 to build a challenger for the Lipton cup, joining a few rare souls at the Chicago Yacht club in this project. He bought a yacht for \$60,000—paid I. O. U.—and left its owner to drag it back from South Chicago and pay off the bill. He subscribed \$10,000 for art. When collections were sought they couldn't be made.

"No Relative of Ours."

Joseph Oliver, Jr., came to Chicago. He arrived on Monday and hunted up some of his friends. Together they hunted up "Mr. Oliver." "No," said Joseph shortly, when he saw "Mr. Oliver." "He is no relation of ours. He lent a South Bend Oliver." He turned and walked away.

BRITISH FOREIGN MINISTER SUPPORTS AMERICAN POLICY

Sir Edward Grey, foreign affairs minister for the British empire, has come out definitely in support of the American policy in Mexico in regard to the death of William S. Benton, a British subject, shot at the order of Villa, the ex-bandit. He took the first occasion in parliament to announce that the government would take action by the United States. In the meantime the British consul has begun an investigation of the circumstances of the death and he will report to his home office. The foreign minister has no hope, however, of gathering more facts than will be learned by American investigators because of his lack of authority to compel witnesses to testify. The significance of the announcement of Sir Edward Grey lay in the fact of his quick recognition that the Monroe doctrine covered the situation.

DICKEY WINS IN CARPENTER CASE

Dickey Reporter: The noted Carpenter case against the village of Dickey came to an end last Wednesday night, when the jury returned a verdict in favor of the village of Dickey.

This case has been in the courts during the last three years and has attracted a great deal of interest. Mrs. Carpenter was trying to recover \$2,000 from the village as alleged damages for an injury claimed to have been received on a defective sidewalk in April, 1911.

Mrs. Carpenter was represented by M. C. Leland and Knapp & Knapp of Jamestown, and the village by Jones & Hutchinson of LaMoure.

The case lasted three days and many interesting stories were told off. The jury was made up of intelligent fair-minded men and the case was decided on its merits.

Jones & Hutchinson showed great skill and shrewdness in presenting the case, and at the same time were fair and honest with the witnesses and jury.

SHOT, YET CALLS ON GIRL

Muscatine, Ia., Feb. 25.—Walter Becker, 19 years old, in spite of threatening letters and warnings from anonymous sources set forth to call upon a girl in the southern district of the city.

On the way a shot from ambush plowed through his left arm. Still undaunted, he went on, made the call, then called a doctor to dress his wound. When he reached his home afterward, he fainted from loss of blood.

The identity of his assailant has not been discovered.

Final Profit of Business of Prostitution Principal Reason for Its Existence

THREE WERE BURNED TO DEATH.

Spokane, Wash., Feb. 25.—Mrs. Stella Marie, a widow and two daughters were burned to death here today.

HANNA'S FORMAL ANNOUNCEMENT EXPECTED SOON

Hemlock, N. D., Feb. 25.—It is well understood that Governor Hanna will be a candidate for governor again and it is expected that his formal announcement will be out within the next ten or fifteen days. Governor Hanna is not that up with any clique or faction and undoubtedly will make the race on the basis of his personal administration. He will have strong backing throughout the state.

TURKISH FLYERS WERE KILLED

Constantinople, Feb. 25.—Pethy Day and Gadh Bey, young officers of the Turkish Military Aviation corps were killed while attempting to fly from Constantinople to Alexandria, Egypt. After leaving Damascus on their way to Jerusalem the aeroplanes broke in mid air and the two aviators fell to their death from a high altitude. Pethy Day rendered great assistance to the Ottoman army during the Balkan war, making many daring flights over Bulgarian positions and getting much valuable information.

STRIKE IN PORTUGAL OVER

Lisbon, Portugal, Feb. 25.—The announcement of the conclusion of the present revolutionary railroad strike in Portugal is made by the committee directing its movement. All strikers were ordered to return to work.

ALFALFA CROPS INCREASE

One Success Near Wadena, Arkansas Interest of Whole County.

Wadena, Minn., Feb. 25.—One hundred acres of alfalfa on a single farm will be grown in Wadena county next season. Last year it was 1.5 acres, a farmer, had forty acres in alfalfa of the Grimm variety. He got three good crops, each averaging one and one-half tons to the acre.

Nearly the farmers of Wadena county have made arrangements to use from five to ten acres of alfalfa in the spring. The farmers' club of Wadena has taken up the matter of securing seed and a committee has been appointed for the purpose.

The business men of Wadena village are co-operating with the farmers' committee and an adequate supply of Grimm's alfalfa from Montana will be secured.

Journalists in Contempt

New York, Feb. 25.—George Bordick, city editor, and William Curtis ship news reporter, of the New York Tribune, were adjudged in contempt by Federal Judge Hanna today for having refused to answer questions concerning their source of information in the employment of a company, accounts of which their paper printed. Each was fined \$250.

IMPERIAL ELEVATOR MEN AT DEVILS LAKE

Devils Lake, N. D., Feb. 25.—The Imperial Elevator Co. held a convention in this city at the Great Northern hotel. The object of the gathering was to bring the employees together and give them an opportunity to get acquainted with each other and with the officials. A feature of the meeting was an address on Better Farming by G. E. Townsend of Omaha, Neb., a special lecturer in the employ of the company. The convention adjourned today noon and immediately following the officials will hold a series of five meetings in both the western and eastern divisions. The meetings in the eastern division will open on Monday at Petrolburg, Tuesday at Lakota, and Wednesday at Roebuck. The officials here for the convention were:

W. H. Day, general superintendent, Minneapolis.

R. S. Thompson, auditor of the eastern division, Lakota.

J. H. Tremble, auditor of the western division, Wadena.

E. E. Wheeler, general adjuster, Michigan.

Among the members here from the eastern division were: G. H. Canfield, Graniteville; R. L. Helling, Denbigh; A. O. Christensen, Rugby; J. H. Waskie, Danesh; Ed. O'Donnell, Tushnet; Harry Kopylov, Rolette; A. Goldner, Petersburg; J. E. Merdell, Leoda; D. L. Howe, Lakota; O. P. N. Anderson, Bracke; W. H. Wood, Hanksboro.

Among those from the western division were: J. D. Murry, Rugby; Mr. Larson, Edmond; P. Peters, Dargason; Lander, N. L. Howard, Langford; Ed. Williams, Garden; K. P. Hobbs, Mohall; A. M. Moon, Glenfleur; D. E. Lahr, Deering; L. E. Weaver, Sherwood; J. F. Cofford, Mohall; A. M. Knapp, Newburg; and Thos. Nielsen, T. Erickson, P. Brown, Ole Bol, L. Moberg and H. Ashburn; H. Deacon, Bottineau, and J. H. Tremble, Weeth.

Women of Closed Resorts in St. Louis Curse Crusaders

St. Louis, Feb. 25.—The women of the segregated district, which will be closed by the police tonight after a bitter fight by prominent St. Louis women, today sent letters and threats to their rich sisters who conducted the organized campaign on the social evil which has resulted in a general order for closing every known resort in St. Louis.

Many of the letters abused the leaders of the anti-vice campaign for taking their living from the women of the underworld who now claim they have no means of support.

The following letter is a sample of many received by Mrs. In. nally and other crusaders:

"The only thing the unfortunate women should have done when they called at your mansion should have been to repeat the days of Mary Antoinette, dragged you to a guillotine and taken off your head that has brought sorrow to so many hearts.

"We are human beings and on bended knees ask God to curse you with sickness, sorrow, and death; that you may pay your debt in hell, where you cannot do any harm."

Boston, Feb. 25.—The final profit of the business of prostitution is the principal reason for its existence. No other form of offense as flagrant, as open and as harmful to the community would be tolerated for a day in this state.

These were the declarations made in the formal report submitted to the legislature by the commission appointed last year, which has conducted a detailed investigation in seventy-nine Massachusetts cities and towns. The report says millions of dollars are invested in establishments utilized for immoral purposes and that "prostitution in all its ramifications constitutes a vast business extending all over the state."

The commission found "widespread evidence of a strong public sentiment against the continuance of the business of prostitution in this state." It expresses the conviction "that this evil is susceptible of successful attack and treatment."

The commission concludes its report by pointing out that the most flagrant expression of commercialized prostitution is in connection with certain spas and cafes where liquor selling is the principal business.

RUSH TO PAY TAX ON INCOME

New York, Feb. 25.—The busiest place on Manhattan today is the income tax bureau on the third floor of the United States customs house. Hundreds of New Yorkers stood in line for hours waiting to file their returns, the time limit for which, under an extension, is 6 p. m. Monday. Collector Anderson said that before noon 40,000 returns had been received. It is expected there will be 50,000 or 10,000 more before the close of the office tonight. Estimates indicate that approximately \$4,000,000 have been filed in New York city's four districts, and that the total number will exceed 100,000, or nearly one-fourth of what has been estimated as the total number of returns in all the sixty-three districts throughout the country.

The rush in file reports began as soon as the office opened for business. In an hour after the opening, a line formed through the corridors outside the office. The mixed line consisted of taxpayers, stock brokers, office boys, accountants, manufacturers, and a varied assortment of hucksters. Many of them were waiting for employees, few help forces were seen. Everyone seemed eager to enjoy the novelty of meeting the tax man.

Taxpayers, having taxable income and falling to report by the close of business Monday will be fined \$20 to \$1,000. Government investigators are already busy making inquiries concerning the returns. The United States treasury department will be required to handle the windup of the filing Monday. As yet there is no possible way to make an accurate tabulation or even an estimate of the amount of money represented in the reports.

RADICAL PLAN TO BAR ALIENS FROM NATION

New York, Feb. 25.—Dr. Sydney L. Galt, a veteran missionary, who recently held before the United States government a radical plan for solving the immigration problem, spoke here before the League of Political Education.

His suggestion to the league is that immigration be limited to a per cent annually of the members of each race already naturalized in the United States with their American born children. This rate, he pointed out, would permit the entrance of all who might come from the north of Europe, cut down the immigration from the south of Europe and permit only slight immigration from Asia.

Dr. Goodnow is the author of "Comparative Administrative Law" and several other works on municipal government.

Two Greeks Burned to Death or Murdered in a Shack at Minot

Minot, N. D., Feb. 25.—Two Greeks were burned to death last night in a shack near the railroad tracks. An investigation shows evidence of murder. A mattress was found full of blood. There were knife wounds on both bodies. The sheriff and police are working. There is great excitement among the Greeks.

“NURİ BEY’İN VE RÂSIDİNİN SEYAHATİNDEN BİR DAKİKA EVVEL ALINMIŞ FOTOĞRAFİLERİ”

👉 Fedakâr tayyarecileri uğurlayanlar

Fotoğraf altı: “İstanbul-Kahire Seyahat-ı Havâiyesi müteşebbislerinden ve fedakâr tayyarecilerimizden Nuri Bey’in ve rasıdının seyahatinden bir dakika evvel alınmış fotoğrafları / Fedakâr tayyarecilerimizi teşyî etmek üzere Ayastefanos’ta ictimâ’ eden zevât meyanında bulunan vükâla-yı fihâm hazerâtından bazıları: (Resmin ortasında soldan itibaren sırasıyla: Harbiye Nazırı Enver Paşa, Dahiliye Nazırı Talat Bey, Adliye Nazırı İbrahim Bey, Nafia Nazırı Cemal Paşa görülmektedir)”

Resimli Kitap, Şubat 1914

👉 Nuri Bey ile arkadaşının tayyarede çekilen fotoğrafları

Fotoğraf altı: “Nuri Bey ile refik-i seyahati ve tayyaresi”

Resimli Kitap, Şubat 1914

Tayyareci subaylar hareketten önce toplu halde

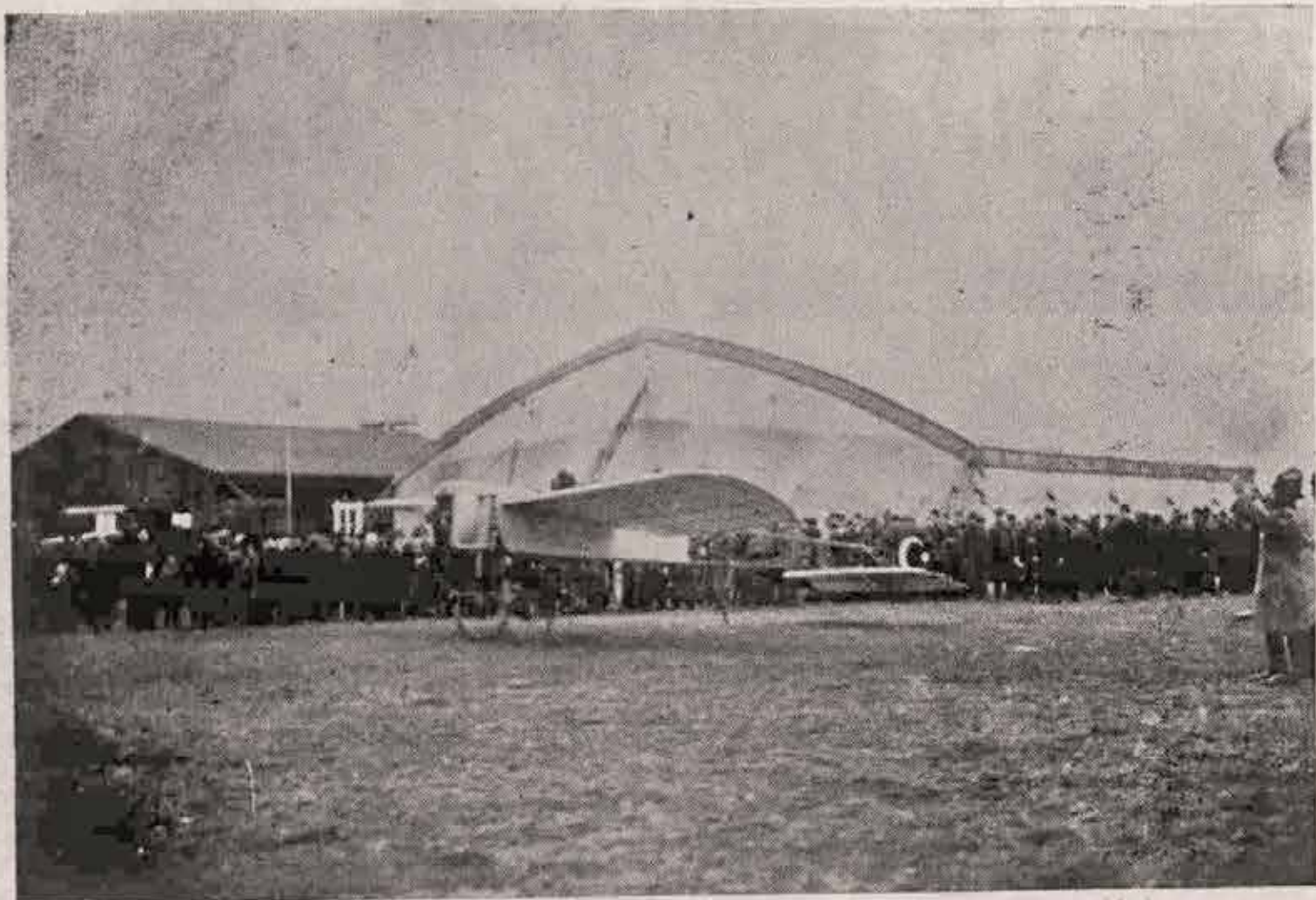
Fotoğraf altı: “[Üstte] Tayyareci zabitlerimizle râsıdlarının kable’l-hareke alınan resimleri (Tayyarecilerimizin ellerinde tuttukları buketler bir lütf-ı kadirşinâsâne olmak üzere Hatice Sul-

tan Hazretleri tarafından ihdâ (hediye) buyrulmuştur) / [Altta] Nuri Bey’in süvar olduğu Prens Celâleddin tayyaresinin Ayastefanos’tan alkışlar arasında hareketi”

Resimli Kitap, Şubat 1914

طیارہ جی ضابطہ مرضیہ را صد لہرینک قبل الحریکہ آلتان رسملری (طیارہ جیلر مزک
الہرندہ طوتدقلری بوکتلر برلطف قدر شناسانہ اولق اوزرہ خدیجہ سلطان
حضرتلری طرفندن اہدا بیورلشدیر)

نوری بک سوار اولدینی پرنس جلال الدین طیاره سنک آیاستفانوسدن القیشلر
آره سنده حرکتی

“SALİM VE KEMAL BEYLERİN SEYAHATI İCRAYA BAŞLAMADAN BİR DAKİKA EVVEL ALINAN RESİMLERİ”

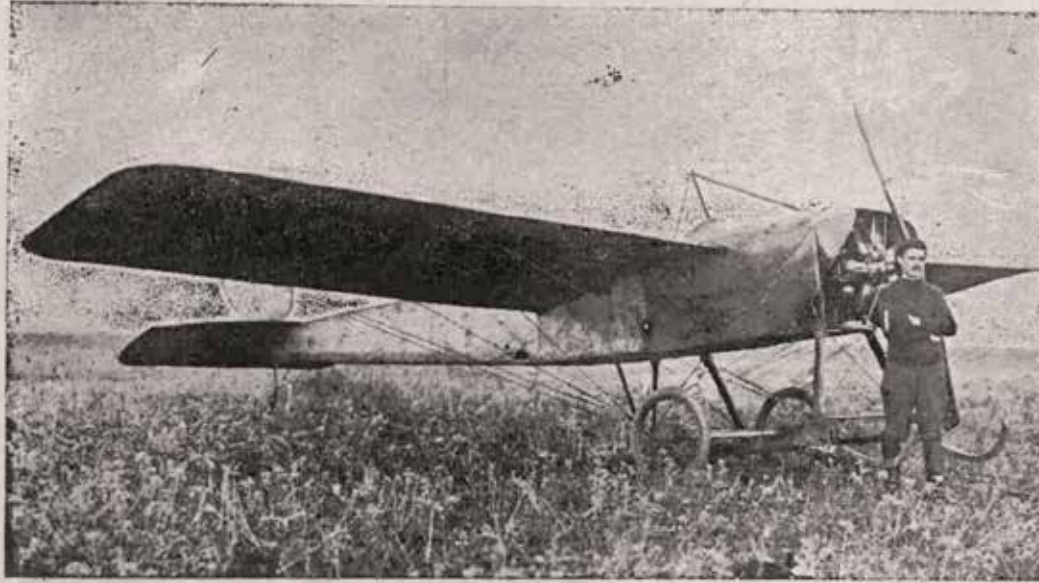

صوك زمانلرده طياره جيلكده ابراز ايتديكي مهارتله بحق مظهر تقدير اولان
طياره جيلر مندن فاضل بك

**Osmanlı’nın mahir
tayyarecilerinden Fazıl Bey**

Fotoğraf altı: “[Üstte] Son zamanlarda tayyarecilikte ibrâz ettiği maharetlerle bihakkın mazhar-ı takdir olan tayyarecilerimizden Fazıl Bey / [Altta] Tayyareci Fazıl Bey ve tayyaresi (Foto: Ferid)”

Resimli Kitap, Şubat 1914

طياره جی فاضل بك و طياره سی

(فیتو: فرید)

فدا کار طياره جيلر من سالم و كال بكارك طياره مکتبده حرکتدن اول حریبه ناظر محترمی انور
پاشا حضرتلری طرفندن مکافات نقدیه ایله تالطیف ایدیلاری (فیتو: فرید)

**Fedakâr tayyarecilerimize
nakdî mükâfat takdim edildi**

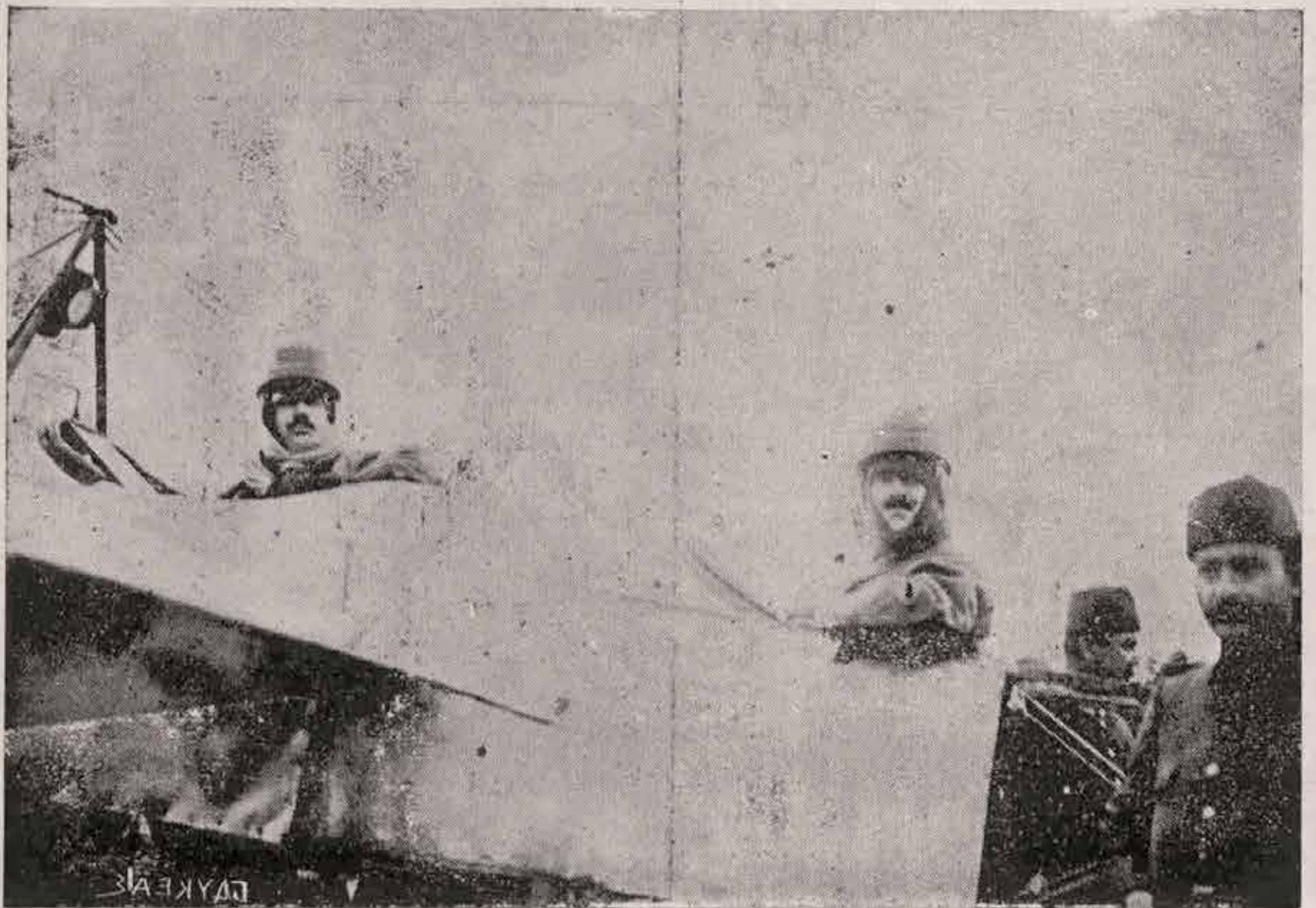
Fotoğraf altı: “[Sağ Üstte] İstanbul- Kahire Seyahat-ı Havâiyesini ikmale me’mur olan tayyareci Salim ve râsıdı Kemal Beyler / [Sağ Altta] Salim ve Kemal Beylerin seyahati icraya başlamadan bir dakika evvel alınan resimleri (Ma’lûm olduğu veçhile Edremid civarında bu fedakâr tayyarecilerimiz sukut ederek râkip oldukları tayyare parçalanmış ve le-hülhamd kendileri kurtulmuştur)”

Resimli Kitap, Şubat 1914

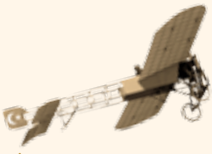
“Fedakâr tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beylerin Tayyare Mektebi’nde hareketten evvel Harbiye Nazır-ı Muhteremi Enver Paşa Hazretleri tarafından mükafat-ı nakdiye taltif edilmeleri (Foto: Ferid)”

استانبول — قاهره سیاحت هواپیمه سنی ا کماله مأمور اولان طیاره جی سالم و راصدی کمال بکیر

سالم و کمال بکیر سیاحتی اجرایه باشلامه دن بر دقیقه اول آلتان رسملری
(معلوم اولدیغی وجهله ادرمید جوارنده بو قدا کار طیاره جیلرمن سقوط ایدرک را کب اولدقلری
طیاره پارچه لشمش و له الحمد کندیلری قورتولشدیر) .

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Peyam / 1 Mart 1914

“ŞEHİTLER İÇİN SELAHADDİN EYYUBİ HAZİRESİ’NDE TÜRBE, İSTANBUL’DA İSE BİR SÜTUN İNŞA EDİLECEK”

Peyam’ın şehîdler için attığı başlık:

“Fennin Bizde İlk Kurbanları”

“Evvelki gün, sabaha karşı Kudüs’ten matbaamıza gelen âtideki telgraf, bize bazı Türkçe refikamızın evvelce neşretmiş oldukları o dilsûz (yürek yakan) tayyare fâcia’sından haber vermiş ve telgrafın gecikmiş olması, bittabi’, buna dair kârîlerimize dünkü nüshamızda i’tâ-yı ma’lûmât eylememize mâni’ olmuştu; bugün âtideki telgrafla beraber, tafsilât-ı mütimmeyi derç-i sütun ediyoruz:

Der’aliyye Peyam Gazetesine

Dün, (Evvelki gün) Seksen bin kişiden fazla bir kalabalıktan müteşekkil, muazzam ve muhteşem bir muvekkib ile beklenilen ve kable’z-zeval saat sekizde Şam’dan hareket etmiş olan Fethi ve Sadık Bey Tayyaresi Taberiye’ye tâbi’ “Sahra” karyesinde kazaen sukut etmiş ve muhterem süvârileri şehîden vefat eylemiştir. Bu sûzişli vak’aya muttali olan halk azîm bir heyecan içindedir.

Cemil

Tabiidir ki bu heyecana, bu eleme İstanbul da, İstanbullular da iştirâk ediyor, burada her muvaffakiyeti birer zafer-i millî gibi ahalinin kalbini sürûr ve iftihar ile şişiren bu seyahat-i havâiye-nin böyle nâgehâni bir faciaya inkılabı cidden elîm bir matem-i millî makamına geçse sezadır. Bu matem yalnız millî değil beşerîdir, bütün âleme, âlem-i ilm ve fenne şâmilidir, bir Fransız belki bundan bir Türk kadar müteessir olur, bir Alman tayyare-cisi bu muhterem şehîdlerin hatırasını belki kendi refikleri kadar ta’ziz ve tekrîmeyle; çünkü âlem-i fen vâsi’ bir vatandır ki orada Türk, Fransız, Alman milletlerinden bir an için tecerrüd ederek bir arada dest-bedest vifak (dostça) yaşarlar... Bu vatanın her vatan gibi birçok guzâtı (gazileri), birçok şühedâsı vardır, şühedâsı da guzâtı kadar mazhar-ı tekrîm ve tebcidir. İkisinin nâmına da âbideler rezk olunur, âlem-i fende gerek yeni bir fen olsa ve gerek bizâtihi mehâlik bir endazâne, bir meslek bulunması itibariyle tayyareciliktir ki en ziyade kurban verir, kazânın bu demir kanatlı, muazzam kuşları uçmaya başladık-

ları günden beri genç, ihtiyar, kadın, erkek böyle kaç kişinin, kaç kahramanın mevt (ölüm) ve helâkine sebep oldu: bu yolda kaç civân mert can verdi, hele bazıları kendi mezarını kendi kazarcasına, şiddet-i sukuttan toprağı delerek, zi-hâke (toprağın altına) gömüldü, kendi, az’za-yı cismi parça parça çıkarıldı, o kadar tarumâr oldu.

Mamafih, bilinmelidir ki, böyle bir akıbette şân ve şeref vardır, ilim ve fen yolunda ölmekle, serhadde ölmek teve’ümdür, bâ-husûs ki, haber-i mevtleriyle dağdâr olduğumuz o iki kahraman bir az evvel üç Fransızın daha az bir muvaffakiyetle, daha sönük bir tarzda teşebbüs eyledikleri böyle bir seyahate, Osmanlı bayrağını hamilen çıkmışlardı; hıttalar (ülkeler), kıtalar üzerinde bu mübarek timsal-i milliyetin sâyelerini salarak ve havada Osmanlı nâmının şerârelerini saçarak uçuyorlardı.

Onlar Osmanlı ve fen adamı olarak öldüler, yani bu hayat-ı pestîden, iki kat şân ile, iki kat zaferle çıkılıp, gittiler. Onlara iki kat rahmet dileriz ve hatime-i makal (makalenin sonu) olarak şunu da, kârîlerimize beyân etmek isteriz ki, her cihetten dilsûz olan bu facia’nın bizi müteselli eden bir ciheti mevcûd ki ba’dema, artık diyebiliriz ki, âlem-i fende bizim de bir mezarımız, pür-şân ve ihtîşam bir mezarımız var!”

“Harbiye Nâzırı Paşa Ta’ziyesi”

“Gaybûbet-i ebedîyeleriyle pek müteessir olduğum Fethi ve Sadık Beylerin keyfiyet-i şehâdetten dolayı beyân-ı teessür ve ta’ziyeti mütezammın her taraftan vürûd eden mektup ve telgraflara ale’l-infirâd (biri birer) cevap i’tâsı kâbil olamadığından Ordumuzun i’lâ-yı şânı yolunda ifnâ-yı hayat eden bu cesur zabitlerin hatıralarına karşı gösterilen âsâr-ı hürmet ve meclûbiyetten pek mütehassıs ve müteşekkîr olduğumun beyânı hususunda gazetenizi tavsit ederim efendim.

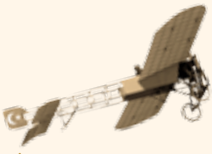
Enver

“Harbiye Nezâreti’nden:

Mısır’a kadar gitmek üzere İstanbul’dan tayerân ederek Şam’a vâsıl olmuş olan Müdafaa-i Milliye nâmındaki tayyaremiz evvelki gün Şam’dan Kudüse müteveccihen hareketle yolda Taberiye Gölü’nün cenûb-i şarkisindeki Kefr-i Harp Karyesi civarında parçalanarak râkipleri olan Yüzbaşı Fethi ve Mülâzım Sadık Beyler şehîd olmuştur. Bu sûretle vukû-ı şehâdetleri bittabi’ bâdi-i teessür-i azîm olmuştur. Mevla kendilerini garik-i rahmet etsin.

[...] Cenâb-ı Hakk’tan niyaz ederim ki bütün zabitân ve efrâdımız istihsal-ı maksad yolunda istihkar-ı hayat eden bu şehîdler gibi Ordumuzun i’tilâ-yı şânına hizmet edecek muvaffakiyetler ve fedakârlıklarla bekâm (mesut/arzularına kavuşmuş) olsunlar. [...] Mûmaileyhin şehâdetlerinden pek ziyade teessür-yâb olan Başkumandan-ı A’zamımız Padişahımız Efendimiz Hazretleri dahi kendilerinin ordumuzun tevkîr-i kadr-i celâletine hizmet etmiş olmalarıyla tadil-i teessür buyurmak istiyorlar. Ziyâ’larıyla cümlemizi dilhûn ve aynı zamanda da müteselli eden bu iki şehîdimize karşı kalben hissettiğimiz tebciâtı alenen dahi izhâr etmekteyiz hem silah arkadaşlığının icabât-ı mübremesinden hem de vecâib-i diniyyedir. Binâenaleyh bilumûm kıtaât-ı askeriyede tabur imamları tarafından on cuma ve pazartesi geceleri Sûre-i Yasin-i Şerif tilavet ve gelecek Cuma günü dahi kezâlik kaffe-i kitaâtta birer Mevlid-i Şerif kıraat ettirilerek mesûbât-ı ma’neviyesinin (manevî mükafatlarının) mûmaileyhüma Fethi ve Sadık Beylerin ruh-ı pâklerine ihdâ olunmasını tebliğ ve tavsiye ederim. Bir de mûmaileyhümanın naaşlarının vedia-i rahmet-i İlahiye kılındığı Şam’da Salâhaddin Eyyübî haziresinde kendilerine mahsûsen bir türbe inşâ ve i’kâ ve tebci-i nâmları için dahi İstanbul’da bir sütun rezk ve ikâmesi mukarrer olduğundan zabitândan arzu edenlerin bu maksad-ı hayra iştirâk için verecekleri iânâtların doğruca Makam-ı Senâveriye irsal olunması lâzımdır efendim. [...]

Peyam, 1 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

The Washington Herald / 1 Mart 1914

“KÖYLÜLER UZUN SÜRE ENKAZIN YANINA GİTMekten ÇEKİNDİLER”

“İki pilot 800 fit yükseklikten düştü”

The Washington Herald’ın “İki Türk Havacı Öldü” başlıklı ve “Şam Antik Kenti yakınlarında Ordu mensubu pilotlar hayatını kaybetti” spotlu haber şöyleydi:

“İstanbul. 28 Şubat – Bugün bu şehirden Mısır’ın Kahire kentine uçmaya çalışırken Türk ordusuna mensup iki havacı öldü. Makinenin pilotu Fethi Bey ve Sadık Bey idi. Şam antik kenti-

ne ulaştıktan hemen sonra uçağın motoru bozuldu ve her iki kişi de 800 fit yükseklikten düştü. Bir köyün yakınlarına düş-tüler ancak köylüler havada uçan adamların görüntüsünden korkmuşlular. Bu korku yüzünden uzun süre enkazın yanına gidemediler. Düştükleri yere ulaşıldığında iki adam da hayatı-nı kaybetmişti. Fethi ve Sadık Bey Fransada havacılık eğitimi almışlardı.”

The Washington Herald, 1 Mart 1914

“Tayyare Mektebi’nde”

Ana haber konumundaki “Tayyare Mektebi’nde” haberi şöyleydi:

“Elîm kazadan herkesten ziyade müteessir ve dilhûn olan yerin Ayestefanos’taki Tayyare Mektebi olduğunda şüphe edilemezdi. [...]

Mektebin bayrağı yarıya indirilmiştir.

Mektebin müdürü muhterem Veli Beyefendi muharririmizi nezaketle kabûl eylemişlerdir. Gerek Veli Beyefendi ve gerek diğer tayyarecilerimiz pek müteessir, fakat vazife ve itiyadın verdiği bir sükûn ile pek metîn ve azimkâr görünüyordlardı.

Veli Bey’in pek müteessirâne idare-i kelâm ettiğini gören muharririmiz muhterem müdüre fazla bir ıstırap verdirmemek için muhavereyi başka bir cereyana sokmak isteyerek kazânın ne gibi sebepten tevvelüd edebileceğini sormuştur. Veli Bey şu sûretle cevap verdiler:

- Tayyarelerde kazaların esbâbı pek muhtelif olduğu için hiç olmazsa sukutta tayyarenin ve şehîdlerin vaziyetleri hakkında biraz ma’lûmât almış olmak lâzım gelir. Halbuki siz de biliyorsunuz, henüz kâfi derece ma’lûmât almak kâbil olamamıştır. Yalnız al’-umûm tayyareleri korkutan üç mühlik (öldürücü) kazâ vardır: Bunlardan biri havada iken kanatlardan birinin râbitaları kırılarak diğerinin üzerine çevrilmesi ve binâenaleyh âletin derhal aşağı doğru akıvermesidir. Böyle bir kazâ vukûuna karşı havada yapılacak bir tedbir yoktur. İkincisi tayyarenin sis ve sâir sebebiyle önüne çıkıveren tepelere çarpıp parçalanmasıdır. Üçüncüsü ise her tayyarecinin her yerde her gün geçirdiği bir kazâ, tayyarenin hava boşlukları arasında sukut edivermesidir. Bittabi’ bu boşluklar ufak ve büyük olmasıyla kazânın ehemmiyetini tezyîd veya tahfif eder. [...]

Fakat ben Fethi ve Sadık’ın önlerine çıkan bir mania ile vukû’ bulan müsademeye kurban gittiklerine kaniyim. Kaniyim diyorum, çünkü Taberiye Gölü ve Bahr-i Lût havalisindeki avâsız-ı tabiiye hakkında kendilerine ta’limât-ı mahsûsa verilmiştir. Bu iki göldeki tebâhhurât-ı dâimeden (sürekli buharlaşmadan) dolayı hava boşlukları tehlikesi en ziyade burada mevcûddur. Onun için kendilerine Hicaz Hattı üzerinde kâin Mezirep’den itibaren 3000 metre irtifada tayerân ederek hava boşluklarından korunmaları için ta’limât verdim. Avâsız-ı tabiiden dolayı takriben 1100 metre irtifanda bulunan Mezirep’ten itibaren Şeria Vadisi solda bırakılarak şimendifer hattı boyundan ve sırtlar üzerinden Kudüs’e gidilecekti. Şimendifer hattının Şeria Vadisini kat’ ettiği yerde ise irtifa (-250) metredir. Bahr-i Lût ise ma’lûm olduğu üzere (-450) dir. Demek ki Mezirep irtifasını ele alsak hava boşluklarına bundan 500, 600 metre yukarıda tesâdüf edilmek mümkün değildir. İhtimal pek yüksekte uçmayarak aşağıdan gidildi ve daima sis dolayısıyla bir müsademe vukû’ buldu.

- Beyefendi motorun bozulması vârid değil midir?

- Motor bozulabilir, fakat bununla böyle müthiş bir kazâ olmaz, tayyareci Vol Plane usûlüne müracaat eder. [Bu tabir yeni tayyarecilik ıstılahıdır. Süzülerek uçmak manasını ifade eder.] Ve âletini fedayı göze aldırınca hayatını kurtarır. Böyle çok kazalar geçirdik. Bu usul mucibince motor bozulduğu gibi tayyare baş aşağı salıverilebilir, tayyare bu defa motorla değil, cazibe (çekim) ile yürür. Zemine yaklaşınca birdenbire başı kaldırabilir, tayerânın tekerlekleri ve kuyrukları kırılrsa da süvâri yere atlar, kurtulur.

Binâenaleyh eğer tayyare enkazı ile tayyarecilerimizin naaşları hep bir yerde bulunmuş ise kazâ muhakkak bir müsademe ne-

ticesi olarak vukû’ bulmuştur. Hava boşluğu olduğu takdirde karışıklık olmaması mümkün değildir. Tayyareciler bellerinden bir kemerle alta merbûtturlar; fakat bir kazâ vukûunda kendileri zemine atlayabilmeleri için bu kemer önündeki düğmeye basmakla derhal açılıverecek derecede hassastır. Böyle bir kazaya Edirne’de Karagöz Tabyasında yine merhûm Fethi uğramış ve tayyaresi bir tarafa, kendisi bir tarafa düşmüştü. [...]

Bir daha söylüyorum: Cesur arkadaşlarımızın şehâdeti pek elîm teessürâtı mucib olmuştur. Fakat san’at (sanayi) bundan müteessir olmayacak ve ilk emirde herhangi biri olursa olsun tayyarecilerimizin başınız üzerinde uçup gittiğini göreceksiniz. Şurasını iyice kaydediniz ki kazâ en çok nerede oluyorsa tayyarecilik orada daha ziyade inkişaf etmiştir. [...]

Tanin, 1 Mart 1914

“ALTI GÜN ZARFINDA PROGRAMA TAMAMEN RİAYET ETMEK ÜZERE BEYRUT’A ULAŞMIŞLARDI”

“Fethi Bey ile Sadık Bey’in kıyafetleri Askeri Müzeye getirtilip sergileniyor”

Le Moniteur Oriental’in “*Fethi Bey ve Sadık Bey’in Cenazeleri*” manşetiyle verdiği haberi şöyleydi:

“*Şam, 1 Mart.* – Zavallı havacı Fethi Bey ve Teğmen Sadık Bey’in cenazeleri büyük bir ağırbaşlılık içinde gerçekleşti. Tüm Şam katılmıştı.

Bu facia, bütün bölgede tarifsiz heyecana yol açmıştır. Kazanın sebebini saptamak için yapılan araştırmalar şimdiye kadar müspet bir netice vermemiştir.

İki havacının defni Selahattin Eyyubi Kabrinde yapılmıştır.

Parçalanan uçaktan geriye kalanlar Şam’a nakledilmiştir. Motor hemen hemen sağlamdır. Kanatlar tamamen parçalanmıştır.

“*Şam, 1 Mart.* – İttihat ve Terakki Kulübü Fethi ve Sadık Beylerin hatırasına bir mevlid okutmuştur. Beyrut’tan gelen heyet, töre-

ne iştirak ettiler.

Nuri ve Hakkı Beyler iki gün içinde Beyrut’a hareket edecektir.

Üniformalarıyla konsolosluk mensupları ile tüm okulların talebeleri gerçekten muazzam olan cenaze törenine katıldılar. A.O.

Taziyeler

Fransa Maslahatgüzarı Bay Boppe, Almanya ve Fransa askeri ateşeleri ve diğer birçok şahsiyet, Fethi Bey ve Sadık Beylerin ölümleri vesilesiyle Savaş Bakanlığına gelerek Enver Paşa’ya taziyelerini sundular.

Hidiv, Sadrazama bir taziye telgrafı gönderdi.

Askeri Müzede

Savaş Bakanı, Fethi Bey ile Sadık Bey’in uçak kalıntıları ile ölüm düşüşleri sırasında giydikleri kıyafetlerin Askeri Müzeye getirtilip sergilenmesi talimatını verdi.”

La Moniteur Oriental, 2 Mart 1914

“Seyahatlerinin nihayet bulması için geçilmesi gereken mesafe de ancak 700 kilometreden ibaretti.”

“Bir Mukayese

Kahraman şehîdlerimizin teşebbüs ettikleri seyahat pek güzel, pek tabîî bir cereyan takip ediyordu. Beyrut’da geçirilen kazadan başka yolda hemen hemen hiçbir ârıza-i mühimmeye uğramamışlar, düştükleri yere kadar takriben 1700 kilometre kadar mesafe kat’ etmişlerdi; halbuki seyahatlerinin nihayet bulması için kat’i lâzım gelen mesafe de ancak 700 kilometreden ibaretti. Programda tayin edilen merhalelerde pek az farklar hasıl olmuş, mevânî-i tabîî karşısında zarûrî olarak vukû’a gelen teahhürleri ise tayyarecilerimiz seri’ gidişleriyle izale etmişlerdi. Şu sûretle Beyrut’a kadar seyahat muayyen müddet zarfında devam etmiş, Beyrut’da kazânın verdiği teahhürden başka bir teahhür vukûa gelmemiştir.

Fethi ve Sadık Beylerin seyahatleri hakkında başka bir nokta-i nazardan da bir mukayese yapmak kâbildir. Malumdur ki meşhur bir Fransız tayyarecisi olan Mösyö Dökor Toros’u atlamaya muvaffak olmayarak sukut etmiş ve tayyaresi parçalanmıştır. Dökor’un Toros’a kadar kat’ ettiği merâhil bervech-i âtidir (aşağıdadır):

İstanbul-Adapazarı	2 Teşrinisâni
Adapazarı-Eskişehir	9 Teşrinisâni
Eskişehir-Akşehir	10 Teşrinisâni
Akşehir-Konya	11 Teşrinisâni
Konya-Ereğli	12 Teşrinisâni
Ereğli-Toros	13 Teşrinisâni

Görülüyor ki Dökor ancak dokuz gün zarfında İstanbul’dan Toros’a kadar gitmişken Fethi Bey 26 Kanunusâni’de İstanbul’dan kalktığı halde Şubat’ın ikinci günü Toros’u da en mürtefi’ bir noktadan aşmak sûretiyle, Beyrut’a vâsıl olmuş bulunuyordu. Şu halde onlar altı gün zarfında programa hemen hemen tamamen riayet etmek üzere Beyrut’a ulaşmışlardı.”

“Fethi Bey Ayazpaşa’da doğdu”

“*Fethi Bey*”

“Fethi Bey’in dünkü nüshamızda münderiç tercüme-i hâline dair aldığımız ma’lûmât-ı mütemmime bervech-i âtidir:

Yüzbaşı Şehîd Fethi Bey [1]307 sene-i Hicrisinde İstanbul’da Ayazpaşa’da tevellüt etmiştir. Pederi Tophane Fabrikası’nda sermakinistlik eden Abdurrahman Efendi’dir ve bir validesiyle bir de hemşiresi vardır. [1]327’de tayyare makineciliği tahsil için İngiltere’ye i’zâm edilmiş ve avdetinde Tayyare Mektebi’nde uçmayı öğrenmiş ve büyük bir kâbiliyet göstermiştir. Demek ki Fethi Bey Ayastefanoş’un en mümtaz talebesinden biridir. Birinci Balkan Harbi’nde Feza, Nuri Beylerle beraber vazifeten Selanik’te bulunmuş ve râsitlik vazifesini yapmıştır. Bilâhare esaretten firar ederek Mektebe gelmiştir.”

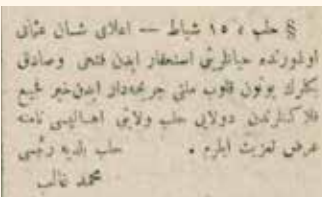
Halep Vilayeti’nden taziye

Halep, 10 Şubat — İlâ-yı şân-ı Osmanî uğrunda hayatlarını istihkâr eden Fethi ve Sadık Beylerin bütün kulûb-i milleti cerîhadâr eden haber-i fecî’-i felâketlerinden dolayı Halep Vilayeti ahalişi nâmına arz-ı ta’ziyet eylerim.

*Halep Belediye Reisi
Muhammed Galip*

[....]”

Tanin, 1 Mart 1914

Direction Administrative
GALATA
Passage Syndagma
Constantinople
Pour la publicité
S'adresser à l'Admini-
stration.

(THE ORIENTAL ADVERTISER)

DIRECTION

GALATA

Passage Syndagma

CONSTANTINOPLE

ABONNEMENTS

Péris, plate, Stamboul

Un an 125; 6 m., 75

Poste locale et Province

Un an 125; 6 m., 75

Union Postale

Un an 125; 6 m., 75

LE MONITEUR ORIENTAL

Politique, Economique, Financier, Commercial

La mort de Saïd pacha

L'ex-grand vizir Saïd pacha, chargé d'ans et d'honneurs, a rejoint dans la tombe, à quelques semaines d'intervalle, son ennemi Kiamil pacha. Le défunt a joué un des principaux rôles dans l'histoire de la Turquie, depuis le procès de Midhat pacha, et son action, on peut le dire, ne s'est pas exercée précisément dans le sens des idées libérales.

Après la révolution du 23 juillet 1908, il a tenu à protester contre les critiques qui lui avaient été adressées à propos de son attitude lors de l'échec de la première Constitution, en rejetant toute la responsabilité sur son ancien adversaire Ahmed Vefik pacha, celui qu'on avait surnommé le Calon de Roumélie-Hissar. Quoi qu'il en soit, pendant ses sept vizirats sous Abûl-Hamid, il fut toujours le champion du pouvoir absolu.

Mais si l'homme était autoritaire et impérieux, c'était en même temps un grand patriote. Après la chute d'Abûl-Hamid, il était trop perspicace pour ne pas comprendre que ce régime d'autocratie qui avait si lourdement pesé sur la Turquie n'était plus possible et que si, d'avenir, sa restauration survenait, ce serait la ruine de l'Empire. Il était sincèrement rallié au régime constitutionnel. Quand, pour la neuvième fois, il accepta le sceau de l'Empire, après la chute du ministre Hakki pacha, ce fut un grand acte de courage civique qu'il accomplit en consentant à assumer le pouvoir dans ces circonstances aussi difficiles que sont encore présentes à la mémoire de tous. Il rendit là à son pays un suprême service.

A. L.

Saïd pacha, fils de Namik effendi, qui fut un instant chargé d'affaires à l'étranger, était né à Erzeroum en 1838. Il débuta dans la carrière administrative en qualité de klavik au bureau de la correspondance du khân. Il passa ensuite à l'intendance militaire. Il vint de là à Constantinople avec le conseil de guerre d'Erzeroum dont il était secrétaire, et fut nommé au ministère des finances pour l'examen des comptes de la guerre.

Il occupa ainsi différents postes subalternes dans la capitale ou en province. Secrétaire général du vilayet de Salonique, il fut appelé à la direction de l'imprimerie impériale, puis à celle du Journal officiel. Stagiaire au conseil d'Etat, puis conseiller, il passa à la justice en qualité de secrétaire général, puis au ministère du commerce, et enfin au grand vizirat.

En 1876 il fut nommé premier secrétaire du palais impérial. Un an après, il était nommé sénateur, et promu vizir. Il devenait ministre de la Liste civile tout en gardant ses fonctions de premier secrétaire. En 1878 il était successivement ministre de l'intérieur, ministre de la Liste civile, président du Sénat, vali de Brousse, premier secrétaire du Sultan pour la première fois, ministre de l'intérieur, et devint premier ministre et puis grand vizir. Après le ministère de deux jours d'Ahmed Vefik pacha, en 1882 Saïd pacha, revenu au pouvoir, fit supprimer la fonction de premier ministre et rétablit la charge

La question albanaise

L'autonomie de l'Épire

L'insurrection

Athènes, 1er mars. — Dès que M. Zographos, arriva à Argyrocastro, des proclamations furent distribuées dans toute la partie de l'Épire, annexée à l'Albanie, annonçant l'extension à toute la région de l'autonomie déjà proclamée à Delvino, Préméti et Argyrocastro.

Des souscriptions sont ouvertes pour soutenir la lutte.

La publication de ces proclamations coïncidera avec l'évacuation de Corytza qui commencera aujourd'hui même.

A. O.

Argyrocastro, 27. — Le soulèvement en face des événements causés par l'insurrection. Il n'est pas difficile de prouver que les Épiotes étaient très bien sous la domination turque, tandis qu'ils ont tout à redouter de la domination des Albanais qui les considèrent comme une race inférieure. L'Europe pourra difficilement intervenir pour prendre des mesures de coercition qui risqueraient de soulever le sentiment national. C'est une complication nouvelle et personne ne prévoit quelle solution interviendra.

A. O.

L'armée peut donc être rapidement portée à 30.000 hommes. Elle est pourvue d'artillerie et de munitions en énormes quantités, artillerie de campagne, de montagne, même vingt pièces de siège. Chaque bataillon a 1 mitrailleuse. L'argent est abondant. Chaque habitant a donné tout ce qu'il a pu. On a créé un impôt de guerre. De riches Épiotes ont envoyé près de cinq millions et annoncé d'autres envois. Le service sanitaire est bien organisé. Il y a des ambulances et se crée en ce moment un hôpital. Bref l'armée épiote est une armée régulière. Elle est décidée à lutter jusqu'à la mort.

A. N.

Athènes, 28. — On confirme que le gouvernement a donné l'ordre aux autorités de commencer à évacuer à partir d'aujourd'hui les territoires attribués à l'Albanie et de les confier aux officiers hollandais.

On a maintenant des nouvelles rétrospectives sur le commencement du mouvement.

La première ville qui s'est déclarée autonome aurait été Chimara, qui, après avoir constitué un comité de défense, aurait envoyé des émissaires à Argyrocastro, Delvino et Santi Quaranta avec l'ordre de se réunir à Argyrocastro, désigné comme siège du mouvement.

M. Zographos, ancien gouverneur de l'Épire, aurait été nommé président du gouvernement provisoire et en acceptant cette charge aurait prononcé devant les autres membres du Comité un discours plein de patriotisme.

Le gouvernement autonome aurait décidé d'envoyer des émissaires à la commission internationale du contrôle, à Vallons, au gouvernement grec et, si nécessaire, aux cabinets des grandes puissances.

Le gouvernement grec a pris toutes les mesures possibles pour empêcher que des volontaires passent la frontière pour aller s'unir aux bataillons sacrés.

Déclarations de M. Zographos

Vallons, 1er mars. — La commission internationale de contrôle a reçu hier un télégramme de Corinthe signé par M. Zographos et disant que les Épiotes, conformément à la décision prise dans la réunion tenue à Argyrocastro, il y a quelques jours, ne reconnaissent jamais la souveraineté de l'Albanie et exigent l'Épire en État autonome, bien que la Grèce retire ses troupes de ce territoire.

La dépêche ajoute que la population de l'Épire suscitera toutes les difficultés possibles à la gendarmerie albanaise qui viendra occuper ce pays.

Le gouvernement autonome

Vienne, 1er mars. — Le gouvernement s'est fait renseigner de la manière la plus exacte possible sur les événements de l'Épire, qui sont de nature à susciter.

Assistants informés de la mort de Saïd pacha, le Sultan a fait transmettre ses condoléances à la famille par Talaat bey, ministre de l'intérieur.

Tous les journaux turcs consacrent des articles au défunt relevant ses hautes qualités comme écrivain et comme homme d'État.

certainement beaucoup plus graves qu'on ne le croit. Une réunion de tous les chefs des villes insurgées était convoquée pour aujourd'hui à Argyrocastro.

On ne connaît pas encore les décisions qui ont été prises, mais on croit qu'une commission sera élue pour se rendre auprès de la commission internationale à Durazzo.

Rome, 1er mars. — Des nouvelles privées qui arrivent de l'Albanie à Brindisi font croire que le conseil des chefs du mouvement autonome a eu lieu aujourd'hui à Argyrocastro, sous la présidence de M. Zographos et du colonel Spiromilas.

A. N.

Hommages à la Turquie

Paris, 1er mars. — Le correspondant de l'Écho de Paris a interrogé une personnalité grecque au sujet du mouvement panépiote et a recueilli les déclarations suivantes :

« Le gouvernement se trouve désarmé en face des événements causés par l'insurrection. Il n'est pas difficile de prouver que les Épiotes étaient très bien sous la domination turque, tandis qu'ils ont tout à redouter de la domination des Albanais qui les considèrent comme une race inférieure. L'Europe pourra difficilement intervenir pour prendre des mesures de coercition qui risqueraient de soulever le sentiment national. C'est une complication nouvelle et personne ne prévoit quelle solution interviendra. »

A. O.

Attitude correcte de la Grèce

Athènes, 1er mars. — Ordre a été donné officiellement à toutes les autorités militaires de l'Épire albanaise d'évacuer à dater d'aujourd'hui, les territoires attribués à l'Albanie. Les nouvelles qui parviennent aujourd'hui indiquent que la consignation aux officiers hollandais de la gendarmerie albanaise a commencé à Préméti et à Koritza, où le mouvement révolutionnaire n'a pas pris consistance.

Pour ce qui concerne le mouvement, il ne faut pas croire à toutes les nouvelles publiées par les journaux de l'opposition mais il est certain que le mouvement a pris pied et qu'un grand nombre de soldats grecs de l'armée régulière sont passés aux troupes du gouvernement autonome.

A. T. I.

L'Épire en état de siège

Rome, 1er mars. — On confirme ici que la commission internationale aurait décidé de déclarer l'état de siège dans l'Épire méridionale avec les tribunaux extraordinaires de guerre.

A. T. I.

La presse turque

Da Tasfir Effkâr. — En lisant les journaux d'Europe, arrivés par le dernier courrier, nous avons été amenés à faire une nouvelle supposition.

Le gouvernement que dirige M. Venizelos ne fait tout ce tapage en Épire que pour arriver à faire mettre bas les armes par les terribles palicars en disant à l'Europe :

« Voyez, nous renonçons à nos aspirations pour vous obéir. Nous sacrifions tout à votre volonté. Au moins protégez nous dans la question des îles. Et si pacifiquement vous ne pouvez forcer la Turquie à se soumettre à votre décision concernant les îles, employez la force pour l'y contraindre. »

C'est la deuxième hypothèse.

Le gouvernement hellénique agit d'après un plan arrêté depuis longtemps. Reste à savoir si ce plan réussira. Combiner un plan est facile ; l'exécuter peut être impossible. Pour que celui-ci le soit il faudrait que les puissances acceptassent un rôle dans la comédie que joue la Grèce. Or cela nous paraît inadmissible. Il y a des puissances qui protègent la Grèce, mais elles ne la suivront pas dans toutes ses entreprises.

Le prince de Wied

Saint-Petersbourg, 28. — Le prince de Wied a rendu aujourd'hui visite à M. Gorenvskine, président du conseil de l'Empire. Il est parti dans la soirée, se rendant à Berlin. Il a été salué à la gare par les ambassadeurs d'Autriche-Hongrie, d'Allemagne et d'Italie et par les ministres de Roumanie et des Pays-Bas.

A. C.

Revendications serbes

Belgrade, 1er mars. — Le gouvernement serbe a l'intention de demander par une note aux puissances une rectification de la frontière de l'Albanie du nord. Étant donné qu'on a accordé à la Grèce une légère modification, on espère que la demande de la Serbie sera également agréée.

A. O.

La situation

Vienne, 1er mars. — Les nouvelles d'Albanie sont rassurantes en ce qui concerne la menace d'un soulèvement musulman.

Les Mirdites envoient une nombreuse délégation à Durazzo saluer le prince à son arrivée.

Quant aux nouvelles du sud, elles sont nettement mauvaises, mais il doit y avoir de l'exagération. Autrement il faudrait admettre que les Grecs se préparaient depuis longtemps et même pendant l'occupation par les troupes helléniques. On devrait alors admettre que celles-ci ont aidé la population, lui ont passé des armes et des munitions, bref l'ont mise en état de résister. Ce serait grave. Une enquête internationale s'impose A. N.

A Durazzo

Rome, 1er mars. — Des commissions des Colonies italo-albanaises partent encore de Bari pour se rendre à Durazzo pour assister à l'arrivée du prince de Wied.

A. T. I.

Vienne, 1er mars. — On n'a pas encore confirmé officiellement le départ du prince de Wied pour le 5 courant.

A. T. I.

Mouvement catholique

Rome, 28. — Les nouvelles d'Épire annoncent que les populations de ce pays veulent embrasser le catholicisme et qu'elles attendent la construction d'une église catholique, qui sera bâtie en printemps.

A. T. I.

L'évacuation de l'Épire

Athènes, 28. — (Rel.) De l'Agence d'Athènes : « L'évacuation de Koritza commencera le dimanche 1er mars. Koritza sera officiellement remise à la gendarmerie albanaise par le gouverneur colonel Condolis qui rendra les honneurs militaires au drapeau albanais. Les régiments de la huitième division et l'artillerie ont été évacués la veille. »

A. C.

Paris, 28. — L'Agence Havas apprend d'Athènes que le gouvernement hellénique a ordonné l'évacuation du district de Chimarra.

A. C.

Essad pacha à Vienne

Vienne, 28. — L'empereur et roi François-Joseph a reçu, à 1 heure de l'après-midi, en audience par l'entremise d'Essad pacha et la députation albanaise, l'empereur et roi a conféré à Essad pacha la grande croix de l'Ordre de François-Joseph.

Essad pacha et les autres membres de la députation albanaise ont assisté ensuite à un déjeuner chez le comte Berchtold.

Selon la Neue Freie Presse, l'empereur et roi François-Joseph, à la fin de l'audience accordée aux membres de la députation albanaise, leur a exprimé sa grande joie de les avoir vus. Puis il a ajouté : « J'espère que vous marcherez tous d'accord et que vous travaillerez de main dans la main pour votre patrie. Si les Albanais sont unis, le saint de l'Albanie est assuré. »

A. C.

Vienne, 1er mars. — Essad pacha et les autres membres de la députation albanaise sont partis pour Durazzo.

A. C.

Appréciation allemande

Berlin, 1er mars. — La Gazette de l'Allemagne du Nord, dans sa revue du 1er de semaine, écrit :

« Le prince d'Albanie a rendu visite aux chefs d'État et aux gouvernements des grandes puissances. Il a rencontré, dans cette tournée, l'impression qu'il peut compter sur l'appui bienveillant de l'Europe, en ce qui concerne l'organisation de l'État albanais. »

Quant à la tentative faite de se rendre maître du territoire méridional de l'Albanie en vue de la formation d'une Épire indépendante, elle restera, nous l'espérons, un phénomène transitoire. Ces aspirations ne trouvent aucun appui de la part de la Grèce, et il faut espérer que, grâce aux mesures données par le gouvernement hellénique, la décision des grandes puissances concernant l'évacuation du territoire sud-albanais, sera exécutée.

A. C.

Djavid bey

Le Sabah dit que Djavid bey qui se trouve actuellement à Paris viendra ici avant l'ouverture de la Chambre afin de prendre part aux délibérations entre le gouvernement et le parti Union et Progrès sur la ligne de conduite à suivre devant l'Albanie. Il est très probable que si la présence de Djavid bey en Europe pour les négociations est nécessaire, il retournera sous une autre qualité officielle que celle qu'il avait jusqu'à présent.

La question des îles

Imbros et Ténédos

Athènes, 1er mars. — Les représentants des îles d'Imbros et de Ténédos ont demandé à M. Venizelos d'obtenir la faculté de racheter le service militaire. Ils désirent la nomination d'un gouverneur chrétien et l'interdiction aux réfugiés turcs de s'installer dans ces îles. A. O.

Les obsèques de Féthy bey et de Sadik bey

Damas, 1er mars. — Les obsèques du malheureux aviateur Féthy bey et du lieutenant Sadik bey ont eu lieu en grande solennité. Tout Damas y assistait.

Cette catastrophe provoque dans toute la région une indicible émotion. Les recherches effectuées pour déterminer les causes de l'accident n'ont donné jusqu'ici aucun résultat positif.

L'enterrement des deux aviateurs a eu lieu dans le mausolée de Salaheddine-Eyoubi.

Les restes de l'appareil en partie détruit, seront transportés à Damas. Le moteur est presque intact. Les ailes sont complètement détruites.

Damas, 1er mars. — Le Club Union et Progrès a fait célébrer ce soir un Mevloud à la mémoire de Féthy et Sadik beys. La députation venue de Beyrouth assistait à la cérémonie.

Noury et Hakki beys partent dans deux jours pour Beyrouth.

Tout le corps consulaire en uniformes et les élèves de toutes les écoles ont assisté aux funérailles qui furent vraiment grandioses.

A. O.

Condoléances

M. Boppe, chargé d'affaires de France, l'attaché militaire d'Allemagne et celui de France, ainsi qu'un grand nombre de personnalités ont été au ministère de la guerre présenter leurs condoléances à Enver pacha à l'occasion de la mort de Féthy bey et de Sadik bey.

Le Khédive a adressé au grand vizir un télégramme de condoléances.

Au musée militaire

Le ministre de la guerre a prescrit que les débris de l'aéroplane de Féthy bey et de Sadik bey ainsi que les costumes que les aviateurs portaient lors de leur chute mortelle soient transportés ici déposés au musée militaire.

Grecs et Bulgares

Sofia, 28. — De l'Agence Télégraphique Bulgare : « Les nouvelles parvenant de Salonique dépeignent la situation des Bulgares saloniens comme extrêmement lamentable. Ces derniers sont empêchés par les autorités elles-mêmes soit de faire du commerce soit d'entreprendre un travail quelconque. Aussi les malheureux attendent-ils l'arrivée des vapeurs pour s'expatrier en Bulgarie. Tout récemment les auto-îles grecques de Salonique, au mépris de tout droit, firent vendre aux enchères la bibliothèque, le mobilier et les archives des pensionnaires bulgares, ainsi que tous les effets des élèves, vêtements, couvertures, lingerie, malles etc. qui par cette soi-disant vente publique furent mis à la disposition des réfugiés grecs. »

A. C.

Quant à la tentative faite de se rendre maître du territoire méridional de l'Albanie en vue de la formation d'une Épire indépendante, elle restera, nous l'espérons, un phénomène transitoire. Ces aspirations ne trouvent aucun appui de la part de la Grèce, et il faut espérer que, grâce aux mesures données par le gouvernement hellénique, la décision des grandes puissances concernant l'évacuation du territoire sud-albanais, sera exécutée.

A. C.

Le prince d'Albanie a rendu visite aux chefs d'État et aux gouvernements des grandes puissances. Il a rencontré, dans cette tournée, l'impression qu'il peut compter sur l'appui bienveillant de l'Europe, en ce qui concerne l'organisation de l'État albanais.

A. C.

Quant à la tentative faite de se rendre maître du territoire méridional de l'Albanie en vue de la formation d'une Épire indépendante, elle restera, nous l'espérons, un phénomène transitoire. Ces aspirations ne trouvent aucun appui de la part de la Grèce, et il faut espérer que, grâce aux mesures données par le gouvernement hellénique, la décision des grandes puissances concernant l'évacuation du territoire sud-albanais, sera exécutée.

A. C.

Le prince d'Albanie a rendu visite aux chefs d'État et aux gouvernements des grandes puissances. Il a rencontré, dans cette tournée, l'impression qu'il peut compter sur l'appui bienveillant de l'Europe, en ce qui concerne l'organisation de l'État albanais.

A. C.

Quant à la tentative faite de se rendre maître du territoire méridional de l'Albanie en vue de la formation d'une Épire indépendante, elle restera, nous l'espérons, un phénomène transitoire. Ces aspirations ne trouvent aucun appui de la part de la Grèce, et il faut espérer que, grâce aux mesures données par le gouvernement hellénique, la décision des grandes puissances concernant l'évacuation du territoire sud-albanais, sera exécutée.

A. C.

Le prince d'Albanie a rendu visite aux chefs d'État et aux gouvernements des grandes puissances. Il a rencontré, dans cette tournée, l'impression qu'il peut compter sur l'appui bienveillant de l'Europe, en ce qui concerne l'organisation de l'État albanais.

A. C.

Quant à la tentative faite de se rendre maître du territoire méridional de l'Albanie en vue de la formation d'une Épire indépendante, elle restera, nous l'espérons, un phénomène transitoire. Ces aspirations ne trouvent aucun appui de la part de la Grèce, et il faut espérer que, grâce aux mesures données par le gouvernement hellénique, la décision des grandes puissances concernant l'évacuation du territoire sud-albanais, sera exécutée.

A. C.

Le prince d'Albanie a rendu visite aux chefs d'État et aux gouvernements des grandes puissances. Il a rencontré, dans cette tournée, l'impression qu'il peut compter sur l'appui bienveillant de l'Europe, en ce qui concerne l'organisation de l'État albanais.

A. C.

Quant à la tentative faite de se rendre maître du territoire méridional de l'Albanie en vue de la formation d'une Épire indépendante, elle restera, nous l'espérons, un phénomène transitoire. Ces aspirations ne trouvent aucun appui de la part de la Grèce, et il faut espérer que, grâce aux mesures données par le gouvernement hellénique, la décision des grandes puissances concernant l'évacuation du territoire sud-albanais, sera exécutée.

A. C.

Dans les Balkans

Sofia, 28. — De l'Agence Télégraphique Bulgare :

Les journaux commentent abondamment la proposition faite au sein de la Scoepelina monténégrine de conclure une union militaire diplomatique et douanière avec la Serbie. On considère comme caractéristique cette nouvelle politique de la Serbie aspirant à une fusion serbo-monténégrine, en vue d'une domination quasi-exclusive sur les Balkans. Cette politique, si elle venait à se réaliser, apporterait une grave atteinte à l'équilibre balkanique, insinuant à Bulgarie, au détriment de l'unité nationale bulgare.

L'union conclue entre Cetinje et Belgrade, qui rendrait inutile la présence du vieux roi Nicolas dans la Montagne Noire, deviendrait une source d'inquiétudes et de périls pour les Balkans, et la paix qu'à Bulgarie on a cru fonder sur les bases inébranlables sera à la merci des manœuvres serbes. L'équilibre balkanique déclaré « tabou » est une instabilité si évidente que les premiers coups lui viennent des gardiens de son intangibilité.

A. C.

Belgrade, 28. — L'officier Samou Prava déclare que son article du 23 février dernier, prenant position contre l'attitude menaçante de la Bulgarie et de la Turquie, n'a été interrompu d'une façon malveillante. Toutefois, aucune menace n'y fut proférée ni contre la Bulgarie ni contre la Turquie. Il y a été seulement constaté que les alliés, s'ils étaient éventuellement attaqués par la Bulgarie et la Turquie, se défendraient et qu'ils chercheraient par des mesures appropriées à se prémunir contre toute nouvelle tentative de troubler la paix. C'était donc la uniquement une simple et quasi amicale exhortation à l'adresse de ceux qu'on croyait généralement inclinés à rechercher des aventures politiques dans les Balkans aux dépens des autres.

A. C.

Sofia, 1er mars. — On a attaché trop d'importance au langage du journal serbe Samou Prava. On croit ici que l'attitude de ce journal est inspirée par la politique russe qui, ayant perdu son influence en Bulgarie, cherche le reprendre. Le dessus avec l'union serbo-monténégrine déjà annoncée, cette union ne donne lieu à aucune inquiétude ici, étant donné que le gouvernement est décidé à faire une politique de paix, et il n'a rien à craindre du nouveau bloc qui va se former. En effet l'attitude de la presse bulgare est très calme à ce sujet et le nouvel article de la Samou Prava qui excuse le précédent, ne fait aucune impression.

A. T. I.

Vienne, 1er mars. — La presse s'occupe de l'union serbo-monténégrine. Elle voit dans ce mouvement le résultat de la politique russe qui, retirée de la Bulgarie, tâche de former un autre bloc balkanique sous son égide.

Bien que cette union soit en apparence facile, on croit que les Monténégrins, étant donné leur caractère, ne se laisseront pas diriger par un autre pays, qui aura sûrement la suprématie par son organisation et sa puissance.

A. T. I.

On voit que les Grecs ne se conforment pas correctement à l'exécution du traité de Londres.

Après avoir obtenu nos îles de la générosité des puissances, ils veulent aussi garder l'Épire que les puissances ont donnée à l'Albanie. Ils intriguent, ils organisent des insurrections. Ils veulent empêcher que cette partie de l'Épire s'unisse à l'Albanie.

En d'autres termes, les Grecs veulent tout avoir. Ils veulent les îles qu'on leur a données contre l'Épire, et ils veulent l'Épire aussi.

Pour arriver les officiers et les administrateurs grecs excitent le peuple à la révolte et se mettent à sa tête.

Et tandis que les intrigues agitent le sud de l'Albanie, au nord la Serbie s'unit au Monténégro sous la protection de la Triple Entente. Il est vrai que cette union n'est pas chose nouvelle puisqu'en parlant du temps des Obrenovitch. Mais ceux-ci étaient partisans de la politique autrichienne, qui se souciait peu du succès d'un tel événement ; et rien ne se fit. Aujourd'hui, ce sont les Garéguitchewitch qui règnent à Belgrade et l'union se fera ; elle est d'ailleurs facile entre deux pays de même race dont les rois sont parents, entre deux pays autrefois séparés par le sandjak de Novi-Bazar, mais aujourd'hui limitrophes. Et de tout cela il apparaît que la prépondérance dans les Balkans passera aux Serbes.

De l'Adnan :

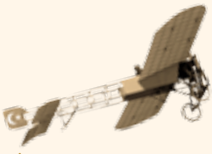
On voit que les Grecs ne se conforment pas correctement à l'exécution du traité de Londres.

Après avoir obtenu nos îles de la générosité des puissances, ils veulent aussi garder l'Épire que les puissances ont donnée à l'Albanie. Ils intriguent, ils organisent des insurrections. Ils veulent empêcher que cette partie de l'Épire s'unisse à l'Albanie.

En d'autres termes, les Grecs veulent tout avoir. Ils veulent les îles qu'on leur a données contre l'Épire, et ils veulent l'Épire aussi.

Pour arriver les officiers et les administrateurs grecs excitent le peuple à la révolte et se mettent à sa tête.

Et tandis que les intrigues agitent le sud de l'Albanie, au nord la Serbie s'unit au Monténégro sous la protection de la Triple Entente. Il est vrai que cette union n'est pas chose nouvelle puisqu'en parl

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatırasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tafsir-i Efkâr / 1 Mart 1914

“ŞÂN VE ŞEREF SİZE EY MÜSLÜMAN VE TÜRK ARSLANLARI! ŞÂN VE ŞEREF SİZE EY OSMANLI İSTİKBÂLİNİN SEMÂ FATİHLERİ!”

“Vâdî-i Ş-Şeria’nın siyah ve yalçın kayalarını pâk ve nezih kanlarıyla süslediler”

Tasfir-i Efkâr, ertesi gün birinci safyadan bu elim haberi, şehîdlerin fotoğraflarını yayınlayarak daha geniş bir şekilde duyurur.

Fotoğraf altı: “[Üstte] Muhterem Şehîdlerimiz / Tayyereci Yüzbaşı Fethi Bey / Şehîd-i mağfûrun tayyarecilik muharririmiz Osman Vehbe Bey’e bizzat ihdâ ettiği resminden / Harbiye Nezâreti Yaveri Mülâzım-ı Evvel Sadık Bey / Yevm-i azîmetlerinde husûsi fotoğrafı tarafından alınan son resminden / [Ortada] Şehîd-ı muhterem Fethi’nin tayyaresi üzerinde alınan bir resmi / [Altta-harita] Son Merhale... Sahne-i Şehâdet / Fethi ve Sadık Beylerin Şam’dan hareketinden sonra Taberi civarında sukut ederek şehîd oldukları noktanın al’et-tahmin haritası.”

“Teessürâtımız

Osmanlı tayyareciliği de hava seyahatlerinin çizmiş olduğu kanlı fakat şanlı iz üzerinde evvelki gün ilk iki kurbanını verdi. Osmanlı vatanının iki dilâver, iki merd ve fedakâr evlâdı, Osmanlı Odusunun iki seçî, itâatkâr, azimperver rûknü, Vâdî-i Ş-Şeria’nın siyah ve yalçın kayalarını pak ve nezih kanlarıyla, memleket ve millet için ebedî bir fedakârlıktan başka bir hisle

çarpmamış ve Osmanlı sancağının semâlara yükselmesinden başka bir mekr üzerinde harekete gelmemiş metin yürekleri ve büyük dimağlarıyla süslediler. [...]

Şân ve şeref size ey Müslüman ve Türk arslanları! Şân ve şeref size ey Osmanlı istikbâlinin semâ fatihleri! Siz öldünüz, siz hurdahaş oldunuz. Lâkin başladığınız iş bütün Osmanlıların, bütün silah ve meselek arkadaşlarınızın yüreklerinde yatıyor. [...] Şimdi Osmanlılık ve İslamlık uhuvvet ve ittihâdının bir âbide-i fekîmeni gibi yükselecek olan türbeleriniz asırlar geçtikten sonra bile vatan ve millet fedakârlarının bir mutâf-ı kıymetdâr-ı dâimisi olacak.

[...]

“Fethi ve Sadık’ın Naş-ı Mübârekeleri

Salahaddin Eyyûbi’nin Türbesi’nde”

“Dün son saat kısmımızda derç eylediğimiz veçhile bir sûret-i fecîada terk-i hayât eyleyen fedakâr Fethi ve Sadığımızın mahall-i kazada bulunan naş-ı mükerrerleri ihtifâlât-ı fâika ile Taberiye kazâsı merkezine getirilmiştir. Kazâ-yı fecî etrafa şâyî’ olur olmaz derhal Akka Mutasarrıfı ile Taberiye Kaymakamı ve Şam’dan da me’mûrîn-i vilayetten bazılarıyla bir heyet-i sıhhiye Kefr-i Harp civarında kâin Sahra karyesine gelmişler ve tetkikât-ı lâzimeyi icrâ eden şehîdlerimizin naş-ı mağfurîlerini muayeneden sonra söylediğimiz gibi Taberiye’ye naklettirmişlerdir. Aynı zamanda Şam’da bulunan Nuri Bey de mahall-ı kazaya giderek vak’a-i fecîa hakkında icrâ-yı tetkikât etmiş lüzûmu tebliğ olunmuştur.

Şehîdlerimizin naşları mukarrer olduğu veçhile şânlarına layık ihtifâlât ile Şam’a getirilecek ve Hazreti Salahaddin Eyyûbi’nin merkad-ı mübarekeleri hazîresinde hazırlanan makber-i mahsûsaya defn olunacaklardır.”

Kazanın üç sebebi olabilir

“Kazânın Esbâbı

Fethi ve Sadık Beyerin fâcia-i şehâdetlerini intaç eden kazânın esbâbı hakkında kat’î bir mütâlaa dermeyanı müstahildir (imkansızdır). Bu babda mahall-i kazadan alınacak tafsilâtdan da fazla bir şey öğrenileceğine ihtimal verilemez. [...] Şam’dan hareketi müteâkip zuhûr eden kazânın, ta’mirin iyi olmamasından tevellüd ettiği hatıra gelebilir. İkinci bir ihtimal de Şam’dan Kudüs-i Şerif’e kadar olan arazinin pek dağlık ve ârizalı bir silsile teşkil eylemesine nazaran, Fethi Bey’in hava anafolarına tutularak kurban gitmiş bulunmasıdır. Hatta bu ihtimal daha kavidir. Çünkü Şam ile Kudüs arasındaki arazinin tehlekisi Toros Dağlarından fazla idi. Zira Toros xxx bir saatte geçilebilirdi. Halbuki Şam’dan Kudüse kadar olan mesafe bilâ-inkıtâ’ dağ üzerinden devrediyordu. Tayyare de bir az bozularak kuvve-i su’ûdiyesini kaybetmiş bulunduğu Fethi Bey avarız-ı havâiyeden masun kalmak için şüphesiz pek çok yükseklerle çıkamamış ve nihayet ducâr-ı kazâ olmuştur. O arazi de bu kazaların ihtimal-i vukû’u düşünülerek Fethi Bey’in o tariki takip eylememesi düşünülmüş ve kendisine söylenmişti. Fakat Fethi Bey cesaret-i civânmerdanesi hasebiyle behemehal oralardan geçmek ve kimesinin yapamadığı muvaffakiyeti ihrâz eylemek istemiştir. Nice faide ki felek buna müsaade göstermedi.”

Tafsir-i Efkâr, 1 Mart 1914

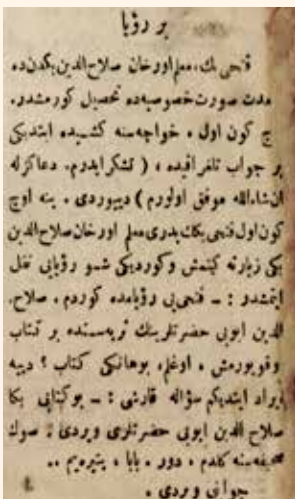
“Bir Rüya”

“Bu kitabı bana Salahaddin Eyyûbî verdi”

“Fethi Bey, muallim Orhan Salahaddin Bey’den de bir müddet sûret-i husûsiyede tahsil görmüştür. Birkaç gün evvel, hocasına keşide ettiği bir cevab-ı telgrafide, (Teşekkür ederim. Duânızla İnşallah muvaffak olurum) diyordu. Yine üç gün evvel Fethi Bey’in pederi, muallim Orhan Salahaddin Bey’i ziyarete gitmiş ve gördüğü şu rüyayı nakl etmiştir:

- Fethi’yi rüyamda gördüm. Salahaddin Eyyûbî Hazretlerinin terbiyesinde bir kitap okuyormuş. ‘Oğlum bu hangi kitap?’ diye irâd ettiğim suale karşı:

- Bu kitabı bana Salahaddin Eyyûbî Hazretleri verdi. Son sahifesine geldim, dur baba, bitireyim... cevabını verdi.”

Tafsir-i Efkâr, 1 Mart 1914

تصفيير افكار

مستقل الامكار عثماني غزتمسي

غزتمك خصوصيات تجريبه ويا امور ادارته متعلق عورات (تصفيير افكار) ادارته ماسي نامه كورنيليدو

Table with 2 columns: Date, Amount. Rows show dates from 1910 and corresponding amounts.

Table with 2 columns: Date, Amount. Rows show dates from 1910 and corresponding amounts.

سياسيات

دولتلك قراري ابطال ايدلشد

اوروپا دولتي هب يونانستاني تصاحف والزام وادسندده محلي ايدن حركتلك...

استانبول انتخاباتي

دون اجرا ايدلدي

استانبول ميونان انتخاباتي دون دارالفنون قوتقراي صالونه امرا ايدلشد...

فاجعه شهادت صفحات الميهسي

تأثرات - اسباب قضا حقه مطالعات - محترم شهيدلر مترك اعشاري شامه نقل ايدلكدده - تأثر شاهانه - قضي وصادق بكلك ترجمه حالدي - تعزير و تأثر - نوري بك سياستد - دوام ايدلك...

محرم شهيدلر

مياوهي يوزباشي

قضي بك

صديق بك

حريه نظامي يوزباشي ملازم اول

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

قاضي بك

شهيد محترم قاضي بك طيارهسي اوزرنده آتاش ديكر بررسي

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

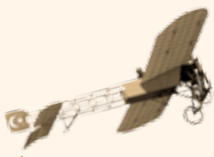
صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

صديق بك

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

L'Aérophile / 1 Mart 1914

“TREN İSTASYONA VÂSİL OLDUĞU ZAMAN YÜZ BİNLERCE HALK TEESSÜRDEN ÇILDIRIYORDU”

“Hazin Cenaze Merâsimi”

Kısm-1 mahsûsamızda Taberiye'ye getirildiklerini yazdığımız muhterem şehîdlerimiz Fethi ve Sadık Beylerin naş-ı mağfir-et-i nakşiler dün mahall-i mezkûrdan tren-i mahsûs ile Şam'a getirilmiş ve cidden hazin ve muazzam ihtifâlât ile medfîn-i ebedilerine tevdi' kılınmışlardır. Dün gece muhâbir-i mah-sûsamızdan aldığımız telgrafları bervech-i âti derç-i sahife-i teessür eyliyoruz:

“*Dersaadet'te Tasfir-i Efkâr'a*”

“Şam 15 Şubat Akşam 9, 43 – Dün fecî'a-ı şehâdetlerini telgrafla bildirdiğim fedakâr tayyarecilerimiz Fethi ve Sadık Beylerin Taberiye'ye getirilmiş olan naşları bugün saat onda tren-ı mahsûs ile şehrimize nakl edilmiştir. İ'tilâ-i şân-ı vatan uğrunda fedâ-yı hayat eden bu muhterem şehîdlerimizin şiddet-i fevkalâde-i sukut neticesi olarak başları hurdehâş olduğu gibi el ve ayakları da bir sûret-i fecî'ada kırılmıştır. Matemî tren istasyona vâsıl olduğu zaman bütün Şam medîd bir vaveyla ile ağlıyor, yüz binlerce halk bir gün evvel alkışladıkları bu cesur zabitlerin cesed-i bî-ruhları önünde teessürden çıldırıyordu. Şehîdlerin gasl ve tekfin muamelesi Sultan Selim Camii'nde icrâ edilmiş ve ba'de Osmanlı tayyareciliğinin bu ilk kurbanları şanlı Osmanlı sancaklarına sarılı iki tabuta konarak muhteşem fakat hazin bir alay ile Cami-i Emeviyye'ye götürülmüştür. Yolun iki tarafı bukâ-yı mütemâdi ile çırpınan halk ile dolu olduğu gibi alaya vâli, kumandan, erkân-ı mülkiye ve askeriye, mektep talebeleri, iki tabur asker, mikdar-ı kâfi jandarma ve düvel-i ecnebiye konsolosları iştirâk eylemişlerdi. Cenaze namazı Cami-i Emeviye'de cemaat-ı kübrâ ile edâ edildikten sonra bu iki Müslüman arslanın naş-ı mübarekleri saat birde Salahaddin Eyyübî Hazretlerinin merkad-ı münevverlerinde hazırlanan kabirlere tevdi' kılınmıştır. Şam şimdiye kadar emsali görülmemiş bir matem-i amîk-i millî geçirmekte, herkes ağlamaktadır.

Aziz”

“Mescid-i Münir-i Aksâ'da”

“Kudüs 15 Şubat, Akşam 9,57 – Cesur tayyarecimiz Fethi Bey'i der-âgûş etmek şerefinden mahrum kalan Kudüs, facia-i mellimenin istihbariyle -ecanib de dahil olarak-ber-matemgâha döndü. Bütün kalpler cerîhadâr ve gözler giriyebâr. Yarın ervâh-ı mübarek-i şühedâya ithaf edilmek üzere Mescid-i Münir-i Aksâda hatim ve mevlid-i şerif kıraati mukarrerdir. Kudüs, millet-i Osmaniyye ve şehîdlerimizin muhterem ailelerine beyân-ı taziyet eyler.

Ahmed”

“Nuri Bey'le Mülakat”

“Dün Nuri Bey'le bir mülakat yapması hakkında Şam muhâbirimize bir telgraf çekmiştik. Mûmâileyhten dün âti-deki telgrafı aldık:

Şam 15 Şubat – Tavsiyeniz veçhile Nuri Bey'le mülakat ettim. Nuri Bey arkadaşının ziyâ'-ı fecî'inden dolayı şiddetle müteessir fakat seyahati başa çıkarmak azminde tamamen sâbit-i metindir. Bana dedi ki: “Vazifemi sonuna kadar ifâ edecek ve avn-ı Hakk'la Fethi Bey'in takip eylediği tarîk-i seyahatte ilerleyeceğim. Ancak merci'imden tebdil-i tarîk hakkında bir emir alırsa(m) emre itaat etmekliğim tabii'dir.” Kendisine muvaffakiyet temenni ettim.

Aziz”

Tafsir-i Efkâr, 1 Mart 1914

“Fethi Bey 12 Şubat'ta Torosları geçti”

Fransız L'Aérophile dergisi Türk pilotlarıyla ilgili haberini kısa haberler bölümünde, “Türk Havacıların İstanbul – İskenderiye Uçuşu” ara başlığıyla vermişti:

“Bu uçuşu gerçekleştirmek için, pilot Fethi Bey ve yolcusu Sadık Bey, pilot Osman Nuri Bey ve yolcusu Hakkı Bey, 11 Şubat sabah saat 09.00'da İstanbul-San Stefano'dan (Yeşilköy) yola koyuldular.

Nuri Bey ikinci olarak yola çıkmıştı ve sis nedeniyle yaşadığı zorluklar nedeniyle yönünü Kartal'a çevirdi, ve San Stefano'dan tekrar öğleden sonra Adapazarı'na doğru yola çıktı ve akşam 4.30'da Lefke'ye ulaştı.

Fethi Bey ve yolcusu, Adapazarı'na indikten sonra, Eskişehir ve Ankara arasındaki Ağapınar'a akşam sekizde ulaştı. 12 Şubat'ta Torosları geçtikten sonra Tarsus'a ve 15 Şubatta Beyrut'a vardılar.”

L'Aérophile, 1 Mart 1914

CARTE DES RÉGIONS INTERDITES EN EUROPE — Ces régions sont figurées par hachures parallèles. — Les régions noires en Angleterre sont celles où l'on doit atterrir pour faire constater son entrée en Grande-Bretagne et faire viser son permis de circulation.

Raid Constantinople-Alexandrie par des officiers aviateurs turcs. — Pour effectuer ce raid se sont mis en route, le matin du 11 février, à Constantinople-San Stefano, le pilote Fethi bey à neuf heures, ayant comme passager Sadik bey, et le pilote Osman Nouray bey ayant comme passager Hackki bey.

Nouray bey parti le second et gêné par le brouillard, dut virer de bord à Cartal et regagner San Stefano pour repartir l'après-midi vers Ada Bazar et arriver à 4 h. 30 du soir à Lefké.

Fethi bey et son passager, après escale à Ada-Bazar, arrivaient à huit heures du soir à Aga-Ponnar, entre Eskichehir et Angora; le 12 février, après avoir franchi le Taurus, ils arrivaient à Tarse et le 15 février à Beyrouth.

Le mouvement du commerce extérieur aéronautique français. — Nous donnons récemment la statistique des importations et exportations anglaises en ce qui concerne l'industrie aéronautique en 1913.

Nous avons eu plusieurs fois l'occasion de regretter que l'administration des douanes françaises n'établît pas de statistique analogue pour l'industrie aéronautique de notre pays. Cette lacune vient enfin d'être comblée. Les statistiques douanières françaises consacrent enfin une rubrique spéciale, encore que pas toujours claire, aux transactions si importantes effectuées au titre aéronautique.

1er En ce qui concerne l'exportation :

a) On constate que notre pays a vendu à l'étranger en 1913 11 ballons dont 8 sphériques et 3 dirigeables à enveloppe souple, et 243 quintaux de ballons et pièces détachées, dont 23 quintaux concernant des ballons sphériques et 210 quintaux des ballons dirigeables ;

b) Comme appareils d'aviation, la France a vendu à l'étranger l'année dernière 272 avions et 4.929 quintaux d'avions, dont 708 quintaux de pièces détachées, et 13 hydravions ; 257 quintaux de ces appareils.

Quant à la valeur de cette exportation, la douane attribue une valeur de 23.000 francs aux 33 quintaux de ballons sphériques, de 1.993.000 francs aux 210 quintaux de dirigeables souples ; puis une valeur de 29.574.000 de francs aux 13 hydravions (ce qui est manifestement une erreur matérielle, puisque le prix d'un hydravion ressortirait à plus de deux millions) et de 1.542.000 de francs aux 257 quintaux de ces appareils.

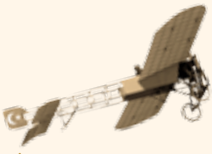
2° En ce qui concerne les importations, on constate avec plaisir que l'industrie aéronautique étrangère n'a encore pas réussi à pénétrer en France.

Souhaitons que cette situation avantageuse pour notre industrie se maintienne le plus longtemps possible.

Interdiction de « boucler » sur Paris et les communes de la Seine. — Deux aviateurs s'étant livrés tout récemment à quelques exercices de « looping » au-dessus de Paris, le préfet de police vient, à ce propos, de prendre l'arrêté suivant :

« Considérant que l'exécution d'exercices périlleux par des aviateurs au-dessus des agglomérations d'habitations occasionne des attroupements sur la voie publique et peut, en outre, être la cause de graves accidents ; que, dans ces conditions, la liberté et la sûreté de la circulation, ainsi que la sécurité des personnes peuvent se trouver compromises, ordonne :

« Il est interdit aux aviateurs survolant Paris et les communes du département de la Seine de se livrer à aucun exercice en dehors du vol normal. »

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

İkdam / 1 Mart 1914

“EFRÂDİ (ASKERLERİ) BÖYLE OLAN MİLLETLER YAŞAR BU ÖLÜM, ÂDÎ BİR MEVT DEĞİL, BİR MİLLETİN HAYATÎ NİŞANESİDİR”

“Fethi ve Sadık Beyler Vatanı Yükseltmek,

Türklüğe Şeref Vermek İçin Canlarını Feda Ettiler”

Şehitlerin ardından gazetenin birinci ve diğer sayfalarını şehitlerle ilgili gelişmelere ayıran ikdam, aynı başlıklı haberinde, şehitlere övgü yağdırıyordu:

“Dün yine bir kara haberle gönüller karardı ve bütün milletin çıldırasına bir muhabbetle sevdiği, en samimî temennilerle takip eylediği Fethi ve refiki Sadık Beylerin haber-i şehâdeti bütün yurtları, ocakları matem içinde bıraktı. Onlar için sade biz Türkler değil, memleketimizde yaşayanların hepsi acıdı, ağladı.

Fethi Bey öyle sevimli, öyle sıcak kanlı simalardan idi ki onu sevmeycek kimse tasavvur edilemezdi. Yakışık, yiğit, cesur, vatanperver sahib-i fazilet bir genç idi. Denilebilir ki her ihtimale karşı canını vatanına fedâ etmeğe azmetmişti. Dünyada ancak bunu düşünür, bunun için yaşamağa istiyordu.

Refiki Sadık Bey de onunla hem-fikir, hem-cisim idi. İkinin ruhunda -büyüklük ve vatanperverlik için- vahdet vardı. Onun için yan yana yükseldiler, yine onun için yan yana ve sırf bir azm-ı vatanperverâne ile merdâne-i şecîâne oldular.

[...]

Fethi ve Sadık beylerin bu kadar mühim ve müşkil bir seyahat-ı havâiyeyi bî-perva ihtiyar etmiş olmaları Osmanlılık için medâr-ı şân ve şerefti. Fakat bu uğurda şehîd olup gitmeleri cihân nazarında bu şerefi eksiltmedi, artırdı. Bütün dünyanın matbûâtı şimdi bu hadiseden bahs ederken “Türklerin bir cesur tayyarecisi ile refiki gayet mühim ve icrâsı müşkil bir seyahat-ı havâiyeyi icra etmekte iken fedâ-yı cân etti. Bu Osmanlı tayyarecilerinin ziyâî Türklerin de milel-i medeniyeden olarak terakkiyat-ı fenniye nâmına fedakârlık etmeğe ve vergi vermeğe başladıklarını gösterir” diyecekler.

Efrâdî (askerleri) böyle olan milletler yaşar. Bu ölüm, âdî bir mevt değil, bir milletin hayati nişanesidir. Bir milletin azmine ve memat ile pençeleşerek yaşamağa temin edecek kadar zinde ve kavî bulunduğu delâlet eder.

Canını millete fedâ eden zavallı Fethi Bey’le refiki işte bugün Osmanlılığa bu yüksek şerefi kazandırmış oluyorlar. Bizim kalplerimiz bunun için hiss-i iftihar ile de çarpıyor!”

[...]

Süferânın (Büyükelçilerin)

Ta’ziyeti

“Fethi Bey’le refiki Sadık Bey’in haber-i elîm-i şehâdetinden dola-yı şehrimizdeki sefârethânelerin cümlesi Harbiye Nezaretî’ne zevât-ı mahsûsa-i azîmetle arz-ı taziyet etmişlerdir.”

[...]

Türk Ocağı’ndan

“Birbirini takip eden muvaffakiyetleriyle günlerden beri bize nihayetsiz bir hakk-ı gurûr ve saadet veren iki sevgili kahramanımızın haber-i şehâdeti kalplerimize de ruhun nadiren idrak ettiği derecede vâsi’ bir keder uyandırdı. Fethi ve Sadık Beyler, bizi milli hislerimizde tatyîb eden (gönlümüzü hoş eden), bizi, mensup olduğumuz millet, en büyük istidatlara maliktir diye müftehir eden, iki mümtaz ve müstesna vatandaşı. Onların fecaat-ı mevti (feci ölümleri) karşısında duyduğumuz

keder ne kadar büyükse, kalbimizde açılan yaralar ne kadar derinse, aynı nispette büyük ve derin bir i’timâd ile İstanbul-Kahire Hava Yollarının yine millî kahramanlarımız tarafından aşılacağına mutmain bulunuyoruz. Bütün bir milleti aynı tesirle mütehassis eden sebepler, daima müfid, daima mukaddestir. Türk Ocağı azası, Fethi ve Sadık Beylerin akıbetinde ailelerinin müsâdif oldukları kederi, en hassas bir kardeş kalp teessürüyle taziyet eder.”

Türk Ocağı İdare Reisi

Hamdullah Suphi

“Salahaddin Eyyûbî Hazîresi’nde”

“Vatanı yükseltmek ve Türklüğe şeref vermek için feda-yı cân etmiş olan şehîd-i muhterem Fethi ve Sadık Beylerin naş-ı gufrân-ı nakşî bulundukları mahalden ihtifâlât-ı fevkalâde ile kaldırılarak Şam’a nakledilecek ve orada mutâf-ı mücâhidin-i İslam olan Selahaddin Eyyûbî Hazretlerinin türbe-i mübarekeleri haziresine defnedilecektir.

Rahimehümallalüh Teâla Rahmeten Vâsia

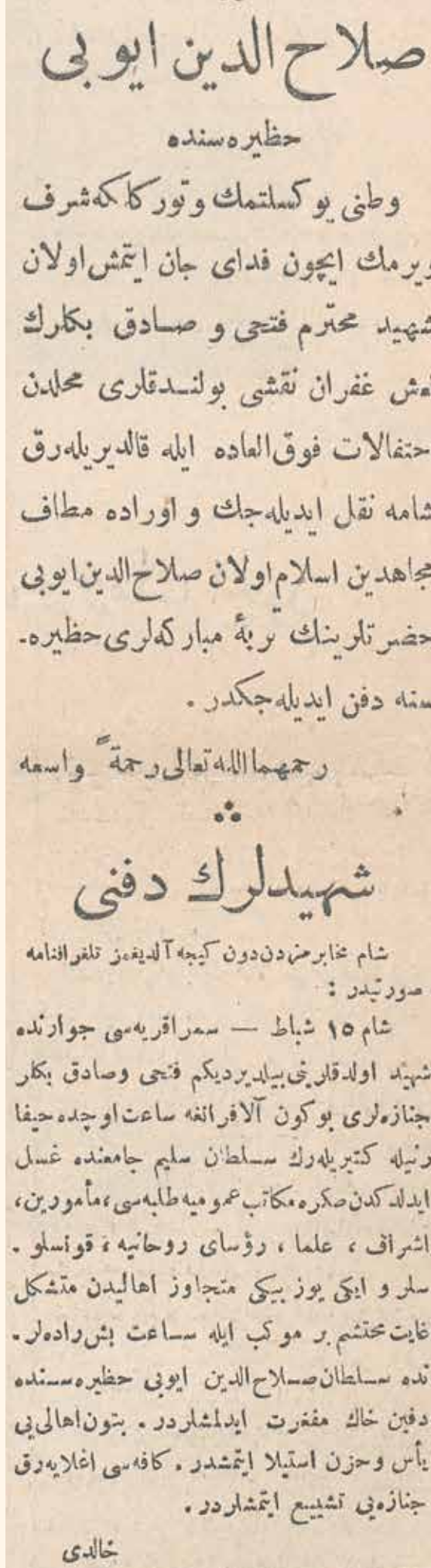
“Şehidlerin Defni”

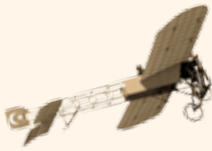
“Şam muhabirimizden dün gece aldığımız telgrafnâme sûretidir:

Şam 15 Şubat – Semra karyesi civarında şehîd olduklarını bildirdiğim Fethi ve Sadık Beyler cenazeleri bugün alafranga saat üçte Hayfa treniyle getirilerek Sultan Selim Camii’nde gasledildikten sonra mekâtib-i umumiye talebesi, me’mûrin, eşrâf, ulemâ, rüesâ-yı ruhâniye, konsoloslar ve iki yüz bini mütecaviz ahaliden müteşekkil gayet muhteşem bir mevkib ile saat beş raddelerinde Sultan Selahaddin Eyyubi haziresinde defin-i hâk-i mağfiret edilmişlerdir. Bütün ahaliyi ye’s ve hüzn istilâ etmiştir. Kâffesi ağlayarak cenazeyi teşyî etmişlerdir.

Halidi”

İkdam, 1 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Sabah / 1 Mart 1914

“KUDÜSLÜLER, MESCİD-İ AKSA’DA HATİM VE MEVLİD OKUTUYOR”

“Üçüncü bir tayyare kariben İstanbul’dan hareketle Kahire yolunu tutacaktır”

Tanin hava şehidlerimizle ilgili ayrıntılı haber vermeye 2 Mart’ta da devam etti. “Kahire Yolundaki Facia” manşetini attığı haberin spotu, “Yeni bir tayyaremiz gidiyor-Te’bid-i Hâtıra- Bir Telgraf-Şehidlerin Aileleri-Ta’ziyetler” başlıklarını taşıyordu.

“Üçüncü Yolcu

Fethi ve Sadık hayatları pahasına açtıkları tarîk-i şehâmette Nuri ve Hakkı Beyleri yalnız bırakmak ve Osmanlı Ordusu’nun fen ve terakkî yolunda nasıl hiçbir şeyden çekinmez fedakârlara malik olduğunu göstermek üzere, kemâl-i memnûniyetle haber alıyoruz ki, üçüncü bir tayyare kariben İstanbul’dan hareketle evvelki merhalelerden geçmek üzere Kahire yolunu tutacaktır. Esasen evvelki gün bera-yı ta’ziyet Tayyare Mektebi’ne gitmiş olan muharririmiz orada bütün tayyarecilerimizin her dakika böyle bir emrin vürûduna intizâr etmekte olduklarını görmüş ve bununla kalbinde derin bir meserret ve memnûniyet hiss eylemiştir. Tayyarecilerimiz, ar-kadaşlarının fecî, fakat şanlı akıbetinin kendileri için nasıl yeni bir menba-ı şevk ve harâret olduğunu göstermek üzere böyle bir vesileyi nasıl büyük bir meserretle karşılayacaklarını bütün etvâr ve hareketleriyle i’lân ve ifhâm ediyorlardı. İşte aldığımız mevsûk ma’lûmât ile anlaşılıyor ki Osmanlılardaki gençlik azim ve kuvvetinin, fedakârlık hissini ne kadar yüksek olduğunu göstermek üzere üçüncü bir tayyare yola çıkmak üzere bulunuyor. Henüz yevm-i hareket tayin etmemişse de bugün yarın anlaşılacaktır.”

Kudüslüler, Mescid-i Aksa’da hatim ve mevlid okutuyor

“Kudüs-i Şerif’te Teessür ve Taziyet

Vatan uğrunda canlarını fedâ eden tayyareci şehîd-i muhteremlerimizin uğradıkları fâcia-i müellemenin buraca yalnız kulüb-ı İslamiyeyi değil ecânibi de dahil olduğu halde edyân-ı muhtelif erbabını da cerihadâr eylediği ve izhâr-ı ye’s ve teessüfte bütün memleket halkında başka ve birbirine müsâbaka edercesine kâffe-i rüesâ-yı ruhâniyeden ve konsoloslar tarafından ta’ziyetnâmeler alınmakta olduğu ve ervâh-ı şühedâya ithaf için Mescid-i Münir-i Aksa’da hatm-i Kur’ân ve Mevlid-i Şerif tilavet olunacağı telgrafnâmeden anlaşılmıştır.”

Tanin, 2 Mart 1914

“İki tayyarecinin yarı kalmış emellerini tamamlamak için yarın yüz genç çıkacaktır”

Sabah, İstanbul’da Beyoğlu’nda yabancıların çıkardığı haberleri, “Karşı Gazeteler Ne Diyor” diye haber yapmıştı:

“[...]

Bir milletin kuvve-i ma’neviyesi bu gibi fedakârlıklar ile neşv ü nemâ bulur. Fen kurbanları ile bir millet azim ve metânetin en mükemmel derslerini görür. [...] Bu, genç Türkiye için bir mâtem-i millîdir, henüz doğan Osmanlı tayyareciliği için bir ziyâ’-ı azîmdir (büyük kayıptır). Fakat bu ziyâ’ gayr-ı kâbil-i telâfi değildir. Ulvî bir emelin tahakkuku için çalışırken mukadderâta boyun eğen iki tayyarecinin yarı kalmış emellerinin ikmâl etmek, bu fecî yolu takip etmek, aynı gâye-i emel için gençliklerini fedâ etmek üzere yarın yüz genç çıkacaktır. Hükûmet-i Osmâniye vatan uğrunda fedâ-yı hayât eden iki fedakâr ve vatanperverin ufûl-i fecî’ine ağlıyor. Biz bu

kedere bütün samimiyetimiz ile iştirâk eyleriz.”

La Turki diyor ki: “Fethi Bey gürültüsüzce, kemâl-i tevâzu’la İstanbul’dan hareket etmişti. Bu tehlikeli seyahati îfâ etmesi için hiç kimse, sâir tayyarecilere olduğu gibi, kendisine 200 bin Frank teklif etmemişti. Mamafih böyle bir meblağ verilmiş olsa bile Fethi Bey kabul etmeyecekti. Çünkü kendisi sükûneti, tevâzu’u severdi.

Bütün memleket uzun müddet bu iki kahramâna ağlayacaktır. Fethi ve Sadık isimleri târih-i Osmânî’de ebediyen pâyidâr olacaktır.”

İstanbul da diyor ki: “Vatanın şân ve şerefi uğrunda fedâ-yı hayât eden bu cesur ve pür-şeref kurbanların kanları yeni kahramânlar yetişmesini temîn eyleyecektir. Şân ve şeref Fethi ve Sadık Beylere ve onların misallerini takip ederek onlar gibi fedâ-yı hayat edeceklere.”

Sabah, 1 Mart 1914

“Fethi Bey ile refiki Sadık Bey vâsıl-ı mertebe-i şehâdet olmuşlardır. Bu âkıbet, fecî olduğu kadar da şanlı bir ölümdür”

Şan ve Vatan Uğrunda” üst başlığı ve “Fedâ-yı Cân Eden iki Uzv-i Kıymetdâr” manşetiyle, tayyarecilerimizin şehit oluş haberini verir:

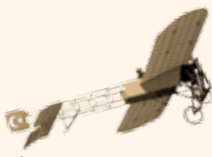
“[...]

Kazâ Tafsilâtı

Fethi Bey tayyaresinde refiki Mülâzım Sadık Efendi de olduğu halde Şam-ı Şerif’ten evvelki gün sabah zevâlî saat sekiz raddelerinde yüz binlerce ahalinin alkışları, meserret sadaları arasında Kudüs’e müteveccihen hareket etmiş idi. Tayyarenin muvâsalat edeceğinden haberdar olan Kudüs ahalisi sokaklara dökülmüş, şevk ve iştîyâkla tayyarenin vürûduna intizâr ediyorlardı. Aradan birkaç saat

geçtiği halde tayyarenin vürûd etmemesi gerek me’murîn-i mahalliyeinin gerek ahalinin merak ve heyecanını mücib olmuş ve berâ-yı taharri etrafa jandarmalar sevk edilmiştir. Jandarma müfrezesi şehid-i mağfur Fethi ve sadık Beylerin naşları ile parçalanmış olan tayyareyi Semra ve Kefr-i Harip karyeleri arasında bulmuşlardır. Bu mahal, Taberiye gölünün cenub-i şarkisindedir. Zannedildiğine göre tayyare buraya alaturka dörde doğru düşmüştür. Jandarmalar keyfiyeti hemen Züye Nahiyesi Müdiriyeti’ne bildirmişlerdir. Müdiriyet tarafından kaza-yı fecîa vilayet işâr olununca Akka Mu-tasarrıfıyla etibbâ (doktorlar) trenle hemen sukut-ı fecianın vukû’ bulduğu mahalle azimet etmişler ve cenazelerin Taberiye’ye nakline nezâret eylemişlerdir. [...]”

Sabah, 1 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Sabah / 2 Mart 1914

“ŞÜPHE EDİLMEMELİDİR Kİ, BU UÇUŞ MEKKE’YE, BAĞDAD’A KADAR YAPILACAKTIR”

“Fert gider; millet kalır”

Sabah “İstikbale Hizmet! / Ulvî Bir Misal Muvâcehesinde” başlıklı başyazısında şehitler hakkında görüşlerini yazar:

“Fethi ve Sâdık Beyler şehit oldular; Nuri Bey seyahatine devam ediyor; yarın otuz yahut elli Osmanlı bahadırının daha tayyarecilik mesleğine intisâbını haber alacağı. Ve şüphe etmemelidir ki bugün İstanbul’dan ancak İskenderiye’ye kadar tertip olunan tayerân Mekke-i Mûkerreme’ye, Bağdad’a, Basra Körfezi’ne kadar icrâ kılınacaktır. Fert gider; millet kalır. Birinci def’a nâkıs bırakılmasına mecbûriyet elveren gâye ikinci def’ada ikmâl olunur; üçüncü, dördüncü, ilâ-âhir def’alarda ise yeni terakkîlere, yeni tekâmüllere mazhar olur. Bu sa’y-i mütemâdî-i terakkîde iştirâki olanların ve gâye nâmına fedakârlık edenlerin hidemâtı –velev semere-i fi’liyesi mahdûd (fiili sonuçları sınırlı bile) kalsa, yahut Fethi ve Sadık Beylerin ziyâ-ı müessifi (üzücü kayıpları) gibi bir mâtem-i cânhırâş tevliid etse (doğursa) bile– gayet muazzezdir...”

“Şehit Ailelerine”

“Vatanın şân ve şerefi uğrunda fedâ-yı hayat eden Fethi ve Sadık Beylerin aile-i keder-dîdelerine hükümet tarafından fevkalâde bir muâvenette bulunulması taht-ı karâra alınmıştır.

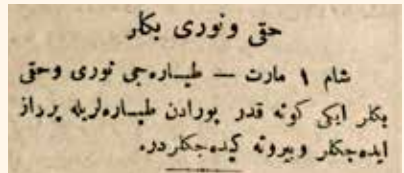
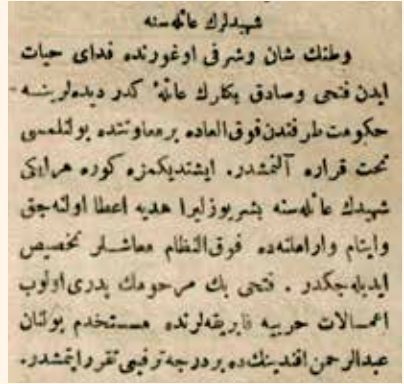
İşittiğimize göre her iki şehidin ailesine beşer yüz lira hediye itâ olunacak ve eytâm ve erâmiline de fevka’n-nizam maaşlar tahsîs edilecektir. Fethi Bey merhûmun pederi olup İmâlât-ı Harbiye fabrikalarında müstahdem bulunan Abdurrahman Efendi’nin de bir derece terakki’i takarrur etmiştir.”

Nuri ve Hakkı Beyler Beyrut’a gidiyor

“Hakkı ve Nuri Beyler” başlıklı kısa haber:

“Şam 1 Mart- Tayyareci Nuri ve Hakkı Beyler iki güne kadar buradan tayyareleriyle pervâz edecekler ve Beyrut’a gideceklerdir.”

Sabah, 2 Mart 1914

“Yeni Bir Tayyaremiz On Beş güne Kadar Mısır’a Uçuyor!”

“Fethi ve Sadık Beyler şehîd oldular. Osmanlı tayyareciliğinin ruh ve mevcûdiyetinde ilk kanla fakat şanlı cerîhayı açtılar.

[...]

Tayyarecilerimiz, bu cesur ve genç zabitlerimiz daha bidâyet-i felâkette ruhlarındaki teessüre karışan bir azm-i merdâne ile arkadaşlarının başladığı işi bitirmek ve Osmanlı sancağının semâlara yalnız bir değil bin fethi eliyle yükseleceğini ve hiçbir kuvvetin artık o tıraz-şânı yerlere indirmeyeceğini isbât etmek ateşiyle bayıyorlardı. Filhakîka dün kemâl-i memnûniyetle haber aldığımıza göre bu fedakâr tayyarecilerimizin şevk ve azimleri nazar-ı dikkate alınmış ve Nuri Bey’den maada Anadolu tarîkiyle Mısır’a bir Osmanlı tayyarecisinin daha gitmesi takarrür etmiştir.

Osmanlı hamaset ve metanetinin hiçbir sûretle kırılmayacağını cihana karşı bir kere daha şeref ve şân ile isbât ve izhâr edecek olan bu tayyaremiz, takip edeceği güzergâhda seyahate muktezi levâzımın tamamıyla ve noksansız bir sûrette teheyyiesini müteâkip yani onbeş gün sonra Ayastefanos’tan tayerân edecektir. Bu seyahat hakkında alacağımız mufassal haberleri bittabi’ ayrı ayrı derç eyleceğiz.”

“Şiddetli bir hava cereyanı sebebiyle düştü”

Tasfir-i Efkâr, “Son Haberler” kısmında “Esbâb-ı Kazâ” başlığıyla kazânın sebebini şöyle aktarıyordu:

“Şam 17 Şubat – Vazife ve vatanperverlik kurbanı olan fedakâr tayyerecimiz Fethi ve refiki Sadık Beylerin fecî’a-i şehâdetleri hakkında icrâ eylediğim tahkikat neticesine nazaran bu meş’ûm kazâ bervech-i zîr vukûa gelmiştir: Şehîd-i muhterem Fethi ve Sadık Beylerin râkip oldukları Muâvenet-i Milliye tayyaresi (Zavye) mevkiinden bilmürûr müstevi arâzide cüz’i irtifâda tayerân etmekte iken ikiyüz küsur metre umkunda (derinliğinde) olan göle müntehi (biten) vâdiye muvâsalat eylemiş ve sağ tarafki gölden vizan olan (esen) şiddetli bir cereyana tesâdüf ederek sukut etmiştir. Bu müellim ve fecî’ sukut göl kenarında kâin (Semra) karyesinin sağ tarafından vukû’ bulmuş ve tayyare karyenin eteğine kadar yuvarlanarak parça parça olmuştur.

Aziz”

“Şam Matemler İçinde

Mevlid-i Nebevî Kıraâtı”

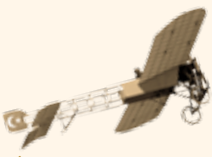
“Şam 16 Şubat – Dünkü telgrafnâmemde mufassalan bildirmiş olduğum veçhile muhterem şehîdlerimizin cenaze alayı bütün şümûli ile bir matem-i millî şeklini almıştır. Mağfûr şehîdlerimizin cenazesini derin bir hüzüün ve huşû’ ile takip eden alay bilâ- mübalağa bütün Şam ahalisini ihtiva ediyordu. Çarşılar sokaklar bu matemimizde kitle-i beşerî istiâb edemiyordu, Beyrut’dan gelen heyet-i meb’ûsede cenaze ihtifâlinde hazır bulunmuş, Fethi ve Sadık Beyleri merakıd-ı mübarekelerine kadar takip eylemiştir.

Bu akşam İttihad ve Terakki Cemiyeti tarafından Fethi ve Sadık Beylerin ervâh-ı pâkine ithaf olunmak üzere Mevlid-i Nebevî kıraat ettirilmiştir. Beyrut Heyet-i Mahsûsası da mevlidde hazır bulunmuştur.

Aziz”

Tasfir-i Efkâr, 2 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 3 Mart 1914

“FETHİ VE SADIK BEYLERİN ŞEHÂDETLERİ KUDÜS’TE DE DERİN BİR ELEM VE TEESSÜR DOĞURMUŞTUR”

Şehîdlerin bıraktığı görev kaldığı yerden devam ediyor

Tanin’nin yeni başlığı “İstanbul-Kahire” idi:

“Yeni Yolcu”

“Dünkü nüshamızda yazdığımız veçhile Harbiye Nezâreti İstanbul-Kahire Seyahati için üçüncü bir tayyarenin yola çıkarılmasına karar vermişti. İstihbarat-ı mütemmimize nazaran henüz hangi tayyarenin ve hangi tayyarecimizin gideceği takarrür etmemişse de seyahatin on-on iki gün sonra başlayacağını te’min edebiliriz.

Nuri ve Hakki Beyler ise seyahatlerine devam edeceklerdir. Dün Şam muhâbir-i mahsûsamızdan yeni bir telgraf almadık. Yalnız muhâbirimizin en son telgrafından anlaşıldığına göre Nuri Bey ya bugün, yahut yarın Beyrut’a müteveccihen Şam’dan hareket edecektir.

Fethi ve Sadık Beylerin şehâdetleri her yerde olduğu gibi, bilhas- sa kendilerinin muzafferan muvâsalatına intizâr edilen Kudüs’te de derin bir elem ve teessür tevlîd eylemiştir. Bunun için Fethi ve Sadık nâmlarına kavî bir iki tayyare iştirâsı için vukû’ bulan teşebbüsâta iştirâke karar verilmiş ve bunun için Belediye tarafından iki yüz, bir zât-ı muhterem tarafından da üç yüz Fransız Lirası iâne îtâsı taahhüt edilmiştir. Ahali yakın bir zamanda bu iânenin bin liraya iblâğını kararlaştırmıştır. [...]

Tanin, 3 Mart 1914

“Şeref Yolunda”

Hava seyahati, yeni tayyarecilerle devam etmektedir. Çünkü artık bu seyahatin tamamlanması bir şeref meselesidir. “Şeref Yolunda” başlıklı haberin spotları ise “Mısır Seyahatine devam ediliyor-Fecîa-i şehâdet etrafından-Teessürâtımız dâdedir (ihsan edilmiştir)-Nuri Bey Şam’da bulunuyor-Yeni tafsilât-Mısır’da hazırlıklar” diye atılmıştı.

Fotoğraf altı: “Mısır seyahatini itmâm edecek tayyarecimiz ve refiki / Tayyareci Yüzbaşı Salim Bey / Erkân-ı Harp Yüzbaşı Kemal Bey”

“[...] tayyarecilerimiz Nuri Bey’den maada Mısır’a yeni bir tayyarenin daha uçurulmasına karar vermişlerdi. Dün aldığımız haberlere göre tıraz-şân-ı Osmaniye Kahire ve İskenderiye ufuklarında dalgalandırmak için ibtâr-ı havâiyye atılacak olan bu tayyareye Tayyareci Yüzbaşımız Salim Bey’le erkân-ı harbiye yüzbaşılarımızdan Kemal Bey râkip olacaktır (binecektir). Tayyare ve tayyareciler şehîd-i mağfûr ve muhterem Fethi ile Sadık’ın mahall-i sukutu olan Taberiye Gölü sahilinde kâin Semra mevkiine kadar trenle gidecekler ve oradan tayerân ile Kudüs - el-Ariş - Port Said tarîkiyle Kahire ve Mısır’a azîmet eyleyeceklerdir. Salim Bey tayyarecilerimizin en muktedir, hassaten en bî-perva ve en cesurlarından olup ilk defa yine refakatinde Kemal Bey bulunduğu halde Kırk Kilise’den (Kırklareli) tayerân ile Marmara’yı baştan başa bil-kat’ Bandırma’ya gitmişti. Kendisinin muahharan İstanbul’da da icrâ eylediği müteaddid tayerân ve cevelânlarla bir kat daha tezâyüd eden rûsûh (ustalık) ve tecrübesi; cesaret ve cür’etkârlığı, tayyareciliğe olan vukûf-ı ciddi bu seyahatin muvaffakiyetle hitâm bulacağı hususuna en kavî bir zamandır (kefildir).

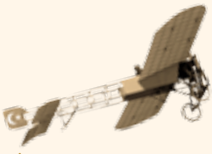
Kemal Bey’e gelince genç erkân-ı harbîlerimizin en mümtâz ve en cesurlarından olan bu fedakâr zabitimiz evvela Çatalca hutût-ı müdâfaasında (savunma hatlarında) rasîd sıfatıyla düşman hututu (hatları) üzerinde icrâ-yı keşfiyât eylemiş ve eğer bu tayerânları ve gerek ordunun Edirne’ye doğru icrâ eylediği ileri hareket esnâsında yine tayyarelerle yaptığı keşiflere müstenid raporlarından erkân-ı harbiyece pek büyük faideler te’min ve istihsal olunmuştur.

Kârîlerimizin hatır-ı nişânî olsa gerektir ki Yüzbaşı Kemâl Bay şehîd-i mağfur ve merhûm Fethi Bey’e birlikte bir Mars tayyaresi üzerinde düşman hututunu tetkik edip Edirne’ye avdet ederlerken nâgehâni bir hava kuyusuna yakanıp sukut etmiş ve bindikleri tayyare parça parça olduğu gibi kendisi de hafifçe yaralanmıştı.

İşte Osmanlı azim ve himmetinin, Osmanlı cesaret ve şecâat-ı fitriye ve medeniyesinin yeni pişvâları olacak, Osmanlı ve Türk nâm-ı celâdetini yeniden göklere çıkaracak olan zabitlerimiz bu iki genç kahramandır. Yevm-i seyahat henüz sûret-i kat’iyede takarrür etmemiş olmakla beraber bu birkaç gün zarfında yola çıkılması pek muhtemeldir. Tasfir-i Efkâr bütün Osmanlıların hissiyât-ı samimiyesine tercüman olarak bu iki fedakâr kahramanımız için kat’î bir muvaffakiyet ve selâmet temenni eder.”

Tasfir-i Efkâr, 3 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE
HAVA
SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Hopkinsville Kentuckian / 3 Mart 1914

“MİLLET FEDÂİSİ FETHİ VE SADIK BEYLERİN ŞEHADETİNDEN ÜZÜNTÜ DUYAN KUDÜSLÜLER, FETHİ VE SADIK NAMINA İKİ TAYYARE SATIN ALIYOR”

👉 “Şân-ı Vatan Uğrunda Fedâ-yı Cân Eden Tayyarecilerimiz”

“Merhûm Fethi ile Sadık’ın şehâdet-i feciasından dolayı her taraftan ta’ziyetler, teessürler yağmakta, diğer cihetten de gerek türbe inşası, gerek âbide rekzi için bezl-i iânâtta hamiyetli halkımız tarafından adeta müsâbaka edilmektedir.

Beyrut, Humus, Sivas ve Sayda’dan Makam-ı Sadaret-i Uzmâya ve Dahiliye Nezaretine vürûd eden müteaddid telgrafnamelerde tayyareci Fethi ve Sadık Beylerin vuku-ı şehadetlerinden dolayı kemâl-i teessürle beyan-ı ta’ziyet olunmaktadır. [...]

Tayyarenin sukutuyla millet fedâisi Fethi ve Sadık Beylerin şehadet-i feciasından cidden müteallim olan nefis-i Kudüs’ün galeyan-ı hissiyatıyla Fethi ve Sadık nâmlarına iki tayyare iştirasiçün (satın alınması için) Belediyeden iki yüz ve bir zat tarafından üç yüz Fransız Lirası i’tası taahhüdü olunmuş ve bu iânenin bin liraya iblağı (ulaşması) için me’mûrîn ve ahilinin hisse-i iştiraki bitta’yin cem’ine mübaşeret edilmiş olduğu Kudüs’den gelen telgrafnâmelerden müsteban olmuştur.”

Görev Yüzbaşı Kemal Bey’de

“İstanbul – İskenderiye Müsabakası” başlıklı haber:

İstanbul ile İskenderiye arasında tertip olunacağını yazdığımız ikinci müsabakaya Erkân-ı Harbiye Yüzbaşılardan Kemal Bey’in iştirak eyleyeceği müstahbardır (haber alınmıştır”.

“Ecel Geldi Cihâne, Baş Ağrısı Bahane”

“İstanbul muhiti olsun, Memâlik-i Osmaniye’nin diğer muhitlerinde olsun, birkaç gündür, İstanbul-Kahire Seyahat-i Havâiyesine kemâl-i cesaret ve fedakârî ile teşebbüs etmiş, yolun kısm-ı a’zamı 1700 kilometre kadar bir mesafesini kat’ eylemiş, Taberiye Gölü hizalarına kadar gelmiş olan Fethi Bey ile refîki Sadık Bey’in birden bire tayyarelerinin sukutuyla şehîd oldukları haber-i elimi, pek derin kederler, teessürler hasıl etti. Matemler tutuldu...

İstanbul-Kahire Seyahat-i Havâiyesi, her tarafta hem merakı ve hem de iftiharî bâdi olmuş, cesur tayyareciler İstanbul’dan hedefe doğru yaklaştıkça, cevvi havada tayy-ı merâhil ettikçe (merhaleleri geçtikçe) kalplerde uyanmış olan hiss-i fahr ve sürûr da tezâyüd etmekte bulunmuş idi. Toros Dağları geçildi... Tayyarecilerimiz Adana’ya, Halep’e, Beyrut’a, Şam’a, uğradı... Şam’dan Kudüs’e pervânelerinde (uçuşlarında) kazâ-yı fecî ile terk-i hayat etti. Yolun ancak 700 kilometre kadar bir mesafesi kalmış idi...

İstanbul gazetelerinin birkaç günkü neşriyâtı, bu iki kıymetdâr vücûdun ziyâ’-ı nâgehânisi, kalb-i millette ne derece teessürât husûle getirmiş olduğuna delâlet eder. [...]

Sabah, 3 Mart 1914

👉 “Fethi Bey Merhûmun Pederi Abdurrahman Efendi”

Aynı başlıklı haber şöyleydi:

“Bu resim, ulvî hâtırâtını kalbimize gömdüğümüz büyük fedakârmız şehîd Fethi Bey’in pederi Abdurrahman Efendi’nindir. Kırk üç sene Tophâne Fabrikası’nda çalışmış olan bu pîr-i muhterem ne kadar pâk ve bülend bir nâsiyeye, ne sevimli bir sîmâya malik. İnsan baktıkça ciddi, mütevekkil çehresinde derin bir mânâyı azim ve sebâtın bütün intibââtını görüyor ve bilâ-ihtiyâr onun mübarek ellerini öperek âsâr-ı ta’zîm göstermek ve gayr-ı kâbil-i teselli âlâmını tahfîf için: “Senin oğlunla yükselen millet yaşasın bunu düşün de iftihar et babacığım” demek istiyor.

Resim, gazetemizin fotoğrafı Ferid İbrahim Bey tarafından evvelki gün pîr-i muhteremin Ayaspaşâda çıkmaz ve dar bir sokakta kâin, küçücük ve vîrân hânesi önünde alınmıştır. Bu dar sokak içinde resim almak için bile güçlük çekilmiş ve ziyâ pek güç bulunmuştur. Zaten kapı, sağ taraftaki duvar, sol taraftaki kaplamalar bu fakirhânenin medhalini (girişini) pek müessir bir tarzda gösteriyor.

İşte Abdurrahman Efendi bakiye-i ömrünü bu küçücük hânedeki mütevekkilâne ikmâle çalışıyor.”

İkdam, 3 Mart 1914

👉 “İki Türk Havacı Öldü”

Gazetenin bu başlığı taşıyan kısa haberi şöyleydi:

“Konstantinopolis’ten İskenderiye’ye uçan iki Türk havacı Fethi Bey ve Sadık Bey, cumartesi günü Şam ile Kudüs arasında Filistin üzerinden uçarken düştü ve öldü. Fethi Bey, Balkan Savaşı’nda çok hizmet vermiş kıdemli bir ordu havacısıydı.”

Hopkinsville Kentuckian, 3 Mart 1914

Editorial Comments.

Miss Swatz is a reigning belle in a Tennessee town, who ought to be able to catch some fly young man.

A full size woman was shipped from Nashville to Lebanon by parcel post for 9 cents. She was killed as Papier Mache.

Shelbyville has inaugurated a "Go-to-Church" movement to run for four Sundays, the idea being to March them to church.

The Senate defeated a bill intended to take from the Postmaster General the authority to lower rates and alter regulations of the parcels post.

A new riot broke out in Nogales, Sonora, over the line in Mexico from Nogales, Arizona, last week, in which the native washerwomen attacked the Chinese laundrymen and chased them into the hills.

China is not so far behind as you think. The government troops used aeroplanes to locate White Wolf's brigands and then attacked and dispersed them. The killed in two battles numbered 4,000.

Mr. Greene has re-iterated the charge that Mr. Price was made to take back on pain of expulsion, that many of the members of the Legislature have really forfeited their offices by riding on railroad passes.

By the vote of 69 to 1, Representative Miller, of Paducah, voting "no," the House passed the bill of Representative S. H. Rogers, of Marion county, leaving it optional with the Fiscal Court of a county as to whether that county shall have a road engineer.

Gen. Carranza has assumed personal charge in the discussion of the murder of Wm. S. Benton, a British subject by his subordinate, the mulatto, Gen. Villa. Carranza has notified Secretary Bryan that he will discuss British matters only with the British government.

The "Nuisance act" passed in Tennessee became operative yesterday and the state is at last to be dry, except for outside shipments, which are again in order under a late decision. At Memphis 576 saloons have closed and saloons will be opened in Arkansas, across the river, and a line of ferry boats maintained.

Owen Dean, who as a boy of 15 disappeared from his home in Mercer county 14 years ago, and has been mourned as dead all these years, has suddenly returned with the explanation that he has been seeing the world and has come back to settle down. He brought two calves with him, or rather they brought him back.

Pittsburg is to have four women policemen, and the rules require them to be unmarried. This ruling is doubtless for the purpose of keeping the husbands of the officers from being sweet with the cops on their beats, but the fact that is lost sight of is that there is usually more love making before than after the marriage.

Gen. Hugh L. Scott, who is in command on the Mexican border, bears a historic name. The last Gen. Scott who had to do business with Mexico, with 12,000 soldiers cut his way through 30,000 of Santa Ana's men, holding the country as he went, and captured the capitol with 6,000 men. History may have to repeat itself.

Mrs. Kate Edwards, who had been in the shadow of the gallows for nearly thirteen years for the killing of her husband, was released from the Reading, Pa., jail Friday under a pardon granted by Gov. Tener and secretly taken from the city to begin life over again. She was convicted of first degree murder in 1901 and sentenced to be hanged, but four governors declined to fix a day for her execution. She is nearly sixty years old. A negro implicated with her was also convicted. The woman later confessed that the negro was innocent and he was granted a new trial and acquitted. Mrs. Edwards has five children living. She was accused of intimate relations with the negro.

STONE BILL
SPECIAL ORDER

Seeks To Reduce Railroad Fare From Three to Two and One-Half Cents a Mile.

MORE BILLS IN THE HOPPER.

Only 13 Days More Left For The Legislature To Do Business.

Frankfort, Ky., March 2.—Due to a misunderstanding, the hour set for taking up the bill of Representative Stone, of Crittenden, providing for a minimum railroad fare of two and one-half cents per mile, as a special order of business, was continued without action upon the measure. As a result, it was set as a special order of business for Tuesday afternoon at 2 o'clock. At 12:30 o'clock the House adjourned until Monday afternoon at 1 o'clock.

Bills were introduced in the House Saturday as follows:

H. B. No. 598, Barrett—To regulate auctioneers—Judiciary.

H. B. No. 599, Spain—To regulate employment of convicts pending vote of people on constitutional amendment looking to working convicts on public roads—Public Roads and Highways.

H. B. No. 600, Miller—To amend law relating to deaths resulting from negligence—Judiciary.

H. B. No. 601, Coke—To amend law relating to salary of Insurance Commissioner, deputy and clerks—Insurance, Fire and Marine.

H. B. 602, J. C. Duffy—To provide for State ownership and control of Kentucky Children's Home Society—Juvenile Courts and Children's Home.

H. B. 603, W. M. Webb—To repeal charter of town of Flat Gap, in Johnson county—Cities of Fifth and Sixth Classes.

H. B. 604, Duncan—To amend law relating to separate coaches—Railroads.

H. B. 605, McCormack—Providing for Constitutional amendment, whereby sessions of General Assembly shall be divided into two terms of not exceeding thirty days each, not less than thirty days to intervene between the two terms, members not to be entitled to per diem during vacation. The measure provides that during the first term no act shall be passed without the approval of three-fourths of the members elected and that no measure shall be introduced during the second term without the consent of two-thirds of the members—Constitutional Amendments.

JUDGE NUNN
RESIGNS SEAT

First Appellate District Jurist Quits Bench On Account of Ill Health.

Frankfort, Ky., Mar. 2.—Judge T. J. Nunn, of the Court of Appeals, has resigned on account of ill health and his son, C. S. Nunn, of Marion, Ky., was appointed to succeed him from the First district. Judge Nunn has been suffering from a form of aphasia for a couple of years and decided that only a long rest will accomplish a cure.

He has been on the Appellate bench eleven years, and has five years yet remaining of his present term. An election to fill out the remainder of the term will be held next year.

Marrying Minister.

Rev. J. McPool, a Methodist preacher at Murray, has married 1,300 couples. He is 73 years old.

Winter's Worst Storm.

New York City was almost completely cut off from telephone and telegraph communications by a northeast storm, accompanied by rain and snow. All telegraph wires to Chicago are down, as are most of the lines to Philadelphia. Trains are stalled by fallen telegraph poles. The country is experiencing the worst weather of the winter.

HOPKINSVILLE
ORATOR WINS

Edward D. Moseley Declared Victor in Oratorical Contest.

Dawson Springs, Ky., March 2.—Amid the wildest enthusiasm, Edward D. Moseley, representing the Hopkinsville High school, was declared the winner of the Western Kentucky Oratorical contest held at the auditorium Friday night. His subject was "The Music of the Ages."

Young Moseley delivered his oration like a finished platform orator and the three judges were unanimous in their verdict.

The auditorium was gayly decorated with flags and colors of the various schools. The entire town turned out and more than 300 visitors were present.

The following were the representatives of the schools and their subjects:

Princeton High School—Clyde Howard, "The Invisible Hand."

Dawson Springs—Roy Mason, "Whither are We Drifting?"

Paducah—Clyde Mullins, "Is There Danger of a Yellow Peril?"

Henderson—Emanuel Gebauer, "The Living Present."

Owensboro—Morton Atchison, "The Miracles of Industry."

Hopkinsville—Edward D. Moseley, "The Music of the Ages."

Madisonville—Craig Riddle, "The Rights of the American Boy."

SETTLEMENT MADE

With Former Sheriff By John W. Richards, Reported to Fiscal Court.

Last Saturday, in compliance with the statutes, which requires that the Sheriff shall settle with the Fiscal Court by the first day of March, the fiscal court met in the county court room.

Besides Judge Knight and County Attorney Ira D. Smith, the following magistrates were present: J. M. Morris, W. W. Garrett, T. H. Moore, E. W. Woodburn, L. D. Rogers and Sylvester Reese.

The books and all necessary papers handled by John W. Richards, who had been appointed by the court to make the settlement with ex-Sheriff Low Johnson, were laid before the court. The accounts were all carefully audited by Mr. Richards and found correct. His report will be filed in the County Clerk's office and will be put to record.

At the meeting Saturday a committee, composed of Magistrates Morris, Woodburn and Garrett was appointed to go over papers, etc., and make a list of persons who are to be put on the delinquent tax list and a list of those exempt from taxation. The report was ordered to be submitted as soon as practicable.

The Fiscal Court meets today in regular monthly session and it is thought that much business outside the regular routine will be before the body.

Dr. Jenkins Taking Rest Cure.

Rev. M. A. Jenkins, former pastor of the First Baptist church here, is now at Edgemoor, N. C., a small resort not far from Asheville, broken in health and taking a rest of two years under advice of his physician. He is preaching as substitute for a small church in Asheville.

TWO CHARGES
OF MURDER

The Grand Jury Brings In a Batch of Indictments.

MR. BARBEE NOT INDICTED.

Most of Those Indicted Are Negroes Now in The County Jail.

The grand jury reported several indictments last week as follows:

Henry Forrest and Ora Lee Trice, col., wilful murder. They are charged with killing Howard Burnett, col., July 4, 1913. The woman lived with Burnett and he was shot and killed as they were in a room together, the assassin firing through a window.

Ben Dillard, col., wilful murder, accused of killing George Martin, col.

Calvin Neely, col., was indicted for breaking into a railroad car and stealing goods. The police found much stolen property in his possession.

Tommie Dawson, a young negro, was indicted on a charge of assaulting Glendora Gary, col., a child under 12 years of age.

Sarah McKnight, col., cutting with intent to kill. She is the woman who slashed Wm. Schutz, a white man, with a knife at Seventh and Virginia streets, last winter.

Joe Rice who cut Sam Smith and Macky Wooley who cut Otis Masale are both indicted for cutting with intent to kill.

Will Woodbridge for grand larceny, being charged with stealing W. A. Radford's watch.

Albert Huff, col., grand larceny. He is charged with stealing clothing from Mrs. Henry McCartney.

Will Sivella, grand larceny, charged with stealing a steer from S. F. Holloway.

Lawrence Bryant, shooting at another without wounding.

Ross Bell Moore, shooting with intent to kill.

Nathaniel Wooten, e. c. d. w.

The grand jury reported that the charge against W. W. Barbree, for killing Ben Moss, col., last December, had been investigated and no indictment found, the jury believing it to be a clear case of self defense.

Saturday's Docket.

After motion hour the first case on the docket was the Commonwealth against Mack Stearnman indicted for hog stealing. The examination of witnesses occupied the entire morning; the attorneys closing their arguments about 2 o'clock in the afternoon. The case was given to the jury.

The case of the Commonwealth against William Tyler, colored, indicted for burying the body of a deceased person without permit, was discontinued.

The case against Ernest Alder and Sam West, charged with disturbing religious worship, continued.

The case against Reuben Johnson, charged with carrying concealed a deadly weapon, continued.

The case against the Kentucky Public Service Co., indicted for putting obstructions into streams whereby fish were destroyed, left open.

The case against James Hill, indicted for a breach of the peace, after examination of witnesses, was given to the jury without argument. In a few minutes the jury returned a verdict of not guilty.

Commonwealth against Geo. Campbell, indicted for assault, continued.

Commonwealth against Esell Nixon, appeal from County Court, fined \$25.

Same against same, appeal, discontinued.

Commonwealth against Henry Underwood d. (penal action), continued.

Court adjourned to Tuesday morning.

High Handed Refusal.

The departure for Chihuahua City of the commission to examine the body of William S. Benton, the British subject executed by Gen. Villa at Juarez, was postponed pending the outcome of negotiations with Gen. Carranza. At El Paso, Tex., it is said the rebel commander at Juarez refused to allow the commission to board the train.

LIBELOUS LETTER
ATTACKS BIBLE

Circulated Through The Mails In The Ows Sensation.

A new chapter was added to the sensation in the Ows when a letter said to be intensely libelous and scurrilous appeared in the mails Sunday, attacking Hon. John F. Bible, who withdrew from the local lodge a week ago giving his reasons, published in the Kentuckian. It was signed by Geo. D. Peirce, of South Bend, on stationery of John W. Talbot, head of the Supreme Nest. The letter stated that a Supreme Nest officer would visit the local nest. The lodge here is much divided, as Mr. Bible is one of the most influential and prominent men who was identified with the new order.

ARCHIE McGEHEE

Native of this County Dies In California.

Archie McGehee, son of the late Albert C. McGehee, died in San Diego, Cal., Feb. 25, of tuberculosis of the bowels, aged 24 years. He was born in this county but was reared in Clarksville and his body is expected to arrive there for interment today, accompanied by his brother-in-law, Will Bratton. He is survived by a young wife and one child, a sister, Mrs. Bratton, and his mother, who was Miss Sallie Lander, of Gracey, who now lives in California.

J. T. EDWARDS

Operated Upon Yesterday For Appendicitis.

Mr. Jesse T. Edwards, who is soon to open a store on Main Street, was operated on yesterday at the Infirmary for appendicitis. He stood the operation well and his speedy convalescence is believed to be assured.

ELKS ELECT
NEW OFFICERS

The annual election of officers of Hopkinsville Lodge No. 545 B. P. O. E. will be held to-night at 7:30 o'clock and it is hoped that every member will be present. Other important business will be on hand.

Sudden End For C. W. Little.

C. W. Little died yesterday morning at 10:30 o'clock of apoplexy. Death came very suddenly. He lived only an hour and a half after being stricken. He lived with his wife and little daughter over the Star Grocery on Seventh street. He was 65 years old and a Presbyterian.

Child Badly Burned.

Robert, the 9-year-old son of Mr. and Mrs. J. B. Lyle, of Church Hill, was badly burned about the face and hands while playing around the fire Saturday. While the burns are quite painful they are not considered serious.

GOOD ROADS
MAIN TOPIC

At Meeting of Hopkinsville Business Men's Association Friday Night.

AWARDS FOR BEST ROADS.

Committee Named To Look Into Several Progressive Propositions.

Good Roads was the chief topic of discussion at the meeting of the H. B. M. A. Friday night, talks being made by Geo. E. Gary, J. M. Neblett, Frank Rives, C. H. Bleich, A. H. Eckles, J. B. Gerard and others.

It was decided to offer three prizes of \$50, \$35 and \$15 for the best sections of main highways worked with split-log drags for the year beginning May 1, 1914. The following committee was named to arrange the details: A. H. Eckles, T. J. McReynolds, M. C. Forbes, F. K. Yost, J. M. Neblett and T. C. Underwood. A report was received on interurban prospects and a letter was read from Capt. W. A. Calhoun, of Paducah, asking for information. A. H. Eckles, Roy A. Field and C. H. Bleich were appointed to supply him with the desired information.

The Shackelford Good Roads bill was highly praised and Christian County will be strongly urged to apply for its benefits. The Secretary was directed to get copies of the bill for the use of the Association in studying the new law. Complaints were made of unlicensed peddlers and the Secretary was directed to call the attention of the Chief of Police to them.

A motion was adopted calling upon the Mayor to look into the right of the Paradise Construction Co. to build a frame house in the fire limits and in the street and if contrary to law to have it removed.

DEEP GASH

Opened by Dan McKnight in Emory Arbuckle's Side.

Two negro men had a fight in a lot on Eighth Street yesterday afternoon and Dan McKnight used a knife, cutting a deep gash in Emory Arbuckle's side, but not penetrating to the cavity. Dr. Perkins sewed up the wound, which is not dangerous.

FRANCHISE
SALE TO-DAY.

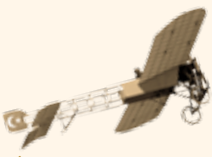
To-day is the day set for the sale of the telephone franchise ordered sold by the County Court. The officials of The Christian-Todd Telephone Co., which owns all of the lines in the county, have not intimated whether or not the company will bid on the franchise, which contains features not agreed upon.

Rev. Geo. W. McPherson.

Rev. Geo. W. McPherson, of New York, preached at the First Baptist church Sunday morning and evening to large congregations and was listened to with much interest. Dr. McPherson is quite popular here. Last night he delivered an illustrated lecture at the church on his experiences in mission work in New York and elsewhere.

Two Turkish Aviators Killed.

Pethy Bey and Sadi Bey, two Turkish aviators making a flight from Constantinople to Alexandria, fell while flying over Palestine, between Damascus and Jerusalem Saturday and were killed. Pethy Bey was a veteran army aviator who did much service in the Balkan war.

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tanin / 4 Mart 1914

MISIR SEYAHATİNİ TAMAMLAYACAK PİLOT KURA İLE SEÇİLDİ

“Tayyare sandık içinde İstanbul’a nakledilecek”

Tanin, şehidleri ve seyahat hakkındaki gelişmeleri yakından takip etmekle kalmıyor, birinci sayfasından okuyucularına da aktarıyordu. 4 Mart tarihli nüshasında yine iki sütun üzerine attığı “İstanbul-Kahire Seyahati” manşeti ve diğer altbaşlıklarıyla doyurucu haberler vermeyi sürdürüyordu:

“Şam’da Nuri Bey

Şam Muhâbir-i Mahsûsamızdan:

Şam, 18 Şubat — Elyevm tayyareci Nuri ve refiki İsmail Hakkı Beyler burada bulunuyor. Perşembe günü sabahleyin buradan Beyrut’a müteveccihen hareket edeceklerdir. Muâvenet-i Milliye’nin uğradığı facia burada el’ân pek derin teessürâtı mucip bulunuyor.

Tayyarenin mümkün mertebe dağılmaması için sûret-i mahsûsada yapılacak bir sandık derûnuna mevdûan (konularak) İstanbul’a nakli takarrür eylemiş olduğu gibi bilâhare rezk edilecek âbidenin yeri şimdiden belli olmak üzere tayyare enkazının kaldırıldığı yere nişan konulmuştur. Şühedânın elbiseleri de Müze-i Askeriye gönderilecektir.”

Tanin, 4 Mart 1914

Fotoğraf altı: “[Üstte sağdan sola] Selahaddin Eyyûbi Hazretlerine muzâf olarak Larus lûgatinde mûnderiç olan resim / [Üst sağdan ikinci] Fethi Bey’le pederinin son mülakatı / “Fethi Bey’in azimeti günü Ayastefanos’da aldığımız resimden” / [Üst sağdan üçüncü] Fethi Bey / “Kıyâfet-i askeriyesiyle alınan son resmi” / [Üst sağdan dördüncü] Sadık Bey / “Beyrut’da yaver kıyâfetiyle aldırıldığı en son resmi. Vak’a-i şehâdeti müteâkip Beyrut muhâbirimiz irsâl eylemiştir.”

Mısır Seyahatini tamamlayacak pilot kura ile seçildi

“Facia-ı Şehâdet, Yeni İntibâât” başlığı ve “Mübeccel Şühedâmız ve na’ş-ı mübârekelerinin vedâa kılındığı topraklar” altı başlığındaki haberinde şehitler hakkında ayrıntılar aktarılıyordu:

“Fethi Bey ile Sadık Bey’in, gaye-i seyahatleri olan Mısır’a birkaç merhale kalıncaya kadar yaklaştıktan sonra sûret-i fecîa-i şehâdetleri, memleket için o kadar büyük zâyîâdandır, hele iki buçuk senelik felâketlerle azürde-dil (kalbi kırık) olan ve ancak şu iki gencin semâpâyeye muvaffkakıyetlerinden kendilerine bir hisse-i teselli çıkarmak isteyen Müslümanlar için öyle açıkkl bir âkibettir ki biz o şanlı ve fakat yürekleri yakıcı ziyânı bilcümle safahâtını enzâr-ı millete de elimizden geldiği kadar il’ân ve tespiti bir vazife-i mahsûsa addediyoruz. Çünkü millet için fedakârlık edenlerin, kanlarını bilâ-tereddüd îsâr edenlerin, ulvi hamîyyetleri layık olduğu mertebe mazhar-ı tebciât olmalıdır ki geri kalanların aynı râh-ı şecâate sâlik olmalarına bir sâik teşkil eylesin. Bu mülâhazaya binâen muazzez şehidlerimizden Fethi Bey’in tayyarecilik muharririmiz Vehbi Bey’e kıyâfet-i askeriyesini lâbis olarak ayrıca ihdâ eylediği fotoğraf ile refik-i civanmerdi Sadık Bey’in Beyrut’da yaverlik kıyâfetiyle çektiirdiği en son resmini ve iki gencin

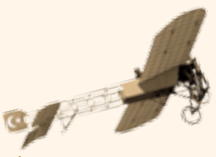
bugün Şam’da vedâa kılındıkları makâmât-ı mübarekeyi gösterir diğer iki resmi vaz’-ı enzâr-ı kârîin eyleriz. Aynı zamanda Salâhaddin Eyyûbî Hazretlerine muzaf olarak Fransızca Larus lûgatinde manzûrumuz olan bir resmi de bu vesile ile derç ettiğimiz gibi Fethi Bey’in Ayastefanos’dan yevm-i azimetinde tayyaresi üzerinde son istihzârâtda bulunurken pederleriyle beraber alınan resmini de son hatıra olmak üzere kârîlerimize takdim ediyoruz.”

“Şeref Yolunda” üst başlık ve Mısır Seyahatinin İtmâmı /

Salim Bey Kura ile Me’mur Olmuştur” başlıklı haber şöyledir:

“Dün Fethi ve Sadık Beylerin kazalarıyla nâtamam kalan Mısır seyahatini itmâma muktedir tayyarecilerimizden Yüzbaşı Salim Bey’in memur olduğunu ve kendisine erkân-ı harbiye Yüzbaşısı Kemal Bey’in refakat eyleyeceğini yazmıştık. Bu babda dün icrâ ettiğimiz tahkîkata nazaran bu seyahatin emr-i itmâmına en eski tayyarecimiz olan ve iktidar-ı fennisi bütün arkadaşlarının müsellem bulunan Feza Bey de talip olmuş ve bunun üzerine Salim Bey ile Feza Bey arasında kur’a keşîdesine lüzûm görülerek neticede tâli’ Salim Bey’e isabet etmiş ve mûmâileyhin azimeti o sûretle takarrür eylemiştir. [...]”

Tasfir-i Efkâr, 4 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Servet-i Fünun / 5 Mart 1914

“BU FACİA, GENÇ TÜRKİYE İÇİN BİR MATEM-İ MİLLÎDİR...”

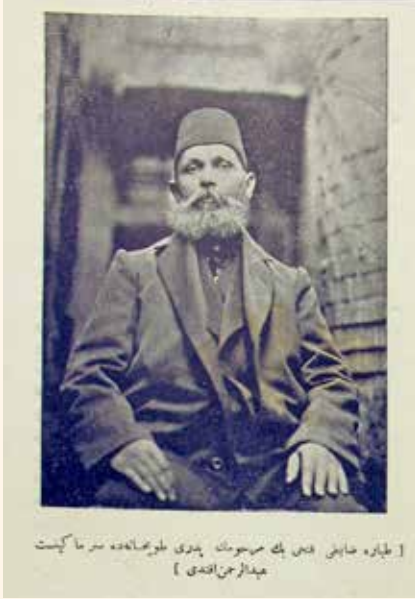
“Osmanlı tayyarecilerinin 30 bin kişi tarafından istikbâli”

Şehitlerle ilgili haberini, “Osmanlı tayyarecilik hayatında bir fâcia” başlığı ve “Fethi ve Sadık Beylerin Taberiye Gölü civarında bir kazâ-yı müdhiş ile şehâdeti” spotuyla veren Servet-i Fünûn habere bol fotoğraflı üç sayfa ayırır:

Fotoğraf altı: [s. 391- üst sağda] Fethi Bey merhûm - “Tasfir-i Efkâr” refikimizin klişesi / [Üst solda] Sadık Bey merhûm - “Tasfir-i Efkâr” refikimizin klişesi / [Altta] Fethi Bey, Belkıs Şevket Hanımın tayeranında.”

“İstanbul Kahire Seyahat-i Havâiyesi Taberiye gölüne kadar, memlekete ve millete şân ve iftihar verecek bir sûrette kemâl-i azm ve cesaretle, devam ettirmiş olan Osmanlı tayyare zabiti Fethi Bey ile refik-i muazzezi Sadık Bey, henüz sebebi tahkik edilmekte olan bir kazâ-yı elime uğramışlar, müdhiş bir sukut ile tayyareleri Taberiye civarında Kefr-i Harab mevkiinde parça parça olduğu gibi bu iki metîn, cesur ve azimkâr zabit de câm-ı şehâdeti nûş eylemişlerdir.

İstanbul muhitinde, Memâlik-i Osmaniyede, tayyarecilerin muvâsalatına fevkalâde bir iştiyâk ve iftiharla intizâr etmekte olan hatt-ı Mısriye’de bu kazâ-yı elim, pek derin tessürât hasıl etmiş, her tarafda bu iki kıymetdâr vücudun ziyâ’-ı ebedîsi için matem tutulmuştur. [...]

Fotoğraf altı: “[Tayyare zabiti Fethi Bey merhûmun pederi Tophane’de sermakinist Abdurrahman Efendi.]

ye Çarkçı Ameliyat Mektebi’ne dahil olmuş, mektebi ikmâl ile çarkçı müzâlim-ı evvel rütbesini ihrâz eylemiştir. Hamidiye Kruvazi vakıtle Karadağ’a giderken toplarının tesbiti (sabitlenmesi) vazifesiyle Fethi Bey Hamidiye ile gitmiştir. Bilâhare Tophane’de “Kano Otomobil”lere memur oldu. Balkan harbinde beş altı ay evvel, tayyare makinistliği tahsili için İngiltere’ye i’zâmını istida etmiş, muvafakiyet gösterilmiştir. Bristol’de tayyarecilik fabrikasında çalışmıştır. Burada tayyareciliği tahsil eylemiştir. Balkan Harbinin ilanı üzerine İstanbul’a avdet etmiş, Selanik Kolordusuna gönderilen tayyarelerle oraya gitmiştir. Selanik’ten İstanbul’a gelerek Çatalca ve Çorlu taraflarında tayyarenin istikşafâtına memur olmuştur.

Edirne’nin istirdadı üzerine Fethi Bey tayyaresiyle Bulgaristan içerilerinde istikşafât da bulunmuş idi.. Bilâhare Safraköy Tayyare Mektebi’nde en muktedir ve cesur tayyarecilerimizden biri olarak tanınmış, nüzzâr-ı kirâm Fethi Bey’in tayyaresiyle havada birer cvelan icrâ eylemişti.”

“Sadık Bey”

“Sadık Bey, 302 tarihinde Selanik’de Akça Mescid Mahallesinde tevellüd etmiştir. Selanik Rüşdiyesinde tahsil ile Manastır İdadi-i Askerisine dahil omuş ve sunûf-ı idâdiyeyi ikmâl ile Mühendishane-i Berri-i Hümayûna nakl edilerek 1325’de

Mülâzım-ı Sânilikle diploma almıştır. Sadık Bey ibtida Taksim Kışlası’na memur olmuş, Trablusgarp Muharebesinde oraya giderek Enver Paşa’ya itlihak etmiştir (katılmıştır). Orada kumandanın takdir ve tahsini celb ile Balkan muharebâtında Enver Paşa’nın refakatinde yaver-i harbî olarak bulunmuş, Edirne’ye müşarünileyh ile birlikte girmiştir. Sadık Bey, vazifesine merbût, muhibb-i vatan, mütemayiz-i kıymetdâr bir genç zabit idi.

Fethi ve Sadık Beylerin ufûl-ı nâ-gehanisi (ansızın ölümü) Osmanlı Ordusu için zâyiât dandır (kayıptır). [...]

“... Bu facia, genç Türkiye için bir matem-i millîdir...”

Servet-i Fünun, 5 Mart 1914

Fotoğraf altı: “Taberiye, tayyare faciası: İki şehid-i muhterem Fethi ve Sadık Beyler, Beyrut’da [Beyrut’da Osmanlı tayyarecilerinin 30 bin kişi tarafından istikbâli]”

Fotoğraf altı: “Taberiye Gölü civarında tayyare faciası: İki şehid-i muhterem Fethi ve Sadık Beyler Beyrut’da [Fethi ve Sadık Beylerin Beyrut’a muvâsalatları ve şehrin üzerinde bir cvelân ile zemine nüzûlleri sırasında alınmış olan resim.]

Fotoğraf altı: “Belkıs Şevket Hanım’ın Fethi Bey ile İstanbul ufkunda tayerânı sırasında. [Müdafaa-i Hukuk-ı Nisvân Cemiyeti erkân-ı muhteremesi: Resimde tam cemiyetin bayrağı önünde, ayakta duran iki hanım efendiden sağ taraftaki Fethi Bey merhûmun validesi ve solundaki hemşiresidir.]”

عثمانی طیاره جیلک حیاتنده بر فاجعه

فتحی و صادق بککرك طبریه کولی جوارنده برقضای مدھش ایلہ نہادتی

صادق بك مرحوم

"تصغیر افکار" رفیقمرکز لیشہ بی

SADIK BEY.

l'infortuné passager de Fethi Bey.

فتحی بك مرحوم

"تصغیر افکار" رفیقمرکز قلیشامی

FETHI BEY, Aviateur.

mort tragiquement pendant la traversée de Damas—le Caire.

تأثرات عمومیہ ایچندہ بولونان تسلیت ، بویکی قرمانک شانلی
اولومی ، عثمانی ترقیات و تکملاتندہ آتیله جق خطوات موفقباتی
تسریع وتشویق ایدہ جکی حقندہ کی عزیمت و امنیت در .

فتحی بك

فتحی بك استانبولی در ۴ ۳ ده ایاس پاشادہ ، المانیا سفارتخانہ سی
قربندہ کی خانہ سندہ تولد ایتشدہ . پدری طوپخانہ فابریقہ سندہ ، سرما کنیست
عبدالرحمن افندی اسمندہ خلوق بردات در . الیوم بووظیفہ دہ بولونیور .
فتحی بك کوچک یاشندن بری فن وصنعتہ و بالخاصہ ماکنہ بہ فوق العادہ
میل و ہوسنی کوسترمش در . طوپخانہ دہ مکتب فیضیہ دہ رشدی تحصیاتی اکمال
ایلشدہ . بحریہ چرخجی عملیات مکتبہ داخل اولمش ، مکتبی اکمال ایلہ چرخجی
ملازم اول رتبہ سنی احراز ایلہ مش در . حمیدیہ قرووازی وقتیلہ قرہ طاغہ
کیدرکن طویلری نك تنیبتی وظیفہ سیلہ فتحی بك حمیہ ایلہ کیتمش در .
بالآخرہ طوپخانہ دہ « قابو اوتوموبیل » لره مأور اولدی . بالقان حربندن

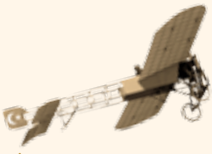

فتحی بك ، بلقیس شوکت خانمک طیاراندہ

استانبول قاہرہ سیاحت ہوائیہ سنی طبریہ کولنہ قدر ، مملکتہ
وملتہ شان وافتخار ویرہ جک بر صورتدہ . کمال عزیمت وجسارتلہ ،
دوام ایتدیرمش اولان عثمانی طیارہ ضابطی فتحی بك ایلہ رفیق
معززی صادق بك ، ہنوز سببی تحقیق ایدلمکدہ اولان برقضای
الیہ اوغرامشلر ، مدھش بر سقوط ایلہ طیارہ لری ، طبریہ جوارندہ
کفر حارب موقعندہ پارچہ پارچہ اولدینی کبی بویکی متین ، جسور
وعزمکار ضابطدہ جام شہادتتی نوش ایلہ مشلردر .

استانبول محیطندہ ، ممالک عثمانیہ دہ ، طیارہ جیلرک مواصلتہ
فوق العادہ براشتیاق وافتخارلہ انتظار ایتدکدہ اولان خطہ مصریہ دہ
بو قضاای الیم ، بك درین تأثرات حاصل ایتمش ، ہر طرف دہ ،
بویکی قیمتدار وجودک ضیاع ابدیسی ایچون ماتم طوتولمش در .
شریعہ وادیسی سطح بچردن منحنط اولدینی کبی طبریہ کولی
اوزرندہ و بووادی دہ تجرات و تصعداتک دائمی اولماسی سببیلہ
حصولہ کلن بر کردبادہ طیارہ قایلمش وسقوط مدھشہ اوغرامش
اولدینی تخمین اولونیور .

دیادہ بوتون ترقیات و تکملات ، انسانلرک قوای طبیعیہ ایلہ
مبارزات دائمہ دہ بولونما سندن ، بومبارزات دہ ، برچوق جانلرتلف
اولدینی وحیاتلر ہدر ایدلدیکی حالہ ، اصلا فتور کتیرمہ یرک
بالعکس عزیمت وجسارتتی ، فداکارلغنی تزیید ایلہ سندن ایلری
ککش در . بویکی قہرمانک اولنہ ، بوتون عثمانیلر کبی بزدہ
اغلا یورز . محاربہ میدانلرندہ فدای حیات ایتمککہ ، عثمانلیق
نامنی اعلا ایچون سماواتہ دوغرو یوکسہ لہرک ، اولوملہ چاریشمق
آراستہ برفرق یوق در .

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Servet-i Fünun / 5 Mart 1914

ÜÇÜNCÜ TAYYARE İZMİR'E HAVA YOLUYLA, ORADAN BEYRUT'A GEMİYLE GİDECEK

“Tayyarecilik bizde büyük ilerlemeler gösterecek...”

Şehit haberleriyle morali bozulan okuyucuları, tayyarecilerin başarılı akrobatik uçuşlarıyla heyecana getirir. “Tayyarecilerimizin Yeni Bir Muvaffakiyeti başlıklı haberde, büyük puntolarla “Tayyareci Fazıl Bey Geçen Gün Tayyare Mektebinde (Helezonî) yani burgu gibi uçmak tecrübeleri icrâ etmiştir” alt başlığı yer alıyordu.

“Tayyareciliğin fennini İngiltere’de tecrübe etmiş olan ve tayyarecilerimiz içinde iktidarıyla günden güne temâyüz eylemekte bulunan Fazıl Bey geçenlerde gayet mühim tayerân tecrübeleri yapmıştır. Bu tecrübeler rüfekâmızdan birinin yazdığı gibi baş aşağı uçmak değil ise de havadan yere inerken helezonî daireler çizerek yani, burgu gibi hareketler icrâ etmektir ki bu da hem fevkalâde tehlikeli, hem de son derecelerde iktidar ve mahârete mütevakkıf bir tecrübedir. Fransız tayyarecilerinden ancak birkaç kişiye nasip bu şâyân-ı hayret tecrübeleri Fazıl Bey’in bilâ-tereddüd icrâ etmesi tayyareciliğin bizde ne büyük terakkiyât göstereceğine delildir. Bu babda yarın tafsîlât vereceğiz.”

Tasfir-i Efkâr, 5 Mart 1914

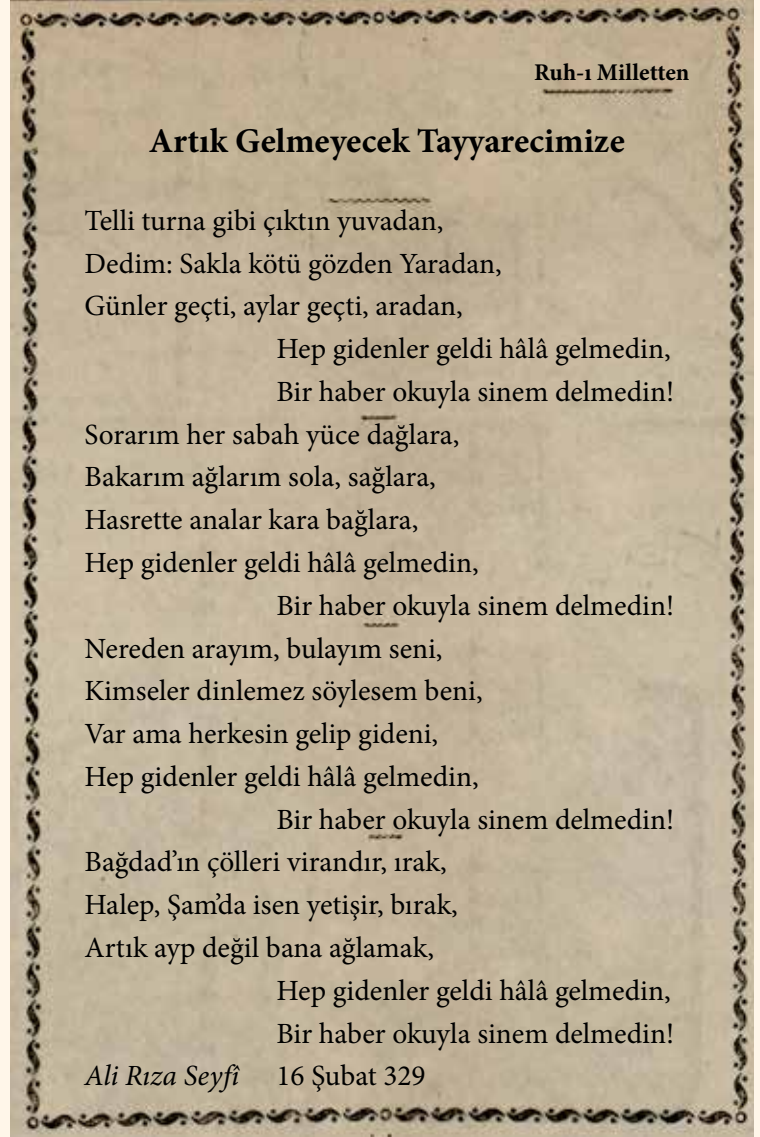
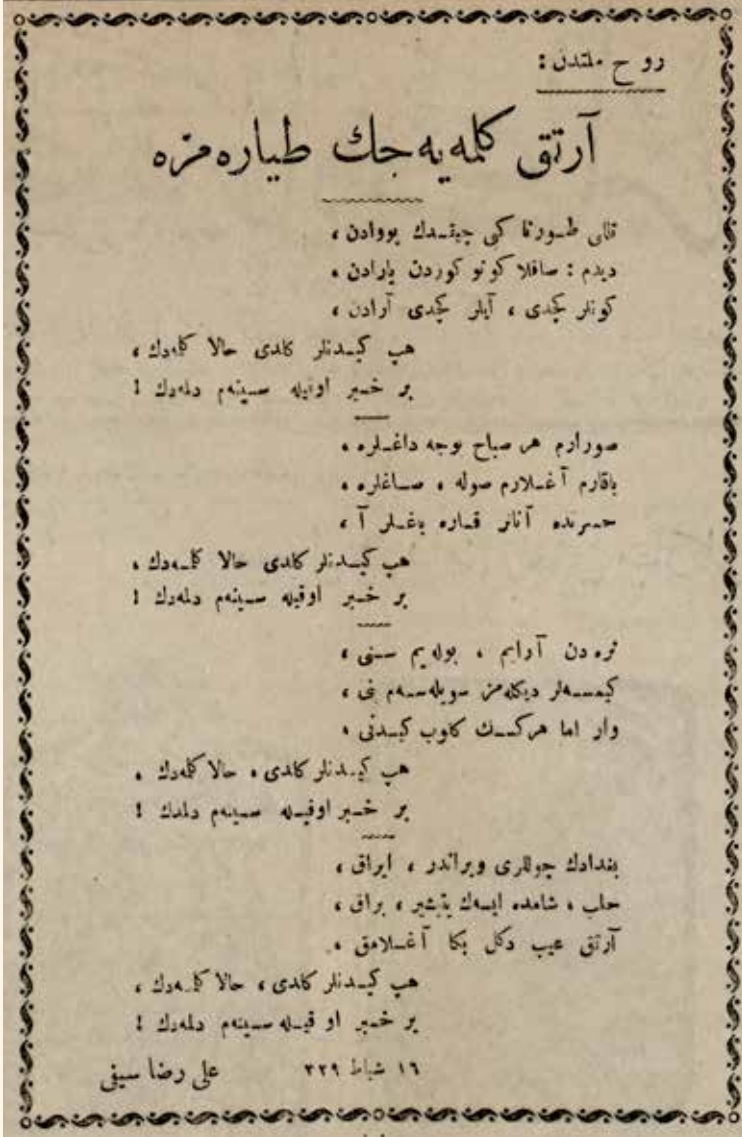

طیاره مکتبی مدیر حمید پوری
بیگانی ولی بک

اشتهای حایزون چیرهدار طیاره تجریداری باقی صورتیله
فوق العاده ابرار جہازت و مہارت ایدن
ملازم فاضل بک

Fotoğraf altı: [Sağda] Tayyare Mektebi Müdür-i Hamiyetperveri Binbaşı Veli Bey / [solda] ahiren helezon çizerek tayerân tecrübeleri yapmak sûretiyle fevkalâde ibrâz-ı cesaret ve mahâret eden Mülâzım Fazıl Bey.”

“Fethi ve Sadık’ın elbiseleri özel bir memur ile gönderiliyor”

“Son Haberler” kısmının ilk haberi, “Şehidlerimizin Elbiseleri” idi:

“Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

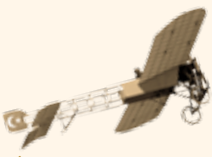
Şam 18 Şubat – Kazâ-yı fecî’ mevki’ine icrâ-yı tahkîkat için bir heyet gittiğini bildirmiştim. Bu heyet dün Şam’a avdet eylemiş ve esbâb-ı kazâ hakkında mümkün olabildiği kadar tafsilâtı hâvî bir rapor tanzim edip makam-ı âîdine takdim etmiştir. Bu raporda evvelce size işâr eylediğim gibi biçare tayyarecilerin gölün cihet-i garbiyesinde şedîd bir cereyana yakalanarak gittikçe inhitât kesp eden göl sahiline

kadar sürüklendikleri ve orada tayyarelerinin parçalanması üzerine bir sûret-i faciâda terk-i hayat eyledikleri zikir olunmaktadır. Osmanlı tayyarecilik âleminin ilk kurbanı olan tayyare enkazıyla kazâ esnâsında fedakâr zabitlerimiz Fethi ve Sadık’ın lâbis oldukları elbise ve eşyaları İstanbul’a müteveccihen bir me’mûr-ı mahsûs ile gönderilmek üzere-dir. Vukû’ bulan talebiniz üzerine hazin cenaze alayının safhatını musavver olarak sûret-i mahsûsada aldırığım fotoğrafları postaya tevdiân yola çıkardım.

Aziz”

Tasfir-i Efkâr, 4 Mart 1914

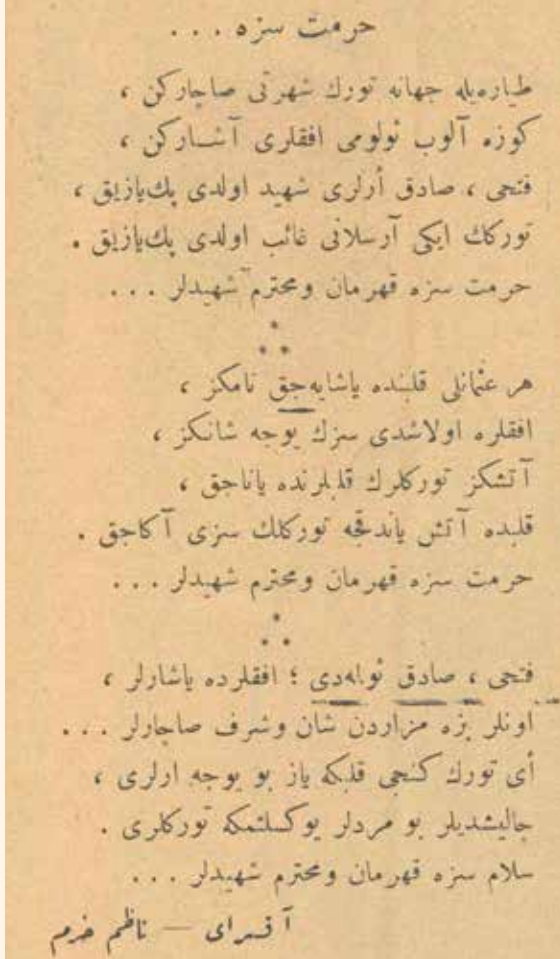
İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Çocuk Dünyası / 5 Mart 1914

“FETHİ, SADIK ÖLMEDİ, UFUKLARDA YAŞARLAR”

“Hürmet Size...”

Tayyareyle cihana Türk şöhreti saçarken,
Göze alıp ölümü ufukları aşarken,
Fethi, Sadık erleri şehit oldu pek yazık,
Türkün iki aslanı gâip oldu pek yazık.
Hürmet size kahraman ve muhterem şehidler...

Her Osmanlı kalbinde yaşayacak nâmınız,
Ufuklara ulaştı sizin yüce şânınız,
Ateşiniz Türklerin kalplerinde yanacak,
Kalpte ateş yandıkça Türklük sizi anacak.
Hürmet size kahraman ve muhterem şehidler...

Fethi, Sadık ölmedi, ufuklarda yaşarlar,
Onlar bize mezardan şan ve şeref saçarlar...
Ey Türk genci kalbine yaz bu yüce erleri,
Çalıştılar bu mertler yükseltmeğe Türkleri.
Selam size kahraman ve muhterem şehidler...

Aksaray – Nazım Hürrem”

Çocuk Dünyası, 5 Mart 1914

Fotoğraf altı: “Fethi”

“İlk Tayyare Kurbanları”

“Semâmızı siyahlatan bulutları yırtarak
Şu zavallı yurdumuza biraz ziyâ verecek,
Neticesi bir hakiki saadete erecek
Bir yol açmak dileğiyle semalara uçarak
*

Hayatını vatan için fedâ eden vicdanlı
Kahramanlar... Bu takdirin kastı nedir bilinmez,
Fakat Fethi, Sadık ismi yüreklerden silinmez
Nâmınızı takdis eder her yürekli Osmanlı
Vatan için şehid olan topraklara atılmaz
Güneşlenen sineleri zulmetlere (karanlıklara) katılmaz
Unutursa sa'yinizi (çalışmanızı) bu millete yazıktır!...
*

Düşmek değil yere şimdi yükseklere uçtunuz
Şehâdetin, saadetin her zevkini duydunuz;
Cennetlerin kapıları ruhunuza açıktır.

Suad Fâhir”

Talebe Defteri, 12 Mart 1914

“İnsan ve Osmanlı sıfatıyla onlar için ağlıyorum”

“İ'lâ-yı Şân-ı Vatan Uğrunda Fedâ-yı Cân Edenler İçin” başlıklı haber:

Beyrut'dan Dahiliye Nezareti'ne vârid olan telgrafnâme sûretidir:

“Kahramanlarımız Fethi ve Sadık âkıbet-i fecî'asına insan ve Osmanlı sıfatıyla, ağlıyorum. Şâbâş (şen ol/var ol) onlara ve vatana, onların hûn-ı asil ve kıymetdârı (onların asil ve kıymetli kanları), bizim cesaretimizi kesr eylemek (kırmak) şöyle dursun tasavvurât-ı bahâdırânemizi (yiğit hayallerimizi) temsil buyuran zât-ı âlileri sayesinde daha pek çok kahramanlar zuhûruna sebep olacaktır. Memleketime hissiyât-ı ta'ziyetkârânemi arz eylerim.”

Rizkullah Arkaş”

Sabah, 5 Mart 1914

Fotoğraf altı: “Merhum Sadık Bey/ Tasfir-i Efkâr refikimizin klişesi”

Genç kızın ayağının altındaki yazı: “T. Efkâr”

Çocuk Dünyası, 5 Mart 1914

چوچوق دنیاسی

چوچوقلرک فکرلرینک آچیلماسنه یاردیم ایدەر وهفته ده برچیقار

اضطار : « چوچوق دنیاسی » مندرجاتی، قرائت کتابلرینه و مجموعه لره یالکز مأخذ کوستریلک شرطیله اقتباس اولونابیلر.

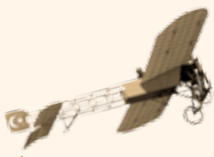
تصغیر افکار رفیقمرک قلیشه سی

مرحوم صادق بک

برنجی ییلک صوکی

اللهک عنایتله (چوچوق دنیاسی) بریاشنی بوکون
دولدیردی و برنجی جلدینی بیتیردی . بو صایمیزده ،
اولجه ده وعدایتدی کمزکی « دنیا » ده یازیلری درج اولونان ویزه
فوتوغرافلرینی کونده ره نلرک رسملرینی درج ایدیوروز .

۵۱ نجی صائی دن اعتباراً مجموعه مز ، دها ظریف
برشکلده نشر اولونه جقدر . ایکنجی ییلک پروغرامی ،
قابک ایکنجی صحیفه سنده یازیلمشدر .
برسنه دنبری دنیایی سهووب اوقویان کوچوک
دوستلریمزه بو وسیله ایله برکزه دها تشکرلر ایده رزه .

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Donanma Nüsha-i Fevkalâdesi / 4 Mart 1914

“NENEM NENEM! DURMA MAHZUN GELMEYECEK GÜZEL FETHİ’N”

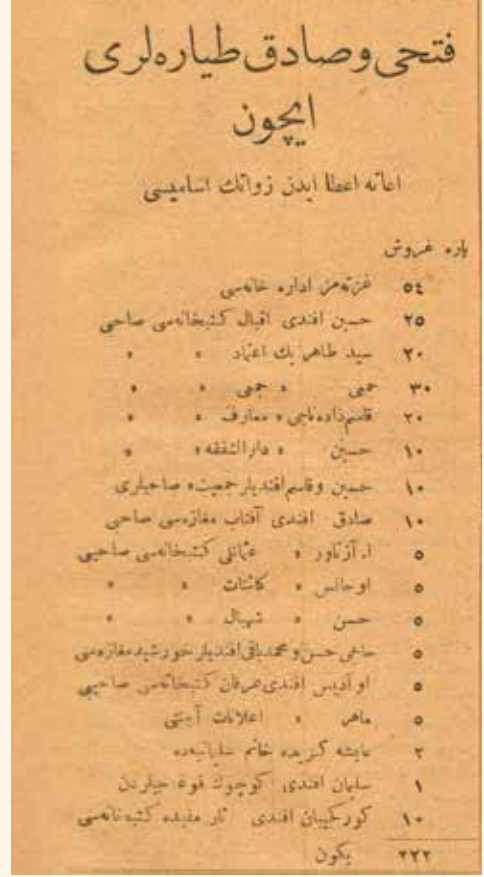
“Fethi ve Sadık Tayyareleri İçin

İâne İ’tâ Eden Zevâtın Esâmisi

(Yardım Veren Kişilerin İsimleri)”

“Para	Kuruş				
54	Gazetemiz İdarehanesi				
25	Hüseyin Efendi İkbâl Kütüphanesi Sahibi				
20	Seyyid Tahir Bey İtimad	“	“		
30	Cum’a	“	Cum’a	“	“
20	Kasımzâde Naci Bey Maarif	“	“		
10	Hüseyin Bey	Darü’ş-Şafaka	“	“	
10	Hüseyin ve Kasım Efendiler Cemiyet Kütüphanesi Sahipleri				
10	Sadık Efendi	Âfitap Mağazası Sahibi			
5	A. Aznavur Efendi	Osmanlı Kütüphanesi Sahibi			
5	Ohannes Efendi	Kainat	“	“	
5	Hasan Efendi Şehbal	“	“		
5	Hacı Hasan ve Mehmed Baki Efendiler Hurşid Mağazası				
5	Oadis Efendi İrfan Kütüphanesi Sahibi				
5	Ayşe Güzide hanım Süleymaniyede				
1	Süleyman Efendi Küçük Koğancılardan?				
10	Kör Keciban Efendi	Âsâr-ı Müfide Kütüphanesi”			

Çocuk Duygusu, 5 Mart 1914

“Çocuk Duygusu’nun

Fethi ve Sadık Tayyarelerine İânesi”

“Muhterem ve muazzez Fethi ve Sadık Beylerin fâcia-i şehâdetleriyle milletın kalbinde açılan yara elân sızlamaktadır.

Böyle büyük yaraların tesiri ile ağlamakta olan necip, âlî cenâp, büyük millet Fethi, Sadık namlarıyla tevsîm edilmek üzere muhterem, kıymetli ordumuza iki tayyare vermek için iâne vermeğe başladı.

Bu sevgili memleketin nân ve nimetiyle yaşayan, bu muhterem milletin saadetleriyle mes’ûd, kederleriyle mahzun, bu vatanın terakkî ve teâlisi için – âcizâne olsa da- hizmet etmeği, çalışmağı boynuna borç bilen (Çocuk Duygusu) dahi bu iânâta iştirak için küçük kâri ve kârielerini (bay ve bayan okuyucularını) davet ediyor.

Muhterem kâri ve kârielerimizin verecekleri iânâtın hatta bir kuruşa kadar olanı bile kabul edilecektir. Ve bir kuruş iâne veren kâri ve kârielerimizin bile isimleri (Çocuk Duygusu) ile neşr olunacaktır.

Muhterem kârielerimizin iâne i’tâsı hususunda büyük bir gayret göstereceklerini ümid ediyoruz.”

Çocuk Duygusu, 5 Mart 1914

“Şanlı Şahin*”

-Fethi’nin annesine-

“Ey sevgili güzel kadın

Kirpiklerin kanla dolmuş

Başındaki kınaların

İki günde ak pâk olmuş

Hiç bekleme, umma, bakma

Önündeki ıssız yola

Hicrânınla bizi yakma

Boştur sorma, sağa sola

Nenem nenem! Durma mahzun

Gelmeyecek güzel Fethi’n

Ulaştığı yer pek uzun

Gitti koca şanlı şahin

Ona duâ eden elim

Bırak silsin gözlerini

Onu yâd eyleyen dilim

Bırak döksün sözlerini

Boynu bükük durma ninem

Şansız evlad boyun bükür,

Fethi’n için tutma matem

Şanlı öldü o genç asker

[...]

[*] Terzi Osman Bey’in küçük kerimesi Müfide Hanım tarafından söylenmiştir.

“Fethi ve Sadık Beyler İçin”

“Bütün, duman dolu göklerde bir ziya arayan

Kanatlarında mukaddes bir i’tilâ hevesi...

Silerdi sisleri geçtikçe ateşin nefesi,

Açardı ufkuna yurdun sabah müjde-feşân.

*

Dilinde aşk-ı teâli, gözünde şân ateşi

Arardı arşta devâlar sükûn-ı zilletine

Bütün emelleri vermektî şu hasta millette

Şeref semâları üstünde parıldayan güneşi

*

[...]

Donanma Nüsha-i Fevkalâdesi, 4 Mart 1914

شانلی شاهین [*]

- فتحینک آنه سنه -

ای سوکیلی کوزل قادین
کیرپیکلرک قانله دولمش
باشکده کی قینالرک
ایکی کونده اق پاک اولمش

هیچ بکله مه ، اوئما ، باقما
او ککده کی ایصسز یوله
هجرانکله بزى یاقمه
بوشدر صورما ، صاغه صوله

ننه ننه ! دورما محزون
کله یه جک کوزل فتحک
اولاشدینی بر پک اوزون
کیتدی قوجه شانلی شاهین

اوکا دعا ایدن الم
براق سیلسک کوزلریکی
اونی یاد ایله ین دیلم
براق دوکسون سوزلرینی

بوینی بوکوک دورما ننه
شانسز اولاد بویون بوکر ،
فتحک ایچون طوتما ماتم
شانلی اولدی اوکنج عسکر

آغلامقدن قیصیق سسک
نیچون سکا کدر اوشدی؟
ضعیف الیک سجده ایتسین
چونکه فتحک یره دوشدی

[*] ترزی عثمان بکک کوچوک کریمه سی مفیده

حام طرفندن سویلنمشدیر .

الریکی قالدیر نینه
برتورک الی چکیک دورماز
بیلکه سنک او محترم
یاوروک ایتدی کوکده پرواز

نینه نینه ، کولسون یوزک
باق قاچ دانه قوربانک وار
مسلماندر سنک اوزک
یاس یاراشماز ایمانک وار

وطن ایچون ایسترایسهک
بزی آدا حلال اولسون
صوص آغلاما ، جکر پارهک
جنتکده راحت بولسون

ایسترمیسک فتحیجکک ،
کیجه لری کلسین سکا؟
فاتحه یله ایله تزین
ییلدیزلرله کوندر اوکا
آقا کوندر

فتمی دصاروه بکله ایچونه

بوتون ، دومان دولو گوکلرده بر ضیا آرایان
قاناتلرنده مقدس بر اعتلا هوسی ..

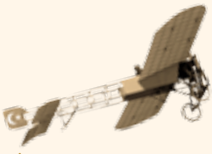
سیله ردی سیساری کچدکجه آتشین نفسی ،
آچاردی افقنه یوردک صباح مژده فشان .

دلنده عشق تعالی ، گوزنده شان آتشی

آراردی عرشده دوالر سکون ذلته ،

بوتون امللری ویرمکدی شو خسته ملتته

شرف سمالری اوستنده پاریلدایان گونشی .

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Sabah / 6 Mart 1914

“NURİ BEY VE REFİKİ BEYRUT İLE ŞAM ARASINDAKİ MESAFEYİ ELLİ DAKİKADA ALARAK BEYRUT’A İNMIŞTIR”

Salim ve Kemal Beyler bugün seyahate başlıyor

“Bugünkü Yeni Seyahat” başlığını taşıyan haber:

“Evvelce de yazmış olduğumuz veçhile genç ve en muktedir tayyarecilerimizden Salim Bey bugün Fethi ve Sadık merhûmların sevk-i kaza ile ikmâl edemedikleri seyahate devam etmek üzere Ayastefanos’ta Safraköy’ünde kâin Tayyare Mektebi’nden Mısır’a doğru uçacaktır. Malum olduğu üzere Salim Bey’e Erkân-ı Harp yüzbaşlarından Kemal Bey de refâkat eyleyecek ve râsîd vazifesini ifâ edecektir.

Seyahat için lazım gelen istihzârât (hazırlıklar) tamamıyla icrâ edilmiştir. Bugün öğleden sonra saat üçte Salim Bey binlerce halkın muvâcehesinde (huzurunda) seyâhate bed’edecektir (başlayacaktır) . Salim ve Kemal Beyler Çanakkale – Ayvalık tarikiyle İzmir’e gidecekler. İzmir’den Beyrut’a kadar vapurla seyahat eyleyecekler ve buradan daima uçarak, inâyet-ı Hakk ile,

İskenderiye’ye kadar gideceklerdir.”

“Tayyareci Nuri Bey”

Son gelen haberler ise aynı başlıkla “Son Haberler” kısmında verilmişti:

“Beyrut 5 Mart – Tayyareci Nuri ve refiki Hakkı Beyler bu sabah saat onda Beyrut’a muvâsalat etmişlerdir. Öğleden sonra kışlada Fethi ve Sadık Beylerin ruhuna ithâf edilmek üzere mevlid-i şerîf ve hatemât-ı şerîfe kıra’at edilmiş ve bu resimde (törende) Lübnanlı ve Beyrutlu olmak üzere binlerce kişi hazır bulunmuştur.”

Sabah, 6 Mart 1914

Fotoğraf altı: “[Üstte] Bugün İzmir’e müteveccihen tayerân edecek iki genç ve cesur zabitimiz / En muktedir ce cesur tayyarecilerimizden Yüzbaşı Salim Bey / [Solda] İkinci Fırka Erkân-ı Harb Reisi Yüzbaşı Kemal Bey.”

“Hava Müsaid Olursa Üçüncü Tayyaremiz Bugün Uçuyor”

Aynı başlığını atan Tasfir’in haberi şöyleydi:

Fotoğraf altı: “[Altta harita] İstanbul’dan İzmir’e tarik-i seyahatin haritası. Dün de söyledığımız veçhile Salim Bey’in tayyaresi İstanbul’dan hareketden sonra evvelâ (250) kilometre kadar mesafe kat’iyle incek, ertesi gün (120) kilometre uzakta bulunan (Ayvalığa), üçüncü gün de (120) kilometre mesafede bulunan İzmir’e gidecektir.”

“Bugün uçuyor. Şân ve şeref yolunun üçüncü seyyah-ı havaîsi olan ve merkez-i Saltanat ve Hilâfetin selâm muhabbet ve uhuvvetini şanlı Osmanlı sancaklarının temevvüçlerine sarıp aktar-ı Osmaniye ve İslamiyedeki kardeşlerimize isâl edecek, Mısır’ın sıcak semâlarında Osmanlı istikbâlinin bir timsal-i muallâ-yı semâvîsi gibi, Müslüman ve Türk’ün azim ve rezm-i medenisinin muhib fakat tatlı ihtizârlarını aks ettirecek bulunan (Ertuğrul) tayyaresi bugün vakt-i muayyeninde, Fethi ve Sadık’ın ruh-ı bülendlerine kıraat olunacak mevlid-i nebeviyi müteâkip cesur süvâripleri Salim ve Kemal Beylerle birlikte havalanacak ve takdîrkâr ve müştak bir halkın hâr ve samîmî alkışları arasında Çanakkale yolunu tutacaktır. [...]”

“Salim Bey Nasıl Tayyareci Olmuştur”

Bugün Ayastefanos’tan hareket ederek şanlı bayrağımızı Mısır âfâkında temevvüç ettirmeğe çalışacak olan Salim Bey’in hayat-ı tayerâniyesi hakkında dünkü nüshamızda bir nebze ma’lûmât vermişdik. Bugün de mûmâileyhin tayyareciliğe ne sûretle intisap ettiğine dair bazı izihât i’tâ ediyoruz.

Salim Bey, Trablusgrap muharebesinin zuhûrunu müteâkip bazı

ma’lûmat ifası için Paris’te bulunmakta iken tayyareciliğin Ordu-da lüzûmu ve ehemmiyetini, Tarablusgar’ta İtalyan tayyarelerinin her günkü muvafakiyatıyla takdir eden Harbiye Nezâretinden aldığı emir mucibince, Paris’te (Rep) fabrikasının Tayyare Mektebine dahil olmuştur. Fakat bu mektebe dahil olduğundan sonra muntazam sûrette tahsiline müsaade edilmemiş, Salim Bey hep Trablusgarp’a müteallik bazı işlerden dolayı iki üç defa Paris’ten uzaklaşmağa mecbûr olmuştur. Mûmâileyh böyle inkıtalı sûrette üç ay kadar mektepte kaldıktan sonra mecmû’-ı müddet-i tayerâni topu (12) saate balığ olduğu halde tayyarecilik diplomasını almağa muvaffak olmuş ve İstanbul’a gelmiştir. İstanbul’da bir müddet tayyarecilikle iştigale müsaade edilmemiş, ba’de Bristol sisteminde tayyareler ile tecrübeler başlamış, bir aralık (Deperdusen) tayyaresiyle uçmuş, nihayet (Beleryo) tayyarelerinde ihtisâs kesp ederek en muktedir tayyarecilerimiz adâdine dahil olmuştur.

Nuri Bey seyahate başladı

“Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Şam’dan Hareket

Şam 20 Şubat, Saat 11,45 – Dün de işâr eylediğim veçhile motorunun temizlenmesi hitâm bulan fedakâr tayyarecimiz Nuri Bey ve refiki bu sabah sekiz buçuğa doğru buradan hareket etmiş ve fec’i-i sukut ile pek ziyade müteellim olan on binlerce halkın hü-zün ile müzevveç tezahürât-ı takdîrkârânesiyle teşyî’ edilmişlerdir. Tayyarelerimiz şehir üzerinde iki devir icrâsını müteâkip Beyrut yolunu tutmuşlardır. Resimler postadadır.

Aziz

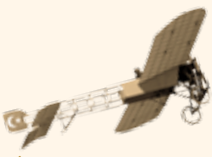
Beyrut’a Muvâsalat

Beyrut 25 Şubat, Saat 1 – Bu sabah Şam’dan tayerân etmiş olan Nuri Bey ve refiki Beyrut ile Şam arasındaki mesafeyi elli dakikada kat’ ederek dokuzu yirmi geçe buraya kemâl-i muvaffakiyetle nâzil olmuşlar ve pek kalabalık bir halk tarafından muhabbet ve hürmetle karşılanmışlardır. Tayyarecilerimizin şerefine ziyafetler tertip edilmiştir. Nuri ve Hakkı Beyler Hayfa’ya kadar sahili bi’t-tâkip oradan Kudüs’e geçeceklerdir.

Nâmık”

Tasfir-i Efkâr, 6 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

SALİM VE KEMAL BEYLERİN BAŞARI DOLU GEÇMİŞLERİ...

“Erzurum’dan Recâ”

“Haber aldığımıza göre Yüzbaşı Salim Bey an-asıl Erzurumlu olduğu için orada kendisini tanıyan zevâtan birçokları kendisinin tayyare ile Erzurum’a gelmesini recâ etmişler ve geldiği takdirde Orduya bir tayyare ihdâsını taahhüt eylemişlerdir. Salim Bey bu mevsimde avâriz ve mevâni-i tabiîyenin böyle bir seyahate müsâid olmadığını, ilkbaharda mezuniyet istihsalıyla bunu kemâl-i memnûniyetle deruhte edeceğini cevaben bildirmiştir.

Salim Bey Erzurum’da doğdu

“Salim Bey

“Ertuğrul” tayyaresinin süvârisi bulunan Topçu Yüzbaşı Salim Bey 1294 senesi Şubat’ının 29’uncu Pazartesi gecesini Erzurum’un Çırçır Mahallesi’nde tevellüt etmiştir. Pederi topçu mülâzımlarından merhûm Hacı Muharrem Efendi olup Hicaz’da medfundur.

Tahsil-i ibtidâiyyeyi Erzurum’un en meşhur hocalarından Yetim Hoca’nın rahle-i tadrîsinde ikmâl etmiştir. Salim Bey’in kalbi küçük yaşından beri pederinin silkine (mesleğine) intisap etmek için büyük bir arzu ile meşhûndur. Pederinin vefatından sonra Trabzon’da bulunan dayısının nezdine gitmiş ve Rüşdiye tahsilini orada ikmâl ettikten sonra Kuleli Mekteb-i İdadiyesine girmiş ve bilâhare oradaki tahsilini de ikmâl ederek Topçu Mühendishane-i Berriye-i Hümayyuna dahil olmuştur.

317 senesinde mezkûr mektepten mülâzım-ı sânilik ile neşet etmiş ve doğrudan doğruya Gökili/Günili’ye (???) tayin olunmuştur. On üç senelik hayat-ı askeriyesinin kısm-ı a’zamını Rumlî’nin hemen her tarafında denilebilecek bir derecede imrâr etmiş (geçirmiş) ve 319 senesi Bulgar ihtilalinde iki cebel topu ile Cavid Paşanın maiyyetinde Manastır ve havalisinde dolaşmıştır.

Avcı taburlarının Selanik’te hîn-i teşekkülünde Palanka’da, top ile arâm-saz iken irâde-i seniye ile 320 senesinde Dördüncü Avcı Taburu’na Mitrilyöz Takım Zabiti olarak tayin edilmiştir. İki sene Selanik’te kaldığı esnâda en ziyade görüştüğü arkadaşları Topçu Yüzbaşı Muhyiddin ve Canpolat Bey’in oğlu İsmail Hakkı Bey idi.

322 senesi ibtidalalarında Erzurum’daki ihtilalin derece-

sini anlamak üzere kendi arzusuyla İzmir, Ankara, Samsun ve Trabzon tarikiyle mahall-i mezkûra azîmet etmiş ve ihtilalde bir mahiyet ve ehemmiyet mevcûd olmadığı ve fakat yalnız ahali beynine nifak ve şikak düştüğünü müşâhede etmiştir.

Hükûmet-i Müstebide (İstibdad Hükûmeti) ise bu nifak ve şikâktan bil-istifâde Abdülvehhab Paşa’yı mahall-i mezkûra memur eylemiş ve bunun neticesi olarak 72 kişiyi Sinop Kalesi’ne i’zam edilmiştir. Salim Bey bir buçuk ay sonra tekrar Selanik’e avdetinde mülâzım-ı evvelliğe terfi edildiğini duymuş ve Manastır’da 3’üncü Obüs Alayı 2’üncü Bölüğüne tayin olunmuştur.

Meşrutiyet’i müteâkip 31 Mart’ta gönüllü olarak İstanbul’a gelmiş ve 17 Nisan’da Hakan-ı Mahlû’un köşküne muhafız olarak tayin edilmiştir. 3 Eylül’de uhdesine yüzbaşılık tevcih edilerek Topçu İkinci Alay Altıncı Bölük Zabıtlığına tayin kılınmıştır.

327 senesinde Trablusgarp Muharebesinde bulunmuş ve bilâhare görülen lüzûm üzerine Harbiye Nezâreti’nden aldığı emir mucibince tayyarecilik tahsili için Paris’te kâin Rep Fabrikasına azîmet etmiştir. Fakat bu esnâda Salim Bey Trablus muharebâtına tekrar iştirâk etmiş ve tahsil sekteâr olmuştur. Mûmâileyh gayet iyi bir numara ile mezkûr mektepten diploma almaya muvaffak olarak İstanbul’a avdet etmiştir. Balkan muharebâtında ise topçu olarak hizmet-i vataniyesini ifâ etmiş ve muharebenin hitâmından sonra Tayyare Mektebi’ne gelerek vazifesine ibtidâr eylemiştir.”

Kemal Bey, Derviş Paşa’nın oğlu...

“Kemal Bey”

“Ertuğrul” tayyaresinde râsıdlık vazifesini ifâ etmekte olan Erkân-ı Harbiye Yüzbaşısı Kemal Bey; sadr-ı esbak Halil Hamid Paşa hafidi (torunu) Yozgat Liva Kumandanı merhûm Mirliya Derviş Paşa’nın mahdumu olup 304 senesinde Silifke’de tevellüd etmiştir.

Soğukçeşe Rüşdiyesi ile Topçu İdadi ve Harbiyesinde tahsilini bil-ikmâl 323 senesinde istihkâm mülâzım-ı sâniligi ile neşet etmiş ve Hicaz’a memur edilmiştir. Bir müddet Şam’da istihkam bölüğünde bulunmuş ve kendi arzusuyla Medine, Mekke istikşâfına memur heyet-i askeriye ve taburlar kumandanı yaverliği ile hareket etmiş, Mekke ile Medine arasında Arabân (Araplar) ile vukûa gelen müsadematta müfrezesinin selâmet ve ric’atini te’min ettiğinden dolayı rütbesi bir derece terfî’i ve Hicaz maddiyası ile taltif edilmiştir.

324 senesi Şubatına kadar Medine’de bulunmuş ve birçok müsademâtına iştirâk etmiştir. 325 senesinde yeni açılan Erkân-ı Harbiye Mektebine bilmüsabaka dahil olarak 328’de tahsili ikmâl eylemiş ve Çanakkale’de Üçüncü Kolordu Erkân-ı Harbiyesinde bulunmuştur.

Balkan Muharebesi’nin ilanı üzerine Başkumandan Erkân-ı Harbiyesi Birinci Şubesi’ne memur edilmiştir. Harbin imtidâdınca Çatalca hattında sağ cenâhın tahkîmine memur edilmiş ve ikinci muharebenin bidâyetinde keşf-i taarruziye memur eyleyerek ilk defa Gültepe sırtlarını işgale muvaffak olmuştur.

Ordudan tayyareye erkân-ı harp zabitanı arandığı zaman birinci olarak talip olmuş ve bütün harp müddetince düşman üzerinde müteaddid istikşâfatta bulunmuş ve Edirne’ye merhûm Fethi Bey’le sukut etmiş ve bu esnâda cerîhadâr olmuştur. Cerîhası tedavi edildikten sonra Kırk Kilise (Kırklareli) Tayyare Müfreze Kumandanlığına tayin olunarak Salim Bey ile Bandırma seyahatini icrâ etmiş ve ba’dehu İkinci Kolordu Erkân-ı Harbiyesine memur edilerek Kırk Kilise’ye (Kırklareli) gitmiştir. Bilâhare İkinci Fırka Erkân-ı Harbine tayin olunmuş ve bu defa da Harbiye Nezâreti’nin tensibi ile bu seyahate memur edilmiştir.

Kemal Bey Balkan Muharebesi’nde gösterdiği fedakârlık hasebiyle hizmetine bir sene zamm icrâ ve bir gümüş imtiyaz maddiyasıyla taltif edilmiştir.”

“EN BÜYÜK HASLETLERİMİZDEN BİRİ DE ÖLÜMÜ KÜÇÜK GÖRMEKTİR”

Bütün subaylar göreve talip olunca kura çekildi

Sabah klasik “Ayastefanos’tan İskenderiye” üst başlığı altında “Salim ve Kemal Beylerin Azimetî” haberini veriyordu:

“Sevgili tayyarecilerimiz merhûm ve mağfûr Fethi ile Sadık’ın haber-i fecî’-i şehâdetini yazarken “Osmanlılar ölümden korkmaz; bizim en büyük hasletlerimizden biri de istihkâr-ı mevttir (ölümü küçük görmektir)” demiştik. Bu sözü muhterem Ordumuzun genç ve muktedir zabitleri dün bil-fiil isbât ettiler. Kaderin Fethi ile Sadık tarafından ikmâline müsaâde etmediği seyahati itmâm için dün Salim’le Kemal yola çıktılar. Seyahate devam için tayyarecilerimizin müthiş kazânın bütün fecaâtine rağmen gösterdikleri hâ-hîş ve arzu o kadar büyüktü ki bu şe-

refi ihrâz için birbirleriyle rekâbet eden bu metîn ve fedakâr za-bitlerimizden birini intihâp edebilmek (seçebilmek) için kura keşîdesine (çekilmesine) lüzûm görülmüştü. Tâli’ bu şerefe Salim ve Kemal Beyleri mazhar etti. [...]

Mükâfât-ı Nakdiyye

Müdâfaa-i Milliye Cemiyeti tarafından Yüzbaşı Salim ve Kemal Beylere (25) lira, Yüzbaşı Feyzi, Refik Beylerle Mülâzım Murad, Cemal, İsmail, Yahya, Hüseyin, Kamil, Aziz Efendilerle tayyareci nefer Cemal Efendiye (5) lira mükafât verilmiştir.

[...]

Sabah, 7 Mart 1914

“Bu derece fedakâr evlâdları yetiştiren ve daha böyle binlercesini yetiştirmeye muktedir olan bir memleket olmaz”

Tasfir, ilk manşeti yeni yola çıkan uçağa ayırırken, Nuri Bey hakkında da yeni bilgileri manşetine taşıymıştı:

“Üçüncü Tayyaremiz de Seyahatine Başladı / Salim ve Kemal Beyler de dün tayyare mektebinden uçmuşlar ve selâmet ve muvaffakiyetle Çanakkale’ye vâsıl olmuşlardır. / Nuri Bey dünü de Beyrut’da geçirmiştir.”

Fotoğraf altı: “Dün Çanakkale’ye azîmet ve iki saat yirmi dakika sonra muvâsalat eyleyen tayyareci Salim ve refiki Yüzbaşı Kemal Beylerin (Beleryo) tayyaresi üzerinde alınan resimleri / 1- Tayyarreyi sevk eden Salim Bey / 2- Râsıdı Yüzbaşı Kemal Bey”

[...]

Salim ve Kâmil Beyler bütün Osmanlıların en samimî duâları arasında semâlara yükseldiler. Ve inşâallah her ikisi de ardaşları Nuri Bey’le beraber sancağımızı Mısır afâkında yükseltmeğe muvaffak olacaklardır. Biz kendilerine bütün Osmanlıların tercüman hissi olduğumuzdan mutmainne olarak parlak ve şanlı bir muvaffakiyet ve seyahat etmemni ederiz. Allah tayyarecilerimize selâmet versin.”

“Ertuğrul Tayyaresi:

Kemâl ve Salim Beylerin râkip oldukları Ertuğrul Tayyaresi Beleryo sistemindedir. Kanatlarını uçtan uca tûlu takriben on metreye bâliğ olmaktadır. Ganom sistemindeki sekiz istivaneli motoru seksen beygir kadar bir kuvvet hasıl edebilirse de tayyare beş aydan beri bir hayli istimal edildiğinden kuvvetin bir az azalmış olması muhtemeldir. Maamafih tayyare birkaç gündür bütün teferruatına kadar tetkik ve tamir edildiğinden yeni denilecek bir haldedir ve lâekal saatte yüz on kilometre tayy eder. Meşakk-ı

sefere her halde mütehammildir. Tayyare iki yolcudan başka bir hayli benzin ve yağ kaldıracabilmektedir. Dün dört saatlik bir tayerâna kifayet edecek miktarda yani 90 kilo benzin ve 30 kilo hind yağı tahmil edebilmiş idi.”

“Tayyareci Fazıl ve Mehmed Ali Beylerin Teşyî’i”

“Seyyahlarımız yola çıktıktan bir iki dakika sonra Fazıl Bey (Tarık bin Ziyad) tayyaresiyle ve arkasından Mehmed Ali Bey de rep sisteminde eski bir tayyare ile havalandılar. Bir müddet arkadaşlarını garp istikametinde uğurladıktan sonra avdet ederek Tayyare Mektebi üzerinde on dakika kadar cevelân ettiler.

Fazıl Bey’in Tayerân Hünerleri:

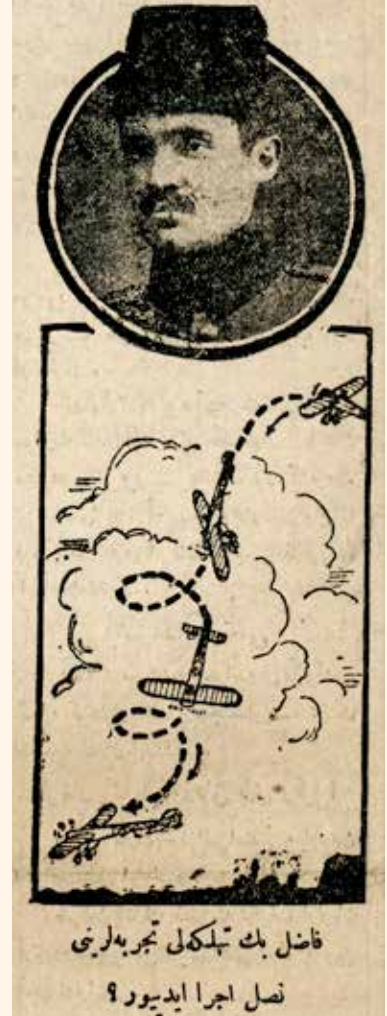
Fazıl Bey takriben âleti yüz elli metre kadar yükselmiş idi. Bir iki gündür mahâret-i cüretkârânesinden bahs ettiğimiz bu cesur tayyareci tam mektebin üzerine geldiği anda helezonilerini tersim etmeğe başladı. Âlete gâh sağa gâh sola mukavves zikzaklı istikamet veriyor, gâh yukarıdan aşağıya yedekileri tedhiş eylecek bir meyl ile geniş daireler tersim ettiriyor, yahud sağa sola yan gelecek kadar yalpalar yapıyordu. Tayyareyi “Bonya” tayyarelerine aid nispeten küçük ve muvakkat bir pervane tahrik eylediği için bu tehlikeli tecrübeleri daha ziyade ileriye vardırarak, mesela dar bir nazarla helozun çizmek veya âlete zemine nispeten mesela 80 derecelik bir meyl vermek kâbil olmamış idi. Dün âletin en fazla meyli 60 dereceyi geçmemiş ve daireler de takribi olarak yüz metre bir fibr (?) üzerinde tersim edilmiş idi.

Cidden pek mühim olan bu havâî tayyare oyunlarına ve bunların Fazıl Bey tarafından memleketimizde icrâ edilen tatbikatına dair kârîlerimize yarınki nüshamızda tafsîlât-ı kafiye vereceğimiz için burada bahsi kısa kesiyoruz. [...]

“Nuri Bey Beyrut’da”

“Dünkü nüshamızda sûret-i sâlime ve muvaffikeytkârânede Beyrut’a nâzil olduklarını haber verdiğimiz Nuri ve İsmail Hakkı Beyler Beyrutluların vukû’ bulan talepleri üzerine dün de Beyrut’da kalmışlardır. Tayyarecilerimizin hareketi ve Beyrut’da yapılan merâsim hakkında muhâbir-i mahsûsumuza çektiğim telgrafın cevabını -aldığımız takdirde- son saat kısmımıza derç edeceğiz.”

Tasfir-i Efşkâr, 7 Mart 1914

“RAHAT DÖŞEĞİNDE ÖLMEKLE FEDAKÂRÂNE BİR SA’Y NETİCESİNDE TERK-İ HAYAT ETMEK ARASINDA BÜYÜK FARK VARDIR”

Enver Paşa, tayyarecilere hitap ediyor:

“Korkarak günde bin defa ölmekten ise merdçe bir defa ölmek tabîî daha evlâdır”

İkdam, üçüncü tayyarenin yola çıkışı ve şehitler için okunan mevlid-i nebeviyi ayrıntılarını fotoğraflarla birlikte aktarıyordu:

“Dün Salim ve Kemal Beylerin râkip oldukları tayyaremiz de yükseldi ve Kahire’ye doğru yol alarak ilerledi.

Vatanın şeref ve haysiyetini i’lâ (yükseltmek) için yükselen bu tayyaremizi de Osmanlılar en samîmî temennileriyle alkışladılar ve nâil-i muvaffakiyât olmasına duâ ettiler. İnşallah tayyaremizin her merhalede iktisâb edeceği takdirâtı tasvir ve tebşire muvaffak oluruz.

[...] Saat ikide Hafız Ali Rıza Efendi tarafından mevlid-i şerif kıraata başlandı. Hüzzarın (hazır bulunanların) teessüre o kadar âşikâr idi ki Fethi ile Sadık, hangarın içinde onların ruhları için dua eden, onların matem-i ebedisiyle göz yaşları döken halkın önünde sanki canlanıyor, yükseliyordu. Mevlid-i Şerifin hitam-ı kıraâtını müteâkip bir taraftan hâzîrûna şeker tevzî olunuyor (dağıtılıyor), diğer taraftan salim ve Kemal Beylerin tayyaresi hangardan çıkarılıyordu.

[...] Tayyare meydanlığa çıkarıldı. Müdafaa-i Milliye Cemiyeti tarafından verilecek mükâfâtın tevzîi hususunda tahsis edilen masanın etrafında Harbiye Nazırı Enver, Osman Paşalar ile Dahiliye Nazırı Talat Bey ve Müdafaa-i Milliye Cemiyeti Reisi Vekili Ağâh, Meclis-i İdare azasından Rıza, Müdafaa-i Milliye Merkez-i Umûmi Müdürü Cemil ve Mektep Müdürü Veli Beyler ahz-ı mevki aldılar. [...] Tevzîâtı müteakip Harbiye Nazırı Paşa cümlesine hitaben şu mealde bir hitabede bulundu:

“Arkadaşlar;

Bugün Fethi ve Sadık Beylerin ruhlarının şâd olması için mevlid okundu. Fethi ve Sadık da burada bize vedâ ettiler, şüpheşiz milletin terakkî ve saâdeti için fedâ-yı nefis ettiler. Onların hatırası milletin kalbinde ebedîdir. Rahat döşeginde ölmekle fedakârâne bir sa’y neticesinde terk-i hayat etmek arasında büyük fark vardır. İşte onlar bize iyi bir numune, bir numune-i şecâat göstermek sûretiyle öldüler. Fethi ve Sadık Beyler gıpta edilecek bir rütbeye, rütbe-i şehâdete nâil oldular.

Tayyarecilik bugün en tehlikeli bir sanattır. Fakat ölüm her yerde vardır. İnsan otomobil ile giderken bir ağaca çarpar ölür. Siz arkadaşlarımin bu mesleğe seve seve atılmaları memleketimiz için sizin daha ulvî bir hissin bulunduğunu gösterir. Siz bu his ve iştîyak ile çalıştıkça daha büyük mevkilere yetişeceğinize şüphe yoktur.

Ordumuza, yalnız bu ikinci teşebbüsünüzle değil, harp esnâsında da düşmanın mermilerine göğüs gererek çalışmakla hizmet edeceksiniz. Korkarak günde bin defa ölmekten ise merdçe

bir defa ölmek tabîî daha evlâdır.

Arkadaşlar, size uğurlar olsun derim, inşallah şimdiki gibi avdetinizde de ellerinizi sıkarım.”

[..] Nihayet saat üçe geldi. Salim Bey şen bir tavır ile ahaliye tevcih-i hitap etti:

-Artık vakit geldi... Allah’a ısmarladık, dedi ve tayyaresine atladı. Kemal Bey de mevkiine geçtikten sonra pervane şiddetle dönmeğe başladı. [...]”

Fotoğraf altı: “[Orta üst] Talimgâhdaki hangârların önünde tayyare / [Orta alt] Tayyare mektebi müdürü, zabitân ve şâkir-dânı / [Sol üst] Salim ve Kemal Beyler / [Sol alt] Tayyare, Ayastefanos sahası üzerinden geçerken.”

“Salim ve Kemal Bey, Ayastefanos’tan Çanakale’ye 2,5 saatte gittiler”

“Kal’a-i Sultaniye’ye Muvâsalat” başlıklı haber:

“Dün akşam Kal’a-i Sultaniye muhâbirimizden aldığımız bir telgraf-nâmeye nazaran Salim ve Kemal Beylerin râkip oldukları tayyare Ayastefanos’tan hareketlerinden iki buçuk saat sonra yani saat beş buçukta Kal’a-i Sultaniye’ye muvâsalat etmiştir.

Şehrin bütün ahali-si istikbâle çıkmıştı. Me’mûrîn, erkân ve ümerâ-yı askeriye, konsoloslar ve asâkir-i Os-mâniye merâsim-i istik-bâliyyede hâzır idi.

Salim ve Kemal Beylerin şerefine hemen bir çay ziyafeti tertîb olunmuştur.

Dün akşam Belediye Dâiresinde tayyarecilerimizin şerefine kırk kişilik muhteşem ve mutantan bir ziyafet verilmiştir.

Şehrin ahâlisi şevk ve heyecan içindedirler. Tayyarecilerimiz fevkalâde alkışlanmış ve i’lân-ı şâdumânî edilmiştir.

Tayyâre bugün İzmir’e müteveccihen hareket edecektir.”

İkdam, 7 Mart 1914

Bütün subaylar göreve talip olunca kura çekildi

Sabah klasik “Ayastefanos’tan İskenderiye” üst başlığı altında “Salim ve Kemal Beylerin Azimeti” haberini veriyordu:

“Sevgili tayyarecilerimiz merhûm ve mağfûr Fethi ile Sadık’ın haber-i fecî’-i şehâdetini yazarken “Osmanlılar ölümden korkmaz; bizim en büyük hasletlerimizden biri de istihkâr-ı mevttir (ölümü küçük görmektir)” demiştik. Bu sözü muhterem Ordumuzun genç ve muktedir zabitleri dün bil-fiil isbât ettiler. Kaderin Fethi ile Sadık tarafından ikmâline müsaâde etmediği seyahati itmâm için dün Salim’le Kemal yola çıktılar. Seyahate devam için tayyarecilerimizin müthiş kazânın bütün fecaâtine rağmen gösterdikleri hâ-hîş ve arzu o kadar büyüktü ki bu şerefi ihrâz için birbirleriyle rekâbet eden bu metîn ve fedakâr zabitlerimizden birini intihâp edebilmek (seçebilmek) için kura keşîdesine (çekilmesine) lüzûm görülmüştü. Tâli’ bu şerefe Salim ve Kemal Beyleri mazhar etti. [...]”

Mükâfât-ı Nakdiyye

Müdâfaa-i Milliye Cemiyeti tarafından Yüzbaşı Salim ve Kemal Beylere (25) lira, Yüzbaşı Feyzi, Refik Beylerle Mülâzım Murad, Cemal, İsmail, Yahya, Hüseyin, Kamil, Aziz Efendilerle tayyareci nefer Cemal Efendiye (5) lira mükafât verilmiştir. [...]”

Sabah, 7 Mart 1914

عمل اداره می

استاد: باب عالی جاده سنده، اقدام، بودکدهو، اولو، باب صراحت کیمه کونوږ هر ساعت کیښو،

IKRAM JOURNAL TURKI DIRECTEUR - PROPRIETAIRES: AHMED DIBVEDZ

6120 نورو

اقلیم

1312 هـ... ملت اسلامی... جومح لویکیان اوزانیه انباء اوږدو

۹ دېسمبر ۱۳۲۲ ۲۲ شاپ ۱۳۲۹ ۱ مارت ۱۳۱۴

ایش ایسته یور

ایستایکمز دختیده بروالی... بر والی که...

والی... ایش ایسته یور... قضا قضا...

ایستایکمز دختیده بروالی... بر والی که...

اوپنچی طیاره میو کسادی آیستفانوس تعلیمگاهنده مراسم

تعلیمگاه، کی هانفانک اوکنده طیاره

دوون سالم وکاک... اوپنچی طیاره میو کسادی...

اوپنچی طیاره میو کسادی... آیستفانوس تعلیمگاهنده...

اوپنچی طیاره میو کسادی... آیستفانوس تعلیمگاهنده...

اوپنچی طیاره میو کسادی... آیستفانوس تعلیمگاهنده...

اوپنچی طیاره میو کسادی... آیستفانوس تعلیمگاهنده...

اوپنچی طیاره میو کسادی... آیستفانوس تعلیمگاهنده...

سالم وکاک بکر

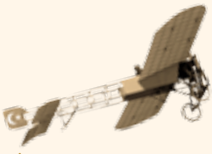
حربه ناظری... اوپنچی طیاره میو کسادی...

طیاره، آیستفانوس ساحه می اوږوږدن مچر کی

اردومره... اوپنچی طیاره میو کسادی...

طیاره مکتبی مدیر ضابطان وشا کردانی

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 8 Mart 1914

SALİM VE KEMAL BEYLERİN 100 METRE YÜKSEKLİKTE ALINAN FOTOĞRAFLARI...

Gazeteler yeniden “Dersaadet-İskenderiye Seyahat-ı Havâiyesi” başlığını atmaya başlamışlardı. Tasfir’in aynı başlıklı haberinin spotları ise “İkinci Safhanın İntibââtı / Salim ve Kemal Beyler dün Çanakkale’den havalanmışlar ve havanın şiddetinden dolayı Halileli karyesine inmişlerdir. / Edremidlilerin daveti.” şeklindeydi.

Fotoğraf altı: “Salim ve Kemal Beylerin Tayyaresi Yüz Metre İrtifâında / Tayyare tahminen yüz metre kadar irtifâda iken husûsi fotoğrafımız Necati Bey'in himmetiyle alınan bu resim, iyi basılmak için iki misli büyütülmüştür. Yarınki nüshamızda da tayyarenin üçyüz metre irtifâında diğer bir resmini neşr edeceğiz. Yukarıdaki simâ cesur tayyarecimiz Salim Bey'indir”

Fotoğraf altı: “Tayyareci Salim ve refiki Kemal Beyler Hareket Ederken / Kemal Bey – Salim Bey”

Fotoğraf altı: “Tayyare Mektebi'nde Fethi Bey'in (sundurma)sında ve (Osmanlı) tayyaresi pişgâhında şehidlerimizin ruhu için mevlid-i nebevî kıraat olunurken.”

“Edremidlilerin Daveti

“Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Edremid 21 Şubat 12,19 – Edremid İslamlarının her iânede otuz bin lira i’tâsı hususundaki hamiyet ve fedakârlıklarını lütfen takdir eden cesur ve kahraman tayyarecilerimizin yarın

Fotoğraf altı: “Enver Paşa Müdafaa-i Milliye tarafından ihdâ olunan hedâyâyı tevzî’ ederken / 1- Enver Paşa / 2- Müdafaa-i Milliye Müdürü Cemil Bey”

zavâlden iki saat sonra Edre-midimize gelecekleri haberi şimdi gece Kal’adan tebşîr edildi. Bu tebşîr telgrafının kıraate pek külli iâne îtâ ve taahhüdü ile neticelendi. İn-şaallahu Teâlâ yarın sâlimen muvâsalat ve hareketlerini ikinci telgrafla bildiririm.

Yazıcızâde Hakkı

Çanakkale’den Hareket ve Halileli’ne Muvâsalat

Tayyarecilerimiz kendi şe-reflerine verilen ziyafetlerde hazır bulunduktan sonra merâsim-i mahsûsa ile Edremid’e müteveccihen hareket etmişlerdir. Evvelki gün tayyaremiz buradan kalk-

tığı vakit havada oldukça lodus var idi. Binâenaleyh bu lodu-sun Çanakkale’de daha ziyade şiddetlice vezan olması tabiidî. Onun için tayyaremizin dünü Çanakkale’de geçireceğini tah-min eyliyorduk. Lâkin cesur ve fedakâr tayyarecilerimiz rüzgâ-rın şiddetine rağmen yine yollarında devam azim etmişler ve berveçh-i âtî görüleceği veçhile Edremid’e müteveccihen yola çıkmışlardır.

Lâkin söyledığımız gibi rüzgârın fevkalâde şiddetli olması ken-dilerini Edremid civarında kâin Erenköy nahiyesinin Halileli karyesine nüzûle mecbûr etmiştir. [...]

Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Kalâ 22 Şubat Saat

6 – Ertuğrul tayya-resi bugün zevâlî saat üçü on geçe Edremid’de müte-veccihen kemâl-i muvaffakiyetle ta-yerân eylemiştir. İstikbalde olduğu gibi teşyî’ merâsim bütün şehir halkı iştirâk eylemişti. Kıraat edilen belîğ bir duâyı müteâkip eşrâfdan Mehmed Rasim Efendi tarafından teberrüken bir kurban kesilmiş ve bunun üzerine tayyare alkışlar ve duâlar arasında yükselmiştir. [...]

Edremid 22 Şubat Saat 7 – Bugün tayyaremizin buraya vâsıl olacağı haberi fevkalâde bir sürûr tevliid etmiş ve binlerce halk pür-galeyan intizâra başlamıştı. Lâkin akşam üstü Erenköy nahi-yesinden gelen haberde tayyarenin muhalefet-i hava dolayısıyla yoluna devam edemeyerek Halileli karyesine sâlimen indiği işâr olunmuştur. Tayyaremiz yarın İzmir yoluna devam edecektir.

Rıza”

“Hava müsaid olursa Kudüs’e gidecektir”

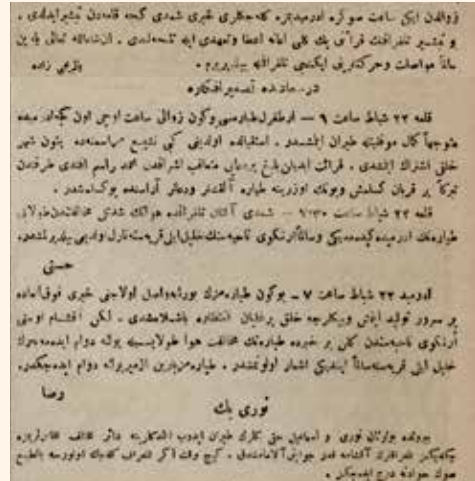
“Nuri Bey”

“Gece geç vakit Beyrut muhâbirimizden aldığımız şu telgraf bize Nuri Bey’in dünü de Beyrut’da geçirdiğini tebliğ eylemektedir:

Beyrut 22 Şubat Saat 9 – Hava pek ziyade muhâlif olduğu için tayyaremiz bugün hareket edemedi. Yarın hava müsaid olursa doğrudan doğruya Kudüs’e azîmet eylecektir.

Nâmık”

Tasfir-i Efkâr, 8 Mart 1914

تصفيير افكار

مستقل الافكار عالمي غزيمي

غزيمه كه خصوصيات محرمه و امور اداري مستحق محررت (تصفيير افكار) اداره عالمي نامة كودنلېدو...

Table with 2 columns: Date (10/11/16) and other details.

Table with 2 columns: Date (10/11/16) and other details.

در سعادت - اسکندريه سياحت هواييه

ايکني صفحه مک العباغي

§ سالم و کال بکر دون چنان قلمدن هواي اشتر و هواي شندن طولاني خليل ايلي قريه سته انشالردو.

سالم و کال بکرک عبايه سي يوز مترو ارغاعده

طياره غنيمه يوز مترو ارغاعده... ايکني صفحه مک العباغي

طياره جي سالم و رفيق کال بکر حرکت ايدرکن

کال بکر

طياره مکتبه جي بکاک (صوندومه) سنده و (عناي) طياره سي

پشکاهنده شهباز مزلک و گوجي ايون مولد نبوي قرائت اولورکن

ادرميدلرک دعوتی

دوئکي لسته مزلک نم شخص سنده... درسمانده تصفيير افکاره

قلمه ۳۱ شباط کچه ۱۲۹۵ - طياره من و وقع بولان طاب اوژيه يارين ادرمه

درسمانده تصفيير افکاره

ادرميد ۳۱ شباط ۱۲۹۹ - ادرمه اسلاملرک هر افاده اونيک ايرا انطاسي

اورد پاشا مدافعه مليه طرفندن اهدا

اولان هدایای توزیع ایدرکن

۱ - اورد پاشا
۲ - مدافعه مليه مدري حو ليک

تجيه سنده... اولا بقدرد

دول معظله نه باهق... اصرار ايديدور

آنه ۶ مارش - موسيو زوغرافوس... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

رسم افتتاحه حاضر بولونوق... خطا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

رسم افتتاحه حاضر بولونوق... خطا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

آنه ۶ مارش - دراجده برلن دوو بک... اولا بقدرد

ميا سيات

اوروپا بحرانى

رو - مک ايلک هارده اجرا سته حاضر... کلدرد

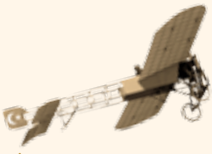
فرايه رومه غزيمي... کلدرد

رويه مک عسکري ترتيبات... کلدرد

رويه مک باقارده عايد بولونان سياستى... کلدرد

رويه مک باقارده عايد بولونان سياستى... کلدرد

رويه مک باقارده عايد بولونان سياستى... کلدرد

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Peyam / 9 Mart 1914

“EDREMİD YOLCULARI, HAVA MUHALEFETİ SEBEBİYLE HALİLELİ KÖYÜNE İNDİLER”

“Tayyaremiz alkışlar arasında havaya doğru uçmaya başladı”

İkdam, “Tayyaremizin Kal’a-i Sultâniye’den Hareketi” üst başlığı ve “Kal’a-i Sultaniye Muhâbirimizden” spotuyla haberi şöyle veriyordu:

“Kal’a-i Sultâniye 22 Şubat – Bugün (dün) Çimenlik kal’asındaki dâire-i askeriyede Kal’a-i Sultaniye kumandanlığı tarafından tayyareci Salim ve Kemal Beylerin şereflerine mükemmel bir ziyafet keşide olunmuştur. Bütün halk fevç fevç tayyârenin bulunduğu mahalle şitâbân olmakta idi. Askerî mûsikası terennüm-sâz olmakta, umûm mekâtib talebesi millî şarkılar söylemekte idi. Öğleden üç saat sonra tayyaremiz herkesin alkışları arasında havaya doğru kemâl-i intizâm ve süratle uçuğa başladı. O sırada tayyârecilerimiz fevkalâde merâsimle teşyî edildiler.

Haber aldığımıza göre Edremidlilerin şedid arzûsu ve kendi nâmlarıyla bir tayyare hediye edeceklerini beyân etmeleri üzerine tayyâremiz Edremide müteveccihen hareke etmiştir.”

Edremid yolcuları, hava muhalefeti sebebiyle Halileli köyüne indiler

“Edremid Yolunda” başlıklı haberin spotu ise “Sâlim Bey’in Tayyâresi Halileli Karyesinde- Yarın Edremid’de” şeklindeydi:

“Edremid muhâbirimizden:

Edremid 22 Şubat (Akşam Saat 12, Dakika 25) – Civâr-ı kazâ ve kurrâ ahâlisi (kaza ve köylerin ahalisi) Edremid’in Çalık meydanlığında Salim ve Kemal Beylerin vürûduna kemâl-i tehâlûkle (tam bir coşkuyla) alaturka saat on ikiye kadar intizâr ettiler (beklediler). Fakat aynı zamanda hava bulutlu ve mağmûm olduğundan tayyâremizin geleceği meşkûk (şüpheli) idi. Bu muhâlefet-i havâ sebebiyle muhterem tayyârecilerimizin Kal’a-i Sultâniye’ye beş saat mesafede kâin Erenköy nâhiyesi civârında Halileli karyesine lehül’ hamd sâlimen indikleri muhâberât-ı resmiye neticesinde anlaşıldı. Mûmâileyhümânın (anılan iki kişinin) yarın öğle veyahut ikindiye doğru vürûdlarına (gelişlerine) intizâr edilecek. İstikbâl hazırlıkları pek mükemmeldir.

Nuri”

Fotoğraf altı: “[Üstte] Salim ve Kemal Beylerin yükseldikleri Ertuğrul tayyaresi / [Altta]Tayyarecilere mükâfât verilirken”

İkdam, 8 Mart 1914

Peyam, yeni yola çıkan Salim ve Kemal Beyler ile ilgili haberleri:

“Salim ve Kemal Beylerin Tayyaresi”

“Bugün zevâlî saat üçü on gece Kal’a-i Sultaniye’den Edremide müteveccihen hareket eden cesur ve fedakâr tayyarecilerimizin râkip olduğu Ertuğrul tayyaresini istikbâl için Edremid ve Burhaniye kazâlarının umûm binlerce ahalisi tayyârenin inmesi için ihzâr olunan mevkide kemâl-i tehâlûkle beklemekte ve saat beşe geldiği halde henüz zuhûr etmemesine ve keyfiyet Kal’a-i Sultaniye Mutasarrıflığından sorulmasına mebni civar kazalarından derhal sorulmuş, o sırada telgraf memurlarının tayyaremin Erenköy civarında ve Kal’a-i Sultaniye’ye beş saat mesafede kâin Halileli karyesine kazâsızca indiği haber verilmiş ve bu haber Kal’a-i Sultaniye Mutasarrıflığının resmî telgrafnâmesiyle de teeyyüd eylemiştir. Maamafih bugün burada havanın bulutlu olup ale'l-husûs Ezine, Ayvalık, Bayramiç, Günan kazalarını ihata eden cesîm Kaz Dağı kâmilan sisler içinde bulunduğu cihetle seyahatin kâbil olamayacağı işâr olunmuştur.”

“Tayyarecilerimiz” başlıklı son dakika haberi ise şöyleydi:

“İzmir 8 Mart – Ertuğrul tayyaresi buraya henüz vasil olmamıştır. Tayyareciler, Erenköy’nden İzmir Valisi’ne gönderdikleri

bir telgrafnâmede şiddetle nüzûl eden yağmurdan dolayı azimetlerini tehir ettiklerini ve yarın sabahleyin dokuz buçukta yollarına devam edeceklerini bildirmişlerdir.

Tayyarecilerin kabûlü için burada, vâsi’ mikyasta hazırlıklar icrâ ediliyor. Bütün İzmir ahalisi, muhterem misafirlerini, müdhîş bir sabırsızlıkla intizâr etmektedir.”

Peyam, 9 Mart 1914

“BÜTÜN HALK, ORADA BULUNAN ÇOLUK ÇOCUK, KADIN ERKEK, BÜYÜK KÜÇÜK HERKES BU GENÇ FEDAKÂRLARIN ÂKİBETİ İÇİN GÖZYAŞLARI DÖKÜYORDU”

“Nuri ve İsmail Hakkı Beyler, **dünkü günü Beyrut’da, Salim ve Kemal Beyler de (Halileli) karyesinde geçirmişlerdir**”

“Üçüncü Tayyaremizin Azimeti Safahâtından” başlıklı haberde, Kemal ve Salim Beylerin fotoğrafları da yayımlanıyordu:

Fotoğraf altı: “[Üstte] Kemal Bey – Salim Bey / [Altta] Ertuğrul tayyaresi Ayastefanos’tan yevm-i hareketinde üçyü metre irtifâda iken / Dünkü nüshamızda Ertuğrul tayyaresinin yüz metre irtifâda iken alınan bir resmini kârîlerimizin enzâr-ı temaşasına vaz’ etmiştik. Bugün de aynı tayyarenin tahminen üçyüz metre irtifa’ında iken alınan fotoğrafını derç ediyoruz. Kârîlerimiz dünkü resim ile bugünkünü mukayese ederlerse tayyaremizin muhtelif irtifalarda iken gösterdiği eşkâl hakkında bir fikir almış olurlar. Aynı zamanda iki cesur tayyarecimizin azimetlerinden bir gün evvel Resne Fotoğrafhanesi tarafından alınan son resimlerini de arz-ı enzâr-ı kârîin ediyoruz (okuyucuların nazarlarına sunuyoruz).”

“Herkes bu muhterem cesetleri bir dakikacık olsun elleri üzerinde taşımak ve onlara son vazife-i hürmet ve merbûtiyeti ifâ etmek istiyordu”

Şehit havacılarımızın ölümü ve töreniyle ilgili önemli ayrıntılar: “Şam’da Hazin Bir Gün”

“Muhâbir-i mahsûsamızdan:

16 Şubat

Güzel bir gün... Mavi semada yükselen Şubat güneşi esiri ve sıcak ziyâlarıyla Şam’ın beyaz damlarını, muazzam kubbelerini yaldızlıyor, sabahleyin Meze vadisinden cesur ve fedakâr tayyareci Fethi ve Sadık Beyleri teşyî eden onbinlerce halk şimdi yeni bir sürûr ve saâdet içinde Hama ve Humus ufuklarından gelecek ikinci tayyaremizi Nuri ve İsmail Hakkı Beyleri bekliyor. Tayyarelerinin nüzûlünde tahsis edilen mahal ve civar sokaklar, hıncanınç denecek kadar halk ile dolu... Hiç kimsenin halinde bir dakika sonra muttali’ olacakları felâket haberinin ihtizaz-ı me’yûsu çarpmıyor... Sabahleyin muvaffakiyet-i kâmile ile o kadar mesrûr ve şen uçan zavallı Fethi ile Sadık’ımızın bir saat sonra bu kadar fecî bir akıbete ma’rûz kalmalarını havsalar nasıl alırdı?

Fakat bu facia, size telgraflarda ağlaya ağlaya bildirdiğim bu hâile (trajedi) tahakkuk etti. Nuri ve Hakkı Beyleri başlarının üzerinde taşımakla mübâhî olan (övünen) Şamlılara tamam bu mahşer-i sur ve sürûrdan işlerine dönecekleri dakikada ruhlarını yakan, dimağlarını ezen haber-i matem-i âlûdî aldılar: Fethi ve Sadık Beyler Taberiye gölü sahilindeki Semra köyü eteklerine tayyareleriyle beraber sukut ederek fecî bir şehâdete nail olmuşlar... Hiç kimse esbab-ı kazâyı sûret-i kat’iyede tayin edemiyor(du) [...]

Vâkıa-i faciânın (acıklî olayın) şüyûu (duyulması) üzerine (mahalli-i hadiseye) Merkez Müdde-i Umûmisi Ziya ve Sıhhiye Mufettişi ve Mekteb-i Tıbbiye Müdürü Reşad ile Operatör Mustafa ve Mahmud ve Faik Beylerden mürekkep bir heyet, jandarma ve asâkir-i nizâmiyeden mürekkep bir müfreze şehidleri Semâh İstasyonunda buldu ve doktorlar derhal bu muazzez cesedlerin muayenesine başladılar. Lâkin bu ne fecî ve müessir bir manzara idi. Birbirinde tefrik (ayır) edilemeyecek bir sûrette hurda haş olan bu iki kahraman sanki son saatlerinde birbirlerini kucaklamışlardı. Sadık Bey setresinin üzerindeki sırma kordundan tınınabili. Bu heyet esbâb-ı kazâ hakkında icrâ-yı tetkikat ile beraber şühedâyı alarak Şam’a getirmeğe de memur idi. Şam’da ise Hicaz Demiryolu mevkikinde binlerce halk bekliyordu. Asker tüfeklerin namluları yere müteveccih ve ahali bir huşû ve sükûn-ı ihtirâm-kârâne içinde idi. Nihayet tren hazin bir reviş ile geldi. Ve bir zamanlar semâlarda dolaştırdıkları şanlı Osmanlı sancaklarına sarılmış olan muhterem şehidler vagondan indirildi. İki tabut birbirini takiben indirilirken derin ve umûmî bir vaveylâ yükseliyor ve bütün halk, orada bulunan çoluk çocuk, kadın erkek, büyük küçük herkes daha bir gün evvel kucaklarında taşıdıkları bu genç fedakârların akibeti için mübzûl ve sıcak gözyaşları döküyordu.

Bir aralık ahali arasında umûmi bir hareket görüldü. Herkes bu muhterem cesetleri bir dakikacık olsun elleri üzerinde taşımak ve onlara son vazife-i hürmet ve merbûtiyeti ifâ etmek istiyordu. Nihayet teşekkül eden bu hazin intima alay Sultan Selim Cami-i Şerifine vâsıl oldu.

Merâsim-i diniyyenin icrâsından sonra Beyrut halkı nâmına cenazede bulunmak üzere Şam’a gönderilen Belediye Reisi Münîç Ramazan ve Jandarma Kumandanı Sabih ve Polis Müdürü Vekili Mustafa ve Valinin Yaveri Naci Beyler muvâsalat eyleyerek matem-iştirâk ettiler.

Kable’l-gurûb cenaze alayı Sultan Selim’den kalktı. Mevkib (alay) gayet azametli ve müessir idi. Şam’da bulunan bütün mekteplerin talebeleri, belediye çarşıları bütün ulemâ ve eşrâf, tüccar, hülâsa bir tek kelime ile bütün Şam ahalisi bu muvakkar tabutları ihata eyliyordu. Vali, kumandan, erkân ve ümerâ-yı askeriye ve me’mûrîn ve konsoloslar alayı göz yaşları içinde takip ediyorlardı. Merâsim kâfi miktarda süvâri, piyade, topçu kıtaat-ı askeriyesi de iştirâk eylemişti. İşte şehidlerimizin cenaze namazı bu cemaat-ı kübra ile ve azîm bir teessür ve teellüm arasında Cami-i Emeyyede edâ edildi. [...]

Tasfir-i Efkâr, 9 Mart 1914

Binlerce Edremid ve Burhaniye ahalisi tayyareyi büyük heyecanla bekledi

Sabah, daimi başlığının altında ayrıca şu telgrafla ye veriyordu:

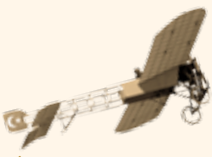
“Resmî Ma’lûmât

Kal’a-i Sultâniye 22 Şubat – Bugün vasatî saat üçü on geçerek buradan Edremid’e müteveccihen hareket eden Ertuğrul tayyaresinin havanın şiddetli muhalefetine mebnî âminen Kal’a-i Sultâniye’ye beş saat mesafede vâkî’ Halileli ile karyesine indikleri bildiriliyor.

Edremid, 22 – Bugün zevâlî saat üçü on geç Kal’a-i Sultaniye’den Edremid’e müteveccihen hareket eden cesur, fedakâr tayyarecilerimizin râkip olduğu Ertuğrul tayyaresini istikbâl için Edremid ve Burhaniye kazalarının umûm binlerce aha-

lisi tayyarenin inmesi için ihzâr olunun mevkiinde kemâl-i tehâlûkle beklemekte ve saat beşe geldiği halde henüz zuhur etmemesine ve keyfiyet Kal’a-i Sultaniye Mutasarrıflığından sorulmasına mebni civar kazâlardan ledeltahkik o sırada telgraf memurları tarafından tayyaremizin Erenköy civarında ve Kal’a-i Sultaniye’ye beş saat mesafede kâin Halilili karyesine kazasızca indiğini haber verilmiş ve haber-i mezkûr Kal’a-i Sultaniye Mutasarrıflığının resmî telgrafnâmesiyle de teeyyüd eylemiştir. Mamafih bugün burada havanın bulutlu olup alhusus Ezine, Ayvalık, Bayramiç, Günan kazalarını ihata eden cesîm Kaz Dağı kâmilan sisler içinde bulunduğu cihetle seyahatin kâbil olmayacağı işâr olunmuştur.”

Sabah, 9 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Peyam / 10 Mart 1914

“KEMAL BEY, SİSTEN DOLAYI KEMER DERE’YE İNMEYE MECBUR OLDU”

“Kemal Bey, Kaz Dağı’ndaki kesif sislerle tebahhürâtdan Ayvacığa yarım saat mesafede Kemer Dere mevkiine indiler...”

Peyam’ın “Ertuğrul Tayyaresi” başlıklı haberinin ikinci başlığı ise “Salim ve Kemal Beyler” idi:

“Matbuât-ı Umûmiye Müdiriyyetinden

Edremid 24 Şubat – Erenköyü’ne bir saat mesafede Halileli kar-yesinde olup bu sabah zevâlî saat yedi buçukta Edremid’e vusû-lüne intizâr olunan cesur ve fedakâr tayyarecilerimizin süvâr (binici) olduğu Ertuğrul tayyaresinin sisin kesretinden (çok-luğundan) Ayvacığa yarım saat mesafede Kemer Dere nâm-ı diğer Köse Dere mevkiine sâlimen inmişlerdir.

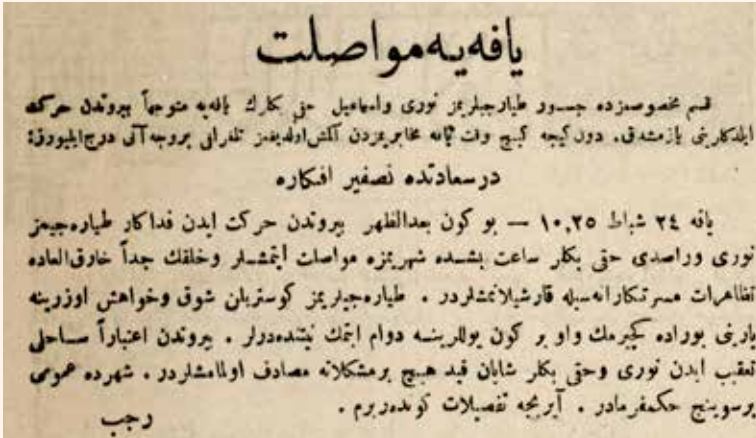
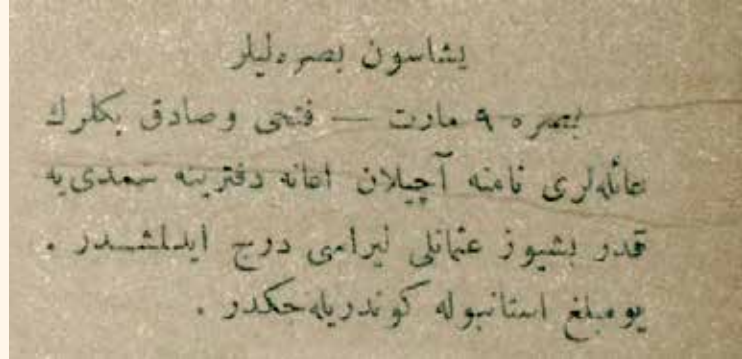
Edremid 24 Şubat – Şimdi muhterem tayyarecilerimiz Salim ve Kemal beylerden aldığım telgrafnâmeye ve aynı zamanda Ke-mal Bey ile Ayvacık’tan telefonla vukû’ bulan mükâlememizde (konuşmamızda) Kaz Dağı’ndaki kesif sislerle tebahhürâtdan Ayvacığa yarım saat mesafede Kemer Dere mevkiine indikleri ve lehülhamd afiyetde olup yalnız tayyarenin inerken tekerlek ve sâire gibi aksamında iki üç gün kadar ta’mire ihtiyaç gösterecek derecede sakatlık hasıl olduğu ve ta’mirâtdan sonra inşâallah Per-şembe gününe kadar Edremid’e geleceklerini ifade eylemişlerdir.

Kalâ-i Sultaniye 24 Şubat – Kaz Dağı üzerindeki kesif sisler ve tebahhurat tayyareyi Ayvacık’ta yere inmeğe mecbûr etmiş ve hamd olsun kendilerine bir zarar olmamış ise de makinenin ta’mire muhtaç olması hasebiyle makinistlerin oraya celbine te-şebbüs edildiğinden birkaç gün orada kalınacağı Salim ve Kemal Beyler tarafından şimdi alınan telgrafnâmede bildirilmiştir.”

“Yaşasın Basralılar”

“*Basra 9 Mart* – Fethi ve Sadık Beylerin aileleri namına açılan iâne defterine şimdiye kadar beşyüz Osmanlı Lirası derç edil-miştir. Bu meblağ İstanbul’a gönderilecektir.”

Peyam, 10 Mart 1914

Yüzbaşı Kemal Bey, Çanakkale’ye inince konuştu: “Eğer biz de bu şanlı vazifeyi ifâya muvaffak olamaz ve bu uğurda fedâ-yı ha-yat eylesersek milletimizin ve ordumuzun bizi bu mübarek yolda takip edecek daha binlerce evlâd yetişeceğine şüphe yoktur”

Tasfir-i Efkâr’ın Çanakkale muhabiri, tayyarecilerin bu şehre gelişi-ni ayrıntılarıyla anlatan bir mektup gönderir:

“[...] Biz, mübarek ve muazzet şehîd arkadaşlarımızın ikmâline muvaffak olamadıkları bir vazife-i vataniye ve askeriye-yi ifaya memur edildik. Eğer biz de bu şanlı vazifeyi ifâ-ya muvaffak ola-maz ve bu uğurda fedâ-yı hayat eylesersek milletimizin ve ordu-muzun bizi bu mübarek yolda takip edecek daha binlerce evlâd yetişeceğine şüphe yoktur. Biz vazifelerimizi ifadan başka bir şey yapmadık. Binâenaleyh bizi müstahak olmadığımız takdir-lere mazhar eden muhterem Çanakkalelilere ne sûretle beyân-ı teşekkür edeceğimizi tarifieden aciziz. Ümid ederiz ki muhterem Çanakkalelilerin gayret-i hamiiyetkârâneleriyle alacakları ve or-duya ihdâ eyleyecekleri tayyareler düşman orduları üzerinde ce-velân ederken vezâif-i askeriyemizi daha büyük bir fedakârlıkla ifâ edeceğiz.”

“Yafa’ya Muvâsalat”

“Kısm-ı mahsûsamızda cesur tayyarecilerimiz Nuri ve İsmail Hakkı Beylerin Yafa’ya müteveccihen Beyrut’dan hareket eyledik-lerini yazmıştık. Dün gece geç vakit Yafa muhâbirimizden almış olduğumuz telgrafı berveç-i âti derç eyliyoruz:

Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

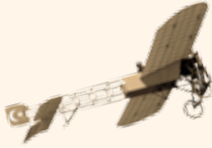
Yafa 24 Şubat 10,25 – Bugün ba’d-e’z-zuhr Beyrut’dan hareket eden fedakâr tayyarecimiz Nuri ve rasıdı Hakkı Beyler saat beşte şehri-mize muvâsalat etmişler ve halkın cidden harikulâde tezahürât-ı meserretkârânesiyle karşılanmışlardır. Tayyarecilerimiz göste-rilen şevk ve hâhiş üzerine yarını burada geçirmek ve öbür gün yollarına devam etmek niyetindedirler. Beyrut’dan itibaren sahili takip eden Nuri ve Hakkı Beyler şâyân-ı kayd hiçbir müşkilâta

müşadif olmamışlardır. Şehirde umûmî bir sevinç hükûmferma-dır. Ayrıca tafsîlatı gönderirim.

Recep”

Tasfir-i Efkâr, 10 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Sabah / 11 Mart 1914

“TAYYARECİLERİMİZ, ÖNCE KUDÜS’E SONRA GAZZE’YE GEÇMEK NİYETİNDEDİRLER”

“Nuri ve Kemal Beyler”

“*Yafa 9 Mart* – Nuri ve İsmail Hakkı Beyler beş buçukta Yafa’ya vâsıl olmuş ve binlerce eşhâs tarafından selamlanmışlardır. Akşam Kudüs’e müteveccihen hareket eylemişlerdir.

[Osmanlı]

Ma’lûmât-ı Resmiye

Yafa 24 Şubat (Rûmî) – Bi-mennehi Teâlâ (Allah’ın yardımıyla) tayyareci Nuri ve İsmail Beyler bugün zevâlî saat beşte Yafa’ya sâlimen muvâsalat eylemişlerdir. Çarşamba günü ale’s-sabah Kudüs’e azîmet eyleyeceklerdir.”

Ertuğrul’u Beklerken

23 Şubat (1)329

İzmir muhâbir-i mahsûsumuzdan:

“Perşembe günü Vâli-i Vilâyet Rahmi Beyefendi’ye payitaht-tan iş’âr olunan (bildirilen) bir haberi akşam gazetelerinin neşr eylemesi bütün İzmir muhitini sevinçlere gark etti: “Ertuğrul” tayyaresi gelecek. [...]

Rahmi Beyefendi Cumartesi günü refakatlerinde Kolordu Erkân-ı Harbiye Reisi Cafer Tayyar, Belediye Reisi Refik Beyefendiler olduğu halde otomobil ile mahall-i mezkûra teşrif buyurarak teftiş eylemişlerdir. Halkın meserreti ve Hükûmetin gayreti karşısına umûmî, husûsî mekâtîp de bigâne kalmamış,

onlar da Pazar günü gelecek tayyaremiz için istihzarât-ı fevkalâdeye tevessül etmiş idi. [...]

Bâde’z-zuhr saat iki de Buca Alanı bir insan mahşeri halini ksbetti (kazandı). Bunun ile beraber her yirmi dakikada bir gelen trenler binlerce halkı tayyare istikbaline nakilde berdevam idi.

Saat üç raddelerinde Vâli Beyefendi dahi refakatlerinde mektûbi-i Vilâyet, Jandarma Kumandanı, yaverleri ve sâir zevât olduğu halde teşrif buyurdular. Artık saat dörde gelmiş; nazarlar semâya dikiliş idi. Yükseklerde pervaz eden bir kuş müstakbilîni epeyce aldattı. Dürbünler havaya çevrildi, fakat program mucibince Ertuğrul’un vürûduna henüz yarım saat olduğu hesap olunduğu gibi görülen şeyin kuş olduğu da fark edildi. Tam bu esnada âtîde sûreti münderiç (aşağıya yerleştirilmiş) Salim ve Kemal Beylerin Vâli Beyefendiye çektikleri telgraf tayyaremizin muvâsalatının bilmecebûriye teahhur ettiğini iş’âr ediyordu. Mahreci Çanakkale civarındaki Erenköy olan telgraf şu tarzda idi:

Aydın Vilâyet-i Celilesine

“Sağanak dolayısıyla maatteessüf hareket edilemeyecektir. Yarın sabah alafranga saat dokuzda İzmir’e müteveccihen hareket etmek istediğimi ma’rûzdur.

Salim ve Kemal”

Sabah, 11 Mart 1914

Yafalılar ısrar edince hareket ertelendi

“*Tayyarecilerimizin Seyahati*” ve “*Nuri ve Salim Beyler dünü ol-dukları yerlerde geçirmişlerdir*” başlıklı haber, *Nuri Bey’in Yafa’da olduğunu bildiriyordu*:

“[...] Aldığımız haberlere göre Kemer Deresine inmiş bulunan Salim ve Kemal Beyler tayyarelerinin ta’mirâtıyla iştilgal etmek-tedirler. Nuri Bey de dün son saat kısmımızda yazdığımız veçhile Yafalıların mükerreren dermeyen eyledikleri arzulara ittibaan Yafa’da kalmağa ve hareketini bu sabaha ta’lik etmeğe (ertelemeye) karar vermiştir. Tayyarecilerimiz hakkında alacağımız havadileri ve telgrafları son havâdis kısmımıza derç eyleyeceğiz.”

Tayyarecilerimiz, önce Kudüs’e sonra Gazze’ye geçmek niyetindedirler

“Nuri Bey”

“Kısm-1 mahsûsumuzda tafsilan yazmış olduğumuz veçhile tayyarecilerimiz dünü bulundukları yerlerde geçirmişlerdir, geç vakit husûsî muhâbirimizden aldığımız telgrafları berveçh-i âti derç eyliyoruz:

Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Yafa 25 Şubat 5,58 – Şehir, tayyarecimiz Nuri ve Hakkı Beylerin şerefine bayram içindedir. Bu sabah Beyrut’dan torpidoya râkip olan makinistler buraya muvâsalat ettiler. Akşama kadar tayyare motorununun tathîratıyla (temizlenmesiyle) iştilgal olunmuştur. Bu akşam fedakâr tayyarecilerimizin şerefine büyük ve müdebdeb bir ziyafet verilecek ve ziyafeti müteâkip de bir konser tertip olunacaktır. Gerek ziyafetin ve gerek konserin fevkalâde mükellef ve mükemmel olması için her türlü fedakârlık yapılmıştır. Nuri ve Hakkı Beyler yarın (bugün) Kudüs’e müteveccihen şehrimizden hareket edecekler ve yolda Ramla ile Led Kasabaları üzerinde cevelânlar yapacaklardır. Tayyarecilerimiz Kudüs’ten Gazze’ye geçmek niyetindedirler.

Recep

“Salim Bey”

“Edremid muhâbirimizden de Salim ve Kemal Beylere dair âtîde-ki telgrafı aldık:

Edremid 25 Şubat 9,17 – Tavsiyeniz mucibince şimdi kahraman tayyarecimiz Kemal ve Salim Beylerle görüştüm. Zaten pek hafif bir sûrette hasarzedede olan Ertuğrul tayyaresinin ta’mirâtı gösterilen mütevâlî gayretler dolayısıyla kâmilen hitâm bulmuştur. Fedakâr tayyarecilerimiz yarın (bugün) öğleye doğru lâzım gelen tecrübeleri yaptıktan sonra Perşembe sabahı inşâallah şafakla beraber Edremid’e müteveccihen hareket edeceklerdir. Tayyarecilerimiz hakkında mahallinden haber alamamaklığımızın sebebi vesâit-i muhaberenin mefkûdiyetidir. Edremid ahalisi, tayyarecilerimizi istikbâl için her zamandan daha fazla bir şevk ve hâhiş içindedir.

Hakkı”

Tasfir-i Efkâr, 11 Mart 1914

“SALİM BEY’İ GAYET ÂTEŞİN BİR TAYYARECİ OLMUŞ BULDUK”

**“Fethi ve Sadık Beylerin vazifesini îfâ etmek üzere
İstanbul’dan hareket eden Salim ve Kemal Beyler...”**

Hava şehitlerimizin yarı bıraktığı kutsal vazifeyi tamamlamak için Salim ve Kemal Beylerin yola çıkışını, Servet-i Fünûn kapak yapmıştı:

“Salim Bey”

“Tayyareci Salim Bey 1327 (1912) senesinde Servet-i Fünûn delâletiyle tertip olunan Almanya seyahatine iştirâk eylemişti. Berlin civarında kâin tayyere mektebinde von Der Goliç Paşa ve maiyyeti Osmanlı zâirlerine seyahat-ı cevviye tüccarını gösteriyor idi. Orada pingâhımızda imlâ olunan serbest balon, yani makinesiz tayeran eden bu balon havanın vizânına tâbî’ olarak o gün havada dolaşacak ve akşamüzeri tesâdüf eylediği mevkie nüzûl eylecek idi. Serbest balon ile suûd eden Alman zabitleri seyyâhîn-i Osmaniye meyanında bir heveskâr varsa alırsız diye teklifte bulundular; Salim Bey o zamana kadar balonculuğa hiçbir heves göstermemiş olduğu halde ani bir arzuya tâbî’ olarak o balona girdi, uçtu, nazardan kayboldu. İşte Salim Bey’in seyahat-i cevviye mesleğine intisabı böyle başlamıştır. Seyahat arkadaşımıza bir gün sonra mülaki olduk. Salim Bey’i gayet âteşin bir tayyareci olmuş bulduk.

Fotoğraf altı: “Merhum Fethi Bey’in nâtamam vazifesini itmâk etmek üzere hareket eden Salim Bey Ertuğrul tayyaresinde [Foto-Ferid İbrahim]”

Fotoğraf altı: “Fethi ve Sadık Beylerin Taberiye civarında şehâdetinden sonra aynı vazifeyi îfâ etmek üzere İstanbul’dan hareket eden tayyare zabiti Salim Bey ve refiki Erkân-ı Harbiye Yüzbaşısı Kemal Bey / Salim ve Kemal Beylerin râkip oldukları (bindikleri) “Ertuğrul” tayyaresi, Safraköy Tayyare Karargâhından pervaz ederken (havalınken). [Foto-Ferid İbrahim]”

Ahmed İhsan”

Servet-i Fünun, 12 Mart 1914

طیاره یلریمز
دونی بولونقلری یرده پکیردیلر
دون طیاره جیلریمزك حرکاتنه داتر
بخارین مخصوصه مرك هیچ برندن تلغراف
آمداق. اساساً اوطفرل طیاره سی آنجق یارین
ایغون حرکت ایدیه بیلیمکدی. یافه ده بولونان
نوری وحقی بکتر حقدده اولکی کونکی
تاریخله یافه دن آیدیه کی رسمی تلغراف اقامه کلمشدر:
یافه ۲۵ شاط — بنه تعالی طیاره سی نوری
واسماعیل حق بکتر بوکون ذوالی ساعت بشده
یافه به سالماً مواسلت ایشلردر. چهارشنبه
کونی علی الصباح قدسه عزیمت ایلیم جککردر.

📖 “Tayyarecilerimiz dünü bulundukları yerde geçirdiler”

“Dün tayyarecilerimizin hareketine dair muhâbirîn-i mahsûsamızın hiçbirinden telgraf almadık. Esasen Ertuğrul tayyaresi ancak yarın için hareket edebilecekti. Yafa’da bulunan Nuri ve Hakkı Beyler hakkında da evvelki günkü tarihle Yafa’dan âtideki resmi telgrafnâme gelmiştir:

Yafa, 23 Şubat — Bimennihî Teâla tayyareci Nuri ve İsmail Hakkı Beyler bugün zevâlî saat beşte Yafa’ya sâlîmen muvâsalat eylemişlerdir. Çarşamba günü ale’s-sabah Kudûs’e azîmet eyleyeceklerdir.”

Tanin, 11 Mart 1914

بصیره ده اعانه درجی
بصیره ۹ مارت — شهید مفقود فتحی
وصادق بکترک قائله لری ناعنه طوبلا نیلان اعاناک
یکونی ۵۰۰ لیرایه بالغ اولمشدر. مبلغ مذکور
درسماده کوندرامشدر.

📖 “Basra’da İane Derci”

“Basra 9 Mart – Şehîd-i mağfûr Fethi ve Sadık Beylerin aileleri nâmına toplanılan îânâtın (para yardımının) yekûnu 500 liraya bâliğ olmuştur. Meblağ-ı mezkûr Dersaâdet’e gönderilmiştir.”

İkdam, 10 Mart 1914

Directeur-Propriétaire

et Gérant-Responsable

AHMED IHSAN

Bureaux :

Nouri-Osmanie

Stamboul

23me Année.

Tome XLVI

Téléphone N. 1444

Adresse Télégraphique

SERVETFUNUN—Cons/ple

N° 1188

شرفون

نچشنبه کونلری چیقار ، مصور عثمانلی غزته سیدر

SERVET-I-FUNOUN

Illustration Ottomane paraissant le Jeudi

صاحب امتیاز و مدیر مسئول :

احمد احسان

مطبعه سی :

اسکی مکتب ملکبه قارشینده

یکرمی اوچنچی سنه

فرق التجی جلد

تلفون نومروسو سی : ۱۴۴۴

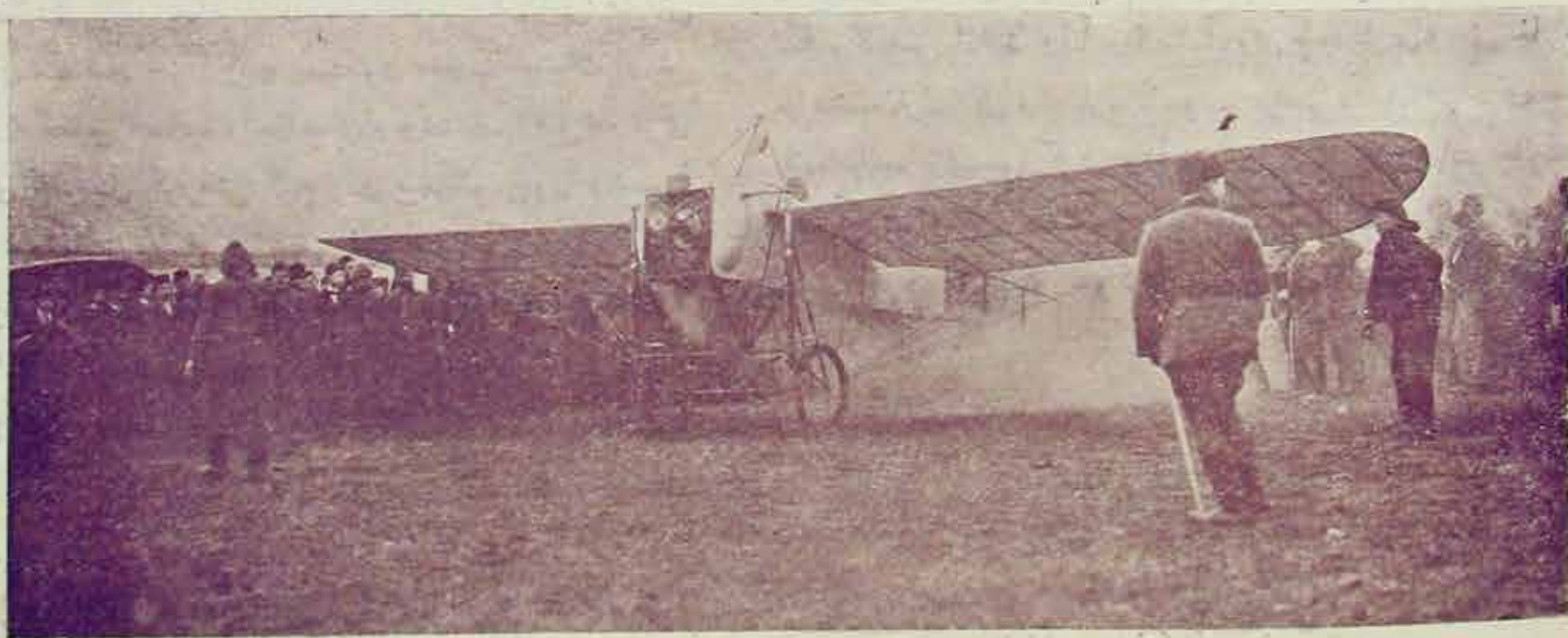
تلفراف آدره سی :

استانبول : نرون فنون

عدد ۱۱۸۸

نچشنبه ۲۷ شباط ، ۱۳۲۹ — ۱۴ ربیع الاخر ، ۱۳۳۲

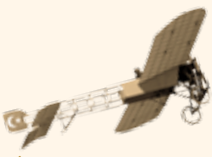

فتحی وصادق بککله طبریہ جوارنده شهادتندن موکره عین وطنیهنی ایفا ایتک اوزره استانبولدن حرکت ایدن طیاره ضابطی سالم بک ورفیق ارکان حریبه یوز باشیسی کمال بک

سالم وکال بککله راکب اولدقلری «ارطغرل» طیاره سی، صقره کوبی طیاره فرارکاهندن پرواز ایدرکن [فوتو - فرید ابراهیم]

SALIM BEY et KEMAL BEY

partis de l'Ecole d'Aviation de Safrakeuy avec l'aéroplane « Erthogrout », pour remplacer les regrettés Fethi et Sadik, morts héroïquement en Palestine penant le raid Constantinople—Le Caire.

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tanin / 12 Mart 1914

“KUDÜS’E DOĞRU HAREKET EDEN NURİ VE İSMAİL HAKKI BEYLERİ TAŞIYAN TAYYARE DÜŞTÜ”

“Yafa’daki bir kazâ – Tayyare denize düşüyor”

“İstanbul-Kahire Seyahati” üst başlığı altına elim haberi böyle duyurmuştu:

“Dün akşam saat beşte Beyrut muhâbir-i mahsûsamızdan âti-deki telgrafi almıştık:

Beyrut, 26 Şubat — Şimdi Yafa’dan alınan ma’lûmât elim ve müthiş bir kazâ haber veriyor: Biraz evvel saat üç buçuk rad-delerinde Kudûş’e müteveccihen hareket etmiş olan Nuri ve İsmail Hakkı Beylerin râkip oldukları tayyare havalanır hava-lanmaz deniz üzerinden pek az bir irtifada şehre doğru bir ce-velân yapmakta iken birdenbire gayr-i tabiî bir hareketle sahile doğru dönmek ister, fakat o anda tayyarenin denize sukut ettiği görülmüşü üzerine derhal sahilden sandallarla imdada koşulur ve tayyarecilerimiz kurtarılır. Rasat İsmail Hakkı Bey’e hiçbir şey olmamışsa da aynı mecruh olan Nuri Bey denizden baygın bir halde çıkarılmıştır.

Aynı saatte İzmir muhâbir-i mahsûsamızdan da âtideki telgraf gelmiştir:

İzmir, 26 — Şimdi Yafa’da bulunan tayyare rasıdı İsmail Hakkı Bey’den burada bulunan akrabasına bir telgraf geldi. Telgrafta tayyarenin bir kazâ geçirdiğini, arkadaşının mecruh olduğunu ve kendisinde hiçbir şey bulunmadığını haber veriyor. Haber şehirde şâyi’ olunca derin bir teessür uyandırmıştır.

Muhâbirlerimizin bu telgraflarını alır almaz derhal Yafa’ya telgraf çekerek ma’lûmât talep ettik, alacağımız ma’lûmâtı son havâdis kısmımızda yazacağımız tabiidir.”

“Nuri Bey üç saat kadar yaşadıktan sonra şehid oldu”

“*Son Havâdis*” kısmının manşeti “Üçüncü Kurbanımız” şeklin-deydi. Spotta ise “Nuri Bey üç saat kadar yaşadıktan sonra şehid oldu” diye yazıyordu:

“Evet, maatteessüf, Osmanlı tayyareciliği üçüncü bir kurban daha verdi. Birinci şehidlerimizin hatıra-i ebed mefahirini ta’ziz ve takdis eylediğimiz bir sırada hepimizin enzârı, serap-lar memleketinin parlak ve temiz ufuklarına Osmanlı azim ve fedakârisinin selamlarını götürecek olan bu ikinci ... takip ediyordu ki hiç beklemediğimiz, hatıra getiremediğimiz ikinci bir kazâ bize üçüncü bir kurban verdirdi. Yafa muhâbirimizden aldığımız şu telgraf dün gece geç vakit bize bu pek acı hakikati getirdi:

Yafa, 26 Şubat – Bugün sevgili ve fedakâr tayyarecilerimiz saat dörtte Kudûş’e müteveccihen buradan hareket edecekler-di. Nuri Bey tayyarenin havalanması için sahilde muvâfık bir kumsal intihap etmiş ve halk da oraya toplanarak yolcularımızı teşyîe hazırlanmıştı. Nihayet vakt-i muayyen geldi ve tayyareci-lerimiz yerlerine geçerek binlerce halkın takdis ve ta’zîz âvâzesi içinde hareket ettiler... Fakat hemen oracakta sathın meylin-den dolayı kendisini lâzım geldiği veçhile kaldıramamış olan tayyarenin yüz metre kadar yükseldikten sonra birdenbire teh-likeyi görerek sahile doğru döndüğü görüldü

Yarım dakika kadar evvel kendilerini en samimî hararetle al-

kışlayan halk birdenbire şaşırmış, donakalmıştı. Zira o anda tayyarenin denize doğru indiği görüldü. Deniz sahilden ancak yüz elli metre kadar bir mesafede idi. Herkes imdada koşuş-tu. Heyecan ve teessürün tarifi kâbil değildi. Hemen o mahal-de sandal bulunmadığı için iskelelerinden sandallara koşuşup kazazedeleri tahlis ettilerse de İsmail Hakkı kendisini yüzmek bilmek sayesinde kurtarabilmiş olduğu halde maatteessüf öteki kahraman hafif sûrette mecruh olduğu halde ancak yaygın bir halde çıkarılabilmıştır. Nuri Bey derhal hastahaneye getirildi, her türlü müdavata tevessül edildiyse de maatteessüf bütün gayretler tesirsiz kaldı ve hiç ayılmaksızın üç saat devam eden bir baygınlıktan sonra irtihal-i dar-i beka eyledi. Hadise Yafa’da pek elim bir tesir husûle getirmişti. Fedakâr Nuri’nin haber-i şehâdeti şâyi’ oluncaya kadar halk hastahanenin etrafından ayrılmadı. Bu esnada kazadan Kudûs Mutasarrıfı da haberdar olduğu cihetle şimdi buraya geldi. Tayyare makinisti Murad Bey de buraya gelmişti. Mûmâileyh tayyarenin sukut ettiği ye-rin sığılık olmasını gördüğü için makineyi kurtarmaya teşebbüs ederek çıkardı. Mühim bir sakatlık yoktur. Tamir edilmek üze-re burada mevcûd bir Alman fabrikasına konuldu. Şimdi şehi-dimizin naş-ı mübareki hastahaneden kışlaya nakledilmiştir.”

Kudûs için ikinci hayal kırıklığı ve ikinci matem:

“Kudûs’ta Teessürât”

“Kudûs muhâbir-i mahsûsamızdan

Kudûs, 26 Şubat – Kudûs ikinci bir yevm-i intizârdan sonra ikinci sukut-ı hayale ve ikinci bir mateme uğradı. Bu akşam herkes tayyarecilerimizin vürûduna intizâr ederken onun yeri-ne kazâ haberi geldi ve Kudûs derin bir mateme gark oldu. Mu-tasarıf Bey şimdi Yafa’ya müteveccihen buradan hareket etti.”

Tanin, 12 Mart 1914

“NURİ BEY İHTİMAL Kİ DENİZDE UZUN MÜDDET KALIP KENDİNİ KAYBETTİ”

“Havacı Denize Düştükten Sonra Bitkin Düştü ve Hayatını Kaybetti”

Evening Star’ın bu başlığı taşıyan haberi, haberin kaynağındaki hatayı tekrarlıyordu:

“Yafa, Filistin, 12 Mart – Türk ordusu iki havacısı Nuri Bey ve

İsmail Bey, bugün bu limanın güneyinde uçarken denize düştü. Uçakları bozulmuştu ve hızlı bir şekilde suya atlayarak kendilerini makineden ayırıp kıyıya yüzebildiler. Her ikisi de sahile vardıklarında aşırı yorgun haldeydiler ve hastaneye kaldırıldılar. Nuri Bey günün ilerleyen saatlerinde öldü.”

Newark Evening Star, 12 Mart 1914

“Osmanlı Tayyareciliğinin Üçüncü Kurbanı”

Gazetelerin “Son Haberler” kısmı yine acı bir haberi taşıyordu. “Bir Kazâ-yı Müessife Daha” alt başlıklı haber şöyleydi:

“Nuri Bey dün tayyaresiyle Yafa’da denize düşmüştür - İsmail Hakkı Bey masundur (kurtulmuştur) - Zavallı Nuri Bey Osmanlı şân ve şerefi uğrunda terk-i hayat eyleyen zümre-i şühedâya iltihak etmiştir.

Bugün de kâriлерimize istemeye istemeye, kalemimizi titreye titreye pek müellim bir haber daha vermekle dilhûn ve müteessiriz. [...] Dün akşam geç vakit aldığımız telgrafları bervech-i âti derç ediyor ve kaharman tayyarecimiz Nuri Bey’in de bu kazadan refik-i seyahati gibi masun olarak kurtulmasını eltâf-ı Subhani-yeden(Allah’ın lütuflarından) temenni ediyoruz. Hiç olmazsa bu fedakâr zabitimizin hayatının kurtulması Osmanlı yürekleri için-yine bir teselli makamına geçecektir.

Birinci Telgraf

Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Yafa 26 Şubat saat 8,115 – Size müessif bir haber vermekle müteessirim. Dünkü telgrafımda işâr eylemiş olduğum veçhile fedakâr tayyarecimiz Nuri Bey’le refiki bugün şehrimizden Kudüs’e müteveccihen hareket eyleyeceklerdi. Tayyaremiz tam saat dörtte binlerce halkın alkışları ve duâları arasında yükseldi ve Kudüs-i Şerif yolunu tutmak istedi. Lâkin sahiliden henüz yüz metre mesafede bulunmakta iken el’ân meçhûl bulunan bir sebepten dolayı yükselmemeğe başladı. Nuri Bey tayyaresine bu nâgehâni tevakkufu müteâkip bir devir yaptırmak istedi. Lâkin devir icrâ edilirken tayyare mâilen ve büyük bir süratle denize sukut etti. Biraz evvel tayyarecilerimizin hareketini kemâl-i şevk ve sürûr ile alkışlayan halk bu sukut-ı nâgihâni (ani düşüş) üzerine azîm vaveylâlarla sahile doğru koşmağa ve tayyarecilerimizi kurtarmağa başladılar. İsmail Hakkı Bey lehülhamd kazadan masun (emin) olarak kurtulmuştur. Yalnız kemâl-i esef ve teessürle haber veririm ki fedakâr ve kahraman Nuri Bey’de iki saattir eser-i hayat görünmemekte ve şehrin en muktedir etıbbası tarafından kemâl-i dikkat ve ihtimâm ile tedavisine çalışmaktadır. Neticeyi bildiririm.

Recep

İkinci Telgraf

Yafa, 26 Şubat, Saat 9,20 – Fedakâr tayyarecimiz Nuri Bey’in tedavisine sarf-ı ihtimâm ediliyor. Fedakâr zabitimiz hayat ile memât arasında olup el’ân kendisine gelememiştir.

Recep

Kazânın Sûret-i Vukû’u [Kazanın Meydana Geliş Şekli]

Bu fecî ve müellem kazânın sûret-i vukû’u hakkında geç vakitlere kadar tahkikat icrâ eyledik. Teessürât-ı umûmiye arasında bittabi’ buraya tamamen mevsûk ve teferruâtlı ma’lûmât gelmemiş ise de bu faci’anın bir motor bozukluğundan inbiâs eylemiş olması kaviyyen maznûndur. Nuri Bey ağıleb-i ihtimal motorun tayyareyi kâfi derecede yüksekliğe çıkaramadığını görünce istikametini tahvil ile tekrar yere inmek istemiş, fakat işte bu esnâda kanatlarından birisinin muvazenesini kaybetmesi üzerine mâilen ve şediden sukut vâki’ olmuştur. Herhalde buna dair ancak bugün mevsûk ve etraflı ma’lûmât almak kâbil olabilecektir. Tayyarenin sukutunu müteâkip derhal Kaymakam tarafından mahall-i kazaya tahlisiye sandalları gönderilmiştir. Gerek Nuri ve Hakkı Beyler ve gerek tayyare denizden çıkarılmıştır. Telgrafımızda da yazdığımız veçhile tayyarenin önünde bulunmakta olan zavallı Nuri Bey ihtimal ki birdenbire teller arasından kurtulamamak hasebiyle denizde uzun müddet kalmağa ve su yutmağa mecbûr olmak yüzünden kendisini kayb eylemiştir. İsmail Hakkı Bey’e ise bir şey olmamıştır ve

Yafa’da bulunan bir Alman Darü’s-Sinâasına nakledilmiştir.

Haber-i Elîm-i Şehâdet

Gece pek geç vakte kadar kahraman fakat bedbaht tayyarecimiz Nuri Bey’in hayatının tahlîs edilebilmesine muvaffakiyet hasıl olduğu haber-i beşâretine intizâr ediyor ve bu fedakâr çocuğun da aramızdan bu derece fecî bir sûrette ve ebediyen ayrılabilceği-ne mümkün değil inanamıyorduk. Lâkin heyhat ki gece yarısına doğru aldığımız haberler bu arslan yürekli Osmanlı yavrusunun da terk-i enfâs-ı hayat eyleyerek zümre-i muazzeze-i şühedâya, Fethi ile Sadık’a kavuştuğunu te’yîd eyledi Bu satırları yazdığımız dakikada bile yalan çıkmasını samimiyetle temenni eylediğimiz bu kara haberi verirken ruhunu bir Osmanlı ve Türk zabıtine la-yık olacak kadar şanlı bir sûrette Allah’ına teslim eden mübarek vücut için Cenab-ı Bârî’den isti’tâf-ı rahmet ediyoruz.

Rahmetullahi Aleyh Rahmeten Vâsia”

Tasfir-i Efkâr, 12 Mart 1914

MUST SEE OLD SITE TO GET NEW POSTOFFICE HERE

So Board of Trade Men Hear at Conference With Representative McCoy.

From opinions expressed after a conference on the new postoffice question in the Board of Trade rooms today, it would seem that Newark's greatest hope for a new Federal building now depends upon the formation of a syndicate to guarantee the sale of the present postoffice site for at least \$1,000,000.

Representative Walter I. McCoy and the members of the postoffice committee of the Board of Trade were present at the conference, which was called to devise means of converting the present postoffice into cash.

The building and land was offered for sale, but no bids were received. The terms of the sale were unfavorable, real estate men in this city asserted at the time. The conditions required that the purchaser pay the purchase price of \$1,000,000 in ten payments and take possession of the property at the expiration of at least two years.

Need New Legislation.

New legislation of some kind will have to be enacted before the new postoffice can be obtained, it was said today. Representative McCoy today asserted he did not want to go before the public buildings and grounds committee of the House until he knew just where he was at. He obtained special legislation under suspension of the House rules in getting through the original bill. Because no bids were offered for the present postoffice site this legislation could not be taken advantage of.

The representative says when he goes before the committee again in the interest of a new postoffice for Newark he wants to be in a position to state that the money is guaranteed.

If this can be done then he says he will make an attempt to get an appropriation from Congress amounting to as much as the sum guaranteed for the purchase of the old postoffice building.

He will ask, he says, that this money be made available immediately for the purchase of a new site and the building of a new structure.

By this plan the treasury will be refunded the amount of the appropriation when the purchaser of the site takes title to the property and pays over the purchase price.

Only Place in Sight.

This is about the only plan under which the city can obtain a new postoffice within a reasonable length of time, Mr. McCoy asserted today. It has been found impossible to sell the property under the existing conditions, he continued, and perhaps the best plan would be for a syndicate of business men to agree to pay \$1,000,000 for the site when the title is turned over to the purchaser.

There are real estate men in the city who assert this would prove a profitable venture. There are several large corporations which have been seeking the property, but do not want to wait two or more years before getting possession of it. If the syndicate is formed real estate men say it would not be difficult to dispose of the site when the new postoffice building is completed.

After the conference, which was behind closed doors, it was said the syndicate plan was the most feasible one. Various other measures were discussed and discarded as impractical or impossible. The postoffice committee of the Board of Trade, it is understood, now will take steps to interest Newark citizens and capitalists in the formation of the syndicate.

METHODISTS TALK OF WILSON POLICY

Former Missionary, at Conference, Commends Attitude Toward Mexico.

[Special to the Evening Star.]
ASBURY PARK, March 12.—Discussions relative to national affairs were held today at the conference of the New Jersey Methodist Episcopal Church and the Woman's Missionary Societies' convention here in connection with it.

Rev. Dr. Benjamin S. Haywood, former missionary to Mexico, commended President Wilson's attitude toward the Mexican problem, but asserted as "folly" the President's plan of granting freedom to the Philippine Islands.

The conference drew up a resolution calling for the union of the Newark conference with the New Jersey conference. Bishop Joseph L. Berry, the presiding bishop, declared against "commercialism" in the Board of Trade, which he applied to the method now adopted by the church of listening to and then bidding for their services.

The most important feature of the conference, and one which is an absorbing topic of conversation here, is the impending changes in the pastorate in the church. Confirmation was made today of the rumor that these changes would take place, but it was announced that they would not be made until next week.

Exercises connected with the anniversary of the Board of Sunday Schools and the Board of Education will take place at 7:30 o'clock tonight. At the latter meeting addresses will be delivered by Rev. Dr. Edgar Blake, of Chicago, and Rev. Dr. W. S. Howard, of New York.

At the initial meeting yesterday the following officers were elected: President, Bishop Berry; secretary, Mabelle E. Snyder, of Trenton; assistant secretary, E. A. Wells; journal, R. C. Lippincott; assistants, H. J. Bell, of Trenton, H. M. Hinkle, of Trenton, and J. L. Howard, of Trenton; treasurer, Walter L. Shaw; assistants, T. H. Hicks, H. P. Giff, John Giff, Levi Chambers, J. S. Giff, A. H. Frazer and E. A. Miller, Jr.; railroad secretary, Daniel F. Clair; treasurer, DeWitt C. Cobb; assistants, J. M. Read, M. S. Mosler, J. W. Lynch, Henry Johnson, W. A. Cobb, C. V. Conover, G. W. Ford, J. W. Waterhouse, H. T. Fisher, H. J. Root, E. F. Reed, H. B. White and G. W. Abel.

Bishop Scarborough Slightly Better, but Not Out of Danger

TRENTON, March 12.—Slight improvement in the condition of Bishop Scarborough, of the Episcopal Diocese of New Jersey, was reported by attending physicians today. His illness, however, is so critical that slight hope is held out for his recovery.

In addition to pneumonia, the bishop is suffering from heart trouble of a serious character. His mentality remains unimpaired and he has hopes of recovery.

Vincent Astor's Wedding Day Is Set for April 30

NEW YORK, March 12.—The wedding of Miss Helen Dinmore Huntington and Vincent Astor will occur

Miss Helen Dinmore Huntington.

on April 30, it has been announced by friends of the family.

The ceremony will probably take place in the Church of St. Margaret in Staatsburg, N. Y., and the reception will be held at Hopland House, the home of the bride's parents, near Staatsburg.

"Old Grad" Wants Princeton to Honor Wilson and Madison

[Special to the Evening Star.]

PRINCETON, March 12.—Yesterday's issue of the Princeton Alumni Weekly contains a letter from W. A. Courson, Princeton '81, of Marietta, Ga., asking that James Madison and Woodrow Wilson, Princeton sons, who were elected to the Presidency of the United States, be honored by having their busts placed at the entrance to Nassau Hall. His communication was as follows:

"Would it not be a fitting thing to honor Princeton's two most illustrious sons—James Madison, of the class of 1771, and Woodrow Wilson, of the class of 1879—by placing a bronze bust of each on either side of the entrance to old Nassau Hall, on the ground or near the door, whichever would look the better.

"The Presidency of the United States is a lofty office, and Princeton cannot honor her two sons too much.

Aviator Dies, Exhausted After Hard Swim from Fall Into Sea

JAFFA, Palestine, March 12.—Two Turkish army aviators, Nuri Bey and Ismail Bey, fell into the sea today while flying to the south of this port. Their aeroplanes had broken down and they made a rapid glide to the water, where they were able to disentangle themselves from the machine and swim ashore.

Both were in a state of extreme exhaustion when they reached the beach and were taken to a hospital, where Nuri Bey died later in the day.

JOBLESS ANXIOUS TO GO TO FARMS

Storm Albany Bureau. Whence They Are Sent to Country by State.

NEW YORK, March 12.—Hundreds of men and a few women crowded today into the small office used as a free labor bureau by the State department of agriculture to take advantage of Governor Glynn's new plan to help the city's unemployed by finding them work in the country. The rush was so unexpected that many left the labor bureau without getting an opportunity to sign an application blank.

"I have every reason to believe that this plan will succeed," said C. W. Larnon, deputy State commissioner of agriculture. "Most of these men here today are honest men, very eager to work. The vagrants and the perennial out-of-work don't care to go out into the country to work on a farm. Of course, I am not an expert enough to think that this is going immediately to remedy the whole unemployment question in New York, but even if we only send upstate four or five thousand men it will help."

"I have already made plans for the shipping of the first carload of about eighty men next Monday night. They will be sent to Fondra, N. Y. Others will follow as soon as possible. As soon as the laborers arrive in these places they will be met by an agent from the department of agriculture, and they will be at work a few hours later. We are sending, naturally, only such men as we are satisfied will make good on the farm."

"What we are doing in the majority of cases is simply correcting the fault the men made when they drifted to the city. We are carrying them back again from where they started, and contrary to a prevalent belief that they won't want to go, they are enthusiastic about it."

LACKAWANNA IN OPEN DEFIANCE

(Continued from First Page.)

general superintendent under date of February 24, 1914, on this subject, and you will comply therewith. "It is to be understood that only the holders of the certificates mentioned, I. e., 502, 518, 529, 595, 612, 192, 677, 194, 196, are to be ejected. That none of the other protested certificate holders are to be so treated, but you will continue to report the use of certificates shown on lists heretofore furnished you.

"C. J. PHILLIPS, "Superintendent." "The Delaware, Lackawanna and Western Railroad Company. Office of the General Superintendent. "Scranton, Pa., Feb. 28, 1914.

"Passenger Conductors." "List of the New Jersey official certificate holders who are to be ejected from trains in accordance with the following instructions in event they resist in refusing to pay fare:

Name.	No.	Cert.
C. A. Meyer	502	502
Ernest Nagler	518	518
John J. Murphy	529	529
John E. Klenberg	595	595
John E. Klenberg	612	612
Miss Catherine Golden	192	192
Lawrence J. Kenny, Jr.	677	677
Hard Cole Newton	194	194
M. Margaret McElroy	196	196

Each of the above persons named holds a certificate of the secretary of state of the State of New Jersey, numbered as above indicated. If any of such persons attempt to ride on such certificate on any train of the company you must refuse to honor it and must demand the proper fare.

FRUIT LAXATIVE FOR SICK CHILD

"California Syrup of Figs" can't harm tender stomach, liver, bowels.

Every mother realizes, after giving her children "California Syrup of Figs," that this is their ideal laxative, because they love its pleasant taste and it thoroughly cleanses the tender little stomach, liver and bowels without griping.

When cross, irritable, feverish or breath is bad, stomach sour, look at the tongue, mother! If coated, give a teaspoonful of this harmless "Fruit Laxative," and in a few hours the foul, constipated waste, sour bile and undigested food passes out of the bowels, and you have a well, playful child again. When his little system is full of cold, throat sore, has stomach-ache, diarrhoea, indigestion, colic—remember, a good "inside cleaning" should always be the first treatment given.

Millions of mothers keep "California Syrup of Figs" handy; they know a teaspoonful today saves a sick child tomorrow. Ask your druggist for a 50-cent bottle of "California Syrup of Figs," which has directions for babies, children of all ages and grown-ups printed on the bottle. Beware of counterfeiters sold here, so don't be fooled. Get the genuine, made by "California Fig Syrup Company."

daction of one of the company's regularly issued tickets or the payment of cash fare. If such a ticket is not produced and the payment of cash fare refused you are to request such person to leave the train, and in case of his refusal to do so, to eject him therefrom, using no more force than is necessary to accomplish that purpose. Further, in doing as above directed, you are not to use loud or abusive language, but to be as courteous as the occasion will permit; you are not to use force until a reasonable amount of persuasion has been employed to induce voluntary departure from the train; you are not to be unnecessarily rough, but you are to employ such force and such force only as is necessary to overcome any resistance which may be offered.

"You are to obtain and report names of as many witnesses as possible to any such ejection."

"E. M. RINE, "General Superintendent." The persons mentioned in the Lackawanna's orders are entitled to passes under the provisions of Section 41 of the general railroad act amendment of 1911. The law was tested as to its constitutionality in the case of Highland vs. the Lackawanna railroad, and found to be constitutional.

Assistant Attorney-General Francis H. McGee declared today at Trenton that in taking such action the Lackawanna railroad was violating the law. He was not prepared to say what action, if any, the office of the attorney-general would take in the matter. As yet, he declared, official notification of the matter had not been received.

"It puts the certificate holder in a peculiar position," said Mr. McGee. "Those persons are entitled to passes under the law. The secretary of state has certified to that, and the treasury department cannot reimburse them for their traveling expenses."

It was in compliance with the Lackawanna's orders that Charles A. Meyer, of Sussex county, a member of the State Water Supply Commission, was ejected from a Lackawanna train en route to Trenton last Tuesday.

Mr. Meyer tendered the conductor his State pass. It was refused. He was compelled to leave the train at Asborton, but reboarded the car and paid his fare under protest. At the time he told the conductor he was acting under advice of the attorney-general.

The Sale of New Spring and Summer Dress Cottons and Wool Dress Fabrics

Continues Until Saturday, 9 P. M. and will up to that hour offer the same items at special prices, as noted in the first announcements.

L. S. Plau & Co.

39c Scarfs, Centrepieces and Shams at 25c

FRIDAY ONLY—Trimmed with lace and with dainty colored imitation flit, inserted medallions; several pretty designs; sizes 17x50 and 20x30; 25c value 20c; special at....

Four Columns Full of Bargains

Considerable time has been given to the presentation of the following items, so that they would appear before you in proper dress, and yet full justice is not done in every instance from an advertising standpoint, owing to lack of space. We can promise, however, that all who come to the store tomorrow will find much to pay them for their visit—from a money-saving standpoint. So, of course, it will pay you to come.

Shamrocks

We will give away in our Upholstery Department, 3d Floor, to our patrons on Saturday, March 14th, between the hours of 10 A. M. and 1 P. M. and from 2 to 6 P. M.

5,000 Beautiful Shamrock Plants

These are genuine Shamrocks, nicely potted, and will grow and thrive with proper care for some time to come.

There is a beautiful sentiment relating to the Shamrock, ideally expressed by Tom Moore, the immortal Irish poet, in his celebrated poem entitled "Oh, the Shamrock."

Oh, the Shamrock

Says Valour, "See, they spring for me, Those leafy gems of morning!"
Says Love, "No, no, for me they grow, My fragrant path adorning."
But Wit perceives the triple leaves, And cries "Oh, do no sever."
A type, that blends three godlike friends, Love, Valour, Wit for ever!"
Oh, the Shamrock, the green immortal Shamrock, Chosen leaf of Bard and Chief, Old Erin's native Shamrock!

"Entirely New Fashion Feature"

Novelty

Combination Sets

Shown On Living Models In Our Millinery Department

Consisting of Japanese Throw or Scarf, Parasol and Hat

A novel and artistic dress creation for Spring wear in the most beautiful color effects. We have arranged with one of America's foremost designers and importers of high-class millinery, for a limited number of these unusual novelty sets, which will be on exhibition and sale in our millinery department, Friday and Saturday.

Prices Range from \$45.00 to \$125.00

"Wear-Long" Umbrellas

Guaranteed for a Year and a Day

Values Up to 2.50—These are remarkable umbrellas for the money. Covers of fine American taffeta. The variety of handles is extraordinarily large. Each umbrella has a case of taffeta silk. So well made are these umbrellas, and so sure to give satisfactory service, that a ticket accompanies each one, guaranteeing it for a year and a day. For both men and women. Special low price. 1.10

The Embroidery Sale Ends

Tomorrow the Last Opportunity to Save 1/2 to 3/4 on Regular Prices

About 15,000 yards of the choicest embroideries were originally contained in the sale; while several thousand yards still remain, the selections are excellent; yet all should be sold by tomorrow at 6:30 P. M. Collectively speaking, it offers one of the grandest money-saving opportunities in embroideries that we have ever put on sale. The assortment embraces a great variety of neat and dainty designs in Swiss and Cambic edgings and insertions.

Values Up to 18c
1 1/2 to 3 in. Embroidery In-6c
sections, yard

Values Up to 35c
2 to 4 in. Embroidery 12 1/2c
Insertions & Gallons, yd.

Great Friday Sale of Remnants

At 1/4 to 1/2 Below Regular Prices

Very important one-day event. Unusually large accumulations from all over our dry goods section. The tremendous selling of the past few weeks has fairly swamped us with thousands of desirable remnants. All are this season's goods. We must dispose of them all in one day (Friday), and accordingly have cut the price from 1/4 to 1/2 less than their regular prices. In the lots offered will be found—

Remnants of plain and novelty silks.
Remnants of black and colored wool dress goods.
Remnants of choice and attractive white goods.
Remnants of muslins and sheetings.
Remnants of Dress and Coat linings.

The Following at 1/4 and More Less Than Regular

Half dozen napkins, odd towels, fancy linen centrepieces, doilies, scarfs, etc., slightly soiled bed spreads, table damasks and toweling, also pattern tablecloths, comfortables in medium and heavy weight.

Voile, Lingerie & Madras

Reg. \$1 Blouses

FRIDAY ONLY—It will pay you to invest in several of these models, in madras, voile and lingerie, low neck or high neck; a fine assortment to select from; embroidered, or with Val. insertions, others tailored; not all sizes in every model, but all sizes in the lot, and, remember, for Friday you can select any of them at the special price of, 79c each

These 1.50 Genuine Morocco Hand Bags

FRIDAY ONLY—Genuine Morocco hand bags, panier strap handle, silk lined, fancy shape, plain nickel frame; black only, the kind now in popular favor 1.09 and very practical.

Women's Wash Dresses

On Sale Garment Department, Third Floor

The regular value of these dresses is \$1.50—Not one sold for less, but we took the manufacturer's entire surplus, and as we buy we sell; you can, therefore, save 50c on the regular price. A splendid assortment of light, bright, pretty stripes, with various trimmings of plaid to match or embroidery; some are piped in contrast; very neat and dressy. 1.00

New Tub Dresses; Worth \$2 & \$2.50

There are four good models, every one for which you would gladly pay \$2.50 and more. Materials are striped and checked glanshine and striped percales; one model is V neck with embroidered collar, embroidered sailor collar, button trim, with contrasting band of self-color plain material, trimmed sleeves and other good models; we know you will be delighted and we urge you to come early for best selection. Special. 1.45

2d Floor Bargain Square

Value 25c Bleached Turkish Towels, special for Friday... 20c
Value 10c Crash and Dish Toweling, special for Friday, yd... 7c
Reg. 39c Sealloped & Emb. Pequot Pillow Cases, sp'l Friday 32c
Value 9c Bleached Muslin, special for Friday, yard... 7c
7 1/2c Unbleached Muslin, special for Friday, yard... 5c

Three Important

Remnant Items

From Our Upholstery Dept.

FRIDAY ONLY—Newest Spring Styles of Silkoline and Cretonnes—Can be used for covering comforters, drapery work, slip covers; as many match, you can secure up to 15 yards of one design and color. Prices as follows:

Regular 12c to 55c yard

Special 6 1/2c to 25c yard

FRIDAY ONLY—Regular 12c Silkoline—25 inches wide, new, pretty colorings and designs; this is the same quality sold in our regular stock at 12c; great bargain 6 1/2c

FRIDAY ONLY—Reg. 25c to 35c Cretonne—36 inches wide, pretty and new colors; suitable for slip covers, drapery work, etc.; special at, per yard... 18c

FRIDAY ONLY—Reg. 40c to 55c Beautiful Linen Taffeta—And other high-grade cloth in most beautiful copies of imitation cretonnes, these consist of parrot and other bird designs, 26 inches wide, for covering and drapery work; special, yard... 25c

Glove & Hosiery Specials

Women's 35c Hosiery

FRIDAY AND SATURDAY—Black knee cotton hose, a well-known make; all have deep double garter tops, reinforced soles and extra high apical heels; a good wearing quality, in all sizes; seconds of regular 22c; lar 20c grade.

Regular 1.50 Women's Kid Gloves

FRIDAY AND SATURDAY—Two-class, of the finest selected imported skins; perfect fitting; black with the newest white marline embroidery, white with the newest black marline embroidery; special at... 1.10

Friday Notions

Value 15c Dress Shirts... 10c
Value 10c Sanitary Apron... 7c
Reg. 12c Hair Pins... 5c
Reg. 12c Hair Pins... 5c
Reg. 25c Combination Hanger... 15c
Reg. 25c Iron Holders... 10c
Reg. 15c Ironing Wax, spec'l 25c
Value 15c Lingerie Tape, special 5c
Value 15c Shoe Lace, special... 6c

Stationery Specials

Reg. 25c Writing Paper, cabinet containing 10 sheets of paper and 50 envelopes, white, Friday only, spec'l 19c

Value 15c Playing Cards—The "Browns," red, blue, green and ivory backs; enamel finish, Friday only, spec'l 10c

Friday Button Special

Value 5c Pearl Buttons—Fresh water, 2 holes, for underwear; a regular 5c value; tomorrow only, very special 3 for 10c

Sale of Dolls

Now please the little girls at home. It isn't often we hold a sale of dolls, but when we do you may be sure there are some good bargains to be had.

Value 8c Unbreakable Doll, character heads, assorted colors, dressing, good size, worth 10c; splendid bargain; special at... 50c

Regular 25c Jointed Doll, moving eyes, very pretty faces, assorted styles, our regular 25c doll; just the thing; special 19c

Regular 1.00 Jointed Doll, Queen Louise, Baby Mine and other styles; large size doll, tan and black hair; our regular 1.00, special at... 85c
Regular 1.75 Kewpie Doll, large size, very cute, the doll that has become famous; our regular 1.75; a dandy doll; special 1.25

Friday Toilet Specials

10c Moxie Soap, special at... 7c
Toile Perfumed Witch Hazel Soap, special at... 5c
The White Castle Soap, special for Friday only... 7c
So size Castle Soap, special for Friday only... 5c
The Fountain Syringes, 2-qt. special for Friday only... 30c
The 2-qt. Tooth Brushes, pure bristles, choice assortment of styles, special at... 12 1/2c
The Hand and Nail Brushes, special at... 7c
The Hair Brushes, special at... 6c

Women's 89c Gowns

Made of heavy nainsook, low square neck, yoke effect of 2-in. wide embroidery insertions; neck and sleeves lace trimmed; some have 1-in. wide embroidery insertions; ribbon run each side and embroidery ribbon run across front; lace finished; special 63c

Marshall & Ball

HIGHEST TYPE READY-TO-WEAR

807-813 Broad Street.

Introductory Sale Men's New Spring Boots and Oxfords

Regular \$5 Values 3.85

The unusually high character and exclusiveness of M. & B. New Spring Footwear make this Introductory Sale especially interesting to every man who appreciates shoe making that is away above what is ordinarily seen.

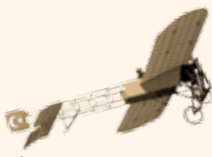
THE BOOTS are in the NEW MAHOGANY SHADE of Russia calf, also gunmetal and black vici kid. Have blind eyelets all the way up—no hooks.

THE OXFORDS are patent colt, gunmetal and dark tan Russia calf with blind eyelets.

Most men are thinking about New Spring Footwear just now and here is a timely opportunity to economize that you cannot afford to miss.

ON SALE TOMORROW MORNING.

Marshall & Ball, Broad Street

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Le Moniteur Oriental / 13 Mart 1914

“KUDÜSLÜLER SON VAZİFE-İ İHTİRÂMI İFÂ İÇİN YAFÂ’YA GİDİYORLAR”

“Nuri Bey’in vefatı Hakkı Bey’den gizlenmiştir”

La Moniteur Oriental, “Nuri Bey’in Ölümü” şöyleydi:

“Yafa’dan telgrafla bildirildiğine göre, müteveffa Nuri Bey’in can yoldaşı İsmail Hakkı Bey, hayati tehlikeyi atlattıysa da, halen hastanede yatmaktadır. Hekimler kendisiyle konuşulmasını yasakladılar. Nuri Bey’in vefatı kendisinden gizlenmiştir.

Mekanikçi Murat Bey ki havacıların dostudur, Tanin muhabiri-ne verdiği mülakatta, kazanın, uçuştaki zorluktan kaynakla-

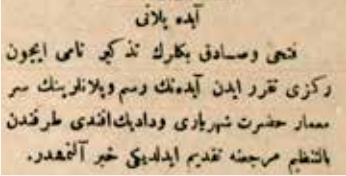
nan yanlış bir manevradan vuku bulduğunu belirtmiştir.

Uçaktaki hasarlar, ilk baştaki tahminlerden daha büyüktür.

Nuri Bey’in, Malkara’da bulunan validesi Seher Hanım aşağıda-ki telgrafı Savaş Bakanlığına göndermiştir:

“Yetiştirdiğim evladımın vatan için ölümü haberi gerçek ise, gözlerim yaşlı, orduya ve millete başsağlığı dileklerimi iletirim.”

La Moniteur Oriental, 13 Mart 1914

“Âbide Planı”

Fethi ve Sadık Beylerin tezkîr-i nâmı için rekzi takarrür eden abide-nin resim ve planlarının Sermimar Hazret-i Şehriyârî Vedad Beyefen-di tarafından bittanzim mercî’ine takdim edildiği haber alınmıştır.”

Sabah, 12 Mart 1914

“Acıklı Gönüllerimiz ve Yeni Şehidimiz”

Aynı başlıklı haber şöyleydi:

Fotoğraf altı: “[Üstte] Osmanlı tayyareciliğinin üçüncü kurbanı şehid-i mübeccile Nuri Bey / “Edirne seyahat-i havâiyesini müteâkip gazetemize bizzat ihdâ ettiği resimden” / [Altta] Biri rütbe-i şehâdeti nûş eden (içen), diğeri lehülhamd savn-ı Samedânî’ye mazhar olan iki fedakâr refik / Refik-i tayerâ-ni İsmail Hakkı Bey / Şehid-i mübeccel Nuri Bey / Ayastefanos’dan yevm-i hareketlerinde aldığımız resimlerinden”

“[...] Sekiz, on gün evvel bedbaht kardeşleri Fethi ile Sadık’ın o semâlarda yükseltmeğe azim eyledikleri şanlı sancaklara sarılmış tabutlarını taşıyan ve kim bilir ihtimal ki daha o zamandan kendisine de böyle bir akıbet-i feciâ-nın muntazır olduğunu düşünen cesur Nuri’nin bu kadar ümid edilmeyen bir zamanda ve bu derece elîm bir sûrette o muvakkar kafil-i-i şühedâya iltihak eyleceği kimin aklına gelirdi? Daha doğrusu kadere bu kadar zulmü kim isnad etmek isterdi... Fakat işte o tasvvuru bile tüyler ürperten ihtimal maalesef bugün acı ve canhıraş bir hakikat şeklinde karşımıza dikildi; Fethi ve Sadık’tan sonra Nuri!.. Âlemde tehlikeden korkmayan, felâketlerden ümitsizliğe düşmeyen milletlerdir ki şân ile, haysiyet ve istiklal ile yaşayabilirler.

[...]

Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Yafa 27 Şubat 4,41 – Telgrafınızı aldım. İsmail Hakkı Bey geçirmiş olduğu kazâ-yı müdhişeden dolayı biraz rahatsızdır. Nuri Bey’in fâcia-i şehâdeti kendisine bildirilmemiştir. Anlaşılabildiğine göre sebep-i kazâ havanın ve tayerân ettiği mahallin müsaadesizliğidir.

Tayyare Sermakinisti Yüzbaşı Murad

Yafa 27 Şubat 1,12 – Dünkü telgrafımda söylemiş olduğum veçhile fedakâr tayyarecimiz Nuri Bey en muktedir doktorlar tarafından mütevâliyen (aralıksız) icrâ edilen tedavilere rağmen gurûb-ı şems ile beraber hayata vedâ’ eylemiş ve hepimizi teselli bulmaz matemler içinde bırakmıştır. İttihaz edilen tedâbir-i âcile ile İsmail Hakkı Bey’in hayatı lehülhamd kurtarılmış ise de kendisi birkaç gün daha berâ-yı ihtiyat hastanehanede kalacaktır. Faciâ-i şehâdet bu muhterem zabite bildirilmemiş ve Nuri Bey’in maş-ı muazzezi gece ihtilafât-ı lâzime ile kışlaya getirilmiştir. Cenazenin bugün merâsim-i fevkalâde ile defni mukarrerdir. Kudüs Mutasarrıfı buraya vâsıl olmuştur. Tafsilâtı ayrıca bildiririm.

Recep

“Kudüs’te Teessürât”

Kudüs 27 Şubat – Bedbaht Kudüslüler ikinci bir inkisâr-ı emel ile yeni ve pek derin bir mateme dûçar olmuşlardır. Kazâ ve şehâdet haberinin burada icrâ eylediği teessürât tasvir ve tasavvurun fevkindedir. Birçok Kudüslüler son vazife-i ihtiramı ifâ için Yafâ’ya gidiyorlar. Bütün Küduslüler nâmına muhterem milletimize ve şehidimizin muvakkar ailesine beyân-ı teessür ve tarizye eylerim.

Şevket”

Tasfir-i Efkâr, 13 Mart 1914

Direction-Administration
GALATA
Passage Syndagma
Constantinople
Pour la publicité
S'adresser à l'Administration.

(THE ORIENTAL ADVERTISER)

LE MONITEUR ORIENTAL

Politique, Economique, Financier, Commercial

DIRECTION
GALATA
Passage Syndagma
Constantinople
ABONNEMENTS
Périodiques, 5 francs
Un an, 12 francs
Six mois, 7 francs
Trois mois, 4 francs
Un mois, 1 franc
Poste locale et postale
Un an, 12 francs
Six mois, 7 francs
Trois mois, 4 francs
Un mois, 1 franc

La crise ministérielle en Italie

M. Giolitti vient de s'apercevoir à ses dépens que la roche tarpeienne est toujours près du Capitole. Sa dictature s'est effondrée au moment même où ses thuriferaires la représentaient comme débattant toutes les attaques. Les feuilles inspirées par la Consulta avaient représenté le vote des dépenses pour la Tripolitaine comme un triomphe pour le gouvernement, mais le succès en question n'était qu'un vain trompe-l'œil ne pouvant faire illusion qu'à ceux ayant intérêt à se laisser tromper. La vote était obligatoire, forcé, car on ne pouvait défaire ce qui avait été fait et refuser des crédits déjà dépensés ou engagés.

Toute la nation italienne reste profondément attachée à sa nouvelle possession, arrosée du sang de tant de ses enfants et qui a vu par centaines de millions les économies amassées pendant toute une génération. Mais la façon dont l'entreprise avait été conçue, lancée et conduite était l'objet des plus fortes critiques. Dans l'ensemble et dans le détail, au point de vue militaire, diplomatique, économique et financier, les griefs de l'opposition étaient de la plus haute gravité.

Il est vrai que M. Giolitti croyait avoir pris toutes ses précautions pour n'avoir rien à redouter. Les élections truquées lui avaient donné une belle majorité et il comptait, à l'ouverture du parlement, enlever un vote de surprise avec la complicité de quelques socialistes gagnés à sa cause. Mais, comme d'autres hommes d'Etat qui ont commis ailleurs la même erreur d'appréciation, il dédaignait trop l'opinion populaire. Habitue à manier, il se croyait assuré d'en faire ce qu'il lui plairait. Il avait trop de foi dans la puissance de la corruption. Afin de noyer les incertitudes dans une multitude d'élections, il avait conféré le droit de suffrage aux illettrés, à ce que le député radical Pantano appelait le mois dernier, dans la *Nuova Antologia*, « les pluviales prodigieuses intellectuellement et moralement non préparées à devenir subitement arbitres des suffrages publics ». Ce sont ces pluviales qui viennent de culbuter M. Giolitti.

Pendant la période électorale, un courant violent s'était formé contre la politique du dictateur. Il ne put rebouter les majorités gouvernementales ébranlées par toutes les forces administratives. Mais 30 socialistes et 16 républicains firent plus. Certains étaient secrètement acquis à M. Giolitti. Pourtant il en restait assez d'autres pour parler, et ils parlèrent. Plus leurs compromissions leur cause par des violences excessives. Mais quelques-uns furent aussi modérés qu'éloquents — tels MM. Ruffino et Barzilai. D'ailleurs il n'est pas prouvé qu'en face des procédés du gouvernement certaines violences de langage n'étaient point utiles. Seuls les socialistes osèrent dire crûment à la tribune des vérités que la veulerie du commun tenait sous le boisseau. L'effet fut énorme. Un jour même, tout le public des tribunes de Montecitorio cria aux ministres : « Allez-vous-en ! De l'avis de tous les journaux indépendants, la position était devenue intenable pour le gouvernement. M. Giolitti le sentait et désirait se reti-

rer. Seulement, il voulait partir en beauté. Il n'aurait point cette consolation.

Ce sont les radicaux qui ont porté le coup décisif à M. Giolitti. Pendant le dernier congrès du parti radical tenu récemment, on avait observé, dans ce groupe influent, une désaffection complète du giolittisme. Les compromis du dictateur avec les catholiques embarrasés sous le conte Gentiloni avaient échoqué. On soupçonnait M. Giolitti de berner la gauche et de s'accorder en dessous avec la droite. Surtout, on avait observé dans les couches profondes des populations l'impopularité du gouvernement, et les radicaux ne se souciaient pas de la partager. En conséquence, le congrès vota un ordre du jour nommant les députés affiliés au parti de retirer leur concours au cabinet. Cette sommation touchait en premier lieu les deux membres radicaux du ministère, MM. Sacchi et Credaro. On se demanda s'ils allaient donner leur démission et, par suite, provoquer la chute de M. Giolitti. Il n'en fut rien — pour le moment. Les députés radicaux déclarèrent que les décisions du Congrès ne les engageaient point. Et M. Sacchi déclara noblement : « Nous sommes restés avec Giolitti au moment des lauriers ; nous ne l'abandonnerons pas au moment des responsabilités. » Cependant, l'abandon a été consommé et M. Giolitti a reçu du roi sa démission.

La mort de Nouri bey

On télégraphie de Jaffa que le compagnon du regretté Nouri bey, Ismail Hakki bey, tout en étant hors de danger, est encore allité à l'hôpital. Les médecins ont interdit qu'on lui parle. On lui a caché la triste nouvelle de la mort de Nouri bey.

Le médecin Mourad bey, ami des aviateurs, a dit au correspondant du *Tauha* qu'il supposait que l'accident a été causé par une fausse manœuvre, conséquence des difficultés du vol.

Les dégâts que l'avion a subis sont plus grands qu'on ne le pensait tout d'abord.

Schar hanem, la mère de Nouri bey a adressé de Malgara, où elle se trouve, le télégramme suivant au ministre de la guerre : « Si la nouvelle de la mort de mon Nouri que j'ai élevé pour qu'il tombe pour la patrie est exacte, j'exprime, les larmes aux yeux, mes condoléances à l'armée et à la nation. »

Le général Enver pacha a répondu en ces termes : « J'ai été affecté autant que vous par la mort de votre fils Nouri bey. En mourant votre fils a servi un relèvement de la gloire de l'armée ottomane. Son nom ne sera jamais oublié. Cela me console. Cet honneur doit vous consoler aussi. Le patriotisme que vous démontrez prouve que vous êtes la digne mère de Nouri bey. »

Les funérailles de Nouri bey ont eu lieu hier à 4 heures de l'après-midi au milieu d'une manifestation générale de deuil. Le corps a été inhumé à l'endroit dit Adjemi.

M. Morgenthau rappelé (?)

Londres, 12. — Une dépêche de Washington porte que l'ambassadeur des Etats-Unis à Constantinople, M. Morgenthau, est rappelé. Il sera remplacé par M. Morris, grand fabricant de Chicago.

Le boycottage

L'Azadkard, organe du parti Dushnakoutsioun, écrit : « Personne ne peut blâmer les Musulmans s'ils s'adonnent au commerce. Mais s'il y a quelque chose qu'on ne peut pas approuver c'est que les Musulmans sont forcés à ne pas entrer dans les boutiques chrétiennes et à ne pas faire des transactions avec les Grecs. »

La question albanaise

L'autonomie de l'Epire Extension du mouvement

Athènes, 12. — M. Zographos a commencé en personne une tournée dans tout le pays où l'autonomie a été déclarée.

Les troupes régulières grecques n'ont pas pu prendre l'offensive pour éviter de nouveaux combats avec les insurgés.

Le mouvement s'étend toujours, et la ville de Leskovik a même déclaré l'autonomie, au moment où les généraux albanais allaient en prendre possession au nom du gouvernement albanais.

A.T.I.

Cologne, 13. — La *Gazette de Cologne* apprend d'Athènes que le mouvement autonomiste en Epire prend des proportions inattendues.

Plusieurs officiers grecs sont arrivés en Epire et se sont mis à la tête du mouvement. Le gouvernement autonome demande aux villages musulmans des garanties concernant leur participation réelle à la révolution.

A.O.

La représentation de l'Italie

Durazzo, 12. — Le ministre d'Italie baron Aliotti, est arrivé aujourd'hui à bord d'un torpilleur, venant de Brindisi.

Le personnel de la légation l'accompagne : le marquis Durazzo — un nom en situation — secrétaire, et deux attachés militaires, le capitaine Andreoni et le lieutenant Facca.

A.N.

L'intervention de l'Italie

Rome, 12. — On dément de source officielle la nouvelle d'après laquelle l'Italie tiendrait prêt un corps de 20,000 hommes pour un débarquement en Albanie.

A.T.I.

Tournée royale

Durazzo, 9. — Le prince de Wied visitera tous les ports d'Albanie à bord du yacht *Taurus*. Ce voyage aura lieu probablement dans la seconde moitié du mois de mars.

Proclamation de Guillaume I

Durazzo, 12. — Le prince d'Albanie a adressé au peuple albanais la proclamation suivante : « Albanais ! Aujourd'hui l'Albanie, libre et indépendante, entre dans une nouvelle ère de son histoire. Les destinées du pays sont, désormais, confiées aux mains du roi, à la sagesse du gouvernement et aux vertus patriotiques du peuple. Le chemin à parcourir est long et semé d'obstacles. Mais aucun obstacle n'est insurmontable pour un peuple qui a ces traditions célèbres dans l'histoire ancienne et qui, comme vous, a la volonté ferme de travailler et de progresser. Notre devoir et celui de nos successeurs sera toujours de rechercher le bien-être de la nation, et nous y consacrerons toutes nos forces. C'est l'inspiration de ces sentiments que nous avons acceptée de vos mains à la couronne d'Albanie. »

Albanais ! Au moment où nous montons sur le trône, nous attirons de vous tous que vous vous souveniez autour de votre roi et que vous travailliez avec nous à l'accomplissement de nos aspirations nationales.

A.C.

La commission de contrôle

Durazzo, 12. — Le 9 de ce mois a eu lieu une réunion de la commission internationale de contrôle, sous la présidence du prince d'Albanie.

A.C.

Férid pacha

Le *Tauha* dit que Férid pacha, ex-président du Sénat, qui se trouve actuellement en Egypte ayant annoncé son intention de venir ici pour assister à l'ouverture du Sénat, le gouvernement ne lui permettra pas de rentrer. S'il ne tenait pas compte de cette interdiction, la Sûreté générale le ferait reconduire à la frontière.

Le *Tauha* ajoute que le fils de Férid pacha aurait dit l'année dernière à Vienne : « Nous ne rentrerons plus à Constantinople. Les Turcs sont devenus des tziganes. » Et il applaudit à la décision du gouvernement.

BULGARIE ET TURQUIE

Sofia, 12. — De l'Ag. Tél. Bulgare : « M. Stoyanovitch, directeur général des postes, et télégraphes bulgares, est parti pour Constantinople, pour y poursuivre et parachever les négociations commencées. »

A.C.

AUTRICHE ET RUSSIE

Budapest, 12. — Le journal *Arbiter* publie une interview que son correspondant à St-Petersbourg a eue de M. Sazonov.

Le ministre des affaires étrangères de Russie, au cours de cette interview, a nié l'existence d'une tension entre l'Autriche-Hongrie et la Russie.

Ce n'est pas de notre faute, a-t-il dit, si la presse en Allemagne et en Autriche-Hongrie montre une certaine exaltation. L'ancienne tension entre l'Autriche-Hongrie et la Russie a disparu. En ce qui concerne les Balkans, aucun conflit n'est possible entre ces deux puissances, car ni l'une, ni l'autre ne songent à des extensions territoriales.

Pour ce qui est des relations entre l'Allemagne et la Russie entre lesquelles existerait un contraste au sujet de questions d'ordre international ayant trait notamment à l'Asie Mineure et à Constantinople, le ministre a déclaré qu'il n'existe aucun motif de complications.

Quant aux augmentations des armements, a dit M. Sazonov, le commencement en a été fait par l'Allemagne. Cela a eu sa répercussion en France et en Autriche-Hongrie, et il est naturel que nous en fassions autant, en augmentant notre armée d'une manière proportionnée. Mais il ne faut pas s'en alarmer. La politique des grandes puissances ne peut pas se laisser guider par des sentiments, mais uniquement par des intérêts, et l'intérêt du monde exige une politique de paix. Nous sommes prêts à la paix avec l'Autriche-Hongrie et l'Allemagne, et je ne crois pas, a ajouté le ministre, que ces Etats nous soient hostiles.

A.C.

M. de La Boulinière

M. de La Boulinière, délégué des handholders français, président alternatif du conseil de la Dette publique ottomane, est rentré hier de Paris.

Le *Tauha* salue avec joie le retour de M. de La Boulinière qui aussi bien à la conférence financière de Paris que dans les pourparlers du grand emprunt, a témoigné des sentiments très bienveillants pour la Turquie.

Les Syriens au Brésil

Paris, 12. — 500 Syriens, actuellement à Cêara, au Brésil, étant en danger par suite des désordres, révolutionnaires, ont prié la Chambre de commerce de Paris d'invoquer l'intervention du gouvernement français en leur faveur.

M. Doumergue, président du conseil et ministre des affaires étrangères, a chargé le ministre de France à Rio-de-Janeiro, de prendre les mesures nécessaires en vue de la protection des Syriens à Cêara.

A.C.

Bulgarie et Russie

Sofia, 12. — Les journaux annoncent que le général Dimitreff, ministre de Bulgarie à St-Petersbourg, sera bientôt rappelé en raison de divergences de vues avec le gouvernement.

A.O.

L'incident de Haïzan

La direction générale de la presse communique ce qui suit :

Sur un mandat d'amener, un détachement de gendarmes envoyé par le caza de Haïzan, arrêta à Ghindir, Mollah Selim, un des chefs du village de Nonmadji. Tandis qu'il était conduit au chef-lieu du district, il fut repris aux gendarmes par les siens. Comme ces individus voulaient tenter un mouvement contre le gouvernement, le village et le caïmakam de la localité prirent des mesures, à la suite desquelles, les rassemblements furent dispersés et Mollah Selim fut sa soumission.

L'émotion qu'avait causée la fausse nouvelle qu'ils avaient l'intention d'attaquer la ville de Bitlis a été calmée. Comme il ressort de la communication du vali de Bitlis, tout le monde vague tranquillement à ses travaux, et pour empêcher le renouvellement de pareils événements, les mesures d'ordre ont été renforcées en conséquence.

France et Autriche

Paris, 12. — A propos du passage que M. Doumergue, dans son récent discours, a consacré à l'ancien ministre français, le député démissionnaire dans le *Paris Journal* :

« Les applaudissements dont la Chambre a salué ce passage sont significatifs pour le développement de la politique française. La crise austro-bosnie, dans laquelle la France avait été poussée, il y a deux ans, est heureusement passée. Le discours de M. Doumergue en est la meilleure preuve. Puisse M. Doumergue continuer courageusement dans cette voie. Il a sûrement pour lui le parlement et le pays, car il n'y a pas de meilleure garantie de paix que le rapprochement loyal et durable entre la France et l'Autriche-Hongrie. »

A.C.

LES ELECTIONS

Andrinople, 12. — Talat bey, ministre de l'intérieur, Fak bey, et Hadji Ibrahim effendi, ont été élus députés d'Andrinople.

Kemah, 12. — Haki bey, unioniste, a été élu député par 46 voix de majorité.

Marache, 12. — Hrakian Agop effendi et Cheyki Zade Kudir effendi ont été élus députés.

Les élections législatives d'Esch-Chéhir ont eu lieu le 9 mars.

Ont été élus : Abdallah Azmi effendi ; Abdallah effendi ; Sadik effendi ; Mufi Ibrahim effendi, tous candidats du comité Union et Progrès.

A.O.

BULGARIE ET GRECE

Sofia, 12. — De l'Ag. Tél. Bulgare : « La reprise des rapports diplomatiques entre la Grèce et la Bulgarie se fera par l'ouverture simultanée des légations respectives. Les charges d'affaires les deux pays regagneront Athènes et Sofia vers la fin de ce mois. »

A.C.

Le duel Theotokis-Zavitziano

Athènes, 12. — A la suite d'un vil incident à la Chambre, M. Theotokis, leader de l'opposition, et M. Zavitziano, président de la Chambre, se sont rencontrés sur le terrain.

Ils ont échangé deux balles, sans résultat.

A.C.

Les députés musulmans en Bulgarie

Sofia, 12. — Les députés musulmans protestent dans les journaux contre les attaques dont ils sont l'objet de la part de l'opposition qui les accuse de vouloir mener la politique bulgare. Les députés musulmans disent :

« Nous sommes élus comme citoyens bulgares et nous travaillerons naturellement à un rapprochement turco-bulgare. »

A.O.

La France dans la Méditerranée

Paris, 12. — A la suite de l'article de la *Libre Parole* sur la position de la marine française dans la Méditerranée en 1915, position qui serait inférieure aux marines italienne et austro-autrichienne unies, les journaux discutent longuement la possibilité d'une nouvelle entente franco-anglaise pour l'équilibre des marines dans la Méditerranée.

A.T.I.

LE CABINET RUSSE

St-Petersbourg, 12. — La *Gazette de la Bourse* continue la publication de notes évidemment inspirées par M. Gorémkyne, président du conseil.

Ces articles confirment encore le désir du gouvernement de collaborer avec la Douma. Mais, si la Douma ne pouvait pas faire un travail profitable au Pays, le gouvernement n'hésiterait pas à la dissoudre et de procéder à de nouvelles élections.

A.T.I.

Nos correspondants sont instamment priés de n'écrire que sur un seul côté de la page.

La conférence de M. A. de Lichtenberger

La France nouvelle : la jeune fille d'aujourd'hui.

Conférences sur conférences hier : conférence sur la tenue des blanches : conférence de M. Lichtenberger sur la France dans le monde, l'après-midi, conférence du même sur la jeune fille française d'aujourd'hui, le soir : et je ne cite que pour mémoire les autres conférences.

Cette avalanche subite n'a pas semblé pourtant fatiguer le public s'il faut en juger par l'empressement qu'il mit à se rendre à l'Union française pour écouter la dernière de la série.

Il est vrai que M. André Lichtenberger est loin d'être un inconnu pour Constantinople. Son talent d'écrivain y est justement estimé. Il a écrit de nombreux livres et a été élu député de l'Union française pour la France. Cette avalanche subite n'a pas semblé pourtant fatiguer le public s'il faut en juger par l'empressement qu'il mit à se rendre à l'Union française pour écouter la dernière de la série.

M. André Lichtenberger a comparé dans la conférence quelques-unes des brillantes qualités qu'il s'efforce d'acquiescer dans ses livres. Celles-ci ne sont pas un orateur — il a en la prudence d'en remettre le débat aux orateurs — mais c'est un homme aimable et spirituel qui parle avec une longue aisance, simple et limpide et toujours d'une juste tenue littéraire dans sa simplicité. La conférence annonçait aussi comme libre : « La France nouvelle et la jeune fille d'aujourd'hui. » Ce n'est pas absolument au détriment de la trilogie M. Lichtenberger. Il en est venu à tout le premier avec une bonne grise, mais avec trop de modestie quand il prétend limiter son ambition à ne présenter que quelques observations sur les jeunes filles d'aujourd'hui. En réalité il a traité l'histoire de l'évolution de la condition de la femme dans l'humanité depuis l'antiquité la plus reculée jusqu'à l'heure actuelle, exposé la transformation progressive qui s'est opérée par degrés dans les idées et dans les mœurs pour aboutir au féminisme moderne et analysé le caractère de la jeune fille française formée sous l'influence des sentiments et des idées d'indépendance et d'égalité qui dominent maintenant, il a cherché à cette évolution était réellement regrettable, si les conséquences en pouvaient être fâcheuses et conclut nettement en exprimant son optimisme et sa foi dans la jeunesse française d'aujourd'hui.

Cette conclusion était naturelle et elle pouvait surprendre. Non pas que M. André Lichtenberger soit féministe dans la stricte acception du mot, mais il a trop de justice et dans l'esprit et trop de bon sens pour ne pas reconnaître ce que peuvent avoir de légitime les revendications féminines par suite du changement des conditions de la vie et de la liberté de jugement et de la participation de son observation — je range à un portrait remarquable de féminisme étranger dans toute la loi — et avec une bonté amicale il a voulu certains défauts particuliers à la jeune fille moderne et risque quelques conseils d'une sagesse modérée qu'il n'est certes inutile au hors de propos.

Le sujet choisi par M. Lichtenberger peut sembler de prime abord un peu sérieux, d'autant plus que le conférencier s'est interdit toute incursion dans la littérature et le refus d'aborder la jeune fille telle que le théâtre et le roman la dépeignent, mais il a eu l'ingéniosité de faire de la littérature choisie et d'élire avec la même aisance et la même habileté toute sécheresse comme toute évasion, tout paradoxe comme tout banalité trop réassurée. Il est certain que depuis que Molière, Marivaux et Beaumarchais ont commencé d'analyser et d'établir la jeune fille — M. Lichtenberger frappé d'une amnésie singulière n'aperçoit elle-même dans la littérature que dans la seconde moitié du XIXe siècle — jusqu'à Proust, Laperouse, Daudet, Leconte de Lisle, il n'est pas de nous nous aspects à découvrir. M. Lichtenberger s'est borné et ce fut la meilleure partie de sa conférence — à examiner la situation de la jeune fille d'aujourd'hui, créature de hardiesse, de courage et de volonté, qui formera les Français de demain, et le résultat de

“NURİ’MİZİN TABUTU KUDÜS’DEN GELEN HEYETLERİN TEKRÎMÂTI ARASINDA İSKELEYE NAKLEDİLDİ”

“Türk savaş uçağı pilotları kaza geçirdi”

Aynı başlıklı ve Yafa mahreçli haber, ABD’de Almanca yayınlanan gazete yayınlanırken, İngilizce yayınlananlarla aynı bilgiyi veriyordu:

“*Yafa, Filistin*

12 Mart

İki Türk savaş uçağı pilotu Nuri Bey ve İsmail Bey, perşembe

günü buradan güney yönüne uçmaya çalışırken denize düştü. İngiltere’de üretilmiş olan uçak kısmen parçalandı ve battı. Pilotlar şans eseri uçaktan kurtularak ve karaya yüzecek durumdaldardı. Karaya ulaştıklarında ikisi de tamamen bitkin halde-lerdi. Bir hastaneye kaldırılan pilotlardan Nuri Bey günün geç saatlerinde hayatını kaybetti.”

Tagliches Cincinmaier Volkshlatt, 13 Mart 1914

Tasfir ‘Son haberler’ kısmında, yeni gelen bilgiler ışığında kazânın ayrıntıları aktarıyordu:

“Şehâdet-i Feci’â Tafsilâtı” başlık haberin spotları, “Nuri Bey nasıl şehîd oldu – Sebeb-i kazâ- Yafa matem içinde – Nurimizin cenazesi de Şam’a naklediliyor” şeklin-deydi:

“[...] Dün gece, gevce yarısına yakın Yafa muhâbir-i mahsûsamızdan aldığımız uzun bir telgraflar bize oldukça vâzih ma’lûmât getirdiği cihetle berveçh-i âti aynen yazıyoruz.

Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Yafa 27 Şubat Gece 11,40 – Size bugün bütün Osmanlıları ve bitahsis bu hâile-i azîmeye şahid olan biz Yafalıları yüreklerinden cerîhadar eden kazâ-yı feci’â hakkında biraz daha tafsilât vereceğim. Tayyaremizin kalktığı mevkî’i denize doğru mâil ve ârizalı idi. Yafa ve civarında tayyarenin nüzûlü için daha iyi bir yer bulunmadığı cihetle bi’z-zarûre burası intihap edilmişti. Mevki’ aynı zamanda rüzgârların istikametine de muâriz bulunuyordu. Cesur ve fedakâr tayyarecimiz Nuri Bey bu müşkilâtı iktihâm edebilmek (dayanabilmek) ümidiyle ve mecbûren bu mevkîden tayerân etmiş, fakat hareketi müteâkip deniz üzerinde yüz metre kadar ilerlediği halde yükselmediğini görünce tekrar sahile dönmek için istikamet dümenini tahrike mecbûr olmuştur. Lâkin tamam bu manevra icrâ edileceği esnâda birdenbire tayyare mâilen denize büyük bir süratle sukut etmiştir. Bir dakika evvel fedakâr tayyarecimizi alkışlarla teşyî eden halk bu faciaya karşı mebhût (şaşkın) hep birden sahile doğru koşmuş ve iki yüz kadar ahali sevgili tayyare ve tayyarecileri kurtarmak ümidiyle denize atılmıştır. İcra edilen fevkalâde âcil mesâî neticesinde Nuri ve İsmail Hakkı Beylerle tayyare denizden çıkarılabilmıştır. İsmail Hakkı Bey icrâ edilen müdâvât (tedavi) neticesinde kendisine gelmiş ve tabipler mûmâileyhin hayatının tehlikede olmadığına dair rapor da vermişler ise de maalesef fedakâr tayyarecimiz Nuri Bey’in hayatını tahlîs mümkün olmamıştır. Cesur Nuri’nin başına sardığı sargı ile tayyare gözlüğü ve ağızlığı, ağız ve burnunu kapatmış ve zavallı zabitimiz bunları vaktiyle çözememek yüzünden ınkıtâ’-ı teneffüse dûcâr olarak -icrâ edilen bunca tedavilere rağmen- terk-i hayat eylemiştir. Mumaileyhin haber-i şehâdeti söylediğim gibi el’ân İsmail Hakkı Bey’den mektûm (saklı) tutulmaktadır.

Recep

[Nuri’mizin tabutu Kudüs’den gelen heyetlerin tekrîmâtı arasında iskeleye nakledildi]

Nuri Bey de Şam’a Naklediliyor

Yafa 27 Şubat 12,30 – Gece Kudüs Mutasarrıfı buraya vâsıl oldu ve ilk verilen karara rağmen bu cesur ve fedakâr tayyarecimizin de rûfakâ-yı şehâdeti Fethi ve Sadık gibi Şam’a nakl edilmesi takarrür eyledi. Gece nısfülleyden sonra saat üçte buraya muvâ-salat eden (Berk-ı Efşân) torpido geçeri? bugün muazzez şehîdimiz Nuri’nin naş-ı mübarekini hâmilen Hayfa veya Beyrut’a gidecek ve cenaze oradan Şam’a nakl olunacaktır. Bugün bütün Yafa azîm bir matem içinde olup bilâ-istisna bütün dükkanlar ve mektepler kapanmıştı. Dün gece ihtifâlât-ı mahsûsa ile kışlaya nakl edilmiş olan fedakâr Nurimizin tabutu bugün askerlerin, ekâbir-i me’mûrünün, eşrâfın, bilumûm konsoloslar ve ecanibin, mekatip talebesinin, binlerce ahalinin ve Kudüs’den gelen heyetlerin tekrîmâtı arasında iskeleye nakl edildi. Ve oradan söylediğim gibi -yine merâsim-i askeriye ile- torpidoya götürüldü. Yafa şimdiye kadar bu derece azîm bir matem ile müşâb olmamıştır. Kadın, erkek on binlerce halk şanlı Osmanlı sancaklarına sarılmış olan bu muazzez tabutun arkasından vaveylâlarla ağlıyor, teessür-i umûmîyi, heyecanı tarifden âcizim. Gerek Kudüs’ün ve gerek Yafa’nın bilumûm cevâmî’ ve mesâcidinde (camilerinde ve mescidlerinde) şehîd-i mübârekin ruhuna ithafen mevlidler ve mersiyelel kıraat edilmektedir.

Recep”

Tasfir-i Efkâr, 13 Mart 1914

“Türk Havacılar Denize Düştü”

Aynı başlıklı haber, gerçekleri tam yansıtmamakla birlikte ilginç bir yorum içeriyordu;

“*Yafa, Filistin, 12 Mart* – İki Türk ordusu havacısı Nuri Bey ve İsmail Bey, bugün bu limanın güneyinde uçarken denize düştü. İki Türk ordusu havacısı Nuri Bey ve İsmail Bey bugün bu limanın güneyinde uçarken denize düştü. Uçakları bozulmuştu ve kendilerini makineden ayırabildikleri ve kıyıya yüzmeyi başardıkları suya hızlı bir şekilde süzüldüler. Her ikisi de sahile vardıklarında aşırı yorgun haldeydiler ve hastaneye kaldırıldılar. Nuri Bey günün ilerleyen saatlerinde öldü.”

The Ohama Daily Bee, 13 Mart 1914

“TAYYARE SAHİLDEN YÜZ ELLİ METRE KADAR UZAK BİR MESAFEDE DÜŞMÜŞTÜR”

“Muâvenet-i Milliye Tayyaresi Nasıl ve Niçin Sukut Etti!”

İkdam, Muâvenet-i Milliye’nin düşüşüyle ilgili kapsamlı bir haber yapar ve “Osmanlı Tayyarecilik Âleminde” manşetiyle verir:

“Tayyareci Nuri Bey de şehid oldu. Türklüğün yükselmesi, Osmanlılık âleminde fen ve marifetin terakkisi uğrunda şehid olan her fedakâr, her kahraman, her vatandaş bizim için telafisi gayr-ı kâbil bir ziyâ’ (kayıp), teselli bulmaz bir acıdır. Fakat aynı zamanda memleketin bekâ-yı mevcudiyeti, ma’neviyâtı, şerefi, teâlisi (yükselmesi) nâmına konulmuş birer temel taşıdır. Böyle kudsiyetle, ulviyetle, şehâdetle yoğrulmuş, kavî ve rasin bir temel üzerinde teessüs edecek (kurulacak) mebna-yı terakkî (ilerleme temelleri) ebediyen bâkî kalır, yıkılmaz.

Vâkıa Fethiler, Sadıklar, Nuriler gibi dilaverlere, yalnız memleketimizde değil dünyanın her yerinde az yetişecek böyle fedakâr, cesur, müteşebbis kahramanların şehadetine acımamak, ağlamamak kâbil değildir.

Bütün efrad-ı milletin bu bî-çare şehidler için kalbi bir matem içinde bulundukları âşikardır. Fakat bu matem; ye’s’e hamledilemez. Biz asla me’yus olmayacağız. Bu lügati kitab-ı hayat ve ef’âlimizden artık silmek istiyoruz. Yaşamak için ümid, yaşamak için azm ve teşebbüs, yaşamak için her ihtimal ile mücadele ve muharebe lazım geleceğini biliyoruz ve işte uğraşıyoruz, ölümün bütün dehşetine karşı bile uğraşmaktan geri durmu-

yoruz. Fethi şehid oldu, Nuri onu takip ediyordu. O da şehid oldu. Fakat Salim yetişecek. Daha sonra Fethilerin, Sadıkların, Nurilerin yerini tutacak...”

Kumsalda sandal olmadığı için derhal yardım edilememişt

“Kaza Hakkında Tafsilat”

“Dün hepimizi dilhûn eden bu kaza-yı fecî” hakkında alınan tafsilât şudur:[...]

Tayyare denize doğru inmiş ve sahilden yüz elli metre kadar uzak bir mesafeye sukut etmiştir. Kumsal sahilinde maatteessüf sandal bulunamadığı için derhal muâvenet icrası (yardım yapılması) kabil olamamış ve Yafa iskelesinden sandallar yetişinceye kadar hayli vakit geçmiştir.

Sandallar kazâzedeleri tahlis eylemiş (kurtarmış) ise de İsmail Hakkı Bey yüzmek bilmek sâyesinde kendini kurtarabilmiş ise Nuri Bey hafif sûrette mecrûh olduğu halde ve baygın olarak denizden çıkarılmıştır. Nuri Bey derhal hastahaneye naklolunmuş ve elden geldiği kadar tedâvisine çalışılmış ise de biçare kahraman üç saat devam eden baygınlıktan hiç ayılamayarak irtihal-i dâr-ı bekâ eylemiştir.

Rahmetullahi Aleyh Rahmeten Vâsiah”

İkdam, 13 Mart 1914

“Merhûm tayyareyi üç bin metrelik bir irtifâa yükseltmiş olsaydı, hafifçe atlatarak felaketten kurtulmuş olacaktı”

“Kaptanlık edeceklerin malumâtı, yalnız tayyareyi idare edebilecek makinecilikten ibâret kalmayıp bunlara “ilm-i ahvâl-i cevvi” (hava durumu bilimi) tadrîs etmek lazım geliyor”

Yeni kaza ile önceki hakkında birçok haberin yer aldığı gazetede, eski kazanın oluşu uzun uzun anlatıldıktan sonra sebepleri şu şekilde özetleniyordu:

“Şu ahvâli güzelce derpiş ettiğimizde [uçanın neden düştüğünü] anlarız:

1: Sukut, muhtelif kesâfette iki tabaka-i havâiyenin fasl-ı müşterekinde dâimiyy’ül-ce-reyân (sürekli akım) olan anaforların tesir-i şedîdi altında vukûa gelmiştir. Merhûmun, bizzat bâlâda (yukarıda) zikrettiğim beyânâtı, bunun en sağlam müeyyididir (doğrulayıcısıdır).

2: Tayyarenin o dakikada vâsıl olduğu mahallin, sath-ı bahirden (230) metre münhatt (aşağı) olan Şerîa Vadisi olup bu inhitâtın (düşüklüğün) peydâ ettiği şiddetli harâretin, vadi üzerindeki tabakât-ı havâiyeyi teshîn ederek (ısıtarak) mücâviri olan diğer tabakât ile azîm bir kesâfet-i mütevâfite (farklı yoğunluklar) husûle getirmesi, sukutun o noktada vukû’uyla kendi kendini te’yîd eden hakâiktandır (kendi kendini doğrulayan gerçeklerdendir).

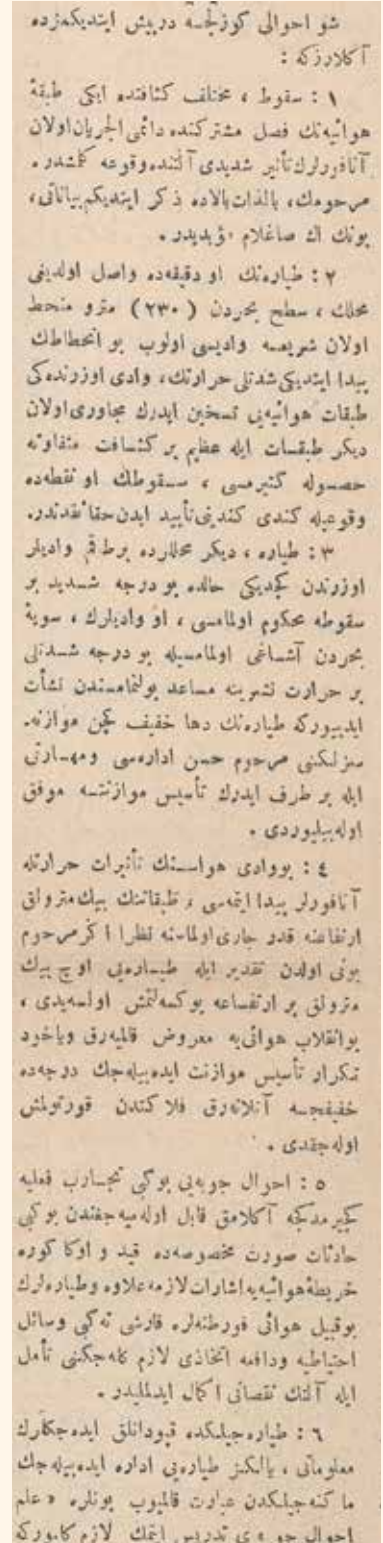
3: Tayyare, diğer mahallere birtakım vâdiler üzerinden geçtiği halde bu derece şedîd bir sukuta mahkûm olmaması, o vadilerin, seviye-i bahrdan (deniz seviyesinden) aşağı olmamasıyla bu derece şiddetli bir harâret neşrine (sıcaklık yaymasına) müsait bulunmamasından neşet ediyor ki tayyarenin daha hafif geçen muvâzenesizliğini merhûm hüsn-i idâresi ve mahareti ile bertaraf ederek te’sîs-i muvâzenetine muvafık olabiliyordu.

4: Bu vâdi havasının tesirât-ı harâretle anaforlar peydâ etmesi, tabakâtın bin metrelik irtifâına kadar cârî olmasına nazaran eğer merhûm bunu evvelden takdir ile tayyareyi üç bin metrelik bir irtifâa yükseltmiş olsaydı, bu inkılâb-ı havâîye maruz kalmayarak veyahut tekrar te’sîs-i muvâzenet edebilecek derecede hafifçe atlatarak felaketten kurtulmuş olacaktı.

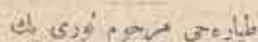
5: Ahvâl-i cevviyeyi bu gibi tecârib-i fiiliye geçirmedikçe anlamak kâbil olamayacağından bu gibi hâdisât sûret-i mahsûsada kayıt ve ona göre harita-i havâîyeye işârât-ı lâzime ilave ve tayyarelerin bu kabîl (gibi) havâî fırtınalara karşı ne gibi vesâil-i ihtiyâtiye ve dâfi’â ittihâzı (ihtiyat ve savunma araçları alınması) lazım geleceğini teemmül ile âletin noksânı ikmâl edilmelidir.

6: Tayyarecilikte kaptanlık edeceklerin malumâtı, yalnız tayyareyi idare edebilecek makinecilikten ibâret kalmayıp bunlara “ilm-i ahvâl-i cevvi” (hava durumu bilimi) tadrîs etmek (öğretmek) lazım geliyor ki tayyareci aynı zamanda ahvâl-i iklimiyye ve arzıyeyi, bunların hava üzerinde ne gibi tesirât ve inkılap husûle getirdiğini, elhâsıl küre-i arzın bir ilm-i inkılâbât-ı havâîyesini güzelce öğrenmeli.”

İkdam, 13 Mart 1914

نوری ہکا شہادت

[illegible]

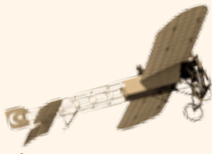
دستی قلعه انباردلی
 باهون حریبه و داخله انباردلی به وارد
 شدند :
 ۶۶ شام - باهون کی طیاره مرگ بر کون
 الی است دو توده قفسه حرکت و طیاره
 بر سه ده کتر گنارند ای روز خرم و سافه
 کرم و شمع حرم و تیره صفایم او شدند .

فقی را بجزایر
فقی را بجزایر

فقط ماوس اولمان بئر
چالیشملى بئر اوت ایشلى ایشلى
دن كرى طود عدالى بىر مع ماله نىطار ارمز
مزموم و ارمز بولمى ده نىطار ارمز
وفا بىله ایشلىك نىطار ارمز
سكادى ارمز ایشلى بىر چو نىطار ارمز
لامان كوزن كوز ایشلىك هر كوز
ما ارمز و كوزن ارمز ارمز ارمز

ی معاہدہ بولہ بر انقلاب وجودہ
ایک تھیانک هیچ بر فہمی
مأمورہ کنہہ جک ای مأمورہ
کی حرکت ایہہ جک اولہ دن جگرہ
یڈک اہی اولہ سورہ
طریقہ حروف منصفہ اسمائے
سی اشہ بر انقلاب اسمائے دن

اسماء
...
اوله مار بر
استکس
شیدل شند
حریه
قرال ویر
...

İlk Hava Şehitlerimizin Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

La Moniteur Oriental / 14 Mart 1914

“NURİ VE İSMAİL BEYLER YAF A’DAN KUDÜS-İ ŞERİFE GİTMEK İÇİN HAVALANDILAR BİRAZDAN DENİZE DÜŞTÜLER”

“İki havacının da sâlimen kurtulması, tamamen mucize eseridir”

La Moniteur Oriental, “Osmanlı Havacılığı / “Ertuğrul” Kazası” başlıklarıyla verdiği haber şöyleydi:

“Ahiren bahsettiğimiz Ertuğrul tayyaresinin düşüşüyle alakalı Edremid’ten dün gelen telgrafta “Bu sabah şafakta, süslenmiş sokaklarda tüm topluluk sokakları doldurmuş, Ertuğrul’u ve havacılar Salim ve Kemal Beyleri bekliyorlardı. Kısa süre önce Ayvacık’tan gelen telefon, adı geçenlerin az önce bu kasabadan ayrıldıklarını” bildiriyordu.

Lakin bir saat sonra Kemal Beyden gelen telgrafta tayyarenin düşerek parçalandığı, neyse ki kendisi ve Salim Bey’in kurutuldukları bildiriliyordu.

Edremid’te bulunan Karesi Mutasarrıfı ve bu şehrin kaymakamı Şevket Bey, 8 saat mesafedeki kaza mahalline hareket ettiler.

Telefonla bilgi alınan iki havacı, kaza hakkında aşağıdaki şekilde konuştular:

“08.45’de Ayvacık’taki Kemer Dere’den hareket ettik. 1600 metreye çıkmıştık ki, kesif bir sis görüşümüzü engelledi. Motorda bir arıza vuku buldu. Hadisenin vahametini anlayınca, süzülerek konmak istedik. Ancak bölge kayalık ve ağaçlıktı.

Düşüş korkunçtu. Tayyare, kullanılmayacak kadar hasar gördü.

Düşme Kuyu nahiyesi civarında oldu. İki havacının da salimen kurtulması, tamamen mucize eseridir.”

La Moniteur Oriental, 14 Mart 1914

“Düşmesinin yegâne sebebi, sakatlanmış makinenin kâfi derecede tamir olunmadan havalanmasıdır”

Peyam’ın “Üçüncü Tayyare Kazası / Salim Bey’in Tayyaresi De Düştü” başlıklı haberinin ayrıntıları şöyleydi:

“Salim Bey’in râkip olduğu Ertuğrul tayyaresi, dün sabah, zevâli saat dokuz buçukta, Edremid’e müteveccihen uçmakta iken, bilinemez nasıl bir kazâ neticesinde, birdenbire sukut etmiştir. Tayyare artık bağema kullanılamayacak derecede hasarzed olmuş ve lehülhamd râkiplerine (binicilerine) hiçbir ziyân gelmemiştir.

Sukutun esbâbı henüz pek ma’lûm değildir. Dün, buna deniz tarafından esen şiddetli bir rüzgârın sebebiyet verdiği söyleniyordu. Halbuki sonradan alınan ma’lûmât-ı mütemmimemeye nazaran bu kazâ-nın sebep-i yegânesi, evvelce sakatlanmış olan makinenin kâfi derecede ta’mir olunmadan havalandırılması imiş.

Dün akşam intişâr eden “Monitor Oryantal” gazetesinin istihbaratına göre, Harbiye Nâzırı Enver Paşa tarafından Salim Bey’e hemen İstanbul’a avdet etmesi için emir verilmiştir.”

Peyam, 14 Mart 1914

“Fethi Bey’in bir noksanı var idiye geçeceği yerlerin hava durumunu lâıykıyla bilmemesi idi”

Sabah birinci sayfasında Fethi ve Sadık Bey ile kazanın muhtemel sebeplerini analize ayarır. “Azim ve Cesaret Yolunda / Osmanlı Tayyarecilik Aleminde, Bir Şehid, Bir Matem Daha” başlıklı haber şöyleydi:

“Henüz Fethi ve Sadık Beylerin, Taberiye Gölü civarında müdhiş bir kazâ ile mevt-i fecî’i sebebiyle bütün kalplerde hasıl olmuş ye’s ve teessür bütün şiddetiyle hissedilmekte idi. Dünkü gazeteler Yafa’dan Kudüs-i Şerîf’e gitmek üzere tayerân eden Nuri Bey ile refiki İsmail Hakkı Bey’in uğramış oldukları kazâyı yazdılar, tayyarenin Yafa sahilinde biraz havalandıktan sonra denize düşerek Nuri Bey’in baygın ve mecruh bir halde, İsmail Hakkı Bey’in sâlimen denizden çıkarıldığı ve Nuri Bey’in hemen hastaneye nakl edilmiş ise de burada iâde-i hayatı mümkün olamayıp irtihal ettiğini haber verdiler. Bu haber-i mâtem-engiz, kapanmamış olan yürek yaralarına neşter saplamak gibi geldi... Bu kaza, bu şehâdet, yine her tarafta acılar hissettirecek, derin elemle sebep olacak.

[...]

Tayyarenin sukut halinde vâsıl olduğu mahall-i sath bahirden (denizden) 230 metre münhat olan Şeria Vadisi. Burada şiddetli hararet var. Üzerindeki tabakât-ı havâiyei teshin ediyor (ısıtıyor). Bin metre irtifâa kadar tesir ediyor. Merhûm bunu evvelden

takdir ile iki üç bin metre irtifaa yükselmeğe hasr-ı dikkat etse idi, ihtimal felâketten kurtulmuş olacaktı. Bu gibi hadisât sûret-i mahsûsada kayd ve harita-i havâiyeeye ona göre îşârât edilmeli. Tayyare kaptanlarının ma’lûmâtı tayyareyi idare edecek makinacılıktan ibaret kalmamalı, ilm-i ahvâl-ı cevviyeye vâkıf olmalı, kürr-e-i arzın inkılâbât-ı havâiyesini öğrenmeli...

A.Sünni Bey, makalesinde şu sözleri de söylüyor:

“Merhum Fethi Bey bizde değil Avrupâda da emsali nadir yetişen kahraman, cesur, arslan yürekli, aynı zamanda mütehassıs bulunduğu tayyarecilikte, makinacılıkta mahir, muktedir bir genç idi; bir noksanı var idiye geçeceği yerlerin ahval-i cevviyesine lâıykıyla muttali’ olmaması idi ki bunda da ma’zûr idi. Sebeb-i müstakil-i şehâdeti de o oldu.”

Fakat bu memleketin her tarafında yer yer alâim-i cevviye rasadhaneleri yapılmaz da mütemâdi rasadât-ı cevviye icra edilmemezse memleketin ahvâl-ı cevviye ve inkılâbât-ı havâiyesine vukûf bu memlekette kimin için mümkün ve müyesser olabilir? Memleketimizin, bu hususta, bütün alem-i medeniyetin ortasında, alem-i fen ve marifetin tenkitleri içinde, bir çöl gibi kalmış olduğunu bilmiyor muyuz?

Nuri Bey’in şehâdeti için tessürât ve teessüfatımızı izhâr ederken bu felâketin sebebini de aramamız lazım... [...]”

Sabah, 13 Mart 1914

Directeur-Administrateur
GALATA
Passage-Syndagmas
Constantinople
Pour la publicité
S'adresser à l'Administration.

LE MONITEUR ORIENTAL

Politique, Economique, Financier, Commercial

DIRECTION
GALATA
Passage-Syndagmas
Constantinople
ABONNEMENTS
Périodique : 125 fr. par an
D'un Lq. 1.25 : 8 m. 1.50
Poste locale et Province
D'un Lq. 1.50 : 8 m. 1.75
Un Lq. 1.50 : 8 m. 1.75
Un Lq. 1.50 : 8 m. 1.75

L'impôt sur la rente en France

La commission sénatoriale de l'impôt sur le revenu a répondu comme il convenait, c'est-à-dire de façon péremptoire, à l'article additionnel U dans lequel M. Caillaux frappe d'impôt la rente en prenant le moyen insidieux de la déclaration. A l'unanimité, les quinze membres présents ont repoussé ce texte qui traduisait délibérément la volte-face de M. Caillaux, et adopte le rapport de M. Aimond.

Personne n'a encore perdu le souvenir de la retentissante communication faite, il y a quelques jours, à la même commission, par le ministre des finances, au sujet précisément de l'impôt sur la rente. Pour tout le monde, et même pour M. Jaurès, il en résultait que M. Caillaux entendait consacrer l'immunité fiscale des fonds d'Etat contre laquelle il s'était si vigoureusement élevé lorsqu'il renversa le cabinet Barthou. A cette nouvelle, il y eut grand émoi dans la parti socialiste unifié. M. Jaurès demanda des explications à M. Caillaux, qui promit de ne plus recommencer. Il pour le prouver il rédigea l'article additionnel U qui sera désormais célèbre dans l'histoire des variations du chef des radicaux-socialistes.

La commission du Sénat en a fait justice. Elle avait de bonnes raisons d'agir ainsi. Tout d'abord elle affirma une fois de plus son opinion très ferme sur l'immunité de la rente, et elle défend sa dignité en présence du sans-gêne avec lequel, à quelques jours de distance, le ministre des finances se contredit volontairement devant elle. M. Aimond n'a pas eu de peine à motiver l'opinion de la commission. Il a rappelé les engagements successifs pris à cet égard par les différents cabinets qui ont eu à se prononcer sur cette question. Il fait observer ensuite que la Rente n'est point exempte de charges fiscales dans l'intérieur du royaume mais bien dans celui de l'étranger dont le crédit doit demeurer entier — surtout en ce moment où la nécessité d'emprunts s'impose malgré tout ce que peut prétendre M. Caillaux. Et il a ajouté à dire M. Caillaux. Et il a ajouté ces arguments un autre argument ingénieux, dont on a déjà vu non sans raison. La rente paye l'impôt en capital; elle est capitalisée à un chiffre plus élevé que les autres valeurs garanties par l'Etat et frappées d'impôt. En définitive, c'est l'Etat qui en bénéficie, puis-que dans une émission il vend ses rentes libres d'impôt plus cher que si elles y étaient soumises.

Le Sénat suivra sa commission de législation fiscale; il votera contre l'impôt sur la rente. M. Caillaux doit en être certain. A ce propos les *Débats* se demandent qu'elle sera l'attitude du gouvernement en cette circonstance ? « S'il obéissait aux véritables règles parlementaires, il devrait sur ce point fondamental poser la question de confiance. Il s'en gardera bien, tant il se cramponne au pouvoir. Il essaiera de l'ouïr, de temporiser, afin d'atteindre sans danger, le moment des élections, si M. Jaurès se fait et accepte cette politique de renoncement. Toutefois, il nous paraît difficile qu'un grand débat ne soit pas provoqué au Luxembourg, pour mettre le gouvernement en demeure de se prononcer et de prendre la responsabilité de ses étranges conceptions financières, de ses contradictions et de la désinvolture avec laquelle on traite les intérêts vitaux du pays. Il n'y a pas d'exem-

L'aviation ottomane

L'accident de l'« Ertoghroul »
Au sujet de la chute de l'aéroplane *Ertoghroul*, dont nous avons parlé un télégramme d'Edrémid en date d'hier, dit : « Ce matin, à l'aube, toute la population se pressait dans les rues qui étaient pavées, en attendant l'*Ertoghroul* avec les aviateurs Salim et Kemal bey. Un coup de téléphone, parti d'Aïvadjik, annonçait peu après qu'ils avaient quitté ce bourg.

Mais une heure après, un télégramme de Kémal bey annonçait que l'avion s'était brisé, dans une chute, par bonheur Salim bey et lui étaient saufs et sains.

Tout en déplorant l'accident, la population d'Edrémid s'est félicitée de ce que les deux aviateurs étaient sauvés.

Réchid bey, matessari de Karassi qui se trouvait à Edrémid et le caïmekan de cette ville, Cheyket bey sont partis pour les lieux de l'accident, à 8 heures de distance.

Questionnés par téléphone, les deux aviateurs ont fait le récit suivant de l'accident :

« Le départ avait eu lieu à 8 h. 45 de Kémerdéré à Aïvadjik. A peine avions-nous montés à une hauteur de 1600 mètres qu'un brouillard épais nous empêchait de voir. Le moteur a subi un dérangement. Comprenant la gravité du danger, nous nous décidâmes à atterrir par un vol plané. Mais la région était pleine de rochers et d'arbres.

La chute a été terrible. L'avion a été complètement brisé de manière à devenir inutilisable.

La chute a eu lieu près de Kouyou-Nahissi. C'est par miracle que les deux aviateurs n'ont rien eu.

La question albanaise

L'autonomie de l'Epire
L'évacuation grecque
Paris, 13. — L'Agence Havas se fait télégraphier de Janina : « Les troupes grecques ont reçu l'ordre de reprendre l'évacuation de l'Epire. » A. C.

Athènes, 13. — On annonce de Janina qu'un combat a eu lieu entre des détachements épirotes et des soldats grecs. Trois révolutionnaires ont été tués. A. O.

L'extension du mouvement
Athènes, 13. — Le mouvement épirote s'étend toujours. Les insurgés ne sont pas entrés dans la ville de Korytza, mais ils occupent les alentours. Quelques rencontres ont eu lieu entre les troupes régulières grecques et les insurgés, qui sont maîtres de tout le pays. On attend le retour du colonel Thomson, qui ne peut disposer dans le Midi de l'Albanie que d'environ un millier de gendarmes. On espère que la promesse d'une complète autonomie scolaire et religieuse pourra être concédée aux Epirotes, mais on craint beaucoup que les insurgés n'acceptent pas de passer sous la domination épirote. Le cabinet Venizelos suit toujours une politique très ferme vis-à-vis des insurgés, mais il ne peut pas empêcher que le peuple grec aide le mouvement par tous les moyens possibles.

L'opposition profite de la surexcitation populaire pour intensifier sa campagne contre le Cabinet. A. T. I.

L'anarchie en Albanie
Vienne, 13. — On télégraphie de Vienne que les partisans d'Essad pacha, même contre la volonté de leur chef, se sont armés et ont attaqué en divers points la gendarmerie et quelques tribus chrétiennes. On ne s'illusionne pas ici sur la gravité des difficultés qui surgissent chaque jour en Albanie et on se demande quelle est l'autorité d'Essad pacha du moment qu'il a juré fidélité au prince de Wied et que, de l'autre côté, ses partisans prennent une attitude hostile au nouveau souverain. A. T. I.

Le boycottage

De Terzidjoun
Les Européens, eux-mêmes, reconnaissent que l'effet le plus important de la guerre balkanique a été le réveil de l'ottomanisme qui commence à prouver sa vitalité.

La cause principale qui a conduit l'empire ottoman à la misère actuelle est la mauvaise situation financière. Le jour où cet état de choses aura disparu, il sera facile d'établir un équilibre entre la défense nationale et la puissance financière du pays.

Par ses démarches contre le boycottage, le patriarcat veut entraver les efforts qui tendent à cet équilibre.

Qu'attend-il de ces démarches ? Ceux qui pratiquent le boycottage, très heureux du succès qu'ils ont déjà obtenu, persisteront dans la voie qu'ils se sont tracée.

Jusqu'ici les siècles criminels avaient créé une situation également criminelle. La patriarcat, par son intervention, prouve qu'il désire la continuation de cet état de choses. On doit donc donner raison aux nationalistes qui pensent qu'un complot est tramé contre la vie financière des Musulmans.

Nous ne croyons pas que l'état de choses qui existait jusqu'ici entre Grecs et Turcs continuera. Ce ne sont pas désormais les musulmans qui se rapprocheront des Grecs, mais les Grecs qui devront se rapprocher des Musulmans.

Ceux qui s'imposent désormais seront les Turcs et non les Grecs.

M. Caillaux

Paris, 13. — Le *Staat* a repoussé par 142 voix contre 126 l'amendement Michel, appuyé par M. Caillaux, ministre des finances et tendant à l'imposition du coupon de la rente.

Paris, 13. — Le *Figaro* publie aujourd'hui, sous le titre de reproduction photographique, une lettre qui serait adressée de la main du ministre actuel des finances et datée, en juillet 1901, qu'il venait d'écrire l'impôt sur le revenu, quoiqu'ayant dû le défendre, et il s'en félicitait pour le pays.

M. Caillaux communique une note expliquant que cette lettre détachée d'une correspondance intime et dont la portée est ainsi démentie se rapportait à un incident à la Chambre, où certains s'efforçaient de renverser le ministère Waldeck-Rousseau, en demandant le remplacement immédiat et intégral des contributions directes par un impôt global sur le revenu.

M. Caillaux pleureusement d'accord avec M. Waldeck-Rousseau et soutenu par M. Ribot combattit énergiquement l'impôt sur le revenu, présenté sous cette forme.

Le ministre des finances n'attachait d'ailleurs aucune importance à ces procédés de polémique. A. C.

Séance du Conseil de la Dette Publique Ottomane

(Suite et fin)

SURVEILLANCE DOUANIÈRE
Une des questions offrant le plus grand intérêt pour l'administration est celle de la surveillance douanière, dans laquelle la Dette est co-intéressée avec l'administration des Contributions indirectes et avec la Régie des Tabacs.

La nécessité d'organiser au plus tôt la surveillance des côtes, afin d'empêcher la contrebande du sel et d'autres articles qui ont pris ces derniers temps une fâcheuse extension, a retenu tout d'abord l'attention des administrations intéressées et a fait l'objet de nombreux échanges de vues avec le Roussoum. Sur l'initiative de Sir R. P. Crawford, conseiller financier du gouvernement impérial, quatre nouveaux bâtiments viennent d'être achetés. Ils seront affectés au service de la surveillance maritime mise, conjointement avec les garde-côtes existants, qui a déjà effectué plusieurs croisières, et en attendant l'achèvement d'un sixième bâtiment qui est actuellement négocié par l'Administration des Douanes. Il sera donc possible, dans un avenir prochain, de donner une impulsion nouvelle à la répression de la contrebande. L'activité de ce service se portera en premier lieu sur le littoral de la Mer Noire, foyer principal de la contrebande, et deux croisières y sont affectées. Elle sera étendue ensuite à l'Archipel et aux côtes de Syrie et de Caramanie.

Un officier de la marine royale anglaise vient d'être désigné par l'Administration des douanes pour occuper le poste d'inspecteur général et sera chargé principalement d'organiser d'une façon rationnelle le service de la surveillance par mer.

Quant à la surveillance par terre du littoral et des frontières, la réforme de son organisation est à l'étude et on est en droit d'espérer que les mesures nécessaires seront prises sous peu pour rendre cette surveillance aussi efficace que possible.

La commission composée des Directeurs des trois Administrations intéressées, qui est chargée de régler les différentes questions se rapportant à ce service, doit se réunir prochainement.

Turquie et Bulgarie

M. Stoyanovitch, délégué bulgare pour la conclusion d'une convention postale avec la Turquie, a dit que les pourparlers y afférents pourraient prendre fin dans une dizaine de jours. Ils porteront sur : la réduction des taxes télégraphiques et postales ; la création de nouvelles voies postales et télégraphiques entre les deux pays ; la fondation d'une voie télégraphique Constantinople-Andrinople-Philippopoli-Sofia ; l'établissement d'une voie postale entre Dédéagatch et Sofia par Demotika.

LE MINISTÈRE

Le cheikh-ul-islam Mehmed Essad effendi a remis à S. M. le Sultan sa démission motivée pour raisons de santé.

Un hattimperial appelle au cheikh-ul-islam Hâfîz bey, ministre de l'Égypte. Ainsi que nous l'avons dit, le ministère de l'Égypte devient une direction générale dite « de la communauté musulmane » et dépendant du cheikh-ul-islam.

L'incident de Metalka

Vienne, 13. — Le *Neues Wiener Tagblatt* publie un récit authentique de l'incident de frontière qui s'est produit près de Metalka entre un détachement monténégrin et un détachement austro-hongrois.

D'après ce récit, non seulement les Monténégrins n'ont pas tenu compte des sommations référées à eux adressées d'avoir à évacuer le territoire bosnien, mais encore 120 hommes des troupes monténégrines avoisinantes se mirent en position de combat. En même temps des coups de feu furent tirés de la caserne monténégrine, située sur la frontière, contre les troupes austro-hongroises qui naturellement ripostèrent. Les Monténégrins furent alors obligés de se retirer, en subissant les pertes connues.

Un géomètre autrichien et une commission monténégrine ont procédé à un arpentage du territoire en litige et ont établi que ce territoire appartient réellement à la Bosnie.

A la suite de cette constatation, un commissaire monténégrin, investi d'un caractère officiel, a exprimé ses regrets de l'incident, a reconnu expressément que l'attitude des troupes austro-hongroises était justifiée et a promis qu'à l'avenir le territoire bosnien serait respecté. A. C.

Vienne, 13. — La réponse du gouvernement austro-hongrois à la note monténégrine constate l'entière correction des autorités et des troupes austro-hongroises dans le récent incident de Metalka et en rejette toute la responsabilité aux Monténégrins. A. O.

Autriche et Russie

Vienne, 13. — La presse s'occupe encore des armements russes et des déclarations que M. Sazonov aurait faites au correspondant du journal *A. E.*

On trouve que ces déclarations étaient tout à fait inutiles parce qu'un ministre des affaires étrangères ne peut faire que des déclarations dans ce sens.

Mais il existe le fait des armements de la Russie, et il faut bien voir si ces armements sont en effet la conséquence de la réorganisation militaire ou les résultats d'un accord intervenu entre la Russie et la France.

A ce sujet le *Neues Wiener Tagblatt* rappelle que M. Delcassé aurait déclaré que la Russie lui avait promis d'augmenter de 90.000 hommes ses effectifs militaires. A. T. I.

ALLEMAGNE ET RUSSIE

Berlin, 13. — La *Gazette de l'Allemagne du Nord* écrit : « Rien ne justifie d'attacher actuellement plus d'importance que par le passé au fait que de temps à autre on fasse cette vieille expérience de voir qu'on essaie, à l'aide de l'ennemi et de l'impératrice, de compromettre, par des agitations nationalistes la loyauté indubitable de la politique officielle de paix.

« Nous sommes absolument d'accord avec le *Stossig* que les gouvernements des deux Empires voisins ne peuvent pas avoir l'intention de renouer à la traditionnelle amitié russo-allemande. » A. C.

AMORTISSEMENT DE LA DETTE CONVERTIE ET DES LOTS TURCS

Sur la base des chiffres provisionnels, le compte général de l'amortissement de la Dette convertie unifiée et des Lots Turcs s'établit comme suit :

Dette convertie Unifiée.	Capital nominal amorti en 1329 :
Amortissement Ordinaire	Lfrs. 341.154
Extraordinaire	Lfrs. 540.826
Total	Lfrs. 881.980

On sait que l'amortissement extraordinaire, suspendu en raison des circonstances pendant les huit premiers mois de l'exercice, a été repris à partir de novembre 1913.

Capital nominal amorti en 1328 :	
Amortissement Ordinaire	Lfrs. 326.194
Extraordinaire	Lfrs. 295.410
Total	Lfrs. 621.604

Capital nominal en circulation au 28/12 mars 1914 : Lfrs. 37.054.764

Au Fanar

M. Sérailmow, secrétaire de l'ambassade de Russie s'est rendu hier au Fanar où il a été reçu par S. S. le patriarche œcuménique.

LA FLOTTE ANGLAISE

Londres, 13. — A la Chambre des Communes, M. Asquith a annoncé que le budget de la flotte pour 1914-1915 sera déposé le 17 mars. Ce budget prévoit un total de dépenses de 51.500.000 livres. Dans le programme des nouvelles constructions navales figurent 1 cuirassés, 4 croiseurs et 12 destroyers.

L'augmentation en officiers et en hommes des équipages sera de 5000. A. C.

Le Sénat

Le *Tanin* déclare dénuée de toutement la nouvelle du *Terzidjoun* que Mehmed Essad effendi, ex-cheikh-ul-islam ; Mahmood effendi, président de la section législative du conseil d'Etat et Mgr Ormanian, ex-patriarche des Arméniens seraient nommés membres du Sénat.

LE CRISTE ITALIENNE

Rome, 13. — L'Agence Stefani annonce que le roi Victor-Emmanuel a reçu à une heure de l'après-midi M. Sonnino.

Dans les couloirs de la Chambre on croit que le roi a offert à M. Sonnino le mandat de constituer le cabinet, mais que M. Sonnino l'a décliné.

A 5 heures de l'après-midi, le roi a reçu le député Salandra. A. C.

LOTS TURCS

Capital nominal amorti en 1329 : Par tirages... Lfrs. 80.945 Par rachats... Lfrs. 187.10

Total Lfrs. 268.047

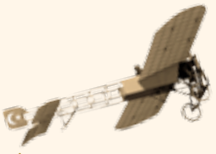
Capital nominal amorti en 1328 : Par tirages... Lfrs. 79.755 Par rachats... Lfrs. 188.709

Total Lfrs. 268.461

Capital nominal en circulation au 28/12 mars 1914 : Lfrs. 10.870.991

CREATION D'UNE CAISSE DE CAUTIONNEMENT MUTUEL

Les dispositions du règlement général du personnel, relatives au cautionnement que sont tenus de fournir les agents de la Dette Publique Ottomane, ont constitué de tout temps une source de graves difficultés, tant

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Şehbal / 14 Mart 1914

“FECİ MENKİBELERİ HEM GÜCÜMÜZE HEM İFTİHARIMIZA KAYNAK OLUYOR”

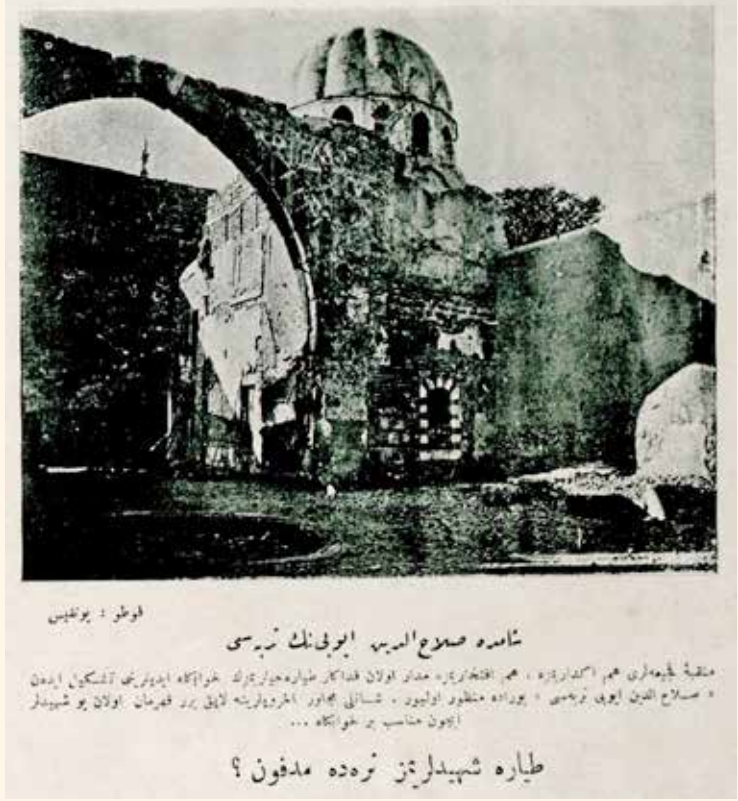
“Tayyare Şehidlerimiz Nerede Medfûn?”

Şehbal 14 Mart 1914 tarihli nüshasında ise şehid tayyarecilerinin defnedileceği Selahaddin Eyyübi Hazretlerinin türbesi ile şehidlerin son fotoğraflarını yayınlamıştı.

Şehbal, 14 Mart 1914

Fotograf altı: “Selahaddin Eyyübî’nin sanduka-i kabri / Foto: Bunfis”

Fotograf altı: “Şam'da Selahaddin Eyyübî'nin Türbesi / Menkıbe-i feciaları hem ikdârimıza (gücümüze), hem iftiharımıza medar (vesile) olan fedakâr tayyarecilerimizin habgâh-ı ebedîlerini teşkil eden “Salahaddin Eyyübî Türbesi” burada manzûr oluyor (görülüyor). Şanlı mücâvir-i uhrevîyelerine layık birer kahraman olan bu şehdiler için münâsib bir habgâh (uyunacak yer) ... / Tayyare Şehidlerimiz Nerede Medfûn?”

İki tayyare arkadaşı

Fethi Bey Merhûm

Sadık Bey Merhûm

Fotograf altı: “Beyrut'da Son Ziyafet-i Vedâiye / 1 Vali Bekir Sami Bey, 2 Fethi Bey, 3 Sadık Bey, 4 Fransız Konsolosu Mösyö Koce, 5 Umur-ı Ecnebiye Müdürü Kemil Abdullah Efendi, 6 Jandarma Kumandanı Sabih Bey, 7 Polis Müdürü Mustafa Bey.”

— تشكر ايدرم !

دیرسکز، سزی :

— موسیو ! ..

دیه سلامایه رق هر وقت امرکزی آله جق کندیهی اولدیغه دقتکزی جلب ایدن اوطه خدمتجیسنه خفیف بر باش سیلکمه سیله جواب ویردسکز ، قایکزی قاپارسکز ، اشته بو دقیقه دن اعتباراً ایلك کونکزه باشلارسکز .

کندی کندیکزه هر شیدن اول اوطه کزک عددنی تکرار ایدرسکز ، بو عدد یالکزی اوطه کزک دکل سزکده عددیکزدور . بیلرسکز که مدیریت اوطه سندن خدمتجیلره ، قایچیدن لوقطه به قدر هر کسک ذهنتده سزاسمکزله دکل رفیکزله محکوکسکز . سزه مکتوبکزی ویردکن ، آسانسورک قایستی آچارکن ، صباحین قهوه آلتیکزی چیقاررکن بوتون :

— موسیو ! ..

دین ظریف تبسملرک آلتده بر رقک کولکله لری واردور .

کندیکزی بویکی اسمکزله کافی درجه ده طاییدقندن صکره اطرافکزی آکلامق ایترسکز ،

نجره کزدن باقارسکز ، کوئشی دوشونورسکز ، او اسکی دوست سزه نرودن کله جک؟ سزک نجره کزده باقن بشقه نجره لر واردور ، بونلر تجسسکار نظرلر قیلندن سزی صیقار ؛ درحال پردلر - کزلی نجره ایدرسکز ، بونلره اوطه کزده درجه درجه اول معتدل بر بحریت ، صکره دهامین بر اختفاء نهایت ، هر شیدن اوزاق ، هر شیدن مستور بر کچه یاپارسکز ؛ او زمان مختلف لامبه لکزی دوو شونورسکز ، دوکله ره دو قونه رق

برر برر کچه کزده مینی مینی کونشله ایجاد ایدرسکز ؛ و آرتق قناعت کایرکه نجره کزی ، قاپوکزی قاپانجه بو دوت دیوارک ایچنده کی مکعب هوا به بلا تهلکه ومنحصراً تصرف حق سزکدر ، بو ، بیکانه شهرک

ایکی طیاره آرقداراشی

بیرنرده صوک ضیافت دراعبه

۱ والی اکر ساهی پک ، ۲ قنچی پک ، ۳ صادق پک ، ۴ فرانسیز قوسولوسی موسیو قوچه ، ۵ امور انجلییه مدبری کیلاده القندی ، ۶ ژاندارمه قوماندای صبیح پک ، ۷ پولیس مدبری مصطفی پک .

ایچندن استنا ایدمش و تماماً سزه برافیدمش ، سزک ایدمش بر نقطه در .

او وقت چانقله لکزی آچارسکز ، برر برر اشیا کزی چیقاررسکز ، و بونلردن هر برنی آلدجه اللر کزک اونلری اوقشایان برعاس رقیق ، کونلر کزک اونلره بر کوچک سلام یوللایان تبسمی واردور ؛ بونلر بر جوق یسانجیلرک آزاننده بغنه تصادف اولیویوزن اسکی دوستلردور . مندیلرکزی ، قروائلر - یکزی ، کوملکلرکزی دولابک مختلف کونلرینه تقسیم ایدرکن عادنا اونلره :

— بوراده پک راحت ایدرسکز ، طی ایدیوردم .

اوقدر صیقلمه چقسکز ، دکلی ؟

دین بر سطرابه درونیکز واردور .

نهایت حاضر سکز . آرتق کندیکزی شهره رسماً تقدیم ایده بیله جکسکز . ییقاندیکز ، گندیکز ، هنوز کندی سیعاره لکزله طولو قوطوکزه صوک

برنظر احتیاط آتدیکز ، ایلك کون ایچون دوشونیلن زیارتلرله سیراتلره متعلق مقررانکزه بردها مراجعت ایتدیکز . بوسرده قاپیکزه اورولور : تیق تیق ! .. — کیریکز ...

مسافرخانه به کیر کیرمز سزک ایچون تدارک ایتمه لری خبر ویردیککز شهرک خریطه سیله راهبری کتیریبورلر . اولجه هیچ حاضر لاتفه وقت بولنامش بو شهرله ایلك معارفه کزی تسهیل ایده جک اولان بوشیلره عصی اللره طوقونور ، سربع کونلرله باقارسکز ؛ فائده تطبیقه سی درجه تالیده قالدیغه باتجربه واقف اولدیغکز بونلره مستحق اولدقلرندن فضله بر زمان تخصیصی ده ای بابیله جق برشیکز اولیان بوش ساعتلره براقه رق اوطه کزدن چیقار ، تکرار قاپوکزک اوسنده سزه یکی امضا کزکی باقن رقی اوقور ، آسانسورک اوکنده توقفندسه ترجیحاً مسافرخانه ای کوروب آکلامق ایچون مردیوندن ایدر ، سزه بیوک رجولان بایدیره جق اولان آراهه کزی اصهارلارسکز .

اصل شهرایله حیات مشترک به بوساعتدن اعتباراً باشلارسکز ؛ آرتق سز بر غریب الدیار ، بیکانه بر

مسافر دکلسکز ؛ سزده بو شهرک یوز بیکلرجه سکنه سندن بری ، اونک یوز بیکلرجه اجزایه انقسام ایدن حیسانک بر ذره سیکز ؛ ذهنگزده ، روحکزه همان باشلر یان بر عملیه استمالیه ایله بو محیطک هواستی تنفس ایتدیکه اوکاتانیه دن تانییه تأید ایدن بر تصرفه حق مالکیتکزی وضع ایدرسکز . و یواش یواش ، دقیقه لر ، ساعتلر ، کونلر کچدیکه اولالاکزده یالکز فهرسته باقیلان ، فصللرینک سرلو - حه لری اوقونان ، کسيلمه مش

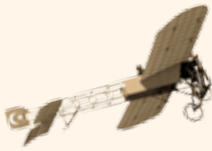

نمی پک مرهم

صادق پک مرهم

اعلاى ملت یولنک قربانلرینه عائد صوک خاطر دلر

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 14 Mart 1914

“ÜÇÜNCÜ TAYYAREMİZ DE KAZAYA UĞRADI”

“Edremidliler, tayyarecilerimizin bu kadar büyük bir kazadan bilâ-tehlike kurtulmuş olmalarından dolayı Cenab-ı Hakk’a şükür etmişlerdir”

Tasfir-i Efkâr da ilk habere Salim ve Kemal Beyleri alıp “Üçüncü Tayyaremiz De Kazaya Uğradı” manşetini atmış ve “Lâkin le-hülhamd tayyarecimiz Salim ve râsıdı Kemal Beyler bu kazadan tamamıyla masun olarak kurtulmuşlardır” spotunu yazmıştı.

[...]

“Kazânın Sûret-i Vukû’u

Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Edremid 28 Şubat Sabah 11,10 – Bugün daha sabahleyin şafakla beraber bütün Edremidliler, yollara, sokaklara ve bayraklarla tezyin edilmiş olan Tayyare Meydanına koşuyor ve fedakâr Salim ve Kemal Beylerin Ayvacık’tan hareketleri telefonla bildirildiği cihetle gözleriyle ufuktan tayyaremizi arıyordu. Çanak-kale’den sûret-i mahsûsada getirilen muzika da terennümsaz oluyordu. Lâkin maalesef bu intizâr boşa çıktı ve Kemal Bey’den alınan bir telgraf da Ertuğrul tayyaresinin bir kazâ neticesinde sukut ederek parçalandığı, fakat lehülhamd kendilerinin kemâl-i afiyette bulundukları haber veriliyordu. Edremidliler sevgili tayyarelerini aralarında görememekten dolayı pek ziyade ye’se düşmüş olmakla beraber, tayyarecilerimizin bu kadar büyük bir kazadan bila-tehlike kurtulmuş olmalarından dolayı Cenab-ı Hakk’a şükür etmişlerdir. Şimdi burada bulunan Kare-si Mutasarrıfı Reşid ve Kaymakam Şevket Beylerle birlikte buraya sekiz saat mesafede kâin olan mahall-i kazaya gidiyorum.

Millet kendisinin böyle kahraman evlâdlarına binlerle tayyare takdimiyle müftehirdir. Edremid kendi nâmına serian sipariş vereceği tayyare ile bu kahramanları inşâallah yakın bir zaman-da Edremid’de görecektir.

Yazıcızade

Hakkı

Edremid 28 Şubat 1,15 – Hareketten evvel esbâb-ı kazâ hakkında icrâ-yı tahkikat eyledim (araştırmalar yaptım). Telefonla tayyarecilerimizden aldığım ma’lûmâta nazaran kazâ şu sûretle vukû’a gelmiştir: Salim ve Kemal Beyler bu sabah saat sekizi 45 geçe Ayvacık civarında kâin Kemer Dere mevki’inden hareket etmişler, fakat hareketi müteâkip cephelerini kesîf bir sisin kapladığını görmüşler ve birdenbire motorları da bozulmuştur. Bu esnâda tayyare 1600 metre irtifâ’ında bulunuyordu. Bunun üzerine tehlikenin dehşetini takdir eden tayyarecilerimiz volplane ile yere inmeğe mecbûr kalmışlardır. Lâkin arazi pek ziyade sarp ve kâmilen ağaçlarla muhat olduğu gibi sukut da bittabi’ şiddetli olduğundan tayyare istimale salih olmayacak bir derecede parçalanmıştır. Sukut edilen mahal Küçükkuuyu nahiyesinin pek yakınında bir yerdir. Tayyarecilerimiz söylediğim gibi bu mühlik kazadan savn-ı samedânî ile sâlim ve emin olarak kurtulmuşlardır. Alacağım tafsîlât-ı mütemmimemi bittabi’ yazarım.”

Fotoğraf altı: “[Sağda] Tayyareci Yüzbaşı Salim Bey / [Solda] Refik ve râsıdı Yüzbaşı Kemal Bey / Dünkü kazadan lehülhamd sâlimen tahlis-i girîban eden iki nevcivan fedâkâr zabitimiz.”

Tasfir-i Efkâr, 14 Mart 1914

Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Küçükkuuyu 28 Şubat 11,25 – Kazâ hakkında burada da icrâ-yı tahkikat eyledim ve kazânın sûret-i vukû’u hakkında en sahih ma’lûmâtı almak üzere fedakâr zabitimiz Kemal Bey’e müracaat ettim. Kemal Bey bana kazâ hakkında aynen beyânât-ı âtiyede bulundu: “Sabahleyin hava pek ziyade müsaid olduğu için artık hareket etmeğe karar vermiştik. Saat sekizi kırkbeş geçe Edremid’de müteveccihen hareket ettik. Lâkin cüz’i bir tayerânı müteâkip amik bir sis deryası içinde kaldık. Bütün Edremid Körfezi sisi çinde olup yalnız Kaz Dağı’nın karlı zirveleri görünüyordu. Saat dokuza yaklaşmış ve biz de bin yedi yüz metre irtifa’ ile sahile tekarrüp eylemiş idik (yaklaşmıştık). Bu esnâda motor da bozuk bir sûrette ses vermeğe başlamıştı. Deniz üzerinde bir kazaya uğramamak için geri döndük. Fakat artık motor işlemiyor ve tayyaremiz gayr-i ihtiyari bir saikle yere doğru iniyordu. Sahile yaklaştıkça deniz cereyanlarının tesiriyle (remu)larda başlamış-

tı. Onun için sukutta daha ziyade şiddet ve sürat husûle geldi. Tayyare Küçükkuuyu nahiyesi yakınında sahilin zeytin ağaçlarıyla muhat (çevrili) sarp bir tepesine doğru inerken ağaca çarptı. Kanat parçalandı ve bu sayede sadme-i sukutun şiddeti biraz hafifledi. Zemine çarptığımız zaman gerek motor, gerek pervane ve gerek kanatlar kâmilen kırılmış idi. Sukut ile eğilen demir çubuklar Salim Bey’in başına çarptı, fakat bir şey olmadı. Ben yalnız şiddetle sarsıldım. Kendimizi kurtardıktan sonra tayyare enkazını nahiyeye naklettik.” Ayvacıklılar bu kazadan pek müteessir olarak Ordu-yı Osmaniye bir tayyare ihdâsını deruhte etmişlerdir. Mahall-i kazaya derhal yetişen Ayvacık Kaymakamı ile me’mûrîni (memurları) tarafından tayyarecilerimizin istirahatı te’mîn edilmiştir. Salim ve Kemal Beyler yeni bir tayyare ile behemehal seyahate devam arzusunu izhâr ediyorlar. Edremid’de serian bir tayyare alınmak için tedârikane başlanmıştır.

Derviş

Tasfir-i Efkâr, 14 Mart 1914

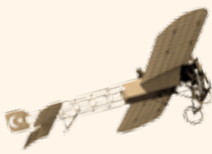
Tayyare havalanır havalanmaz şedîd bir sûrette sukut etmiş ve bir daha ta’mîr gelemeyecek derecede parçalanmıştır.

“Müessif Kazâ” ve (Ertuğrul) Tayyaresinin Sukutu” başlıklı haber:

“Kendi canlarını fedâ ederek gerek vatanın, gerek ordunun şânını il’lâya uğraşan muazzez tayyarecilerimizden üçü şehit oldu, fen uğruna kurban gitti. Buna hâlâ ağlarken üçüncü olarak yola çıkmış olan (Ertuğrul) tayyaresinin de müessir ve müessif bir kazâyâ ducâr olduğu haberi dün her tarafta intişâr etti. (Ertuğrul) da düştü denince zaten henüz kanamakta olan kalpler tekrâr cızladı, acıdı. Bu haberi acaba Salim ve Kemal Beyler ne oldu suâli takip

ediyordu. Cenâb-ı Hakk’a binlerce şükür olsun ki bu hâdisede muhterem tayyarecilerimize bir şey olmamıştır, her ikisi de tâmmü’s-sıhhadırlar. Salim ve Kemal Beylerin süvâr oldukları tayyare Kemer Dere’de ta’mîrâtını bitirdikten ve bazı tecrübeler de icrâ ettikten sonra dün sabah saat dokuzda Edremid’de müteveccihen mahall-i mezkûrdan hareket etmiş idi. Fakat tayyare havalanır havalanmaz yine cereyân-ı havânın şiddet-i tesirinden oldukça şedîd bir sûrette sukut etmiş ve bir daha ta’mîre gelemeyecek derecede parçalanmıştır. Gerek Salim, gerek Kemal Beyler Cenâb-ı Hakk’a binlerce şükür olsun kendilerine hiçbir zarar gelmeden kurtulmuştur.”

Sabah, 14 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 14 Mart 1914

“[CENAZEYİ TAŞIYACAK] TORPİDO VE GEMİLER BAYRAKLARINI YARIM ÇEKMİŞLERDİ”

Farklı öneri:

“Biz Fethi ile Sadık ve Nurimizin payitahtımıza nakledilerek bugünün ve geleceğin nesiller için fedakarlığın merkezi olmasını istedik”

“Şehîd Nurimizin Naş-ı Mükërremi Şam'a Nakl Edilirken” başlıklı haber şöyledir:

[...] Biz tayyareciliğimizin ilk kurbanları olan Fethi ile Sadıkımızı Salahaddin'in, o büyük hâmî-i İslam'ın merkad-ı pâkine koyulduktan sonra bu üçüncü şehidimizin olsun aramızda, kalpgâhımızda bulunması, Nurimizin de Payitahtımıza nakledilerek nesl-i hazır ve âtî için burada da bir tavafgâh-ı fedakârî yayılmasını istedik. Lâkin söylediğimiz gibi aynı maksad-ı ulvî uğrunda seyahate çıkarak ayn-ı şân ve fecaatle terk-i hayat eden bu üç fedakâr kardeşin hayatta olduğu gibi mematta

da yan yana: kucak kucağa bulunmaları Hükûmetimizce tensip edilmiş ve bu yolda ittihaz-ı tertibat olunmuştur. Fedakâr Nurimizin naşının sûret-i nakli hakkında Yafa muhabirimizden gelen telgrafı berveçh-i âtî yazıyoruz. [...]

Dersaadet'de Tasfir-i Efkâr'a

Yafa 28 Şubat 3,30 – Dün gece telgrafla haber verdiğim gibi kışlada bulunmakta olan muhterem şehidimiz Nuri'nin cenazesi ihtifâlât-ı faika ile Liman Dairesine getirildi ve orada şehîd-i muvakkarın ta'ziz-i hatırası ve deruhde eylediği vazifenin kudsiyeti ve ulviyeti hakkında gayet müteessirane ve takdîrkârâne nutuklar irâd edildi. Beyrut'dan cenazeyi almak üzere hareket eden Berk-i Efşan torpido muhribi gece yarısından sonra saat dört buçukta buraya vâsıl olmuştu. Geminin muvâsalatını müteâkip şanlı Osmanlı sancaklarına sarılmış olan şehidimizin cenazesi gemiye nakledildi ve Berk-i Efşan saat beşte hareket etti. Bugün akşam dörde doğru Beyrut'a muvâsalatı me'mûldür. Nuri Bey'in fecîa-ı şehâdeti refîkî İsmail Hakkı Bey'e bugün ihbar edildi. Hakkı Bey refîk-i seyahatinin bu akıbet-i fecîasına kanlı göz yaşlarıyla ağlıyor. Kendisinin sıhhatı yerindedir. Yafa'da matem-i umûmî devam ediyor.

Recep

Dersaadet'de Tasfir-i Efkâr'a

Beyrut 28 Şubat 7,10 – Şehîd-i mübeccel Nuri Bey'in naş-ı mağfiret-i nakşini hâmil olan Berk-ı Efşan torpido muhribi bugün ba'de'z-zuhr saat iki buçukta limanımıza geldi. Gerek torpido ve gerek limanda bulunan bilumûm sefâin bayraklarını alâmet-i matem olarak yarım çekmişlerdi. Vapurdan çıkarılan cenaze fevkalâde ihtifâlât ile Cami-i Kebire götürüldü ve saat beşte cenaze namazı cemaat-i kübra ile edâ olundu. Ba'de adedi kırk bini geçen bir halkın vâveyla-yı matem-i arasında fevkalâde ihtifâlât-ı askeriye ile kaldırılan cenaze sûret-i mahsûsada ihzâr edilmiş olan birt rene götürüldü. Yolda bütün Beyrutlular ye's ve teessürle ağlıyorlardı. Tren bu gece hareket edecek yarın sabah Şam'a vâsıl olacak ve devrede bulunan vâlimiz de cenaze merâsim şehir-i mezkûrda iştirâk eyleyecektir. Burada meşhâd teessürât-ı umûmîyeyi tasvir (anlatma) imkan haricindedir.”

Tasfir-i Efkâr, 14 Mart 1914

“Nuri Bey’in cenazesi Şam ahalisinin kanlı gözyaşlarıyla istikbâl edildi”

“Şamdaki Cenaze Alayı” başlıklı haberde Nuri Bey’in cenazesinin Şam'da denfiyli ilgili şu ayrıntılar veriliyordu:

“Dersaadet'de Tasfir-i Efkâr'a

Şam 1 Mart Saat 6 – Dün gece, Beyrutluların kanlı gözyaşları arasında trene irkâp edilen şehîd-i mübeccel Nuri Bey'in cenazesi, bu sabah saat dokuzda Şam istasyonuna vâsıl olmuş, ve Şam ahalisinin aynı kanlı gözyaşları ile istikbâl edilmiştir.

Şehîd-i fedakâriyi hâvî olan tabut, bu muhterem ölünün sağlığında semâlarda yükselttiği Osmanlı bayrağıyla sarılmıştı. Cenaze alayı, saat dokuz buçukta istasyondan hareket ederek Cami-i Emeviye'ye teveccüh eyledi. Tabut, efrâd-ı askeriye'nin eyâdî-i ihtirâmında (askerlerin saygılı ellerinde) naklediliyor, bütün Şam ahalisi, fedakâr arkadaşları Fethi ve Sadık'ın cenaze merâsiminde hazır bulunduğu esnâda taşındıkları bu üçüncü şehîd-i muazzezın tabutunu nihayetsiz bir buhran-ı elem ve teessür içinde takip ediyorlardı.

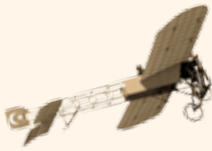
Cenazenin etrafında bu muazzez şehîdi ellerindeki çiçekten taçlarla tekrîm eyleyen efrâd-ı askeriye bulunuyor, önünde alay sancağı bir alâmet-i hüzn ve matem olarak yere müteveccih olduğu halde bu şanlı ölüye karşı ifâ-yı resm-i selâm ediyordu. Vali, kumandan, ulemâ, meşâyih, rüesâ-yı ruhaniye, eşrâf, polis, jandarma ve binlerce ahali, tehlîlât ve tekribât avazeleri içinde mevkib-i matem-i takip ediyordu. Cami-i Emeviye'de cemaat-ı kübra ile cenaze namazı edâ edildikten sonra, bu üçüncü tayyare şehîdi de Salahaddin Eyyûbi Haziresinde, Fethi ve Sadık'ın habgâh-ı ebedîleri (ebedi uyku mekanlarının) ittisalında (yanında) ihzâr olunan (hazırlanan) makber-i mahsûsada vedia-i rahmet-i Rahman (Allah'ın rahmetine emanet) kılınmış, derin bir hüzn ve matem, hazirûnun gözlerinden dümü'-ı teessür (üzüntü gözyaşları) akıttığı bu elem-engiz dakikada, selâm vaziyetinde duran askerler, fedakâr silah arkadaşlarına karşı son vazife-i tekrîmi ifâ eylemişti.

Rahmetüllahi Aleyhi rahmeten vâsiâ

Aziz”

Tasfir-i Efkâr, 15 Mart 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

İkdam / 15 Mart 1914

“MÜMKÜN OLSA BÜTÜN KUDÜSLÜLER, CENAZEYİ BAŞLARINDA YAFA’YA TAŞIMAK İÇİN KOŞACAKLARDI”

“Kazaların sebebi, cihazları tamire muktedir makinistlerin kıtlığıdır”

Nuri Bey’in defniyle ilgili gelişmelerin yanı sıra kazayla ilgili yabancı tayyarecilerin görüşlerine de yer verir. “Son Hadiselerin esbabı / Mösyö Beleryo’nun Beyanati” başlıklı haber şöyle:

“Birkaç günden beri şehrimizde bulunan ve büyük bir muvafâkiyetle Manj Denizi’ni mürûra (geçişe) muvaffak olan Fransız tayyarecilerinden Mösyöyle bu, İstanbul Gazetesi muharrirlerinden birine âtîdeki beyânatta bulunmuştur:

“İstanbul’u ziyaretim, seyahat maksadına müstenittir. Fethi, Sadık ve Osman Nuri Beylerin şehâdetlerini intâç eden tayyare kazalarının vukûa geldiği mahalleri de ziyaret etmek istiyorum. Buraya hiçbir cemiyet tarafından izâm edilmedim (gönderilmedim), husûsî bir saffetle seyahat etmekteyim.”

Muharrir: Osmanlı tayyarecilerinin uğradıkları kazaların esbâbı hakkındaki mütâlaanız nedir?

- Cihazları tāmire muktedir makinistlerin fıkdanı (kıtlığı). İcrâ ettiğim tetkikât bu neticeyi vermiştir. Bazılarının yaptığı veçhile bunun hatasını tayyarecilere atfedemem. Cihâzların idaresinde tayyarecilerin uhdesine isâbet eden vazife, fi’l vâki’ pek büyüktür. Bununla beraber tayyarelerin tāmiri fenninde son derece mütehasıs bir makinistin tayyareciye refâkat etmesi en esaslı bir meseledir.

Bir tayyare bir saat derecesinde nâzik bir cihâzdır. En küçük bir müsâdemede, bir az şiddetlice vukû’ bulan en hafif bir nüzûl hareketinde tayyare derhâl bozulur. Bazı kereler bozulan noktayı keşfedebilmek için son derecede mütehasıs bir makinist olmak lazım gelir.

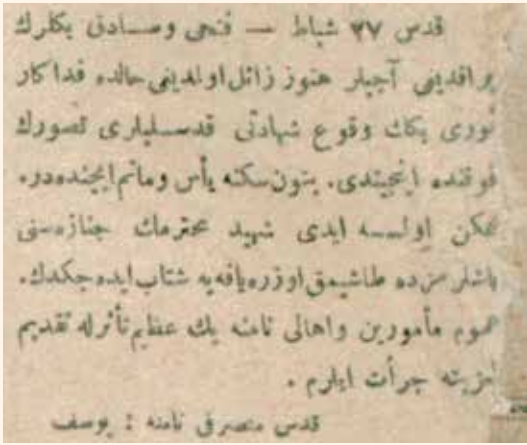
Makinist, hatta bazı defa tekmil tayyareyi sökerek âletlerden her birini ayrı ayrı kemâl-i dikkat ve i’tinâ ile nazar-ı muâyeneden geçirmek mecbûriyetindedir. Aksi takdirde tayyareci kemâl-i i’timâd ile tayerânına (tam bir güvenle uçuşuna) devâm ederse kazânın vukûu muhakkaktır. Zuhûr eden felâketlerin sebab-i yegânesi işte bundan ibârettir. Büyük seyahatler icrâsına teşebbüs eden Fransız tayyarecileri aynı sebep dolayısıyla her vakit pek mâhir ve mütehasıs makinistleri refâkatlerinde bulundurmüşlardır.”

“Âbide rekzi (dikilmesi)”

“*Dersaâdet* - Kahire Seyâhat-i Havâiyesi esnâsında şehit düşen kahraman tayyarecilerimiz için vücûda getirilecek âbidenin Fatih’te yeni açılan bulvârın münâsîp bir mahalline rekzi mu-karrer bulunduğu Osmanisher Lloyd gazetesi haber veriyor.

Âbidenin köşelerine kahraman tayyarecilerimizin tunçtan ma’mûl tasvirleri ta’lik kılınacağı gibi âbide üzerinde ayrıca “İstanbul-Kahire” kelimeleri de mahkûk bulunacak imiş.”

İkdam, 15 Mart 1914

Erdemidliler, Ordu’ya yeni bir tayyare satın alıyorlar

Kudüs 27 Şubat – Fethi ve Sadık Beylerin bıraktığı acılar henüz zâil olmadığı halde fedakâr Nuri Bey’in vukû’-ı şehâdeti Kudüslüleri tasavvurun fevkinde incitti. Bütün sekene (ikamet edenler) ye’s ve mâtem içindedir. Mümkün olsa idi şehid-i muhteremin cenâzesini başlarımızda taşımak üzere Yafa’ya şitâb edecektik. Umûm me’mûrîn ve ahâlî nâmına pek azim teessürler takdîm-i ta’ziyete cür’et eylerim.

Kudüs Mutasarrıfı nâmına: Yusuf .

Sabah, 15 Mart 1914

Erdemidliler, Ordu’ya yeni bir tayyare satın alıyorlar

“Salim ve Kemal Beyler

Küçükkuyu’dan Edremide geldiler – Edremide yeni bir tayyare gönderilecektir.

Edremid 1 Mart (Akşam: Saat 10) – Kahraman tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler, şimdi, Küçükkuyu’dan Edremide geldiler. Dükkân ve mağazalar kâmilten kapanmış, bütün memleket istikbâle koşmuştu. Şehrimiz, bugün kadar şerefli ve meserretli bir gün görmedi.

Tayyarecilerimiz şiddetli alkışlar arasına, misafir oldukları Yazıcızâde Hakkı Bey’in hanesine gitmişler ve şereflerine keşide olunan ziyafette hazır bulunmuşlardır.

Harbiye Nezâreti’nden tayyarecilerimize vârid olan bir telgrafta, Nezâret-i müşarunileyhanın Edremide yeni bir tayyare irsâl edeceği (göndereceği) ve tayyarecilerimizin bu yeni tayyare ile İzmir’e giderek oradan da seyahat-ı havâiye’yi şerâit-i mukarrere (kararlaştırılan şartlar) veçhile ikmâl eylemeleri mukarrer bulunduğu işâr olunmuştur. Harbiye Nezâreti’nin verdiği bu karar, bütün Edremidlileri medyûn-ı şükran ve minnetdâr bırakmış, tayyarecilerimiz, seyahat-i havâiyelerini ikmâl edebilmek için kendilerine yeni tayyare gönderileceği haberinden pek ziyade memnûn ve mesrûr olmuşlardır. Hamiyetli ve fedakâr Edremidliler, kazazede (Ertuğrul)un râsıdı Yüzbaşı Kemal Bey vesatetiyle (aracılığıyla) Harbiye Nezâreti’ne müracaatda bulunarak esmânı (tutarı) kendileri tarafından tesviye olunmak (verilmek) üzere Edremid nâmına serian bir tayyare iştirâ olunmasını (satın alınmasını) istirhâm eylemişlerdir (rica etmişlerdir). Tezahürât gayr-ı kâbil-i tariftir. Tayyarecilerimiz, yeni tayyarenin vürûduna intizâren, burada birkaç gün için daha bizim sevgili misafirlerimiz olacaktır.”

“Tayyarecilerimizin Telgrafi”

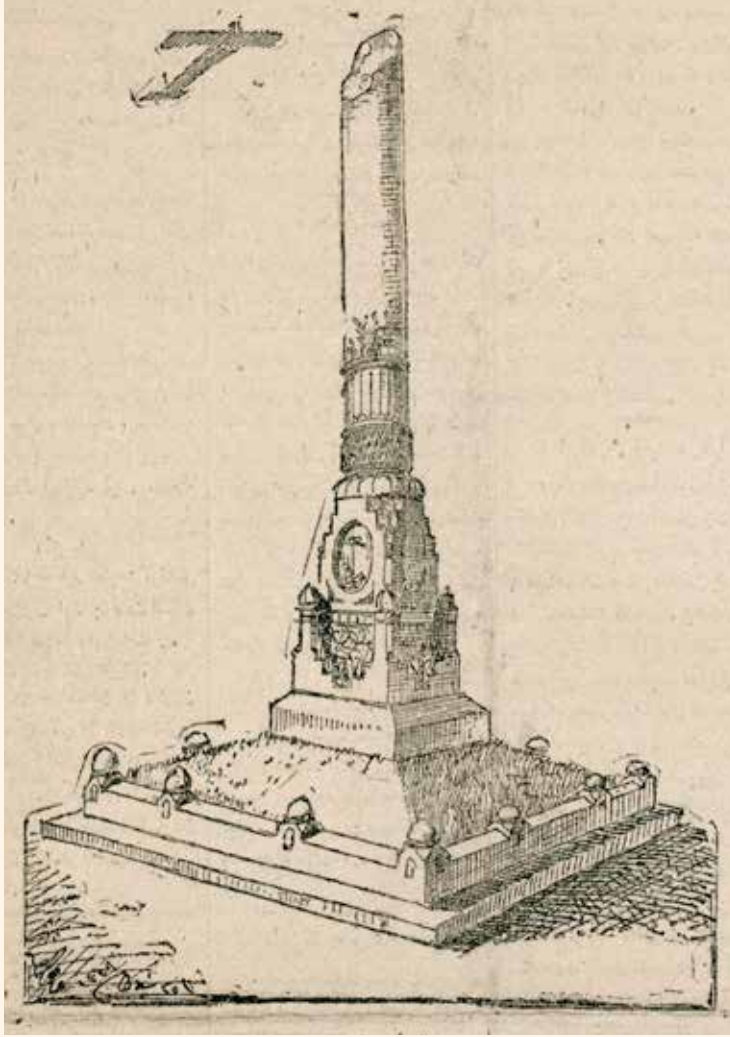
Edremid – 1 Mart (Saat 10,5) Vukûa gelen kazâ ahvâl-i ruhiye ve ma’neviyemizde hiçbir sû-i tesir husûle getirmedir. Bilakis seyahatte devam arzularımızı takviye etti. Seyahatimizi ikmâl etmek azm-i kat’iyesinde bulunuyoruz. İnşallah muvaffak oluruz.

Kemal Salim”

Tasfir-i Efkâr, 15 Mart 1914

“SÜTUNUN BAŞ TARAFI, SEYAHATİN NÂ-TAMAM KALMIŞ OLMASINA DELÂLET ETMEK ÜZERE KIRIK BULUNACAKTIR”

“Sütunun baş tarafı, seyahatin nâ-tamam kalmış olmasına delâlet etmek üzere kırık bulunacaktır”

Tanin, 17 Mart tarihli nüshasında, hava şehitleri için yapılacak âbidenin çizimini yayınlar ve manşeti de “İstanbul-Kahire Yolunda / Şühedâımız İçin Âbide-i İhtiram” şeklinde atar:

“Birkaç gün evvelki nüshamızda İstanbul-Kahire seyahati uğrunda şehîd olan kahraman tayyarecilerimiz için rekz edilecek (dikilecek) âbide-i şân (şan abidesi) için lâzım gelen projelerin ikmâl edildiğini yazmıştık. İşte bugün de hem âbidenin, hem de âbideye ait projeleri yapan ve bu resmi de gazetemize ihdâ eyleyen Sermimar-ı Hazret-i Şehriyâr Vedat Beyfendinin resimlerini derç ediyoruz.

Evvelce yazdığımız veçhile Şehzadebaşı Bulvarı üzerinde inşâ edilmekte bulunan Fatih Daire-i Belediyesi önündeki meydana inşâ edilecek olan bu âbide resimde görüldüğü gibi, bir çemenzâr ortasına gelen bir kaide üzerine mevzu-i istivâni bir sütundan ibarettir ki sütunun baş tarafı, seyahatin nâ-tamam kalmış olmasına delâlet etmek üzere kırık bulunacaktır.

Sütun üzerinde tunçtan ma'mûl büyük kıt'ada (parçada) madalyalar bulunacaktır. Esasen şehîdlerimizin seyahatlerini ikmâle muvaffak olup avdet etselerdi bu madalyaları almış olacaktı. Madalyaların tarafeyninden birinde bir tayyare resmi, diğer tarafında İstanbul-Kahire isimleriyle tarih-i seyahat menkûş bulunacaktır. Âbidenin kaidesi bir çemenzâr ile ihata edilecek, bu çemenzârdan sonra da bir mermer parmaklık yapılacaktır.

İşte, memleketimizin terakki ve i'tilâ yollarında fen ve vazife nâmına ilk verdiği kurbanları nâmları bu sûretle teyit edebilecek ve evlâd ü ahfâdımız bu sütun önünden geçerken babaları arasında böyle büyük ve yüksek gayeler için fedâ-yı hayat etmiş cesur kahraman insanlar bulunduğunu görmekten mütevellid bir fahr ve gurur ile göğüslerinin kabardığını hissedeceklerdir.

Bu münasebetle Osmanlı mimarları arasında zevk ve mahâret-i sanatkârânesiyle temeyyüz etmiş muhterem mimarımız Vedat Beyfendinin yaptıkları projedeki muvaffakiyetlerini de ayrıca kaydetmeyi kadirşinâslık vezâifinden (değer bilme vazifelerinden) addediyoruz (kabul ediyoruz). Filhakika bu kadar ulvî bir

gaye için bu kadar sade bir sûrette terk-i cân ve cihân eden saf ruhlu kahramanlarımızın hatırası için yakışacak da böyle sade, fakat zarif ve matbû' bir âbide olmak lâzım gelirdi.”

“Salim ve Kemal Beyler”

“*Edremid, 3 Mart* — Kahraman tayyarecilerimiz hakkında Edremid İslamlarının tasavvurâtını tarifte cidden acizim. Edremid nâmına serian iştirâsını Hükûmetimizden istirhâm ettiğimiz son sistem tayyarenin bedelini şayân-ı hayret bir sûrette İslamlar ihzâr ettiler. Mutasarrıf Reşid Beyefendi Harbiye Nezâreti'ne telgraf verdi. Edremid'den (Edremid) tayyaresiyle bu kahramanlar inşâllahu Teâla Mısır seyahatini ikmâl edeceklerdir. Tayyareciler pek muhterem misafirlerimizdir. Sıhhat ve afiyetleri yolundadır.

Sipariş verdiğimiz Edremid tayyaresinin vürûduna kadar kendilerini bırakmayacağız.

Hakkı”

“Edremid'de Tezahürât-ı Hamiyyet”

Edremidlilerin intibâh ve hamîyyetini gösteren birçok meseleleri birçok defa bu sahifelerde zikretmiştik. Edremid donanma îanesinde, Müdafaa-i Milliye îanesinde hemen bütün vilayetleri geçmişti. Tayyaremizin ahiren Edremid'e giderken fecî su-kutu Edremidlileri pek müteessir etmiş ve (Edremid) isimli bir tayyarenin mübayaasıyla seyahatin Mısır'a kadar temadî ettirilmesi (devam ettirilmesi) hususunu kararlaştırarak lâzım gelen parayı hemen toplamışlardır.

Edremidliler mebusları Ferhad Bey'e çektikleri bir telgrafda toplanan para ile hemen bir tayyare mübâyaa edilerek Edremid'e sevk edilmesini Harbiye Nâzırı Paşa Hazretlerinden istirhâm etmesini recâ etmişlerdir. Ferhad Bey'in müracaatına Nâzır Paşa Hazretleri Edremid'in her hususta gösterdiği asâr-ı hamîyyetten pek müteessir ve müteşekkir olduklarını söylemişler ve Edremid tayyaresi mübâyaa edilir edilmez İstanbul'dan Edremid'e bir seyahat-i havâiye tertip edileceğini vaat buyurmuşlardır.

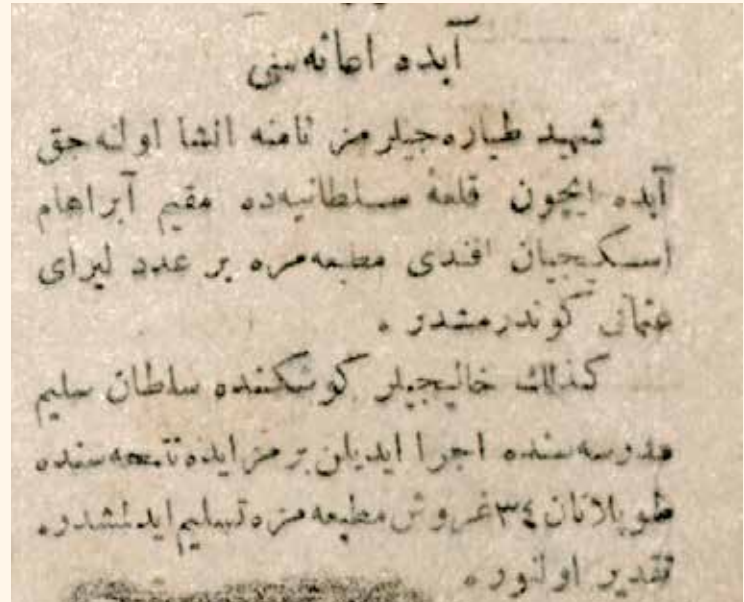
Biz bu münevver himmetli Edremid halkını bütün ruhumuzla alkışlar ve memleketin cihât-ı sâiresine (diğer cihetlerine) nûmune olmasını temenni eyleriz.”

“Âbide îanesi”

“Şehîd tayyarecilerimiz nâmına inşâ olunacak âbide için Kal'a-i Sultaniyede mukim Abraham Eskiciyan Efendi matbaamıza bir adet Lira-yı Osmani göndermiştir.

Kezâlik Halıcılar Köşkünde Sultan Selim medresesinde icrâ edilen müzâyede neticesinde toplanan 34 kuruş matbaamıza teslim edilmiştir. Takdir olunur.”

Tanin, 17 Mart 1914

TANİN, İLK DÜŞEN UÇAĞIN FOTOĞRAFINI YAYINLIYOR...

“Salim ve Kemal Beyler Edremid’ten hareket ettiler”

“Osmanlı Havacılığı” haberi ise yarım kalan seyahati tamamlayacaklar hakkında bilgi veriyordu:

“Savaş Bakanlığının emriyle, havacılar Salim ve Kemal Beyler,

buraya dönmek için Edremid’ten hareket etmişlerdir. Daha sonra, İstanbul- İskenderiye seferlerine devam etmek için gemiyle Yaffa’ya gideceklerdir.”

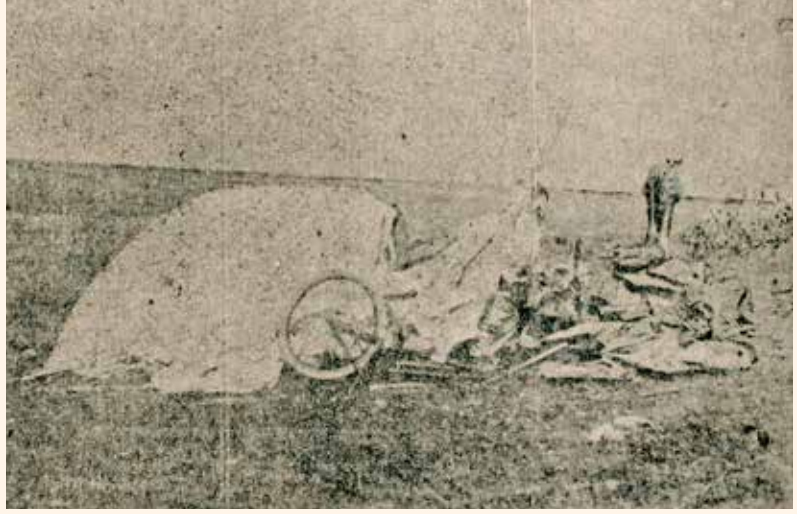
La Moniteur Oriental, 18 Mart 1914

Tanin, düşen uçağın fotoğrafını yayınlıyor:

“İlk Kazazede Tayyaremizin Hali”

Tanin’in bu başlıklı haberi, Fethi Bey’in şehid olduğu kazâda uçağın halini gösteriyordu:

“Fethi ve Sadık Beylerin Şam-Kudüs yolunda uğradıkları fâcia-i şehâdet ma’lûmdur. Şam muhâbirimiz bize mahall-i kazâda alınmış tayyare enkazının bir fotoğrafını yolluyor. Bu resim kazânın sûret-i vukûu’ hakkında evvelce muhâbir-i mahsûsamızdan gelen telgraflar ve mektuplardaki faraziyyâtı (varsayımları) tamamen teyit ediyor. Tayyarenin böyle vâsi’ ve düz bir saha üstünde düşüp parça parça olması sisten bir dağa çarpmak ihtimalini ref’ etmektedir (kaldırmaktadır). Herhalde tayyare bu kadar parçalanabilmek için pek yüksek bir irtifâdan düşmesi lâzım gelir. Fedakâr tayyarecilerimizin cesetlerinin bu enkaz altından çıkarılmış olması da kendilerinin tayyareye bağlı olan kemerleri çözüp çıkarmaya muvaffak olamadıklarını gösterir.”

Tanin, 19 Mart 1914

“Salim ve Kemal Beyler Edremid’de”

“Edremid 1 Mart – Muhterem, cesur fedakâr misafirlerimiz Salim ve Kemal Beyler şimdi Edremid’de muvâsalat ettiler. El-minnetullahi hiçbir ârızaları olmadığı gibi âfiyetleri de ber-kemâldir. Yeni bir tayyare gönderilerek vazifelerini itmâma (tamamlamaya) me’mûr edildiklerinden dolayı arz-ı şükran ediyorlar. Binlerce muhterem Edremid ahalişi misafirlerimizi pek parlak bir sûrette der-ağûş eylemişlerdir.”

Sabah, 17 Mart 1914

“Salim ve Kemal Beyler”

“Edremid, 4 Mart — Harbiye Nezâreti’nden telakki ettikleri emir mucibince Kahire seyahatini ikmâl etmek üzere bugün Salim ve Kemal Beyler Edremid’ten Elizabet Vapuru’yla hareket ettiler. Kahraman tayyarecilerimizin teşyî için gösterilen tezahürâtı tarif edemem. Memleket ahalişi hemen kâmilen on kilometre mesafede olan iskeleye dökülmüş idi. Vapur alayı sancaklarıyla donatılmış, tarifi gayr-i kâbil bir sûrette deniz sandallarla dolmuş idi. Bedelini ihzâr ettiğimiz Edremid tayyaresi ile Mısır’a sâlimen muvâsalatlarına duâlar edilmiştir. Perşembe ale’s-sabah kahramanlar Dersaadet’e muvâsalat edeceklerdir. Hilâfet-i İslamiyenin şanlı sancağını Mısır havalisinde temevvûç ettirmek (dalgalandırmak) gayesiyle hayatlarını istihkâr eden (küçük gören) bu arslan yürekli Ertuğrul evlâdlarını muhterem İstanbullularımızın pek parlak bir sûrette istikbâl edeceklerini ümit ederiz.

Yazıcızâde Hakkî”

Tanin, 18 Mart 1914

“Osmanlı tayyare filosunun mütecanis (homojen) olması ve aynı tarzda idare edilmesi gerekir”

“Tayyarecilik Âleminde / Tayyareci Beleryo’nun Beyanatı” başlıklı haber şöyle:

“Bir müddetten beri şehrimizde bulunmakta olan meşhûr Fransız tayyarecilerinden Mösyö Beleryo’nun geçen gün İstanbul Gazatesi’ne vukû bulan beyânâtını nakletmiş idik. Mösyö (Bileryö), evvelki gün (Jön Türk) muharrirlerinden biriyle de ikinci bir mülâkâtta bulunmuştur. Fransız Tayyarecisinin bu ikinci mülâkâtta vâki’ olan beyânâtının mühim aksâmını bervech-i âti iktibâs ediyoruz:

Osmanlı tayyare filosunda icrâ kılınacak ıslâhât meyânında alel-husus tayyare filosunun mütecânis olması ve aynı tarzda idare edilmesi icap eder. Aynı tayyare filosunun muhtelif sistemlerde tayyarelerin idâresi pek müşkildir. Bu mesele ile bir ordunun mühimmât-ı harbiyesi arasında büyük bir müşâbehet (benzerlik) mevcuttur. Bir top bataryasında muhtelif sistemlerde toplar bulunduğu halde bundan tevellût edecek mahzurları bir kere düşünmeli!

Tayyareciliğe intisâb edebilmek için büyük bir kuvve-i mubsıra (görüş kuvvetine) , metin bir kalbe malik bulunmak, fevkalâde çevik ve her şeyden evvel i’tidâl-i dem (soğukkanlılık) ile hareket edebilmek için icap eden evsâfî hâiz bulunmak icap eder.

Bir müddetden beri şehrimizde bulunmakta olan Fransız tayyarecilerinden Mösyö (Beleryo) dün maa-âile Köstence’ye azimet etmiştir.”

İkdam, 18 Mart 1914

Direction-Administration
GALATA
Passage Syndical
Constantinople
Pour la publicité
S'adresser à l'Administration.

(THE ORIENTAL ADVERTISER)

LE MONITEUR ORIENTAL

Politique, Economique, Financier, Commercial

DIRECTION

GALATA
Passage Syndical
Constantinople

ABONNEMENTS

Prix de l'abonnement
Un an 120 fr. 6 mois
Six mois 60 fr. 3 mois
Trois mois 30 fr. 15 jours
Un jour 1 fr.

L'assassinat de M. Gaston Calmette

La portée de l'acte de Mme Caillaux

Cela devait arriver. M. Caillaux, l'homme noble, qui traquait de la France, est tombé dans la boue et dans le sang. Depuis que, s'étant mis de « mecha » avec les socialistes-révolutionnaires, lui, fils de l'ancien ministre du 16 mai, dont ces gens-là avaient jadis demandé la tête, il était revenu au pouvoir, les accusations les plus graves avaient été lancées contre lui, sans qu'il perdît rien de sa sérénité. Ni l'homme privé, ni l'homme public ne paraissent sentir les coups : le premier se défendait, le second ergotait. Il y a quelques jours encore, à la tribune de la Chambre, le 13 mars, M. Delahaye a proposé de l'affaire Rochette, fustigeait M. Caillaux d'un verbe vengeur :

« J'aurais voulu, disait-il, qu'il se levât dans la majorité un homme capable d'arracher son masque à celui-là même que ses partisans qualifient de malade inconscient, à cet agent de la finance internationale que tous les partis accusent de les tromper pour mieux régner et pour satisfaire le sens quelle ambition d'égoïsme et quelle aridité de pouvoir personnel. J'attendais encore, et c'est parce que j'aurais attendu toujours que j'ai déposé mon projet de résolution.

« Il n'est pas possible que le parlement laisse passer des accusations de forfaiture et de vénalité comme celles-ci, sans obliger ceux qui en sont l'objet à s'expliquer devant lui ou devant la justice.

« C'est l'honneur de votre parti qui est en jeu. C'est de voir que l'opinion attend des explications, et non pas un délai qui, sûrement, le peuple de France ne partagera pas.

Monsieur Caillaux a toujours prétendu qu'on le calomniamait odieusement ; pour un peu il se serait donné comme un pauvre agneau victime de coups d'adversaires. Il avait un moyen cependant de prouver que les accusations qu'on lui jetait à la face étaient fausses : il n'avait qu'à déléguer le *Figaro*. Le Temps et ses autres libérateurs à la corde d'assises. Mais la preuve étant admise, l'ex-ministre des finances de la révolution sociale n'a eu garde de s'adresser aux tribunaux ; il était trop certain que la preuve des faits incriminés serait administrée et que ce serait l'affondrement pour lui. Il ne réfléchissait pas que son obstination même à ne pas poursuivre ses adversaires constituait une preuve morale de sa culpabilité. Et si celle-ci aurait pu encore faire l'ombre d'un doute pour quelque bonne âme par trop simple, l'acte de Madame Caillaux « révolutionnaire » M. Calmette, afin de l'empêcher de continuer ses révélations, l'établirait indubitablement.

Loin de nous la pensée de prétendre que Monsieur Caillaux a pu envoyer sa femme à la rédaction du journal pour qu'elle tue M. Gaston Calmette. Mais s'il ne lui a pas

dit : « Va et tue ! » il ne saurait rejeter la responsabilité morale du crime. L'idée de tuer le directeur du *Figaro* n'est pas venue instantanément en l'esprit de Mme Caillaux ; elle y a été déposée ; elle y a germé ; elle a été la résultante des exaltations du milieu ambiant, assez mélangé, dans lequel elle vivait. L'excuse qu'elle a fournie au commissaire de police, qu'elle avait simplement voulu « donner une leçon » à M. Calmette et non pas le tuer, en dit long à ce sujet.

On irions-nous si toutes les femmes, filles, sœurs, ou maîtresses d'un homme politique se mettaient à occire à coups de revolver ceux qui combattent leur char et tendre ?

En principe, le meurtre est toujours condamnable ; il ne saurait être excusé que dans le cas de légitime défense. En fait, tout dépend des circonstances : il peut être excusable, voire approuvé. Ainsi quand, en 1884, Mme Clotilde Hugues abattit dans les couloirs du Palais de Justice, le sous-secrétaire de son honneur, le noble Morin qui la poursuivait d'abjectes calomnies, d'odieuses chantages, toute l'opinion publique se prononça en sa faveur. Outrages, calomnies comme jeunesse, comme épouse, comme mère, elle avait été la justicière de son honneur. Le jury l'acquitta à l'unanimité. Dans le cas de Mme Caillaux, tout, en principe et en fait, condamne le meurtre. Mme Caillaux n'avait jamais été mise en cause ; elle n'avait aucune injure personnelle à venger. La lettre que son mari adressait il y a trois ans à « nos amis » n'a pu exister la jalousie de Mme Caillaux au point qu'elle ait vu rouge et qu'elle ait voulu jouer du revolver. On voudrait trouver des circonstances atténuantes au meurtre ; on n'en aperçoit pas et on en vient à se demander si on n'a pas affaire à une détraquée, à une démente momentanée.

Quoi, qu'il en soit, la carrière politique de M. Caillaux doit être considérée comme terminée. Il lui est impossible maintenant de prétendre encore diriger les affaires publiques et il faut espérer que, s'il a l'audace de se représenter à la députation, les électeurs de la Sarthe sauront le renvoyer à l'étude des questions financières qui lui sont si chères. L'impôt sur le revenu en reçoit une atteinte dont il ne se relèvera pas. D'ailleurs, le Sénat, déjà, en a fait justice. La Chambre moribonde n'a plus que quelques jours à vivre et les élections générales auxquelles ne présidera pas M. Caillaux, auront au Palais Bourbon, tout au moins à la coquette, une majorité capable de faire une œuvre réparatrice des conséquences de l'Assemblée qui s'en va. La balle qui a tué M. Gaston Calmette a, du même coup, couché dans la poussière le politicien qui a nommé Caillaux et ruiné les espérances que les coalisés de la rue de Valois avaient mises en cet homme dont on ne saurait nier le talent, mais qui en usa si mal contre le bien de la France.

A. de La Jonquière

La mort de M. Caillaux

Paris, 17. — Le bulletin rédigé par les médecins assistant M. Calmette dit :

« A la suite de l'arrivée de M. Calmette à la maison de santé, l'état du blessé était tel que toute tentative d'opération semblait impossible.

A la suite d'injections intraveineuses de sérum, le pouls remonta un peu, sans que cependant le malade eût complètement repris connaissance.

A minuit, 15 minutes, profitant de cette légère amélioration, on décida de tenter l'opération, mais en raison de son extrême faiblesse, M. Calmette succomba au début même de l'opération.

A.C.

Mme Caillaux à St-Lazare

Paris, 16. — Mme Caillaux a été couronnée à la prison St-Lazare.

Voici les renseignements plus détaillés de l'attentat commis contre M. Calmette :

Mme Caillaux étant allée au *Figaro* avait fait passer sa carte à M. Calmette. Celui-ci avait accepté de la recevoir. Introduite auprès de lui, Mme Caillaux tira sur lui 5 coups de revolver. M. Calmette fut atteint de trois balles. Mme Caillaux fut immédiatement désarmée par le personnel du *Figaro* qui était accouru.

M. Caillaux, prévenu, accourut aussitôt accompagné des ministres de l'intérieur et du commerce.

Mme Caillaux eut un court entretien avec son mari, puis fut emmenée par un chemin détourné, car une foule considérable massée devant le *Figaro* poussait des cris hostiles. Elle monta en auto et fut emmenée chez le commissaire de police où, au cours de son interrogatoire, elle déclara : « Puisqu'il n'y a pas de justice, je me suis vengée moi-même ».

M. Caillaux fut également forcé de sortir par le même chemin détourné car la foule entourant la voiture du ministre, continuait de pousser des cris hostiles.

A.O.

Paris, 17. — Mme Caillaux a été conduite à la prison St-Lazare. Au cours de l'interrogatoire elle a déclaré qu'elle n'avait pas l'intention de tuer M. Calmette, mais qu'elle voulait simplement lui donner une leçon.

A.C.

Le motif du crime (?)

Paris, 17. — Le premier trompet d'annonciation pressé et la crise ministérielle résolue, on cherchera les raisons qui ont pu pousser Mme Caillaux à l'acte inouï qui a causé la mort d'un très distingué publiciste.

On assure que des rapports avaient existé entre M. Calmette et Mme Caillaux lorsque cette dernière était froissée avec M. Caillaux et qu'à ce moment elle aurait mis M. Calmette au courant de faits intimes intéressant la vie politique de M. Caillaux et qu'elle n'a pas voulu maintenant à empêcher le directeur du *Figaro* de continuer la campagne qu'il avait entreprise contre le ministre des finances.

A.T.J.

La préméditation

Paris, 17. — M. Caillaux a remis au juge d'instruction une lettre que sa femme lui a adressée avant d'aller au *Figaro* et dans laquelle elle lui disait : « Au moment où tu recevras cette lettre, moi j'aurai fait justice. »

A.O.

La démission de M. Caillaux

Paris, 16. — A peine rentré chez lui, M. Caillaux a envoyé sa démission à M. Doumergue, président du conseil.

Le conseil des ministres réuni a refusé cette démission que M. Caillaux a maintenue. Finalement, le conseil des ministres a décidé d'attendre à aujourd'hui pour nommer un autre ministre des finances, probablement M. Clemenceau, rapporteur du budget, ou M. Malvy, ministre du commerce.

A.O.

Le cabinet

Paris, 17. — La première pensée de M. Doumergue avait été de présenter la démission du cabinet. Il n'y a pas eu de doute, et on s'est arrêté à un replâtrage.

Mais l'impression est que le cabi-

net Doumergue se trouve dans un tel désarroi qu'il devra se retirer à très brève échéance. On a l'impression du reste que l'on se trouve en présence d'une crise encore plus grave qu'une crise ministérielle.

On ne sait ce que vont faire les Chambres ; mais le courant d'hostilité de la population parisienne contre le gouvernement est très prononcé.

Paris, 17. — Officiel. — Par suite de la démission de M. Caillaux, que celui-ci a maintenue, ont été nommés :

Ministre des finances : M. Repont (ci-devant ministre de l'intérieur) ;
Ministre de l'intérieur : M. Malvy (ci-devant ministre du commerce) ;
Ministre du commerce : M. Raoul Peret (ci-devant sous-secrétaire d'Etat à l'intérieur).

A.C.

Les funérailles de M. Calmette

Paris, 17. — La presse de Paris a décidé de faire à Calmette des funérailles imposantes. Paris tout entier sera sur pied, et ce sera en même temps qu'un hommage rendu à un journaliste honnête, consciencieux et de grand talent, une protestation contre l'attentat dont il a été victime.

A.N.

A la Chambre

Paris, 17. — A la Chambre, M. Delahaye, de la droite, développe la proposition suivante :

La Chambre, dans l'attente de cette nuit, qui, de l'avis de son auteur, a été choisie pour arrêter les publications de nature à aggraver les présomptions de forfaiture contre un magistrat, agissant par ordre, invite le gouvernement à renvoyer ce magistrat ou à le mettre en mesure de pourvoir ses accusateurs.

M. Delahaye demande à M. Monis, ministre de la marine, si, étant donné des raisons, il a ordonné ou non de surseoir aux poursuites contre Rochette.

M. Monis répond qu'il n'a jamais donné la lettre de protestation Fabre à laquelle M. Delahaye a fait allusion et qu'il n'a jamais demandé qu'il fut sursis aux poursuites en question. (Approuvé par la gauche et la droite.)

M. Delahaye termine en affirmant qu'il connaît la lettre de M. Fabre. M. Barthou intervient en ce moment et déclare : Voici la lettre du procureur Fabre. (Grand mouvement dans l'assemblée.)

M. Barthou dit que le document de M. Barlaud, le M. M. Fabre y déclare avoir été mandé le 2 mars 1911 par M. Monis.

Celui-ci proteste encore qu'il n'a jamais connu ce document.

M. Barthou continue la lecture de la lettre où M. Fabre rapportait comment il a dû finalement aller au tribunal de M. Monis.

M. Barthou termine en déclarant qu'il accepte toutes les responsabilités de son intervention. (Vifs applaudissements sur un grand nombre de bancs du centre et de la droite et sur plusieurs de la gauche.)

M. Doumergue remarque que le document est resté caché pendant deux ans, mais qu'il ressort spontanément quand vient un ministre contestant l'existence d'un document formel.

Le président de la Chambre annonce qu'il a reçu une motion demandant à la Chambre de proroger les pouvoirs de la commission d'enquête sur l'affaire de Rochette.

M. Doumergue annonce que la gouvernement repousse la motion Delahaye et accepte la prorogation des pouvoirs de ladite commission d'enquête.

M. Delahaye retire sa motion.

La Chambre adopte à l'unanimité des 539 votants la motion, acceptée par le gouvernement et déclinée par 520 voix contre 3 que la commission aura des pouvoirs judiciaires.

A.C.

La question albanaise

L'autonomie de l'Épire

L'évacuation grecque

Athènes, 17. — La note présentée par le gouvernement grec aux puissances au sujet de l'évacuation de l'Épire confirme la nouvelle que jusqu'en ce moment les troupes grecques ne trouvent pas les autorités albanaises pour faire la cession des territoires qu'elles occupent.

Le colonel Thomson n'a pas encore réussi à se mettre en relations avec le gouvernement autonome, et la Grèce en procédant à l'évacuation, sans remise au pouvoir albanais, exerce strictement les engagements qu'elle a pris vis-à-vis de l'Europe.

Le cabinet grec tâche de calmer l'opinion publique en prenant des mesures, qui lui sont d'ailleurs conseillées par les chancelleries de l'Europe même.

Les insurgés continuent leur campagne, mais ils n'ont pas encore occupé Korymba.

A.T.I.

Le gouvernement albanais et les Épiotes

Vienne, 17. — On télégraphie de Durazzo que le prince de Wied a donné des instructions complémentaires au colonel Thomson, lui laissant la latitude de s'occuper dans la voie de concessions au gouvernement autonome.

On ne croit pas cependant dans les milieux politiques viennois qu'un accord puisse intervenir entre M. Zographos et M. Thomson. A.T.I.

Athènes, 17. — De l'Agence d'Athènes : Le colonel hollandais s'est rencontré à Corinthe avec un envoyé de M. Zographos, avec lequel il a entamé des pourparlers.

Le colonel Thomson a quitté Corinthe, se rendant à Valona. Les pourparlers seront poursuivis avec un représentant du gouvernement albanais.

A.C.

L'extension du mouvement

Athènes, 17. — Les nouvelles de l'Épire indiquent toujours une extension du mouvement autonome. Plusieurs nouveaux villages de seconde importance ont été occupés par les insurgés dont le nombre va croissant. Les enrôlements continuent fébrilement et l'on compte maintenant un nombre assez élevé de musulmans dans les rangs des révolutionnaires.

M. Zographos, dans une réunion tenue lundi dernier, a exposé aux chefs du mouvement un programme d'action complet comportant d'abord l'occupation de tous les territoires épiotes attribués à l'Albanie et la constitution de l'administration autonome sur des bases qui sont déjà arrêtées en principe.

A.T.I.

L'anarchie

Vienne, 17. — Les nouvelles qui parviennent de l'Albanie annoncent que de nouveaux combats ont lieu entre les partisans d'Essad pacha et ceux de Kimit pacha. La formation du cabinet turkhan pacha n'est pas confirmée.

A.T.I.

Vienne, 17. — La Reichstag relève l'extension grave des combats entre partisans de divers chefs albanais. Elle prévoit des complications dangereuses si le gouvernement du prince de Wied n'arrive pas à créer l'union des divers éléments constituant le nouvel État albanais.

A.T.I.

Le cabinet albanais

Durazzo, 17. — Le cabinet a été constitué comme suit :
Turkhan pacha, président du conseil et affaires étrangères ;
Essad pacha, guerre et intérieur ;
Aziz pacha, agriculture ;
Muid bey, justice ;
Hassan bey de Prishtina (musulman), postes et télégraphes ;
Le pacha Rih-Doda (catholique), travaux publics ;
Le Dr. Turkoalis, instruction publique ;
M. Adamides (orthodoxe), finances.

A.C.

Le prince d'Albanie et la reine des Pays-Bas

La Haye, 17. — Le prince d'Albanie a adressé à la reine des Pays-Bas une dépêche disant combien il apprécie l'aide accomplie par les officiers hollandais et exprimant ses remerciements pour les services qu'ils ont rendus.

Arrestation du capitaine Hassan Ali

Trebizonde, 17. — Le capitaine Hassan Ali, impliqué dans l'affaire de l'assassinat de Mahmoud Chekvet pacha et qui, ayant été arrêté et conduit en exil à Van, avait pris la fuite et se livrait au brigandage, a été arrêté cette nuit, dans sa cachette, avec deux de ses compagnons arméniens.

A.O.

LES ELECTIONS

Divanli (Bagdad), 17. — Les candidats unionistes Ali Haydar Midhat bey, Halid bey, frère de feu Mahmoud Chekvet pacha, Faid bey, Sami bey, ont été élus députés.

A.O.

Le Fanar et la Porte

Au cours de sa visite d'avant hier au patriarcat œcuménique, Emin bey, mustéchar du grand-vézir, avait voulu, d'ordre du grand-vézir, remettre à Sa Sainteté le talair patriarcal avec le mazbatin contenant le mot « protestation ».

Le patriarche a répondu qu'il ne pouvait recevoir les documents et qu'il saurait de la question les deux corps.

Les Bons du Trésor bulgares

Sofia, 16. — La souscription à 10 millions de Bons du Trésor, ouverte aux guichets de la Banque Nationale à Sofia et en province, a été close avec un plein succès. L'émission a été créée de manière à exclure ou à rendre difficile la participation de la petite épargne qui constitue la clientèle ordinaire de la caisse d'épargne. Les banques étrangères dans le pays n'ont point participé à la souscription, sauf la Banque de Crédit, institution financière allemande, avec 500 000 francs.

L'abondance des capitaux ayant provoqué une baisse du taux d'intérêt de la part des banques locales, la classe aisée a préféré retirer ses capitaux plutôt que de subir une réduction d'intérêt et a opté pour le placement en Bons du Trésor.

Le brillant succès de la souscription est dû à ce mouvement et permettra, par la suite, l'émission d'un emprunt intérieur consolidé, destiné à liquider les réquisitions bulgares.

A.C.

Le chemin de fer Jonction Salonique-Constantinople

Sofia, 17. — La commission chargée d'examiner la demande de 10 millions de francs pour dommages subis par la Compagnie du chemin de fer Jonction Salonique-Constantinople durant la dernière guerre, a terminé ses travaux et a présenté au conseil un projet de ministères.

A.T.I.

L'AVIATION OTTOMANE

Durillo du ministère de la guerre, les aviateurs Salim et Kemal bey, sont partis d'Edrémoud pour rentrer ici. Ils ont emporté par bateau à Jaffa afin de continuer le raid Constantinople-Alexandrie.

M. Goremykine

Saint-Petersbourg, 17. — Le « Bureau officiel des Informations » est autorisé par M. Goremykine, président du conseil à déclarer catégoriquement que les bruits des journaux relatifs à des changements imminents dans le cabinet et signalant notamment la retraite du ministre de l'intérieur, ne sont que de pures inventions absolument dénuées de fondement.

A.C.

Le ministre de la guerre néerlandais a reçu, de son côté, une dépêche d'Athènes déclarant absolument fausse la nouvelle suivant laquelle des officiers hollandais auraient été faits prisonniers.

A.C.

“İSTANBUL’DAN HAREKETTEN 2 SAAT SONRA ÇANAKKALE’YE ULAŞTILAR”

“Son Kazâ Tafsîlâtı”

Aynı başlıklı haberin spotu, “Salim ve Kemal Beyler İstanbul’a gelmişlerdir” şeklindeydi:

“[...] Tayyarecilerimiz dün sabah saat yedi buçukta Elizabet Vapuruyla şehrimize gelmiştir. Beyân-ı hoşâmedi etmek üzere nezdlerine i’zâm ettiğimiz muharririmizin istihsal ettiği ma’lûmâtı bervech-i âti neşr ediyoruz:

Tayyarecilerimiz Ayastefanos’tan hareket ettikten sonra bir saat kadar sis ve bulut tabakâtı arasında kaldıkları cihetle biraz sıkıntı çekmişlerdir. Mamafih Marmara Adası istikametlerinde bulundukları esnâda gayet güzel bir havaya tesâdüf etmişler ve saat beşi çeyrek geçe, yani İstanbul’dan hareketlerinden iki saat sonra Çanakkale’de hastahane civarında evvelce ihzâr edilmiş olan mevkiye muvâsalat eylemişlerdir. [...]

Ertesi günü tayyareye ait levâzımât ihzâr ve ikmâl edilmiş olduğu cihetle tayyarecilerimiz öğle taamını (yemeğini) daire-i askeriyede tenavül ettikten sonra Tayyare Meydanına gitmişler ve halkın alkış tufanları arasında saat üç buçukta Edremide müteveccihen hareket etmişlerdir.

Tayyarenin esnâ-yı hareketinde halkın selâmet ve muvaffakiyet duâları arasında bir kurban zebh edilmiştir (kesilmiştir).

Aradan pek cüz’i bir zaman geçtikten sonra havada alâim-i şiddet meşhûd olmaya başlamış ve daha 300 metre irtifada bulunduğu esnâda müthiş bir fırtına hasıl olmuştur. On ve yirmi metrelik sukutlar birbirini takip ettiği halde pek çok müşkilât içinde tayyare yoluna devam etmiştir.

Birçok müşkilât neticesinde 700 metre irtifaı ihrâza muvaffakiyet hasıl olduktan sonra tayyare, Erenköy civarında bulunduğu esnâda birdenbire 400 metreye sukut etmiş ve havada lastik topu gibi sıçramaya başlamıştır. Bu sûretle artık tayyarenin yoluna devam etmesi gayr-i kâbil bir hale gelmiş ise de geri dönmek azimetinde bulunulduğundan (Menderes) Ovası’nda “Halileli” karyesine Salim Bey’in yapmış olduğu mahirâne bir hareket neticesinde ve fakat pek çok müşkilât içerisinde inme-yu muvaffakiyet hasıl olmuş ve bir kazâ vukûa gelmemiştir.

Nüzûl edilen mahal sürülü tarla ve bir vadi içinde olduğu cihetle mütemadi cereyanlara ma’rûz kaldığından ve havanın fırtınalı olması hasebiyle ertesi günü tayerân etmek gayr-i kâbil olduğundan bi’z-zarure Pazar günü karye-i mezkûrede (anılan köyde) tevkif edilmiştir (kalınmıştır).

Tayyarecilerimiz, Pazartesi günü şafakla beraber Halileli’nden hareket etmişlerdir. Bidâyet-i tayerânda (uçuşun başlangıcında) biraz sıkıntı çekildikten sonra 1200 metre irtifâda ve sükûnet içinde (Ezine)ye kadar tayyare yoluna devam edebilmişlerdir. Fakat mahall-i mezkûrdan sonra karlarla mestûr (kaplı) Kaz Dağı kâmilan sis ve bulut tabakalarıyla muhat olduğundan ileriye görebilmek imkan haricinde bulunmuş ve bulunulan mevki yani Ayvacık’a nüzûle mecburiyet-i kat’i (kesin zorunluluk) hasıl olmuştur.

Esnâ-yı nüzûlde rüzgârın şiddetinden husûle gelen hava dalgalarının tesiriyle tayyare sallanmaya başlamış ve bulunulan düzlük bir mevki Salim Bey’in mahâret ve cesareti sayesinde yalnız tayyarenin tekerleği kırıldığı halde inilmeye muvaffak olunmuştur. Bu esnâda pervanede cüz’i bir sakatlık vukûa gel-

miştir. [...]

Tayyarecilerimiz Mahallî Kaymakam ve Belediye Reisinin ve Adatepe ahalisinin haklarında göstermiş oldukları mihman-nevâzlıktan dolayı arz-ı teşekkürât ettikten sonra Cuma günü havanın müsâid bulunmasından bil-istifâde saat sekiz buçukta hareket etmişler ve ahali esnâ-yı harekette bir kurban zebh eylemişlerdir. Ayvacık’tan hareketi müteâkip Edremid Körfezi’ne doğru tayyare yoluna devam etmiş 1700 metre irtifa’ ihrâz eylemiştir.

Bu esnâda Edremid Körfezi’ni istila eyleyen muharref bulutlar arasından geçildiği vakit artık kara ve deniz birdenbire görünmemeye başlamış ve bulutlar gittikçe peyda-yı kesâfet eylemiştir.

Bulutların bu halde bulunması tayyarenin yoluna devamına pek büyük bir hâil olmuş ve bunların arasından geçmek imkansız olmuştur. Bu imkansızlık üzerine Salim Bey tayyareyi sola çevirdiği esnâda motorda bazı sesler işitmeye başlamış ve geriye dönüş esnâsında benzin içerisinde suyun mevcûdiyeti gibi silindirde bazı çatırtılar duymuşlardır. Bu çatırtılar, ağıleb-i ihtimale göre karbüratörlerden benzine geçen hava yerine bulut parçaları kaim olmasından ve içerideki hararet ve buharın suya munkalip olarak bujileri söndürmeye başlamasından tevellüd etmiştir.

İ’tidal-i demi (soğukkanlılığı) elden bırakmayarak tayyareyi usulü dairesinde indirmek ciheti iltizam ve tayyareye ve volplane vaziyeti verilmeye başlanmıştır.

Bu süzülüş esnâsında motor bir iki defa daha cereyan elektirirği ile muayene edilmiş ise de motorun tekrar olarak cevap vermesi motorun işlemeyeceğine kanaat verdiğinden tayyarecilerimiz evvelki hareketi takviye etmişlerdir.

Tayyare 1700 metreden 400 metreye ininceye kadar kâmilan bulut tabakâtı dahilinde kalmış ve sath-ı bahirden 400 metre irtifaadan itibaren kara ve denizi görmek imkanı hasıl olmuştur.

Harita üzerinde icrâ edilen tetkikâta tayyareciler, “Küçük Köyü” civarında olduklarını anlamışlar ise de sahil ve arazi kâmilan ağaç ve sarp dağlarla muhit olduğundan tayyareyi kurtarabilmek imkan-ı haricinde kalmıştır. Fakat fedakâr tayyarecilerimiz bu azimlerinden geri dönmeyerek herçabadabâd tayyareyi kurtarmak için sahildeki kumluğa inmeye karar verdikten sonra tayyareyi büsbütün baş aşağı dikmişler ise de o mevkide tutmak kâbil olamamış ve hava dalgaları da icrâ-yı tesir etmeye başlamıştır. Tayyare bu zaman sağa doğru çevrilmiş ve seyrek ağaçlıklı bir tepeye doğru nüzûle başlanmıştır.

Nüzûl esnâsında vukûa gelen ani bir sadme (çarpma), çatırtıyı müteâkip tayyare kanatlarının üst kısmındaki tellerin merbût olduğu çelik borular Salim Bey’in başına düşmüş ve Kemal Bey de epeyce sarsılmış ise de lehülhamd hiçbir kazâ vukûa gelmemiştir.

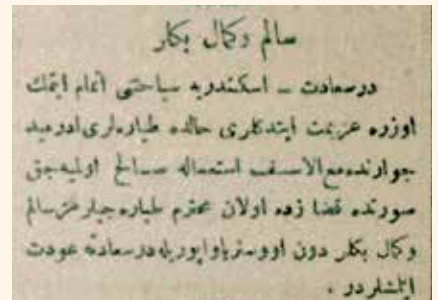
Bu hadiseden sonra tayyareden inilmiş ve tetkikâta başlanmıştır. Sukut neticesinde tayyarenin sağ kanadı bir armut ağacının köküne saplanmış ve kâmilan hurdahaş olmuştur. Alt kısmında bulunan çelik borular dahi zemine gömülmüş ve sol kanadı tamir olunabilecek bir derecede hasarzed olmuş, tekerlekler ve şasi takımı kâmilan kırılmış ve pervane parçalanmıştır. [...]

Tanin, 20 Mart 1914

“Salim ve Kemal Beyler”

“Dersaadet-İskenderiye Seyâhatini itmâm etmek üzere azîmet ettikleri halde tayyareleri Edremid civârında maat-teessüf isti’male (kullanıma) sâlih olmayacak sûrette kazâzede olan muhterem tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler dün Avusturya vapuru ile Dersaadet’e avdet eylemişlerdir.”

Sabah, 20 Mart 1914

“[FRANSIZLAR:] HAVACILARIMIZI KISKANAN KUDÜS HALKI, TÜRK HÜKÜMETİNDEN KUTSAL TOPRAKLARA İKİ ORDU UÇAĞININ GELECEĞİ SÖZÜ ALDILAR”

“Enver Paşa, İstanbul’dan İskenderiye’ye havadan bir akın düzenlenmesine karar verdi”

Fransız Journal Amusant, “Havacılık” başlığı ve “Osmanlı havacılığının ilk başarıları ve ilk yası” spotlu haberi şöyleydi:

“Doğu’da bizim havacılarımızın kahramanlıklarını kıskanan Kudüs halkının talepleriyle, iki ordu uçağının Osmanlı subayları tarafından İstanbul Boğazından kutsal topraklara varınca-ya kadar uçuş yapmaları için Türk hükümetinden söz aldılar.

Savaş Bakanı Enver Paşa, böylelikle İstanbul’dan İskenderiye’ye havadan bir akın tertip edilmesine karar verdi. Bu kararla Türk pilotlarının yabancı pilotlara meydanı bırakmayacağını göstermek istedi.

8 Şubat’ta İstanbul kapılarındaki San-Stefano (Yeşilköy) Havaalanından en son kalkan iki tane tek kanatlı Fransız yapımı uçaktan birinde pilot olarak Yüzbaşı Fethi Bey; beraberinde yolcu olarak Enver Paşa’nın emir subayı Teğmen Sadık Bey, di-

ğer uçağın pilotluğunu Teğmen Nuri Bey yapmış; yanında da yolcu olarak Teğmen İsmail Hakkı Bey yer almıştır.

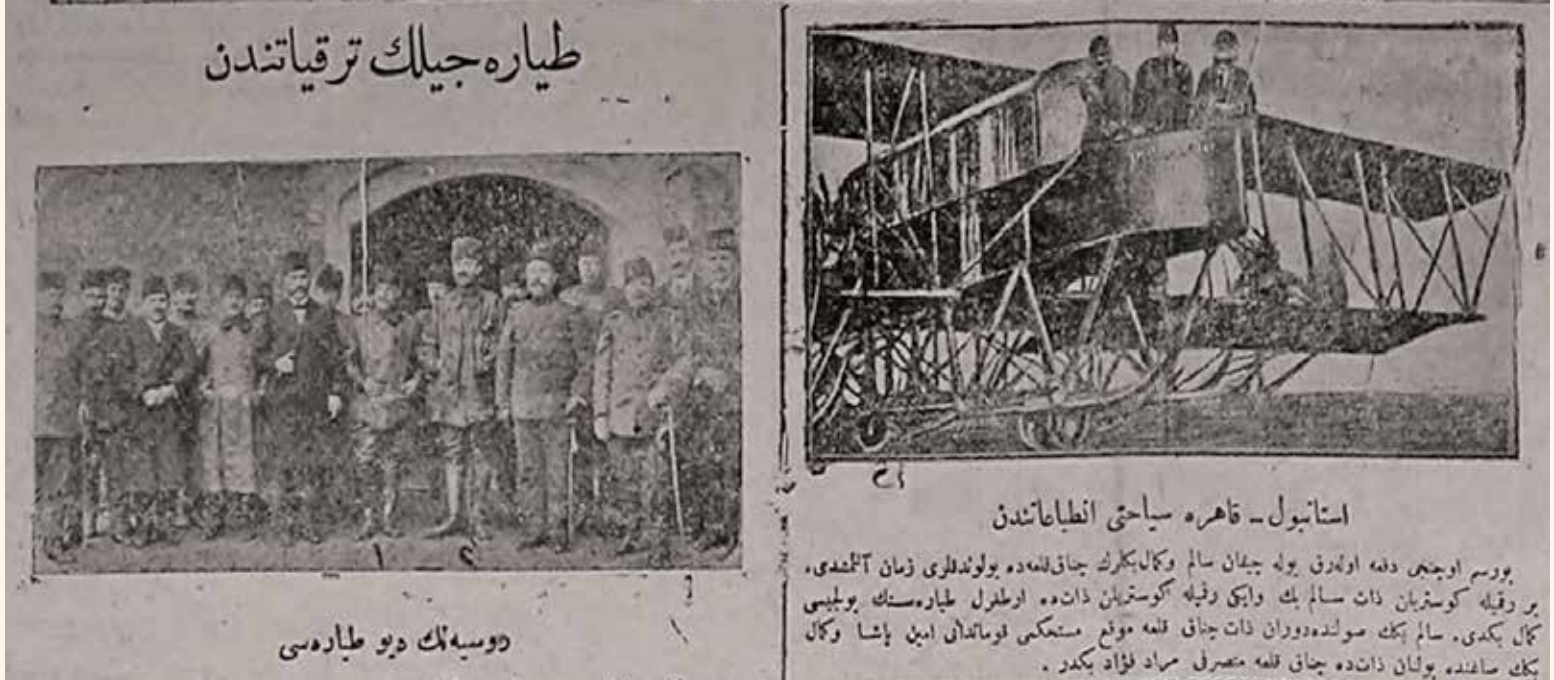
Sultan Murad’ın kızı Sultan tarafından, Yüzbaşı Fethi Bey’e gi-dişlerinden önce bir çiçek buketi verilmiştir.

İstanbul çevrelerinde kalın bir sis hakim olmuştu; uçaklar bu-lutların arasında yükseldi ve ayrılışlarına tanık olmak için ko-şan kalabalığın gözünden kayboldu.

Nuri Bey yavaş ama sessizce İskenderiye yolculuğuna devam ederken, Kaptan Fethi arkadaşına göre gözle görülür bir hız kazanıyordu. Konya, Tarsus, Halep ve Beyrut’ta peş peşe mola verdi. 19 Şubat’ta liman üzerinden bir uçuş gerçekleştirdi ve denize düştü; o, yolcusu ve cihazı kurtarıldı. Beş gün sonra tek kanatlı uçak onarıldı.

24 Şubat’ta uçak Şam’a ulaştı. 27’sinde ayrıldı.”

Journal Amusant, 21 Mart 1914

Salim ve Kemal Beylerin Çanakkale’de çektiydikleri fotoğraf
“İstanbul-Kahire Seyahati İntibaatından” başlıklı fotoğraflı haber şöyleydi:

“Bu resim üçüncü defa olarak yola çıkan Salim ve Kemal Beylerin Çanakkale’de bulundukları zaman alınmıştı. Bir rakamıyla gösterilen zat Salim Bey ve iki rakamıyla gösterilen zat da Ertuğrul tayyaresinin yolcusu Kemal Bey’di. Salim Bey’in solunda du-

ran zat Çanakkale Mevki’-i Müstahkem Kumandanı Emin Paşa ve Kemal Bey’in sağında bulunan zat da Çanakkale Mutasarrıfı Murad Fuad Bey’dir.”

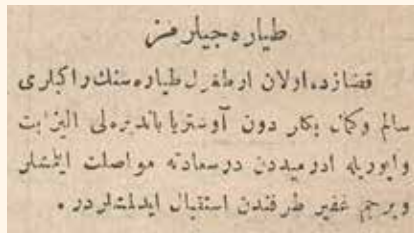
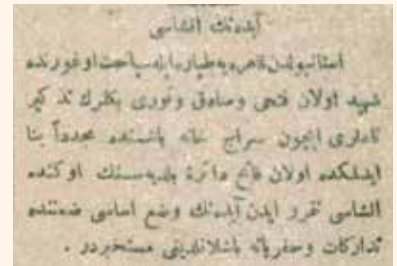
[Not: Bu haberin fotoğrafı, hemen yan sütundaki Tayyarecilik Terakkiyatından başlıklı haberin fotoğrafı ile karışmıştır.]

Tanin, 21 Mart 1914

Âbide İnşası

“İstanbul’dan Kahire’ye tayyare ile seyahat uğrunda şehid olan Fethi ve Sadık ve Nuri Beylerin tezkîr-i nâmları için Saraçhanebaşı’nda müceddeden (ilk defa) binâ edilmekte olan Fatih Dâire-i Belediyesi’nin önünde inşâsı takarrur eden âbidenin vaz’-ı esâsı zımnında tedârikât ve hafriyâta başlandığı müstahberdir.”

Sabah, 22 Mart 1914

Salim ve Kemal Beyler geldi

“Tayyarecilerimiz” başlıklı haber:

“Kazâzede olan Ertuğrul tayyaresinin râkibleri Salim ve Kemal beyler dün Avusturya bandıralı Elizabet Vapuru’yla Edremid’den Dersaâdet’e muvâsalet eylemişler ve bir cemm-i gafır tarafından istikbâl edilmişlerdir”

İkdam, 20 Mart 1914

CHRONIQUE SPORTIVE

CYCLISME

La signature des licences.

— La Commission sportive de l'U. V. F. invite MM. les chefs délégués, délégués et sous-délégués sportifs, MM. les présidents de Sociétés et Organisateurs de courses, MM. les directeurs de vélodromes, à interdire le départ à tout coureur ne présentant pas sa licence ou présentant une licence ne comportant pas sa signature. — Les licenciés doivent être, en toutes circonstances, porteurs de leur licence et ladite licence doit être signée par l'intéressé, dans l'emplacement réservé à cet effet.

~~~~~ **La Nocturne du 1er avril.** — La direction du Palais des Sports met au point la course de 100 kilomètres à l'américaine et elle aborde en ce moment-ci une tâche malaisée : la composition des équipes. Les étrangers auxquels on demande : « Avec qui voulez-vous faire équipe ? » répondent unanimement : « Avec Kramer, parbleu ! » Les Français, de leur côté, veulent réquisitionner les meilleurs sprinters pour essayer de battre le fameux Yankee.

A l'heure actuelle, Kramer est sans équipier. Il veut voir Thys à Bruxelles et si le vainqueur du Tour de France est en bon état il fera équipe avec lui. Quelques-uns de nos champions se sont déjà mis d'accord et à l'heure actuelle les teams suivants sont définitivement constitués : Hourlier-Comès ; Crupelandt-Ellegaard ; Poulain-Petit-Breton ; Stol-Vanhouwaert ; Meurger-Léon Georget ; van Bever-Vandenberghé ; Sergeant-Broco ; Lapize-Miquel.

Kramer, Penchicot, Pouchois n'ont pas encore fait leur choix, mais cela ne saurait tarder, nous tiendrons d'ailleurs nos lecteurs au courant des faits nouveaux. Quoi qu'il en soit, c'est une soirée sensationnelle en perspective.

AÉRONAUTIQUE

Premiers exploits et premiers deuils de l'aviation ottomane.

— Jaloux des prouesses de nos aviateurs en Orient, les habitants de Jérusalem promirent au gouvernement turc d'offrir deux avions à l'armée si deux officiers du Sultan volaient des rives du Bosphore (Constantinople) jusqu'en Terre Sainte.

Le général Enver pacha, ministre de la guerre, décidait alors d'organiser un raid Constantinople-Alexandrie pour montrer que les aviateurs turcs ne le cèdent en rien aux aviateurs étrangers.

Le 8 février dernier partaient de l'aérodrome de San-Stefano (situé aux portes de Constantinople) deux monoplans français, l'un, piloté par le capitaine Féthy bey, ayant comme passager le lieutenant Sadik bey, aide de camp d'Enver pacha ; l'autre par le lieutenant Noury bey, ayant comme passager le lieutenant Ismaïl Hakki bey.

La Sultane, fille du sultan Mourad, offrit au départ un bouquet au capitaine Féthy bey.

Un brouillard épais régnait aux environs de Constantinople ; les avions s'élevèrent dans la nue et disparurent à la vue de la foule accourue pour assister à leur départ.

Tandis que le lieutenant Noury bey poursuivait doucement, mais tranquillement son voyage vers Alexandrie, le capitaine Féthy bey gagnait sensiblement de vitesse sur son compagnon. Il faisait escale successivement à Konia, Tarsus, Alep et Beyrouth. Le 19 février, il exécutait un vol au-dessus de la rade et tombait en mer ; lui, son passager et son appareil, furent sauvés. Au bout de cinq jours le monoplan fut réparé.

Le 24 février, l'avion arrivait à Damas. Il en repartait le 27.

Alors on reste sans nouvelles des aviateurs. Puis, quatre jours plus tard, près du lac de Tibériade, on retrouve un avion brisé et deux cadavres : le capitaine Féthy bey et son passager, le lieutenant Sadik bey.

La nouvelle de cette catastrophe produisit — ainsi que nous l'avons signalé — une émotion considérable en Turquie ; mais elle ne put diminuer l'ardeur des aviateurs turcs.

Tandis que le lieutenant Noury bey et son pas-

sager, le lieutenant Ismaïl Hakki bey, continuent leur voyage vers Alexandrie, deux autres aviateurs ont décidé d'affronter à leur tour la gloire et les périls d'une pareille entreprise.

Un monoplan français piloté par le capitaine Salim bey, ayant comme passager le capitaine Kemal bey, est parti pour Beyrouth. Il doit reprendre le raid de Constantinople au Caire interrompu à Damas par la chute mortelle de Féthy bey et de son passager.

Honneur à ces braves !

~~~~~ **Le rallye aérien de Monaco.**

— Le rallye aérien de Monaco, organisé par l'International Sporting Club de Monaco et qui aura lieu du 1er au 15 avril, est, dès à présent, un succès. Les organisateurs comptent, en effet, sur la participation d'une vingtaine d'appareils français, anglais et allemands, qui feront très probablement une quarantaine de voyages.

Voici les prix qui seront affectés à cette épreuve, qui sera la plus grande manifestation d'aviation de l'année :

75 000 francs de prix en espèces, ainsi répartis : au meilleur temps de tous les itinéraires : 25 000 francs ; au meilleur temps pour appareil de plus de 25 mètres carrés de voilure : 10 000 francs ; au second meilleur temps des itinéraires : 5 000 francs ; Pour chaque meilleur temps des sept itinéraires, en sus des prix ci-dessus, 5 000 francs ; soit, au total, 35 000 francs.

~~~~~ **Une expérience malheureuse.** — Depuis quelque temps nous assistons à une renaissance du parachute... Les inventeurs se multiplient, mais pas les progrès.

C'est ainsi que depuis de nombreux jours on nous parlait d'une expérience sensationnelle qui devait avoir lieu à Châteaufort. Remise une première, une deuxième, une troisième fois, l'expérience du parachute Bangy-Baillet a eu lieu. En voici le résultat d'après un témoin oculaire :

« L'appareil avait été fixé le long du fuselage d'un Blériot. L'arrière du monoplan se trouva de ce fait considérablement alourdi, à tel point qu'il glissa sur la queue, à peine en l'air, et se retourna. « Il ne resta plus, après cette chute, que des débris du pauvre aéroplane, d'où sortit, heureusement indemne, Davrichewy, l'aviateur chargé d'expérimenter le parachute.

« Celui-ci ne devait pas, du reste, avoir une confiance illimitée dans l'engin de sauvetage puisqu'il jugea prudent de ne pas le déclancher au moment où il se vit en chute ! Mais tout est bien qui finit bien. »

~~~~~ **Le Bol d'or aérien.** — Un groupe de sportsmen vient de se constituer pour mettre sur pied l'organisation d'une épreuve monstrueuse : une course d'aéroplanes de vingt-quatre heures sur piste.

Cette épreuve prendra le titre de Bol d'or aérien. Elle se disputera aux environs de Paris, sur

une piste propice et dans un terrain où les amateurs de l'aviation auront libre accès et pourront suivre les efforts soutenus des meilleurs hommes-oiseaux.

Le règlement du Bol d'or aérien sera bientôt établi. Nous pourrions alors donner les renseignements complémentaires sur cette épreuve monstrueuse qui se disputera en juin et a pour but de reprendre aux Allemands les records qu'ils nous ont enlevés.

AUTOMOBILISME

~~~~~ **Le projet d'une nouvelle taxe sur les automobiles.** — Le projet du gouvernement d'établir une taxe nouvelle sur les automobiles ne rencontre guère de partisans au Palais-Bourbon. Le groupe parlementaire du tourisme s'est saisi de la question et en conséquence des nombreuses protestations formulées, il est décidé :

1° De réclamer des explications complémentaires au ministre des travaux publics ;

2° D'intervenir dans la discussion du projet pour demander le dégrèvement des petites voitures. Dans le cas où la taxe proposée par le gouvernement serait admise, le groupe réclamerait l'affectation spéciale à l'entretien des routes du produit de l'impôt nouveau.

~~~~~ **Tour de France 1914.** — Au moment où le Tour de France 1914 met aux prises les principales marques françaises et étrangères, il n'est pas sans intérêt de donner, extraites du carnet de route, les moyennes effectuées par la 14 HP Métallurgique (80/130) lors de la compétition 1913.

Si l'on tient compte que le torpedo 4 places gagnant de cette épreuve de 4 216 kilomètres était une voiture strictement de série, qu'elle avait le capot et le plancher plombés, qu'elle a effectué tout le parcours sans aucune pénalisation, on reconnaîtra que cette performance valait la peine d'être relevée.

Étapes.	Kilomètres.	Moyenne horaire.
Paris-Boulogne.....	308	54
Boulogne-Mézières.....	342	50
Mézières-Belfort.....	368	43
Belfort-Grenoble.....	409	53
Grenoble-Nice.....	340	50
Nice-Avignon.....	327	58
Avignon-Toulouse.....	347	55 1/2
Toulouse-Pau.....	338	49
Pau-Rochefort.....	368	56
Rochefort-Le Mans.....	360	64 1/2
Le Mans-Cherbourg.....	369	58
Cherbourg-Versailles.....	340	72
Moyenne sur 4 216 kilomètres :	55 kilomètres à l'heure.	

MENUS ARTISTIQUES
du JOURNAL AMUSANT

Nous avons édité une fort jolie collection de CARTES-MENUS due à la collaboration de nos dessinateurs STOP, MARS, HENRIOT, LUC, et JOSIAS.

La série, dont ci-contre un spécimen en réduction et en noir, se compose de VINGT chromolithographies en neuf couleurs, renfermées dans une jolie boîte cartonnée, et est expédiée franco à tous nos lecteurs au prix réduit de 3 fr. 50.

La collection ne se détaille pas

Adresser les demandes, accompagnées d'un mandat-poste, au Directeur du Journal Amusant, 3, rue Rossini.

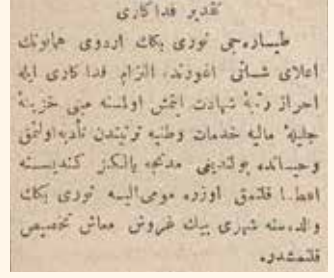
“MUÂVENET-İ MİLLİYE’NİN DÜŞTÜĞÜ YERE ÂBİDE İNŞA EDİLECEK”

Maliye, Nuri Bey’in annesine maaş bağladı 📄

“*Takdir-i Fedakârî (Fedakârlığın Ödüllendirilmesi)*” başlıklı haber:

“Tayyareci Nuri Bey’in Ordu-yu Hümâyûn’un i’lâ-yı şânı (şanını yüceltmek) uğrunda, iltizâm-ı fedakârî ile ihrâz-ı rütbe-i şehâdet etmiş olmasına mebni Hazîne-i Celîle-i Mâlîye hidemât-ı vataniye terettübünden te’diye olunmak ve hayatta bulunduğu müddetçe yalnız kendisine i’tâ kılınmak üzere mûmâileyh Nuri Bey’in vâlidesine şehri bin kuruş maaş tahsis kılınmıştır.”

İkdam, 23 Mart 1914

📄 Bir abide de tayyarenin düştüğü yere yapılacak

“Âbide” başlıklı haber:

“Şühedâ-yı muhteremenin nâm-ı mübeccelini hâtıra-i millette te’bîd için Muâvenet-i Milliye tayyaresinin mahall-i sukutunda te’sîs edileceği yazılan âbidenin inşâsına mübâşeret olunmuştur.”

İkdam, 24 Mart 1914

“Mersiye(1)” 📄

İzmir’de Kıymetli Türk bestekârı İsmail Bey’e:

Ak kanatlı, altın tuğlu tayyare!
Dağlar seni, taşlar seni gözlüyor,
Neredesin? Kaldık ölgün, avâre
Millet seni, can ve dilden özlüyor.

Kuşlar döndü; dönmedi
Meleklerin kardeşi;
Cihan yaktı; sönmedi
Firkatinin ateşi.

Garip vatan! Şehîd oldu evlâdın
Yükseklere götürerek şanını;
Öksüz millet! Hiç susmasın feryadın
Kahramanın fedâ etti canını.

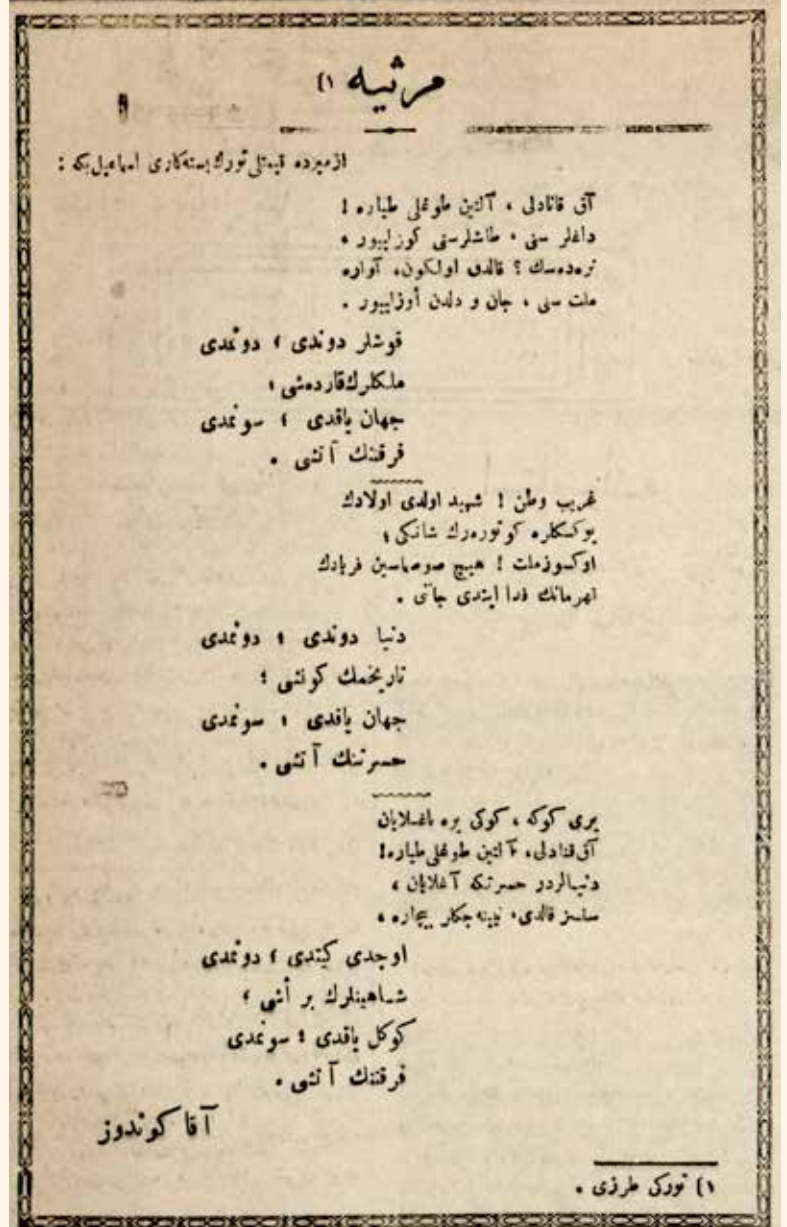
Dünya döndü; dönmedi
Tarihimin güneşi;
Cihan yaktı; sönmedi
Firkatinin ateşi.

Yeri göğe, göğü yere bağlayan
Ak kanatlı, altın tuğlu tayyare!
Dünyalardır hasretine ağlayan,
Sensiz kaldı, ninesikler biçare,

Uçtu gitti; dönmedi
Şahinlerin bir eşi;
Gönül yaktı; sönmedi
Firkatinin ateşi.

Aka Gündüz

Tasfir-i Efkâr, 22 Mart 1914

Mısırlılar, tayyarecilerin karşılanması için toplanan parayı ailelerine verecek

“*Mısırlıların İanesi*” başlıklı haber:

“Kahire’de intişâr eden “eş-Şa’b” gazetesi tayyareci Nuri Bey’in haber-i şehâdeti henüz unutulmayan Fethi ve Sadık beylerin fâcia-i sukutlarından mütevellit teessürât-ı hissiyatını pek derin bir sûrette uyandırdığından bahsettiği sırada Osmanlı tayyarecilerinin istikbâli için Prens Aziz Hasan Paşa’nın riyâseti altında müteşekkil komisyonun bu münasebetle akd-i içtimâ ederek Mısırlılar nâmına huzûr-ı sâmi-i sadaret-penâhiye bir telgraf keşîdesiyle beyân-ı ta’ziyet edilmekle beraber tayyarecilerin ikrâm ve i’zâzı zımnında cem’ olunan mebâliğin ailelerine i’tâsına müsaade olunup olunmayacağının istizânını (izin istenilmesini) karar vermiş olduğunu yazıyor.”

İkdam, 25 Mart 1914

BOĞULMAKTA OLAN İSMAİL HAKKI'YI İSİMSİZ BİR GENÇ İLE BİR ALMAN KURTARDI

“Yafa’da bir matem başladı”

“*Hâdis-e-i Sukut*” başlıklı haberin spotu ise “*Nuri ve Hakkı Beyler Yafa’dan ayrılırken-Hakkı Bey’in Beyânatı*” şeklindeydi:

‘[...] Saat üç raddelerinde Nuri ve İsmail Hakkı Beyler Kaymakam-ı Kazâ ile birlikte tayyarenin bulunduğu yere geldiler.

Tayyare münasip görülen mahalle getirildi. Samîmî bir muşafahadan sonra Nuri ve İsmail Hakkı Beyler tayyareye râkîp oldular. Üç dakika sonra Nuri Bey tayyareyi tutmuş olan askerlere onu bırakmaların emretti. Askerler tayyareyi bırakıp çekilince tayyare alkışlar arasında yavaş yavaş yükselmeğe başladı.

Bu sırada biraz mürtefi’ bir kum tepeye çarptı ve bu çarpmanın tesiriyle yerden biraz yükseldi. Bundan sonra bir kayaya çarptı yine yükseldi. Sahil-i bahre vâsıl olmazdan evvel 250 metre yükseklikte ve deniz üzerinde seyerana başladı. Fakat nasıl oldu anlaşılamadı, bir sukut başladı. On metre yüksekliğe gelince nısf-ı daire (yarım daire) şeklinde sağa dönmek istedi ise de buna talî’i (talihi) müsaîd olmadı, altı metre yükseklikten baş aşağı denize düştü, gark oldu. Denizde yalnız sol cenâhı ile kuyruğundan bir kısmı görünüyordu.

Bütün bu hâdisâta beş dakika kifayet etmişti. Halk evvelâ bir helecân ve heyecan, mebhût ve mütehayyer bir halde idi; fakat tayyare iki süvârisiyle birlikte denize sukut edince herkes bir vaveylâ ile deniz kıyısına koşmağa başladı. Uzaktan tayyarecilerden birinin kendini tayyareden denize attığı görülünce herkeste felâketzedelerin sâlimen kurtulduğu ümidi hasıl oldu. Birkaç dakika geçer geçmez sath-ı bahrde yüzlerce baş görünmeğe başladı. Bunlar, tayyare henüz sukut ederken bir saniye fevt etmeksizin (kaybetmeden) soyunup denize dökülen Yafa mavnacılarıyla yüzmek bilen bazı zevâtı ki telâtum-ı emvâca (dalgaların çarpmasına) rağmen adeta koşmaya çalışıyorlardı. En evvel muvâsalat eden, bu dakikaya kadar ismini öğrenemediğim, gayet genç bir mavnacıdır ki İsmail Hakkı Bey’i gark olmak üzere buldu. Hemen onu tuttu, fakat o sırada hücum eden bir dalgaya mukâvemet edememesinden dolayı ikisi birden batmak üzere iken Alman gençlerinden Mösyö Yusuf Hal yetiştirdi, ikisini de bir eliyle yakalayıp çıkardı ve diğer mavnacılar gelinceye kadar İsmail Hakkı Bey’i elinden bırakmadı. Yetişen mavnacıların bir kısmı İsmail Hakkı Bey’i alıp sahile getirdiler, bir kısmı da Nuri Bey’in tahlisine koştular. İsmail Hakkı Bey sahile çıkarıldı. Sağ ve salim görülünce Nuri Bey’in de onun gibi tahlis edileceği ümidine düşen halk fart-ı meserretlerinden alkışlara başlamıştı.

Hakkı Bey bir araba ile hastahaneye sevk edildi. Fakat Nuri Bey bulunamıyor, ye’s ve elem gittikçe artıyordu.

Bu sırada tahlisiye (kurtarma) sandalları tayyarenin bulunduğu mahalle varmış ve tayyare büyük mavnaya konarak sahile nakl olunmuştu. Ardınca Nuri Bey’i hâmil (taşıyan) bir sandal göründü; fakat Nuri Bey’i getiren mavnacılar o derece sâkit, ve me’yûs idiler ki bu vaziyet müdhiş hakikati i’lâm ediyordu. Nuri Bey sahile çıkarıldı. Halk ağlaya ağlaya etrafında toplandı.

Doktorların tedâbiri boşa gidiyordu; hastahanaya nakl olundu, heyhat!... Nuri ölmüş, fen ve sanatın kurbanı olmuş idi...

Yafa’da bir matem başladı. Saat yedi raddelerinde Nuri’nin cesedi, kadınların nuhâtı (hıçkırıkları), erkeklerin figân ve feryadı arasında Kışlaya naklolundu. Fakat halk bu vatan-ı fedakârının bulunduğu yerden ayrılmak istemiyordu.

Sabahleyin Hükûmet tarafından bilumûm konsoloslarla rûesâ-yı ruhaniye ve müessesât-ı ecnebiye hey’atına tezkireler (pusulalar) tevzi’ olundu (dağıtıldı). Nuri Bey’in ibtidâ eş-Şeyh İbrahim el-Acemî’nin türbesinde defni takarrür etmişken Harbiye Nezâreti’nden vârid olan telgrafnâmede merhûm mûmâileyhin naşının Salahaddin Eyyûbi hazireleri civarında defn olunmak üzere Şam’a nakli iş’âr edilmesi üzerine pek müdebdeb ve bununla beraber pek hazin-engiz bir alay tertip olunarak naş-ı gufrân-ı nakşi kışlada cami-i kebiye, oradan da edâ-yı salatı müteâkip Bereket-i Kamer(?) tarikiyle İskele civarındaki Liman Dairesine isâl olundu.

Cenaze burada bir oda içinde kondu, ba’de Müfti Efendi, Maro-

ni Patriki Vekili taraflarından gayet müessir bir mersiye okundu. Mersiyelerin halk üzerinde ettikleri tesir o derece derindi ki kimse kendini ağlamaktan men’ edemiyordu. Merhûm için taleb-i rahmet ve gufran edildikten sonra Tel Ebib Müstamerisi Reisi Mösyö De Zenkof Fransızca bir nutuk irâd ederek merhûmun menakıbından ve ufûlünden dolayı hasıl olan teessürattan bahs ettikten sonra Yafa’da Musevilerin (Nuri) tesmiye olunmak üzere bir tayyare iştirâsıyla Hükûmete takdimini kararlattırdıklarını beyân etti. [...]

Halkın dağılmasını müteâkip merhûmun cesedi tahnit edildi (ilaçlandı). Bu gece Beyrut’a götürülmek üzere sandığa konarak “Berk-i Efşân” torpidosuna teslim edildi

Suya varmazdan evvel Nuri Bey esvabıyla, serpuşuyla, dürbünüyle birlikte kendini denize attı ve sahile doğru yüzmeğe başladı

Hakkı Bey’in Beyânatı

Yafa, 28 Şubat, Cuma

Merhûm Nuri Bey’in tahnit olunmuş (ilaçlanmış) olan cesedini Beyrut’a nakle memur edilen (Berk-i Efşân) torpidosu dün gece nısfülleylden sonra saat dördü çeyrek gece iskeleye yanaşmış, na’sı hâmil sandık der’akap Belediye Reisi ile bazı me’murîn hazır olduğu halde Liman Dairesinden kaldırılarak ihtirâmât-ı lâzime ile torpidoya nakl olunmuştur.

Torpedo, bugün öğleden sonra saat dört raddelerinde Beyrut’a muvâsalat etmek üzere dün gece saat beş raddelerinde Yafa limanından mufârakat etmiştir.

Bugün sabahleyin henüz Otel De Park’ta yatan İsmail Hakkı Bey hâdis-e-i sukuta dair izahât-ı âtiyeyi vermiştir:

“Tayyarenin sukutuna iki sebep vardır: Birincisi tayeran ettiği yerin iyi olmaması, düz ve tayeran için müsaîd bulunmaması; ikincisi tayeran ederken rüzgarın arkamızdan esmesidir. Her iki cihete öğleden evvel merhûmun nazar-ı dikkatini celb ettim; fakat o, bu mütalaamı ehram etmedi. Tayyarenin, seyr-i serî’i esnasında iki defa çarpması ve iki defa yükselip alçalması yüzünden benzin mahzeninin kapısı açıldı; fakat bu, iki çarpmanın tayyareye îrâs ettiği muvazenesizlik kadar bizce şâyân-ı ehemmiyet değil idi; Çünkü muvazanede hasıl olan hâlel yüzünden tayyare titremeğe başladı. Deniz üzerinde iken Nuri Bey muhatarayı idrak etti. Keyfiyeti bana anlatmakla beraber tayyareyi rüzgâra karşı vermek istedi ise de devre dar olduğundan tayyare denize doğru sukut etti. Suyu varmazdan evvel Nuri Bey esvabıyla, serpuşuyla, dürbünüyle birlikte kendini denize attı ve sahile doğru yüzmeğe başladı. Ben ise yüzmek bilmediğimden kürsi üzerinde kaldım ve tayyare ile denize düştüm. Ağzıma kadar suya battığımdan hemen yerimi değiştirdim ve ceketimi, serpuşumu, dürbünümü ve çantama atıp tayyarenin gözüken kısmına durdum. O vakit Nuri Bey uzaktan kendimi denize atmaklığımı işaret ediyordu. Bir taraftan tayyare yavaş yavaş batmağa başladığından Nuri Bey’in işareti veçhile kendimi denize attım. Nuri Bey tayyareye yüzerek döndü, bense su içinde dalgalanmaya başladım. Bu hal beni tahlis edenlerin muvâsalatına kadar, yani takriben 10 dakika devam etti. En evvel beni kurtarmaya gayet cesur ve pek genç bir çocuk geldi ki onu tanıyamadım. Fakat der’akap ikimizde batacaktık, ancak Mösyö Hal yetişerek diğer sandalcılar gelinceye kadar beni tuttu.

Buraya muvâsalat ettiğimizde makine bir dereceye kadar tamire muhtaç idi. Bu tamirât muvâsalatımızın ikinci günü (Berk-i Efşân) torpidosuyla gelen makine mühendisi Murad Bey ile refiki tarafından yapıldı.

Kendileri makinenin âlâtını birer birer çözüp temizledikleri gibi muattal olan aksamın yerine de yenilerini koydular. Makine kurulduktan sonra iki defa tecrübesini yaptık. Pek iyi idi. Hatta denize düştükten sonra bile makine pek a’lâ işlemekte devam ediyordu. O halde tayyarenin sukutuna söyledığım iki sebepten başka hiçbir sebep yok idi.”

Tanin, 23 Mart 1914

مادام قايونك حرکتی

حکیمه اولورس اولسون باقلیدور . باقل
اولاده مشولور . قط کندی ایتماده کتیه :
قیامت ثلث دمیله « اولور بزمه » le اکتر
قیامت اولنده دور . چونکو موبی قایمت ووشوق
ایدی که بر انانک عرت نفس ابله بولدر چوق
اولانق نهانکایدور . مادام قایموره ووشوق
ایدی که کتره بیلره نوهم ایدین اسرار - صیبت
خاطر می دوروزی کتیه - مطلق فاش ایدیلور
به ویشوق ایدی که انتقام ساختهله آغوش
فوروشورله فانی قتل ایلکبره ابر کندیلتیریکه
قیزیکده حیاتی چیرمهده ایدیبی ایلون همادی
همی منوی ایش ویل آلتیه ایلرجهده حاصل
دوروشیتک نگرده مادام قایمیلور کورسه
یینه نظر عامده منطیله برزوالی قاندر .
ابن الرقی احدنوری

ما دام قاپوچك قاللي لوروشونه طوشمى ،
 قالئمكه خليفه بوكاسمق اولميشنه دليل ،
 وحي زمامده قارن صداقت وعقلك برهبرماش
 متاليفر . ما دام قاپسو ، عالم مدنيته خدمت
 ابديتي : قواي عموپه آرمستهدهمهر برمولى اولان
 مطبوعات قوشى ، سوز استمائه قارشى بيهورطه
 ايفك . ا . ب . ن . كه چوق ، برطانتى ضدالبيعه
 بر زلفان عرسى آرمسته ازلين كنج مغرطرب
 ليزه آييمور .
 هاشم ناهد

فایوریزه قائلان تعداد منوریت حشاً هر یو بم،
قائلانک اولونه تا سلسله ایلام بطریق اسبانه بر طرز ده
کندیس دست معافانه تودیع این عزت مکار صاحب سلسله
بمن مفکوره می قائلان اجرا ایلی او متنی الیه
کمال احترامه اویرم .

سید علی

« مادانگه موسو قلته، قابو عليه سپاس
برآمد به کبري بشده، اوجايله برادرنگ غبرو
نسوي و دماس شغعلي به پناه آت افشايدي..
پوراده موسو قلته آجمله برابر، بزده
عاجانگ خط حرکتك نكرهين هر كند تلوايي
تقيح وزوايي مادام قابوي خطي بولورم ..
مرابع الدين الهامی

مخالف بود و شروع شکله دوام اندک
بوکی فاحشه لیک حدود و تمامی فلفل طیس این
و فادیک بود که لاده زله الی و لاشد یرسده
جه او قدر غیر طبعین .

فرائض، قانون مدنی، احکامی و رجال اختلاف
آئینی قانون آری، و عازو عدلی سیاسی که
مسائل شخصیه، و جبران خصوصی و قدر واقع
اولان پروازان برکت متناوبی داشته، مدام
قانونی برپا برونک استنصاف استیضاح قامت
اولنده، اولنده برونک، اولنده اولنده
علی سعادت

مادام تاہو مدافعت ناموس ایہون اچاع جنابت
ایہن بر زوالی در، زبر ایتر زیادہ سو دیکی زوجہ ک
گرہ سنک، نہایت گندہک استغاثی لک لک ایہون
ووقع بولان بو رکندن آئین ناموسی فوراً ترقی

عبدالاحد
 مادام قابونك برقادون اولدېنى دوشونورك
 گوشه ملير: مادام قابو شيدى به قدر كلوب
 كين جابلر قدر قاندر. اگر آي معصوم عد

عددی جوتی توانم. السالطیله عددی ده اولستده
اکیلیله. قالته حرکتی اخلاق و حقوقی منع
اغدیله مادامک لطفی ده یه عین اخلاق و حقوقی
هیچ ده قبول اده من. چونکه بشریتکلیه توده
ایزده کی میاس ایه انسانک نفس و یا ضروری ده.

دو قنور لعن شوق
::

موسى نوزده قايى كه چك اختاره
اشتراك اجنه مكه قرار و برمش و بوفراى
فرقه ك راسنى قبول اجنى بچون تكفاده
بولان راه قال - موسا بسترى هفت نهالنه
بنيغ ابه كوئه نوزده چكك اجون هيج
براموريت قبول اجنه چكنى بيان اتمند

مادام قایونک استخوانی
دوون هن یارس خرنه لری مادام قایونک
استخوانی حقنه بر طاقم تفصیلان منده

مبعوثا ريمزله

مباحث:

ادرنه مبعوثی قاضی بکله ملاقات

ادو بموئلری، یوسه مجلس بموئلان ایخلده
ادکار نخلده، برپادکار جلالت اوله قیاسان
خود اید حکمر در، مجلس هل موجودیت
کمه وموئل ایخلده اولتری برسه
ننده هر فائ اشندی، هم قازاندی، اولک
یور اذنه بموئلری مجلسه برسیای محسوس
کیر، حکمر، سولایله مکتبی،
په نیشلری ده باشقه بر حاده محسوس
حکمر در.

دولت اوردی بموالت و حق بیکر
فان امرایند برک ایستاد که اندوه مرگ
بکیه حالی برد و موافق لبانشدن ایشان بود.
و در حالتی که آن امرود : « اندوه
در حد اصل و نه انشاید »

— حركة أكبر مادي مدعته للثوارين
في كشمير ، حركة دوت ال إيه إيه
والتي ، جاليليو ، وبنامته والبق كعبه

— حركة ووجودية تربية المتأخرين
في الستينيات

- احوال خرد و صانع خداوند
- تجارت هنر و علم مشرق و مغرب
- معایب و فضیلت و آثار و وسایل اخلاقیه
- انیسوار
- احوال زواریه
- مسائل محاسبه و ابطال اصول

[illegible]

— اسكان (خانه مخصوصه) گنجعليپ پاشا را
نگاه داشته چو سبك كوچه را نگاهدار.

— کورده مان ایتلک کتارانل و لای بووک
— بکون ایجنده جالبیق لازملر، بوسه کی سالی
— لای بیکین و برهت جات برهتیه اولیلیر،
— بوسه طنده کی فکر کن جدر
— مراد کی فطره طرم واروان لسته

۱- آيا باور اسلامي جندوي و فکري يکرا
۲- آيا باور اسلامي باور اخلي اخلي عرصه گندي
۳- آيا باور اسلامي باور اخلي اخلي عرصه گندي
۴- آيا باور اسلامي باور اخلي اخلي عرصه گندي

قوله في ارضي مكشده برضرب مشهني
ربه تحفقات احرامى ايجيوك استبول

دین شمع کو روکی دون یار میں ایک
بے غم ہارہ اور تہہ نظر اے یار
یہ ہوشیار دلائی یہاں نکاتِ اہم
رہ ہدایتی ہر تقریر قدیم احسن

طیاره د کثره دوغری سقوط اېستی. سوه
او را ما زدن اول تو زی یك انوا یسه، سر پو شیه
دوریسه رلکده گسیدی د کثره آندی
په ساحه دوغری پورمه پانلای. په یسه
پورمه یلمه بکندن کړی او زړه قلم
طیاره یکه د کثره دوشم. آخره قدر
سوه پانلنمقن هان پرمی دیکشه درم
چا کشي، سر پو شیه، دوریسه
په طایه ی آتوب طیاره یکه کوزو کي قسمه
دورم. او وقت توری یکه او زادن
تندې د کثره اتقمعی اشارت اېدی پوری.
په طرفدن طیاره پو اش پو اش پانسه
شلا د نمن توری یکه اشارتی وجهه
تندې د کثره آندم. توری یکه طیاره
دورک دوشی په صوا حیدد الفاع لافه
شلام. پو حال یی تخلیص ایدننک موا سته
د، یعنی تقریباً او ن دقیقه دوام ایدی.
اول یی قور تازه غایت حور ویک کنج
چو جوق کلای کالای طیاره دم. فقط در غیب
کیمزه په حقیق، آنجی موسو هان
شورک دیگر صدا خیلر کنجه په قدر یی

بدرایه مواصلت ایندیگر میده ما که
درجه بقدر تعمیر علاج ایی بولیمبر
استنزه ایکه کوی (برق افشان)
رید و سوله کن ما که مهتدی مرادیک
دقی طرفند پاییدی .
کندیلوی ما که مک آلاقی برورد
زوب نینه دکتری کی معطل اولان
ما که برینه بکلیرق قوبیلر . ما که
بولقدن صو کرمانکی دفعه نخره سی یایق .
ای ایی . حتی دکره دوشدن صو کر
ما که یک العالایشه مکده دواماید یوردی .
مالده طیاره مک سقوئه سوله ریکم اکی
مردن باشه هیچ رسب بوی ایی .

موش اختامنده ارمیتر
موشیدن بیلدیرلنکه کوره ارمیتر
اده نامزد مسکندن دولانی اختامنه
تالاک ایتمیش ویر یوزدن لومی معیوت
سای مشکلامه دوجار اولمشدر . کیفیت
ساز و ترقی فرقهسی طرقدن ایشراق
نایه بیلدیرلش ، یونک اوزرسه بطریق
ای موش مرخصه خانه سه برعراق کیشده
دولک عدم اشراقکن طولانی موشیدن
فی معیوت آغاب ایلدلیکی تقدیرده یونک
ولنی کندسی درعهده ایتمه حکمی
میشدر .

پولیس مدبری
آیدین ولایتی پولیس مدبری عارف باک
پولیس مدبر لکهنه، حلب پولیس مدبری
باک قسطنطینی پولیس مدبر لکهنه تعین
شماره ۲۰۰

تدریسات ابتدائیه
تدریسات ابتدائیه قانون موثقی و مجلس
مخزولایت مقرراتی موجهه بکندن
سی و گشتاد و اولو بحق کتاب ابتدائیه
رده گشتاد و اولی ایجاب ابدع حکسندن

شده موجود مسلم و غیر مسلم درت باشند
باشند ویدی باشند اون اون باشه قدر
بوم نقوس ذکور و انك محلات اضاربه
قام اوله رق مقدارك بيلمسی اقتضا
بکشدن محلات انه و مختاراته تبلیغات
باشه و قضیه بالا ایا طلب ایدیل حدارک
اون ایش کوه قدر بهمه حاله ارسال ازمی
ما تبلیغ اولو بشدر .

ایک اجنبی آڑہ سندھ
آشودہ : ۱۶۰ ملوث تاریخہ چکیں
اولیٰ کیجہ آلاووفہ ساعت سکڑدہ
فصائدہ آریان موقعہ توانی مہندسہ بدن
و یجرملی موسیو راجہ دیکر مہندس
واقعی و ولولہ قل ایشدہ کشت
ق ضندہ اطلہ آمال قولوسی محل
عزیت ایشدہ

حادثة سقوط

نوری و حق بیکر بافادن آیو بلور کن - حق بیکر سانانی .

از شبیه کوئی و از حق هرگز نریزد بر او حادث اولان
و نشد، من طبع الله کی شاه است او زون او زادی به

صیاحین حکومت طرفین بالعموم
قولاسلارله رؤیای روحیه و مؤسات
اجتیه هیلله تذکره روزع اولوندی.
بوری بکلتا ایلدا الشیع ابراهیم المعینی یکن
تره سنده فی عررا غشکن حریبه نظارلشدن
وارد اولال نظر اقلده مرجم موی
الیهک نمشک صلاح الدین ابوی تره سنده
آرقدا شاری فتحی و صادق بیکر خطیر و زری
جوانده دفن اولوغق اوزره شامه علی
استار ایفلسی اوزره یکن مذهب و یونکه
برایک حرن انکیز برای تریب اولونورق
اشر غران غشی ش. جاح کیره و اوران ده
ادای صلاتی متعاف رف رفطریقله اسکله
جوانده کی لیان وارسته ایصال اولوندی.
جازه بوراده بر اوله ایجه قوندی و سده
مغنی اقدی و ماروق بطریق و کیل طرفلشدن
غایت مؤثر بر مرثیه اولوندی. مرثیه بیک
خاق اوزره سنده بیکری تاپیر اود ججه پندی که
کیمه کندنی آغلامقدن منع ایده میوردی.
مرحموم ایچون طلب رحمت و غفران
یاندکدن صوکره تل ایست مستعمر سی
پنی موسیودوره تکوف فراسرجه بر اطلق
کله ایله ده مرجمک بالقدن و بالقدن

بولانی حاصل اولان نامراتدن بحث ایندکدن
موکره یا فاقه موسویله (بوری) نسبه
لوقتی اوزره بر طایفه انزاسیه حکومت
قدیمی فراوانده و قلاتنی سیان ابتدی
و دندن موکره صریحیه آوقلات راقب الامام
قدسی ایله اورتودوقس جمعتری نامه
متر ترجمه و فطین خردی صاحب
سر محمدی یوسف العیسی اقدیلر و اقلق
فانی کاتیلردن موسی اوه و ایل طرفندن
عیلی نامت مؤن بر نطق تلاوت ایدیش و حش
سکره و ملکجه بیان لغزت ایدیلرک
الحمد لله
خلطک و اقللسق متعاقب مر حومک
سیدی تحط ایدلی . بوججه یوده
پورتورونک اوزره صلیفانه قوه نطق و برق
فان و طوری فوئه تمام ایدلی.

حق بکک بیاناتی
 ۲۸ شماره جم
 مرحوم نوری بکک تحبیط اولوغوش
 لان جسدی بیرون فله مأمور ایدیلن
 برق افسان (طوبوریدوسی دون کجه
 بدالبیانی صوکره ساعت دودی چارک
 له ائکجه یا مشاعتی حامل صادق
 رعقب بدیهی رئیس ایل بعض مأمورین حاضر
 لنبی حاله انان دائرہ سندن قالدیرلهرق
 هزارات لارمهاله طوبریدوسی قن اوئمشدور
 طوبریدی و کون اوککدن صوکره
 ساعت دوت واده لرنده بیرون موصلت ائکک
 نرور دون کجه ساعت بش واده لرنده
 له انان معارف ائتمشدور

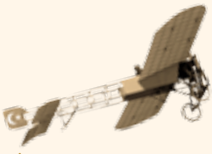
وكون صاحبين غنوز اوتنى دويارده
ان امير ايل حق بك حادته سقوطه دار
صالحات آيينه ورمشدر :
طاردهك سقوطه ايكي سب وارده :
خجسي طيار ايئديكي يراني اوئامسيء دوز
طيار ايئون ماعده ووقامسيء ايئخجسي
يران ايئر كي روز كاوك آرفمزدن اسماء سدره
ايكي جهت اوكلدن اولي مرمونك غلر
حق جلب ايئدم ؛ فقط اوء بو مطالعه
و ايئدهي طيارهكء سوسرهي اناسده
كي دغه چاريسي و ايكي دغه بو سوب
امسيء بوزندن بوس غزنك قوس ايئندي ؟
طوبه ايكي چارچمك طياره ايراش ايئديكي
الامسولك قدر ترجمه سايا اهميت كل ايدي ؟
مكه موازده حاصل اولان خلل بوزندن
اوه تيزمكه ماشلا دي ، ذكر اووزنده ايكن
كي يك خطر مي دارا ايئدي ، كيغيتي بكا
الافسيه برابر طياري روزكاره فرشو
يك استاده ايئده وورطار اولر ايئدن

ساعت اوج راده نژده نوزی و اسبابی
حق بکفر قائم مقام قضا ایله برکنده طیاره
پولنده ای بره کلداری ،
طیاره مناسب کوردولی محله کتیرلری .
صحبی بر مصاحبه من سوکره نوزی و اسبابی
سقی بکفر طیاره واک اولندی . اوج
دقیقه سوکره نوزی بک طیاره ی خلوتش
اولان عسکرله اولی رافقین اصابندی .
عسکر طیاره ی بر اقوت جیکتجه طیاره
آلبیشل آرمه سندم پویش پویش بوکس
باشلادی .
بوصر مدبر از مرتفع رفوتم نهغه جاریدی
ووبخاریمک تأثیرله بدون براز بوکسیدی .
بدون سوکره برقا عجاریدی بته بوکسیدی .
ساحل بحر واصل اولماز اول ۲۵۰ متر
بوکسکنده و ذکر اوردند سیرا باشلادی .
فقط نسل اولدی آتلاسه مادی ، بر سقوط
باشلادی ، اون مترو بوکسکنک کتجه نصف
فازمه شکنده و صافه و تخت ایسه ی ایسه دوکا
طالع مساعد اولمده ی آتی مترو بوکسکنکن
باش آتانی ذکره دوشدی غرق اولدی .
دکتره پانکر سول جانی ایله قوروشدن
فقیس کوردو نوزی .

یوتون یوحا آلامش دقیقه گنایب آچشدی.
 خلقی اولای رخلجان و عیجان، مہیوت
 و متعین بر جسد ایدی؛ فقط طیارہ ایکی
 موازیسلہ بر لکده، دکرہ سقوط ایدجہ
 هرکس بر واولا ایلہ دکرہ قیسہ
 نوشعہ باشلائی. اوزاقدن طیارہ جیلردن
 برینک کندی طیارہ دن دکرہ آتشی کوریتجہ
 مرکده. فلا کترده ترک سالما خودنویسی
 میدی حاصل اولدی. بر وچ دقیقه جگر کیمز
 صلیح عمرده یوزار جمایش کوروشکماشلای،
 وئلا طیارہ خود سقوط ایدرکی بر آتیه
 یون آتیکسیرین صوبوب دکرہ دوکیں
 اف. ماوانہ جیلرہ بر زمک سین بعض دولتی که
 الاظم مواحد رخلما آقا قشایب جالشیورلیدی.
 آقاول مواصلت ایدن، بر دقیقه، قدر اسمی
 و کرہ مدیکم، غایت کیمز بر ماوانہ جن دکرہ
 ایلجل جنک بر طرف اولما آواز، وئلا

هان اوق طوبىءى فقط اوصردده بوم ابدن
 رطالفيه مقاومت ابدمه مستدل دولاي
 بكنسى ورن باقى اوزده ايكنى المائل
 لشجر غنم موسو يوسف هال پيشدى ،
 بكنسى ده بابه بالا يوب جقاردي وديكر
 او بجهل كشمه قدر اساعيل حق بي
 لندن راقمداى . قيشن ماوه جرك
 قسعى اساعيل حق بيك آوب ساحله
 شيردار . ب قسده بوى بلك قلمسه
 بشير . اساعيل حق بك ساحله جقاردي .
 باع و سلم كور و نجح توى بكنده اوليك
 قى تخلف ابدنه حكي اميده دوش خلق
 رط صبر لادن آلفيشله باشلاشدى .
 حق بيك بر آراه ايه خسته خانه سوق
 لاي . فقط توى بلك بوم باور و باس

اتم کینه که آرسودنی ،
 بوجیهده تحلیله صدالقری خارونک
 لوئلهی غله وارمش وطناره بوونک
 اوچه قوناق ساحله قل اولوغشدی .
 دجه بوری بکی حائل بر صندال کوروندی !
 اتم بوری بکی کچیرن مانوجار اودرجه
 اکنه ، و ما یون ایملارکه بوشعت مدعت
 قنقی اعلام ایلیوردی . بوری بک ساحله
 یقارای . خلق آغلا آغلا اهرالده
 وایلدی .
 دو قودورلک ندایی بوشه کیدیوردی !
 سینه قل اولوغدی ، حیات ...
 ری بولش ، فن وسعت قربانی اولوش
 دی ...
 دایمده بر عام باشلادی . سلطنت بدی
 دهرلده بورسک جسدی ، وایتورک حائی ،
 ککترک قان و فریادی آرسوده فیده
 ل اولوندی . قلع خلق بو وطن فداکارک
 فریده بران آبرائی ایستیوردی .

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE
HAVA
SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Şehbal / 28 Mart 1914

“MAKİNESİNİN BOZUKLUĞUNA VÂKİF OLDUĞU TAYYARE İLE UÇMAKTA SEBÂT EDEN KAHRAMAN”

طیاره‌چی مرحوم نوری بکک حلبده سلاح آرکاداشلریله صوک نرفیسی
۱ طیاره‌چی نوری بک، ۲ راسد اسماعیل حق بک، ۳ قوماندان علی رضا پاشا، ۴ قول اوردو عسکر رئیس علی بک، ۵ حلب لوا قوماندانی،
۶ تعلیمگاه معاونی میرآلای وایغان بک، ۷ حلب فرقه قوماندانی وکیل ارکان حرب ییکباشیسی چیل بک، ۸ طیاره مکتبی نامزدی سواری ملازمی عارف
بک (که بوذات فتحی بک مرحومله حلبده طیران ایتشدی.)

صوک قسازده طیاره‌مزک دم واپسینی

Fotoğraf altı: “[Alt] Son Kazazede Tayyaremizin Dem-i Vâpesini (Son Nefesi) / Tayyareci Merhûm Nuri Bey’in Halep’de Silah Arkadaşlarıyla Son Telakkisi (Buluşması) / 1 Tayyareci Nuri Bey, 2 Rasid İsmail Hakkı Bey, 3 Kumandan Ali Rıza Paşa, 4 Kolordu Ahz-ı Asker Reisi Ali Bey, 5 Halep Liva Kumandanı, 6 Talimgâh Muavini Miralay Vaytman Bey, 7 Halep Fırka Kumandan Vekili Erkân-ı Harp Binbaşısı Cemil Bey, 8 Tayyare Mektebi Namzedi Süvâri Mülâzımı Arif Bey (Ki bu zat Fethi Bey merhûmla Halep’de tayeran etmişti.)”

“Nuri Bey’in
tehlikeleri
küçümsemesi,
ölümden sonra
da yaşamasının
sebebidir”

Şehbal, uçak seyaha-
tini yakından takip
etmeyi sürdürürken,
üçüncü şehidimizle
ilgili de yeni fotoğraflar
yayınliyordu. İşte
onların fotoğraf altı
yazıları:

“[Üst] Tayyareci
merhûm Nuri Bey
ile râsıd (gözetleyici/co-pilot) İsmail
Hakkı Bey Halep’de
iken / 1 Nuri Bey merhûm, 2 Refik-i mehaliki rasıd İsmail Hakkı Bey; [Alt] Üçüncü Şehid Tayyare Hakkında Son İntibâlar / Tayyareci Nuri Bey Merhûm / İstanbul – Kahire Seyahat-i Havâiyesinin son merhalesinde kazâzede ve şehid olan Nuri Bey’in serâncam-ı fecî’i, kendisinin evvelki iki ziyâdan sonra

طیاره‌چی مرحوم نوری بک حلبده ایکن
۱ نوری بک مرحوم، ۲ راسد اسماعیل حق بک، ۳ حلب والیسی جلال بک، ۴ قوماندان علی رضا پاشا، ۵ دفتردار ولایت حق بک، ۶ بلدیہ رئیس
غالب بک، ۷ طیاره مکتبی نامزدی عارف بک، ۸ تعلیمگاه معلمی میرآلای وایغان بک، ۹ ملکیه مفتشی شکری بک، ۱۰ مجلس اعیان اعضاستدن کهیا
زاده احمد افندی.

Fotoğraf altı: “Tayyareci merhûm Nuri Bey Halep’de İken / 1 Nuri Bey merhûm, 2 Râsıd İsmail Hakkı Bey, 3 Halep Valisi Celal Bey, 4 Kumandan Ali Rıza Paşa, 5 Defterdar-ı Vilayet Hakkı Bey, 6 Belediye Reisi Galip Bey, 7 Tayyare Mektebi namzedi Arif Bey, 8 Talimgâh Muallimi Miralay Vaytman Bey, Mülkiye Müfettişi Şükrü Bey, 10 Meclis-i Ayân a’zasından Kehyâzade Ahmed Efendi;

ne kadar muzâafen elîm oldu! Makinesinin bozukluğuna vâ-
kîf olduğu tayyare ile uçmakta sebât eden bu kahraman zabitin
mehalike karşı gösterdiği istihfaf, kendisinin maba’d-ı mevtin-
de sebeb-i hayatı olmaya layıktır.”

Şehbal, 28 Mart 1914

Tayyare Mektebi’ne Fransız subay

“Tayyarecilik” başlıklı haber:

“İstanbul’dan (Tan) gazetesine çekilen bir telgrafnâmeye göre Tayyareci-
lik Müdürlüğüne bir Fransız zabiti tayin olunmak üzeredir.

Bu hizmet doğrudan doğruya Harbiye Nezâreti’ne tâbî’ bulunacaktır.”

Tanin, 28 Mart 1914

طیاره‌جیلک
استانبولدن (تان) غزته‌ست چکیلن بر
تلغرافنامه‌یه کوره طیاره‌جیلک مدیرلکنه بر
فرانسز صابلی تعیین اولغق اوزره در .
بو خدمت دوشروودن دوشرویه جرییه
نظارته تابع بوله جقدر .

باشلاياچى اولان - بو سيم تصديق ايله ماكنيسنى جاليشدير ايجدى . فوق البحر پرووالر نده ۹ ميل قطع ايتدىكى حالده ، تحت البحر نه قدر مسافه كيتدىكى ، تجربهلر ك نفاستندن طولانى لايقيه معلوم اولامامشدى .

برنجى نوردنفلد ، بو نواقص حياتيه سيله برابر ، اسلافه فوق العاده مرجح و اونا مالك اولان حكومت نه لنده ، دشمنك اصلا استخفاف ايده ميه چكى بر مؤثر و مخوف سلاح ايدى . اوصيراده ، يعنى عاملى بيله آلتنك تماماً بر حال كاله كاديكنى آنلاياچى قدر تجربهلر نده ايلريله مكسرين ، سفينهك يونان حكومتى طرفندن مباسيمه ايدىلدىكى ايشيدىلدى ؛ و ۱۸۸۶ نيساننده ، « سالاميس » ترسانه سنده پرووالرى اجرا ايدىلدى . بو حادته ايله يونان فيلوسى ، عجيب و حيرت آور بر ظهيره ، بر سلاحه

مالك اولوبوردى . قار . شينده ايله ، ۹۳ محل ديه سنده طور پيدونك نه اولديغنى يك اعلا و بالتجربه آنلامش بولونان عثمانلى دونانماسى واردى . قاراده و طونه نهر نده فوق البحر طور پيدولر ، عادى لغملرله مهم خسا رات كورهن عثمانلى بخره يه سى ايچون ، رقيسك نه لنده كى بويكى و غير مرئى سلاح يك زياده موجب انديشه اولمق طبعى

ايدى . آرشيدهل حاكيمتده حكومت سنيه اورناق اولان بو حكومت ضعيغه ، قواى بحريه مسابقه سنده يه تيشه ميه چكى غايه ، بو كورونمز سلاح ايله اصل اولمق ايسته يوردى . ساحه مطبوعه دوشورولمهن تجربهلر ك نتايچى حقنده حكومت عثمانيه ك معلومات آلوب آلماديغنى بيلمه يورم . عثمانلى بحريه سى او سلاحك ماهيتى ، آنجاچى اونا مالك اولديغى زمان تقدير ايله مشدر ، مع هذا ، بيلدىز حكومتى يونان تشيت بحريستندن انديشه ناك اولمش اولماليدر كه مستر نوردنفلد در حال ايكي تحت البحر انشا ايتك ايچون حكومت عثمانيه دن سيارش آلدى .

ايسته بارجه بارجه ، محفظهلر دروننده استانبوله كان و بوراده بر لرينه طاقيلان تحت البحرلر ، نوردنفلدك ايكنجى و ئونجى بو طلرى ايدى . روايت متواتر ديه نظرأ ، آرشيچى نوردنفلد ايله عقد شركت ايله مش « غارزمت » بالذات استانبوله كهلر ك بيلدىز ايله بر مقاوله عقد ايله مشدى (۵) ؛ بو مقاوله موجبنجه بهرى ۱۸ بيسك ليرايه بازارلىق ايدىلن بو طلر ، بر مدت معينه طر قنده بايلارلىق باي تحته كتي ريله چسك ، يرلى عمليه معرفتيله بوراده تنظيم ايدىلدى كدن صوكرامستر غارزمت

(۵) بيلدىزك چين نهرينده بو مقاوله تامه ك - ضايع اولامش ايله - نه لنده ايله چكى طبعى و تاريخ بحريه ايچون مهم بر ويقه اولان بو مقاوله نلعه ك مورخرجه ده معلوم اولماسى شايان كمنيدر .

ورفقاسى طرفندن تجارب تامه سى بعدالاجرا تورك متخصصلره تسليم اولوناجقدى . مع مافيه پارمك ۲۸ بيسك ليراسى بدايه عاملره و بريلش و متباقيسى ده باقايه توديع ايدىلشدى .

نهايت « عبدالحميد » و « عبدالحجيد » ناملريله توسيم ايدىلن بو تورك دوناناسنك ۱ و ۲ نومرولو تحت البحرلرى بهر بشر بارجه اولمق نوزده استانبوله كلى و ترسانه عامر ده « والده قيزاغى » نده قورولوب برلشديريلدى . مراسم فوق العاده ايله ده نيزه اينديريلدى .

ايكنسى ده عيى قطعده ، عيى موده لده ايدى . ۱۰۰ قدم طوللرى ، ۱۲ قدم عرضلرى واردى . ۱۶۰ شير طون ماء مخرجنده ايدىلر . سطح بخرده ۱۲ نوط قطع ايدىلدى جكلىر تامين ايدىلشدى . كومور

طياره چى مرهم نورى بك ابد راصد اسماعيل صفى بك حلبه ايلكن ۱ نوري بك مرهم ، ۲ رفيق مهالكى راصد اسماعيل حق بك .

طياره چى نوري بك مرهم

استانبول - قاهره سياحت هوايه سنك صوكرامسترده نفاذده وشهود اولان نوري بك سر ايتام چيى ، كنديسنك اولدى ايكي ضياقتن صوكرامسترده مضاعفاً الم اولدى ا ماكنيسنك بوزغلفه و الم اولديغى طياره ايله اوچقده ثبات ايدن بويه مان ساطد مهالك قارشى كوستردى استحقاقى ، كنديسنك مابعد موننده سبب حياتى اولايه لايقر .

ئوچنچى شهيد طياره حقنده صوكرامستر غارزمت

آلمفسرين ۹۰۰ ميل كيده جكلىردى (۱) ؛ ۵۰ قدم عمق سالملرى اولاجقدى . ماكنيسلرى ۲۵۰ بار كير قوتنده ايدى . يانلر نده ، بهرى ۱۴ قدم طولنده ايكي شووار . تسقوب طور پيدوسى و كوه رنه لنده ۱ بوسلق ايكي نوردنفلد سربيع آتشلىسى واردى . بوراده ، ايكي ديرمك علاوه ايدىلش اولديغى رنجيمده باغلى طور دجه بو ديرمك كرده عثمانلى سانجاچى تموج ايدىوردى .

فوق البحر سير و حر كترلى غايت مكملدى . مثلاً او زمانكى طور پيدو فيلوسنه التحاق ايدىلدىلر . لردي . مع مافيه اصل مقصد انشالرى اولان تحت البحر سير و حر كت مسئله سنده درجه مكمليلرى اوزون تجربهلر نتيجه سنده تعين و تحقق ايدىلدى . يوقا ريدى اسحنى ذكر ايتديكم دوه لى زاده خليل بك ديوركه :

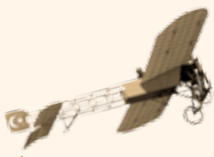
— محمد سليم سفينه سى ايله كوپرودن كچيوردم . سرعتله بر فلكه كلى ؛ قوماندان باشانك بنى چاغيرديغى تبليغ ايتدى . بر موجب امر و تبليغ در حال ياناغى و اشياى آلوب محمد سليلى ترك ايتدم . قوماندانلغه كادم . حسن صورتله قبول ايتديلر و بانا مرحوم پدريمك شجاعستن ، اختصاصندن و ملتته بذل ايتديكى خدمات فوق .

العاده دن بحث بويوردىلر . (۶) نتيجه كلامك نهيه منجر اولاجقى مهم بر حس انديشه ايله بلكه يوردم . بحراى بحنى تحت البحرلره سوق و بوايشك طوغرودن طوغرويه توركلنك ، مسلمانلغك شرفى مسئله سى اولديغى ، يونانيلر ك اليوم بر تحت البحره مالك بولونقلرني اوزون و مؤثر سوزلرله ايصاح ايدىلر . نهايت : « سنى مأمور ايتدم ؛ امر قطعيسيله و طبقه جديده مى تبليغ ايتدىلر ...

او كوندن اعتبارأ ، « عبدالحميد » نوزده نده انشا تجربهلرى باشلامشدى . بونك نوزده نده كى مشاهدات قيد و تدقيق اولونارق ايكنجى ك اكاته چاليشيلا . جقدى . دائماً كيجهلر دونه آجيلوب اجراى تجارب ايدىلور و صباحه قارشى رنجيمه باغلانارق تجربهلر ك مقتضياته كوزه لازمك محللر ك ترتيباتى بايلدىلر ؛ بوتون نقصان اكال اولونيوردى .

بو تجربهلر ، يالكسز طالمق و چيقمق حر كتنه انحصار ايدىلوردى . معين بر عمقده ايلرى ، كرى حر كتنك پروواسنه صيرا كله مشدى . بونكه برابر صعود و نزول تجربهلر نده ، كينك داها بك ابتدائى اولديغى آنلاشيلوردى . بر كيجه ، خاصكوى ايله

(۶) خليل بك پدى دوه لى زاده ابراهيم بك عثمانلى دولاناسنك مشاهير شجاعستن بر ذات اونوب ۹۳ بحريه سنده و داها اول ، خدمات و طبقه سيله اعزاف ايتش ايدى .

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

La Moniteur Oriental / 22 Nisan 1914

“ŞEHİDLERİN MADALYASI, ASKERİ MÜZE’DEKİ ELBİSELERİNE ASILACAK”

Tanin’in Havacılık Sergisi

La Moniteur Oriental, Osmanlı basınından özellikle Tanin’i takip edip oradaki haberleri alıntılıyordu. “Osmanlı havacılığı” haberini de Tanin’den naklen veriyordu.

“Tanin’den:

Az da olsa havacılığın gelişmesine hizmet etmek, havacılığı geniş çapta memlekete tanıtmak, bu büyük sanat için milli bir heyecan yaratmak amaçlarıyla, bilindiği üzere Tanin bir sergi düzenleyecektir. Bu amaçla kurulan komitenin programının son halinin belli olduğunu ilan etmekten mutluluk duyar.

Sergi Mayıs sonu Pera’nın en büyük ve gösterişli salonlarından birisinde açılacaktır. Sergide birçok uçak ve aksesuarı yer alacaktır. Havacılarımız, izleyicilere havacılığın ilkeleri ve uçakların idaresi hakkında faydalı bilgiler verecektir. Böylelikle bir tayyarenin nasıl imal edildiği ve havaya nasıl yük-seldiği hakkında bilgiler edinilebilecek.

Tertip Komitesi ayrıca havacılıkla alakalı oyuncakların, çiçeklerin ve diğer bazı eşyaların satışına karar vermiştir. Satışların geliri tamamen Osmanlı havacılığına tahsis edilecektir.

Eminiz ki Tanin’in havacılığın inkişafı için geliştirdiği bu faaliyet tüm Osmanlılara faydalı olacaktır.

Komitenin karar ve eylemleri peyderpey yayınlanacaktır.”

La Moniteur Oriental, 22 Nisan 1914

Abide Temel Atma Töreni Duyurusu:

“Âbide Rekzi Vaz’-ı Esas Merâsim”

“1- Merâsim Fatih Belediye Dairesi yanındaki mahall-i mahsûsda Perşembe günü kable’z-zuhr saat onda icrâ edilecektir.

2- İki piyade ve süvâri bölüğüyle bir muzika bandosu vakt-i muayyenden yarım saat evvel mevki’-i merâsim gelmiş bulunacaktır.

3- Tayyare Mektebi Heyet-i Zabitânı kâmilen merâsime iştirâk edecektir.

4- Merâsimde bulunmasını arzu eden zevât için Harbiye Nezâretince icap edenlere ma’lûmât-ı lâzime i’tâ olunacaktır.

5- Vaz’-ı esas Harbiye Nâzırı tarafından icrâ edilecektir.

6- Hazır bulundurulacak bir hoca efendi tarafından münasip bir duâ kıraatiyle şühedânın ruhlarına fatiha ihdâ olunacaktır.

7- Duâyı müteâkip muzika selâm havasını terennüm edecek ve üç kere duâ-yı padişahî edâ olınacaktır.

8- Merâsimde bulanacak zevâtın yerleri me’mûrîn-i mahsûsa tarafından irâe edilecektir.

9- Mahall-i merâsim hazirûn dört cephe üzerine tertip olunup bir cephede vükelâ-yı devlet ve a’yân ve meb’ûsan, mukâbil cephede heyet-i askeriye, üçüncü cephede Tayyare Mektebi Heyeti ve Muzika ve mukâbil olan dördüncü cephede ricâl ve me’mûrîn-i mülkiye ve ilmiye ahz-ı mevki’ edeceklerdir.

Bunlar haricinde Asâkir-i Şâhâne ve me’mûrîn-i zabıta saf-beste-i ihtiram olacaktır. Süvâri asâkiri icab eden yerlerde bulunacaktır.

10- Merâsim gelecek zevâtın me’mûrîn-i askeriye cumalık elbise ile, memurîn-i mülkiye “redingot” ile gelecektir.

11- İşbu tertibâtın ve mahall-i merâsim emr-i inzibât ve intizamın icrâsına Merkez Kumandanı me’mûrdur.”

Peyam, 1 Nisan 1914

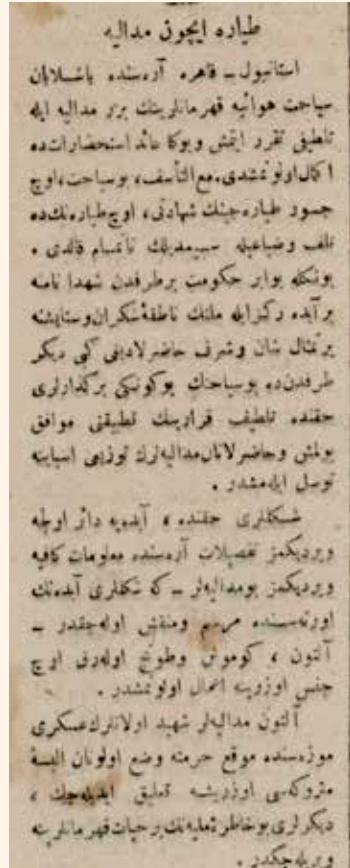
“Tayyare İçin Madalya”

“İstanbul – Kahire arasında başlayan seyahat-ı havâiye kahramanlarının birer madalya ile taltifi ta-karrür etmiş ve buna aid istihzârât da ikmâl olunmuştu. Maatteessüf, bu seyahat, üç cesur tayyareci-nin şehâdeti, üç tayyarenin de telef (ölüm) ve ziyâıyla (kaybıyla) şimdilik nâ-tamam kaldı. Bununla beraber Hükûmet tarafından şühedâ nâmına bir âbide rekz ile milletin nâtuka-i şükran ve sitâyîşine bir timsâl-i şân ve şeref hazırladığı gibi diğer taraftan da bu seyahatin bugünkü bergüzârları (hediye-leri) hakkında taltif kararının tatbikini muvafık bulmuş ve hazırlanan madalyaların tevzîi esbâbına tevessül eylemiştir.

Şekilleri hakkında, âbideye dair evvelce verdiğimiz tafsilât arasında ma’lûmât-ı kâffeyi verdiğimiz bu madalyalar -ki şekilleri âbidenin ortasında müressem ve münakkaş olacaktır- altun, gümüş ve tunç olarak üç cins üzerine i’mâl olunmuştur.

Altun madalyalar şehîd olanların Askerî Müzesinde mevki’-i hürmete vaz’ olunan elbise-i metrukesi üzerine ta’lîk edilecek (asılacak), diğerleri bu hatıra-ı milliyenin berhayat-ı kahramanlarına verilecektir.”

Tanin, 1 Nisan 1914

Direction-Administration
GALATA
Passage Syndagma
Constantinople
 Pour la publicité
 S'adresser à l'Administration.

LE MONITEUR ORIENTAL

Politique, Economique, Financier, Commercial

DIRECTION
GALATA
 Passage Syndagma
 Constantinople
 Pour la publicité
 S'adresser à l'Administration.

Les Etats-Unis et le Mexique

Le moment que les Etats-Unis guettent depuis si longtemps est-il enfin venu de tenter au Mexique le même coup qui réussit aux Antilles espagnoles et aux Philippines ? En dépit de ces principes pacifistes qu'ils affichent quand, à la tête des démocrates, ils combattent les républicains, que MM. Mac Kinley et Roosevelt menaient aux aventures extérieures, le président Wilson et M. Bryan auront-ils la gloire de réaliser le rêve de l'impérialisme nord-américain et de surcharger le drapeau de l'Union de nouvelles étoiles d'or à profusion ? Tout semble indiquer qu'à la Maison Blanche on se décide à profiter des troubles intérieurs du Mexique pour y imposer la paix yankee. Les prétendus ne manquent pas ; le président Huerta, — contre qui les Américains soutiennent ostensiblement les généraux insurgés Carranza et Villa, violant ainsi la neutralité qu'ils ont proclamée, n'a-t-il pas commis le crime irrémissible de ne pas vouloir descendre aux conditions humiliantes posées par M. Bryan à propos de l'incident futile des matelots de la canonnière américaine *Delphin* ? Une dépêche en date d'hier nous a annoncé que la Chambre, à Washington, avait approuvé l'emploi de la force armée contre le Mexique. Toutefois, on ne nous dit pas que le Sénat ait voté la même résolution « congruente » — ce vocable joue un grand rôle au Congrès américain — mais cela viendra certainement. La flotte américaine voguera vers les eaux mexicaines ; on préparera un corps de débarquement pour Tampico et La Vera-Cruz ; en même temps, le corps d'observation massé sur la rive droite du Rio Grande del Norte, avec mission, soi-disant, d'empêcher la violation du territoire de l'Union, en réalité, de faciliter le ravitaillement des insurgés, envahira le Coahuila, le Nuevo Leon et le Tamaulipas.

A première vue, il semblera que le Mexique ne pourra résister aux Etats-Unis, à moins de vouloir commettre la folie d'une guerre, qui serait la lutte du pot de terre contre le pot de fer. Comment un pays ne comptant que quinze millions d'habitants et peu riche pourrait-il résister à la puissante république du nord qui compte quatre vingt-cinq millions d'âmes et dispose de tant d'argent ? Seulement le Mexique a une supériorité qui dépasse la moitié de celle du territoire entier de l'Union et, pour occuper une pareille étendue, il faudra d'abord que les Etats-Unis constituent une armée. Or l'armée, c'est ce qui leur manque le plus. En l'état actuel des choses, on peut tenir pour certain que les troupes américaines seraient battues par les troupes mexicaines. Les cent mille hommes de l'armée permanente, renforcés même des cent mille hommes des milices des Etats, au cas où celles-ci voudraient marcher au dehors, ne pourraient former un corps expéditionnaire assez fort pour avoir quelques chances de se maintenir au

Mexique. Il faudrait recourir à des engagements volontaires spéciaux et créer une armée à coups de dollars. Mais des soldats ainsi improvisés ne tiennent guère au feu et supportent encore plus mal les fatigues d'une campagne aussi pénible que serait celle du Mexique et les dangers incessants d'une guerre qui serait sans merci.

Sans doute au temps de la guerre de la Sécession les Américains ont fait preuve de qualités militaires et de grands hommes de guerre sont même montrés parmi eux, comme Mac Clellan, Beauregard, Stonewall Jackson, Sherman, Lee. Mais ils se battaient entre eux et l'expérience était égale dans les deux camps opposés, il fallut des mois et des mois pour que les miliciens du nord comme ceux du sud — quoique ces derniers fussent mieux fournis en officiers de métier — arrivassent à être de véritables soldats. Or, dans une guerre avec le Mexique, les Américains n'auront pas le temps de faire leur apprentissage. Il leur faudra, de suite, livrer bataille à des adversaires aguerris, qui tiennent la campagne depuis plus d'un an déjà, qui se battent entre eux comme des ours et qui se battent encore plus allégrement et plus sauvagement contre ces gens abhorrés que sont les *Gringos*, nom sous lequel on désigne au Mexique les Américains, objet de l'exécration nationale.

Si M. Wilson et M. Bryan ont voulu sincèrement amener la fin de la guerre civile au Mexique, ils ne pouvaient mieux faire que d'intervenir militairement. Déjà on annonce que le général Villa s'accorde avec le président Huerta pour tuer avec lui les Américains. C'était prévu. Tout le Mexique se soulèvera d'enthousiasme contre les Américains et cette race mexicaine, féroce indienne sur lequel s'est enroulé la griffe espagnole, est indomptable. Pour en venir à bout il faut les tuer. Mais quinze millions d'âmes ne se tuent pas comme cela, surtout quand ils sont armés et savent se servir de leurs armes. Qu'un autre Hidalgo ou qu'un autre Morelos se lève — et contre les Américains, ils seront légion — l'invasion américaine se terminera par un désastre. Quant à l'opinion que 40,000 hommes suffiraient aux Américains pour aller au Mexique, on exagère un peu en ce domaine militaire, elle ne se discute pas. Si jamais cette « promenade militaire » s'accomplissait, il ne reviendrait pas un homme vivant du corps expéditionnaire.

Un autre plan qui, paraît-il, aurait des chances d'être adopté à la Maison Blanche, serait de ne pas s'engager dans l'intérieur du Mexique, mais de se borner à occuper les ports, comme Tampico et La Vera-Cruz sur l'Atlantique, Mazatlan sur le Pacifique, en un mot d'organiser le blocus du Mexique afin de le priver par la faim. Ce plan est très séduisant sur le papier, mais, il risque fort d'être gros de déception, à la mise en pratique. Les troupes améri-

caines débarquées dans ces ports, tous malsains et fiévreux, seront immédiatement décimées par les maladies, en même temps, qu'elles seront bloquées par terre et devront exécuter continuellement des sorties meurtrières afin de se donner de l'air. Elles s'useront en détail, avec une rapidité déconcertante et sans aucun profit pour le plan de MM. Wilson et Bryan.

Orientés dans la voie de l'impérialisme, les Nord-Américains devaient fatalement en arriver à tenter la confiscation du Mexique d'une façon ou d'une autre, confiscation qui doit marquer la première étape de leur hégémonie sur l'Amérique latine. Y réussissent-ils ? Nous ne le croyons pas. Mais l'ironie des événements veut que ce soient les adversaires de l'impérialisme qui offrent maintenant le sombrero de l'ancien régime des *Rough-Riders*, contre qui ils fulminaient tant jadis. Passe encore pour M. Wilson, qui alors était, encore dans le rang, mais l'austère M. Bryan, le grand chef ! M. Bryan en viendrait-il, par hasard, à ses anciennes amours, pour la « mauvaise monnaie » et convoite-t-il les mines d'argent du Mexique pour mieux enfoncer aux Etats-Unis les tenants de la « saine monnaie ».

A. de La Jonquière

Washington, 21. — La Chambre a adopté une résolution approuvant l'emploi par les Etats-Unis de la force armée, pour obtenir satisfaction de M. Huerta.

Paris, 20. — Les Etats-Unis réunissent leurs forces devant la Vera-Cruz et Tampico. Le débarquement n'aura lieu que lorsque des troupes suffisantes seront réunies. On avait d'abord cru que 20,000 hommes suffiraient. Mais s'il faut franchir cette force contre Tampico et la Vera-Cruz on n'aurait dans chaque port que des effectifs insuffisants.

Le corps d'occupation sera donc porté à 30,000 hommes et augmenté plus tard si c'est nécessaire.

Plusieurs transports chargés de troupes, escortés par des cuirassés et des croiseurs sont déjà réunis devant la Vera Cruz et Tampico.

Paris, 20. — Des avis de Mexico portent que les troupes du général Villa ont cessé toute hostilité contre les troupes du gouvernement, et qu'un pacte sera conclu en vue d'une union pour faire face à l'ennemi commun. Il est possible que cette union se fasse. Cependant le général Villa a à peine huit mille hommes et le gouvernement n'en a pas 15 mille. Si les Etats-Unis pouvaient réunir dès le début une armée de 40 mille hommes, ce le-ci trait à Mexico en se proclamant. Les Etats-Unis commencent une grande lutte s'ils débattent avec une force insuffisante à assurer un succès immédiat.

C'est l'avis des gens compétents. Paris, 21. — Il n'y a pas encore d'indications précises sur les intentions des Etats-Unis. Mais une concentration importante de forces s'accomplit rapidement, principalement à Tampico.

Mexico, 21. — La flotte américaine a commencé le blocus de Vera-Cruz.

(Urgent) New-York, 21. — La flotte américaine s'est emparée de la Vera Cruz. Il y a 4 tués et 21 blessés.

Le brigandage en Perse

Téhéran, 21. — Quinze gendarmes persans, commandés par le comte Lwewenhaupt, ont été attaqués près de Mouveran, à proximité de Hamadan. On craint que le comte Lwewenhaupt n'ait été blessé et fait prisonnier.

Téhéran, 21. — Un petit détachement de gendarmes persans, commandé par le comte Lwewenhaupt et deux officiers persans, a été reçu à coups de feu au village Zelon, où il s'était rendu. Le comte Lwewenhaupt et les deux officiers persans ont été tués.

Les Grecs en Thrace

Un memorandum du Fanar

Le St-Synode a décidé d'adresser aux puissances un memorandum exposant les causes du mouvement d'émigration en Thrace. Ce document fera, avec preuves écrites à l'appui, l'assertion que ce mouvement est volontaire, qu'il a été provoqué par des emissaires grecs.

Ce memorandum sera lu aujourd'hui dans la séance du St-Synode et remis probablement demain, aux ambassadeurs à Constantinople. Il demandera, croyons-nous, que des drogmans des ambassades assistent aux travaux de la commission patrilale d'enquête envoyée en Thrace.

De Tania :

Une décision du Saint-Synode du patriarcat œcuménique concernant l'émigration, nous fait revenir sur ce sujet, déjà traité dans nos colonnes.

Nous ne saurions en effet passer sous silence les dernières phases de la question, dont les causes sont entre celles indiquées par l'agence d'Athènes, cette officine de calomnies et de mensonges. Personne du reste ne la prend au sérieux en Europe, à part les agents de l'hellénisme intéressés à travestir les faits. On veut maintenant transformer les choses et faire intervenir la religion, mêlant le sacré au profane, pour mieux exciter l'opinion publique.

Cette intrusion de l'Eglise orthodoxe en pareil débat est-elle à louer ? Nous ne le croyons pas. Le patriarcat, malgré le prestige qui s'attache à son haut sacerdoce, ne fera pas rendre aux Grecs l'estime du monde civilisé qu'ils ont perdue par les excès et les cruautés qu'ils commettent en Macédoine.

Les journaux grecs ont publié que le patriarcat ne célébrerait pas pontificalement la résurrection du Christ l'Eglise étant en deuil pour « des causes sérieuses ». Si ces « causes sérieuses » sont l'émigration des Grecs de Thrace, c'est que l'Eglise orthodoxe a le droit de se plaindre.

L'émigration des Grecs de la Thrace est la suite naturelle des excès tyranniques de la Grèce en Macédoine. Les populations grecques de la Thrace ne veulent plus cohabiter avec les Turcs, ceux-ci, après les souffrances endurées en Macédoine, ne peuvent certainement pas être les amis des Grecs. C'est pour quoi ils s'en vont ; mais sans que le gouvernement les pousse à partir, comme le prétend l'agence d'Athènes, et sans qu'il y ait d'autres causes sérieuses, ainsi que l'insinue le patriarcat. Le gouvernement, sur requête du patriarcat, a envoyé un contrôleur sur les lieux ; il n'a rien relevé d'anormal. Les Grecs veulent s'en aller et on ne fait rien, assurément, rien pour les retenir ; mais c'est de leur plein gré qu'ils s'en vont. Et, encore une fois, il n'y a pas d'autre cause au mouvement d'émigration que les excès dont les Turcs ont été et continuent à être victimes en Macédoine.

Les Grecs ont fait tout ce qu'ils ont en leur pouvoir pour obliger les Turcs à quitter la Macédoine, cela pour s'y créer une majorité homogène dans cette contrée, laquelle d'ailleurs ne leur restera pas. Et maintenant ils possèdent les Grecs de la Thrace à s'expatrier pour aller précéder à s'établir en Macédoine. Et telles sont les « causes sérieuses » les seules causes de l'émigration des Grecs de la Thrace. Le patriarcat peut donc quitter son deuil.

La Sainte-Eglise doit certainement connaître ce qui se passe en Macédoine : la barbarie des Grecs, le départ des Turcs. Elle qui possède une émigration spontanée sous des couleurs linguistiques, devrait bien jeter les yeux sur la misérable situation faite à nos coreligionnaires de Macédoine. Là, oui, il y a de quoi prendre le deuil ; et nos âmes sont attristées, meurtries et ce lugubre spectacle. Nous trouvons dangereux de mêler l'Eglise et la religion à de telles questions et de jouer avec la nervosité des gens. Le patriarcat serait plus dans son rôle en s'efforçant de faire disparaître les malentendus, et d'empêcher que des âmes ne se convertissent entre les nationalités. Ce serait plus conforme à son saint ministère.

Au moment où l'on feint les misères de Paques dans le sang musulman qui peut prendre au sérieux le faux deuil du patriarcat ? Toute chose a ses bornes.

A vendre Belle salle à manger Louis XVI 2 garçons et une salle pour dame, Paris, Rue St-Jac 20, Appartement 6. S'adresser de 10 à 12 heures du matin.

Chaudron - Mécanicien d'automobile parlant français, italien, grec demandé place dans une maison sérieuse. S'adresser au journal aux initiales T. S.

Grande maison industrielle, guerre (sans emploi), pouvant servir un emploi d'élève comptable et correspondant. Ecrire à la rédaction du journal sous P. H. 24.

La question albanaise

L'autonomie de l'Épire

Les exigences des Épirotes

Athènes, 21. — Les dernières nouvelles d'Argyrocastro annoncent que le gouvernement autonome a réitéré les concessions que le cabinet Turhan pacha s'était déclaré disposé à accorder aux Épirotes. M. Zographos a fait connaître cette décision au gouvernement albanais, en ajoutant que l'entente est impossible tant que l'Albanie n'acceptera pas la demande d'autonomie des Épirotes.

Les volontaires grecs

Vienne, 21. — On télégraphie de Durazzo que le gouvernement albanais a protesté énergiquement auprès des grandes puissances contre le débarquement de volontaires grecs à Santi-Quaranta, malgré le blocus de ce port. A. T. I.

L'évacuation grecque

Vienne, 21. — La *Correspondance albanaise* se fait télégraphier de Valona :

« Le commandant hollandais de la gendarmerie albanaise à Koryza a reçu un télégramme du commandant des troupes grecques à Lenkovic annonçant qu'à la suite d'un ordre reçu du gouvernement hellénique, il fait évacuer Leskovici par les troupes grecques. » A. C.

La mobilisation albanaise

Durazzo, 21. — Le conseil des ministres a décidé de procéder pour le moment à une mobilisation de 20,000 hommes. La convocation des milices doit avoir lieu dans tout le pays et être terminée le plus tôt possible.

Une députation des habitants des territoires occupés par les Grecs est arrivée ici et a été reçue par le président du conseil albanais. Elle a prié ce dernier d'intervenir militairement pour protéger les musulmans habitant contre les violences des Grecs. A. C.

M. Vénizélos

Athènes, 21. — M. Vénizélos ne songe nullement à se retirer. Si cependant il arrivait à la conviction que sa retraite faciliterait la solution des questions pendantes, il n'hésiterait pas à remettre sa démission au roi.

Sa position est difficile ; l'Europe a des exigences qui ne s'accordent ni avec les intérêts helléniques, ni avec le sentiment national. Comment concilier ces deux points de vue opposés ? Comment satisfaire l'Europe sans mécontenter le peuple grec ?

Le problème n'est pas insoluble, mais il ne fait d'impatience ni d'un côté ni de l'autre. A. N.

L'aviation ottomane

De Tania :

Désireux de rendre un service fit-ce minime, au progrès de l'aviation ; de faire connaître en même temps d'un certain aviation au pays, de provoquer une activité nationale au tour de ce grand art, la Tania a décidé d'organiser, comme on le sait, un banquet. Nous avons aujourd'hui le plaisir d'annoncer à nos lecteurs que le comité qui s'est formé dans ce but a arrêté les grandes lignes de son programme.

L'exposition sera ouverte vers la fin de mai dans un des plus grands et plus somptueux salons de Pétersbourg. Nous avons avec nous leurs concessions et seront exposés. Nos officiers aviateurs brûleront aux vitrines des indications utiles sur les principes de l'aviation et la direction des aéroplanes. On pourra ainsi apprendre ce que c'est qu'un aéroplane comment il est construit, comment il s'élève dans les airs.

Le Comité d'organisation a décidé également de faire vendre des journaux traitant l'aviation, des livres et autres objets dont le produit sera affecté entièrement à l'aviation ottomane.

Nous sommes sûr que le Turc pourra compter dans cette initiative visant le progrès de l'aviation, sur l'appui de tous les Ottomans.

Les décisions et actes du Comité seront publiés au fur et à mesure.

La mission Coanda

Le général Coanda a dit à un rédacteur du *Timpul* Bessarabien :

Je suis extrêmement satisfait de mon voyage. Notamment l'accueil favorable dont j'ai été l'objet dans ce pays ami, de la part de ses hommes d'état aussi bien à l'aller qu'au retour, m'a fait une impression très profonde.

Certains milieux et notamment certains journalistes, attachent une portée spéciale à mon voyage qu'ils qualifient de politique. Soyez sûr que ces suppositions ne reposent sur aucune fondement sérieux. Au contraire mon voyage est d'ordre tout à fait privé. Il y a quelque temps j'avais marié une fille qui se trouve au Caire. Ayant décidé d'aller la voir j'en ai avisé notre ministre de la guerre. Celui-ci m'a suggéré l'idée de passer quelques jours à Constantinople pour faire la connaissance d'Enver pacha que nous admirons, pour visiter les établissements militaires ottomans et pour me rendre compte de l'état des progrès de l'armée ottomane. C'est uniquement pour cela, vous pouvez en être sûr, que je me suis arrêté quelques jours à Constantinople.

Voire armée, grâce au réveil provoqué par la récente catastrophe, est dans un état qui mérite d'être pris en sérieuse considération.

Tous vos ministres que j'ai connus sont les hommes d'état les plus précieux, les plus actifs et les plus éclairés de votre pays.

Le correspondant ayant demandé au général Coanda son avis personnel sur la question des lies, celui-ci a répondu :

A moi sans la question des lies est déjà sortie de la phase qui pourrait provoquer un conflit. Il faut avouer que vos hommes politiques comme ceux de la Grèce ont agi avec habileté dans cette question. Je crois que la question des lies n'est plus une question susceptible de longues discussions.

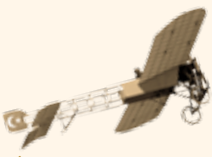
En passant à Athènes j'avais dit à M. Venizélos avec qui j'ai été lié lors de la conférence de Bucarest par une amitié profonde, que c'était maintenant le moment où il rendrait un grand service à la paix. Malheureusement, à mon retour d'Egypte, je n'ai pu, faute de temps, voir les ministres grecs. Mais je puis dire, me basant sur mes impressions de ma visite à Athènes, qu'ils sont optimistes. La question des lies, sera réglée sous peu par des négociations directes sans qu'il soit nécessaire d'avoir recours à la médiation roumaine.

Je quitterai samedi votre ville. Ici, je dois vous dire que la Roumanie est une amie très sincère de la Turquie. Elle a été également liée à cause des récents événements par de fortes liens d'amitié. Aussi devons-nous que ce dernier différend soit-il aplani pour le bien de la paix balkanique.

La Régie des Tabacs

Il apparaît maintenant très nettement que la Société n'aura rien, en définitive, aucun dommage du fait de la guerre balkanique.

On apprend, de façon certaine, que les pourparlers avec le gouvernement turc ont abouti à une convention qui est encore à l'approbation parlementaire et suivant laquelle la Société se intéressera de la régie des tabacs ottomans se propose de fonder elle-même une Société hellénique au capital de 5,000,000 de francs et qui portera pour titre Société de Régie Hellénique des Tabacs, avec siège à Salonique ou à Athènes. Cette-ci jouira du monopole exclusif pendant une période de cinq ans, de la fabrication, de la vente des tabacs, etc. Le total du capital sera réparti par la Société entre, laquelle aura les actions en portefeuille. Sur les bénéfices, il sera attribué 25 0/0 aux actions et le solde, jusqu'à concurrence de 5,000,000 de francs, sera réparti à raison de 12 0/0 à la Société et 88 0/0 au gouvernement. Si la somme disponible des bénéfices est supérieure à 5,000,000, la Société recevra 50 0/0 et le gouvernement 50 0/0. La convention stipule également les conditions du rachat au cas de non-renouvellement de la concession après les cinq années révolues.

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

İkdam / 3 Nisan 1914

“NÂZIR PAŞA TEMELE İLK ATILACAK HARÇTAN BİR MALALIK MİKTÂRINI KENDİ ELLERİYLE KOYDU”

📖 **Mimar Vedad Bey malayı verdi, Enver Paşa ilk harcı koydu:**

“Vaz’-ı Esas Merâsimi / Temel Atma Töreni”

“Dün merhûm tayyarecilerimizden Fethi ve Sadık ve Nuri Beyler nâmına Fatih’te yeni yapılan Daire-i Belediye önünde rekz edilecek (dikilecek) tayyare âbidesinin vaz’-ı esas merâsim (temel atma töreni) icrâ edilmiştir.

Alafranga saat on raddelerinde bahriye ve piyade muzikasıyla bir bölük süvâri ve bir bölük piyade efrâdı ve Bahriye İtfaiye Taburundan bir kısım efrâd (asker) âbidenin cephesinde ahz-ı mevki’ etmişlerdir (yer almışlardır).

Harbiye Nezâreti Müsteşarı Fuad Paşa, a’yândan Rıza ve Salih Paşalar, Bahriye ve Nafia nâzırları, Mimar Vedad Bey, Fransız jandarma zabitanı, Amiral Limbos Paşa, mebusandan bazı zevât ve Celal Paşa ile Fethi Bey’in ve Harbiye Nâzırı Enver Paşa’nın pederleri âbide mahallinde hazır bulunuyorlardı.

Saat on buçuk raddelerinde Dahiliye Nâzırı Talat Bey ve biraz sonra Harbiye Nâzırı Enver Paşa geldiler. Bu sırada muzika selâm havası terennüm etmekte idi.

Merâsim başlanmadan evvel bir hoca efendi tarafından güzel bir dua tilâvet edildi ve bilâhare Enver Paşa âbidenin bulunduğu mahalle gelerek evvelce hazırlanan mahalde ahz-ı mevki’ ettiler ve Mimar Vedad Bey Enver Paşa’ya ihzâr olunan harcı yeni bir mala ile beraber tevdi’ eylemiş ve müşarünileyh dahi temeli teşkil edecek olan mahalle harcı vaz’ etmiştir. Müteâkiben iki kurban zebh olunmuştur.

Harbiye Nâzırı esnâ-yı avdetde ahali tarafından alkışlanmış ve esnâyı merâsim müteaddid fotoğraflar alınmıştır.”

Peyam, 3 Nisan 1914

“Fethi Bey’in pederi, Nuri ve Sadık Beylerin akrabaları da törendeydi”

“*Tayyareci Şühedâ Âbidesi*” ve “*Vaz’-ı Esâs Merâsimi (Temel Atma Töreni)*” başlıklı haber şöyledir:

“Dersâadet-Kahire Seyâhat-i Havâiyesi deruhte edip esnâ-yı râhd (yolculuk esnasında) şehîd olan fedakâr tayyarecilerimiz Fethi, Sadık ve Nuri Beylerin nâm-ı muazzezlerine rekz olunacak âbidenin vaz’-ı esâs resmi yazdığımız veçhile dün Saraçhâ-nebaşı civârındaki mahall-i mahsûsta icrâ edilmiştir.

Baâde’z-zevâl saat dokuz raddelerinde iki piyâde ve bir süvâri bölüğü merâsim mahalline gelerek ahz-ı mevki’ eylemişlerdi. Âbidenin rekz olunacağı mahallin sol tarafında bir süvâri kıt’ası bulunmakta ve bu kıt’anın yan tarafında da Harbiye Nezâreti Mûsikası durmakta idi. Âbide mahallinin karşı cihetinde Bahriye Mûsikası ile efrâd-ı bahriye saf-beste-i ihtirâm olmuştu. Miktâr-ı kâfi jandarma ve polis tertibâtın muhafazasına sarf-ı mesâî’ etmekte idiler.

Saat dokuz buçuk raddelerinde Divân-ı Âlî-i Askerî Reisi Müşir Osman Paşa ile Meclis-i A’yân a’zâsından Ali Rıza ve Salih Paşalar âbidenin rekz olunacağı mahalle geldiler.

Bunları müteâkip Umûm Jandarma Kumandanı Numan Paşa ile maiyyetindeki jandarma zabitanı ve biraz sonra Amiral Limpos Paşa vâsıl oldular.

Bilâhare Dâhiliye Nâzırı Talat Bey ile Polis Müdür-i Umûmîsi Bedri Bey ve birkaç dakika sonra da Harbiye Nâzırı Enver Paşa teşrif etiler.

A’yân ve mebûsândan birçok zevât hâzır bulunduğu gibi Tayyare Mektebi zabitan ve mensubunu da bir tarafta ahz-ı mevki’ etmişler idi. Ahâliden büyük bir kalabalık bu resme iştirâk ediyordu. Hazirûn meyânında şehîd-i mağfûr Fethi Bey’in pederi Abdurrahman Efendi ile Nuri ve Sadık Beyler müteallikâtından (yakınlarından) bazı zevât da mevcûd idi.

Huzûrî matlûp zevât (hazır olması istenilen kişiler) içtimâ’ ettikten (toplandıktan) sonra merâsimin îfâsına başlanmıştı. Evvelâ Harbiye ve Bahriye mûzikaları birer Selâm Havâsı

çalmışlar, onu müteâkip Duâ-kû Efendi tarafından yüksek bir mevkîde okunan bir duâ’ya bütün hâzirûn âmîn-hân olmuşlardır. Baâdehû Harbiye Nâzırı Paşa ile ba’zı zevât tahta perde ile çevrilen âbide mahalline giderek Nâzır Paşa temele ilk atılacak harçtan bir malalık miktârını teminen kendi elleriyle koyduktan sonra kurbanlar zebh edilmiştir. Birinci taş Enver Paşa’nın attığı harç üzerine konulmasını müteâkip hüzzâr (hazır olanlar) tekrâr tahta perdeli mahalden çıkarak hariçte ahz-ı mevki’ edilmiş, yine mûzikalar Selâm Havası çalarak (Pâdişâhım Çok Yaşa) duâsı ref’-i künküre-i âsuman olunmuştur (gökyüzünün en tepesine yükseltilmiştir).

Bu sûretle misk’ül-hitâm olan merâsimi müteâkip kâffe-i hüzzâr alâ-merâtib dağılmışlardır.”

Fotoğraf altı: [Ortada] Tayyare şühedâsı (şehitleri) nâmına rekz olunacak (dikilecek) âbidenin vaz’-ı esâs resminde (temel atma töreninde) kurbanlar zebh olunurken (kesilirken) / [Altta] Tayyare âbidesinin vaz’-ı esâs resminde hâzirûn duâdan evvel.”

İkdam, 3 Nisan 1914

اقل امم

اوتوموبیل و تراموای مضامین قشاده اولان اقل امم ایچون برنجی قول اردو قوماندانی مرحوم نوری پاشا جنازه آلابی

اقل امم ایچون پسته اجریله برار سلاکی ۵۷۰ آتی آتی ۶۶۶۶۶۶
ولایت ایچون پسته اجریله برار سلاکی ۵۷۰ آتی آتی ۶۶۶۶۶۶
IKDAM (Quotidien)
JOURNAL POLITIQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE
Abonnement : Un an 36 frs, Six mois 20 frs
Le Numéro : (Cen.) 10 Paris
نسخه می ۱۰ پاره در

اقل امم ایچون پسته اجریله برار سلاکی ۵۷۰ آتی آتی ۶۶۶۶۶۶
ولایت ایچون پسته اجریله برار سلاکی ۵۷۰ آتی آتی ۶۶۶۶۶۶
IKDAM (Quotidien)
JOURNAL POLITIQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE
Abonnement : Un an 36 frs, Six mois 20 frs
Le Numéro : (Cen.) 10 Paris
نسخه می ۱۰ پاره در

طیاره ای

شهید آیدمی

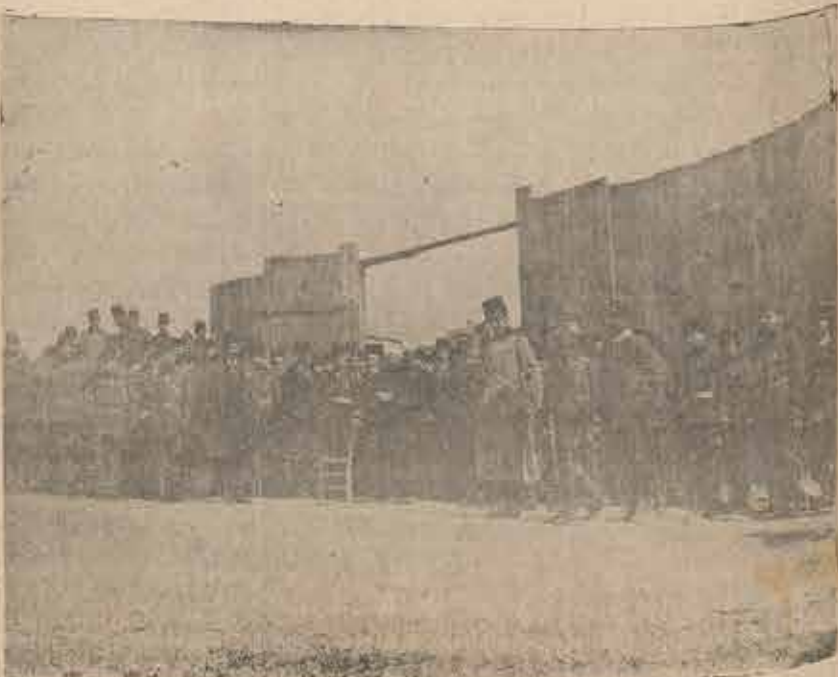
وضع اسامی مراسم

اقل امم ایچون پسته اجریله برار سلاکی ۵۷۰ آتی آتی ۶۶۶۶۶۶
ولایت ایچون پسته اجریله برار سلاکی ۵۷۰ آتی آتی ۶۶۶۶۶۶
IKDAM (Quotidien)
JOURNAL POLITIQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE
Abonnement : Un an 36 frs, Six mois 20 frs
Le Numéro : (Cen.) 10 Paris
نسخه می ۱۰ پاره در

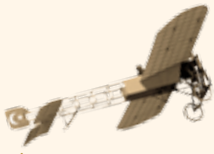

طیاره شهیدانی نامه دکتر اولیاد ایچون وضع اسامی رسیده قرابان فرج اولیاد

اقل امم ایچون پسته اجریله برار سلاکی ۵۷۰ آتی آتی ۶۶۶۶۶۶
ولایت ایچون پسته اجریله برار سلاکی ۵۷۰ آتی آتی ۶۶۶۶۶۶
IKDAM (Quotidien)
JOURNAL POLITIQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE
Abonnement : Un an 36 frs, Six mois 20 frs
Le Numéro : (Cen.) 10 Paris
نسخه می ۱۰ پاره در

طیاره آیدمیک وضع اسامی رسیده حاکم و اولیاد

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 3 Nisan 1914

HAVA ŞEHİTLERİ ABİDESİ MİMAR VEDAT BEY TARAFINDAN YAPILIYOR

“Âbide kâmilten mermerden inşâ olunacağı gibi tunçdan ma'mûl (yapılmış) bazı aksam (kısımlar) ile de tezyin edilecektir (süslenecektir)”

“Şanlı ve Fedakâr Şehidlerimizin İ'lâ ve Te'yîd-i Hatırası İçin” ve “Dünkü Fatih Merâsim Safahâtı ve İntibââtı” başlıklı haber, hava şehitlerinin unutulmadığını gösteriyordu:

“Vazife-i vatan uğrunda kurban olan muhterem tayyarecilerimizin tezkîr-i namları maksadıyla dün vaz'-ı esas merâsim kısm-ı mahsûsumuzda tafsilen görüleceği üzere icrâ edilen âbide-i ihtirâmın (saygı abidesinin) resmini bâlâya derç ediyoruz. Bu âbidenin projesi Osmanlı âlem-i mi'marisinin en yüksek ve mümtaz simâlarından olan Vedad Bey tarafından tanzim edilmiş olup Fatih'de derdest-i inşâ bulunan (inşasına başlanan) Daire-i Belediye'nin önünde ve Şehremanetince bir bahçe halinde ifrağ edilecek (sokulacak) meydanın ortasında rezk edilmektedir. Bu babda bizzat Vedad Bey'den aldığımız ma'lûmâta göre, mühim bir eser-i sanatkârâne olan mezkûr âbide kâmilten mermerden inşâ olunacağı gibi tunçdan ma'mûl (yapılmış) bazı aksam (kısımlar) ile de tezyin edilecektir (süslenecektir). Kürsünün üzerinde şühedânın isimleri mahkûk (kazınmış) tunç levhalar bulunacaktır ki bu levhalar Kahire'ye muvâsalatları (ulaşmaları) esnâsında kahraman şehidlerimize ihdâsı (hediye edilmesi) mukarrer (kararlaştırılmış) madalyaların büyük kıt'alarıdır (parçalarıdır). Âbidenin bir an evvel ikmâl-i inşâatına ihtimam edilmekte olduğundan (özen verildiğinden) nihayet iki buçuk ay zarfında küşâd (açılış) merâsimi icrâsı me'mûldür. Şu kadar ki resm- i küşâdi gününe kadar Şehremanetinin de meydanı tanzim ve tarhlarını ikmâle muvaffak olarak bu eser-i sanatın taş ve toprak yığını arasında kalmasına mahal bırakmaması temenni olunur.”

“Enver Paşa Vedad Bey'in uzattığı bir mala ile bir miktar kireci ve âbidenin ilk taşını vaz' eylemiştir”

Tasfir-i Efkâr, temel atma töreninin ayrıntılarını da vermişti. Bir kısmı şöyleydi:

“Hazırlıklar

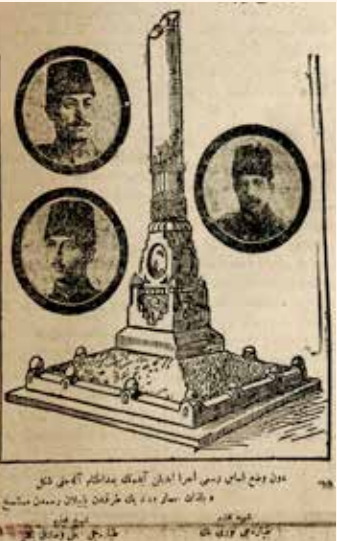
Dün daha sabahtan itibaren Fatih meydanı ve civarı ile mahall-i mezkûra müteha olan Şehzade Bulvarı üzerinde pek çok halk toplanmış, Osmanlıların şanlı şehidlerine yapılacak bu ulvî resm-i takdire iştirâki bir vazife-i milliye ve medeniye telakki eden bir hayli dindaşlarımız takım takım bu civara şitâp eylemişti (koşmuştu). Âbide temellerinin hafr edilmiş (kazılmış) olduğu mahallin etrafı bir tahta perde ile muhafaza edilmekte ve polis, jandarma efrâdı kalabalığın âbide temelinin etrafına yaklaşmasına ve bu sûretle intizamın muatel olmasına mâni olarak vazie-i inzibatiye-yi ifâ eylemekte idi.

Fotoğraf altı: [Üst sağda] Duâgü Ahmed Efendi tarafından şehidlerin ruhuna fatihalar ithaf edilirken / [Üst solda] Âbidenin temelinin teşkil eden çukurda Enver Paşa tarafından Mimar Vedad Bey delâletiyle vaz'-ı esas resmi icrâ edilirken / [Alt sağda] Ba'de'l-merâsim (törenden sonra) Enver Paşa, Müşir Osman Paşa, Talat Bey ve sâir hazirûn çalınan Selâm havasını dinlerken / [Alt solda] Enver Paşa Fatih'e hîn-i vürûdunda müsteşar Fuad Paşa ile görüşürken / Bu resimler husûsî fotoğrafımız (fotoğrafçımız) Necati Bey tarafından alınmıştır.”

Vaz'-ı esas resmi

Tamam saat onda Harbiye Nâzırı Enver Paşa muvâsalat etmiş ve muzisak ile kıtaat-ı askeriye tarafından selamlanmıştır. Müşarunileyhin vürûdundan biraz bir zaman sonra Hoca Ahmed Efendi tahta perdenin kenarında hazırlanmış olan bir kürseyi çıkarak belîğ bir duâ kıraat ve şühedâ-yı muhteremimizin ervah-ı tayyibesine ihdâ eylemiş(tir) [...] Bundan sonra vaz'-ı esas resminin icrâsına ibtidar olunmuştur. Harbiye Nazırı Enver Paşa ile âbidenin mimarı olan Vedad Bey merdivenle, tahta perdenin içinde açılmış olan temellere inmişler ve Enver Paşa Vedad Bey'in uzattığı bir mala ile bir miktar kireci ve âbidenin ilk taşını vaz' eylemiştir. Vaz'-ı esas resminin icrâsından sonra gerek Enver Paşa ve gerek diğer med'uvvîn tahta perdenin önünde ve selâm vaz'iyetini almış olan kıtaat-ı askeriye'nin karşısında ahz-ı mevki' etmişlerdir (yer almışlardır). Bu sırada hazır bulunan askerî muzikası marş-ı sultaniyeyi terennüm ediyordu. Marş-ı Sultaniyi müteâkip muzika üç defa selâm havası çalmış ve gerek asâkir-i Osmaniye ve gerek hazirûn tarafından her defasında (Padişahım Çok Yaşa!) duâ-yı vacibü'l-edâsı tekrar olunmuştur. [...]”

Fotoğraf altı: “Dün vaz'-ı esas resmi icrâ edilen âbidenin ba'de'l-hitâm alacağı şekil / “Bizzat Mimar Vedad Bey tarafından yapılan resimden müstensih (kopyalanmış)” / Şehid-i Muhterem tayyareci Nuri Bey – Şehid-i muhterem tayyareci Fethi ve Sadık Beyler”

Tasfir-i Efkâr, 3 Nisan 1914

“TÖRENDE KADINLAR İÇİN ÖZEL BİR MAHAL AYRILMIŞTI”

“Şehidler Âbidesi”

Tanin “Âbide-i şühedâ” ve “Halden İstikbale” başlıklı haberinde abidenin ve şehitlerin fotoğrafını bir uçak çizimiyle birlikte veriyor. Fotoğraf altı yazıları ise şöyleydi: “Sadık Bey / Âbidenin alacağı şekil / Fethi Bey”

“Düinkü vaz’-ı esas (temel atma) merâsim

Dün, evvelce yazdığımız veçhile, şehîd tayyarecilerimiz nâmına rekzi kararlaştırılan âbidenin esas-ı vaz’ı ve vaz’-ı esas mü-nasebetiyle de bir ihtifâl-i mahsûs tertip ve icrâ olunmuştur.

Büyük bir şâirimizin söylediği gibi, semâdan bir başka semâya bir sukut-ı sâidâne ile intikal eden bu fen ve vatan fedâilerinin nâm ve ihtirâmını te’yîd ve te’yîd yalnız bugünkü neslin değil ensâl-i âtiyenin de zimmet-i şükrangüzârânesine terettüp eden bir vazife idi. Dün bugünkü neslin erkân-ı ve i’zâmanı bu vazife-i tevkîr ve takdîri, yüksek bir âbidenin ser-bülend-i takririne tavsît ederek nesl-i âtiye tevdî’ ediyorlar. Fethi, Sadık, Nuri; bu aynı şeref yolunun ebedî üç yolcusu, bize verdikleri ders-i fedakâri ile bu mükâfata herkesten ziyade ve herkesten evvel istihkâk ve liyakat kesp etmiştiler. Onlar yalnız vazifelerini ifâ etmiş olanlara has bir huzur-ı vicdan almakla kalmışlar, vazifelerini büyük ve nâmesbûk bir fedakâri ile de tetvîç eylemişlerdi. Onun için bugünkü âbideyi ihya etmekle Hükûmet, kendi fedakârine hem bir mukabele-i şükranda bulunmuş, hem âtiye, vaz’-ı fedakâri eden bir heykel-i belâgat hediye etmiş oluyor.

Âbide Şehzadebaşı-Fatih Caddesi üzerinde inşâ edilmekte olan Fatih Daire-i Belediyesinin önünde rezk ediliyor.

Harbiye Nezâreti’nin merâsim için tanzim ettiği program mucibince âbide mahallinin etrafına piyade, süvârî efrâddan, Bahriye neferâtından, jandarma ve polislerden müteşekkil bir saff-ı murabba’ konulmuş ve safin arka taraflarında ahali için ruh-sat-ı temaşa verilmiş idi.

Fatih tarafındaki jandarma ve polis hattının arkasında kadınlar

için bir mahall-i mahsûsa ayrılmıştı. [...]

Taraf-ı Şâhânedan Seryaver Salih Paşa gönderilmiş idi. Vükelâdan da Harbiye, Bahriye, Dahiliye, Adliye, Nafia nâzırları Harbiye Nezâreti Müsteşarı Fuad, Müşir Osman, a’yândan Rıza, Salih, Amiral Limpos Paşalar, İstanbul meb’ûsları Hüseyin Cahid Bey ve Manuel Karasu Efendi, Gümülcine Mebusu Hasan Fehmi Efendi, Karesi Mebusu Ferhad Bey, Adana Vâli-i Sâbıkı Azmi, Polis Müdürü Bedri, Merkez Kumandanı Halil Beyler, Alman Heyet-i Askeriyeden bazılarıyla Fransız Jandarma Zabitânı hazır bulunuyordu.

Harbiye Nâzırı Enver Paşa geldiği zaman asker resm-i selâm ifâ etmiş ve buna müzika da iştirâk etmiştir. Bunu müteâkip duâkû Ahmed Efendi ihzâr edilen kürsüye çıkmış ve Türkçe bir duâ irâd ile şühedâ-yı merhûmunun ruhuna fatiha ithaf edilmiştir.

Bâdehu Harbiye Nâzırı Paşa önde, vükelâ onu ta’kîp ettiği halde tahta perdeden içeriye girilmiş ve âbidenin temel mahalline merdivenle inilmiştir. Bu sırada iki koyun kurban edilmiş ve Enver Paşa, Mimar Vedad Bey’den aldığı çamuru yere ve onun üstüne de bir taş koyup bu sûretle âbidenin esas-ı mütemmimi vaz’ eylemiştir. Bu sırada da müzika Marş-ı Sultaniyi tekrar eylemiştir. Sonra Nizamiye ve Bahriye müzikaları dahi müstereken selâm havası çalmış ve merâsim de duâ-yı Padişahî ile hitambezîr olmuştur.

Âbidenin ileride alacağı hali musavver olan resim ile onun ma’neviyatına hâkim olan fedakârların fotoğrafları bâlâda manzûr olmaktadır ki âbideye ait izahât bundan evvelki nüshamızda ber-tafsîl i’tâ edilmiş, Fethi Bey ve rüfekâsının evsâf-ı bergüzidesi ise hafıza-i inâma inkâş eylemiş olduğu için, yalnız ruhlarına fatiha niyâz ederek ma’neviyatları huzurunda vatan-daşlarımızı tecdid-i azm ve emele davet eylemekle iktifa ediyoruz.”

Tanin, 3 Nisan 1914

“Temel için de iki kurban kesildi”

“Şan ve Vatan Uğrunda” üst ve “Âbide-i Şânın Vaz’-ı Esâsı / Şan Abidesinin Temel Atılması” alt başlıklı haber şöyle:

“[...]

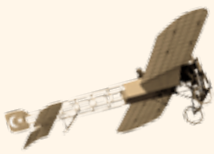
Evvela Harbiye Nezareti İmamı Ahmed Efendi ihzâr edilmiş olan (hazırlanmış) kürsüye çıkarak bir dua kıraat eylemiş ve hazırûn âminhân olmuşlardır. Duanın hitam-ı kıraatinde önde Harbiye Nazırı Enver Paşa Hazretleri bulunduğu halde mevcûd bulunan zevât âbide inşâsı için çekilen tahta perdeden içeri girmişlerdir.

Enver Paşa Hazretleri refakatinde Mimar Vedad Bey olduğu halde hafr edilen (kazılan) temele mevzû’ (konulan) merdivenden aşağıya inmiş ve bu sırada duâkû Ahmed Efendi tarafından tekbir alınarak temel içinde ihzar edilen iki kurban zebh olunmuştur. Bunu müteakip Ser-mimar-ı Hazret-i Şehriyârî Vedad Bey bir (mala) ile teknedan çamur alarak Harbiye Nazırı Paşa Hazretlerine vermiş, Enver Paşa Hazretleri dahi mezkûr çamuru zebh edilen kurbanların kanı üzerine dökmüş ve bilâhire Vedad Bey dahi bir mikdar çamur alarak karıştırmış ve sonra bir ucundan Enver Paşa tuttuğu halde temel taşı mahalline vaz’ ederek dışarı çıkmışlardır. Bunun üzerine en önde vükelâ safbeste-i ihtiram (bakanlar hürmetle saf tutmuş) bulundukları halde Muzika-i Askeriye tarafından Marş-ı Sultani terennüm ve bilâhire Selâm Havası çalınarak gerek kıtaat ve gerekse hazırûn ve ahali tarafından üç defa ed’iye-i Padişahî yâd ve tekrar edilmiş ve saat on buçukta merasime hitâm verilerek hazır bulunan zevât avdet eylemişlerdir.

[...]

Sabah, 3 Nisan 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatırasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Servet-i Fünun / 9 Nisan 1914

“FETHİ, SADIK VE NURİ BEYLER İÇİN ŞAM’DA TÜRBE PROJESİ...”

📖 Kazaların sebebi: “Kâfi derecede pratik yok...”

“*Osmanlı Tayyareciliği*” başlıklı haber Fransız pilot Vedrin’in çok önemli görüşlerini aktarıyor:

“Fransız tayyarecilerinin en meşhûrlarından olan ve Paris-Kahire Seyahatini herkesten evvel ikmâl etmiş bulunan Jul Vedrin ahiren “Genç Osmanlı tayyareciliğine şân ve şeref” serlevhasıyla bir makale neşreylemiştir. Bu makaleyi şu sûretle iktibas ediyoruz:

Üç Türk tayyarecisi öldü. Bir gün bana:

– Fransa nâmına hareket edin... denildi. Cüretkârâne bir seyahate atılmak için tereddüd etmedim. Osmanlı tayyarecilerine:

– Osmanlı şeref ve haysiyeti için hareket edin denildi. Sadık bir hizmetkâr gibi üç kahraman hareket etti. Bir dördüncü kendilerini takip eyledi. Fakat gaye-i emele vüsûl kabil olamadı.

Neden bir kısım -Fransızlar- muvaffak oldular, diğer bir kısım -Türkler- müşkilâta tesâdüf ettiler, bu şetâmet neden inbiâs eyledi? Buna bir sebep görürüm: Kâfi derecede pratik olmaksızın son derece de kahramanlık.

Numune olması lâzım gelen bir tayyarecinin evsafını tayin etmekliğime müsaâde edilirse derim ki:

Tayyareci – evvelâ müteşebbis olmalıdır. Metîn olmakla beraber sâkin, hiçbir şeyi tesâdüfe terk etmez ve her şeyi görmek, anlamak ister bir kimse olmalıdır.

Tayyareci tayyaresini tamamıyla tanımalı, her kusurunu bilmeli, motoru, motorun aksamı hakkında bir fikir-i tâmmı bulunmalıdır. Tayyarecilik henüz gençtir. Tayyare denilen çocuk büyüdüğü, insan olduğu zaman emniyet edilebilir. Fakat şimdi her şeyden evvel tayyare makinelerinin ne sûretle işlediğine vukuf lâzımdır.

Vekâyia gelemim: Hükümet-i Osmaniye hâl-i harbdedir. Muâvenet lâzım. Tayyarecilik mühim unsur görünüyor. Hükümet-i Osmaniye Fransız tayyare mekteplerine şâkirdler gönderiyor. Burada çabuk yetiştiriliyorlar. Hatta bazıları, mesela Fethi Bey gibi, şehadetnâme almak için vakit bulamıyorlar. Mamafih bu hal kendilerinin tamamıyla işe girmelerine mâni’ olamaz. İsim zikretmeyeceğim, fakat İstanbul’dan geçerken Osmanlı tayyareciliği, bunların düşman üzerindeki tayerânları hakkında pek şân-âver şeyler öğrendim. Harp bitince tayyareciler Tayyare Mektebi’nde kaldılar. Az talim yaptılar. Bir gün iki tayyareci İstanbul’a uğradı. Bu tayyarecilerde de aynı âlet-i tayerân vardı. Fethi Bey ve rüfekâsı bana: “Biz de Toro’su geçmek, seyahat etmek isteriz” diyorlardı. Bu husus hakkında me’mûrîn-i Hükümetle görüştüm. Talepleri üzerine bir rapor takdim ettim. Neler yapılacağını anlattım. Tayyarecilerin kıymetine göre isimlerini yazdım. Bunlar bir parça istîcal göstermekle beraber yine şâyân-ı takdirdirler.

Evvela Fethi Bey hareket etti, şehid oldu. Nuri Bey kendisini takip eyledi, o da şehid oldu. Üçüncüsü şehid olmadı, tayyare kırıldı, fakat kahramanlar çıkarmak için kurbanlar lâzımdır. Burada birkaç nasihat vereyim: Tayyare hayatın âyinesidir. Acı ve iyi bir mücadele irase eder (gerektirir). Üç senelik tayyareciliğimden ve kat’ ettiğim 128 bin kilometre mesafeden şu neticeyi istihrâç ettim: İnsan tayyareye emin olmamalıdır.

Vedrin baâde Kahire seyahatine yeni teşebbüs edecek zata muvaffakiyet temenni ederek makalesine nihayet veriyor.”

Sabah, 10 Nisan 1914

“Tayyarecilerimizin Türbesi” 📖

Aynı başlıklı haber şöyle:

“Fedakâr ve şehîd tayyarecilerimiz Fethi, Sadık ve Nuri Beylerin Şam’da defnedildikleri mevki’ üzerine masârıf-ı inşâiyesi (inşa masrafları) Evkâf Nezâreti’nce tesviye edilmek (ödenmek) üzere Nezâret Hey’et-i Fenniyesince tanzîm kılınan güzel bir türbe projesi, Suriye vilâyetine gönderilmiş ve bu proje üzerine oraca keşfi bil-icrâ icap eden muamelenin îfâ ve neticesinin inbâsı (haber verilmesi) yazılmıştır.”

İkdam, 5 Nisan 1914

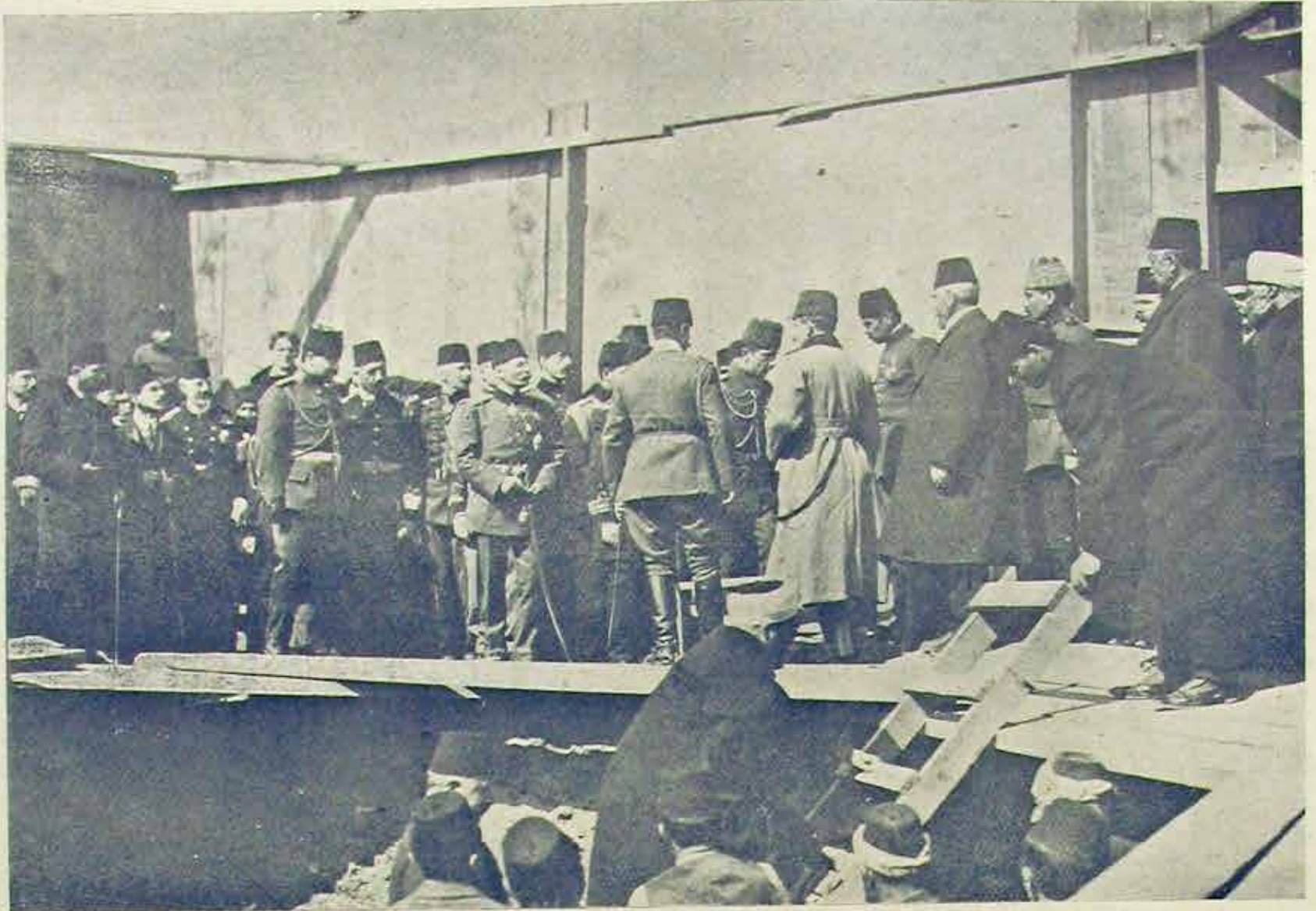

“Harbiye Nazırı Enver Paşa, temel mahalline inerek âbide-nin ilk taşını vaz’ etmiştir”

Fotoğraf altı: “Şehîd tayyarecilerimiz Fethi ve Nuri Beylerle Mülâzım Sadık Bey’in tey’id-i hatırası için Fatih meydanında inşâ olunan âbide-i ihtiramın vaz’-ı esâs resmi [Foto- Ferid İbrahim] / İstanbul Kahire Seyahat-ı Havâiyesine kemâl-ı azm ve cesaretle teşebbüs ederek Taberiye Gölü civarına kadar varmış, burada şiddetli bir hava cereyanına tutulmuş tayyareleri parçalanarak terk-i hayat eylemiş olan Fethi Bey ile Sadık Bey’in

ve Yafa’da tayyare kazâsıyla mağrûren şehîd düşen Nuri Bey’in hatıratını ibkâ için, şehîd Osmanlı tayyarecileri nâmına Fatih meydanında Belediye Dairesinin karşısında bir âbide-i şeref rekzi (dikilmesi takarrür etmiş, vaz’-ı esâs resmi mutantan bir sûrette [Perşembe, 20 Mart] icrâ olunmuştur. Harbiye Nazırı Enver Paşa, Mimar Vedad Beyefendi’nin delâletiyle hafr ve ihzar olunan temel mahalline inerek âbidenin ilk taşını vaz’ etmiştir.”

Servet-i Fünun, 9 Nisan 1914

شهيد طياره جيليرىز فتحي ونورى بكارله ملازم صادق بكك تآبيد خاطرهمى ايچون فاتح ميداننده انشا اولونه جن اولان آبدۀ احترامك وضع اساس رسمى

La pose de la première pierre du Monument des aviateurs Tures.

[فرطو - فريد ابراهيم]

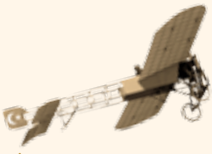
استانبول قاهره سياحت هواثيه منه كمال عزم وجسارتله تشبث ايدهرك طبريا كولى جواربنه قدر وارمش ، بوراده شدتلى بر هوا جرياننه طوتولش طياره لرى پارچه لانهرق ترك حيات ايله مش اولان فتحي بك ايله صادق بكك ويافهده طياره قضايله مغروقاً شهيد دوشن نورى بكك خاطراتى ابقا ايچون ، شهيد عثمانلى طياره جيلرى نامنه فاتح ميداننده ملديه دائره سرك قارشيدنده بر آبدۀ شرف ركزى تقرر ايتمش ، وضع اساس رسمى مطمئن بر صورتده [پنجشنبه ، ۲۰ مارت] اجرا اولونمش در . حربه ناغرى نور پاشا ، معمار و داد بك افنديك دلايتله حفر واحضار اولونان عمل محله اينهرك آبدۀ ايلك طاشنى وضع ايتمش در .

نقطۀ نظردن تلقى ايتمش واوچ درت مهم اثر وجوده كتر مشدر . بو كتابلر يك چوق لسانلره ترجمه ايدلش وشدتلى طرفدارلر ايله عهيدارلر پيدا ايتلش .

بوفكرى دهها مقنع ومدلل بر صورتده اثباته جالیشان موسيو غولتیه دييوركه : « ده قارتك انكار قبول ايتيهن يكانه مزيتى ، بزه روحى ، عالم معنوتى دهها طرغريسى ، كندمزى طائمسيدر . چونكه ، او هرشيدن شبهه ايتديكى حالده يالكز موجوديت شخصيه سندن متردد كورونمز ، هيچ شبهه يوق كه فلسفۀ جديده بو نظريه اوزرينه مؤسسيدر . فقط ينه اعتراف ايدمليدر كه ، شيمدى به قدر هيچ بر فيلسوف انسانك وجدان ومعنوياننه عائد بر نظريه وضع ايتمه مشديلر . چونكه ، هيچ بر واسطه احتياج قالمسزین ادراك ايدم بيلديكمز شينى آنجوق شعور من اولدينى حالده ، « ده قارت » ك ، ادراك ايديلن [آنا] ايله ادراك ايدن [آنا] يى يعنى تفكرله ، افعال و حركاتى تفريق ايدن بر نظريه سى كوزه چاربار . او ، بزم موجوديتىزى اثبات ايتك ايچون شعور قمرى به اهميت ويرمەدن درجۀ ناليه ده قالان عقل و محاكه ، شعور منعكسى استشهاد

وعلمك بوكا نظراً مطلق ، كائناتك الزم اولديغنى اثبات ايدر . هيچده تجربه ايتكمسزین à priori جهانى ، عناصر ، مسافه ، ماده ، زمان و حركتدن مركب اولهرق قرض ايدر وادراك نتيجه سنده كى استنتاجى توصيه ايدر . چونكه بتون تجربه لى ملكات عقليه مزى عقامت وعطائنه اوغرا ده بيله جكندن يك زياده مضر در . بنام كندى ادراك كرك آتائنده طبيعت وكائناته ، وفق اولهرق بوله جغمز فكرلر دماغ مزده بر « ميخا يكييت » وجوده كتر لرلر .

فلسفۀ حاضرده كى بوتون تكاملات وانكشافاتك اهميت وعظمتى دائماً ده قارت « عطف ايتك ايسته ين موسيو » ده نيس قوشن « هر حالده بو خصوص ده بك حقل دكلدر . چونكه « ده قارت » مسلك فلسفيسنك يك چوق نظريه لر ينه طرفدار اولمقا برابروك زمانلرده آريجه بر مكتب ومسلك تأسيس ايتكه موفق اولان برغسون ، رضا توفيق بك افنديك بيوردقلى كى ؛ « مدنى دنياك هر طرفنده بوك بر شهرت قزائمش بر فرانسز فيلسوفيدر . هنوزاللى بش ياشنده اولدينى حالده فلسفه مسائلنى كندينه خاص بر

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 12 Nisan 1914

“BU KUR’AN’I KUDÜS’TE MESCİD-İ AKSA’DA OKUYUN”

“Bu Kur’an’ı Kudüs’te Mescid-i Aksa’da okuyun”

Tasfir, “Dersaadet – İskenderiye Seyahat-i Havâiyesi” başlıklı haberin spotunda müjdeyi veriyordu: “Yeniden başladı – Tayyarecilerimiz dün şehrimizden Beyrut’a müteveccihen hareket etmişlerdir.”

“Fedakâr ve şehîd tayyarecilerimiz Fethi, Nuri ve Sadık Beylerin i’lâ-yı şân-ı vatan uğrunda açtıkları kanlık fakat şanlı tarîk-ı havâiyeyi takip etmek, mukaddes sancağımızı Mısır âfâkında mutlaka temevvûç ettirmek maksatıyla, birkaç günden beri hareket edeceklerini haber verdiğimiz tayyareci Yüzbaşı Salim ve refik ve rasıdı Yüzbaşı Kemal Beylerle makine muallimi Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Efendi, ikinci makinist Edhem ve marangoz Sunullah Efendiler, dün bâde’z-zuhr saat dört raddelerinde Hidiviye Kumpanyasının Saidiye vapuruyla Beyrut’a müteveccihen şehrimizden hareket eylemişlerdir.

Fedakâr tayyarecilerimiz, Harbiye Nâzırı Enver Paşa’ya arz-ı vedâ’ etmek üzere, sabahleyin dokuz buçuk, on raddelerinde Harbiye Nezâreti’ne azîmet etmişler ve Harbiye Nâzırı Paşa tarafından kabûl edilerek müşarünileyhe arz-ı vedâ’ eylemişlerdir. Harbiye Nâzırı Enver Paşa, cesur ve muktedir tayyarecilerimizi kabûl ettiği esnâda, kendilerine karşı ufak bir nutuk irâd etmiş (tir) [...] Bu kısa nutuktan sonra Harbiye Nâzırından

istihsal-ı müsaade iyleyen tayyarecilerimiz, erkân-ı nezâretten bazılarını da görerek aynı sûretle veda etmiş ve bâde’z-zuhr saat iki buçuk raddelerinde, limanın açığında demirli bulunan “Sa-idiye” vapuruna gitmişlerdir.

Tayyarecilerimize layık oldukları parlak ve samîmî teşyî’leri ifâ etmek üzere dün rıhtımda büyük bir kalabalık bulunduğu gibi, şehrimizde bulunan Edremidliler de, havâî filomuz a ihde eyledikleri tayyare ile İstanbul- Kahire Seyahat-i Havâiyesini ikmâl etmek üzere yola çıkan âzim ve cesur tayyarecilerimizi teşyî’ etmek üzere (Saidiye) vapuruna şitâp etmişlerdi (koşmuşlardı). (Edremid) tayyaresini Mısır âfâkına îsâl edecek olan gayyûr zabıtlarımıza karşı Edremidliler herkseten ziyade izhâr-ı alaka ve merbûtiyet ediyorlar. Takireben bir ay evvel sevimli misafirleri olan cesur tayyarecilerimize karşı temenni-i muvaffakiyet ve ihdâ-yı hüdaya eyliyorlardı. Bu meyanda Edremid Donanma Cemiyeti Reisi Yazıcızade İsmail Hakkı Bey, Edremid Ahali-i İslamiyesi nâmına olarak muhterem tayyarecilerimize fevkalâde müzeyyen bir altın mahfaza derununda ve altın kordunlara merbût iki adet küçük kıt’da da Kur’an-ı Kerim nüshası hediye eylemiş ve Salim ve Kemal Beylerden, Kudüs-i Şerif’deki Mescid-i Aksa’da tilavet eylemelerini reca etmiştir. [...]”

Tasfir-i Efkâr, 12 Nisan 1914

“Bugün uçmaya başlayacaklar”

“Son Haberler”e yetişen telgraf bildiriyordu ki, “Tayyarecilerimiz / Bugün Uçmağa Başlayacaklar”

“Beyrut Muhâbir-i mahsûsamızın telgrafnâmesidir:

Beyrut 8 Nisan – Evvelki gün Beyrut’a vâsıl olan muhterem tayyarecilerimiz Yüzbaşı Salim ve refîki Kemal Beyler, dün beraberlerinde getirdikleri, “Edremid” tayyaresini sandıklarından çıkararak kurmuşlar ve bütün tertibâtını ikmâl ederek seyahat-i havâiyeye müheyyâ bir hale getirmişlerdir. Evvece verilen karar mucibinde, tayyareci Salim Bey, bugün (dün) akşama doğru yalnız olarak tayyareye binecek ve ilk tecrübelerini icrâ edecektir. Muvafık neticiler verecekleri ümid olunan bu ilk tecrübelerden sonra, yarın (bu) sabah saat dokuz raddelerinde, Salim ve Kemal Beyler, yeni tayyarelerine râkip olacaklar ve İstanbul-Kahire Tarîk-i Havâîsini ikmâl etmek üzere pervaza başlayacaklardır. [...]

İlk defa olmak üzere tayyarecilerimiz, Hayfa ve Yafa üzerlerinden Kudüs-i Şerife müteveccihen hareket edecekler ve oradan da el-Ariş’e gideceklerdir.

Nâmık”

Tasfir-i Efkâr, 22 Nisan 1914

Salim ve Kemal Beyler rıhtımda

“Yeni Seyahat-i Havâiye İntıbaâtından” başlığı altında yer alan fotoğraf:

“İstanbul-Kahire Seyahat-i Havâiyesini ikmâl edecek olan Salim ve Kemal Beylerle arkadaşlarının evvelki gün Beyrut’a müteveccihen azimetlerinden evvel rıhtımda alınan resimleri.”

Tasfir-i Efkâr, 13 Nisan 1914

“Mütemadiyen fena giden havalar tayyaremizin uçmasına müsaade etmiyor”

“Edremid Tayyaresi / Tayyaremiz henüz Beyrut’dan hareket etmedi” başlıklı haber şöyle: Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Beyrut 11 Nisan 5,50 – Mütemadiyen fena giden, yağmur ve rüzgarla bozulan havalar buradaki tayyaremizin Mısır seyahatini ikmâl etmek üzere uçmasına müsaide bulunmadığı cihetle yevm-i hareket küşâyış-i havaya (havanın açılmasına) ta’lik kılınmıştır (ertelenmiştir). Şimdilik tayyarenin gerek burada ve gerek merhalelerde her türlü levâzımının ikmâliyle uğraşilmektedir. Havaların müsaadesizliği sebsebiyle henüz tecrübe tayerânları da ifâ ve icrâ edilememiştir. Tayyarecilerimiz ilk fırsat havadan istifâde ile seyahatlerine ibtidar eyleyeceklerdir. Bittabi’ bu hususta lâzım gelem ma’lûmâtı veririm.

Nâmık”

Tasfir-i Efkâr, 25 Nisan 1914

“NE GÜN HAVA TAYERÂNA MÜSÂİD BİR HAL ALIRSA O VAKİT BURADAN KUDÜS-İ ŞERİFE GİDECEĞİZ”

“Salim ve Kemal Beylerin Hatt-ı Seyahati”

“Muhâbir-i mahsûsamız 8 Nisan tarihiyle yazıyor:

Salim ve Kemal Beylerin Edremid tayyaresiyle sûret-i vürûd-larını bu sabahki mektubunda bildirmiş ve devam-ı seyahat hakkında bazı tahminâtdan bahsetmiştim. Muahharen hem size daha sahih ma'lûmât vermek, hem kendilerine mahsûsen hoşâmedide bulunmak için Yasud Otel'i'ne gittim, muhterem tayyarecilerimize mülâki oldum. Mabâd-ı seyahatlerinden pek ziyade ümitvâr bulunan kahraman yolcular, hatt-ı seyahatleri hakkında beyânât-ı âtide bulundular:

“Tayyarenin kurulmasını müteâkip ne gün hava tayerâna müsâid bir hal alırsa o vakit buradan Kudüs-i Şerif'e gideceğiz.

Kudüs-i Şerif'e muvâsalat için iki buçuk saat kadar bir zaman ister, ki bu müddeti nihayet iki bin metre irtifaadan kat edeceğiz.

Seyahat için program tebeddül etmemiştir. Kudü'se, oradan da Ariş ve Port Said'e uğradıktan sonra Kahire'ye gideceğiz. Kahire'den de birkaç gün tevakkufu müteâkip İskenderiye'ye tayerân

edeceğiz.

İstanbul seyahati bu radde tamam olacaksa da biz bundan ötesi için de bir hatt-ı hareket çizdik. İskenderiye'den vapurla İzmir'e gideceğiz. İzmir'de birkaç cevlân yaptıktan sonra, bu seyahatte kat'i ve seri' müzaharette (destekte) bulunan, bineceğimiz tayyarenin bedelini te'diye eden Edremid kasabasında da birkaç gün kalacağız. Edremid'ten sonraki bir merhale-i seyahat kalıyor ki o da Çanakkale'den ibarettir.”

Edremid tayyaresi hakkında bir istizahta bulundum; verilen ma'lûmâta göre Bileryo sisteminde ve evvelce Beyrut'dan geçen tayyarelerden büyük olan Edremid tayyaresinin; alât ve edavâtı kâmilen yeni olup hükûmetçe müceddeden mübâyaa olunmuştur. Tayyarenin motoru 90 beygir kuvvetinde olup saatte 160 kilometre mesafe kat' ediyor.

Salim ve Kemal Beyler hava müsâid olduğu takdirde yarın şehrimiz üzerinde bir tecrübe cevlânı yapacaklardır. Şimdiden istihzârat-ı evveliyeye ile meşgul bulunuyorlar.”

Tanin, 29 Nisan 1914

Boğulmaktan kurtulan İsmail Hakkı Bey İstanbul'a döndü

İşte Hakkı Bey'i kurtaran üç kişinin fotoğrafları...

“Şehîd-i muhterem tayyareci Nuri Bey'in arkadaşı ve râsıdı fedakâr İsmail Hakkı Bey'in şehrimize avdeti” başlık ve “Yafa kazâ-yı fecî'nin sûret-i vukû'u – Nuri bey merhûmun menkibe-i şehâdeti” spotlu haber şöyleydi:

“[...] Yafa kazâsı, evvelce muhâbirlerimizden aldığımız mufassal telgrafnâmelerde de bildirdiğimiz veçhile sırf mahall-i tayerânın ve rüzgârın adem-i müsaadesi yüzünden tayyarenin muvafık sûrette havalanamamasından ve deniz üzerine muvâsalat ettiği (ulaştığı) vakit de arkadan esen rüzgârın iyi manevra icrâsına mâni olmasından ileri gelmiş ve tayyare âdeta baş aşağı denize sukut eylemiştir. Ba'de's-sukut Yüzbaşı İsmail Hakkı Bey yüzmek bilmediği cihetle bir müddet tayyarenin içinde kalmış ve nihayet batmağa başlayarak bir hayli su yutmuş ve adeta kendinden geçmiş bulunduğu bu sırada tayyare kazâsı üzerine denize atılarak imdadlarına koşan yüzlerce fedakâran meyânında Yafa tüccarânından Mahmud Ebu'l-Lisan ve Mehmed Ebu'l-Lisan Efendi isminde iki cesur ve hamiyetli vatandaş ile Mösyö Hal nâmında Alman ağyanından bir zatın mesâi ve himmatıyla kurtulmuştur. Nuri Bey merhûma gelince mûmâileyh gayet iyi yüzmek bildiği cihetle bir müddet kendi kendine yüzerek su üzerinde kaldı ise de bilâhare elbisenin sıkletinden dolayı o da batmağa başlamış ve diğer tarafından başlığını da atamaması inkitâ'-ı teneffüsünü mucip olarak o da imdada gelenler tarafından denizden çıkarıldığı halde icrâ edilen müdâvâte rağmen ecelin pençesinden kurtarılmamamıştır. [...]”

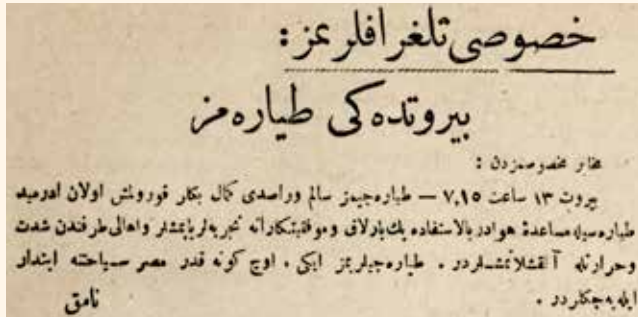
Tasfir-i Efkâr, 30 Nisan 1914

Fotoğraf altı: “Hakkı ve Nuri Beylere fevkalâde âsâr-ı misafirperverâne gösteren Yafa Belediye Reisi Muhteremi”

Fotoğraf altı: “[En üstte] Yafa kazâsından kurtulan yüzbaşı İsmail Hakkı Bey ve kendisini denzinden kurtaranlar / Bu fotoğrafı, mûmâileyhin en yeni resmi olup dün Resne Fotoğrafhanesi tarafından sûret-i mahsûsada gazetemiz için alınmıştır. / [Üstte sağdan sola:] yafa tüccarânından Mehmed Ebu'l-San Efendi, Yafa Alman Ağniyasından Mösyö Hal, Yafa tüccarânından Muhammed Ebu'l-Lisan Efendi”

Edremid tayyaresinin uçuş denemesi pek parlak ve başarılı oldu

Son haber kısmındaki “Beyrut'daki Tayyaremiz” başlıklı haber:

“Muhâbir-i mahsûsamızdan:

Beyrut 13 Saat 7,15 – Tayyarecimiz Salim ve râsıdı Kemal Beyler kurulmuş olan Edremid tayyaresiyle müsâid-i havadan bil-istifade pek parlak ve muvaffakiyetkârâne tecrübeler yapmışlar ve ahali tarafından şiddet ve hararetle alkışlanmışlardır. Tayyarecilerimiz iki, üç güne kadar Mısır seyahatine ibtidâr eyleceklerdir (başlayacaklardır).

Nâmuk”

Tasfir-i Efkâr, 27 Nisan 1914

“KUDÜS ŞEHİRİ BUGÜN TARİHİ BİR GÜN YAŞADI”

“Halkın alkışları ve selamet temennileriyle havalandı”

İkdam, Salim ve Kemal Beylerin başarılı uçuşlarını takibe devam ediyordu. “Tayyaremiz Seyahatinde Devam Ediyor” üst başlığı altında iki haber yer alıyordu:

“Beyrut’da Tayerân

Dersaadet ile Kahire arasında icrasına başlanılıp büyük bir kısmı muvaffakiyet-i azîmeye iktirân etmesine rağmen kazâ ve kaderin ilcaâtı (zorlamaları) ile nâ-tamam kalan seyahat-ı havâiyenin ikmâl ve itmâmını büyük bir cesaret-i medeniye ve vatanperverâne ile deruhde eyleyen güzide tayyarecilerimizden Salim ve refik ve râsıdı Erkân-ı Harbiye Yüzbaşılarından Kemal Beylerin işbu vazife-i mukaddeselerine Beyrut’dan itibaren bed’e ve mübaşeret eylemek üzere geçende Edremid Tayyaresini bil-istishâp Beyrut’a gittikleri ma’lûmdur.

Tayyarecilerimiz Beyrut’a bundan on bir gün evvel muvâsalat etmişlerse de Beyrut’da devam eden yağmurlu ve bulutlu havalardan dolayı tayerân edemeyerek yalnız şehir üzerinde cevelân yapmak sûretiyle tecrübeler icrâ etmişler ve seyahatlerine baş-

lamak için havanın düzelmesine intizar eylemekte bulunmuşlardı.

Dün Beyrut’dan vârid olan bir telgrafnâmeden anlaşıldığına göre havanın açılması üzerine muhterem tayyarecilerimiz dün erkân-ı me’mûrîn-i mülkiye ve askeriye ve vücûh ve muteberân-ı beldeden birçok halkın alkışları ve selamet ve muvaffakiyet temennileri arasında zevalî saat yedi raddelerinde tayerân meydanından havalanarak şehir üzerinde bir cevelân yaptıktan sonra Kudüs-i Şerif’e doğru tevcih-i istikamet eylemişlerdir.

Kudüs’e Muvâsalat

Kudüs-i Şerif 18 Nisan – Muhterem tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler bugün saat dokuz raddelerinde on binlerce halkın fevkalâde heyecan ve meserret nidâları arasında buraya nâzil olarak son derece parlak bir sûrette istikbâl edilmişlerdir. Kudüs şehri bugün tarihî bir gün yaşadı. Misafirlerin ikram ve i’zâzı için mühim tertibât yapılmaktadır.”

İkdam, 2 Mayıs 1914

“Tayyaremiz Kudüs’de”

Aynı başlıklı haberin üst başlığı ise “İstanbul-Kahire Seyahat-ı Havâiyesi” şeklindeydi:

“Beyrut’dan Hareket

Muhâbir-i mahsûsamızın telgrafı:

Beyrut, 18 Nisan [Saat 6] – Salim ve Kemal Beyler tulû’-i şems ile beraber Beyrut’dan ayrılmışlardır. Üç saat sonra Kudüs’e muvâsalatlarını hesap ve me’mûl etmekte idiler. Vaktin erken olmasına rağmen gayet samîmî bir teşyî yapılmıştır.

Kudüs’e Muvâsalat

Kudüs-i şerif muhâbir-i mahsûsamızdan:

Kudüs, 18 Nisan [Saat 8] – Kemal ve Salim Beylerin râkip olduğu Edremid Tayyaresi şimdi Osmanlı sancağını memleketimizin âfâk-ı i’tilâsında gezdirerek sâlîmen vâsıl ve nâzil oldu. Tayyarenin vürûdu bütün halkın en hâr samîmî alkışlarla istikbâl edildi. Kudüs’de umûmî bir şevk ve sürûr hüküm sürmektedir. Tayyarecilerimiz bugün ve yarın burada kalacaklardır. İnşallah pazar sabahı “el-Ariş’e” müteveccihen tayerân edeceklerdir.”

Tanin, 2 Mayıs 1914

“Edremid Tayyaresi Kudüs’e doğru hareket etti ve sâlîmen Kudüs’e ulaştı

Tayyarecilerimiz pek parlak bir şekilde karşılandı”

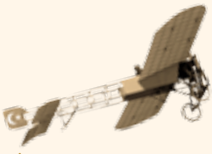
“Tayyare Hareket Etti” başlıklı haber, Beyrut’tan kalkan uçağın haberi verirken, salîmen hedefine ulaştığını da duyuruyordu:

“Merhûm ve mağfûr ve şehid Fethi, Sadık ve Nuri Beylerin icrâsına teşebbüs etmiş oldukları İskenderiye seyahatini Beyrut’dan itibaren itmâm için muktedir tayyarecilerimizden Yüzbaşı Salim Bey ile râsıdı Binbaşısı Kemal Bey’in şehir-i mezkûra azimet ettikleri ve râkip (binici) olacakları (Edremid) tayyaresinin de oraya gönderildiği ma’lûmdur. Dün varid olan husûsî bir telgrafnâmeye göre Edremid tayyaresi Kudüs-ı Şerif’e müteveccihen Beyrut’dan hareket etmiştir. Muktedir tayyarecilerimizin resm-i teşyî’i pek parlak olmuştur. Tayyare Vâli-i Vilâyet erkânı ile yüzbinlerce halkın alkışları arasında uçmuştur. Muazzez tayyarecilerimizin menzil-i maksûdlarına kemâl-i emn ve selâmetle muvâsalatlarını temenni ve tevfiğ-i Hüdâ’nın kendileriyle beraber olmasını duâ eyleriz.

Edremid tayyaresinin dün sabah sâlîmen Kudüs-i Şerif’e muvâsalat ettiği ve pek parlak bir sûrette istikbâl olunduğu da diğer bir telgrafnâmeden müstebân olmuştur.”

Sabah, 2 Mayıs 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 2 Mayıs 1914

“KUDÜSLÜLER TARİF EDİLEMEZ BİR ŞEVK İÇİNDE...”

Edremidlilere verdikleri sözü tutup Mescid-i Aksa'da Kur'an okudular

“Tayyarecilerimiz Kudüs'e Vâsıl Oldu”

Aynı başlıklı haberin spotu ise “Beyrut'dan Hareket – Yafa üzerinden müür – Kudüs'e muvâsalat” şeklindeydi.

“[...] Tayyarecilerimiz râkip oldukları tâir-i mehanikinin (mekanik kuşun) mükemmeliyetine bittetrübe kanaat getirdikleri gibi havayı da müsaid bulduklarından -dün rûfakâmız meyânında yalnız tarafımızdan yazıldığı veçhile- ale's-sabah Beyrut'dan hareket etmişler ve sekiz raddelerinde Yafa üzerine gelip dokuza yakın Kudüs'e vâsıl olmuşlardır. [...] Tayyarecilerimiz için Kudüs'de gösterilmekte olan âsâr-ı ihtirâm ve meveddet cidden her türlü takdirâtın fevkinde olup bu merbûtiyet ve teveccühün âsâr-ı maddiyesiyle sabit olacağı derkârdır. Dün kahraman tayyarecilerimizin seyahatlerine dair aldığımız telgrafları berveçh-i âti derç ediyoruz. Mütemmim olarak gelecek ma'lûmâtı son havâdis kısmımıza yazmaklığımız tabiidir:

Beyrut'dan Hareket

Beyrut 18 Nisan 8,30 – Birkaç günden beri tecrübeler icrâ etmekte olan tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler tecrübelerinin muvaffakiyet-i kâmile ile tetevvüc eylediğini ve havanın mülayim olduğunu gördükleri cihetle bugün ale's-sabah saat sekiz buçukta Kudüs'e müteveccihen uçmuşlardır. Tayyarecilerimizin hareketi bağıteten (ansızın) olduğu cihetle, vaktinde haber alınamamış ve binâenaleyn mutantan bir sûrette merâsim-i teşyîye icrâ olunamamıştır. Öğleye doğru Salim ve Kemal Beylerin sâlimen Kudüs'e muvâsalat ettikleri haberdar olması üzerine, tayyarecilerimiz layık olduğu derecede teşyî' edememekten dolayı mahzun olan Beyrutluların teessürü büyük bir şevk ve meserrete mübeddil olmuş ve samîmî duâlarla seyahat-ı havâiyenin muvaffakiyetle itmâm ve ikmâli temeni edilmekte bulunmuştur.

Nâmık

“Tayyare Yafa üzerinden Kudüs'e gitti”

“Yafa Üzerinde

Yafa 18 Nisan 10,25 – Bugün sabahleyin saat dokuza doğru, Salim ve Kemal Beyleri râkip oldukları tayyare bulutlar arasında Yafa'nın üzerinde Kudüs istikameten doğru müür etmiştir.

Hayri

Kudüs'e Muvâsalat

Kudüs 18 Nisan 12,10 – Kahraman tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler bu sabah Beyrut'dan hareket ederek saat dokuzda sâlimen buraya muvâsalat ve halkın pek şiddetli ve hararetili alkışları arasında ihzâr edilen mahall-i mahsûsa nüzûl eylemişlerdir. Tezahürât-ı hamiyetkârâne pek parlaktır.

Belediye Reisi Hüseyin

“Tayyarecilerimiz Kudüs'de”

Aynı başlıklı haber:

“Dün gece geç vakit, Kudüs muhâbirimizden aldığımız telgraf-nâmedir:

Kudüs 18 Nisan, (Saat:8) – Tayyarecilerimiz Yüzbaşı Salim ve Kemal Beylerin bu sabah, kemâl-i muvaffakiyetle Kudüs-i Şerif'e muvâsalatı, bütün şehir ahalisini, tarif edilemez bir şevk ve meserret içinde bırakmıştır.

İstanbul – Kahire Seyahat-i Havâiyesinin icrâsına ilk defa teşebbüs eden Kudüslüler olduğu halde henüz tayyarecilerimizin ziyaretine mazhar olamamış ve ilk tayyarelerimizi büyük ve

derin bir iştiyakla bekledikten sonra Fethi, Sadık ve Nuri'nin haber-i elîm-i şehâdetleriyle derin bir ye's ve tessüre dûçâr olmuştu. Bu fecî' vukû'atdan ve büyük tehassür ve intizâr-dan sonra, Salim ve Kemal Beylerin muvaffakiyet-i vâkıaları, bütün Kudüslüleri, pek büyük bir şevk ve meserreti içinde bırakmıştır. Tayyarecilerimiz, bugün, mutasar-

Fotoğraf altı: “Kudüs'e, Mescid-i Aksa'nın mebnâsı olan belde-i muazzamaya dün üç saat tayerândan sonra nihayet muvâsalat eden iki kahramanımız / [Sağda] tayyare râsıdı Erkân-ı Harbiye Yüzbaşı Kemal Bey / [Solda] Tayyareci Yüzbaşı Salim Bey “

Fotoğraf altı: “Tayyarecilerimizin, Kudüs'e muvâsalat eder etmez ziyaret ile Edremidlilerin ihdâ ettikleri Kur'an-ı Kerimi tilavet eyledikleri Mescid-i Aksa.”

rıf, erkân-ı belde, asker ve muzak ve binlerce halk tarafından büyük bir sûr u sürûr içinde istikbâl olunduktan ve tayyareleri muhafaza altına alındıktan sonra Mescid-i Aksa'yı ziyaret eyleyerek, namaz kılmışlardır. Bu esnâda kurbanlar zebh edilerek fukaraya tasadduk olunmuştur.

Şimdi, “Edremid” tayyaresini râsıdı Kemal Bey'le de mülakata muvaffak oldum. Muhterem misafirimiz ifadâtına (ifadelerine) nazaran, Edremid tayyaresi, bu sabah havanın müsaid olduğunu görür görmez derhal ve alelacele Beyrut'dan hareket etmiş ve mütemadiyen sahili takip ederek Yafa üzerinden şehrimize gelmiştir. Seyahat-i havâiye, bî'n-nisbe ârizasız ve müşkilâtsız geçmiş ve üç saat imtidâd etmiştir (sürmüştür).

Muhterem misafirlerimiz, burada üç gün kaldıktan sonra, Pazar günü sabahı, el-Arişe müteveccihen şehrimizden mufârakat etmek niyetindedirler.

Nihad

Tayyarecilerimize Ziyafet – Tayyare Makinistleri – Şehir üzerinde tayerân

“Gece yarası Kudüs muhâbirimizden aldığımız telgrafnâmedir:

Kudüs 18 Nisan – (Saat 10,35) Muhterem tayyarecilerimizin şerefine misafir bulundukları Grando Oteli'nde mükellef bir ziyafet keşide edilmiş ve esnâ-yı ziyafette nutuklar irâd olunmuştur. Tayyare makinistleri bu gece (dün gece) torpido ile Yafa'ya geleceklerdir. Son derece pür şevk ve meserret içinde bulunan ahalinin arzusu üzerine yarın akşam şehir üzerinde bir tayerân tecrübesi yapılacaktır. Tayyarecileriz yarın işlerini ikmâl ettikten sonra pazar günü sabahleyin el-Arişe hareket edeceklerdir.

Nihad”

Tasfir-i Efkâr, 2 Mayıs 1914

“SALİM VE KEMAL BEYLERİN KUDÜS-İ ŞERİF’E, BEYRUT’DAN İTİBAREN BİR HAMLEDE VE BİLÂ-ÂRİZA VÂSİL OLMALARI HIÇ ŞÜPHESİZ BİR MUVAFFAKİYETTİR”

İşte gazetelerin beklenen manşeti:

“Tayyarecilerimiz Kudüs Semâlarında”

Fotoğraf altı: [Üstte] Tayyarecilerimiz nihayet Kudüs semâların-da pürşân ve şeref pervaz ederken / [Altta] Kudüs-i Şerif’in Ya-

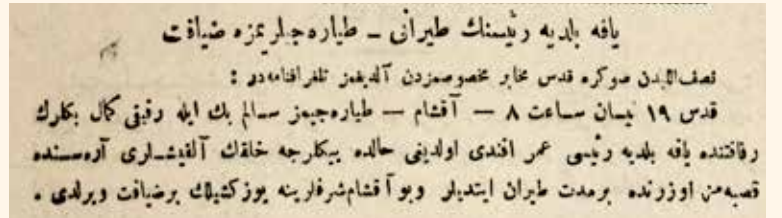

fa’ya müntehâ olan tarîki cihetlerinden manzara-i umûmisi”

“Dün kârîlerimize muhâbir-i mahsûsalarımızdan aldığımız telgrafnâmelerle tebşîr eylediğimiz veçhile tayyareci Salim Bey ile refîki Erkân-ı Harb Yüzbaşısı Kemal Beyler, evvelki sabah havanın müsaadesinden bilistifade saat sekiz buçuk raddelerinde Beyrut’dan hareket ve üç saat kadar tayerândan sonra Yafa üzerinden bilmürûr Kudüs’e muvâsalat eylemişlerdir. Beyrut ile Kudüs arasındaki mesafe sahili takip etmek şartıyla takriben (275) ile (300) kilometre olduğuna göre tayyarecilerimiz saatta yüz kilometre bir sûratle hareket eylemişler demektir. Salim ve Kemal Beylerin, refîk-i bedbahtları Fethi, Sadık ve Nuri Beylerin elîm su-i tesâdüfler neticesinde bir türlü muvâsalat edemedikleri Kudüs-ı Şerif’e, Beyrut’dan itibaren bir hamlede ve bilâ-âriza vâsıl olmaları hiç şüpheşiz bir muvaffakiyettir. İki arkadaş dün gazetemize çekilen muhtelif telgraflarda da bildirildiği veçhile hava müsaid olduğu takdirde bu sabah Kudüs’den hareket ile evvelâ Yafa üzerinden geçecekler ve ba’de sahili takiben Mısır toprağından ilk merhalelerini teşkil eden (el-Ariş’e) doğru tayerân edeceklerdir. Kudüs-i Şerif’den itibaren Yafa tarîkiyle (el-Ariş’e) kadar olan mesafe takriben (175) kilometre olduğuna göre, tayyarecilerimiz muhâlif rüzgâra tesâdüf eylemezlerse a’zamî iki saat zarfından mahall-i mezkûra muvâsalat ederler. Müslüman ve Türk şerefini i’lâ, Müslüman ve Türk fedakârlığının derecesini cihana i’lâm maksadıyla ve arkadaşlarının seyahatlerini behemahal itmâm azm civanmerdanesiyle bîperva yola çıkan bu iki sevimli zabitimizin nihayet gaye-i seyahate bilâ-âriza vararak Darülhilafenin selamını ikinci buk’a-i İslamiye olan Mısır’a îsal eylemeleri duâsını, bâ-samîm-i kalp ref’-i bargâh-ı ehahdiyyet eyleriz.

Tayyarecilerimiz dünkü günü Kudüs’de nasıl geçirdiklerine gelince bu babda, Kudüs muhâbirlerimizden talep ettiğimiz ma’lûmât-ı mufassala alındığı takdirde son saat kısmımıza derç edilecektir.

Bu münasebetle iki kişilik bir (Bileryo) tayyarecisi ve râsıdı ile beraber bulutlar içinde sûret-i tayerânini musavver bir resim ile Kudüs-i Şerifin bir de manzara-i umûmisini vaz’-ı enzâr-ı kariîn eyliyoruz.”

Kudüs üzerinde Yafa Belediye Başkanı ile uçtular

“Yafa Belediye Reisi’nin tayerânı – Tayyarecilerimize ziyafet” başlıklı haber:

“Nisfulleyden (gece yarısından) sonra Kudüs muhâbir-i mahsûsamızdan aldığımız telgrafnâmedir:

Kudüs 19 Nisan Saat 8 – Akşam – Tayyarecimiz Salim Bey ile refîki Kemal Beylerin refakatinde Yafa Belediye Reisi Ömer Efendi olduğu halde binlerce halkın alkışları arasında kasabamız üzerinde bir müddet tayerân ettiler ve bu akşam şereflerine yüz kişilik bir ziyafet verildi.”

Tasfir-i Efkâr, 3 Mayıs 1914

“Tayyarecilerimiz Kudüs’te alkışlar arasında karşılandı”

“İstanbul’dan Kahire’ye” başlıklı haber şöyledir:

“İstanbul – Kahire Seyahati itmâm için fedakâr tayyarecilerimizin Beyrut’dan hareket Kudüs’e sâlimen muvâsalat ettiklerini vârid olan husûsî telgrafnâmeler üzerine dünkü nüshamızda yazmıştık. Bu seyahat hakkında ajansların verdiği telgrafları da berveç-i âti derç eyliyoruz.

Beyrut 1 Mayıs – Salim Bey’in taht-ı idaresinde bulunan Edremid tayyaresi bu sabah saat beşte Kudüs’e müteveccihen hareket

eylemiştir. Tayyare me’mûrîn Hükûmet ve pür-şevk ve heyecan bir cemm-i gafır (kalabalık) tarafından teşyî edilmiştir.

Yafa 1 – Saat sekize doğru Edremid tayyaresi Kudüs’e müteveccihen Yafa üzerinden geçmiştir.

Kudüs – Tayyareci Salim ve Kemal Beyler bu sabah saat sekiz buçukta muvâsalat eylemiş ve ahalinin alkışları arasında istikbâl olunmuşlardır.”

Sabah, 3 Mayıs 1914

“KUDÜSLÜLERİN NİHAYETSİZ TEZÂHÜRÂTI, ARZU VE ISRARLARI KARŞISINDA, BİR GÜN DAHA KALDILAR”

Nihayet, büyük arzu gerçekleşir: “Tayyarecilerimiz Kudüs’te”

“Yafa Belediye Reisi Ömer Efendi, pek hamiyetli, fedakâr ve insaniyetli bir dindaşımız olup Nuri Bey merhûm ile refiki İsmail Hakkı Bey Yafa’da bulundukları esnâda kendilerine karşı fevkalâde izhâr-ı âsâr-ı mihmannevazî eylemiş, genç zabitlerimizin tesrîr-i kulûbuna (kalplerinin sevindirilmesine) pek ziyade bezl-i mesâi etmişti, bu defa Kudüs’e kadar giderek Salim Bey ile tayerân etmesi, fezâil-i insaniye ve hasâil-i hamiyetkârâne ile beraber havass-ı cesaret ve fedakâri ile de müttasîf bulunduğunu isbât eylediği cihetle resimlerini kemâl-i iftihar ile derç-i sütun eyliyoruz.”

“Tayyarecilerimiz” Kudüs’e bir türlü veda edemedi:

“Kudüslülerin nihayetsiz tezahürâtı, arzu ve ısrarları karşısında, bir gün daha kaldılar”

“Bugün el-Ariş’e müteveccihen Uçuyorlar” başlıklı haber:

“Muhterem tayyarecilerimiz dün Kudüs’de Kudüslülerin bi-pâyan tezahürât ve alkışları arasında son misafiret gününü geçirdikten sonra, bugün (el-Ariş’e) müteveccihen seyahat-i havâiyelerine devam edeceklerdir. Kudüs muhâbir-i mahsûsumazdan dün gece aldığımız telgrafnâme bervech-i âtîdir:

Kudüs 20 Nisan – (Akşam Saat Beş) Muhterem tayyarecilerimiz Yüzbaşı Salim ve refiki Kemal Beylerin bu sabah azimetleri ve (el-Ariş’e) müteveccihen şehrimizden mufâratları mukarrerdi. Fakat Kudüslülerin nihayetsiz tezahürâtı, arzu ve ısrarları karşı-

sında, beldemizde bir gün daha temdîd-i ikamete mecbûr kalmışlar ve Kudüslülerin kalbinde müeyyed hatıralarla yaşayacak olan bugünkü son misaferet gününü de umûmî bir heyecan ve samimiyet içinde geçirmişlerdir.

Bugün Salim ve Kemal Beyler Bab-ı Hıttâ mahallesi ahalisinin davet ve ricâlarını ehram ederek, bu sabah öğleye doğru, önde ehviye-i latife terennüm eden askerî muzikası bulunduğu ve bu latif ve milli terennümâtın tezyîd ettiği şevk ve heyecanı binlerce halkın tezahürât ve nümâyişleri takip eylemekte olduğu halde Mutasarrıf Bey’in ikametgâhına giderek, müşaruni-leyhi büyük bir alayla hanesinden almışlar ve tezahürât-ı fevkalâde ile, tertip olunan bir öğle ziyafetinin ihzâr olunduğu mahalle gitmişlerdir. Tayyarecilerimizin şerefine keşide olunan bu ziyafet, pek parlak ve müstesnâ tezahürât-ı samimane içinde geçmiş, müteatddid nutuklar irâd olunmuştur. Tayyarecilerimiz, yarın (bugün) sabah, (el-Ariş’e) müteveccihen Kudüs’den ayrılacaklardır. Kendilerine selâmet ve muvaffakiyet temenni eden Kudüslüler, Salim ve Kemal Beylerin bu kısa misaferetlerine bir türlü kanaat edememekte ve tatmin edilmeyen bir tehassür ve iştîyak ortasında bizde ayrılacak olan tayyarecilerimizi, ellerinden kaçırmaktan korkarak, mufâratlarına rıza göstermemektedirler.

Nihad”

Tasfir-i Efkâr, 4 Mayıs 1914

Salim ve Kemal Beyler, el-Ariş’te

“İstanbul – Kahire Seyahati” başlıklı haber güzel gelişmeleri bildiriyor:

“Yafa 3 Mayıs – Tayyareci Salim ve refiki Kemal Beyler şafakla beraber el-Ariş’e müteveccihen hareket eylemişlerdir.

El-Ariş 3 – Tayyareci Salim ve refiki Kemal Beyler buraya vâsıl olmuşlar ve kemâl-i maharetle karaya inmişlerdir.”

Sabah, 5 Mayıs 1914

“Salim ve Kemal Beyler saat altı buçukta el-Ariş’e vâsıl ve nâzil olmuşlardır”

Tanin’in 5 Mayıs 1914 tarihli nüshasının birinci sayfasında tayyarecilikle ilgili iki haber vardı. Birincisi “Tayyarecilik” başlığını taşıyan fotoğraflı bir haberdir:

Fotoğraf altı: “Tayyareci Yüzbaşı Mösyö De Gois.”

“Mösyö De Gois Fransız tayyareci zabitânından idi. Mukadde-ma yazıldığı veçhile kendisi Hükûmet-i Seniyece Tayyare Mek-tebi Müdüriyetine tayin edilmek üzere celb-i davet olunmuştur. Şehrimize kariben muvâsalat edeceklerdir.”

İkinci haber ise “İstanbul-Kahire Seyahat-ı Havâiyesi” manşetini taşıyordu:

“Kudüs’ten hareket

Kudüs-i şerif, 21 Nisan – Salim ve Kemal Beyler bu sabah Kudüs’ten uçmuşlardır.

Salim ve Kemal Beyler el-Ariş’te

Mısır-ül Kahire muhâbir-i mahsûsamızdan:

Kahire, 21 Nisan – Salim ve Kemal Beyler saat altı buçukta el-Ariş’e vâsıl ve nâzil olmuşlardır. Tayyare büyük bir şevk ve sürûr ile istikbâl olunmuştur.

Mısır’da bütün mahrumiyetleri, tehassürleri telakki ve tazmin edecek bir tehâlûk ile istihzârata devam olunmaktadır.

Port Said’e Doğru

Kahire muhâbirimizin ikinci telgrafi:

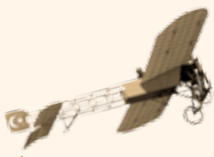
Kahire, 21 Nisan – Şimdi haber aldığımı göre, tayyare yarın Port Said’e vâsıl olacaktır.

Yafa, 3 Mayıs – Tayyareci Salim ve refiki Kemal Beyler tulû’ zamanında el-Ariş’e müteveccihen hareket ettiler.

El-Ariş, 3 – Osmanlı tayyarecileri buraya muvâsalat ile sâlimen karaya nail oldular.”

“Osmanlı”

Tanin, 5 Mayıs 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatırasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tanin / 5 Mayıs 1914

“TAYYARECİLERİMİZ KUDÜS’DEN HAREKETLE SAHİLİ TAKİP EDEREK, GAZZE ÜZERİNE ULAŞMIŞ, ORADAN DA EL-ARİŞ’E GELMİŞLERDİR”

“Tayyarecilerimiz (el-Ariş)e gelmişlerdir. Seyahat-ı havâiye ârizasız geçmiş ve bir buçuk saat imtidad etmiştir (sürmüştür)”

“Tayyarecilerimiz Mısır Toprağında” başlıklı haberin spotu “Salim ve Kemal Beyler dün kemâl-i muvaffakiyet ve selâmetle Mısır hudûdu dahilinde bulunan (el-Ariş)e muvâsalat etmişlerdir” şeklindeydi:

“Dünkü nüshamızın son haberler kısmında, muhâbir-i mahsûsamızın iş’arına atfen, Kudüs’den el-Ariş’e müteveccihen hareket edeceklerini bildirdiğimiz muhterem tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler dün saban tulû’-ı şemsle beraber Kudüs’den hareketle bir buçuk saat sonra Mısır hudûdu dahilinde bulunan “el-Ariş’e muvâsalat etmişlerdir. Dün öğleden evvel, tayyarecilerimizin hareketlerini mübeyyin olarak Kudüs muhâbirimizden bir telgraf almış olduğumuz gibi, “el-Ariş” muhâbirimizden gelen bir telgrafla Kudüs muhâbirimizin gönderdiği ikinci bir telgraf “Edremid” tayyaresi süvâriyelerinin kemâl-i muvaffakiyet ve selâmetle, Mısır hududuna dahil olarak “el-Ariş’e muvâsalat eylediklerini mübeyyin bulunmakta (açıklamakta) idi.

Dersaadet-Kahire Seyahat-i Havâiyesi kahramanları için bundan sonra Mısır toprağı ve semâsı dahilinde kat’ edilmesi lâzım gelen merhaleler, Port Said-Kahire-İskenderiye’den ibaret bulunmaktadır ki, tayyarecilerimiz, mütebâkî (kalan) bu üç merhaleyi de kemâl-i muvaffakiyetle kat’ ederek, yarına, öbür güne kadar, kahraman şehîdlerimiz Fethi, Sadık ve Nuri’nin, üzerinde canlarını fedâ ettikleri şanlı ve şerefli tarîk-i havâiyenin gayesine muvâsalat eyleyecekler ve merkez-i Hilâfetin samîmî vedadkâr selamlarını Mısırlı dindaşlarımıza tebliğ ve îsal edeceklerdir. Muhâbirlerimizden aldığımız telgraflar berveçh-i âtîdir:

Kudüs’den Hareket

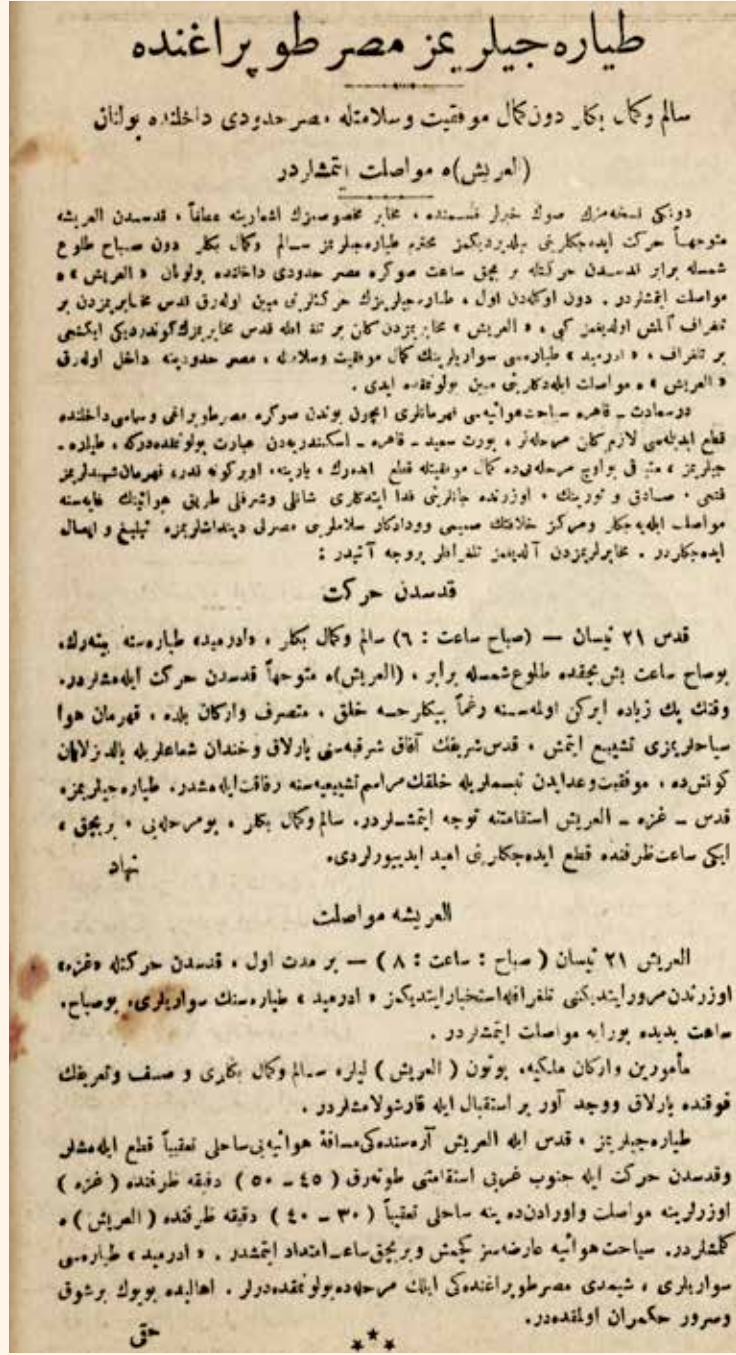
Kudüs 21 Nisan – (Sabah Saat:6) Salim ve Kemal Beyler, “Edremid” tayyaresine binerken, bu sabah saat beş buçukta tulû’-ı şemsle beraber, (el-Ariş)e müveccihen Kudüs’den hareket eylemişlerdir. Vaktin pek ziyade erken olmasına rağmen binlerce halk, mutasarrıf ve erkân-ı belde, kahraman hava seyyahlarımızı teşyî’ etmiş, Kudüs-i Şerif’in âfâk-ı şarkıyyesini parlak ve handan şualarıyla yaldızlayan güneşe de, muvaffakiyet va’d eden tebesümleriyle hakın merâsim-i teşyî’iyesine (uğurlama törenine) refakat eylemiştir. Tayyarecilerimize Kudüs -Gazze-el Ariş istikametine teveccüh etmişlerdir. Salim ve Kemal Beyler, bu merhaleyi, bir buçuk, iki saat zarfında kat’ edeceklerini ümid ediyorlardı.

Nihad

El-Ariş’e Muvâsalat

El-Ariş 21 Nisan (Sabah: Saat: 8) – Bir müddet evvel, Kudüs’den hareketle “Gazze” üzerinden mürûr ettiğini telgrafla istihbar ettiğimiz “Edremid” tayyaresinin süvâriyeri, bu sabah, saat yedide buraya muvâsalat etmişlerdir.

Me’mûrîn ve erkân-ı mülkiyye, bütün (el-Ariş)liler, Salim ve Kemal Beyleri vâsf ve tarifiin fevkında (anlatmanın üzerinde) parlak vücûd-avar bir istikbâl ile karşılaştırmışlardır.

Tayyarecilerimiz, Kudüs ile el-Ariş arasındaki mesafe-i havâiye-yi sahili takiben kat’ eylemişler ve Kudüs’den hareket ile cenûb-ı garbî istikametini tutarak, (45-50) dakika zarfında (Gazze) üzerlerine muvâsalat ve oradan da yine sahili takiben (30-40) dakika zarfından (el-Ariş)e gelmişlerdir. Seyahat-ı havâiye ârizasız geçmiş ve bir buçuk saat imtidad etmiştir (sürmüştür). “Edremid” tayyaresi süvâriyeri, şimdi Mısır toprağındaki ilk merhalede bulunmaktadırlar. Ahalide büyük bir şevk ve sürür hükümrân olmaktadır.

Hakkı”

Tasfir-i Efkâr, 5 Mayıs 1914

Port Said’e uçuşa hava muhalefeti

“İstanbul-Kahire Seyahati”

“Dün geç vakte kadar, Salim ve Kemal Beylerin el-Ariş’ten hareketlerine dair bir haber gelmemiştir. Dün aldığımız telgraf tayyarenin dün Port Said’e muvâsalat edebileceğini haber vermekte idi. Bu te’hîrin bir mânia-i havâiyeden ileri gelmiş olması me’mûldür (umuluyor). Port Said’den evvelki gece aldığımız âti-deki telgraf yalnız oradaki istikbâl hazırlıklarından bahsediyor:

İstikbal için

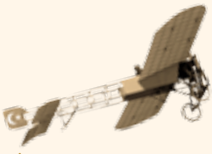
Muhâbir-i mahsûsamızdan:

Port Said, 21 Nisan – Salim ve Kemal Beylerin el-Ariş’e muvâsalatı haberi burada bir sürûr-ı umûmî tevlid eyledi. Yarın buraya gelmesi muhtemel olan tayyarenin istikbâlî için Mısır Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Reisi Midhat Sami Bey’in riyâsetinde bir heyet-i mahsûsa teşkil olunmuştur.

Tayyareyi istikbâl için bütün memleket hal-i heyecan ve faaliyettedir.”

Tanin, 6 Mayıs 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

İkdam / 5 Mayıs 1914

“KUDÜSLÜLERİN ŞİMDİ NE ÇILDIRASIYA SEVİNDİKLERİNİ SÖYLEMEĞE BİTTABİ’ LÜZUM YOKTUR”

“Her iki tayyarenin felâket haberlerini en evvel Kudüslüler duyurdu, herkesten evvel acısını da onlar çektiler”

İkdam, “Tayyaremiz el-Ariş’te” başlıklı haberiyle Kudüs’un bu seyahat için ne anlam ifade ettiğini veciz şekilde özetliyordu:

[...] Osmanlı tayyarecileri, Osmanlıların göz bebeği, Salim ve Kemal Beyler âtideki telgrafnâmelerde görüleceği üzere dün sabah erken Kudüs şehri üzerinde cevlân yaptıktan sonra tayerân etmişlerdir. Tayyarecilerimizin Kudüs-i Şerif’de ne gibi ihtifâlât (kutlamalar) ile istikbâl ve teşyî’ olundukları (karşılانیp uğurlandıkları), orada iken nasıl i’zâz ve ikrâmlar gördükleri hakkında mücmel bir fikir hasıl edebilmek üzere yalnız bir noktayı zikretmek, yani Dersaadet – Kahire Seyahatinin tertibine sebep, esasen muhterem Kudüslüler olduğunu söylemek kifâyet eder.

Kudüslüler, arz-ı Filistini’ye gelen Fransız tayyarecileri hakkında yapılan ihtifâlâtтан (kutlamalardan) hissiyât-ı millîye ve vatanîyeleri (millî ve vatan hisleri) son derece heyecan ve galeyna gelerek bu ihtifâlâtın kat kat parlağını Osmanlı tayyarecilere karşı icrâ etmek emniye-i vatanperverânesiyle (korkusuz vatanseverliğiyle) Harbiye Nezaretî’ne müracaatla Kudüs’e kadar bir seyahat-ı havâîye tertibini recâ ve Kudüs’e gelecek ilk Osmanlı tayyarecilere mühim bir mükâfat va’d etmişlerdi. Nezaret-i Müşarunileyha, şimdiye kadar Makam-ı Hilâfete ve Osmanlılığa merbûtiyet (bağlılık) nâmelerini (mektuplarını) her fırsat düş-tükçe âsâr-ı fi’liyesiyle ispat eden bu hamîyyetli ve fedakâr ahalî-i muhteremenin recasını kabûl ve is’âf ile ilk önce iki tayyare tarafından Kudüs-i Şerife ve oradan da Osmanlılar ile Mısırlılar arasındaki revâbıt-ı diniyye ve İslamiyyenin bir nişâne-i teyidi olarak Kahire’ye kadar bir seyahat tertip olundu.

Kudüslüler, recalarının kabûl ve is’âfından dolayı fevkalâde sevindiler ve misafir-i hâss’ül-hasları olmak üzere semalarında Osmanlı bayrağını temevvüç ettirecek olan Osmanlı tayyarecilerini i’zâz ve ikrâm için pek büyük hazırlıklarda bulundular, misafirlerinin vüruduna sabırsızlıkla intizâr ettiler. Fakat sûi-talî’ icabâtı ve ta’bir-i diğerle kazâ ve kaderin ilcââtı olarak her iki tayyare birden, tam Kudüs muhitine duhûl edecekleri ve Kudüslüler tarafından her birinin istikbâlî için hiçbir sûretle tasviri kâbil olmayan harikulâde hazırlıklar icra edildiği bir sırada, kazâzede oldular.

Tabîîdir ki bu haber-i felâketi eser-i kurbiyeti itibariyle en evvel Kudüslüler duyular ve herkesten evvel o felâketin acısını onlar çektiler. Bu iki defanın her birinde o fedakârlar, istikbal için ta tayerân meydanına kadar çıkmış ve enzâr-ı iştiyâklarını mutta-

sıl büyük bir hiss-i şevk ile semâya tevcih etmiş iken ansızın gelen felâket haberleri kalplerini son derece dilhûn (kederli) ettiği halde ağlaya ağlaya dönmüşlerdi.

İşte bu sûretle ne derece mahzûn ve mükedder oldukları ve kalplerinin ne kadar yanık bulunduğu muhtac-ı izah olmayan Kudüslülerin şimdi aynı seyahatin nâ-tamam kısmını ikmâl etmek üzere yola çıkan üçüncü kafilâ tayyarecilerin sâlimen veya kemâl-i sıhhat ve âfiyet aralarına nâzil olduklarını ve kendilerine kavuştuklarını görünce artık ne çıldırasıya sevindiklerini söylemeğe bittabî’ lüzum yoktur. Kudüslüler işte bu sevincin hasıl ettiği şevk ve hevesle iki gün iki gece seve seve yanlarında bulundurdıkları ve var kuvvetleriyle ve gayet mutantan ve emsâlî gayr-i mesbûk bir sûrette i’zâz ve ikrâmları hususunda müsabaka ve tehâlûk gösterdikleri muazzez misafirlerini daha günlerce nezdlerinde alıkoymak istediklerine rağmen tayyarecilerimiz son derece hiss-i memnûniyetle mütehassis oldukları halde vakitlerinin adem-i müsâadesini bil-beyân i’tizâr ederek Kudüs’den mufârakatle bir buçuk saat zarfında hatt-ı Mısıryye-ye vâsıl olmuşlar ve payitaht ahalisinin selâm-ı uhuvvetkârânesini o hatt-ı İslamiyenin en evvel vâsıl oldukları (el-Ariş) kasa-bası ahali-i muhteremesine tebliğ etmişlerdir. [...]

Kudüs semalarında pek mâhirâne gezinti

“Kudüs’den Tayerân”

Kudüs 21 Nisan (Sabah Saat 7) – Tayyareci Salim ve Kemal Beylerin el-Ariş’e müteveccihen tayerânları dün mukarrer iken ahalinin daha birkaç gün kalmaları hakkında pek musırrâne ve nevâzşıkârâne bir sûrette vâkî’ olan recâları üzerine bugüne kaldılar. Bugün de aynı sûretle vâkî’ olan ısrarlara karşı kemâl-i nezaketle vakitlerinin adem-i müsâadesini beyan ile sabahleyin tayerân ettiler. Vakıt pek erken olduğu halde ihtifâlât-ı lâyika ile teşyî’ olundular. Pek mahirâne bir cevlân yaparak selâmetle el-Ariş’e müteveccihen havalandılar.”

“El-Ariş’e Muvâsalat”

Ceridetü İkdam – Der’aliyye

el-Ariş 4 Mayıs Efrençî, Saat 8 Dakika 25 – [Tercümesi: Tayyare bugün selâmetle vâsıl olmuş ve ahali ve me’mûrîn tarafından ihtifâlât-ı azîme ile istikbal olunmuştur. Buradan yarın tayerân edecektir. Türk kardeşlerimizi tehnie (tebrik) ederiz.

Ariş Telgraf Müdürü]

İkdam, 5 Mayıs 1914

“Tayyarecilerimiz (el-Ariş) de”

Aynı başlıklı haber şöyleydi:

“Tayyareci Salim ve Kemal Beyler (el-Ariş)den sonra ma’lûm olduğu üzere (150) kilometre mesafede ve Kahire’den de (180) kilometre mesafede buluna (İskenderiye) ye azîmet edeceklerdir, şu halde tayyarecilerimizin önünde daha (500) kilometre kadar bir hatt-ı tayerân vardır.[...]”

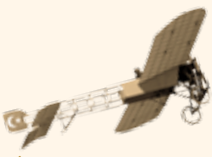

Fotoğraf altı: “Tayyarecilerimiz Mısır’daki hatt-ı tayerânı.”

Tasfir-i Efkar, 6 Mayıs 1914

Fotoğraf altı: “[Üstte] Tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler (el-Ariş) âfâkında tayerân ederken... / Bu resmi, tayyarecilerimiz, Mısır toprağında ilk merhale olan (el-Ariş’e) muvâsalatlarını tes’îden (kutlayarak) (el-Ariş’i) gösterir bir kart postalı esas ittihaz ederek musavvirimiz sûret-i mahsûsada tertip ve tersim eylemiştir”

حاضری پر مجموعہ نمبر اینٹشدرہ۔

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Sabah / 8 Mayıs 1914

PORT SAİD'DEKİ GÖSTERİ UÇUŞUNU EN AZ 15 BİN KİŞİ İZLEDİ

“Tayyarecilerimiz Port Said’de gördükleri güzel karşılama sebebiyle hemen Kahire’ye hareket etmeyerek orada bir gün kalacaklar”

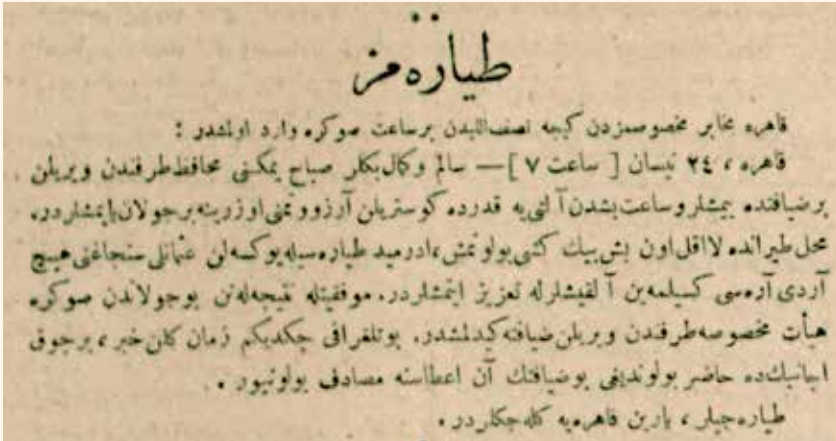
Sabah’ın “Osmanlı Tayyareleri” başlıklı ve “Mısır Seyahati, Avrupa Tetkikâtı (İncelemeleri)” spotlu haberi şöyleydi:

“Fethi, Sadık ve Nuri Beylerin şehâdetine sebep olmuş olan Dersaadet-Kahire Seyahat-i Havâyesine Beyrut’dan devam eden Salim ve Kemal Beylerin Port Said’de vâsıl oldukları, ahali tarafından fevkalâde bir sûrette istikbal ve i’zâz edildikleri (karşılانیp ağırlandıkları) dünkü gazetelerde kemâl-i fahr ve sürûr

(tam bir övünç ve sevinç) ile okunmuştur. Muazzez ve cesur tayyarecilerimiz, Port Said’de gördükleri hüsn-ı kabul ve samimiyet üzerine oradan hemen Kahire’ye hareket etmeyerek bir gün kalacakları, Cuma sabahı, yani bu sabah, Kahire’ye muvâsalat edecekleri de telgraf haberleri üzerine yazılıyordu.

Osmanlı tayyarecilerinin bu muvaffakiyeti, tabîî, hiçbir zaman Fethi ve Sadık Beylerin ve Nuri Bey’in şehâdet-i fecîasından mütevellid elem ve kederi unutturmamakla beraber, memleketimizin her tarafında, meserretle, iftiharlarla görülecektir. [...]”

Sabah, 8 Mayıs 1914

Port Said’deki gösteri uçuşunu en az 15 bin kişi izledi

Tanin’in “Son havâdis” bölümündeki haberin başlığı ise “Tayyaremiz” idi:

“Kahire muhâbir-i mahsûsamızdan dün gece nısf-ı leyden bir saat sonra vârid olmuştur:

Kahire, 24 Nisan [Saat 7] – Salim ve Kemal Beyler sabah yemeğini Muhafız tarafından verilen bir ziyafette yemişler ve saat beşden altıya kadar da gösterilen arzu ve temenni üzerine bir cevelân yapmışlardır. Mahall-i tayerânda lâekal onbeş bin kişi bulunmuş, Edremid tayyaresiyle yükselen Osmanlı sancağı hiç ardı arası kesilmeyen alkışlarla ta’ziz etmişlerdir. Muvaffakiyetle neticelenen bu cevelândan sonra heyet-i mahsusa tarafından verilen ziyafete gidilmiştir. Bu telgrafı çektiğim zaman gelen haber, birçok ecânibin de hazır bulunduğunu bu ziyafetin ân-ı i’tâsına müsadif bulunuyor.

Tayyareciler, yarın Kahire’ye geleceklerdir.”

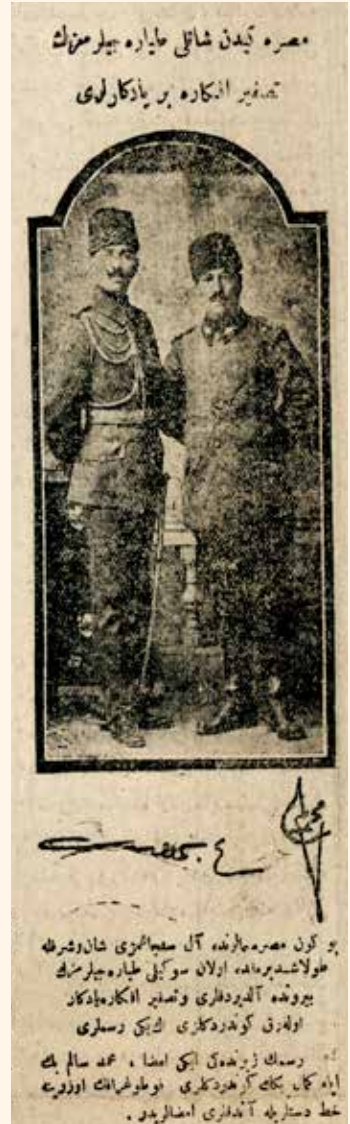
Tanin, 8 Mayıs 1914

Mısır’dan Salim ve Kemal Beylerin imzasıyla gelen fotoğraflar

Birinci sayfada yayınlanan Mısır fotoğraflarının başlığı “Mısır’a giden şanlı tayyarecilerimizin Tasfir-i Efkâr’a bir yadigârları” diye atılmıştı:

Fotoğraf altı: “Bugün Mısır semâlarında âl sancağımızı şân ve şerefle dolaştırmakta olan sevgili tayyarecilerimizin Beyrut’da aldıkları ve Tasfir-i Efkâr’a yadigâr olarak gönderdikleri en yeni resimleri / Resmin zirindeki (altındaki) iki imza, Mehmed Salim Bey ile Kemal Bey’in gönderdikleri fotoğrafın üzerine hatt-ı destleriyle alt-tıkları imzalarıdır.”

Tasfir-i Efkâr, 8 Mayıs 1914

“el-Ariş’ten hareket eden tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler saat yedide Port Said’e vâsıl olmuştur”

Mısır seyahati başta olmak üzere o dönemde yaşanan yeni gelişmeleri “Tayyarecilik” başlığı altında veren Tanin’in spotları ise şöyleydi: “İstanbul-Kahire yolunda: Tayyarecilerimizin Port Said’de muvâsalatları / Avrupa’ya giden heyet-i mahsûsanın tetkikâtı.”

“Port Said’e muvâsalat”

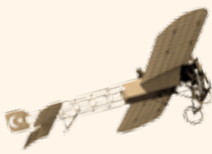
“Dün Kahire muhâbir-i mahsûsamızdan âtideki telgrafı aldık:

Kahire, 23 Nisan – Bu sabah erkenden saat altıda (el-Ariş)ten hareket eden tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler saat yedide Port Said’e vâsıl olmuştur. Ahalinin göstermiş olduğu istikbâlin ne derecelerde parlak olduğunu tarif kâbil olmadığı gibi resm-i istikbâle heyet-i resmiye de kemâl-i hâhiş (tam bir arzu) ve memnûniyetle iştirâk eylemiştir. Konsoloslar, erkân-ı hükûmet resm-i istikbâlde hazır bulunuyorlardı. Tayyarecilerimiz hâr alkışlar, samîmiyâne ve muzafferâne nidalar arasında yere nâzil olduktan sonra eş-râfdan Ahmet Bey Sinari tarafından verilen öğle yemeğinde hazır bulunmuşlardır. Öğle yemeğinden sonra tayyarecilerimiz şehirde bir gezinti yapmışlar ve müessesât-ı meşhûriyeyi (meşhur kurumları) temaşa eylemişlerdir. Şimdi telefonla aldığım ma’lûmâta göre tayyarecilerimiz yine Port Said eşrâfından Muhammed Bey Kesîb tarafından verilen çay ziyafete gitmek üzere bulunuyorlar. Akşam üzeride yine eşrâfdan Muhammed Ali Bey Sudanî tarafından verilmesi mukarrer olan ziyafet-i mutantanaya gideceklerdir.

Gece şehir adeta bir donanma halinde donatılacak ve elâb-ı nâriye [ışık oyunları] ile i’lân-ı şâdumâni edilecektir. Port Said’de bulunan ecânib Osmanlı tayyarecilerinin muvaffakiyetlerine karşı lakayd kalmak istemediklerinden bu ziyafetten sonra bir balo tertip etmişler ve tayyarecilerimizi davet eylemişlerdir. ”

Tanin, 7 Mayıs 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

İkdam / 8 Mayıs 1914

“TAYYARECİLERİMİZ HAVA MUHALEFETİ SEBEBİYLE (TEL EL-KEBİR) CİVARINA İNİŞE MECBÛR OLDULAR”

“Port Saidliler, tayyarecilerimizi ağırlamalarıyla Osmanlılığa olan bağlılık ve muhabbetlerini ispatladılar”

“Evvelki akşam Kahire muhâbir-i mahsûsamızdan alınıp dün-kü nüshamızda derç edilen telgrafnâmeye göre tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler bugün Kahire’ye müteveccihen Port Said’den hareket edeceklerdir. Kahire’de doğruca Mısır’l-Cedide denilen (Heliopolis) mevki’inde sûret-i mahsûsda hazırlanmış olan meydâna nâzil olacaklardır.

Tayyarecilerimizin ahâlî-i muhteremenin son derece ısrâr ve ibrâmları üzere iki gün iki gece tevakkuf ettikleri Port Said şehri, alınan telgrafnâmelere göre bir ‘id-i millî geçirdi. Port Saidliler, epey vakitten beri sabırsızlıkla vürûdlarına (gelişlerini) intizâr ettikleri (bekledikleri) muhterem misafirlerini i’zâz ve ikrâm ve bu sûretle Osmanlılığa olan merbûtiyet ve muhabbetlerinin ne kadar ciddi ve samîmi olduğunu bütün kâinâta isbât için ellerinden geleni yapmakta kusur etmediler. Mihman-nevâzlığın en âlî ve en yüksek derecesini bütün âsâr-ı fi’liyesiyle izhâr eylediler. Ziyafetler, konserler, nutuklar, mûsikalar, şenlikler kısa bir müddet zarfında yekdiğerini velî etmiş ve bu şenliklere iştirâk için her taraftan fevç fevç gelen halkın teşkil ettikleri kalabalığı Port Sait şimdiye kadar hiç görmemişti. Hele Kahire’den sûret-i mahsûsadan gelen heyetlerin cidden sezâ-

vâr-ı tizkâr bir sûrette izhâr eyledikleri âsâr-ı himmet ve gayret elhak son derece şâyân-ı memûniyet ve şükran bir derecededir.

Port Sait’te yapılan bu şenliklerin tayyarecilerimizin bugün bi-tevfikihi teâlâ muvâsalat edecekleri Kahire’de daha mükemmel bir sûrette icrâ olunacağı o husustaki tertibât-ı hârik’ül-â-diye(olağanüstü hazırlıklara) dâir olan neşriyât ve ihbârât göstermektedir.

Kahire’de Hidiv Hazretleri tarafından isdâr olunan (yayınlanan) emre binâen Prens Aziz Hasan Paşa’nın riyâseti altında tayyarecilerin istikbâl ve i’zâzı tertibâtı ile iştigâl etmek üzere Mısır’ın hemen hemen bütün vücûh (öndegelenleri) ve ekâbirinden teşekkül etmiş olan hey’et-i mahsûsa “Edremid” tayyaresinin (El-Arîş’e muvâsalat ettiği dakikadan itibaren birkaç şubeye ayrılarak ez ser-i nev (yeni baştan) faâliyet-i kâmile ibrâzına başlamıştır.

Bu hey’etin kazâ-yı müessiften evvel yaptığı hazırlıklardan daha vâsi’ mikyasta tertibât ile iştigâl etmekte olduğu te’min olunuyor. Muhterem ve fedakâr Mısır’lı kardâşlarımız şimdiye kadar hakkımızda ilave ediyorlar. Var olsun Mısırlılar, Pâyidâr olsun uhuvvet-i İslâmiye...”

İkdam, 8 Mayıs 1914

“Port Said’den Hareket”

“Port Said 25 Nisan (Saat 8) – Tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler binlerce ahalinin tas’îdatı, alkışları ve duâları arasında bu sabah Kahire’ye müteveccihen hareket eylemişlerdir.

Kahire’de İstikbâl İhtifâlâtı (Karşılama Törenleri)

Kahire 25 Nisan (Saat 1) – Bu sabah Port Said’den hareket eden cesur Osmanlı tayyarecileri Salim ve Kemal Beylerin muvâsalatlarına intizâr olunmaktadır. Merâsim-i istikbâliyye ricâl-i hükûmet (devlet adamları), yüz binlere ahali, konsoloslar, ecânip iştirâk etmişlerdir. Halkta azîm bir şevk ve galeyan meşhâd oluyor (görülüyor).

İstikbal ihtifâlât-ı fevkalâde denecek derecede mükemmel ve muhteşemdir. Muhterem tayyarecilerin muvâsalatlarını müteâkip şüphesiz telgrafla ma’lûmât vereceğim.

“Tayyarecilerimiz muhalefet-i havadan dolayı

(Tel el-Kebir)e nâzil oldular (indiler), bu sabah Kahire’ye gidiyorlar”

“Muktedir tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beylerin Port Said’den Kahire’ye müteveccihen tayerân ettiklerini ve Kahire’de tertip olunan istikbâl ihtifâlâtını (karşılama törenlerini) müş’ir olarak (haber veren) Port Said ve Kahire muhâbirlerimizden aldığımız telgrafları kısm-ı mahsûsumuzda derç etmiş ve Kahire’ye muvâsalatlarına dair alacağımız telgrafları da son saat kısmımızda kârîlerimizin enzâr-ı ibtiha-cına vaz’ edeceğimizi va’d eylemişti. Gece geç vakit Kahire muhâbir-i mahsûsamızdan aldığımız bir telgrafta tayyarecilerimizin muhalefet-i havadan naşi Port Said ile Kahire arasında (Zekazek) şehri civarında (Tel el-Kebir) civarına nüzûle mecbûr oldukları bildirilmektedir. Haritada görüldüğü üzere tayyarecilerimizin indikleri mahal, Port Said ile Kahire arasındaki mesafenin tam nısfında (yarısında) bulunduğundan -telgrafta bildirildiği veçhile- bu sabah tayerân edecek olan tayyarecilerimizin bir iki saat zarfında (Kahire)ye muvâsalatıyla makam-ı Hilâfet ve Saltanatın selamını Mısırlı kardeşlerimize iblâğ eyleyecekleri (ulaştıracakları) şüphesizdir. [...]

Tasfir-i Efkâr, 9 Mayıs 1914

Şiddetli rüzgar tayyaremizi Tel El-Kebir’e indirdi

“İstanbul-Kahire Yolunda” üst başlıklı haberin manşeti “Tayyare: Tel El-Kebir’de” diye atılmıştı:

“Mısır muhâbir-i mahsûsamızdan telgraf

Kahire, 25 Nisan [12,45 s] – Salim ve Kemal Beyler bu sabah erken, saat beş buçukta Port Said’den, vaktin erken olunmasına rağmen samîmî bir ihtifâl içinde Kahire’ye müteveccihen ayrılmışlardı.

Fakat istikbâl için mahall-i mahsûsa toplanan halk tayyarenin, bilhassa yolculuğunun ilk nısfını (yarısını) geçirdikten sonra şiddetli bir rüzgârın mukâvemetine muarız kalarak “Tel El-Kebir” civarına indiği haberini almış ve tayyarenin te’hîrinden müteessir olmuştur.

Tayyarenin bu sukut ve teehhürü bir tedbir ihtiyatı olup Elhamdülillah bir günâ kazâ yoktur.

Salim ve Kemal Beyler yarın Kahire’ye vâsıl olacaklardır; istihzârât fevkalâdedir.”

Tanin, 9 Mayıs 1914

اولاً: مطلقاً سواءً جاك وروست اولاً.
ثانياً: في خاصاته حتى ابدوني.

“TAYYARECİLERİMİZ MİSİR BAŞBAKANI VE LORD KİÇNER’İ ZİYARET ETMİŞLERDİR”

“Tayyare Kahire’de”

Tanin’in müjdeli haberi:

“Muhâbir-i mahsûsamızın telgrafı:

Kahire, 28 Nisan [Saat 9] — Salim ve Kemal Beyler bu sabah saat beş buçukta buraya vâsıl ve sâlimen nâzil olmuşlardır. Tayyarenin böyle ale’s-sabah vürûdu istikbâl hazırlıklarına mâni’ olmuşsa da ansızın vusûlü (ulaşma) haberi şehir içinde emsal-siz bir heyecan-ı meserret uyandırmıştır.

Kahraman tayyarecilerimiz sabah yemeğini meduvven (davetli olarak) Prens Aziz Paşa’da yemişlerdir. Bugün Kanatir-i Hayriye de şereflerine bir de çay ziyafeti veriliyor.”

“Kahire’de

Muhâbir-i mahsûsamızın son telgrafı:

Kahire, 9 Mayıs [Saat 6] – Salim ve Kemal Beyler şerefine Kanatir-i Hayriyede verilen çay ziyafeti pek mutantan olmuştur.

Tayyarecilerimiz Reis-i nüzzâr (Başbakan) ile Lord Kiçner’i ziyaret etmişler ve bir müddet kendileriyle mülaki olmuşlardır. Gerek reis-i nüzzâr gerek Lord Kiçner, tayyarecileri muvaffakiyetlerinden dolayı tebrik etmişlerdir.

Tayyareciler yollarda pek hararetili sûrette alkışlanmış, tayyarenin beşâret-i vürûdu umûm Mısır’da bir hal-i fevkalâde husûle getirmiştir. Bu akşam komite tarafından kulüpte bir ziyafet-i mükellefe tertip olunmuştur. Tafsilâtını bâdehu yazarım.”

Edremid Belediye Reisi Yazıcızade Hakkı:

“Edremid Mısır’a ulaşan tayyare için milli bayram yapıyor ve her sene yapacaktır”

“Edremid’de Şenlik

Edremid, 26 Nisan – Edremid tayyaresinin sâlimen Mısır’a muvâsalatı tebşirâtına mazhar olduk. Edremid yaşadığı bu tarihî günün hatıratını tebcilen id-i millî (milli bayram) yapıyor ve her sene yapacaktır. Memleketin her tarafı sancaklarla donatıldı. Tarifi gayr-i kâbil bir sürûr-ı umûmî içindeyiz. Bu gece halk pek parlak bir sûrette icrâ edilecek şenlik tedârikiyle meşguldür. Telefonla haberdar edilen bütün köylüler şehre

geliyorlar. Edremid İslamları vazife-i vataniyelerinin ma’nevî mükâfatını görmekle Cenab-ı Hakk’a şükür ediyorlar. İhda (hediye) ettiğimiz Kur’an-ı Kerim’in himayesiyle tayyarecilerimizin İnşallahu Teâlâ sâlimen Edremid’e gelmelerini ve bâdema memleket ve millete büyük hizmetler ifâ etmelerini Cenab-ı Hakk’dan temenni ediyoruz. Memleketin bu iki kahraman evlâdlarına millet ne yapsa ve ne türlü tezahürât ve ihtirâmâtda bulunsa haklarını ödeyemez. Bu fedakâr kardeşlerimiz haklarında hükûmetizin layık olduğu derecede takdirâtta bulunacağını ümid ederiz.

Edremid Belediye Reisi Yazıcızade

Hakkı”

Tanin, 10 Mayıs 1914

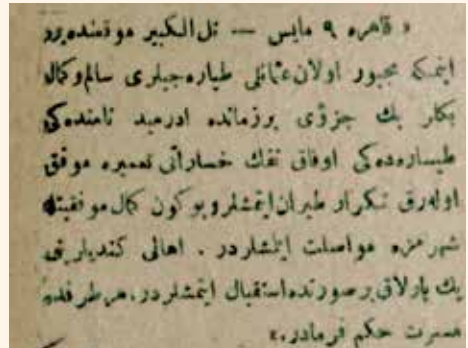

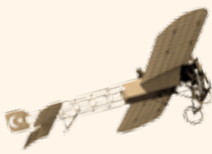
“Tayyarecilerimiz Cumartesi günü Kahire’ye ulaşarak seyahati ikmali başardılar”

“*Son Haberler*” bölümünde “*Kahire’ye Muvâsalat*” üst başlığının manşeti, “*Tayyarecilerimiz Menzil-i Maksûda Vâsıl Oldular*” müjdesini veriyordu:

“*Kahire 9 Mayıs* – Tel el-Kebir mevki’inde yere inmeğe mecbur olan Osmanlı tayyarecileri Salim ve Kemal Beyler pek cüz’i bir zamanda Edremid nâmındaki tayyaredeki ufak tefek hasarâtı ta’mire muvaffak olarak tekrar tayerân etmişler ve bugün kemâl-i muvaffakiyetle şehrimize muvâsalat etmişlerdir. Ahali kendilerini pek parlak bir sûrette istikbâl etmişlerdir. Her tarafta meserret hükümfermadır.”

Sabah, 10 Mayıs 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE

HAVA
SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 10 Mayıs 1914

“KEMAL VE SALİM BEYLER DÜN SAAT YEDİYİ KIRKBEŞ GECE SÂLİMEN KAHİRE’YE VÂSİL OLMUŞLARDIR”

“Gaye-i Zafere Nihayet Vâsıl Oldular”

Aynı başlıklı haberin başlığı ise “Fedakâr tayyarecilerimizin (Kahire)ye muvâsalatları” idi:

Fotoğraf altı: “[Üstte] Darü'l-Hilafe-i İslamiyeye, ikinci merkez-i İslamiyan itlakına şâyân olan Mısru'l-Kahireye nihayet tarîk-i havâiye ile rabt eden şanlı iki zabitimiz ile Zât-ı Akdes-i Hazret-i Hilâfetpenahi ve Mısır Hidivi”

“Nihayet dün de kısmen yazmış olduğumuz veçhile Osmanlı azim ve metaneti, Osmanlı hamaset ve fedakârlığı sûret-i kat’i-yede ihrâz-ı galibiyet etti. [...] Salim ve Kemal Beyler, bu iki genç ve kahraman zabıt bugün Mısır’ın misafiri ve Mısır’da Osmanlılığın şanlı ve şerefli mümessilleridir. Aylardan beri azim bir intizâr içinde fuuklardan Osmanlı tayyarecilerinin zemzeme-i vürûdunu duymak iskleyen fakat buna mukâbil fecî’ ve elim şehâdet haberleriyle sukut-ı hayale uğrayan Arap kardeşlerimizin nihayet her türlü mevânî’ ve havâili çiğneyerek kendi kucaklarına atılan bu iki kahraman Osmanlı zabıtine karşı göstermekte oldukları âsâr-ı ihtirâm ve meveddet en rıyasız bir uhuvvet ve muhabbetin tecelliyât-ı bârizesinden değil midir? [...] Havanın adem-i müsaadesinden (elverişsizliğinden) nâşi (dolayı) Zekazek civarında kâin (bulunan) Tel el-Kebir’e inmiş olduklarını yazdığımız Kemâl ve Salim Beyler dün bulundukları mevkî’den tayerân ile saat yediyi kırkbeş gece sâlimen Kahire’ye vâsıl olmuşlardır. Tayyarecilerimizin Kahire’de buldukları hüsn-ı kabûl fevkalâde parlak ve samimidir. Dün sabah tayyarecilerimizin hareket ve muvâsalatlarına dair aldığımız iki muhtasar telgrafı berveçh-i âtî aynen derç ediyoruz; merâsim-i ihtilfaliye hakkında vârid olacak ma’lûmât ise son saat kısmımızda olacaktır:

Hareket

Kahire 26 (Nisan (saat 6,15) – Şimdi Tel el-Kebir’den alınan bir telgraf Salim ve Kemal Beylerin mahall-i mezkûrden hareket eylediklerini tebşir etti. Me’mûrîn-i hükûmet, eşrâf, ecnebiler ve binlerce halk tayyareye intizâr eylemektedir. Halkın göstermekte olduğu tezahürât cidden fevkalâdedir.

Rıza

Muvâsalat

Kahire 26 Nisan (Saat 10) – Tayyarecilerimiz kemâl-i şân v eşerefle buraya vâsıl odular. İstikbala fevkalâdedir. Tafsilen bildiririm.

Rıza

[...]

**

“Tayyarecilerimizin tayy ettikleri merahil (geçtikleri yerler)”

“Beyrut’da “Edremid” tayyaresiyle muvaffakiyetkârâne tecrübeler icrâ eden tayyarecilerimiz, 18 Nisan sabahında şehir-i mezkûrdan hareketle Yafa üzerinden bilmürûr Kudüs-i Şerife nüzûl ve 21 Nisan’da da Kudüslülerin alkışları arasında el-Arişe müteveccihen pervaz etmişler ve sahil-i bahirde (deniz sahilinde) kâin (bulunan) “Gazze” üzerinde mürûr eyledikten (geçtikten) sonra, Mısır toprağındaki ilk merhale olan el-Arişe muvâsalat eylemişlerdi. Salim ve Kemal Beyler, 23 Nisan Çarşamba günü el-Ariş’ten uçarak aynı günde hatt-ı Mısıriyedeki ikinci merhaleyi teşkil eden Port Said’e varmışlar ve evvelki gün (25 Nisan) sabahı dahi, Port Said’den tayerânla muhalefet-i havadan dolayı (Tel el-Kebir)e inmişler ve dün mahall-i mezkûrden tayerânla bir iki saat sonra hatt-ı Mısıriyenin makarr-ı idaresi (yönetim merkezi) olan Kahire’ye nâzil olmuşlardır (inmişlerdir). Şu hesaba göre muktedir tayyarecilerimiz, şimdiye kadar takriben:

Beyrut – Kudüs-i Şerif:	300 kilometre	
Kudüs – el-Ariş:	150	“
El-Ariş – Port Said:	150	“
Port said – Kahire	175	“

Ki, cem’an (toplam) 725 kilometrelik bir mesafe kat’ etmiş oluyorlar. Son merhale olan Kahire – İskenderiye mesafe-i havâiyesi dahi, 180 kilometreden ibaret bulunmaktadır.”

Tasfir-i Efkâr, 10 Mayıs 1914

Fotoğraf altı: “Kahire şehrinin manzara-i umûmiyesi ile, tayyarecilerimizin dünkü muvaffakiyeti üzerine minarelerinden “Allah yensuru Sultanena” mü-nacâtı semâlara yükseldiğne şüphe olmayan Mehmed Ali Paşa Cami-i Şerifi.”

Spotlar: “Tel el-Kebir’den hareket – Kahire’ye muvâsalat – Hararetlî ve fevkalâde bir istikbâl – Edremid’de şenlikler”

تصفيير افكار

مجله غره

انتاليوډه صرف سواننده داڅه غږه

عالم انتال : طلحه ابو الغيا
تلفاز کورنۍ : نسطيډه - تصفيير افکار
تلفون نومبري : ۲۵ - ۱۸

مستقل افکار عمالي غږه

غږه ټکي خصوصيات محرمه ويا امور اداري مستق حمرات (تصفيير افکار) اداري عامي نامه کونديډه
سياسي ، علمي وني محرمه حمرات پيښور . ټکي مستق بله کونديډان اولاد دود ايدلس و دود ايدلس حمرات اولاد اولاد
املاک قسمي پيښور پيښور . اعلان حمرات طولي غږه هېچ بر مستق بله کونديډان

شمسونه	۱۵ جادي لاس	۱۳۳۲
پاڅار	۲۷ نيال	۱۳۳۰
	۱۰ ماسي	۱۹۱۵

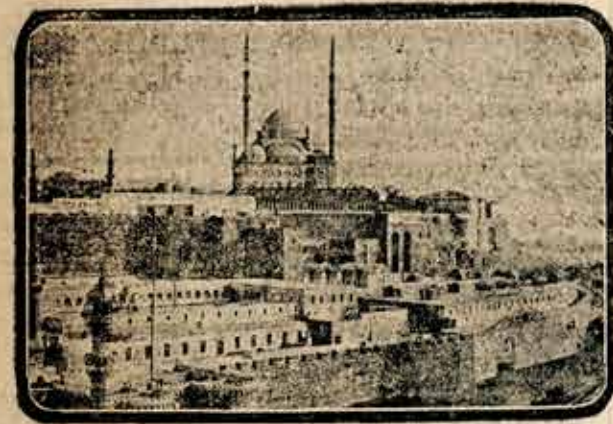
ساعت	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰

غايه ظفره نهايت واصل اولديلر

مداکار طياره جيلر منک (قاهره) به واصلتاری

دار الخلافه اسلاميه يه ايکنجي مرکز اسلاميان اعلانه
شايدان اولان مصر القاهره به نهايت طاق هوئي ايم
رابط ايند شائي ايکي ضابطن ايه ذات اقدس حضرت
خلافتناهي ومصر خديوي

قاهره شهربانک منظره عمومی ايم . طياره جيلر منک دوتکی موهبي اوزرته مناره زندان
هاله بصير سلطانا . مناجاتي سازه بوکليکته شيه اوليان محمد علي پاشا جامع شمري

تل الکيبردن حرکت - قاهره به موصلات - حرارتی و
فوق العاده براسه قبال - ارميدهده شلشکلر

نهایت دون دونه قبا پزمن اولدیزد وجهه عالمی عزم و متاع ، غنای حاسست و فداکارلی
صورت قطعه احرار غایت ایدی . اوج جود و کنج مایه لریک ، اوج جیتی وطن اولادیک
خون معناری چویش و بره نفس اولان طریق شان و شرفک منباشند ، قاهره ک ، اولدیه دهم
ودل کونکله خار و صاف افکارنه مناجاتی ستمانی و اوج ویرسلات و توجریله طولانده . مهارده
بولوطاره ساریلان بو آلی ویناجاتی یاراق شیه سرکه معرلی دن و وطن قارداش لریزه مناجاتک
مناجاتک اکه منجی واک اشونکله حلاوتی ، ایتورلاری احساس ایلن ، ایکی دیر آرمسته
موجود مناسبات وادکارانه تشییه و فایده ایدیزد ، سالم و کاک بکل ، یوایی کنج و بهرمان
خاط و کون مریک مساری و معرده مناجاتک شائی و غریقی منازجند . آکوردنوی عظیم برانظام
ایند اخلورده مناجاتی طیاره لریک زمره و روزنی طوبی ایسه غط بولا مقابل فیرج و آلم شهادت
خبر لریه سقوط خیانه اوغمان عرب قارداش لریک نهایت هر دلی جوالع وحوالی ییکینه درک کندی

بر مظفریت دها!

آناطولی فوت بول قلوبک (آرمسترونغ) قارقمی انکیزلریه غلبه می

اولکی کون قاضی گوینده اویون قهره آرمسترونغ قارقمی انکیزلری ایدیز (۲) ساریه قارش
سایه ایه مغلوب ایدن آناطولی قلوبک ماهر وغیر طاقدن برقاب

ترکانه مغلوب اولانلر!
اولکی کونکی مسابقده آناطولی قلوبک هنوز بکی بنشیش وخط فیرلر لکانه مغلوب اولان
آرمسترونغ قارقمی انکیزلری

دوتکی لسته مزده یازدیزد وجهه . چه کون قاضی کونق اویون قلوبک اچرا ایدیلن مسابقه
میاند . آناطولی فوت بول قلوبک ایه آرمسترونغ قارقمی انکیزلری ایدیز (۲) ساریه قارش
سایه ایه مغلوب ایدن آناطولی قلوبک ماهر وغیر طاقدن برقاب
اولدیز و ترکه جارسا پدیه ایه اشغال باشلاهی هنوز بک آ زمان یکدیکی حاله بوکله ایدیز
دیکلر ک ایلری کیشی برقوی عد ایدیلن و عین زمانه فیرت . منات و عادی ایه مشهور
اولان انکیزلر کال سولکله غلبه جانی . افراد مشهور هرماندی خصوصیه اولورسه اولسون ، جدی
و دوامی چالیشی و دحل احرار قلوبک ایه ییک راستنده حالک اولدیزلریه یوک بر دلهر . آناطولی
قلوبک هنوز کنج ویک اولان ایدیز ، آرمسترونغ قارقمی انکیزلریه قارش احرار مظفریت ایدیز
اشغال ایدیزد روسو حاجی اولش افرادته مغلوب اولدیزد یزم ایچون هېچ بر وجهه دای عجبوت
اولدیزد . حالیکه مغلوب اولدیزد غالب کچه یز بوکله ایدیزه اختار ایتک عقی کسب استحقاق
ایتن اوزور . هر حاله آناطولی قلوبک احرار کال سولکله غلبه جانی کال مسیت ایه ترکه
ایدهوز ، شور قاج مسلمان و ترکه کیشیک فوت بول مسابقده انکیزلریه قارش احرار مظفریت ایدیز
طیاره جیلر منک قاهره به نهايت موصلات ایه طاک هر دو یوه تصادف لریه غلبه جانیلریه
مناجاتی کال شرفه ، هرکله و هرکله دهم ، مصر سارلریه توج ایتدیرکمه موفی اولدیزلریه تصادف
ایتن ملت و ملکت ایچون آجه دای شرفه .

قالبی بر درکبه دوشند کفری اثبات ایدن
بر برهان دکلده ندر ؟
یک عتاب قاجمدهن بر دیکر مال دها
اقتاب ایدم ؟
ویزه لوسک ماکدونیاسیاحی طیبی درامه به
قدراوازش ایدی . کویا درامده ویزه لوسک
شخصه قارش برسو قصد ترتیب ایدیلن
و ترتیب کف اولونش دیه درامه وحوالیه
آله ییکه نظم و معانیلری کرم و بران ، هم
بوختم و معانیلری ویزه لوسک حضور ایه
ویک بیدیزدک اهر وینایاتی ایه اجر ایدیلدیزد
یز بوجامدهن و قنده ، یعنی تقریباً
هت اول آندن چککش بر تلفرافامه ایه
خبردار اولش ایدک . آتانه تلفرافامه سنده
درامده ویزه لوسک قارش ترتیب ایدیلن بر
سؤ قصدک بدله ایچا ایدیزدین بحث
اولدیزد ایدی . یز بولک نورک و مسلمان خاقه
قارش یکدم ییکه طاکلر ایتکاب ایه مک
ایچون ترتیب ایدیلن ییک بر پلان اولدیزلریه
حکم ایه مکله تردد ایچمهش ایدک .
قی الحقیقه شیمدی سلاسلک غنایلریک

سیاسیات

ویزه لوسک ماکدونیاسیاحی

ویزه لوسک ماکدونیاسیاحی وقوع ولان
سیاحی صانک نورک و مسلمان خاق حقدیکی
تغریب و تحریفک دها ویزه شدت ایدیزلریه
مقصده وقوع بولمیشدر . سلاسلک بوستمنک
کتیرویکی غنایلری و مکتورک دلالت ایدیزلری
منی بو اولدیزلری کی فدا جبران ایدن سارک
اظهار ایدیزلری حقیقتده بودر .
برکله ویزه لوسک سلاسلک ایتاق باصمه
سندن اغیار آروجه . یونانجه مطبوعاتک لسانی
نورک و مسلمان علمدارلریه بر دیر کوزه
یاره جی قدر قصد بر خوشی اکتساب
ایدهمیشدر . روحیه یونانجه غنایلری نورک
و مسلمانلر علمنده دها آندن و دها زهری
مقاله یازم ایچون کویا ویزه لوسک و رودی
یکه بولریش . بر جوقلری ایچنده ، مثلا - یزم
زمانیزده دخی و یزم و طنداشلریز دیدیزد
حرقلی معریفه - انتشار ایدن (نه آلینا)
غنایلریه آله آله !

ویزه لوسک ماکدونیاسیاحی حاضر ایکی بوغزیه
نورک و مسلمانلرک هر نریده کی حقیق سیرلری
اولدیزد یی به سلاسلکده منشکل اسلام
جامعه هم ایدیزد . بوغزیه نریده ایدیزد کوه
سلاسلکده کی اسلام جامعی بر نورک و مسلمان
قربینه سندن باشه یزنی اولدیزد هر طرفه
شیمدی ایدیزد شیمدی سلاسلکده کی اسلام
ییزد . ییزد و دوشوریش ، لشکرک دانا ایدیزد
شیمدی مقتضاسندن اولدیزلری کی آتنده
عقد اولونان عهد نامه ایچامدهن دخی
بولونان بو اسلام جامعی برکله قومینه
حاله ایدیزد کونک صوکره بولان ایدیزد سندن
باشده بو اسلام جامعی اولدیزلری حاله بولون
نورک و مسلمانلر حقدیکی طاورا غنایلی
وباشه غلبه اولری هر زمان کتیزد و تغریب
ایتنی حقی اولدیزد ؟
دوتکی و طنداشلریک (۱) شرایند کفری
بوغزیه نریده واصل اولن ایستدیک نتیجه
بولن باشه دکادر .

نورک و مسلمان جامعی سیاسی بر قومینه
ایشده نه یازمیش ؟ بو جامتک قومینه
جیلکله علاقه دار تپایی اولدیزلری اثبات ایدیزد ک
دیلر ندر ؟ بو وادیزد (نه آلینا) اوله
مناظره و عتاب دوشوریک جیرنه دکل ،
خنده لریه قارشلاقمه لایقدر . اسلام جامعی
نورک و مسلمانلری هر نریده برکله جیلدیزد
ایشه قومینه جیلک بو .
جایر جایر مال و ملکتکدن طیشاریه
اولدیزد اولان . ییک عتاب و اشکجه ایدیزلری
بودر لریک قاجیرلان مسلمانلر بو فلاکتک
پریشاقلری ایچنده قوربان ایدیزد . اولدیزد
برایقارایا قالا ویزه لوسک دهانندن آلدی
لایهات ایه بر طرفدن اسلام جامعی قومینه
جیلکله ایتام ایدیزد . وباشه غلبه بو اختیار ایه
نورک و مسلمانلرک هر نوع تمیز و تغریب
مستحق اولدیزلری اثبات ایتک ایستدیزد .
دیک طرفنده اسلام جامتک قومینه جیلک
نورک و مسلمانلری هر نریده و ایتاق سوزنده
نظام ایدیزد و بودر .
بو آلیاق غنایلریک و او آلیاق ادارتک
نورک و مسلمانلر علمده کی قهر و ایتاق معذرت
اولن اوزره سرد ایدیزلری دیلارک بو قدر
طدار و وفور منافع و دولت بر دایره
انحصار ایدوب قلمی ، اولدیزد ییلان
ظلم و شغافلری قارش سب بولمده اترق عاجز

حقیقی اعتراف ایدن (نوس) غازیده
معدود کورتمکچالیشلری اوده کندی عقابیه
یک سیرلر ایچام ایدیزد . بولان حدودی
خارجنده بولونان کنج نورقلره بولنارلرک
برلشیه جکفری تصور ایدن مسلمان
کویلی آرمسته کویا مذاکره جبران ایتن
ایش و تحریفده شو طوتوش بو بولونش
ایش ... خلاصه بولمده بر آلی انصار .
بونر حرافانه ، فقط نورک و مسلمانلرک
باشته یقان بلا و نکبتلر بک معنی و بک
قاجع حقیقلرد .
ایشه ویزه لوسک ماکدونیاسیاحی قهر
ایدن برایکی صفحه اوله برایکی برجه ک نورک
و مسلمان عداوتی ک آلیق واک قلمی سیاست اغاز
ایچن بولان حکومتی ایه تاپیلریک وغیر نکتکلر
یک مسک و معنولاری کیتی اعتباری ایه
نظر لریزه نجیم ایتک ایتدیزد .
ای نورک و مسلمان ، یومدون وغدار
سیات قارش سندن ایدی ، شاناز ، صاب
صلان و قیرلان ، معنی سورنده حمرکار ،
بلند و قاصم ، عمومی و مطرد برسیاتک اولمیه
جشی ؟ اوله برسیاتک بالکز و قوروشی
ییه شو لاکس دشمنلریک قورقونسون ،
و شایر نسون !!
بونس نادى

“SALİM VE KEMAL BEYLER MİSİR SEMÂLARINDA AL BAYRAĞIMIZI, EDREMİDLİLERİN SATIN ALDIKLARI TAYYARE İLE DALGALANDIRMAYI BAŞARMIŞLARDIR”

“Bilcümle Kahire ahalisi yollara dökülerek tayyarecilerimizi her fırsatta mükerreren alkışladılar”

“Tayyarecilerimiz Kahire’de” başlıklı haber, Kahire’den ayrıntıları aktarıyor:

“Livâ-yı Osmanîyi Mısır âfâkında temevvüç ettirerek i’lâ-yı şân-ı vatan etmiş (vatanın şanını yüceltmiş) olan muhterem tayyarecilerimizin Kahire’de imrâr edecekleri (geçirecekleri) birkaç günün Mısırlı kardeşlerimizle aramızda mevcûd muhâdenet (dostluk) ve samimiyetin izhâr ve i’lâsına pek müstesnâ bir vesile teşkil edeceği tabîi idi.

Filhakika dün akşam alınan telgraf haberlerine nazaran Kahire civarında Ayneş-Şems (Helyopolis) denilmekle ma’rûf olan

belde-i cedîde tayyarelerimizin mahall-i mezkûra muvâsalatlarından beri pek parlak şenliklere ve bu sûretle pek ulvî ve şanlı tecelliyâta mazhar olmuştur. Bilcümle Kahire ahalisi yollara dökülerek tayyarecilerimizi her fırsatta mükerreren alkışladıkları, izhar-ı sürûr ve şâdümâni eyledikleri gibi, evvelki akşama da Salim ve Kemal Beylerin şerefine Prens Aziz Paşa tarafından (Mehmed Ali) Kulübünde pek mükellef bir ziyafet keşide olunmuştur. Bu ziyafette pek çok ricâl-i âliye, mu’teberân ve eşrâf hazır bulunarak Osmanlı tayyarecileri hakkında pek samimî hissiyat izhar olunmuştur.

[...]

Sabah, 11 Mayıs 1914

“Salim ve Kemal Beyler Mısır semâlarında al bayrağımızı, Edremidliler iştirâ ettikleri tayyare ile temevvüç ettirmeğe muvaffak olmuşlardır”

Edremid Belediye Başkanı Hakkı Bey’in fotoğrafının yer aldığı haberin başlığı “Tayyarecilerimizin Kahire’ye Muvâsalatı ve Edremidliler” idi:

“Tayyarecilerimizin nihayet Kahire’ye, birçok mevânî ve müşkilâtı iktihâm ile (yenerek) muvâsalatlı umûm Osmanlılar ve belki bütün Müslümanları pek ziyade hisseyâb-ı şeref ve meserret ettiği gibi, bu muvaffakiyet bilhassa Edremidli dindaşlarımız için ayrıca bir vesile-i iftihar ve saadet olmuştur, çünkü Salim ve Kemal Beyler Mısır semâlarında al bayrağımızı, Edremidliler iştirâ ettikleri tayyare ile temevvüç ettirmeğe muvaffak olmuşlardır. Bu münasebetle Edremidlilerin mümessili olan ve bu tayyarenin iştirâsında pek büyük himmâtı sebk eden Yazıcızade Hakkı Bey’in resmini vaz’ enzâr-ı kâriin ediyoruz. Hakkı Bey, hissiyât-ı İslamiyesi, memleketine fevkalâde muhabbeti, usanmak bilmez mesâisi, faaliyet-i münevveresi ile Edremid’de İslâm necatını adeta ihya etmiş, Müslümanların hayat-ı iktisadiyesine pek mühim bir küşayış vererek ticaretin büyük bir kısmının sahip ve müstehakk-ı aslıleri olan Müslümanların eline geçmesine azîm hizmetleri ifâ eylemiş [...] pek gayyûr (gayretli) ve hamiiyetkâr (şerefli) bir gençtir. [...]”

Fotoğraf altı: “İştirâ ettikleri (satın aldıkları) tayyare, Salim ve Kemal Beyleri, Kahire’ye kemâl-i şân ve şeref ile işâl eden Edremidli vatandaşlarımızın mümessili ve Edremid Belediye Reisi Yazıcızade Hakkı Bey.”

Tasfir-i Efkâr, 11 Mayıs 1914

Tiyatro geliriyle Mısır adına tayyare iştirâ edilecek

“Tayyaremiz Kahire’de” başlıklı haber:

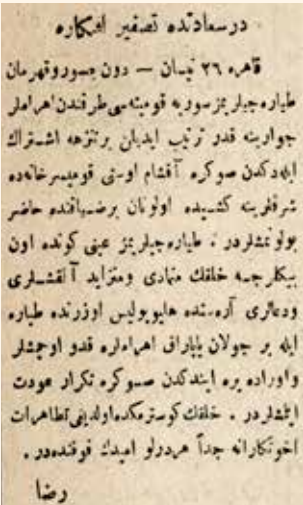
“Muhabir-i mahsûsamızdan:

Kahire, 12 Mayıs – Dün akşam operada Osmanlı tayyarecileri şerefine Heyet-i İstikbâliye’den bazılarının taht-ı nezâretinde olmak üzere Yerli Tiyatro Kumpanyası tarafından vaz’-ı sahne edilen (sahneye koyulan) oyunlar gayet mükemmel idi.

Mısır vücûh ve ekâbirden birçok zevât ve ecnebi mu’teberânı ve madameleri dahî tiyatrodâ hâzır bulunmuş idi. Tiyatronun hasılât-ı sâfiyesi Mısır nâmına iştirâ edilecek tayyareye tahsis edilecektir.

Salim ve Kemal Beyler bugün şâyân-ı temâşâ yerleri gezerek fevka’l-âde mazhar-ı ihtirâm oldular. Osmanlı tayyarecilerinin İskenderiye’ye Perşembe veya Cuma günü gitmeleri me’mûldür. İskenderiye’de haklarında merâsim-i ihtirâmîye ifâsı için Kahire İstikbal Hey’eti nâmına oraya bir hey’et-i mahsûsa azîmet edecektir.”

İkdam, 13 Mayıs 1914

“Tayyarecilerimiz on binlerce halkın sürekli alkış ve duaları arasında Helipolis üzerinde uçup ehramlara kadar gittiler”

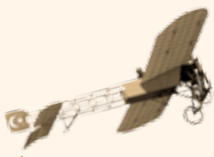
“Tayyarecilerimiz” başlıklı haber şöyleydi:

“Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Kahire 26 Nisan – Dün cesur ve kahraman tayyarecilerimiz Suriye Komitesi tarafından ehramlar civarına kadar tertip edilen bir tenezzühe iştirâk eyledikten sonra akşam üstü komiserhanede şereflerine keşide olunan bir ziyafette hazır bulunmuşlardır. Tayyarecilerimiz aynı günde on binlerce halkın mütemâdî ve mütezâyid alkışları ve duâları arasında Helipolis üzerinde tayyare ile bir cevelân yaparak ehramlar akdar uçmuşlar ve orada yere indikten sonra tekrar avdet eylemişlerdir. Hakın göstermekte olduğu tezahürat-ı uhuvvetkârâne cidden her türlü ümidin fevkindedir.

Rıza”

Tasfir-i Efkâr, 12 Mayıs 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatırasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATİ

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tasfir-i Efkâr / 16 Mayıs 1914

“TAYYARECİLERİMİZ İSKENDERİYE’YE ULAŞTILAR, İSTANBUL-MISIR SEYAHATİ TAMAMLANMIŞ OLDU”

“Ân-ı gururda halkın nihayetsiz alkışları ve duaları arasında tayyare özel mahalline indi”

“Kahraman Tayyarecilerimiz Tanta’da”

“Son Haberler” üst başlığında yer alan haberde “Kahire’den Hareket – Tanta’ya muvâsalat” aktarılıyordu:

“Dersaadet’de Tasfir-i Efkâr’a

Kahire 2 Mayıs – Cesur tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beylerin râkip oldukları (bindikleri) (Edremid) tayyaresi bugün, geldikleri zamanda olduğu gibi yine eşrâf, ekâbir-i me’mûrîn-i mahalliye, ecânib ve on binlerce ahaliden mürekkep bir cemm-i gafirin (büyük kalabalığın) alkış ve duâları arasında kemâl-i muvaffakiyetle yükselmiş va Tanta’ya doğru uçmuştur.

Rıza

Tanta 2 Mayıs – Buradan sûret-i mahsûsada gönderilmiş bir heyetin davetine icabet etmek nezaketini gösteren tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler şimdi sâlimen ve âminen (sağlık ve güven içinde) buraya vâsıl olmuşlar ve cidden tahmin ve tasavvurun fevkinde tezahürât-ı samîmâne ve muhabbetkârâne ile karşılanmışlardır. Bütün Tanta bayram içindedir. Tayyarecilerimizin şerefine mükellef bir ziyafet verilecektir. Tayyarecilerimiz ya bu akşam veya yarın sabah İskenderiyeye müteveccihen tayerân edeceklerdir. Bu hususta ma’lûmât veririm.

İskenderiye’ye Muvâsalat

Tanta muhâbir-i mahsûsamızdan aldığımız yukarıdaki telgrafta tayyarecilerimizin Tanta’dan İskenderiye’ye akşam üzeri tayerân etmeleri muhtemel bulunduğu bildiriliyordu. Gazetemizin makineye verileceği sırada, pek geç vakit hem Tanta hem İskende-

riye muhâbirlerimizden birbirini müteâkip aldığımız iki telgrafta tayyarecilerimizin Tanta’dan hareket ve İskenderiye’ye muvâsalat ettiklerini bildirmektedir ki bu sûretle İstanbul-Mısır Seyahati ikmâl ve itmâm olunmuş (bitirilip tamamlanmış) ve Türk ve Müslüman azim ve cesareti bütün âlem-i medeniyet nazarından isbât edilmiş oluyor. [...]

İskenderiye’ye Muvâsalat

İskenderiye 2 Mayıs – (Saat Gece 8) Salim ve Kemal Beylerin Tanta’dan tayerân ettikleri telgrafla bildirilmiş ve bu haber, esasen sabırsızlıkla Osmanlı tayyarecilerinin vürûduna intizâr eden ahali arasında bir sürat-ı berkiye ile (yıldırım hızıyla) intişâr ederek (yayılarak) tayyarenin nüzûlüne (inişine) tahsis edilen mahalle halk akın akın şitâp eylemiştir.

Bilumûm erkân-ı me’mûrîn, ecânip, mekâtip talebisi ve on binlerce halk cesur tayyarecilerin vürûduna intizâr ediyordu. Saat alafranga yediye gelmişti ki ufukta hareket eden bir siyah nokta görüldü ve yavaş yavaş büyüyerek tayyare şekli aldı. Semâya mun’atîf olan onbinlerce nazar, tayyarenin nüzûlünü sabırsızlıkla intizâr ediyordu (bekliyordu). Ân-ı gurâbda (gün batımı anında), saat yediye on dakika geçe halkın bî-nihaye alkışları, duâları arasında tayyare mahall-i mahsûsuna nâzil oldu ve muhterem hava misafirleri son derece hâr ve samîmî tezahüratla istikbâl olundular. Vakit geç olduğundan bugünlük muhterem tayyareciler hakkındaki tezahürâtdan bu kadarcık bahis edebildim, diğer telgraflarda tafsîlât-ı lâzıme veririm.

Şakir”

Tasfir-i Efkâr, 16 Mayıs 1914

“Tayyarecilerimiz bugün de şehir üzerinde birkaç uçuş tecrübeleri icrâ etmiştir”

“Tayyarecilerimiz Kahire’de” başlıklı haber:

“Kahire 12 Mayıs – Osmanlı tayyarecileri dün yerli ve ecnebi birçok zevât ile birlikte Mehmed Ali Kulübü’nde taam eylemiş, Mısır askeri zabitanı tarafından Abbasiye’de verilen çay ziyafetinde hazır bulunmuşlardır. Akşam Kontinental Otel’inde şereflerine pek mükellef bir ziyafet verilmiştir. Bu ziyafete umûmî bir şekil vermek için davetiye gönderilmemiş, 20 kuruş veren herkes taaama kabul olunmuştu. Bu sebeple salonda pek ziyade kalabalık bulunuyordu. Tayyarecilerimiz bugün de şehir üzerinde birkaç su’ûd (uçuş) tecrübeleri icrâ etmiş ve Başvekil tarafından Şeperd Otelinde verilen ziyafette hazır bulunmuşlardır. Bu akşam operada Arapça bir oyun verilecek, hasılat bir tayyare iştirasına sarf olunacaktır. Tayyareciler yarın İskenderiye’ye müteveccihen hareket eyleyeceklerdir.”

Sabah, 14 Mayıs 1914

Salim ve Kemal Bey Mısır semalarında Osmanlı sancağını dalgalandırarak kalpleri İslam kardeşliği şevk ve ümidiyle doldurdular

“Tayyarecilerimiz Mısır’da” başlığı altında fotoğrafların yazısı ve haberi şöyleydi:

“[...] Ma’lûm olduğu üzere tayyarecilerimiz Kahire’ye muvâsalattan sonra (Helyopolis)den uçarak ehram üzerinde tecrübeler icrâ ettiğini ve Mısırlı kardeşlerimize Osmanlı tayyarecilerinin, kendilerinden evvel Mısır’ı ziyaret eden Frenk tayyarelerinden hiçbir veçhile geri kalmamak için her fedakârlığı ihtiyar edecek şecâat ve alüvv-i fitrat sahibi olduklarını isbât eylediklerini muhâbirimizin telgraflarına âtifen tafsil eylemiştik. Salim ve Kemal Beyler için, arkadaşlarının kanlı izleri üzerinden uçarak nihayet Mısır semâlarında Osmanlı sancığını i’lâ eylemeleri ve bu münasebetle kalpleri nice şevk ve ümidler ile dolduran uhuvvet-i İslamiyenin bülend ve metin tezahürâtını isticlab eylemeleri o kadar büyük muvaffakiyettendir ki onun ehemmiyetini böyle resimlerle bir kat daha izhâr ve tespit eylemeği bir vazife add ediyoruz.”

Fotoğraf altı: “Mısır’da meşhur Ebu’l-Hul ile ehram üzerinde tayerân uçarken...”

“Tayyericilerimiz sâlimen İskenderiye’ye ulaşmışlardır”

Tanin’in “Son Havâdis”teki “İskenderiye’de” başlıklı haberi:

“Muhâbir-i mahsûsamızdan telgraf

İskenderiye, 1 Mayıs (Saat 10,20) — Fedakâr tayyarecimiz Salim ve refiki Kemal Beyler saat yedide sâlimen İskenderiye’ye muvâsalat etmişler ve elli binden ziyade halk tarafından müheyyiç ve hararetle bir sûrette istikbâl olunmuşlardır.

Halk Makam-ı Hilâfette olan lâyetezelzel (sarsılmaz) merbûtiyetlerini (bağlılıklarını) bu istikbâl-i mübaccelde gözyaşlarıyla izhâr ediyorlardı.

İskenderiyelilerin sürûru nâkâbil-i tasviftir (tarif edilemezdir).”

Tanin, 16 Mayıs 1914

Tasfir-i Efkâr, 13 Mayıs 1914

جمعیت خیریه اسلامی که جمعیت مدرس است... جمعیت خیریه اسلامی که جمعیت مدرس است...

فقر دار الشفقه می ایچون... فقر دار الشفقه می ایچون... فقر دار الشفقه می ایچون...

ایچون شئون

دونکی امان مسابقلری

ملکتمزده امانچاقه قارشى هر کون دها... ملکتمزده امانچاقه قارشى هر کون دها... ملکتمزده امانچاقه قارشى هر کون دها...

مسابقه کتابخانهی روجه آیدو

کوجوکار ایچون اوج طور یسبقت... کوجوکار ایچون اوج طور یسبقت... کوجوکار ایچون اوج طور یسبقت...

۱۱۰ متره مسابقلری

کوجوکار ایچون اوج طور یسبقت... کوجوکار ایچون اوج طور یسبقت... کوجوکار ایچون اوج طور یسبقت...

حوادث خارجیہ

آستریا - ایتالیا منساباتی

۱۲ مایس تاریخی ایرومان فرایه برسه... ۱۲ مایس تاریخی ایرومان فرایه برسه... ۱۲ مایس تاریخی ایرومان فرایه برسه...

آستریا

ایرماور درسو ژوف... ایرماور درسو ژوف... ایرماور درسو ژوف...

احول مزایہ

معدنخانه خاربه و قشقی

Table with 4 columns: Location, Quantity, Unit, and Remarks. Rows include various locations like 'قشقی هوا' and 'حرارت هوا'.

معدنخانه خاربه و قشقی

معدنخانه خاربه و قشقی... معدنخانه خاربه و قشقی... معدنخانه خاربه و قشقی...

قهرمان طیاره جیلرمن طنطاده

قاهره دن حرکت - طنطابه مواصلا

پونک اکی، اوج کون اول مصر غار محسوسون آتیش اولدیز... پونک اکی، اوج کون اول مصر غار محسوسون آتیش اولدیز...

درساوندہ نصیر ادکاره

قاهره ۲ مایس - جسور طیاره جیلرمن سالم وکال بکرک راکی اولدیز... قاهره ۲ مایس - جسور طیاره جیلرمن سالم وکال بکرک راکی اولدیز...

طنطابه مواصلا

طنطابه ۲ مایس - بوران صورت محسوسه کوندمیش... طنطابه ۲ مایس - بوران صورت محسوسه کوندمیش...

اسکندریه یه مواصلا

طنطابه غار محسوسون آتیش یوقه... طنطابه غار محسوسون آتیش یوقه... طنطابه غار محسوسون آتیش یوقه...

طنطادن حرکت

طنطابه ۲ مایس (ساعت آفتاب آتی) - اولکی تلفراندہ بورادہ... طنطابه ۲ مایس (ساعت آفتاب آتی) - اولکی تلفراندہ بورادہ...

اسکندریه یه مواصلا

اسکندریه ۲ مایس (ساعت کجه ۸) - سالم وکال بکرک... اسکندریه ۲ مایس (ساعت کجه ۸) - سالم وکال بکرک...

اسکندریه یه مواصلا

اسکندریه ۲ مایس (ساعت کجه ۸) - سالم وکال بکرک... اسکندریه ۲ مایس (ساعت کجه ۸) - سالم وکال بکرک...

عثمانلی دارالفنون هیئت کوستنجهده

دون عثمانلی دارالفنون ممل و مداوره زدن مرکب... دون عثمانلی دارالفنون ممل و مداوره زدن مرکب...

حنسی

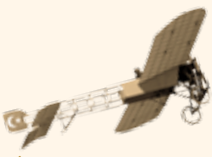
منابا

غار محسوسون کجه کچ وقت آتیش تلفراندہ... غار محسوسون کجه کچ وقت آتیش تلفراندہ...

توقاد حریق

توقادہ طور ادوب برچوق خاه... توقادہ طور ادوب برچوق خاه... توقادہ طور ادوب برچوق خاه...

لوندہ ۱۴ مایس - دلی تلفرانی... لوندہ ۱۴ مایس - دلی تلفرانی... لوندہ ۱۴ مایس - دلی تلفرانی...

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tanın / 18 Mayıs 1914

TAYYARECİ KEMAL BEY: “BEN MİSİRLİ KARDEŞLERİMİZİN YANINA ZAHİREN TAYYAREMLE GELDİM VE FAKAT HAKİKAT-I HALDE KALBİMLE UÇUYORDUM!”

“Osmanlı tayyarecisi Osmanlı bayrağını dalgalandıra dalgalandıra yere yaklaştıkça Port Saidliler kalplerinin derinliklerinden kopan meserret nidalarını yükseltmişler ve muhterem misafirlerini pek şiddetli ve hararetle bir sûrette alkışlamışlardır”

Tanın’ın “Tayyarecilerimizin Port Said’e muvâsalatları” başlıklı haberinde Port Said’in tüm ayrıntıları aktarılıyordu:

“Kahire muhâbir-i mahsûsamızdan:

Çarşamba, 23 Nisan 330

[...] Tayyarenin Port Said’e muvâsalatı dünkü Salı günü mukarrer idi. Onun için, dün [17 Mayıs 1914] Port Said’den vârid olan müte-addid telgraflarda gösterildiği üzere, sabah-tan itibaren bütün Port Said halkı, yüzlerinde alâim-i sürûr ve şâdumâni (mutluluk ve sevinç alametleri) olduğu halde fevc fevc (dalga dalga) etrafa dağılmaya başlamışlar ise de o aralık Ariş Muhafızlığından Port Said Muhafızlığına bir telgraf vârid olarak bunda tayyareci Salim ve Kemal Beylerin Port Said’e müteveccihen tayerân etmek üzere iken Ariş vücûh ve mutebârini (ileri gelenler) tarafından bizzat ve bilvasita Muhafızlığa müracaat edilerek muhterem misafirlerinin bir gün daha aralarında kalmalarına delâlet olunması (aracılık etmeleri) fevkalâde musırrane (ısrarlı) ve nevâzişkârane (gönül alıcı) bir sûrette recâ olunmuş olduğu ve bunun üzerine gerek Muhafızlık ve gerek bizzat bazı mu’teberân tarafından bu babta Salim ve Kemal Beyler nezdinde edilen ricayı mûmâileyhüma ehram ve isâf sûretiyle el-Arişlilerin kulübünü tatyîb eyledikleri ve binâenaleyh muhterem Osmanlı tayyarecilerinin Çarşamba günü (bugün) ale’s-sabah Port Said’e müteveccihen tayerân eylemek üzere Salı günü de el-Arişlilerin mazhar-ı ihtirâm ve i’zâzları olmak üzere el-Ariş’de geçirecekleri bildiriliyordu. Bunun üzerine halk ertesi güne intizâr etti. Port Said’de istikbâl heyet-i erkânı ile yapılacak hazırlıklara nezâret etmek üzere Kahire İstikbal Heyeti nâmına sûret-i mahsûsada Port Said’e azîmet eden zevât tarafından hazırlıklara daha fazla germi verilmeye başlanmıştı.

Bugün kablê’z-zuhr müteaddid menâbi’den birçok zevâtâ ve husûsiyetle cerâid-i yevmiye (günlük gazetelerin) idarehanelerine Port Said’den vârid olan telgrafnâmelerde Edremid tayyaresinin el-Ariş’ten sabahle-yin alafranga saat beş raddelerinde tayerân eylediği ve tam saat yedide Port Said semâsında gözüktüğü bildirilmiş ve icrâ olunan merâsim-i istikbâliye hakkında uzun tafsilât verilmiştir.

Bu tafsilâta göre Osmanlı tayyaresi saat yedide cevvi-i semâda (gökyüzünde) gözüktüğü vakit tayerân meydanı binlerce halk ile mâlâmâl (dopdolu) idi. Osmanlı tayyarecisi Osmanlı bayrağını temevvûç ettire ettire yere takarrüp ettikçe Osmanlılığa merbûtiyet ve Osmanlılara muhabbetlerini izhâr ve isbât için ellerinden geleni yapmaktan çekinmeyen Port Saidliler âmâk-ı kalplerinden kopan meserret nidalarını yükseltmişler ve muhterem misafirlerini pek şiddetli ve hararetle bir sûrette alkışlamışlardır. Tayya-

re, bu hayy ü huyy ü ‘izz ü ikbal arasında yere nâzil olunca muhterem süvârilere şehir-i muhafız ile bilumûm erkân-ı Hükûmet ve vücuh (ileri gelenler) ve erkân-ı memleket ve Kahire Heyet-i İstikbâliyesinden gönderilen heyet-i mahsûsa ile on binlerce halk tarafından istikbâl olunmuşlardır.

Bu heyet-i istikbâliyenin önünde Kanal Muhafızı Mehmed Bey Hidaye, Kahire Heyet-i İstikbâliyesi murahhasları Muhammed Paşa Nesim ve Mithat Bey Sami, Port Said Heyet-i İstikbâliyesi Reisi Ahmed Bey es-Senbarî, İnzibat Memuru Haşim Bey, Port Said – Suveyş Hattı Meclis İdaresi Reisi Vâtin bey ile kerimesi, vücûhdan (öngelenlerden) Muhammed Bey Kesibe ile Port Said İstikbal Heyeti’nin bilumûm a’zası hazır bulundular.

Tayyarecilerle musafaha (tokalaşma) ve mu-anâka (kucaklaşma) edildikten sonra İstikbal Heyeti azasından Muhammed Ali Bey Sûdan tarafından biri heyet reisi ve ikincisi Muhammed Kesibi Bey’in kerime-i muhteremesi vasıtasıyla Salim ve Kemal Beylere birer demet takdim olunmuştur. Bundan sonra muazzez misafirler Nesim Paşa ile Midhat, Senbarî ve Kesibî Beyler ile birlikte olmak üzere Gazino Otel’ine gitmişlerdir.

Osmanlı tayyarecileri mezkûr otelin kapısına muvâsalatlarında tayyareci Kemal Bey Zât-ı Hazret-i Padişahî ve ricâl-i devlet nâmına Mısırlılara karşı olan hissiyât-ı şükranını havi bir nutuk irâd etmiş ve nutuk arasında:

“Ben Mısırlı kardeşlerimizin yanına zahiren tayyaremlle geldim, ve fakat hakikat-ı halde kalbimle uçuyordum!” demiş ve bu sözleri fevkalâde samîmî alkışlar ve (Allahu yensuru’s-Sultan) nidalarıyla karşılanmıştır.

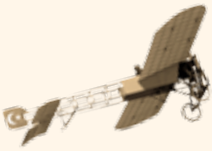
Bunu müteâkip muhterem misafirler mezkûr otelde Port Said Muhafızı ve Kahire Heyet-i İstikbâliyesi murahhasları ve zevât-ı sâire ile birlikte öğle taamını tenavül etmişlerdir. Bu ziyafet esnâsında dahi müte-addid nutuklar teati edilmiş ve akşam aynı gazinoda misafirlerin şerefine bir balo tertibi takarrür etmiştir. Bu baloda Port Said Muhafızı ile düvel-i müttehide konsolos ve madamları ve diğer mu’teberân ecânib hazır bulunacaklardır.

Salim ve Kemal Beyler Port Said’e nâzil olup Gazino Otel’ine gider gitmez Mısır Heyet-i İstikbâliye Reisi Prens Aziz Hüseyin Paşa’ya bir telgrafnâme keşide ederek Hidiv Hazretlerine arz-ı ta’zimât edilmesini recâ ve temenni eylemişlerdir.

Osmanlı tayyarecilerinin Port Said’e muvâsalatları haberi Kahire’de istikbâl hazırlıklarına daha fazla faaliyet verdirdi. İstikbal Heyeti tarafından şimdi neşr olunan bir beyânnamede Osmanlı tayyarecilerinin Kahire’ye muvâsalatlarının üçüncü gecesi operada Hidiv Hazretlerinin himayesi ve Prens Aziz Hasan Paşa’nın riyâset ve nezâreti altında bütün hasılatı “Kahire” nâmıyla iştirâ ve Osmanlı Ordusu’na ihdâ olunacak tayyare tahsis olunmak üzere lisan-ı Arabî ile pek yeni ve mükemmel bir piyes temsil olunacağı i’lân edilmiştir. [...]

Tanın, 18 Mayıs 1914

بِك السباريء القضاة مأموري هاتم بك
پورت سعيد - سويس خطي مجلس اداړسي
ويسي واطن بك ايله كريمي، وجوهدين
محمد بك كسيه ايله پورت سعيد استقبال
هيئتك بالعموم اعضاي حاضر بولونديلر .
طياره جيلره مصافحه ومعافه ايداك كن
موكره استقبال هيئي اعضاسدن محمد علي بك
سودان طرفدن ري هيئت ريسي وايكسجيسي
محمد كسيه بك كرتة تحريمسي واسطه سياه
صالم وكال بكاره برردمت تقديم اولوتشدر .
بولدن موكره ممرز مسافرنر لسم يا با ايله
مدحت و سباري وكسيه بكار ايله برلكند
اولق اوزره غازينو اولته كيتمشدر .
عائلي طياره جيلري مذكور اولتك
قبوسه مواصليزده طياره جي كال بك ذات
حضرت پادشاهي ورجال دولت نامنه مصر ليره
قارني اولان خسيات شكراتي حاوي بر
تعلق ايراد ايتش وبو تعلق آرسنده :
« بن مصرلي قاداشلرمك يانه ظامر آ
طياره ميه كيديم ، وقفقط حقيقت حالده قلبمه
اوچيوردم . »
ديتش وبوسوزلري فوق العاده صميمي
آفتشلي و (الله يتصير السلطان) نذاريله
لار شلا مشيدر .
بوي متعاقب محترم مسافرنر مذكور
اولته پورت سعيد عسافلي وقاهره هيئت
استقبالسي مرخصلري و ذوات سائر ايله
برلكند اولته معامتي تناول ايتشدر .
بوضيافت اناسنده دخی متعدد اظهار تعاطي
ايدش و آقشام عني غازينوده مسافرنر اكر شرفه
برانو ترزي تقرر ايتشدر . بويالوده پورت سعيد
محافلي ايله دول منجايه قونسولوس وماداملري
وديكار معتبران اجانب حاضر بوله جيلورد
صالم وكال بكار پورت سعيد نازل اولوب
غازينو اولته كيدير كيتمز مصر هيئت استقباله
ريسي برنس عزيز حسن پاشايه برتلغر اقامه
كشيد ايدوراك خديو حضر نلرسيه عرض
تعطيات ايدلسي رجا ونمي ايتشدر .
عائلي طياره جيلريتك پورت سعيد
مواصلتري خبري قاهره دد استقبال حاضر لقارينه
دها فصله فعاليت ويرديري . استقبال هيئي
طرفدن سيعدي لشر اولونان بر سيا نامه ده
عائلي طياره جيلريتك قاهره مواصلتريتك
اوچنچي كجه مي او براده خديو حضر نلريتك
جهامي و برنس عزيز حسن پاشانك وياست
ولقارني آئنده بوتون حاصلاتي « قاهره »
ناميله اشراوعائلي اردوسه اهدا اولونوجي
طياره تخصيص اولونقي اوزره لسان عربي ايله
بك بكي ومكمل برييس قنيل اولته جي اعلان
ايدشدر .
عني زماده هليوبوليس موقعنده كي طيران
ميداننده ترتيبات و استحضارات فوق العاده
كرمي ايله دوام ايدبور . طياره بك ياريسي
يخشيد كوني بورايه مواصليه انتظار ايدلكنددر .

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Sabah / 19 Mayıs 1914

“TAYYARENİN TEVAKKUFU ÜZERİNE HAZİRÛN (HAZIR BULUNANLAR) ARASINDA BAŞ GÖSTEREN ŞEVKÎ, NEŞ’EYİ, TEZAHÜRÂTİ TASVİR ETMEK GAYR-İ KÂBİLDİR”

“Tayyarecilerimiz Kahire’de”

Haber şöyleydi:

“İstanbul – İskenderiye Seyahat-ı Havâiyesini ikmâl için merhûm ve mağfûr Fethi, Sadık ve Nuri Beylerin kazâzede oldukları havaliden, Beyrut’dan uçarak, Kudüs, el-Ariş, Port Said, Tel el-Kebir tarihleriyle Kahire’ye vasil olan muhterem tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beylerin İskenderiye’ye, müntehâ-yı seyahata (seyahatin sonuna) vâsıl olduğunu (ulaştığını) telgraflar haber vermektedir. Kemâl-i muvaffakiyetle neticelenen bu seyahat Mısır’da pek parlak tezahürâta sebebiyet vermiş, tayyarecilerimizin şerefine Kahire’de ziyafetler, oyunlar tertip edilmiştir. Son posta ile gelen Mısır gazeteleri tayyarecilerimizin Kahire’ye sûret-i muvâsalatlarını şu tarzda hikaye eyliyorlar:

İki günden beri Port Said’de bulunmakta olan tayyareci Salim ve Kemal Beyler Cuma sabahı beşi kırk geçe şehri-i mezkûrdan hareket etmişlerdir. Tayyarecilerin saat sekize doğru Kahire’ye muvâsalatlarına intizar ediliyordu (bekleniyordu). Böyle olmakla beraber saat beşten itibaren tayyarecilerin nâzil olacakları meydan binlerce kimse ile dolmuştu. Her beş dakikada bir Kahire’den kalkan tren mütemadiyen bu halkı tezyîd ediyordu, birçok kimseler de arabalar, otomobillerle geliyorlardı. Saat altıda bilcümle mevkiler dolmuş, Tayyare Meydanında büyük bir izdihâm müşahade edilmekte bulunmuştu. Bu meydana Prens Aziz Paşa, Prens Muhammed Ali Hasan Paşa, Gaffar Paşa, Kahire Valisi Zülgaffar Paşa, Osmanlı Fevkalâde Komiseri Vekili Hakkı Bey, Mısır Seyahat-ı Havâiye Kulübü erkânı, birçok ekâbir ve İngiliz ve Fransız mu’teberânı bulunuyordu.

Saat sekize kadar muzikanın terennümâtı, tayyarecilerin an be an vürûdu ihtimali ile vakit geçti. Sekiz olduğu halde tayyare görünmeyince sabırsızlık baş gösterdi. Dokuzda müstakbilin (karşılayanlar) arasında bir şâyia deverân etmeğe başladı: Tayyarenin makinesine sakatlık âriz olmuş. Aziz Paşa’ya gelen bir telgrafnâmede tayyarenin filhakika Tel el-Kebir’e nâzil olmağa mecbur kaldığı bildiriliyordu. Bunun üzerine hazirûn dağılmağa başladı. Resm-i istikbâlin (karşılama töreni) 24 saat tehiri tensip edildi.

Ertesi gün erkenden yine binlerce müstakbilin Helyopolis Tayyare Meydanı’nda tecemmu’ etmişti. Prens Aziz, Muharrem, İbrahim Halim, Ali, Zülgaffar Paşalar ve sâir birçok ekâbir bu kafilenin başında bulunuyordu. Altıya on kala şimal-i şarkî istikâmetinde tayyare görüldü. Yavaş yavaş Tayyare Meydanı’na

tekarrüp etmeğe ve yere inmeğe baladı. Birkaç saniye sonra tayyare cesîm Osmanlı bayrağı önünde tevakkuf etmişti.

Tayyarenin tevakkufu üzerine hazirûn (hazır bulunanlar) arasında baş gösteren şevkî, neş’eyi, tezahürâtı tasvir etmek gayr-i kabildir. Herkes tayyarecileri alkışlıyor, çiçekler hediye ediyorlardı.

Tayyareciler Prens Aziz Paşa’ya misafir olmuşlardır. Öğle üzeri Aziz Paşa tarafından şereflerine bir ziyafet verilmiş, tayyareciler Lord Kiçner’i ve Mısır Reis-i Nüzzârını ziyaret etmişlerdir. Akşam yine Prens Aziz Paşa tarafından Muhammed Ali Kulübünde mükellef bir ziyafet verilmiş, bu ziyafette Mısır ekâbirinden pek çok zevât hazır bulunmuşlardır. Prens Aziz Paşa tayyarecilere pırlanta ve yakut ile murassa’, üzerlerine Beleryo sisteminde birer tayyare resmi yapılmış altından birer tabaka ve kibritlik hediye etmişlerdir.

Pazar günü Mişel Bey Lütfullah tarafından muhterem tayyarecilerimizin şereflerine ehramlarda mükellef bir ziyafet verilmiştir. Med’uvvîn Muhammed Ali Kulübünde içtima’ etmiş ve otomobiller ile ehramlara azimet etmişlerdir. Burada verilen mükellef ziyafette hazır bulunduktan sonra Suriyeliler Mahfiline azimet etmişler ve orada keşide edilen çay ziyafetinde bulunmuşlardır. Çay ziyafetinden sonra tayyareciler ahalinin hâr ve samîmî alkışları arasında Helyopolis Tayyare Su’ûd Mahalline azimet etmişlerdir. Salim Bey burada tayyare ile birkaç su’ûd tecrübesi icrâ etmiş, bir defasında Fevkalâde Komiserlik erkânından Yusuf Azmi Bey ile birlikte uçarak ehramlara inmiştir. Tayyare Su’ûd Mahallinde cem’ edilen iâne yekûnu 500-1000 lira kadar tahmin edilmektedir.

Akşam Fevkalade Komiserlik Dairesinde 120 kişilik mükellef bir ziyafet verilmiştir.

Tayyareciler Tel el-Kebir’den su’ûd ettikten sonra Kubbe Saray önünden geçerken küçük bir Osmanlı bayrağı bırakmışlardır. Bayrak Saray kurbuna (yakınına) düşmüştür.

Tayyareciler Pazartesi günü öğle taamını Muhammed Ali Kulübünde tenavül etmişler ve ba’de Mısır zabitanı tarafından verilen çay ziyafetinde hazır bulunmuşlardır. Akşam Fransız Kulübünde bir ziyafet verilmiştir. Bu münasebetle pek parlak nutuklar irâd edilmiş, Zât-ı Şâhâne, Hidiv-i Mısır, Fransa hakkında temenniyâtta bulunulmuştur. [...]”

Sabah, 19 Mayıs 1914

“Tayyare semâda gözükünce halkın (Yaşasın Türkiye) sadâları ta kubbe-i semâya kadar yükseliyordu”

Tanin, Kahire’ye gelişi “İstanbul-Kahire Seyahati” üst başlığı ve “Tayyarecilerimiz Mısır’da” manşetiyle tafsilatlı bir şekilde aktarıyordu:

“Kahire, muhâbir-i mahsûsamızdan:
-Pazar, 28 Nisan-

[...] Cumartesi günü Edremid Tayyaresi Tel el-Kebir’den sabahleyin tayerân etmiş ve aradaki mesafeyi saatte yüz yirmi kilometre kat’ etmek sûretiyle bir saat ve beş dakika zarfında Helipolis mevkine muvâsalat etmiştir. Mevki-i mezkûradaki halk Cuma günkünden kat kat fazla idi.

Tayyare semâda gözükünce halkın âmak-ı kalplerinden kopan meserret nidaları, (Yaşasın Türkiye) sadâları bilâ-inkıtâ’ ve gayet hâr ve samîmî bir sûrette ta kubbe-i semâya kadar yükseliyordu. Tayyare yere doğru takarrüp ettikçe bu velveleler o nispette tezâyüd ediyordu. Tayyare ibtida nefs-i Kahire yüzerinde bir cevelan yaptı ve kemâl-i meharetle dönerek Helyopolis mevkii üzerine gele-

rek meydana doğru yavaş yavaş inmeye başladı.

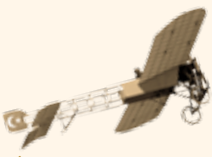
Tayyare, şimdiye kadar emsali hiçbir vakit ve hiçbir sûretle görülmeyen bir kalabalık arasında etrafı me’mûrin-i inzibatiye ile muhât (çevrili) olan yere nüzûl edip Salim ve Kemal Beyler tayyare içinden çıkınca bu kadar tedâbir-i inzibatiye-ye rağmen kendilerini görmek için vâkî olan tehâcümün bir türlü önü alınamadı.

Herkes onlara doğru koşuyor ve her ikisini de kucaklayıp öpüyordu. Velhasıl muhterem tayyareciler halk arasında bin meşakkat ile alınarak İstikbâl Heyeti’nin bulunduğu yere îsâl ve orada bulunan zevât-ı muhtereme ile kısaca musafaha ettikten sonra otomobile bil-irkâp Helyopolis’de Fayili Havas Otelî’ne götürüldüler. Otomobile binerken kendilerine pek mükemmel birer demet takdim olundu.

Otomobil hareket ettikten sonra halkın (Allahu yensuru’s-sultan, Allahu yensuru’d-devle! / Allah Sultan’a yardım etsin, Allah devlete yardım etsin) nidaları dakikalarca devam etti. [...]”

Tanin, 19 Mayıs 1914

وین - اگرتنه ایلده ایلمون هر
کری وکره دایسکا

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatırasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tanin / 26 Mayıs 1914

SALİM BEY: “BİZ ANCAK VAZİFE-İ VATANİYEMİZİ İFÂ ETTİK VE EDECEĞİZ”

دون عودت ایتشلردر .
استانبول - مصر سیاحتی موفقیته اتمام
واکال ایدن طیاره جیلرمن سالم وکال بکتر
دون ساعت اوچ بوجوقده رومانیایا وایوریه
استانبولده عودت ایلمیشلر بر جوق رفقا
واحباسی طرفندن استقبال ایلمیشلردر .
ریحتمده غودندن خیددار اولان بر جوق
خلق طویلانیق و کندیلری آقیشلاندیلر .
غیرته من نامه بیان خوش آمدی ایتک
اوزده رومانیایا وایوریه کیم بحرر مرک
استانبول - قاهره سیاحتک اکیله اغراز
ایندکری موفقیندن دولای ابراد ایشدیکی
کله تبریکه ، سالم بک ، بر آتقی و طیمه
و طیمه منری ایفا ایتدک واید جکتر ، جوابی
ویرمیشدر .
طیاره جیلر منری مصرک ، محیط حیدده
احاطه ایدن هاله اعزاز و احترام تاپای تخنه
قدر دوام ایتمش و مصر قبول قومیسون
اعضاددن اسحق پاشا طیاره جیلر منری
مصر لیلر نامه رومانیایا وایوریه یاغتمز قدر
تشیع ایدرک کلمیشدر .
طیاره جیلر منر اناسی سیاحتده اولدق
تهلکله معروض قلمیشلر وازجه قدسه ایتک
ایچون بر جوق عارضه لره مقاومت ایتشلردر .
پورت سعیددن اسکندریه غایت کوزل
بر هوا ایله طیران ایدرلر کن بردن بره حرارتک
شدندن حاصل اولان هوا بوشقلاری طیاره تک
ایلمه مهسه بر مانع عظیم تشکیل ایتدیکی
جهته تل الکیرده نزوله مجبور اولمشلردر .
اسکندریه ده بولونقلاری اناده عثمانلی
قومیسر لکنده بولان ارکان حریه یوزباشی
یوسف بکله سالم بک قاهره اوزرنده طیران
ایتمیشلر و اهراملری دوندکن صوکره
نیل اوزرنده ۷۰ متر ویرار تقاعده بولونقلاری
زمان مودوره بر بوزوقلق عارض اولسی حسیله
اهراملرک یانه نزول ایتشلر و آفتام اولسی
حسیله اسکندریه کیده مشلردر . اوراده
بولونانلر طیاره جیلر منر بک بویوک احترام
کوسترمیشلر و کجه اوراده قلمیشلردر .
طیاره جیلر منر عمر طوسون پاشا و سائر
ذوات کرام پاشده اولدی خالده بوتون
مصر لیلرک حقارنده ابراز ایشندکاری آثار
نوازه بیان سکران ایله مکده درلر .

“Ortality karanlık bastı, Tayyarecilerin uzaktan Tayerân Meydanını görüp fark edebilmeleri için meydana ateş yakıldı”

“İskenderiye muhâbir-i mahsûsamızdan:

Pazar 4 Mayıs 330

Cuma günü Osmanlı tayyarecilerinin sabahleyin pek erken Kahire’den hareket edip bir saatten az bir müddet zarfında Tanta’ya muvâsalat eyledikleri ve o gün ba’d-e-zuhr Tanta’dan hareketle bir saat zarfında İskenderiye’ye muvâsalat edecekleri haberi sabah-tan beri burada intişâr eder etmez herkeste büyük bir hiss-i şevk ve sürûr nemâyân olduğu halde öğleden itibaren bütün halk tayyarenin nüzûluna tahsis olunan İbrahimiye Meydanı’na fevc fevc mecmua başladılar. Öğleden sonra İskenderiye İstikbal Heyeti tarafından neşr olunan beyânnamede tayyarecilerin saat beş ile altı aralarında İskenderiye muvâsalat edecekleri beyân olunduğundan saat beşte İskenderiye’den mezkûr meydana yaya ve vesait-i sâire ile bilâ-fasıla giden halkın arkası henüz kesil-memiş idi, bu halkın teşkil-i mevkibi hakikaten fevkalâde muhteşem idi. Mübalağasız söyleyebilirim ki İskenderiye şimdiye kadar böyle kalabalık bir gün yaşamadı. Saat altı oldu, halk tayyarenin vürûduna kemâl-i helecân ve heyecan ile intizâr ediyordu, fakat tayyare henüz gözükmedi. Bu intizâr esnâsında Tanta’dan vârid olan bir telgrafnâme-de tayyarenin Tanta’dan saat altıda hareket ettiği ve bir saaât zarfında İskenderiye’ye muvâsalat edeceği bildirildi. Saat yediye kadar mühim bir intizâr anı geçti. Herkes saat elinde olduğu halde semâya tevcih-i enzâr etmiş, günlerden beri vürûdlarına intizâr olunan muhterem misafirlerine kavuşmak için sabırsızlıkla tayyarenin vürûdunu bek-liyordu. Hakikaten saat yedi olunca şark tarafından ufuk-ı semâda kuş kadar ufak bir ci-sim gözüksü. Bunun Osmanlı tayyaresi olduğundan da herkesin kanaati bulunduğun-dan o dakikadan itibaren velveleler bilafasıla devam etmeye başladı. Tayyare takarrüp edince velveleler o nispette tezâyüd ediyor ve bir ağızdan (Allahü yensuru’s-Sultan) nidaları âsumana kadar yükseliyordu.

Bura iklimine göre saat yedide ortalığı adeta karanlık bastı. Tayyarecilerin uzaktan tayerân meydanını görüp fark edebilmeleri için mezkûr meydana ateş yakıldı.

Tayyare o hay huy içinde ateşin bulunduğu yere takarrüp ederek herkesi hayrette bı-rakacak derece bir cevelân yaptıktan sonra tayerân meydanının öbür tarafındaki mey-dana ki arada elli metre mesafe var- nâzil olarak bu sûretle tayyareciler tarafından her ihtimale karşı bir tedbir-i ihtiyat yapıldı. Halk derhal müsabakat edercesine mezkûr meydana gitmekte tehâcüm göstererek tayyarecileri kucakladılar ve omuzlarında taşı-yarak tayerân meydanına kadar getirdiler. [...]

Tanin, 26 Mayıs 1914

“Dün Avdet Etmışlerdir”

Salim Bey: “Biz ancak vazife-i vataniyemizi ifâ ettik ve edeceğiz”

“İstanbul-Mısır seyahatini muvaffakiyetle itmâm ve ikmâl eden tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyler dün saat üç buçukta Romanya Vapuru’yla İstanbul’a avdet eylemişlerdir. Rıhtımda avdetten haberdar olan birçok halk toplanmış ve kendilerini alkışlamıştır.

Gazetemiz nâmına beyân-ı hoşâmedî etmek üzere Romanya vapuruna giden muharri-rimizin İstanbul-Kahire seyahatinin ikmâliyle ihrâz ettikleri muvaffakiyetten dolayı irâd ettiği kelime-i tebrike, Salim Bey “Biz ancak vazife-i vataniyemizi ifâ ettik ve edeceğiz” cevabını vermiştir.

Tayyarecilerimizi Mısır’ın muhit-i himmetinde ihata eden hâle-i i’zâz ve ihtirâm ta payi-tahta kadar devam etmiş ve Mısır Kabûl Komisyonu azasından İshak Paşa tayyarecileri-mizi Mısırlılar nâmına Romanya Vapuru’yla payitahtımıza kadar teşyî ederek gelmiştir.

Tayyarecilerimiz esnâ-yı seyahatte oldukça tehlikelere ma’rûz kalmıştır ve ezcümle Ku-düs’e inmek için birçok ârizalara mukâvemet etmişlerdir.

Port Said’ten İskenderiye’ye gayet güzel bir hava ile tayerân ederlerken birdenbire ha-raretin şiddetinden hasıl olan hava boşlukları tayyarenin ilerlemesine bir mâni-i azîm teşkil ettiği cihetle Tel el-Kebir’de nüzûle mecbûr olmuşlardır.

İskenderiye’de bulundukları esnâda Osmanlı Komiserliğinde bulunan Erkân-ı Harbiye Yüzbaşı Yusuf Bey’le Salim Bey Kahire üzerinde tayerân etmişler ve ehramları dön-dükten sonra Nil üzerinde 700 metre bir irtifada bulundukları zaman motora bir bozuk-luk âriz olması hasebiyle ehramların yanına nüzûl etmişler ve akşam olması hasebiyle İskenderiye’ye gidememişlerdir. Orada bulunanlar tayyarecilerimize pek büyük ihtirâm göstermişler ve gece orada kalmışlardır.

Tayyarecilerimiz Ömer Tosun Paşa vesâir zevât-ı kiram başda olduğu halde bütün Mı-sırlıların haklarında ibrâz ettikleri âsâr-ı nevâzeşe beyân-ı şükran eylemektedirler.”

Tanin, 26 Mayıs 1914

و اما در این کتاب که در این آیه است چنان صفت
و اما در این کتاب که در این آیه است چنان صفت

“3 ŞEHİDİN ARDINDAN HAVA ŞARTLARINI VE ARAZİNİN BOZUKLUĞUNU DÜŞÜNEN KUDÜSLÜLER, SALİM VE KEMAL BEYLERDEN GELMEMELERİNİ RİCA ETMİŞLERDİ”

Tasfir, “Şuûn ve hadisâtın in’ikâsâtı / Durum ve Olayların Yansı-maları” başlığı altında “Sevgili ve Şanlı Kayyarecilerimiz Geldi-ler” manşetini atmıştı:

Fotoğraf altı: “Salim Bey / Kemal Bey / Mısır’dan şân ve şerefle avdet eden fedakâr ve sevimli zabitlerimiz tayyareci Yüzbaşısı Salim ve Erkân-ı Harbiye Yüzbaşısı Kemal Beyler / Romanya vapurunun muvâsalatını müteâkip husûsi fotoğrafımız tarafından alınmıştır.”

3. sayfadaki devam haberinin başlığı “Fedakâr Tayyarecilerimiz-in Avdeti” idi:

“Dün de tebşîr eylediğimiz veçhile, muhterem ve fedakâr tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beyleri hâmil olan Romanya’nın (Daçya) vapuru dün saat dörde çeyrek kala Sarayburnu’nu do-laşarak Galata rıhtımına teveccüh ettiği sırada Salim ve Kemal Beylerin ehlibba (sevenlerinden) ve eviddasından (sadık dost-larından) olan bazı zevât, ellerindeki mendillerle, metin kalpli fedakâr tayyarecilerimizi alkışlamakta, selamlamakta idiler.

Vapura çıkıp, bizi mütebessim ve pür-neşat bir çehre ile karşı-layan Kemâl ve Salim Beylerle müsafaha ettikten, kendilerini sâlimen ve muvaffikeyle avdet ettiklerinden dolayı tebrik eyledikten sonra seyahatleri hakkında bazı ma’lûmât talep et-tik. [...] Muhterem tayyarecilerimiz seyahatlerinin safahâtı hak-kında bize âtideki ma’lûmâtı vermek lütfunda bulundular:

“3 şehit verdikten sonra hava şartlarını ve arazinin bozukluğu-nu düşünen Kudüslüler, Salim ve Kemal Beylere Kudüse gelme-melerini rica etmişlerdi”

- Beyrut’da bulunduğumuz onüç gün zarfında iki defa tayerân-la tecrübede bulunduk. İstanbul’dan vapurla getirilen tayyare, Mülâzım Evvel Hüseyin Efendi ile makinist Edhem Efendinin himmetleriyle kurulmuştu. Beyrut’da on üç gün kalmaklığımı-zın sebebi havanın pek ziyade bozuk olmasıydı. Nihayet hava-nın ilk müsaadesinden istifâde ile ahalinin ayrılık ye’sleriyle müterafik fakat daima şevk-âmez teşyî’leri arasında yükseldik, Yafa’ya kadar sahili takip eyledikten sonra Kudüse teveccüh ey-ledik. Havada müdhîş bir hararet hüküm sürüyordu. Bu sebep-le 800 metre irtifa’da uçuyor ve esnâ-yı seyrimizde birçok hava kuyularına tesâdüf ediyorduk. Kudüslüler bunu düşünmüşler, arazinin ârizasını nazar-ı dikkate almışlar ve mutasarrıf bey’in delâletiyle bir tehlikeye ma’rûz kalmamak için Kudüse gelme-mekliğimize dair birçok telgrafnâmeler çekmişlerdi.

Maamafih avn-i İlâhi ile, sahili takiben üç saatte Kudüse vâ-

sıl olduk. Seyahat bilâ-ârıza geçti, Kudüse vâsıl olduğumuz za-man pek muhteşem bir istikbâle mazhar olduk. Şehrin muteber zevâtıyla Babü’l-Hıttâ Mahallesi ahalisi -ki oranın en muteber ahalisidir- bizi azîm tezahürât-ı uhuvvetkârane ile karşıladı. Bu haller Osmanlığa karşı bütün vatandaşlarda mevcûd olan mu-habbetlerin ne büyük bir tecellisi idi. Kudüs’de, bizi istikbâl için oraya gelen Yafa belediye Reisi, talebi üzerine bir defa tayyare ile uçtu. İki gün sonra da bu şehir-i muazzezi terk ederek bir buçuk saatlik bir tayerândan sonra Gazze üzerinden el-Ariş’e muvâsalat ettik. Orada hükûmet bir mahall-i mahsûs ihzâr ey-lemiş olmakla beraber biz nüzûle müsaid daha güzel bir mev-ki’ bulduğumuz için oraya indik. Me’mûrîn ve ahali ellerinde bayraklarla bizi istikbâl ettiler. Orada da iki gün bir gece kaldık ve ertesi gün Port Said’e vâsıl olduğumuz zaman her yerde ol-duğu gibi burada da fevkalâde tezahürât ile karşılandık, Mısırlı kardeşlerimiz ve ecânip bizi i’zâz ve ikrâm için ne yapacakları-nı bilmiyorlardı. İki gün muhterem Port Said ahalisine misafir kaldıktan sonra Kahirelileri daha ziyade bekletmemek için ha-vanın fırtınalı olmasına rağmen uçtuk ve bu hal ahalinin hiss-i hürmet ve takdirini bir kat daha i’lâ etti. Port Said’de bilumûm ahali ile beraber Şimendüfer Direktörü ve ailesi tarafından gör-düğümüz hürmetler pek ulvî idi. Port Said’den ayrıldıktan bir saat sonra kırk beş dakika devam eden şedîd bir fırtına başla-dı. Tayyaremiz bu mütemâdî hava cereyanlarının arasında alt üst olmağa müheyyâ vaziyetlerle sallanıyor ve muvazenesini kaybetmesine ramak kalıyordu. Artık ilerlemek kâbil değildi. Binâenaleyh el-Ariş ile Tel el-Kebir arasındaki kumluk mahalle indik ve biraz sonra da tayyareyi istasyona nakl eyledik.

Ertesi gün Kahire’den bir heyet-i mahsûsa geldi. Ve biz de ha-vanın müsaadesinden bil-istifade şehir-i mezkûra müteveccihen hareket ettik. Kahire’de ihzâr edilen mahall-i mahsûsa indiği-miz zaman meşhûd olan tezahürât pek harikulâde idi. Tayyare-den inmekliğimizi müteâkip heyet-i nüzzâr (bakanlar kurulu) ile Lord Kiçner’i ziyaret ettik ve sonra o gece Mehmed Ali Paşa trarafından hükûmette verilen bir ziyafette hazır bulunduk.

Kahire’de de Komiserlik Katibi Aziz Bey tayyare ile bir defa uçtu, ancak motorda pan olduğu için tayerânı devam ettireme-yerek indik. Bu esnâda Tanta’dan gelen bir heyet-i mahsûsa bizi şehre davet ediyordu. Havanın fırtına ve sisli olması bizi o gün bu nazikane davete icabetten men’ eyledi. Fakat ertesi günü ha-vanın hâlâ fena olmasına ehemmiyet vermeyerek uçtuk ve bir saat zarfında Tanta’ya vâsıl olduk.

Tanta şehri kâmilten donanmış, vürûdumuzla bayram günleri yaşamağa başlamıştı. Öğleden sonra beşi kırkbeş geçe kalkarak yediye on geçe İskenderiye’ye vâsıl olduk. İskenderiye’de maz-har olduğumuz hüsn-ı kabûlde cidden tasavvur ve tahminlerin fevkinde idi. Muhterem dindaşlarımızın kimisi bize sarılıyor, kimisi tayyarenin kanatlarını öpmekte, demirlerine yüzünü gö-zünü sürmekte bulunuyor idi.

Cumartesi günü Hidiv Hazretelri bizi ziyafete davet ettiler. Biz mahall-i ziyafete bir saat evvel gittiğimiz cihetle bir saat kadar müşarünileyh Hazretleriyle sûret-i mahsûsiyede görüştük. İs-kenderiye’de nâzil olduğumuz Macestik Otelinini pişgâhı gece gündüz hamıyyetkârane ve uhuvvetperverâne nûmayişlere ma’rûz oluyordu. Ahali, Osmanlılık şerefine, sahibi Fransız olan bu hotele şanlı Osmanlı bayrağını çekdirdiler. Bu esnâda Harbi-ye Nezâreti’nden vârid olan bir telgrafnâme doğrudan doğruya İstanbul’a hareket etmekliğimizi emr eyliyordu. Binâenaleyh vapura râkiben yine muhterem İskenderiyeli dindaşlarımızın azîm tezahürâtı arasında yola çıktık.

İskenderiye’de hiç uçamadık, çünkü Tosun Paşa bir kazâ vukûundan tevahhüşle tayerâna mümânaat gösteriyordu.

Mısır’dan ayrılacağımız o hazin ve tatlı demlerde ahali o kadar büyük merbûtiyet âsarı gösteriyordu ki polisîn müdahalesine rağmen her tarafımız ahali ile doluyordu. Mısır, ruhlarımızda cidden ölmez ve tatlı hatıralar bırakmıştır.”

Tasfir-i Efkâr, 26 Mayıs 1914

فدا کار طیاره جیلر مزك عودتی

سباحك نارنجیه سی - طیاره جیلر مزله ملاقات

دوند بهرین ایلدیز و جبهه - عزم
وقدا کار طیاره جیلر مزه سالم و کال بکری
حامل اولان رومانیانک (ماجرا) واپوری
دوند ساعت درده جیلر مزه قاهره سوی روتی طولا
شارق غلطه ریخته توجیه ایستدیک سرده
سالم و کال بکری احبا و اولدولمندن اولان
پس ذوات - لایقده کی سیدیلرله - متین
قلیل فدا کار طیاره جیلر مزه آلتیلاقمده
سلاملاقمده ایدیلر .

طیاره جیلر مزه حرکات هواپیما سی
وسباحك بوتون صفاتی خطوه خطوه
تعیین ایشت اولان تصفیر افکارک مدیری ایله
مهری ده ، طیاره جیلر مزه واسطه خوش
آندی ایضا ایچون او سرده ریخته سید
بولیوردی .

مستقلین میاند سالم و کال بکری احبا
وادوا ورفانلاندن مانعا ، کوزلر دها بر
چوق کیمیلر برچوق هیکل ارشدیلدی .
قط ناظرله سولک اضطرارلاندیز ، خلقت
لاهدی قدر ناشناس قدرجه سنه قدر
و لهرش اولی که واسطه استیلا اشتراک
ایچون هیچ بر نی یاماش ، غنائی سنجاشی
صبر آقاده شان و شرفه توجیه ایستدیک
صوکر عودت ایدن بو قهرمانلری سلاملاقمده
به شتاب ایتمده . دهاغری بولایقی تهر
لایقده بیله مشهور اولیوردی . یالکر مدافعه
ملیه جیتی ، اعضای عزمه سندن ایکی ذاتی
صورت مخصوصده واپوره اعزام ایدیلر
طیاره جیلر مزه ، بیان خوش آمدنی ایضا ایچون
هوشوش ایدی .

واپوره چیلر ، زری منیم ورنشاش
بر چهره ایله قارشیلان کال و سالم بکریله
مصافحه ایستدیکدن کندیلر سالا و موغنیله
هورت ایستدیکدن طولا ی تیریک ایدیلر
صوکره سیاحتلری حقیقه بعضی معلومات
طلب ایستدیک . اوزون و مشکل بریولونک
ورس طبعی اولان وورقونلشک هوز
تأثیراتی آلتد اولان فدا کار طیاره جیلر مزه
فضله صیقلی ایستمه کله برار سیاحتلریک
اولوق برار نارنجیه سی چیزلری رجا ایستدیک
عزم طیاره جیلر مزه سیاحتلریک صفاتی
حکمه زه آیتده کی معلومات ویرمک لایقده
بولونیلر :

بریده بولونیلر اوج کونلر قدرده
ایک دفعه طیاره جیلر مزه بولونلر . استایلون
واپوره کنیزلن طیاره ، ملازم اول حسین
آندی ایله ماکینست ادم آندیک هنرله
فورولدی . بریده اوج کونلر قدرده
سبی هوانک یکه زاده بوزوز اولمسیدی .
تأثیرات هوانک ایچک مساعدلندن استفاده ایله
اهالیك آریانی باسیرله مترافن فقط مانعا
شوق آیمر تشیهلری آرسنده بوکملک .
یاقه قدر ساحل تعقیب ایلدیکن صوکره قدره
توجیه ایله . هوانه مدعش بر حرارت حکم
سوریلوردی . بوسیدیه ۸۰۰ مترو ارتفاعده
اوجو بورولانلری سیریزده برچوق هوانو بولر
لصادق ایدیلوردی . قدسیلری ووشونلر
اراضیک مارش سی نظردنه آملر و متصرف
بک دلاتیه برتیکله مروض قاتلایچون
قدسه کلمیکلر دایر برچوق تلفرافلر
چکشلردی .

مع مایه عون الی ایله ، ساحل تعقیب
اوج ساخته قدسه واصل اولوق . سیاحت
پلاکاره کیدی ، قدسه واصل اولدیلر زمان
بک محتمل راستیلا مظهر اولوق . شرک متین
ذواتیه باب الحظه محلیه اهالیسی - کورالک
لک مدیر اهالیسیدر - زری عظم نظرافلر
اخوتکارلر ایله قارشیلادی . بوچار غنائیلر
قارش بوتون وطنداشله . موجود اولان
هیکلر نه بویوک برنجایی ایدی . قدسه ،
زری استقبال ایچون اورایه کان یاقه بیلدی .
طالی اوزرینه بر دقه طیاره ایله اوجدی .
ایکی کون صوکره بوهرمزلی ترک ایدیلر
برچوق سامانلر طیارلندن صوکره غزه اوزولدن
لیقده مواسات ایستدیک . اورده حکومت

خلیل باشک احتسابی

مردمن بر آردن قهرمان طیاره جیلر مزه
استایوله قدر تشیع ایتک و مقام خلایق
سلامت و اخوتی سایلرله مصری مسلمانلر
ایصال کشت ایله بن حکومت سینه و جسد
عنائی طیاره جیلر مزه ایچک سیاحت هواپیملری
مصره مخصوص ایچلرینه مساعد بوورون ذات
خلایق حضرت پادشاهی مصری قارداشلر
نامه عرض تمیلات و تشکرات ایلمک اوزره
دونکی واپوره شهریزه کشت اولان خلل
یاشا ایله قدر قوشمش و سیاحت واقعه حقیقه
احتساباتی صومند . مشارایه وسباحك
مصر لیک قلمده بک اوتونواز احتسابات
اخوتکارلر تولید ایلمک مقام علی خلایق
نوسرمش اولدیلر بوجیه اخوتکارلر و توجیه
پرورانه مصری لری یکه زاده منشور و متدار
برافندی سوبه مشد .

بوتون اسکندریه کونلر بری مشتاق
و متحر غنائی طیاره جیلر مزه وودلرینه
انتظار ایله بور . وعلک یقهرمان مسلمان
یاورلری استقبال ایچون اولانجه فعالیت
و جزائیه چالیشیلوردی . نهایت ، بوکون
ساعت بئده غنائی طیاره مسک طنطاندن حرکت
وساعت آلتیه اسکندریه مواسات ایدیه کی
اعلان ایدیلر و بوجل عسوی بر سروری
دلی اولدی . عرب قارداشلر یکه غنائیلر
و مقدس خلایق لریته قارشو موجود اولان
احتسابات اخوتکارلر ایلمک واهلوم اسکندریه
لیک دها ساعت اوجدن اعتباراً طیاره
تول ایدیه کی ابراهیمده آت یلری
وانکیزلرک اویون عمل اولان سبوریتنج
Sporting club نام محله و قوبولان تاجاریله
آلاشیلوردی . اهالی حتی . ساعت ایچین

اعتباراً بریطونیه بیک ایچون آقین آقین
طیاره میدانه کیدیورل ایدی . ساعت اوجده
طیاره میدانه کدیکم زمان اورده ایکی بیک
رادنده خلایق اجماع ایشت اولدیلر کوردم .
تراوای ایله کیدیک ، بولده ایلرله براقلر
بولونان مکینلر طیاره (طیاره لری استقبال)
جمعی اعضا و افرادینه راست کلبوردم . بونر
اولانجه قوتلرله (الله بنصر السلطان) دیه
بایرمدق کیدیورل و غنائیلر ایچون جیدا
فوق العاده نظرافلر بولونیوردی . ساعت
اوج بجمده خدیو حضرت تریک معیت عسکری
موزیقه و معیت عسکری طیاره میدانه
واصل اولدیلر . تراموا لیل طولا اولدیلر
حاله بربرلری تعقیب ایله بولوردی . ساعت
درتده اهالی بش . آتی بیک رادسته بالغ
اولدیلر . طیاره استقبال هائی موقع مخصوص
دخول قبوسنده اخذ موقع ایدیلر . کلنلرک
ییتلری تعقیب ایدیلر . عسکر و پولیسلر
طیاره مک تزل ایدیه کی خلایق اطراف ایدیه
توزیع ایدیلوردی . طیاره میدانه اطراف
باراقلرله دولانلر ایدی و طیاره جیلر مزه
کوروب اورایه اینه ییلرله ایچون طیاره
میدانه اوردسته غایت جسم . طولی و عرضی
آلتیشر متزه اولوق اوزره قرمتی بریزمیش
ایدی . طیاره جیلر ایله اهالیك فطوغراف
وسیمه ماطوغرافلری آلتی اوزره بر چوق
نظرافلرله اورده حاضر بولونیوردی .
ساعت درت بوجوه کدیک حاله طیاره جیلر
الان طنطاندن حرکت ایلملری موجب مراق
اولیوردی . طیاره میدانه داخل و خارجنه
اون بیک کیشیدن زوده اهالی اجماع ایلمش
ایدی . ساعت آتی بیک کدیک زمان بوتون
بومستقلینک انتظار انتظاری اقلره اصیاب
ایشت ، هر آن خلایق سوکی طیاره مک ظهوری
بکلیور و بعضاً نا کانی بوسیه نقل ، متحرک
برقوش کورده کی بونی غنائی طیاره سی عدیه
آلتیلایورلر ، آلتیلایورلر .

بوتون عمل انتظارده حاضر بولونان
قرانلر طیاره جیسی اولیوه طیاره جیلر مزه
حقیقه برنس طولوسون ایله فکر لوریلوردی .
ساعت آلتیه طیاره جیلر مزه آتی بیک اون قه
مهرن آیریه جیمز او حزن و طمانی
دهارده اهالی اوقدر بویوک مهر و طبعی آتاری
کریلوردی که بویوک مداخله ست رغا
هر طرقلر اهالی طولورلدی . مصر و ریحلر مزه
جدا اولن وطنی خاطرلر برافشد .

مهرن آیریه جیمز او حزن و طمانی
دهارده اهالی اوقدر بویوک مهر و طبعی آتاری
کریلوردی که بویوک مداخله ست رغا
هر طرقلر اهالی طولورلدی . مصر و ریحلر مزه
جدا اولن وطنی خاطرلر برافشد .

طیاره جیلر مزه ویران هدیهلر

مصری دین و وطن قارداشلر مزه قهرمان
طیاره جیلر مزه کورسکاری آثار وادوخلایق
دعوات عیدیه ایله تحائف مباحاتر کیدیک .
بوجلندن اولوق اوزره وقا کار مصر لیلر طرقدن
طیاره جیلر مزه ویران هدیهلر ده . متدار
ایله بوزر . بوهیدیلر میاند قاهره دن جمیت
نامه برلاظه ایلملری و فوق العاده قمتل
مع کیریکل آتون بر طبقه اسکندریه دن
قیمتدار بر آتون ساعت ، بورت سید ،
قاهره و طنطایلرلی نامه مستکارانه ایلمش
برر باردق و قاقوس یک اسکندریه قاهره
فدا کار و وطنداش طرقدن لیکشتر ایلمش
کوش اورتو ایله لیکشتر قمتل بستموده
واردر .

طیاره جیلر مزه مصرده
نظار مخصوصلر :
۱۱۱۱ مایس ۱۱۱۱
اوتونواز کولر - بارلاق نظرافلر - طنطاندن اسکندریه - اسکندریه حاضرانلر -
سور ویرور عری - طیاره مک اسکندریه - استیلا

طنطاندن حرکت ایستدیکلری خبری اشاعه ایدیلدی
واهالیك حیلان انتظاری تضاض ایلمدی .
آرتق هر کس طیاره مک بر آن اول کورومنه
انتظار ایله بوردی . بوتانده قواله توتون
شرکتی - که عربیل ایله تورکاردن منشکدر
و مدیری ایسمه قواله بئده رئیس سابق عادل
بکدر - طرقدن حاضر بولونان اهالی طیاره
جیلر مزه کتله سفاورلر توزیع ایدیلر .
عرب کنجیلرین مرکب اولوق قمتل ایشت
اولان بوجیت لایقده بویوک برغانی سنجاشی
ایله مستطیل الشکل واورنمک بلاستده آتی
بیلدیزو آتده (جمع تکریم الاصل) عارمی
حالی دیگر بر سنجاق و قوالرله قرمتی بون
معمول و اوزرینه بیاض آتی ییلدیزی حالی
تورده لایر بولونیلر حاله انتظار میدانی
طولورمشلر .

ساعت بئده موزیقه ملوش خدیوی
بدالترم مختلف هوانر چالنه باشلادی و برنس
طولوسون پشاده ساعت بئده طیاره میدانه
کادی . هر کسک انتظار دقت و انتظاری
اوزرینه جل و دعوت ایدن شانی طیاره جیلر مزه
بئده ی اون قاهه اقلده کورددیلر . فقط آرتق

آفاق اولدیه قارارمه باشلادی جهته بوشانی
طیاره اوقاق برلکه کی کورونیلر و اولادشده
موتورینک اوغولدی و وضوح ایله طولورلدی .
بوتون طیاره جیلر مزه کندیلری
استقبال ایچون حاضرانلر عمل کورده ملری
واردخاطر اولدیلندن بعضی مستقلین طیاره مک
کدیک استقامتده آتش یاقشلردر . آتش
یاقیلان بر اساس قومسال اولدیلر ایچون
طیاره جیلر مزه بو آتشی بر اشارت تزلو عد
ایستلر و اورایه لال اولشلردر . طیاره جیلر مزه
ایستدیکلری بر استحضار ایدیلر حیلان اوجیور
مزه قدر اوزاقده بولونیوردی . بوزول طیاره
استقبال ایچون حاضر بولونان بیکلرجه
خلق آرسنده طبعی بر ایدیه تولید ایلمدی
واهالی اورایه طوغری قوشنه باشلادیلر .
اهالیك بوجموی نه بولیس زنده عسکر ضبط
وضع ایدیلوردی . بوتانده طیاره قویسیونی
اعضای ، اوتوموبیلر ایله طیاره جیلر مزه
یانه کیدیلر . بوتانده قیجسور و فدا کار طیاره
جیمز سالم و کال بکری لایقده برغانی سنجاشی
بولونیلر حاله طیاره دن آتشی ب آلامش
و هر طرقدن اوزرینه هجوم ایدیلر آلرلی ،
الیسه لری بویوک برحمت و مروتینه تعیل
ایندن ، سوبخولدن آغلایان و بر آرتق
کندیلری آلری و باشلری اوزرینه طاشیان
جیشکار مصری قارداشلر مزه بیان تشکرات
باشلامشلردی . نهایت مراسم خوش آمدی
بویوک برصمیمیت ایلمده بایلدیلر صوکره سالم
و کال بکری باراقلرله دولانلر اولان اسحق
حسین باشک اوتوموبیلنه یینه ک (ماژوستیک
اول) لایقده کیکی بنایلدیلر برونه کیدیلر .
بئده موی الیمک بر آت استراحتلری متاق
آلاراقه ساعت سکر رادله رده باشات اونه
کیدوب قهرمان طیاره جیلر مزه تصفیر افکار

بئده جنازملری حامل اولان ووزلرجه
چلنکار ایله تزین ایدیلر بولونان نابوتلر .
آلمانلار سقارن معینه مأمور لورلی سقنمسی
افراد طرقدن سفارخانه قایی اویکده
بولونان هر طرله نقل اولونمشدر . جنازه هر طری
جیبیکرله طولی اولدیلر کی برچوق چلنکارده
لورلی افرادی طرقدن طاشنده ایدی .

نامه بیان خوش آمدی ایلمده . هر ایکی
ضابطلر چوق نمون اولدیلر و تصفیر افکارک
حقولده کورسنگه اولدیلر . اهام و زرا که
بیان تشکرات ایدیلر . بوتانده ایلرندیلر افکاری
اولان بر قاج بیک کنج عرب قارداشلر
(طیاره جیلر استیلا) جمیتی اعضای ایله
برار لوتک اوکسه کشتلر وعب بر آعزیدن
(الله بنصر السلطان و عساکر الاسلام) (پادشاه
جوقیشا) ، (یاشون سالم و کال بکری) (ندالری
کولرله جبقارمده بولونمشلردی . نهایت سالم
و کال بکری عرب قارداشلر مزه نمون ایچک
اوزره اولک دیشارینه جبقیلر . اهالی
عمل استیلا اولدیلر کی بورادنده درحال
اوزرینه هجوم ایله طیاره جیلر مزه ده آغوشه
و فرط نازله آغلانمه باشلادیلر . سالم و کال
بکری بوجلندن بک متار اولمشلردی . کوزلری
بانی ایله طولیلر حاله اهالی ب بیان تشکر
ایله بولوردی . طیاره جیلر مزه بر مدت اوندله
قاهلندن صوکره طیاره مک میانه ایتک اوزره
ایکی اوتوموبیله داکا اسحق حسین پشاش
و غنائی قومیسر شامی و کلی لاهیمل حتی بک
ایله برلکه طیاره مک بولونیلر محه کیدیلر .
قط طیاره جیلر اوتوموبیلرله ییلدیکلری زمان
مشاقق و متحر اهالی ب اطرافلری چورمش
اوتوموبیلرک حرکت مانع اولدیه بولونمشدر .
اوتوموبیلر سیر بلی ایله بوربورلر و اهالی
هپ بردن آل چیرمه (پادشاه جوقیشا) ،
(یاشون غنائیلر) ، (یاشون سالم و کال بکری) ،
(یاشون برنس طولوسون) دهاغری تکرار
ایدیلوردی . اهالی اولک اوکندن بورس
جوارینه قدر بولورده نظرافلر بولونیلر .
سره بوجالی تلفرافلر عید اکبر دیه توصیف
ایتمده بوند هیچ برمانه بوقدی .

طیاره جیلر مزه مشتاق و متحر اسکندریه
لیر طرقدن مأمورنه استقبال ایدیلر
بورده بقی تعریف ایدیه مطن ایدیلوردم .
بالکز بو نظرافلری کورده کون صوکره فلأ
موجود اولان بر اعتقاد و ایمانی تعصب ایدیه کی
اوده بو عزم مصری قارداشلر مزه غنائیلر
و مقام خلاقه جیدا فوق انصورد بر محبت ایله
مربوط اوللردی . بوجس ایله زری ایچون
جیدا بویوک بروسیله سادات دگیدر !

شاکر

دونکی جنازه مراسمی

(نون) کیشیز مزه برافندی قربانلر
کچن کونکی طاش قشله حرکت اطفاسی
خصوصتده جوق قداکارلر چالیشان غوین
زدهلیدی اطفاسیه هیئتن مجروح دوشوب
اخیراً تحت مداویده بولونقلری آلمان خت .
خاتمنده ترک حیات ایدن اوج شرک جنازه
آلانی یازدیلر و جبهه دن مراسم فوق العاده
ایله اجرا ایدیلشدر .

وقت ایدن افرادک جنازملری برای ندای
اوج بولونقلری آلمان خت خاتمندن سفارخانه
نه نقل ایدیلش و سفارخانه ایدیلر
تاولرله قوتیلر سفارخانه بایجیه سنده کی محل
خصوصت وضع اولونمشدر .

عزم حریق دهره مختلف یلردن کوندرین
و بولونیلر قارارمه سوک و طلیقه تقیر و احترامی
افاده ایدن بوزلرجه چلنکار مزه اوزولرینه
قاطرلرینه تولدولرشدی .

دون ، جنازه حاضر بولونیلر صورتیه
طلیقه احترامی ایفادیلرک اولان ذوات ساعت
طقوزدن اعتباراً سفارخانه بایجیه سنده کی جنازه
لرک اطرافده اخذ موقع ایله بولوردی .
مدعوبتک کاملاً و رودی متاقب آلمانیا
سفارخانه سی یایی (قوت لوت هان) طرقدن
و طلیقه اوغرنده ترک حیات ایله بن افرادک
کندیلری آلری و باشلری اوزرینه طاشیان
جیشکار مصری قارداشلر مزه بیان تشکرات
باشلامشلردی . نهایت مراسم خوش آمدی
بویوک برصمیمیت ایلمده بایلدیلر صوکره سالم
و کال بکری باراقلرله دولانلر اولان اسحق
حسین باشک اوتوموبیلنه یینه ک (ماژوستیک
اول) لایقده کیکی بنایلدیلر برونه کیدیلر .
بئده موی الیمک بر آت استراحتلری متاق
آلاراقه ساعت سکر رادله رده باشات اونه
کیدوب قهرمان طیاره جیلر مزه تصفیر افکار

جنازه آلائیک اوکنده مرتب اولدیلر و جبهه
بر مقدار سواری پولیس ایله ییاده پولیس افرادی
وساحلاری اوموزلرله و نامولرری بره متوجه
بر مقدار زاندارمه افرادی ایله بر مقدار یجریه
اطفایه افرادی بولونیوردی .
بویوک قافلی غیر مسلح غنائی بحریه
تفراتی تعقیب ایدیلر و دهه جنازه حاضر
بولونان ذوات کلبوردی .

آلمان افرادیک جنازملری حامل آراهای
بولندن صوکره استایوله آراسلار و مأموم
قطعات مختلفه عسکرلر دن مقرر رومانلر عسکر
ایله سفارت مختلفه معینه مأمور باطلر افرادی
طرقدن تعقیب ایدیلر و بکری بریخی آلی
موسیقی طرقدن حزن ، حزن ماتم هوالری
ترنم اولیوردی .
جنازه آلانی بومورنه تشکیک ایدیلر
ساعت طقوزده سفارخانه دن حرکتله قسیم
حریه طرقلر فری کویده کی آلمان قبرستانه
مواسات اولونمشدر .

جنازه مراسمنده حریه نظری اوزرینا
بحره نظری حال پشاش ذات شاهانه نامه
خدمه خاصه شاهانه قوماندانی میر آلی قاتی
بک ، شبر امی جیل پشاش ، بریخی قول اردو
قوماندانی محمد علی پشاش ، حریه نظرافلری
مستشاری محمود کمال بک ، بریخی فرقه قوماندانی
مرکز قوماندانی و مامور و امرا و بحریه و بریه
و سایر برچوق ذوات ایله غنائی اورو سنده مستخدم
آلمان صاحبانی ، آلمان سفیری ، آلمان سفارت
اوکالی ، سفارت معینه مأمور باطلر صاحبانندن
بعضیلری حاضر بولونمشلردر .

استایول اهالی نامه شبر امی جیل
پشاش اتحاد و ترقی جمیتی ، غنائی قوه بحریه سی
استایوله بولونان یالجه قطعات مختلفه عسکرلر
سفارت معینه مأمور باطلر ، غوین ، آلمان
مؤسسات مالیسی و دیگر مختلف ذوات و مؤسسات
نامه فدا کار آلمان کچیلر مزه جنازملری ایچون
کوندیلن چلنکار قبرستانه دفن اولوق
اوزره بولونان جنازملرک اوزولرینه و جنازملر
مراسم دینیک اجرایی متاقب احضار اولونلر
مقدیره دفن ایدیلشدر .

آلمان سفیری جنازله بحریه نظری
اوتورلر و بحریه نظری جالبیاش مکینلر
اوکته قدر جنازه مراسمه اشتراک ایله مشلردر .

ذات حضرت پادشاهی طرقدن لافا
برایر خصوص امرای صوبیه آلمان تفراتی
حقیقه ارازا بولونان علوجیه هریش شکران
ایچک اوزره آلمان مادی باش ترجمانی موسیو
(وهره) سرای هاونه کیده ک ذات حضرت
پادشاهی بولواسطه عرض تشکرات ایلمشلردر .

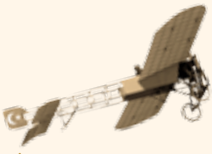
جنازه آلائی تقسیم قشله مکینلر بحریه
اوکندن مهرور ایدیلر رومانلر عسکر طرقدن
مراسم احترامیه ایفا قیلنمشدر .

آلائی سفارخانه دن خروجیه مقدیه
خصوصیه و رودیه قدر ، وایبر طرقدن
سینه ماطوغراف منظره سی آلمشدر .

نصیر افکار ، قهرمان آلمان بحریه
لیرینک برصورت فیهیه و فداکارانه ترک
حیات ایلرندن متولد تارقاتی بوسیه ایله
برکرده تکرار ایدیلر عزم آلمان بحریه
غنائیلر نامه بیان لغزیت ایلر .

بحرلری نظیف
طاش قشله حریق هالنده جریمه دار
اولان ایکی آلمان وایکی روس لغزیت بر
قطه آتون لایقده مالیسی احسان بیولدیجی
خیر آلمشدر .

یانتین قربانلرینه هدیهلر
طاش قشله حرکت اطفاسی ایشامنده
مجرور اولان عساکره شهر امانی طرقدن
مقام یوری شوک طرقدن بک واسطه
شکرلرله کیملر اقرالر و سینه دار توزیع
اولونمشدر .

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Tanin / 27 Mayıs 1914

“SALİM VE KEMAL BEYLER MİSİR SEYAHATI’Nİ İKMÂLE MUVAFFAK OLDULAR”

Sabah’ın müjdeli haberi:

“Tayyarecilerimiz Geldi”

“Edremid tayyaresiyle Beyrut’dan Yafa ve Kudüs-i Şerif tarikiyle Kahire’ye oradan da İskenderiye’ye azimet eylemiş olan muhterem tayyarecimiz Salim ve râsıdı Kemal Beyler dün İskenderiye’den râkip oldukları Romanya’nın (Daçya) vapuruyla Dersaadet’e sâlimen muvâsalat eylemişlerdir. Tayyarecilerimizle beraber kendilerini karadan takip etmek üzere i’zam edilmiş olan makinist Hüseyin ve efrâddan (askerlerden) Safi, Edhem Efendiler de aynı vapurla şehrimize avdet eylemişlerdir. Tayyare dahi sandık içinde mahfuz olduğu halde getirilmiştir.

Merhûm ve mağfûr Fethi ile Sadık’ın, müteakiben Nuri’nin kalplerimizi ilelebet titretecek ve canhıraş kazâlar neticesinde itmâm edemedikleri Mısır Seyahati Salim ve Kemal Beyler ikmâle muvaffak oldular. Kendilerini bütün samîm (öz) ruhumuzla tebrik eder ve livâ-yı Osmanîyi (Osmanlı bayrağını) Mısır ehramları üzerinde dalgalandıрмаğa muvaffak olduklarından dolayı kendilerini bütün mevcudiyetimizle alkışlarız.

Cesur ve fedakâr tayyarecilerimiz dün Galata rıhtımında Tayyare Mektebi zabitanı tarafından istikbâl edilmişler, zabitân mumâileyhim bu medîd (uzun) seyahati kemâl-i muvaffakiyetle itmâma (tamamlamaya) muvaffak olan arkadaşlarını alkışlamışlardır. Salim ve Kemal Beyler vapurdan çıkınca doğruca Harbiye Nezareti’ne azimet eylemişlerdir.”

Sabah, 26 Mayıs 1914

طیاره جیلمز کلدی
ادرمید طیاره سبله یروتدن یافه و قدس شریف
طریقله قاهره یه اورادن ده اسکندریه یه عزیمت
ایلمش اولان محترم طیاره جیمز سالم و راسدی کمال
بکاردون اسکندریه دن راکب اولدقاری رومانیا تک
(داچیا) واپورله درسعادته سالمًا مواصلت ایله مشلردر.
طیاره جیلمزله برابر کتشدیلرینی قره دن کعبه
ایتمک اوزره اعزام ایلمش اولان ما کتشدیلر
حسین وافرادن ساقی ، ادهم افندیلرله عینی
واپورله شهر مزه عودت ایله مشلردر. طیاره دخی
سندوق ایچنده محفوظ اولدینی حالده کتیرلشدیر.
مرحوم و مغفور فثی ایله سادقک ، متعاقباً
نورینک قلیلمزنی الی الایدیتیره چک و جانجراش
قضال نتیجه سنده اتمام ایده مدکاری مصر سیاحتی
سالم و کمال بکرا اکیله موفق اولدیلر. کتشدیلرینی
بتون صمیم روحیله تبریک ایدر ولوای عتائی
مصر اهراملری اوزرنده طالعاندیرمه موفق
اولدقارندن طولانی کتشدیلرینی بتون موجود -
یتزله آلبشلازد .
جسور و قدما کال طیاره جیلمز دون غلطه
ریختنده طیاره مکتبی ضابطان طرفندن استقبال
ایلدیلر ، ضابطان موسی الیم یومدید سیاحتی
کمال موفقیتله اتمامه موفق اولان ارفه داشلاری
آلبشلا مشلردر. سالم و کمال بکرا واپورون جیقچه
طوقریجه حرییه نظارته عزیمت ایلدیلر .

“Tayyarecilerimizin Mısır Cevalânı İntubââtından (Mısır Gezisi İzlenimleri)”

Fotoğraf altı: “[Üstte] Salim ve Kemal Beylerin İskenderiye’ye muvâsalatı (varışı) müteâkip istikbâl heyeti ile birlikte alınan resimleri / Sağdan birinci Kemal Bey, ikinci Ömer Tosun Paşa, üçüncü Komiser İsmail Hakkı Bey, dördüncü Salim Bey’dir / [Alt sağda] Salim ve Kemal Beylerin Edremid tayyaresi ile İskenderiye’ye muvâsalatları / [Alt solda] Kemal Bey, İskenderiye’de Mısır zabitanı ziyafetinde cevaben irâd-ı nutuk ederken (konuşma yaparken).”

Tasfir-i Efkâr, 31 Mayıs 1914

“Salim ve Kemal Beyler Kahire’de iken”

Tanin, “Tayyarecilik” haberinde başarılı Kahire seyahati hakkında yayınlandığı fotoğrafın altında şunlar yazıyordu: “Salim ve Kemal Beyler Kahire’de iken / [Önündeki zat Mısır Fevkalâde Komiser Vekili Başkatip İsmail Hakkı, onu takiben görünen iki zat Salim ve Kemal Beyler, arkadaki zat ise Prens Aziz Paşa’dır. Fotoğrafı, bir ziyafetten sonra alınmıştır.]”

“Ertuğrul Tayyaresi”

“İstanbul-Kahire Seyahatinin ikmâli için Edremid’de müteveccihen tayerân ettikleri sırada kesîf bir sise tutularak 1600 metre bir irtifada motorun sakatlanmasıyla Küçük-kuyu civarına sukut edip parçalanan Ertuğrul tayyaresi bu kere yeniden tamir edilmiştir.”

Tanin, 27 Mayıs 1914

“SALİM BEY, ÖNCE VAPURLA İZMİR’E ORADAN DA UÇAKLA MANİSA VE EDREMİD’E GİDECEK”

Tayyarecilerimize kol kanat geren Prens Ömer Tosun Paşa:

“Hamiyyet-i dînîyesiyle mümtaz bir Mısırlı”

Fotoğraf altı: “İskenderiye’de tayyareci Salim Bey ile refiki Kemal Bey’e fevkalâde misafir-perverlik gösteren Prens Ömer Tosun Paşa.”

“Tayyarecilerimiz Mısır’da gördükleri âsâr-ı ihtirâm ve muhaleseti şimdiye kadar birçok defa yazdık, bu tezahürât-ı muhabbetin mahzun gönüllerimizde husûle getirdiği şevk ve meserret, ümid ve teselliye minnetkârâne tercüman olduk. Osmanlı Ordusunun iki genç ve gayyûr zabitâna Mısır’da gösterilen i’zâz ve ikramlar meyanında İskenderiye’de istikbâl komisyonu riyâsetinde bulunmuş olan Prens Ömer Tosun Paşa Hazretleri hassaten şâyân-ı zikirdir. Müşarunileyh, hissiyât-ı İslamiyesindeki asabiyet-i fevkalâdesi ve Makâm-ı Hilâfete merbûtiyet-i mahsûsası ile temâyüz eyleyen gayet muhterem bir dindaşımız olup Salim ve Kemal Beyler’e, Hilâfet’in selâmetini Mısır’a îsal eden bu havaî Müslüman sâîlerine, İskenderiye’de ikametleri esnâsında misafirperverliğin a’zam-ı derecâtını göstermiş, pek samimî ve müessir taltifât-ı nevazeşkârânede bulunarak iki genci cidden meftûn ve minnetdâr fezâil-i mihmanperveranesi eylemiştir. O cihetle müşarûnileyhin bir resimlerini ayrıca ve yeniden kârîlerimizin enzâr-ı şükranına vaz’ı bir vazife add ediyoruz.”

“İzmir – Edremid Seyahati Nasıl Olacak?”

“Tayyareci Salim Bey’in refiki Erkân-ı Harbiye Yüzbaşısı Kemal Bey ile birlikte Kahire seyahatini itmâmen Edremide gideceklerini ve orada Edremid tayyaresiyle bir iki tayerân icrâ ettikten sonra İzmir’e kadar uçacaklarını yazmıştık. Ahiren haber aldığımıza göre bu program tâdil edilerek Salim Bey’in evvela vapur ile İstanbul’dan İzmir’e gitmesi ve oradan tayerân ile evvela Manisa’ya ve ba’de Edremide uğradıktan sonra Bursa tarikiyle pervaz ederek İstanbul’a avdet eylemesi takarrür etmiştir. Salim Bey’e bu yeni seyahatinde Nuri Bey merhûmun refiki Topçu Yüzbaşısı İsmail Hakkı Bey refakat edecektir.

Erkân-ı Harbiye Yüzbaşısı Kemal Bey’in memur bulunduğu İkinci Fırka Erkân-ı Harbiyesinin vezâîfi, kendisinin burada bulunmasını iktiza ettirdiği cihetle, Salim Bey’e bu defa da İsmail Hakkı Bey’in refakat eylemesi tensip olunmuştur.

Salim Bey önümüzdeki Salı günü İstanbul’dan azîmet eyleyecektir.”

Tasfir-i Efkâr, 1 Haziran 1914

طیارہ مکتبہ
طیارہ جہازمیں شہرہ شہادت
استنبول - اسکندریہ سیاحت ہوائی
کمال موفقیۃ آکامہ فوق اولوب شانی ، شرقی
پرسورشدہ شہرمزہ عودت ایش اولان قہرمان
طیارہ جہازمیں سالم و کمال بکترک شرقہ دون -
اولجہدہ یازدیمزوجہ - طیارہ مکتبہدہ حریہ
ظاہر قلم قلم کلف برشیافت کتبہ اولشدر ،
مزمز طیارہ جہازمیں قارشیک مٹا روسیہ
تقدیر اولان پرسشیافتہ مدعوین موسبقہ ایک
استقبال اولدقلری کئی ، طعام ایشاندہدہ
اعویۃ لطفہ نرم اولشدر . بکک سولکریہ
طوغری حریہ قاضی انور پاشا حضرتلری
ایراد کلام ایڈرک مصر سیاحت ہوائیسی اجراہ
ابتدا ایکین شہد محترم کئی ، سادق ونوری
بکترک نامی حزن و تأثرلہ یڈ ایشدککل سولکرہ
سالم و کمال بکترک وطن افتورشدہ بالجہ مہالک
وعمآ اجرا ایشدکاری سیاحتہ موفقیقترقیریک
ایشدر .
طیارہ جہاز حریہ قاضی حضرتلریک پر
شجاعت انور لطفہ جواآ شان حالۃ عانی ک
ترق وصالیس ایچسون جانلری قدان هیچ پر
زمان حالی قلیہ بقارلری بیان ایشدر .
ایشو سیاحتہ داخلہ قاضی طلت یک
انندی ، حریہ قاضی وارطان حریہ عومہ
دیشی انور پاشا حضرتلریہ مستشار حریہ محمود
کامل یک انندی ، محاسبات عومہ دارمسی مدبر
عومیس حاسب محاسبین یک انندی ، برنجی
قول اردو قوماندانی محمد علی پاشا ارکان حریہ
دیشی تانیس اسامیل حقیک انندی ، پولیس
مدبری پدی یک انندی ، سرکر قوماندانی
خلیل یک انندی ، محبہ دارمسی دیشی سلطان
لیمان یک انندی ، معاملات تانیہ مدبری تہاد
یک و سائر بعض ذوات حاضر بریشدر .

حمیت دینیہ سبلہ ممتاز بر مصرلی
اسکندریہدہ طیارہ جی سالم بک ابلہ رفیق کمال
یکہ فوق العادہ مسافر پروک کورسٹر
پرنس عمر طوسون پاشا
طیارہ جہازمیںک ، مصردہ کودکلری آثار احترام
وخالصتی شمدی بہ قدر برجوق دفعہ یازدق ،
بوطظاہرات محبتک عزون کوکلرمزدہ حصولہ
کنیردیک شوق و سارہ ، امید و تسلی بہ منتکارانہ
ترجان اولق . عانی اولدوسنک ایک کنج وغیر
ضابطہ ، مصردہ کورسٹر بلان اعزاز واکراملر میانندہ
اسکندریہدہ استقبال قومسینوق ریاستندہ بولش
اولان پرنس عمر طوسون پاشا حضرتلری خاصۃ شایان
ذکردہ . مشارالہ ، حسیات اسلامیہ سندہ کی عصیت
فوق العادہ سی و مقام خلانہ مہربولیت مخصوصہ سی ابلہ
تماز ایلان غایت محترم بردنداشمز اولوب سالم
وکمال بکترہ ، خلانک سلامتی مصرہ ایصال ایدن
بوهوائی مسلمان ساعیلرہ ، اسکندریہدہ اقداملری
ایشاندہ مسافر پروکلک اعظم درجائی کورسٹرمش
یک صیبی و مؤثر لطیفات وار شکارانہدہ بوانہ رقی ایک
کنجی جدأ مفتون ومنتدار فضائل مہمان پروراتہ سی
باشدر . اوجہلہ مشارالہ یک برسملری آبرمجہ
ویکین قارٹرمنک الظار شکرانہوضی پروطنہ عد
ایلدوز .

“Tayyare Mektebi’nde” ve “Tayyarecilerimizin şerefine ziyafet” başlıklı haber şöyle:

“İstanbul – İskenderiye Seyahat-ı Havâiyesini kemâl-i muvaffakiyetle ikmâle muvaffak olup şanlı, şerefli bir sûrette şehrimize avdet etmiş olan kahraman tayyarecilerimiz Salim ve Kemal Beylerin şerefine dün -evvelce yazdığımız veçhile- Tayyare Mektebi’nde Harbiye Nezareti tarafından mükellef bir ziyafet keşide olunmuştur. Muazzez tayyarecilerimize karşı pek mu’tena bir vesile-i takdir olan bu ziyafette med’üvvîn (davetliler) musika ile istikbal olundukları (karşılandıkları) gibi, taam (yemek) esnâsında da ehviye-i latife terennüm olunmuştur. Yemeğin sonlarına doğru Harbiye Nazırı Enver Paşa Hazretleri irâd-ı kelim ederek Mısır Seyahat-ı Havâiyesini icrâyâ ibtidâ eyleyen Şehid-i Muhterem Fethi, Sadık ve Nuri Beylerin namını hüzn ve teessürle yâd ettikten sonra Salim ve Kemal Beylerin vatan uğrunda bilcümle mehâlike (tehlikelere) rağmen icrâ ettikleri seyahatte muvaffakiyetlerini tebrik eylemiştir.

Tayyareciler Harbiye Nazırı Hazretlerinin bu şecâat-âver nutkuna cevaben şân-ı âli-i Osmanînin terakkî ve teâlisi için canlarını fedâdan hiçbir zaman hâli kalmayacaklarını beyan etmişlerdir.

İşbu ziyafette Dahiliye Nazırı Talat Beyefendi, Harbiye Nazırı ve Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reisi Enver Paşa hazerâtıyla Müsteşar-ı Harbiye Mahmud Kamil Beyefendi, Muhasebât-ı Umûmiye Dairesi Müdür-i Umûmisi Hacı Muhyiddin Beyefendi, Birinci Kolordu Kumandanı Mehmed Ali Paşa, Erkân-ı Harbiye Reis-i Sânisî İsmail Hakkı Beyefendi, Polis Müdürü Bedri Beyefendi, Merkez Kumandanı Halil Beyefendi, Sıhhiye Dairesi Reisi Süleyman Numan Beyefendi, Muamelât-ı Zâtiye Müdürü Nihad Bey ve sâir bazı zevât hazır bulunmuşlardır.”

Sabah, 1 Haziran 1914

من عاصقه التي داهي برز بيلون
لك ولا ابيدوا الواسي فاستك
شاي جاني حق مزور توديع الشكر
لني نوره ما بين سيارتي ومن الالاريت
سند مزور يوك شرفه مستر حين الالوي
شكر ان الناس قاصروهم وبه شكرت
بري ابا الله

میر و سوت اندامه قدر ایستاده است
برای ایران غمناک نمیکند شکست
آهون دوتا عینی مشکلی نوشتی - و
برای اولاد قدر ایستاد صحت عاقلانه
نظر مکتوبه - از حد و عاقل گزی گزی
نوعال باجمعه کعبه کوه - با جمعه
آنو امتداد ضروری گزی دهر ایستاد
و آن آهون بلکن بدوری اولاد کان
چیزه نبرع ایستاد کن عاقلانه
از امتداد ایستاد اندر ضروری
از امتداد بدوری ایستاد
از امتداد سلسله و تابش بدوری
ایستاد به ایستاد بدوری
برای بدوری ایستاد بدوری
از بدوری ایستاد بدوری
ایستاد بدوری

من اعدای حاکم بن ابی بکر و از دشمنان امام علی
و کاتب مطهر بود و او را در جنگ جمل شهادت
رسید.

مقدم دینی یک اعدای : هر کون حکمت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١
 ٤٧٢
 ٤٧٣
 ٤٧٤
 ٤٧٥
 ٤٧٦
 ٤٧٧
 ٤٧٨

من القاطن الفكر وحسبنا، ألسنا
وملكات أديانك قد عسكر القادرا
يشي حائلنا فيك السالكه ملكا يوت
وملك... خلعت وقلنا في القادرا
ولنا قلنا في وجهه وعز وجلنا قلنا
أما إلى بكنين
ثم ما ترقى قلنا ملكنا أنه قولنا قلنا
عزنا أظنا أظنا قلنا قلنا
ثم ما ترقى قلنا قلنا قلنا قلنا

[illegible]

مکتوبه قادری شکران دستار اوست
 و این مکتوبه نوشته آقا محمد و این اوست
 ایامه و بکافه

نوم خدا کارنامه اوست
 اولی او در دینش است
 دوم او در دینش است
 و در دینش است
 و در دینش است

توسه و علیهم السلام ائمه الهیه و یون
زاد شوئون س و اسلم عالمه الی
کلیه و معلوم بود که کوه قمر
آفری و ارامی بر خست ارامی و ارامی و
بود و دوری و نیز و طایفه احمدر

“GEÇİRDİĞİ O VAHİM TEHLİKEYE RAĞMEN İSMAİL HAKKI BEY, BU DEFA DA SALİM BEY İLE BİRLİKTE İZMİR SEYAHATİNE TALİP... ”

“Genç subaylarımız Ordunun şeref ve namusu adına kendilerini tehlikeye atmaktan hiçbir vakit çekinmiyorlar”

“Tayyarecilerimiz” başlıklı haber şöyledir:

Fotoğraf altı: “Salim Bey ile birlikte İzmir – İstanbul Seyahat-i Havâyesini itmâm etmek üzere dün hareket eden Nuri Bey merhûmun refik-i tayerânı Topçu Yüzbaşısı İsmail Hakkı Bey.”

“İsmail Hakkı Bey ma'lûm olduğu veçhile, tayyareci Nuri Bey merhûm ile İstanbul – Kahire Seyahati icrâ etmek üzere Ayas-tefanos'tan hareket etmiş ve Yafa'da Nuri Bey'in tayyaresinin dûcâr olduğu kazâ üzerine gark olmasına ramak kalmış iken kurtulmuş idi. Geçirdiği o vahim tehlikeye rağmen İsmail Hakkı Bey'in bu defa da Salim Bey ile birlikte İzmir – İstanbul Seyahatini icrâya talip olması genç zabitlerimizde fikr-i fedakârinin ne derecelerde yüksek olduğuna ve ordunun şeref ve namusu nâmına nefislerini tehlikeye koymaktan hiçbir vakit çekinmediklerine bir delil-i bâhir (açık delil) daha teşkil eylemektedir.”

“Tayyarecilerimizin Hareketi

Salim ve İsmail Hakkı Beylerin İkinci Seyahat-ı Havâiyeleri”

“Dersaadet-İskenderiye Seyahat-i Havâiyesi kahramani cesur tayyarecimiz Yüzbaşı Salim Bey'le, bu ikinci seyahat-ı havâiyede kendisine refakat edecek olan râsıdı Hafız İsmail Hakkı Bey ve makinist Hüseyin ve Edhem Beylerle marangoz Safiullah Efendi dün “Midhat Paşa” vapuruyla İzmir'e müteveccihen şehrimizden mufârakat etmişlerdir.

Bu ikinci seyahat esnâsında tayyarecilerimizin râkip olacağı “Edremid” tayyaresi de sanduklar derûnuna mevzû olduğu halde, “Midhat Paşa” vapuruna ırkâp olunmuştur (binilmiştir).

Vapur, ba'de'z-zuhr zevalî saat dördte Sirkeci rıhtımından hareket etmiş ve tayyarecilerimiz, bilumûm meslekdaşları ile Har-

biye Nâzırı Enver Paşa nâmına Harbiye Nezâreti Muvasale ve Muhabere Şubesi Müdürü Binbaşı Veli ve Yüzbaşı Hilmi Beyler tarafından teşyî olunmuşlardır.

Resm-i teşyî'de (uğurlama töreninde), İstanbul – İskenderiye Seyahat-ı Havâiyesi esnasında, “Edremid” tayyaresinin rasıdlığını icrâ eden Yüzbaşı Kemal Bey de isbât-ı vücud etmiş (katılmış) ve tayyarecilerimizle musafaha edildikten ve bu ikinci seyahat-ı havâiyede de kendilerine temenni-i selâmet ve muvaffakiyet olunduktan sonra, resm-i teşyî'i ifâ eden zevât avdet etmiş ve tayyarecilerimiz, İstanbul'la İzmir arasında olarak vapurla başlayan ilk merhale-i seyahate doğru yola çıkmışlardır.

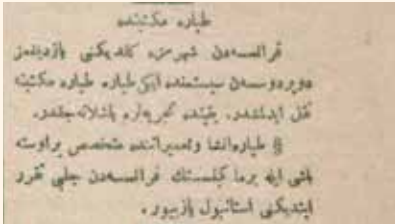
Evvelce yazmış olduğumuz veçhile, tayyarecilerimiz İzmir'e vâsıl olduktan sonra, şehir-i mezkûrda tayyarelerini kuracaklar ve motoru temizledikten sonra uçmağa başlayacaklardır.

Bu ikinci seyahat-i havâiye esnasında takip olunacak tarik henüz tamamıyla taayyün etmemiş ve tayyarecilerimizin tensiple-rine muallak bulunmuş ise de, Salim ve İsmail Hakkı Beylerin takip edecekleri tarik-i havâiyi, ağıleb-i ihtimal, berveçh-i âti (aşağıdaki) iki tarikten birisi olacaktır:

(1) İzmir-Edremid-Balıkesir-Bursa veya İstanbul; (2) İzmir-Edremid-Çanakkale-İsktanbul.

Söylediğimiz veçhile bu iki tarikten hangisi tensip olursa o takip olunacak ve müddet-i seyahat kariben onbeş, yirmi gün imtidad eyleyecektir (sürecektir). Maamafih, tayyarecilerimizin, Aydınlıların arzusu veçhile Aydın'a da giderek orada dahi bazı tayerânlar icrâ etmeleri muhtemeldir. Yüzbaşı Salim ve refiki Hafız İsmail Hakkı Beylere temenni-i selâmet ve muvaffakiyet eyleriz.”

Tasfir-i Efkâr, 3 Haziran 1914

Tayyare Mektebi'ne iki yeni tayyare geldi

“Tayyare Mektebinde” haberi şöyle:

“Fransa'dan şehrimize geldiğini yazdığımız Dopredosen sisteminde iki tayyare, Tayyare Mektebi'ne nakledilmiştir. Yakında tecrübelerle başlanacaktır.

Tayyare inşâ ve ta'mirâtından mütehassıs bir usta başı ile bir makinistin Fransa'dan celbi takarrür ettiğini İstanbul [gazetesi] yazıyor.”

Sabah, 4 Haziran 1914

“Tayyarecilerimiz İzmir'de”

“İzmir 22 Mayıs – Edremid tayyaresi ve bu tayyare ile İzmir – İstanbul Seyahati icrâ edecek olan Salim ve İsmail Hakkı Beyler İzmir'e muvâsalat ederek hâr ve samîmî bir âğuş ile istikbâl edildiler. Tayyare için (Paradiso) Mevkii karargâh ittihaz etdirmiştir. Tayyaremiz inâyet-i Bârî ile önümüzdeki Pazar günü ilk tayerânının icrâ edecek ve bu ilk tayerânı (uçuşu) İzmir âfâkında pervaz eylemekten (uçmaktan) ibaret olacaktır.

Bütün İzmir, tayyaremizin cevelânını temaşa edecebilmek intizârıyla pür-cûş ve huruştur. Peyderpey i'tâ-yıma'lûmât iyleyeceğim.

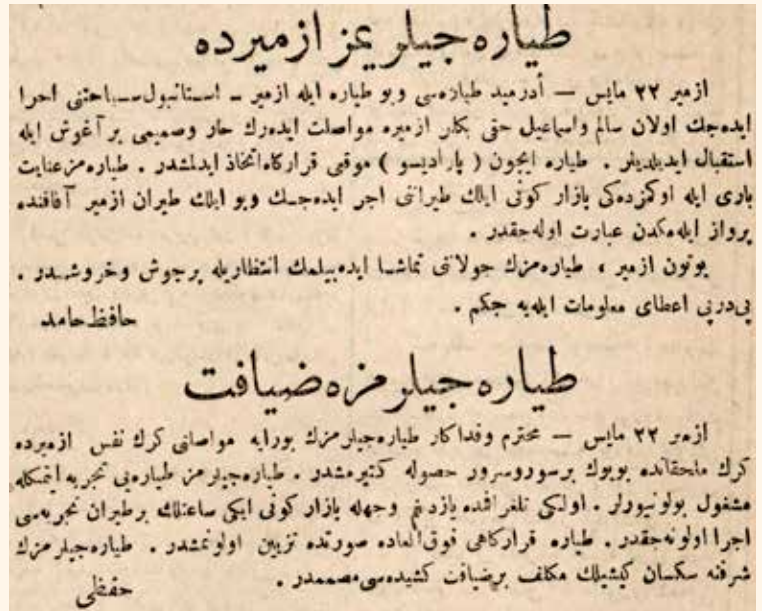
Hafız Hamid”

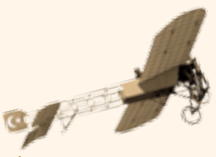
“Tayyarecilerimize Ziyafet”

“İzmir 22 Mayıs – Muhterem ve fedakâr tayyarecilerimizin buraya muvâsalatı gerek nefis-i İzmir'de gerek mülhakâtında büyük bir sûr u sürûr husûle getirmiştir. Tayyarecilerimiz tayyareyi tecrübe etmekle meşgul bulunuyorlar. Evvelki tegratımda yazdığım veçhile Pazar günü iki saatlik bir tayerân tecrübesi icrâ olunacaktır. Tayyare karargâhı fevkalâde sûrette tezyin olunmuştur. Tayyarecilerimiz şerefine seksen kişilik mükellef bir ziyafet keşidesi musammemdir.

Hıfzı”

Tasfir-i Efkâr, 5 Haziran 1914

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatırasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE HAVA SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

La Revue Aérienne / 10 Haziran 1914

“KEMAL BEY VE SALİM BEY ULUSAL HAVA LİĞİ VE FRANSIZ KOLONİSİ TARAFINDAN FRANSIZ KULÜBÜ’NDE MİSAFİR EDİLDİLER”

“İki Osmanlı havacısı, Fransız Kulübü’nde misafir edildiler”

Fransız havacılık dergisi La Revue Aérienne, “Fransızca ve Mısrırlı Havacılar” başlıklı haberinde, Kemal ve Salim Beylerin Kahire’ye başarıyla inmelerinden sonraki gelişmeler anlatılıyordu:

Arrivée à Héliopolis des aviateurs turcs.
1. S. A. le prince Aziz pacha Hassan; 2. S. A. Mohamed Ali Hassan; 3. S. A. Ibrahim pacha Hilmi;
4. Salim bey, aviateur; 5. Kemal bey, aviateur; 6. S. E. Hakkı bey, haut commissaire Imp. ottoman;
7. S. E. Zulfikar Pacha, gouverneur du Caire.

Fotoğraf altı: “Türk havacıların Heliopolis’e gelişi. 1- Prens Aziz Paşa Hasan, 2- Muhammet Ali Hasan, 3- İbrahim Paşa Hilmi, 4- Salim Bey, havacı; 5- Kemal Bey, havacı, 6- Hakkı Bey, Osmanlı İmparatorluğu Yüksek Komiseri, 7- Zulfikar Paşa, Kahire Valisi.”

“Ulusal Hava Ligi Mısır Bölümü, Hükümetleri tarafından İstanbul – Kahire uçuşunu yapmakla görevlendirdiği iki Osmanlı havacısı Fethi ve Nuri Beylere özel hürmetlerini sundular.

L’Echo Egyptien (Mısırın sesi), 12 Mayıs’ta bu vesileyle gerçekleşen törenin raporunu hazırladı.

Dün saat üç buçukta, iki Osmanlı havacısı Kemal Bey ve Salim Bey Ulusal Hava Ligi ve Fransız Kolonisi tarafından Fransız Kulübü’nde misafir edildiler.

Bu davet, ihtişam ve gösterişten uzakta, sade ve dostluk dolu bir tören oldu. Bu ufak davetin en önemli özelliği ise samimiyet ve iki havacıya gösterilen sevgi gösterisi idi.

Ekselansları Prens Aziz’e eşlik ederek salona giren iki havacı, orada bulunan kişilerin alkışlarıyla sıra halinde karşılandılar, daha sonra biri kurmay subay ve topçu subayı üniforması giyen iki havacı subay oyun salonunda yer alan büfeye götürüldüler.

M. Albert Defrance ilk konuşmayı yaptı: Cumhuriyetin Bakanı olarak, başarılarına değinen kısa ve samimi bir konuşma oldu, konuşmasında ayrıca, en uygun kelimelerle iki subayın cesaret ve dayanıklılığından bahsetti.

Officiers aviateurs turcs le jour de leur arrivée à Héliopolis.
1. Kemal bey; 2. Salim bey.

Fotoğraf altı: “[Fotoğraf altı: “[s. 325] Havacı Türk subayları Heliopolis’e vardıkları gün. 1.Kemal Bey, 2. Salim Bey.”

Daha sonra ise sözü, Milletvekili M. Nicoullaud aldı; sık sık alkışlarla bölünen heyecan dolu doğaçlama konuşmasında, Mısır’ı, Türkiye’yi ve Fransa’yı birleştiren geleneksel bağlardan bahsetti. Salim Bey ve Kemal Bey’in yanında Sultanın ve Hidiv’in de isimlerinden bahsetti.

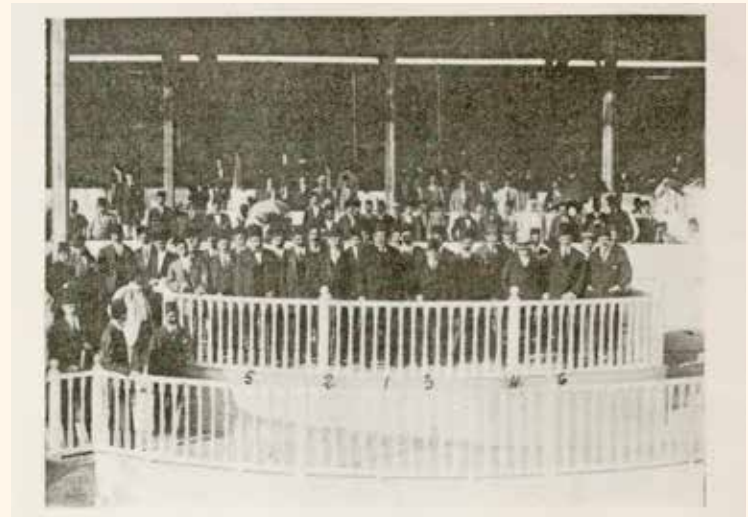
M. Nicoullaud’un konuşması bitince, Salim Bey, Prens Aziz’e yaklaşıp alçak sesle konuştu. Ekselansları söz alarak iki havacının Fransızcaları yeterli olmadığı için Salim Bey’in söylediklerini çevirdi, iki havacının bu daveti hayatları boyunca unutamayacaklarını ve Fransa sayesinde uçuşlarını tamamlayabildiklerini ilettiler. Prens’in sözleri kuvvetli alkışlarla karşılandı.

Sonunda, Ulusal Hava Ligi adına M. Bianchi son sözü aldı, iki havacının cesaretlerini ve başarılarını öven kısa bir konuşma yaptı, onun konuşması da alkışlarla karşılandı.

Daha sonra, M. Defrance şampanya kadehini kaldırdı ve Sultan ve Hidiv ve Osmanlı Ordusu şerefine kadeh kaldırdı.

Konuşmalar bitince, misafirler büfeye, balkona ve salona gittiler. Bunların arasında tanıdıklarımız; Prens Aziz, Fransa Cumhuriyeti Bakanı M. Albert Defrance, Fransa Konsolosu M. Bonzon, Paşa Zulfikar, Eks. İsmail Hakkı Bey, Serionne Kontu Konsolos Vekili M. Carteron, Eks. Comanos Paşa, M. Bianchi, M. Dombre, M. Duzieh, M. Fonchet, M. Giriend, M. Bourguin, M. Albert Brouadr, Milletvekili M. Nicoullaud ve Tramoni, M. Cantel Bey, M. Paul Conin Pastour, Habib Lütfullah Bey vs.”

“Kemal Bey ve Salim Bey Kahire’ye 9 Mayıs 1914’te geldiler”

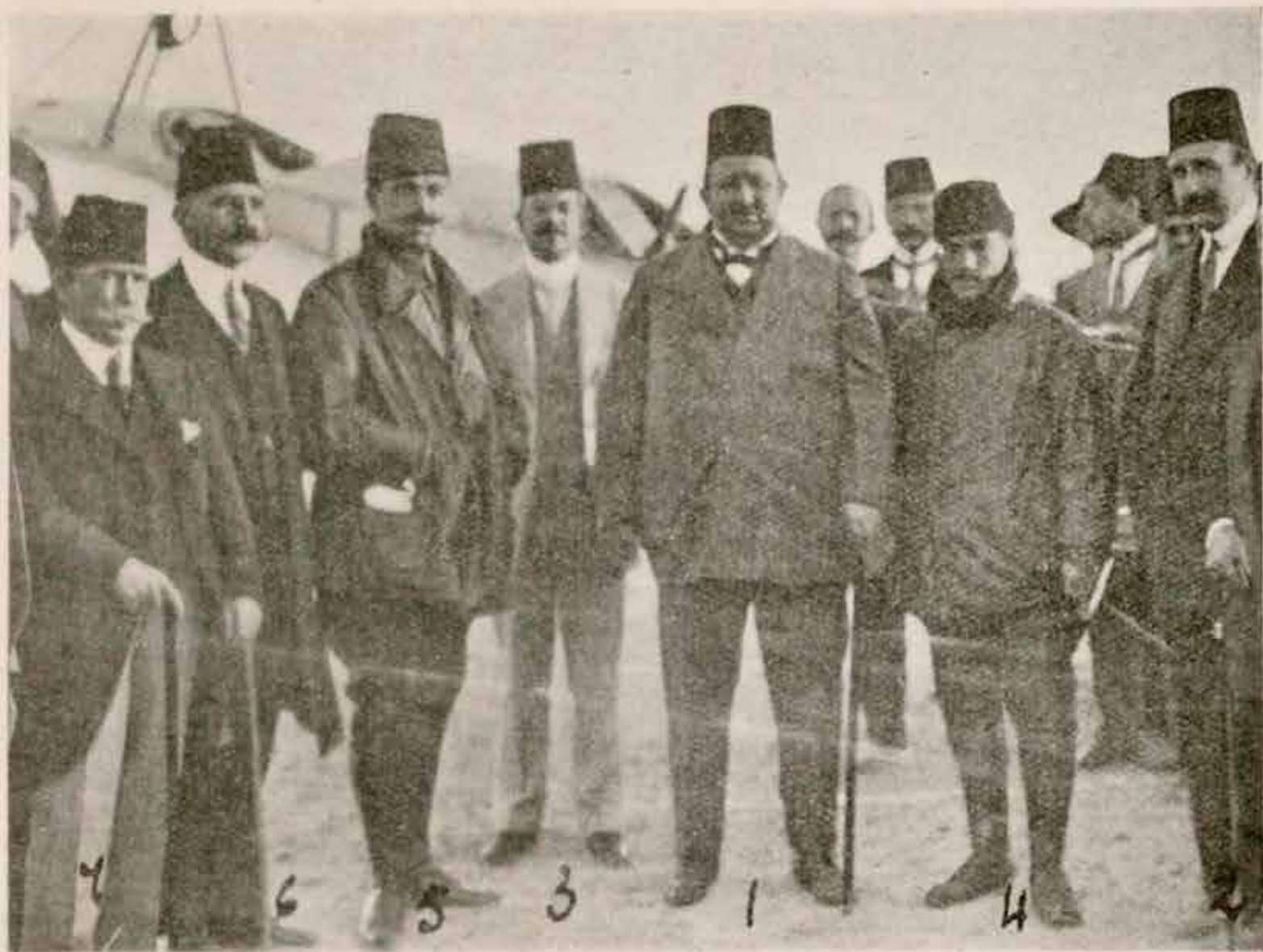

Dans l’attente des aviateurs turcs, Kemal bey et Salim bey, arrivés au Caire le 9 mai 1914.
Tribune officielle, à Héliopolis. 1. S. A. le prince Aziz pacha Hassan; 2. A. E. Hakkı bey, haut commissaire Impérial ottoman; 3. S. E. Zulfikar pacha, gouverneur du Caire; 4. M. A. Bianchi; 5. S. E. Rury bey; 6. Habib bey Lutfallah.

Fotoğraf altı: “[s. 324 Üstte] Türk havacıları beklerken. Kemal Bey ve Salim Bey Kahire’ye 9 Mayıs 1914’te geldiler. Heliopolis’te resmi tribün: 1. Ekselansları Prens Aziz. 2. Osmanlı İmparatorluğu Yüksek Komiseri Hakkı Bey. 3. Ekselansları Kahire Valisi Zulfikar Paşa. 4. M. A. Bianchi. 5. Ekselansları Kairy Bey. 6. Habib Lütfullah Bey / [Altta] 1. Ekselansları Prens Aziz Paşa Hasan, 2. Havacı Kemal Bey. 3 Salim Bey. 4. Hakkı Bey. 5. Kahire Polis Kumandanı Binbaşı Russel.

La Revue Aérienne, 10 Haziran 1914

Arrivée à Héliopolis des aviateurs turcs.

1. S. A. le prince Aziz pacha Hassan; 2. S. A. Mohamed Aly Hassan; 3. S. A. Ibrahim pacha Hilmy; 4. Salem bey, aviateur; 5. Kemal bey, aviateur; 6. S. E. Hakki bey, haut commissaire Imp. ottoman; 7. S. E. Zulficar Pacha, gouverneur du Caire.

Français et aviateurs Égyptiens.

La section égyptienne de la Ligue Nationale Aérienne a tenu à rendre un hommage spécial aux deux aviateurs ottomans qui ont continué la mission de **Péthy** bey et Noury bey, chargés par leur gouvernement d'effectuer le raid Constantinople-Caire.

L'Echo Egyptien donne de la fête qui eut lieu à cette occasion le compte rendu suivant à la date du 12 mai.

Hier à 5 heures et demie, les deux aviateurs ottomans, Kemal bey et Salem bey ont été les hôtes de la colonie française et de la Ligue Nationale Aérienne dans les salons du Cercle Français.

Ce fut une réception pleine de simplicité et de camaraderie, sans faste ni appareil d'aucune sorte. La cordialité qui ne cessa de régner, l'affabilité avec laquelle ont été recus les deux aviateurs, furent les principaux faits de cette petite réception.

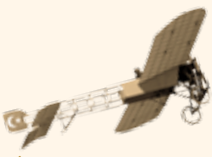
Lorsque les deux aviateurs qu'accompagnait S. A. le prince Aziz, arrivèrent, ils furent accueillis par des applaudissements de toutes les personnes présentes qui formèrent la haie

tandis que les deux officiers, qui étaient en uniforme, l'un d'officier d'état-major, l'autre d'officier d'artillerie, étaient conduits au buffet établi dans la salle de jeu.

M. Albert Defrance ouvrit le feu des discours : il prononça, en sa qualité de ministre de la République, une charmante et brève allocution qui obtint le plus grand succès, et dans laquelle, il sut, avec des termes appropriés, exalter le courage et la ténacité des deux officiers.

M. Nicoulland, premier député de la Nation, prit ensuite la parole : dans une improvisation pleine d'émotion et qu'interrompirent maintes fois les applaudissements de toute l'assistance, il célébra les liens séculiers qui unissent la Turquie et l'Égypte d'une part, et la France de l'autre. A l'admirable randonnée de Salem bey et de Kemal bey, il associa les noms de S. M. le Sultan et de S. A. le Khédive.

Lorsque M. Nicoulland eut fini son improvisation, Salem bey s'approcha du prince Aziz et lui parla à voix basse. Son Altesse prend alors

İlk Hava Şehitlerimizin
Aziz Hatrasına

İSTANBUL-KUDÜS-İSKENDERİYE
HAVA
SEYAHATI

8 ŞUBAT-15 MAYIS 1914

Şehbal / 14 Haziran 1914

“NURİ BEY’LE REFÎKİ İSMAİL HAKKI BEY’E ŞAM BELEDİYESİ TARAFINDAN İKİ ADET ARAPKÂRİ KILINÇ HEDİYE EDİLDİ”

“Osmanlı Tayyaresinin Mısır’daki Tesirât ve Meşhûdâtından Birkaç Hatıra”

Şehbal, şehid tayyarecilerin vazifesini tamamlayıp Kahire ve İskenderiye inen tayyarecilerini başarılarını fotoğraflarla okuyucularına duyurur.

Fotoğraf altı: “[Üst] Tayyarecilerimiz Port Said’de İken / 1 Salim, 2 Kemal Bey, 3 Abdülhâdi Efendi el-Kasbi, 4 Port Said Sevk Memuru Baha Bey, [Orta Üst] Tayyarecilerimiz Tanta’da İken / 1 Prens Aziz Hasan Paşa, 2 Kemal Bey, 3 Salim Bey, 4 Hüseyin Efendi el-Kasbi, [Orta Alt] Tayyarecilerimiz İskenderiye’de İken / 1 Prens Ömer Tosun Paşa, 2 Meşihat-ı Ulemâ Reisi eş-Şeyh Ebulfazl Muhammed Efendi, 3 Abani Paşa, 4 rasid Kemal Bey, 5 Tayyareci Salim Bey, 6 Port Said Sevk Memuru Baha Bey, 7 Tanta Müdürü Püşü, 8 Osmanlı Telgraf Komiseri Halil Bey, 9

Mısır Fevkalade Komiser Vekili İsmail Hakkı Bey, 10 Alâiyeli Sübhi Bey, 11 “el-Ahâli” Cerîdesi Müdürü Abdülkadir Efendi, Gümrük Karakol Memuru Kolağası İzzeddin Bey, 13 Tayyare Komisyonu Katibi Abdülhalim Bey, 14 binbaşı Platener, [Alt] Tayyarecilerimiz Kahire’de İken / Resmimiz, Kahire’de Re’sü’t-Tin’deki askeri kıışasında zabitân tarafından verilen ziyafeti müteâkip alınmıştır. 1 Prens Tosun Ömer Paşa, 2 Mısır Fevkalade Komiser Vekili İsmail Hakkı Bey, 3 Râsıd Kemal Bey, 4 Abani Paşa, 5 “el-Ahâli” Gazetesi Müdürü Abdülkadir Efendi, 6 Gümrük Polis Memuru Kolağası İzzeddin Bey, 7 Tayyare Komisyonu Katibi Abdülhalim Cemî’i Bey, 8 Müfettişü’z-Zabtü’l-Umûm Binbaşı Ingram Gordon, 9 eş-Şeyh Muhammed Said Paşa / Osmanlı Tayyaresinin Mısır’daki Tesirât ve Meşhûdâtından Birkaç Hatıra.”

Şehbal, 14 Haziran 1914

Salim ve İsmail Hakkı Bey İzmir’den Manisa’ya 55 dakikada uçtular

“İzmir muhâbir-i mahsûsamızdan / Edremid Tayyaresi Manisa’da” başlıklı ve “Parlak istikbâl – Şâyân-ı iftihar bir eser-i hamiyet – Cevlânlar” spotlu haber şöyleydi:

“Manisa 4 Temmuz – Cesur ve sevgili tayyareci Salim ve râsıd İsmail Hakkı Beylerin râkip oldukları Edremid Tayyaresi bugün kablê’t-tulû’ İzmir’den hareketle elli beş dakikade Manisa’ya muvâsalat etmiş ve halkın hâr ve sürekli alkışları arasında karaya sâlîmen nâzil olmuştur. Daire-i Belediye ve Müdafaa-i Milliye Cemiyetlerinin iştirâkiyle tanzim ve tertip edilmiş olan merâsim-i istikbâliye cidden pek parlak bir sûrette icrâ olunmuştur. Merâsim-i mezkûrede eşrâf-ı memleket, ricâl-i mülkiye ve askeriye bilumûm mekâtîp talebesi, dükkânlarını kapayan bilcümle esnâf heyetleri, hülâsa umûm halk hazır bulunmuştur.

Hissiyât-ı vatanperverâne ve hamiyetkârânesi cûş(u) hurûşa gelmiş olan Manisa ahalisi tayyare komisyonunun küşâd ettiği (açtığı) iâne defterine kemâl-i tehalükle (tam bir arzuyuyla) kaydolunmuş ve az bir müddet zarfında yediyüz liralık iâne derci gibi şâyân-ı iftihar bir tezahür-i vatanperverane karşısında kalpler lebriz-i sürûr olmuştur. [...]

Edremid tayyaresinin evvelce vukû’ bulan kazâ hasebiyle eski metanet ve kuvvetini kaybettiğini ve seyahat-ı havâiye devamı mümkün olamadığını maalesef istihbar ediverem.

Edremid tayyaresi şimdi Manisa âfâkında cevelânlar icrâ etmiştir. Tayyarecimiz Salim Bey ile refiki, “Saruhan” tayyaresiyle inşâallah mümleketimizi tekrar ziyaret edeceklerin vâd etmişlerdir. [...]

M. Ferid”

Tasfir-i Efkâr, 18 Temmuz 1914

Hava şehidlerinin türbesinin Türk basınındaki ilk fotoğrafı

Tanın 27 Temmuz 1914 tarihli nüshasında ilk hava şehitlerinin Şam’da Selahaddin Eyyûbi haziresine yapılacak türbelerinin fotoğrafını yayınladı. Altında ise şunlar yazıyordu:

“Tayyarecilerimizin Türbesi

Mısır yolunda şehîd olan tayyarecilerimiz için Şam’da inşâsı takarrür eden türbenin resmi ve planları yapılmıştır. Türbe yapıldıktan sonra bu şekli alacaktır.”

Tanın, 27 Temmuz 1914

Nuri ve İsmail Hakkı Beylere Arapkâri kılıç hediyesi

“Tayyarecilerimiz İçin” başlığıyla “Son Havâdis” kısmında yer alan haber şöyledir:

Muhâbir-i mahsûsamızdan:

Şam, 24 Haziran

— İstanbul-Kahire seyahat-i havâiyesini icrâ etmek üzere şehrimize gelen, fakat fecî bir sûrette Yafa’da irti-hal eden Prens

Celâleddin Tayyaresi süvârisi Nuri Bey’le refiki elyevm İzmir’de bulunan İsmail Hakkı Bey’e Şam Belediyesi tarafından iki adet Arapkâri kılınç ihdâ edildi. Mezkûr kılınçlar bu hafta zarfında buradan Harbiye Nezâretî’ne ir-sâl edilecektir. Biri gümüş ve diğeri altın olan bu kılınçlardan gümüşü merhûm Nuri Bey’in ailesine ve altın olan da İsmail Hakkı Bey’e verilecektir.”

Tanın, 8 Temmuz 1914

قبول اېتمه دېلر ، وسكون دماغى ايله قوتلى بر تغدى
توصيه اېتدېلر .

اولا خسته نك ضعفى وعصبى اختلاچى فوق العاده
شدتلى ايدى ، وكيجه كوندوز اوكا باقان دوستى
برووندن باشقا هيچ كيمسه نى كورمكه تحمل
ايدمه يوردى . بر هفته قدر صوكر ، نشانليسنك
يوى زيارتلىرى قبول اېتمكه واونكه دائمى صورته
مخبريه باشلادى .

كيتس ايچون ، كندىنى فائيدن آيران فقر
و ضرورتدن باشقا شيمدى برده بويله وحيم
العاقبت بر خسته لك ظهورى نه دهرين بر الم
اولاجنى قولاييجه ملاحظه اولوناييلير ؛ ايسته بو
المرك آراسنده ويرديكى بر قرارى ، بر كون
نشانليسنه آچدى ، واونى آرتيق سربست بر اقدىغى
تأمين ايتدى . فقط كنج قيز بو سربستى قىطعا
قبول اېتمه ديكتى ، بيه حال اونك زوجيه
اولقى املنده اصرار ايله ديكتى سويله نيجه ،
شاعر بر آز كسب سكون ايدمك ، ممنون
كوروندى .

بويله جه او طه سندن چيقامايارق ،
آقشاملره قدر نشانليسنك زيارته منتظر ،
حياتى ، محو اولمش امللر نى دوشونه رك
كچيرديكى بو غيغ ساعتلرده يازدينى
مكتوبلرده نه الم ، نه فريادلر واردلر ...
يالكر يازمقدن ده كيل ، او قومقدن ده
منع ايديلشدى ؛ بويله ، كندىنى خواهشله
اشغال ايدمك ايشدن محروم ، سهو
كيليسنك حياتنه تملك ايدندن محروم ،
حتى اونك حضورندن ده محروم
قالارق يالكر ، مضطرب كچيرديكى
بو آتشلى ساعتلرك بوتون آجيلريله
ناصيل فرياد ايدمك ؛

بو ائشاده ، او وقته قدر يازدينى
شعرلر كتاب حائده انتشار ايتش ،
واولديجه نائل موفقيت اولمش ايدى ؛
حالبو كه بو موفقيت ، فوق العاده بيله
اولسه يدى ، كيتس قىلبا و صحجه
بوندن ذوقياب اولاجق بر حالحه

ده كيلدى . اونى بو اميدسز عشق ياقور ،
واسترداد صحت امكانى ده پشه او محو
ايدى يور ايدى . حزينانك يكرمى ايكنجى
ويكرمى ئوجنجى كونلرنده يكدن آغزندن
قان كمش و بوتون تدابير ، بوتون اهتمامات
نى نتيجه قالمشدى . حتى بر كون ، بر دوستى
ايله آرابايه پنهرك هوانك مساعده سندن
استفاده ايچون كز مكه چيغمشلردى ؛ كيتس
دوستك يانده هينچقيرا هينچقيرا آغلايارق
اونى محو ايدمك ، خسته لى ده كيل ، عشق
اولديغى سويله مشدى .

فاتى به يازدينى مكتوبلرنده بوسفالى ،

بو ياسى كزله به يوز . سهو كيليسى و دوستلى حر
و مسعود اولديغى حالحه كنديسى اسير و محكوم اولان
بدبختلره مخصوص شكابتلرله فرياد ايدمك ، قلمنى
طول دوران آرزولر ايله بونلرك تحققي كورمه يه چكى

طياره هيلر برز بورت سعبد رده ايلكن
۱ سالم بك ، ۲ كال بك ، ۳ عبدالهادى القصبى ، ۴ بورت سعبد سوق مامورى
بها بك .

طياره هيلر برز ائشاده ايلكن
۱ پرهانس عزيز حسن باشا ، ۲ كال بك ، ۳ سالم بك ، ۴ حسين القصبى .

طياره هيلر برز اسكندريه رده ايلكن

۱ پرهانس عمر طوسون باشا ، ۲ مشيخة العليا رئيس الشيخ ابوالفضل محمد القصبى ، ۳ عباني باشا ، ۴ راسد كال بك ،
۵ طياره هيلر برز ، ۶ بورت سعبد سوق مامورى بها بك ، ۷ طنطا مدي باشا ، ۸ عثمانى قنصل قوميصرى خليل
بك ، ۹ مصر فوق العاده قوميصر وكيلى اسماعيل حق بك ، ۱۰ علائق سيجى بك ، ۱۱ الاهالى جريدهسى مديرى
عبدالقادر القصبى ، كومروك قراقول مامورى قول اناسى عز الدين بك ، ۱۲ طياره قوميصرى كاسى عبدالحليم بك ،
۱۳ بېكباشى پالاندر ، ۱۴ بېكباشى

طياره هيلر برز قاهره رده ايلكن

رسمز ، قاهره راس القصبى عسكرى فيشلاسنده شيطان طرفندن وريلن خياق متعاقب آيلنمشدر .
۱ پرهانس طوسون باشا ، ۲ مصر فوق العاده قوميصر وكيلى اسماعيل حق بك ، ۳ راسد كال بك ،
۴ عباني باشا ، ۵ الاهالى غزلهسى مديرى عبدالقادر القصبى ، ۶ كومروك پوليس مامورى قول اناسى
عز الدين بك ، ۷ طياره قوميصرى كاسى عبدالحليم جيجى بك ، ۸ مفتش القصبى العموم بېكباشى انفرام
غوردن ، ۹ الشيخ محمد سعبد باشا .

عثمانى طياره سنك مصرده كى تاثيرات و مشهوداتندن بر قايخ خاطره

قناعت وقتورى آراسنده سوء ظنلر ، شېهلر و قيصفا
نخاچ بخرانلرى ايچنده هلاك اوليور ايدى .

« هاملت ، اوفه ليايه :

— بر مناسره كيت ، بر مناسره !

ديديكى وقت شېه سز قلى ده ، نم قلمده كى زهر
مرا نله طولو ايدى ! »

شو سوزلرى يازدينى وقت كيتس آرتيق
نه سكى كيتس ده كيل ايدى ؛ كندى تعميري وجهله
« كندىنك بر حماسى » ايدى . آرتيق عصيتى او
درجه به كشدى كه او طه سنده او طوروركن غير
مامول بر زاترك كيرمه سته بيله تحمل ايدمه يور
ايدى .

بركون ، او ائشاده اقامت ايتديكى بر دوستك
خانم سنده فاتى دن كان بر مكتوب كندىنه آچيلمش
وايى كون كچكمش اولارق تسليم ايديلدى .
بو اونى او قدر سينيرلنديردى كه ، اوراده داها

زياده اقامت ايتك ممكن اولسادى ؛ همان
اورادن قايچارق نه سكى اقامتگاهنه عودت
ايتدى . اونى بو حالحه كورمك براون
عائله سى ، يالكر بر اقعنه راضى اولامايارق
كندى خانم لرينه آلديلر ، و اوكا باقمه
باشلاديلر . بويله جه بر قايخ هفته سهو كيليسنك
كورينك نوننده ، المرينه بر آز خفيك
كلير كيى اولدى .

بو ائشاده دو قورلر ، او قيش
انكترده اقامت كنديسى ايچون سهو
تاثيرى اولاجنى سويله مكه باشلابوب اونى
ايتالييه بر سياحه دعوت ايدى يورلر
ايدى . او وقت ايتالياده اولان شهلى
اونك بر آز اعاده عافيت ايتديكى
و ايتالييه بر سياحه چيقاچقى
ايشيتديكى ايچون كيتى اوزمان
اقامت ايتكمه بولوندينى پىزا شهرينه ،
كندى خانم سته دعوت ايدى يور
ايدى .

حالبو كه ايتالييه سياحت سهو
كيليسندن مفارقت ديمك ايدى .
اونى تولدورمك خسته لى ايسه ، اصل

بو مفارقتدن ، بونك اضطرابندن دوام
ايدى يور ايدى . فقط بوتون دوستلى ،
بالخاصه سهو كيليسى ، كاملا استرداد عافيت
ايچون بو سياحه راغنى اولماسنى رجا
ايتدكارندن نهايت بالجبوريه بونى قبول
ايتدى ، و كندى تعمير نيجه « بر عسكرك
طوب باشنه كيديشى » كيى ، بو سياحه
راضى اولدى ...

قاصى سوي

محمد رؤف

“FETHİ, SADIK VE NURİ BEYLERİN TEYİD-İ HATIRALARI İÇİN DİKİLEN ÂBİDE AÇILDI”

“Tayyare Âbidesi

Resm-i Küşâd (Açılış Töreni)”

“Bugün zevâlî saat ikide Fatih’te Saraçhane meydanında tayyare şühedâsı nâmına rezk edilen (dikilen) âbidenin icrâ olunacak resm-i küşâd merâsimi hakkında Harbiye Nezâreti’nden gönderilen program bervech-i âtidir:

1-Resm-i küşâd Temmuz’un yirmi sekizinci Pazartesi günü bâde’z-zeval saat 2’de icrâ edilecektir.

2- İtfaiye alayından iki bölük ile Daire-i Harbiye Musikası merâsim-i tazimiye memur olduklarından saat 1’de isbât-ı vücûd edeceklerdir.

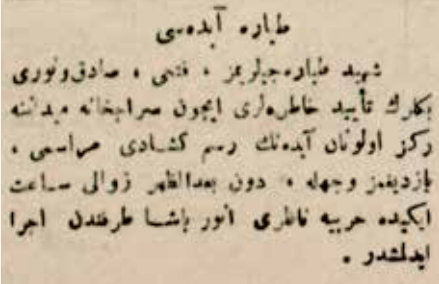
3- Med’uvvînin (davetlilerin) mevki’-i mahsûsaları (özel yerleri) teşrifât-ı askeri (askerî protokol) tarafından irâe olunacaktır (gösterilecektir).

4- Hazır bulundurulacak Hoca Efendi tarafından bir duâ okunup merhûmların ervahına ihdâ ve ed’iye-i Padişâhî (Padişaha Dua) ifâ edilecektir.

5- Duâyı müteâkip teşrifat-ı askerî tarafından verilecek işaret üzerine mevcûd asker selâm duracak ve müsika tarafından selâm havası çalınarak üç defa duâ-i padişahi ifâ edilecektir

Merâsim-i mezkûrayı müteâkip resm-i küşâd Harbiye Nâzırı Paşa Hazretleri tarafından ifâ buyurulacaktır. Elbise: Cumalık.”

Tanin, 10 Ağustos 1914

“Tayyare Âbidesi” açıldı

“Şehîd tayyarecilerimiz, Fethi, Sadık ve Nuri Beylerin teyid-i hatıraları için Saraçhane meydanına rezk olunan âbidenin resm-i küşâd merâsim, yazdığımız veçhile, dün bâde’z-zuhr zevalî saat ikide Harbiye Nâzırı Enver Paşa tarafından icrâ edilmiştir.”

Tasfir-i Efkâr, 11 Ağustos 1914

“Harbiye Nâzırı Enver Paşa bizzat âbidenin resm-i küşâdını icrâ etlemişlerdir”

Tanin’in şehidler için yapılan âbidenin açılış haberine uygun gördüğü başlık “Âbide-i İhtirâm / Saygı Abidesi” idi:

“Dün, İstanbul-Kahire Seyahat-i Havâiyesini icrâ etmek üzere ilk önce yola çıkan ve fakat müthiş bir sukut neticesinde terk-i cân ve cihân iyleyen tayyareci merhûm Fethi ve Sadık ve Nuri Beylerin ibka-yı nâmları için Fatih Daire-i Belediyesi önünde inşâ edilen âbide-i ihtirâmın resm-i küşâdını temaşa etmek üzere herkes Saraçhane Meydanına toplanmışlardı. Saat birde merâsim-i ta’zimeyeye me’mur olan İtfaiye Alayından iki bölük ile Daire-i Harbiye Muzikası âbidenin önünde ahz-ı mevki’ etmişledi. Yarım saat sona Bahriye, Dahiliye, Adliye nazırlarıyla Divan-ı Temyiz-i Askerî Reisi Fuad ve Divan-ı Âlî Reisi Osman ve Birinci Kolordu Kumandanı Mehmed Ali ve Şehremini Cemil Paşalar mahall-i mezkûra glemişlerdi. Saat ikiye on kalarak Harbiye Nâzırı Enver Paşa teşrif buyurdular. Ve bu esnada musika tarafından bir marş terennüm edildi. Bunu müteâkip hazır bulunan Hoca Efendi tarafından bir dua kıraat olunarak merhûmların ervahına ihdâ ve ed’iye-i Padişahî ifâ olundu. Bundan sonra verilen işaret üzerine asâkir-i mevcûde selama durdu ve muzika tarafından selâm havası çalınarak üç defa dua-yı padişahi ifâ olundu.

Merâsim-i mezkûreyi müteâkip Harbiye Nâzırı Enver Paşa bizzat âbidenin resm-i küşâdını icrâ etlemişler ve hâzirûn ile beraber âbide nazar-ı tetkikten geçirildikten sonra avdet etmişlerdir.

Ma’lûm olduğu üzere âbide tayyarecilerin seyahatleri ikmâl etmeden vefat eylediklerini göstermek üzere yarım bırakılmış ve bu sütun üzerine tunçtan bir dal vaz’ olunmuştur (konulmuştur). Âbidenin bir tarafında merhûm tayyarecilerin isimleri ve diğer tarafından da seyahat-ı mezkûre dolayısıyla ihdâs edilen madalyanın resmi menkûş bulunmaktadır. Biz bu münasebetle muazzez şehidlerimizin ruhlarını takdis eyledikten sonra mezkûr seyahati ikmâle muvaffak olmuş olan Salim ve Kemal Beyleri tekrar tebrik ve ta’ziz eyleriz.”

Tasfir-i Efkâr, 11 Ağustos 1914

KAYNAKÇA

Çocuk Dünyası: 5 Mart 1914

Çocuk Duygusu: 5 Mart 1914

Donanma Nüsha-i Fevkalâdesi: 4 Mart 1914

Hopkinsville Kentuckian: 3 Mart 1914

İkdam: 7, 8, 10, 14, 16, 23, 28 Şubat 1914; 1, 3, 7, 8, 10, 13, 15, 20, 23, 24, 25 Mart 1914;

3, 5 Nisan 1914; 2, 5, 8, 10, 13 Mayıs 1914

L'Aérophile: 1 Mart 1914

La Moniteur Oriental: 9, 12, 13, 20, 21, 28 Şubat 1914; 2, 13 Mart 1914; 22 Nisan 1914; 10 Haziran 1914

Le Journal Amusant: 21 Mart 1914

Newark Evening Star: 12 Mart 1914

Resimli Kitap: Şubat 1914

Peyam: 6, 9, 28 Şubat 1914; 1, 9, 10, 14 Mart 1914; 1, 3 Nisan 1914

Sabah: 9, 10, 11, 12, 16, 18, 22, 23, 24, 26, 27 Şubat 1914; 1, 2, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 20, 22 Mart 1914; 3, 10 Nisan 1914; 2, 3, 5, 8, 10, 11, 14, 19, 26 Mayıs 1914; 1, 4 Haziran 1914

Servet-i Fünun: 9 Mayıs 1912; 30 Ekim 1913; 6, 13, 20 Kasım 1913; 12 Şubat 1914; 5, 12 Mart 1914; 9 Nisan 1914

Şehbal: 14, 28 Şubat 1914; 14, 28 Mart 1914; 14, 28 Mayıs 1913; 14 Haziran 1914

Tagliches Cincinmaier Volkshlatt: 13 Mart 1914

Talebe Defteri, 12 Mart 1914

Tanin: 9, 11, 13, 15, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28 Şubat 1914; 1, 2, 3, 4, 7, 11, 12, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 28 Mart 1914; 1, 3, 29 Nisan 1914; 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 18, 19, 22, 26, 27 Mayıs 1914; 8, 27 Temmuz 1914; 10 Ağustos 1914

Tasfir-i Efkâr: 19, 20 Ocak 1914; 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 27, 28 Şubat 1914; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 22, Mart 1914; 3, 12, 13, 22, 25, 27, 30 Nisan 1914; 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 23, 26, 31 Mayıs 1914; 1, 3, 5, Haziran 1914; 18 Temmuz 1914; 11 Ağustos 1914

The Bridgeport Evening Farmer: 28 Şubat 1914

The Evening Star: 28 Şubat 1914

The Evening World: 28 Şubat 1914

The Fargo Forum: 28 Şubat 1914

The Las Vegas Daily: 28 Şubat 1914

The Ohama Daily Bee: 13 Mart 1914

The Sun: 1 Mart 1914

The Washington Herald: 1 Mart 1914.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI